



This field may only be populated. The file has been moved, renamed or deleted. Verify that the link points to the correct file and location.

(2) مهلاسا فراعم و مولع هرود

میلعا وه

مئشده دلج

تمسقا زا

یسانشه ماما

(عادولا نهجد- 1: ریدغ)

فیلأت:

نيسد دمحم ديسد جاحد الله تيا هملاء ترصد

ی نار هط ی نيسد

تیکزلا سفند الله سددق



This field may contain sensitive information. This field may contain sensitive information. This field may contain sensitive information.

هَدِيزْ كَرِبْ نِيوَانَعِ وِ بِلَاظْمِ مَهَا

(عادولا ءَجِدْ - 1: ريدغ) يِ سَانَشْ مَامَا مَشَشْ دَلَجْ

تَسَا مَلَا سَلَا هِيَلَعِ يِ لَعَقِّ دِ رُوحِ وِ نَا زِيْمِ - 1

يِ لَّصْدِ اِدْخَلْ وِ سِرْ يِ اِهْرَمَعِ وِ سَّجْدِ تَيَّفِيكِ - 2

مَّلسْ وِ هَلَا وِ هِيَلَعِ اَللهِ

زَا هُدْنِكْ تِيَاكَشْ زَا اَللهِ لُوسِرْ مَشْخْ - 3

بَلَّصْتْ هُرْ اِبْرَدِ تَرَضْدِنَا رَاتْفَكْ وِ نِيْنَمُوْمَلَارِيْمَا

نِيْدِرْدِي لَع

يِ اِهْتِوَا فْتِ وِ عَمَّتْ سَّجْدِ تَيَّعُورْ شَمِ رَدْ ثَحْبِ - 4

نَا رِقْ وِ دَارْفَا سَّجْدِ اِبْنَا

دِيَهْمْتِ رَدِ عَادَوْلَا ءَجِدْ نَا اِيْرَجْ طُوسِبِمْ نَا اِيْدِ - 5

مَّخْرِيْدِغْ هُعَقَاوْ

تَيَّعُورْ شَمِ مَدْعِ نَا اِيْدِ وِ عِي سَنْدْ هِيَا رِيْسِفْتِ - 6

يِ سَمَشْ هَبْ يِ رَمَقِ يِ اِهْمَامِ لِيْدِبْتِ

وِ يِ هَقْفِ ، يِ نَاوِرْ ، يِ رِيْسِفْتِ لِّصْفِمْ ثَحْبِ - 7

وِ يِ رَمَقِ مَامِ وِ لَسْ رِبْ مَلَا سَا عَانِبْ هُرْ اِبْرَدِ يِ خِيْرَاتِ

{... اَللهِ دَنْعِ رِوْهُشْلَا ءَدْعِنَا} هِيَا رِيْسِفْتِ

يِ لَمْ مَوْسِرْ وِ بَا دَا عَا اِيْحَا رَدِ رَا مَعْتَسَا تَسَدِ - 8

طَخْنِ دِيْنَادِرْ كَرِبْ وِ نِيْمَلْسَمِ خِيْرَاتِ رِيْيَغْتِ وِ يِ مَوْقِ وِ

رِيْيَغْتِ وِ يِ بِنَجَا ظَا فْلَا طُوطْخِ هَبْ يِ مَلَا سَا نَا بَزِ وِ

كُو كَرِهْظِ تَعَا سِ هَبْ كُو كَبُورْ غِ تَعَا سِ

وِ تَسَا مَلَا سَا تَا يِرُورْضِ زَا يِ رَمَقِ مِيَوْقْتِ - 9

حِيْحَصْ زِيْدِنَا هَبْ يِ سَمَشْ خِيْرَاتِ نِ دَوْمَنْ هَمِيْمِضِ

دَشَابِيْمَنْ

دَا حْتَا ، يِ مَلَا سَا تَدْحُوْمِ هَمِمْ نَا كَرَا زَا يِ كِيْ - 10

تسا خيرات

خسذن لاعارثا رد يولهپن ادناخضارقنا -11

ي دمحم خيرات

ي سمشل اسد راضم و ي رمقل اسد دنؤوف -12

س لجم دركلمع ليلحت و دنتسم شرازگ -13

ي رجه خيرات ريغت رد ي رامعتسا ي لم ي اروش

ي جيردتة لحرمة اسد رد ي ناتساب ي سمش هب ي رمق

خيرات ساسا رب اهدرگلاس و اهدوبداي -14

ي رمق ي رجه

متشهوداتفا تم ششوداتفسرد

كَيْلَا لِرِزْنًا أَمْ غَلْبُلٍ وَسِرًّا أَهْيَا أَيُّ: أَيَّ آرِيسْفَتِ
(كَبْرَنِم)

متشه و داتفه ات مَشش و داتفه سرد
 میحرّلا ن محرّلا الله مسب
 نیرهاطلا هلا و دمحم یلع الله یلصد و
 هایق یل ان لا انم نیعماجاً مهءاعأ یلع الله تنعل و
 نیدلا موی
 میظعلا سیلعا لله اب لا ا ةوق لا و لود لا و

میرکلا هباتکی ف میکحلا الله لاق:

كَبِّرْ نَم كَيْلًا لَزْنًا اَمْ غُلْبًا وُسْرًا اٰهِيًا اِي
 كُمْصَعِيُ اللهُ وَ اٰهِنَاسِرٍ تَغْلِبُ اَمْ فُلَّ عَفْتَمَ نَا و
 1. (نیرفاکلا موقلا یذهی لا الله ن اسانلا نم

«ای پیغمبر! برسان و تبلیغ کن به مردم
 آنچه را که از جانب پروردگارت به تو نازل
 شده است! و اگر نرسانی، رسالت
 پروردگارت را نرسانده‌ای! و خداوند تو را
 از مردم حفظ می‌کند، و خداوند گروه کافران
 را هدایت نمی‌کند!».

بناج زا ربمایب هب یهلا دیدش دیدهت نیا
 یلوم بصند و مخ ریدغ هرابرد ،دنوادخ
 یبا نبی لع نینمؤماریم ترضد یلاوملا
 و تاماما و تیلو ماقم هب ماسلا هیلع بلاط
 هب ناشیا یقرعم و الله لوسر لصفلاب تفلاد
 تسا هدوب مدرم مومع

**نیرسد دمحم خیش: می مظعلا الله هیأ هییریدغ
 یورغ**

نرب گنج *** ریدغ مخز یلو ایقاس هدب هداب
 ریمأ دایب هب یلو ابرطم
 داد *** ریز هب لایز ایبرید خرچ یازینوت

¹ (آیه ۶۷، از سوره مائده: پنجمین سوره از قرآن کریم).

ریگب ترشع ر غاسد هدب ترسم
هر هز هک *** دش زادریه یفاق ن انچ م عبطل بلد
دش زاسمد بهمغذ به بن امسآ رد
رورسد *** دش زاسد هر ئاد ن اکم و نوک طیحم
ریبکلا سی لعلا و هن ایناحور

ل‌هاذ *** ن‌ادش‌ن‌ه‌ک‌ر‌ه‌د ، د‌یز و ت‌م‌ح‌ر م‌ی‌س‌ن

ن‌ا‌و‌غ‌ر‌ا‌ل‌گ‌ز‌ر‌پ‌د‌ی‌م‌د‌ت‌م‌ک‌د

*** ن‌ا‌و‌ر‌س‌خ‌و‌ر‌س‌خ‌ه‌ب‌د‌ی‌س‌ر‌ت‌م‌ش‌د‌ن‌س‌م

ر‌ی‌ن‌م‌ب‌ا‌ت‌ف‌آ‌ز‌د‌ی‌ر‌د‌ت‌م‌ل‌ظ‌ب‌ا‌ج‌د

ف‌ک‌ز‌ا‌ی‌ *** د‌ش‌ر‌و‌ن‌ه‌ق‌ط‌ن‌م ، ر‌ی‌د‌غ‌م‌خ‌ی‌د‌ا‌و

د‌ش‌ر‌و‌ط‌ی‌ل‌ج‌ت‌ر‌ی‌پ‌ل‌ق‌ع

ه‌د‌ش‌ا‌ی‌ *** د‌ش‌ر‌و‌ت‌س‌م‌ر‌س‌ز‌ر‌ی‌ط‌خ‌ی‌ن‌ا‌ی‌ب‌ه‌ک‌ا‌ی‌

ر‌ی‌ز‌و‌و‌ه‌ا‌ش‌ن‌ا‌ر‌ق‌ر‌ی‌ر‌س‌ک‌ی‌ر‌د

م‌ل‌ق‌ف‌ا‌ا‌ت‌ *** د‌ش‌ع‌م‌ج‌ل‌د‌ع‌م‌ش‌د ، ل‌ز‌ا‌م‌ز‌ب‌د‌ه‌ا‌ش‌د

د‌ش‌ع‌م‌ج‌ن‌آ‌ز‌ا‌ن‌ش‌و‌ر‌ل‌ز‌ی‌

ه‌چ‌ *** د‌ش‌ع‌م‌ق‌ش‌و‌ت‌ر‌پ‌ز ، ل‌غ‌د‌و‌و‌ی‌د‌ت‌م‌ل‌ظ

ر‌ی‌ر‌س‌ز‌ا‌ر‌ف‌ه‌ب‌د‌ش‌ل‌ح‌م‌ن‌ا‌و‌ی‌ک‌ه‌ا‌ش‌د

ه‌ب‌ *** د‌ن‌ل‌ب‌د‌ش‌ا‌ذ‌خ‌ر‌ی‌ش‌د‌ه‌ا‌ش‌ت‌س‌د‌ر‌س‌د‌ه‌ب‌ن‌و‌چ‌

د‌ن‌ک‌ف‌ت‌ی‌ا‌ن‌ع‌ل‌ظ‌ه‌ا‌م‌و‌ر‌ه‌م‌ک‌ر‌ا‌ت‌

ه‌ا‌ش‌د‌ *** د‌ن‌م‌ج‌ر‌ا‌ی‌ع‌ل‌ا‌ط‌ه‌ب‌ه‌ا‌ج‌و‌ر‌ف‌ت‌ک‌و‌ش‌ه‌ب‌

ر‌ی‌م‌أ‌د‌ش‌ق‌د‌ر‌م‌أ‌ه‌ب‌ه‌ا‌ن‌پ‌ت‌ی‌ل‌ا‌و

*** ت‌س‌خ‌ن‌ل‌ق‌ع‌ر‌ی‌ز‌و‌ق‌ش‌ع‌ر‌ی‌م‌د‌ش‌ه‌ک‌ه‌د‌ژ‌م

ت‌س‌ر‌د‌ت‌د‌ح‌و‌س‌ا‌س‌أ‌ق‌ش‌ع‌ر‌ی‌پ‌ت‌م‌ه‌ه‌ب‌

ه‌ب‌ *** ت‌س‌ش‌ب‌ت‌ی‌ئ‌و‌د‌ش‌ق‌ن‌د‌ق‌ش‌ع‌ر‌ی‌ش‌م‌ش‌ب‌أ‌ه‌ب‌

ر‌ی‌س‌أ‌د‌ش‌ک‌ا‌ف‌ر‌ی‌ش‌د‌ق‌ش‌ع‌ر‌ی‌ج‌ن‌ز‌ر‌ی‌ز

ه‌ب‌ا‌ی‌ *** ت‌س‌ش‌ن‌م‌ت‌ا‌خ‌ی‌ا‌ج‌ه‌ب‌ ، د‌و‌ج‌م‌ی‌ل‌ق‌ا‌ح‌ت‌ا‌ف

ت‌س‌ش‌ن‌م‌ظ‌ع‌ا‌ر‌ی‌ن‌د‌و‌ج‌و‌ر‌ه‌پ‌س‌

ی‌و‌ر‌ *** ت‌س‌ش‌ن‌م‌ل‌ع‌ز‌ک‌ر‌م ، د‌و‌ه‌ش‌د‌ط‌ی‌ح‌م‌ه‌ب‌ا‌ی‌

ر‌ی‌ق‌و‌چ‌م‌ه‌د‌ش‌ه‌ا‌ی‌س‌د‌و‌ن‌ع‌د‌و‌س‌د

*** ت‌ف‌ر‌گ‌ت‌ف‌ل‌ا‌خ‌ش‌ر‌ع ، ق‌ش‌ع‌ن‌ا‌و‌ی‌د‌ب‌ح‌ا‌ص‌

ت‌ف‌ر‌گ‌ت‌ف‌ا‌ر‌ش‌د‌و‌ب‌ی‌ز‌ق‌ش‌ع‌ن‌ا‌و‌ی‌ا‌د‌ن‌س‌م

*** ت‌ف‌ر‌گ‌ت‌ف‌ا‌ط‌ل‌و‌ن‌س‌د‌ق‌ش‌ع‌ن‌ا‌د‌ن‌خ‌ن‌ش‌ل‌گ‌

ر‌ی‌ث‌أ‌ج‌و‌أ‌ه‌ب‌ت‌ف‌ر‌ق‌ش‌ع‌ن‌ا‌ت‌س‌د‌ه‌م‌غ‌ن‌

ه‌د‌ر‌پ‌ *** م‌د‌ق‌ن‌س‌د‌ی‌ل‌ی‌ل‌د‌ر‌ک‌ز‌ا‌ن‌د‌ص‌ه‌ب‌ه‌و‌ل‌ج‌

ملظ رینم ردبدرک زاب خر ز
 ن خسا ای *** مکدل کن دمم درک زاسد یرگه مغذ
 ریخا فیطللا ن ع درک زاغآ
 *** وای لاوم تسانی ع ، منم لاوم هکر ه ب
 وای ار غط تسانی ع ، منم امسا ه خسن
 طیحم *** وای لاجم تسانی ع ، منم ائمم رس
 ریدم و رادم ینی ع ، منم اشنا
 رسد *** تسانی ع انیس ه نیس ، منم ی لجت روط
 تسانی ع یری بکتیا ، منم الله انا
 ع فاشد *** تسانی ع لاولول ، منم اضیی ه رد
 ریشم و راشم ینی ع ، منم ینی بقع
 *** تسانی ع ن اینج هلسلسد ار کلافا ه قلد
 تسانی ع ن اینب و ساسا ار کاخ ه دعاق
 *** تسانی ع ن اونع و زارط ار کاردا رتفد
 ریھظ و ریزو ینی ع ار کلاوا دیس
 *** تسانی ع مزع زکرم ، ناکفن ک ه رناد
 تسانی ع مزر ه طخن اکم و نوک ه صرع
 *** تسانی ع مزب تولخن اکم لامر درد
 رینتسم و ارون ه بنامز و نیمزی ور
 هبعک *** تسوا ینی وکین ه رغ ، لوبقل ها ه لبق
 تسوا ینی وکرسد کاخ ، لوصول ها
 *** تسوا ینی وربا ه قلد لوزنو دو عصد س وق
 ریقدش هاگراب ه بل وقع و س وفذ دقذ

لعلل *** نوصم بیغروهظ وای ابیز تعلق
 نونو و تسافا کردصم وای از رهگ
 *** نوچو دنچزا هژنم وای ادیوس رسد
 ریمضردنا دجنگذ وای انعم و تروصد
 *** تسوار اسخر هدنب، قشع ناعنک فسوی
 تسوار اتفگ هشتد قشع ن اباید رضخ
 *** تسوار اید بلاط قشع نار معی سوم
 ریعف کی و ارد رب قشع نامیلست سیک
 رقتفم *** لاجا و ذه نیآ، لامج غور فبه ی
 ل لا و تفصو به هدنام لاقم شوخ
 ی لو *** لاجم درادن و ترد ل ایذ قار به چرگ
 اریز گاندوب هشتد ل لاز باز
 ی ی لعبی لعانن آف *** لا : تُتَّقِ، مَلاعِی اء : اُولَاقِ و
 لاع

لُكُ قَلْخَا عَمَجْدَقِ و *** ی بِنَا لِ وُقُكُلِ وُقَا نِ كَلَا و
 لاملا

مَلاعِی لاوِی *** مَلاعِی لَوْمِ تُنْکَنَمَن اِلا ا
 بهترم و عیفر ماقم ی اراد ی اء : دنتفگ و
 ی دنلب مکلب، تسین نینچ : متفگنم . تسای دنلب
 تعفر زئاد، ی اء اطساوب فرشد و تعفر و
 هتفایار دوخ عیفر ماقم و لحم و، هشد ی دنلب و
 تسای

هک میوگی م ار ی نخس نامه نم نکیلا و
 رود به بار قنلاخ مامت هکی تقو رد ادخل و سر
 ی اء هر ابرد، دوب هدر و آ درگ و هدرک عمجمه
 :تفگ

ای معشر مردم آگاه باشید و بدانید: که هر
 کس من ولیّ و صاحب اختیار او هستم، او
 باید علی را ولیّ و صاحب اختیار خود

1. ۲۸ ص ات ۲۶ ص ی نایمک دیقف، هیقف اللهتیا «ن اوید»

2 ج، ی گنس عبط بوشار هشدن با «بقانم» و ۴۱ ص ۴ ج «ریدغلا»
 ۵۳۱ ص ۱

بگیرد، و گرنه مرا ولیّ و صاحب اختیار خود
نگرفته، و به نبوّت من و به قرآنی که ولایت
خدا را به من داده است، نگروده است».

تیدو اتسا دابعن ببحاص زاراعشا نیا

۱ ليعمسا همجرت رد مودع بط زان ۲۳۲ ص ۱۱ ج «تعيشلا نايعا» رد
،بحاص و قافكلا يفاك هب بقلم مساقلا وبا :هك اتسا هدروا دابعن نپ
،تسا هدرک تلحر ۳۸۵ هسرد و دلوتم ۳۲۶ هسرد دابعن نپ ليعمسا
رد و اتنوكد ،تسا هدوب ن اقلط زان و س رافر خطصا زان و لصا و
و ،تسا هتشاد ديمع نپ لصفلا وبأ ،ش داتسا اب تبخاصه لاؤا و ،ير
ترازو ماقم هب هك مه ادعب و ،دنيوگ بحاص ار و اتبسانم نيمه هب
ديؤم ريزو س پس و .دنام ي قاب و ارب ماع ناونع هب بقن نيا ،ديسر
،واتوف تقور رد و ،دش هلودلا رخف ريزو ،وانا سپ و ،ي مليد هلودلا
ماقم لغاشد و ان دعب هك دناوخ زانم ي بصد س ابعا وبأ ،وانا هزانج رپ
تسا هتفگ و اربا برد لؤا ي سلجم :ديوگ ۲۵۷ ص رد و .دش ترازو
مود ي سلجم و ،تسا هدوب هيماما ام باحصا ههقف نپ رتهيقف زان و :هك
يوريپ دوخ ردي زان و هتفگ ار نخس نيمه «راونلا راحب» تامدقم رد
ديهش ي ضاق و ،تسا هدوب هيماما زان بحاص هك هومذ حيرصد و هدرک
،تسا هدرمش هعيش ءار زوزان و «ننيمؤملا س لاجم» رد الله رونديس
داي ي ماما ي عيش ار و «لملا ل ما» باتك رد ي لماع ر ح خيش انخيش و
رد و ،تسا هدرمش ام باحصا زان و ا ي ناث ديهش و ،تسا هدرک
هناخاباتك ي رهش رد دابعن نپ بحاص :ديوگ ۴۷ ص ۴ ج «ريدغلا»
زان دوش و ،تسا هدوب هداقتسا دروم هك هتشاد ي لجم و گرزب راييب
،ناسارخان اطلس هك اجنأ رد دراي م رپ هدرپ ي هناخاباتك نينچ دوجو
دور ناسارخان هب ات دنكي ماعدتسا و اناماس روصنم نپ حون كالم
بيغرت راييب اضاقت نيا رد و ،دوش تمدخل و غشم و ا رضحم رد و
دوخ ي اهرذع هلمج زان بحاص ،دنكي م لذبي نارگ ي اهلوي و ،دنكي م
اب ار دوخل لاقئا و لاوما مناوتي م نم هنوگچ هك دهدي م رارق نيا ار
رپ غلاب مراد هك ي لماع ي اهباتك صوصخ هك ي دوجو اب ؟ منكل مد دوخ
هتفگ ي قهيدن سحلا وبان «ءابدلا مجمع» رد ! رتشيدي اتسا راب دص راهچ
ي اهباتك نينچ دوجو ربل يلد دشابي م ي رهش رد هك ي هناخاباتك :تسا
،دز شتا ار نأ نيكتكيس نپ دومحم ناطلس هك نأ زان دعب ،تسا هدوب
تسرهف طقف ،ماهدرک هعلاطم و ماهديد ار هناخاباتك نيا نم هك نوچ
رهش هب دوخ ي شكر كشل رد نوچ دومحم ناطلس .دوب دلج هدا نأ تادلجم
لها و ضفاور و نايعيش ي اهباتك اهباتك نيا :دش هتفگ و هب ،ديسر ي
بهزم دبيات و ملاك ماع رد هك ي اهباتك مامت داد روتسد و .تسا ت ادب
.دندز شتا و هومذ جراخان همه ،دوب اجنأ رد هعيش

ار ي اهباتك زان مهم تمسق هك دوشي م رهاظ نينچ ي قهيد راتفگ نيا زان و
ي ران .تسا هدوب دابعن نپ بحاص هناخاباتك هنيذخ ي اهباتك ،دندز شتا هك
ي زان اهنا ران و اهنا ي اهباتك و هعيش ران اهبتيانج و متسد تسد نينچنيا
.دتسرفي م ي دوبان راييد هب و دنكي م

تسايس و هقف و ملاك و رعش و برع تيبدا و تغلرد دابعن نپ بحاص
زان و ا دياب اقد و ،تسا هدوب زناد ار لؤا ماقم ،تناصر و تانام و
هعيش رخافم زان اقد و ،درپ مانت يارد و بدا و ماع لؤا هجرد ديتاسا
:تسا نيا دنهتفگ و ا گرم رد هك ي نارم هلمج زان و .دشابم

ي جترؤملا دابعل جند ضم

مدأ ي تبعمج تامف

نامرلالها كريبق يراوا

ملاعلاب كريبق عجزيف

«پسر عبّاد که یک دنیا امید بود درگذشت، پس بنا بر این، تمام بنی آدم

تسا دنمشزرا رایسب ن آل وَا

وَلَع و تَعْفَر و دَجْم و ی گرزب :دیوگی م
ی گرزب هب ی لع هکذا هذ ، دش ادیب ی لع هب ، ماقم
دش گرزب ، ماقم و لع و دجم و

تسا مَلاَسلا هیلع ی لع ق د ر و ح م و ن ا ز ی م

راتفگ ز ا ذختم و راتفگ ریظن راتفگ نیا و
:هک تساهلا و هیلع الله ی لصل و سرت رضد
ر ه ادنوادخ» . رَاد تُثِیدُهُ عَمَّ قِ حَا رِدَا مُهَّلَا
و ا اب م ه ا ر ق د ، ددرگی م و دنزی م رود ی لع هک ا ج
قِ حَا عَمَّ اَیْلَعُ زِدَا مُهَّلَا :دیامرفی مذ و ! «ن ادرگب
رود ق د هک ا ج ر ه ادنوادخ» ! ر ا د تُثِید ! ر ا د تُثِید
! «ن ادرگب و ا اب م ه ا ر ی لع ، ددرگی م و دنزی م

درگذشتند و مردند. من چون تو را در میان قبر پنهان کردم، تمام اهل
زمان را پنهان کردم، و در عین حال قبر تو بر همه عالم برتری و
رجحان دارد».

ی نادمه ی صو هب فورعم ی نسحلا ن یسحلا ن ب دممح ن سحلا و با دئیس و
:میر و آی م همجرت ن و د ب هک تساه دورس ی راعشا و ا هیثم رد

م ا ر د ن و ف ج ل ا ی لع ن و ی ع ل ا م و ن
م ا ج س د ا م د ل ا ع م ن ن ه ع و م د
* * و

ا ل ع ل ا د ا ب ع ل ی ل س ر ی ز و ل ا ی ک ب ت
م ل ا س ل ا و ن ا ر ق ل ا و ن ی د ل ا
* * و

ا ه ل ک ر ع ا ش م ل ا و م ک م ی ک ب ت
م ا ر ح ل ا و ک س ن ل ل ا و ا ه ج ی ج ح و
* *

ا ه ب ن م و ل و س ر ل ا و م ب ی ط ی ک ب ت
م ل ا ع ل ا و ل ه س ل ا و ا ه ق ی ع و
* * *

م ب ح ن ا د ی م د ی ص ق ر ا ف ک ل ا ی ف ا ک
م ا غ ز ض ل ا د ی س ل ا م ل ا
* * * ک ا ذ

ی ت و م ب م و ل ع ل ا و ی ل ا ع م ل ا ت ا م
م ل ا س د م و ل ع ل ا و ی ل ا ع م ل ا
* * * ی ل ع ف

۸۸ ص و ۷۸ ص ، ۴ ج ریدغلا . 1

ایند کی ی واد اّقد تر ضدن آلمجنیا و
 اهباتک دیابن آ حرش ی ارب هک ،تسا تمکد
 ،تلاصاً و تّیعقاو رایعم و نازیم هک ،تشون
 ی لع ،تقیقد و قّقدش جنس روحم و بطق و
 و تفصد و لعف دیاب ملاوع مامت رد و ،تسا
 رارق نازیم و وگلا ار وا تا کلم و قلاخاً
 ن آ رب قّقد اریز تسج ی سّأت ن ادب و ،هداد
 نوناک و ،ادخ مظعا مسا و ا بتسا ساسا
 ادیپ اجنیا زا تّیعقاو و تلاصاً و ،تسا تیلو
 زا جراخ هکنا هذ دریگی م تآشن و دوشی م
 تّیعقاو و قّقدن اوع هب ی زیچ ،تیلو و مسا
 تقیقد و ی هلا مظعا مسا مانگنا ،دراد دوجو
 مامت نیا رب انب و ،دنریگ تآشن ن آ زا تیلو
 و دیاقع و اهتّیند و ءار آ و راکفأ و اهرادنپ
 ی ار و رکف و رادنپ اب دیاب اهی بوخ و تافصد
 هدیجنس ی لع ی یوکیذ و تفصد و هدیقع و تّیند و
 و ،درمشد و کیند دوب قباطم هک ار ن آ و ،دوشد
 بارخ و تشز ،دوب فلاحم هک ار ن آ
 نم :دیوگی م سک ره هنرگ و ،تشاگنا
 قباطم هچنآ ،مدیجنس قّقد اب ار ی لع ی اهراک
 .مدرک اهر دوب قباطمان هچنآ و ،متفرگ دوب
 رادنپ ای اهتفرگ و تهک ار ی قّقد :تفگ و ا هب دیاب
 هوق راتفرگ و نوبز سفند هدیاز و ،تسوت
 ای اهدید قّقد فلاخار ی لع راک انهلأ !همهاو
 هلزنم زا و !نک روبع سفند ملحرم زا و ایب
 رذب ی روحم دوخ و ی دنسپدوخ و ی هاوخدوخ
 هک ددرگ نشور ،باتفأ و چمه و تر بات ای آ
 و تلاصاً سفند و قّقد عبنم و قّقد نیع ی لع
 .تسا تّیعقاو

ی لع اب قّقد هک فیرش تیدد نیا هرابرد
 دورب ی لع اجکره و تساقّقد اب ی لع و تسا
 شدرگ هب و اب ار قّقد ادنوادخ ،ددرگب و
 زا ی رایسب تایاور ،ربب و ال ابند هب و روآرد
 هک تسا هشد دراو هّماع و هّصاخ قیرط
 رکذ دوخ بتکر رد تنس و هعیش زا ناگرزب

«مارملا قياغ» باتک زاکنيا ام و .دناه درک
زاک - هياء الله تمحر - ي نارحب مشاه ديس
هصاخذقيرط زاو ،شيدد هذناپه ماعقيرط
شيدد دنچ ،تسا هدرک رکذ شيدد هذناپ
:ميرو آيم

یٰ نُومِد دَمَحَم ن ب د مِی هَار بَا : هَمَاع قِی ر ط زَا اَمَا
ل صَّتَم دَنَس ه ل س ل س د ا ب ت سَا هَمَاع ا م ل ع ن ا ی عَا زَا ه ک
ن ی ن م و م ل ا ر ی م ا ت ر ض د زَا ی م ی ت ن ا ی د و بَا زَا د و خ
ا ل ل ه ل و س ر ل ا ق : ل ا ق : ه ک ت سَا ه د ر و ا م ل ا س ل ا ه ی ل ع
ا م ه ل ل ا ، ا ی ل ع ا ل ل ه م ح ر : م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص
ا ر ا د تُ ی د ه ع م ق ح ا ر د

ل ا ب ن د ه ب و م ل ا س ل ا ه ی ل ع ی ل ع ا ب ه ت س و ی ق ح ت س و ا

د ن د و م ر ف ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ذ ل و س ر
ن ا د ر گ ب ا د ن و ا د خ ، د ن ک ت م ح ر ا ر ی ل ع د ن و ا د خ
و ! « د ر گ ب ی ل ع ه ک ا ج ک ر ه ، ی ل ع ا ب ا ر ق ح
د و خ ل ص ت م ر گ ی د د ن س ا ب ی ن و م د م ی ه ا ر ب ا ن ی م ه
ی ع ا ز خ ی ل ع ن ب ل ب ع د ر د ا ر ب ز ا د ن ک ی م ت ی ا و ر
س ی ق ن ب ق ر ز ا ز ا د ی ش ر ل ا ن و ر ا ه : ت ف گ و ا ه ک
ه د ر ک ت ی ا و ر ن م ی ا ر ب س ا ب ع ن ب ا ل ل ه د ب ع ز ا
ه ک ت س ا

و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل ه ل و س ر ل ا ق : ل ا ق
² ر ا د تُ ی د ب ل ا ط ی ب ا ن ب ی ل ع ع م ق ح ا : م ل س

ر س و ل خ د ا ص ل ی ا ل ل ه ع ل ی ه و آ ل ه ف ر م و د ه
ا س ت : « ح ق ب ا ع ل ی ب ن ا ب ی ط ا ل ب ا س ت ، ه ر
ج ا ع ل ی ب ر و د و ب گ ر د د » .

ه ک « ه ت س ل ا ح ا ح ص ل ا ن ی ب ع م ج » ب ا ت ک ر د و
ر د ت س ا - ن ی م ر ح ل ا م ا م ا - ن ی ز ر : ن ا ف ل و م
ه ی ل ع ن ی ن م و م ل ا ر ی م ا ب ق ا ن م ر د ن ا ز ا م و س ع ز ج
ن ی ن م و م ل a ر ی م a ز a « ی ر ا خ ب ح ی ح ص » ز a م ل a S l a
ه ک ت س ا ه د ر و ا م ل a S l a ه ی ل ع

ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل ه ل و س ر تُ ع م س د : ل ا ق
³ ه ع م ق ح ا ر د ا م ه ل l a ، ا ی ل ع ا ل ل ه م ح ر : ل و ق ی م ل س و
ر ا د تُ ی د

م ی گ ف ت : « ش ن ی د م ا ز ر س و ل خ د ا ص ل ی ا ل ل ه

1. مود تیدد، ۵۳۹ ص، مود دصقم «مار ملا تیاغ»

2. مود تیدد

3. مرا هچ تیدد

علیه و آله که می فرمود: خداوند علی را رحمت کند! خداوند حق را با علی به گردش در آور هر جا که علی می گردد».

زا «سودرف» باتک زاولوا عزج رد
تسا هدرک تیاور ماسلا هیلع نینمؤمارما
بهک:

و هلا و هیلع الله یلصد الله لوسر لاق: لاق

¹ راد تُثیدُهم قحقا ردا مهللا، ایلع الله محر: ملس

«فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله

فرمود: خدای رحمت کند علی را، خداوند باگردان حق را با علی هر جا که علی بگردد».

اب بهکنا زاسپی مزاوخ دمحا نبق قوم
زای میتب ابطاوبا زادوخ ل صتم دنس هلسلس
ار ثیدد نیا ماسلا هیلع یلع زاشردپ
وبا ار ثیدد نیا: دیوگی م، دنکی م تیاور
² تساهدروا دوخ «عماج» ردی زمرتی سیع

نیدلا زع: بهک دیوگی می ئومد میهاربا و
بلاط و با: بهک تشون نم هب میهاربا نبق دمحا
طساو رد نیسابع بیقذی مشاهن محرلا دبع
تیاور نم یارب دوخ ل صتم دنس هلسلس اب
رفزودن آهک دوسا و تمقلع زاش معا زادرک
هب و میدما یراصنا بویا و با دزن هب ام: دنتفگ
یلعذو کرابت دنوادخ! بویا و با یا: میتفگ و
ادخل صفزا و، تشادی مارگار شربمغیپ
رثا رد، تشادی نازرا شربمایپ رب هک
هدرک تمحرم وت هب ار ی ناهزیچ، تبحص
تفارشو تلیضفی اراد هلیسو نیدب هک تساه
ای اهدش

هیلع یلع اب هنوگچ هکنک ربخ اب ار ام وت
هب الله لا اله الا ناکدنیوگ اب و یدرک جورخ ماسلا
ای تخادرپ گنج

¹ مجنپ ثیدد ۵۳۹ ص مود دصقم «مار ملا قیاع»

² متفه ثیدد

رفذود امش یارب: تفگخ ساپرد بو یا وبأ
رد ادخلوسر هک مروخی م دنگوس ادخ هب
دیتسه نم اب نآ رد امش لاعف هک ی قاطا نیمه
زج ،دوبذس کچیه ادخلوسر زا ریغو ،دوب
هتسشن ادخلوسر تسار فرط رد هک ی لع
و ،مدوب هتسشن و ا پچ فرط رد نم و ،دوب
هب رد ی ادص ناهگان هک ،دوب هداتسیا سنأ
دیسر شوگ.

رد : دومرف هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر
- هشد هزیکاپ و کاپ درم نآ - رأمع یارب ار
زاب

،دشلخاد رأمع و ،دندرک زاب ار رد ! نک
،درک ماسد هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر ربو
سپس و .دنتفگ دما شوخ رأمع هب ادخلوسر
نایم رد ی دوزب نم زا دعب :دندومرف و ا هب
دهاوخذ دیدپی راوگانو تخسث داودنم تآ
ریشمش رگیدکی یور رب هک ی یاج هب ات ،دما
.دنشکب ار رگید ی ضعبی ضعب و ،دنشکب

أَذْهَبَ كَيْلَعَفَ ی درک ده‌هاشم نینچ و تنوچ و
نِإْف - بِبِلَاطِبِيَا نِبِّيْ لَعِ يَ ثَعِي - يَ نِيْمِي نَعِ عِ لَصَلَا
كُنْسَافْ اَيَاوِي لَعِ كَلَسْ وَ اَيَاوِ مُهْلُكُ سِ اَنَّا كَلَسْ
رَامَع اَي ! سِ اَنَّا نِ عِلَّخْ وَ مَلَسَا هِيَعِي لَعِ يَ دَاوِ
! يَ دَرِ يَ لَعِ كَلْدِي لَا وَ ، يَ دُهْنِ عِ كُدْرِي لَا اَيَعَنَّ اِ
زَعِ اَللهُ عَاطِي تَعَاطِ وَ ، يَ تَعَاطِي لَعِ عَاطُرَامَع اَي
! اَلَجِ وَ

«بر تو باد به این مردی که جلوی سر او
 مو ندارد، و در سمت راست من است! یعنی
 علی بن ابی طالب! پس اگر تمام مردم همگی
 در راهی به راه افتادند، و علی به راه دیگر
 افتاد، تو آن راه را برو که علی می‌رود! و
 مردم را ترک کن! ای عمار علی تو را از
 هدایت بر نمی‌گرداند، و به ضلالت رهبری
 نمی‌نماید! ای عمار! اطاعت کردن از علی،
 اطاعت کردن از من است، و اطاعت نمودن
 از من، اطاعت نمودن از خداوند عزّ و جلّ
 است.»

رَدِ يَ سَوَطِ خَيْشِ : تَصَاخِ قِيْرَطِ زَا اَمَا وَ
كَلَامِ زَا دَنَكِي مَتِيَاوِرِ لَصْتَمِ دَنَسَا اِبِ دُوخِ «يَ لَامَا»
تَعْمَسِدِ : تَلَاقِ اِهْنَعِ اَللهِ يَ ضَرِ تَمَلَسَمَّ اُ زَا هِيَوْفَدِ نِبِ
قَكْبِ ذَخَا وَ هُوَ لَوْ قِيَهَلَا وَ هِيَعِ اَللهِ يَ لَصِدِ اَللهِ لَوْ سِرِ
مَلَسَا هِيَعِي لَعِ عَمِ يَ دَعْبُقِ حَلَا : مَلَسَا هِيَعِي لَعِ
رَادِ تُثِيْدُ هَعَمِ رُوْدِي

أم سلمه گوید: «از پیامبر خدا - در حالی که
 دست علی علیه السلام را گرفته بود - شنیدم
 که می‌گفت: بعد از من حقّ با علی علیه السلام
 است، و هر کجا که علی برود و دور بزند،
 حقّ با او می‌رود و دور می‌زند.»

ی‌تعامج ز ا «ی‌لاما» ردی سوط خیش زیند و

1. م‌هدزاید ثیدد، ۵۴۰ ص مّود دصقم «م‌ارملا تیاغ»

2. لّوا ثیدد، ۵۴۱ ص و ۵۴۰ ص

تَقْلِدُ زَا دَنكِي مَتِيَاوَر لَصَّتْم دَنسَادِلْ ضَفْمَا وَبَا زَا
يَجْسِدُ أَمْ دَعْبِ بَوْتَلَا تَحْتُهُ سَار لَخْدَا هِنَّا رَفْرُنْ بَدِ
أَمْفَ، تَعَقَوْ دَقَ تَنْتِفَلَا هِدَه نَّ نَا: بُهَلْ لَأَقَفْ، بَعَثِيْدُ يَ لَع
!؟ يَ تَرْمَاتُ

يَ لَع دُّشَفْ، يَ نَقْدُ نِم تَغْرَفَ تَنَا إِذَا: لَأَقَ
وَقِّ حَلَا يَ لَعُ هِنَّا فَمَلَّسَلَا مِيَا عِي لَعْبِقُ حَلَا وَ كَتَلِحَار
1. بُهَقْرَأْفِي لَا قُ حَلَا

1. مَوْدُ تَيْدِدْ، ٥٤١ ص، مَوْدُ دِصْقَم «مَارْمَلَا تَقْيَاغ»

هفیند تلحر نوچ: «دیوگی مرفزن بقلص
هک رخآ تاظح نامھ رد ،دش کیدزن
ی رسارسه چراپو ،دنک میلستن اجتساوخی م
ریز رد ار دوخرس نم ،دندیشک وایور به
عقاو منتف نیا :متفگ هفیند به و مدر به چراپ
!؟نیکی مرمأ چه به ارم وتل اء ،دش

غراف نم ندرک ن فذ زانوچ :تفگ هفیند
دوخت عرسا ب و وش راوسد تبکرم رب !ی دش
هک اریز !وشق حلم واهو ناسر بی اء به ار
تقرافم وازا قء و ،تسا قء رب و
!«دنکی مند

تیاور ل صتم دنس اب هیو با بنبا زین و
نوچ :تفگی م هک سوأ نب دآدش زانکی م
مدوبی اء به رب هذ نم ،دش اپر بل مج گنج
همین به زور هکی ماگنه اتو ،وا هیل عرب هذو
فقوتم و متشادرب ل اتق زان تسد نم ،دیسر
،دسر ارف بشد هک دش کیدزن نوچ و ،مدوب
مدنویب بی اء به هک تخادنا نم ل درد دنوادخ
متسویب واهه اذه بی اء و ،منک گنج واهه رب و
به دش ی هتم راک هکی ئاج به ات مدرک گنج و
هنیدم به نآ زا سپ و ،دش ی هتم هک اجن امه
مدش دراو هملس م ا رب و مدما

:متفگ !؟ی دآی ما جک زان :تفگن م به هملس م ا
!هر صبز ان

هورگ ود زان کیمادک اب :تفگ هملس م ا
!؟ی اهدوب

زانور همین اتنم !ن نیمو ملا م ا یان :متفگ
نم ل درد دنوادخو !متشاد فقوتم ندرک گنج
!منک گنج بی اء عفن به هک تخادنا

نم نوچ !ی درکی بوخر راک :تفگ هملس م ا
بَرَادَنْمَ :تفگی م هک مدینش ادخل و سر زان
بَرَادَنْقَفْ ی بَرَادَنْمَ وَ ؛ی بَرَادَنْقَفْ اِیْء
.الله

«هر کس با علی جنگ کند، با من جنگیده
است، و هر کس با من جنگ کند، با خدا

جنگیده است».

!؟ اِذْ عَمَّ قَحْطًا نَّأْنِیرَتَفَا: م ت ف گ ن م

!؟ ت س ا ی ا د ا ب ق د ه ک ت س ن ی ا و ت ر ظ ن ا ی ا

وَقَّحًا عَمِّي لَعْدَنگوسد اذخه بى رآ : تَفْگ
 بِي لَعْمَقَّحًا عَلَى بَا حَقَّ اسْت و حَقَّ بَا عَلَى
 اسْت. سوگند به خدا که امّت محمّد با
 پیغمبرشان از در انصاف در نیامدند، زیرا که
 مقدّم داشتند کسی را که خدا او را مؤخّر
 داشت، و مؤخّر داشتند کسی را که خدا او را
 مقدّم داشت، و ایشان زنهای خود را در
 خانههای خودشان محفوظ و مصون نگاه
 داشتند، آنگاه زوجه رسول خدا را از خانه
 بیرون برده و در منظر و مرآی همه مردم به
 جنگ بردند».

دَنَّقِدَنَّ اَزِيْمَ مَلَأَسَا مَهِيْعَا وَ اْتِيْبِلْهَا وَ يِي لَع
 يِي تَمْلَانَا : بُلُوقِيْدِ اَللّٰه ل وُسْرَ اْتَعْمَسَدَقْلِ اَللّٰه وَ
 ذَا وَ ، اْتَعْمَتَجَا اِذَا اَهُوْعِمَا جَفَهْفَلْذُ وَ هَقْرُفُ
 ! يِي تِيْبِلْهَا اُوْبُقْرَا ، طِسُوْلَا اِطْمَنَّا نِم تَقْرَتْفَا
 ، اُوْمَلِاسَفَا اُوْمَلِاسِنَا وَ ، اُوْبِرَا حَفَا اُوْبِرَا حِنَا فَا
 تُثِيْدُ مَهَمَّ قَّحًا نِنَا فَا ، اُوْلُوْرَفَا اُوْلَاَزِنَا وَ
 اُوْنَاكَا .

«سوگند به خدا که من از رسول خدا شنیدم
 که می‌گفت: در امّت من اختلاف و جدائی
 واقع می‌شود، پس اگر همه امّت من بر امری
 اجماع و اجتماع کردند، شما نیز با آنان
 اجتماع کنید! و اگر از راه میانه و معتدل
 جدائی را پیشه ساختند شما مراقب و ملازم
 اهل بیت من بوده باشید، پس اگر جنگ
 کردند، شما نیز جنگ کنید! و اگر صلح کردند
 شما نیز صلح کنید! و اگر به جائی حرکت
 کنند شما نیز با آنان حرکت کنید! زیرا حقّ با
 ایشان است، هر کجا که بوده باشند».

ی ناسک هچ اذخ ل و س ر ت ی ب ل ه ا : م ت ف گ ن م
 ! د ن ت س ه

ی و ر ی پ ه ب ا ر ا م د ن و ا ذ خ ه ک ی ن ا س ک ن ا : ت ف گ
 ن ا ش ی ا و ، ت س ا ه د ر ک ر م ا ن ا ش ی ا ز ا ک س م ت و
 ر ا د ق م ه ب ن ا ش د ا د ع ت ه ک د ن ت س ه و ا ز ا د ع ب ن ا م ا م ا
 . ت س ا (د د ع ه د ز ا و د) ل ی ن ا ر س ا ی ن ب ا ب ق د

رفذ هذو ادخلوسر طيسود و تسای اء
،دنتسه ادخلوسر تيدلها ،نيسد بلصزا
ن اياوشيب و موصعم نامام ا دنناشيا و
نور هطم.

ربانب لله انا . اذ ا س انا كاه ، لله انا : متفگ نم

!دنتسه كلاه مدرم همه نيا

ره ¹. (ن و حرف م هيد لامب بز د ل ك) : تفگ

و دنسرخ ،دنتسه اراد هچنا هب ا تعامج و هورگ
دنلا حشوخ

¹. مشد ثيدد ، ٥٤٢ ص و ٥٤١ ص ، مود دصقم «مارملا قياغ»

ی‌تعامد جزا دوزخ «سلاجم» رد خیش زینو
 شمعاً جزا دوزخ لصّتم دنس ابلّصفملا و بآ جزا
 هدر و آژذ و بآ جزا اعوفرم دعجلا ی‌بأ نبملاس جزا
 ی‌لء هک درک رما بآطخلا نب رمع هک تسا
 دبع و ریز و مهلّط و نامثع و ماسلا هیلع
 دعب صاقو ی‌بأ نب دعس و فوع نب محرّلا
 هناخن آرد و ، دنور بی‌هناخرد ، و اگرم جزا
 تفلاخر ما آرد و ، دندنب دوزخ ی‌ور رب ار
 داد تلهم ار نانا زور هس و . دندک تروشم
 ی‌کی تفلاخر رب‌هنا جزا رند چنپ‌هچنانچ هک
 تفلاخم‌هنا جزا رند کی و ، دندش لوقلا قفتم
 راهچرگا و ، دوش‌هتشک رند کین آدیاب ، درک
 ود و ، دندش قفتم ی‌کی تفلاخر رب‌هنا جزا رند
 رند و ن آدیاب ، دندرک تفلاخم‌هنا جزا رند
 . دنوش‌هتشک

قافتا ی‌دحاو ی‌ار رب‌هنا همه نوچ و
 هنا بملاسلا هیلع بلاط ی‌بأ نب ی‌لء ، دندرک
 میوگی م‌هک ار هچنآ هک مراد تسود نم : تفتگ
 و ، دینکل و بق‌دوب‌ق‌درگا سپ ! دیونش بنم جزا
 ! دینک‌در دوب‌ل‌طابرگا

هیلع نینمؤماریمأ . و گب : دنتفگ ی‌گمه
 و ، درمشربار دوزخ لاضف جزا کی‌کی ماسلا
 ، دوب‌هتفگ و اهرابرد ادخل‌وسر هک ار هچنآ
 ات ، دندومنی قیدستی گمه و ، درک و گزاب
 : دومرف‌هکنا

هلا و هیلع الله ی‌لصد الله لوسر نأ ن‌وملعتا
 قحلا عم ی‌لء و بی‌لء عم ی‌دعب قحلا : لاق ملس و
 ایآ»¹ ! معن : اولاق !؟ ل از تُشید هعم قحلا لوزید
 ابق‌د ، نم جزا دعب : دومرف ادخل‌وسر هک دینادی م
 ی‌لء اجکره و ، تساق‌داب ی‌لء و ، تسای‌لء
 : دنتفگ ی‌گمه !؟ دوری م‌والابند هب‌ق‌د ، دورب
 ! «یرا

¹ . متشه‌شید ، ۵۴۲ ص ، مؤد دصقم «مارملا قیاع»

رد^۱ دبع دآمد نبا ی لاء و بوخ ردقچ
فیصوت ار ریدغ دیع، دوزخ تآیریدغ
نینمؤمار یما لاوم تلزنم و ماقم و، هدرک
ی ارعش زای رایسب دننامه ار ماسلا هیلع
دیوگ هک اجنآ، تسا هدرک ناید رگید

ی دبع دآمد نبا آیریدغ

ی لَعَّ اَرْدَقَ اَهْلُجَا وَ *** مَّايَلَا فَرُّشَلَا رِيْدَغْلَا مُوَي
۱ ماسلا

لِكَمَامَايِي صَوْلَايِي دَعَا *** اَتَمَامَا هِيْفُ اَللهِ مَقَا مُوَي
۲ مامای

لُوقِيْدِي صَوْلَا فَاك *** اَعْفَارِ مُمُخِ حَوْدِي بِنَلَا لَاق
۳ م اوقلا

ي ذَنَمِي حَوْلَابِ *** هَلِي لَوْمِ اَذْفُهْ لَؤْمِ تُتْكَ نَم
۴ م لاعلا قرعلا

اَذْفُ تُيْضَقْ اَذَا فَا *** مُكِيْعَا عَايْحَا ي فِرِي زَوَا اَذْه
۵ م ماقم موقيد

نَمْبِ لَزْنَاو *** اَلْوَلَا هُلَ رَقَا عَنَمِ لَؤِ بَرَا ي
۶ م امده اوسده اداء

وَ نِيْدَلَا لَمَكَا هِيْفِ *** اَعْيِيْلِ اَجْرَلَا ي دِيَا تَتَفَا هَتَفْ
۷ م اعذلا

1، تسا ی رصبی و دبع دآمد نبی الله دیبع نبی دآمد نبی لعی نسطا و با
و وال او حاً همجرت رد، ۱۷۱ ص اتا ۱۴۱ ص زا، ۴ ج «ریدغلا» رد و
قحلا، تسا هدر و آنیشند و زغنی بلاطم و اناصق و ی تارم و تآیریدغ
فیدر رد ار وان اوتی م و، تسا ی و تحمری و س یلس و ش کلد و راعشا
مظن و ظافلاً تسلا س ایوگ. بتشاد بوسحم تیدل ها ی ارعش زالی و
رد لاسلم و ابترمی ناعم هچراپکی و، دنزیمی جوم نآ نور د زای نعم
و تسا تیدل ها هتخوسلد قشاع راعشا نیا. دوشی م هتخیر ظافلاً بلقا
ناتساد. تسا هدوبیر وازا ار کاروخ و باوخ نانا تیمولظم ناتساد
نرق رد رعاش نیا. دنکی م مسجم بوخ ار هعقاو ی ایاضق و لابرک
،تسا هدوب و انارقا زا و قودصخ پیشر صاعم و تسا هتسیزی م مرهچ
ی رصبی دولجدمحا ی با بتکزا و او، تسا هدرک کرد ار وای شاجزو
دنکی م تیاور ۳۳۲ هسرد ی فوتم

2 لعظام لافذد ابدشابل اودیاب و تسا ی لاوی ی لاو زا رما تغیبی لاو
طقاس رخا فرد، رخا تکرده یاجب مزجل لادر د تا صقان رد نوچ
عابشا ار ملا قرسک، دنکشی مار نزو و هیفاق لاون وچن کیل. دوشی م
دش دلوتم عاین آزا و دندرک

3 عبط، بوشار هشد نبا «بقانم» رد و. ۱۴۸ ص، ۴ ج «ریدغلا»
تسا هدر و ار لاو تیدش شد ۵۳۱ ص، ۱ ج، ی گنس

١. اهزور نیرتفیرشدریدغزور هکآقد -
تسا ملاءرد ، اهزور نیرتردقن ارگو
٢. ام ماما دنوادخ ، نآرد هکتسا یزور -
تسا ی ماما ره ماما و ادخلوسر ی صوت هکار
درک بصذتیل او هب .

٣. مخناتخردن ابیاسر انکرد ادخر بمغیپ -
مامت هب ، دود درک دنلب ار دوختی صوت سد هک
:تفگ مدرمت عامج و مورگ

٤. نیا ، مراد تیل او و اربن مسکره -
هکتسا ی یحونیا و ، دراد تیل او و اربی
تسا هدیسر ملاء و زیزع دنوادخ را

٥. ربن مریزو ، نم تاییدن امزردی لعنیا -
نم نیشناج متفگ تایید دوردب نوچ و ، تسامشد
دشد هاوخ

هک شابس کن آسی لو وت! نم ی ادخ ی ا - ٦
گرم و ان مشد ربو! دنکرارقا ار و اتیلو
!رأ دورفار دب

ن نامدرم ی اهتسد، راتفگنیا رباندرسپ - ٧
ی شیپ رگیدکی زا ی لع ابندرک تعید ی ارب
تقبسو هدروا موجه تعید ی اربو، تفرگی
ادخنید لامکن آرد هک ی تعید نآ، دنتفرگی
دوب ی وطنم و اتمعدو

لّادم قباسد ثاحبا رد هتوق و الله لوحبام
نیرتمهم زا تیلو: هک میتخاسد نهر بم و
هکلب، تسا نیبم نید ی ایهیاپ و ساسا
هاگ هیکت و نوتسد نیرتگرزب تفسگ ناوتی
اهلد مامت هک تسای تیعاو و تالاصا و نامیا
دوصقم هلبق و هبعک هب و بذج دوح هب ار
رد هک هریشد ثیدرد اذهلک، دنکی م ی ربه
شریذپ و ماسا، دش ناید راذنا هیا نوما ریپ
شریذپ و تیلو اب مآوت ار الله لوسر توذب
ترضد ی لاوملا ی لوم تیلو ا ماقم
وت. تسا هداد رارق ماسلا هیلع نینموملاریم
دنتسه ی اهخاشد و، تیلو و توذب هک ی نوگ
ی لفظ و دای و، هشد هدیئور نبدکی زا هک
، دناه دروخ ریشد ناسپ کی زا هک دنشابی م
رد، ترضدن آ تیلو و تیاصو و تفلاخ
، هدوب ادخلوسر تیلو و ی هلا تفلاخ دادتما
ی لماکت ریس و ی گدنز و تایح هیقیم تآع و
شمارا و، ی ئادخن اما و نما ماقم هب س و فذ
و قارف زا سپ، دیحوت هبعک و لد میرد رد
هنارگبوشا ی اغوغ و ترثک ملاء زا روبع
نآ هتدم تآع زا دعب، هیمهو و هیلیخ ی اوق
الله ی لصد الله لوسر ترضد سدقا دوجو هک
دشابی م، تسا ملسد و هلا و هیلع

و هتسویپ ادخلوسر، هدهاق نیمه رب و
و، رضد و رفسرد، ارارک و ارارم هشیمه
نیدرد و تولج و تولذ و زور و بشد
، ناکیدزن و صاوخ دز نرد و، مدرم عمتجم

تیلو و تیاصو و ،دراد تبقارم مهم نیار
وا و ،دیامنی غیلبت و غلابا ار نانمؤم ریما
قلاخا مراکم زاکیاکی و ،دنکی می قرعم ار
مءء ماقم و ،درمشی م ربار وا میشد نسد و
و ،دهدی م رکذت ار و شنید و شناد تعسو
دیامنی م راوتسا اهنأ ربار تیلو

ی لصد ادخلوسر تایدرخال لاسد اتی لو
و تدار صاب هکی اهیآ ملسد و هلا و هیلع الله
ی نشور

لوسر و ،هدشن لزان دنک نایب ار هلسم نیار
نآ ی اهبطخ نمض رد ی نلع عمجم رد ادخ
و تفلاخ ماقم هب و هومند ی قرعم ار ترضح
بصن ،تانمؤم و نینمؤم عیمج هب تبسن تیلو
دندوب هومند

و هذا و هيدع الله ي لصد الله لوسر ديكأ تيصو

تايد رخآ لاس رد ملس

ترضدنأ بصد هك تسا مولعم هتبا و
مزات بارعا .تسا راوشد و لكشم سبى راک
هك تيهاج بادآ هب هتفرگوخ و ناملم
و نآنيد و ،دنمهي مزار توذبى انعم تسرد
طقف ار تيلاو و ،دنراذگى مذي قرف تموكد
و ،دنراذگى مذي رهاظ تماعز و تسايير كيد
زیدن اقفانم زا يريثك تماعز نانا نايم رد
،هتفر يذپ ار ملسا ،رهاظ هب هك دنوشى م هديد
و هينيند و هيردب داقدا نانا ياهل د رد و
هك دنتسينى ضار ،دراد نايلاغ هيدحا و هيربيخ
توذب هك نانچمه ،دنريذپ ار تيلاو ي ناسا هب
دندوب هتفر يذپى ناسا هب زيار

نيناوق و تاروتسد مامت مرکا ربمايپ ي رآ
للس و تسيد تدم رد مدرم ي ار بار ادخ
ناييد - هنيدم رد لاس هه و هك م رد لاس هه زيسد -
و ديحوت و فراعم لوصا و ،تسا هدرک
ار قپلاخ داعم و بتکل ازنا و لسر لاسرا
فقوم و هاگشپ رد نيسپ زاب زور رد
،تسا هتخاس نيم احورشى بوبر ترضد
و حلاصم و دسافم و تايجنم و تاكلهم و
لصفم روطب ار تداعس هار و تواقش قيرط
كنيا نكي و ،تسا هداد ركدت حورشى و
و لماك ار ادخ نيد هك تسا هديسر نآ تبوذ
ي قرعم اب و ،دندارگ مامت مدرم ربار و اتمعد
هيدع بلاط ي با نبي لء ترضد بصد و
يواحد هك تفلاخ و تيلاو ماقم هب ملسا
غيلبت هرياد ،تسوا هقلطم تموكد و تماعز
و ريخ و ،دندارگ لکم و لماك و موتمخ ار
مدرم ربار ي هلا ضيف و تكرب و تمحر
و ،دزاس ي راج رمتسم و موادم روطب
دراوم و اهف اكش و اهملث مامت هليسون يديپ
ديديپ نيد رهاظ رد هك ار ي هاتوك و صقند
ديامرف ميمرت و ميمتت دبا ي ار بدمآي م

رخآ لاسد ات تشاد همادا هتسویپ رما نیا
اهش رافسد لاسد نیا رد هک ، ادخلوسر رمع
اهدیکأت و ، رتنوزفا اهیصوت و ، رتشیب
ادخلوسر هک اریز . دود رتدیش و رتیوق
یلعزار یغو ، دنوری مایند زا هک دنتسنادی م
لّمحتم و ، دشاب تیلو دجاو هک تسین یسک
و ظفاد تقیقد رد و ، ددرگ تفلاخ ءابعا
و نابساپ و هدنرادهاگذ

رّسد و حور و میرک نآرق و ادخ نید رادسپ
دادتما رد یلع تیلو تقیقد رد و ، دشاب توبذ
طّظفاد و ، الله لوسر توبذ لاسد هس و تسید
یقرعم و نلاعإ نودب و ، دود ترصد نآ یشم
تقاط تامحز و صقان الله لوسر توبذ ، تیلو
.دنامی مپیء ترصد نآ یاسرف

اللہ لوسر ہتسویپ لاسنیا ردیور نیازا
 رہربواتیلاو و، نینمؤملاریما تیاصو بہ
 ،واتماعز و تفلاخ و، ہنمؤم و نمؤم
 رومأم ربمایپ ہکنیا ات، دنتشاد اہہیصوت
 اندعار واتیلاو، ادخ فرطزا دندرگی
 عمجم ردی نداع ہکلب، ہی ناہنپ و ہیفخ نودب
 یئاجرد، دنتکی قرعما ر واو، دنتکن ایب مدرم
 و اہر ہشزا، مدرم فانصاً و تا قبط ہمہ ہک
 نیاناناً ہکنیا ات، دناہدماً درگاہر وشکو و ءارق
 .دناسرب ناہج مدرم ہمہ ہب ار مایپ

ترجہزا مہدل لاسہ کل لاسنیا رد ربمایپ
 و، دنتش مارحلا اللہ تیبجج مزاع دوخ، تسا
 نآجج نلاعاً و ملاعاً ہنیدم رد لبقی تدمزا
 ،تسیندی داء رفس، رفسنیا .دش ترضد
 ءادای اربیفاکت ازہجت اب ادخ ربمغیپ اریز
 نآ تاجوز مامت، دنتکی م تکر دجج کسانم
 رد مادک رہ و، دنتسہ ہارمہ، ترضد
 ءفیلحا و ذزا مارحاً تلاداب و ہتسشناہو اجک
 ہکم یوسد ہب اللہ لوسر ہارمہ (ہر جش دجسم)
 نآ ماحراً و ترضدن آ باحصا .دناپسہر
 ردقن آ ہنیدم رہشزا و .دنتسہی گمہ ترضد
 شرامشل باقہک دناہدرک تکر دناناملسم
 ،ریقفو وی ذغ، ناوجو ریپ، درم و نز، تسیند
 و ہتسب مارحاً ہمہ و ہمہ، ناوتان و دنمتردق
 تاپاور رد ہکی روطب، دنوری مہکم یوسد ہب
 و، ہتشنون رازہ دسکی، خیرات و رسید و
 رفن رازہ راہچ و تسید و دسکی یرایسب
 سکرہ ہکنآ باطمہ صلاح و .دناہدرک طبض
 اللہ لوسر اب تسا ہدوب نکمہ ہکی و حنپ
 ہداتفا ہار ہب توبن اوراکاب و، ہدرک تکر
 و توترف و زجاء نامدرم زا ریغ و، تسا
 ،دنتشادن تکر رب تردق ہکی ئاھضیرم
 ادخ ربمایپ مزلام رفسنیا رد ہنیدم لہا مامت
 !ی رفسہ چہو .دنتسہ

و ہیاء اللہ ی لصد ادخل لوسر ہک تسناد دیاب

هنیدم هب هکم زا دوخت رجھ زا دعب لمّس و هلاّ
ی جّدنیمھن آ و ، دندروآ ی اجبّ جّد کی طقف
تسا هدوبت رجھ زا مهدل اسرد هک تسا
هیبیدد هر مع ، لوّا : دناهداد ماچنا هر مع هس زین
و الله لوسر تکرد و مارحاً زا سپ نآ رد هک
و دنتفرگ ار ترضدی ولج هکم رآفک ، باحصا
دنداد روتسد ترضد و ، دندش هکم لوخد زا عنام
و ، دنشارتبار اهرسد ، فقوت و عنملّ حمنام هر د
و ، دنیا نوریب مارحاً زا و ، دننکی نابرق ار اهرتش
هک دش طرش شیرق رآفک اب همان دهاعم ن مضر د
هب هر مع و دنور هکم هب دعبل اسرد نانا ملسم
. دندروآ ی اج

و هیلع الله یلصد اذلوسر یاهرمع و اهجد مّلس و هلاآ

لوسر ،دعب لاسرد هک عاضف هر مع ،مود
هب باحصأ اب مّلس و هلاآ و هیلع الله یلصد اذ
همرکم همکم هب و هدش مرحم ،هرمع مارحأ
دندروآ یاجبار هر مع و لخاد

هوزغ نایاپ زا سپ هک دوب یاهرمع ،مّوس
میسقتار گنج مّانغ اذلوسر نوچ نیند
،دندرکی متعجارم فئاط هار زا و ،دندرک
دنتسب مارحأ ائنازعج زا و هدش لخاد همکم هب
دندروآ یاجب هر مع کید و

یّسد و هعیش نید هر مع هس نیا نید رد و
،نّستلها خیراوت نکی و ،تسیند یفلاتخا
رکذ زینرگید هر مع کید اذلوسر یارب
هک تسایاهرمع نآ :دنیوگی م و دنکی م
ترجه مهد هس رد دوزجج اب الله لوسر
هرمع اب مأوت نایشیا جج و ،تسا هداد ماجنا
یاهرمع عومجم نیاربانب و ،تسا هدوب
ددع راهچ هب ترجه زا دعب الله لوسر
بالطم نیا هعیش رابخأ رثکانکی و ². دسری م
الله لوسر هک دنکی متابثا و دنکی م درار
عادولا جج رد نّستلها دوزکرادم قبط
هدوبنیاهرمع نآ ابو ،دناه دروآ یاجب جج طقف
³.تسا

هام رد هئاگ هس یاهرمع نآ همم :دنیوگ

¹ محتف و نیع رسک هب و ،نیع نوکسو میجرسک هب ائنازعج و ائنازعج
تسا جیحصد مسق و دره ،هددشم عار

² نبا «بقانم» و ، ۱۱۴ ص و ۱۰۹ ص ۵ ج «تیاهنلا و تیاذبلا»
۱۲۱ ص ، ۱ ج سابع نبا زا یربط زا بوشار هشد

³ دنکی متیاور ماسلا هیلع قداصت رضد زا دوزدنس اب «یفاک» رد
:تاقرتقم رمع ثلاث مّلس و هلاآ و هیلع الله یلصد الله لوسر رمعا :هک
نم لها قرمع و ،تیبیدحلا قرمع وه و ناقسء نم لها ددعقل اذی ف قرمع
نم عجر ام دعب ائنازعجلا نم لها قرمع و عاضقلا قرمع یه و تفحجلا
نیند قوزغ نم فئاطلا («کافی» ، جلد چهارم از فروع ، ص ۲۵۱).
و اما روایتی را که در «بحار الانوار» ج ۶ ص ۶۶۶ از «خصال»
صدوق و «امالی» طوسی ذکر می کند از ابن عباس که رسول خدا
چهار عمره انجام داده اند و یکی از آنها با حجّشان بوده است ، قابل
اعتماد نیست.

ترضد ایآ اما¹. بتسا هدش عقاو مارحلا ءدعقاوذ
ایو؟ دناهداد ماجنا سّجد ترجه زال بق الله لوسر
زاسّجد نوچ؟ دناهداد ماجنا سّجد مه توبن زال بق
،تسا ماسلا هیلع میهاربا ترضد عیارش هلمج
انب برعلا قریز جرد مه ماسا زال بق نیکرشم و
ولخد ابار سّجد ترضدن آتّسن زال یورپ هب
هئسم نیا ،دندروآمی یاجبی تافیرحتو تاقّصد
لبق ادخلوسر :دیوگ ریثکنبا .تسا فلاخلحم
سّجد ترجه زال بق و توبن زال دعب و توبن زال
². دناهدروآمی یاجب

هب ادخلوسر هکی زور زال :دیوگ دعسنبا
هکی زور نآ ات ،دندش هتخیگنارب توبن ماقم
و درب دوخیوس هبار ترضدن آ ،دنوادخ
نامه هک سّجد کیزا ریغ ،دومذ حور ضبق
دشاب ترجه زال مهد لاس رد ماسلا سّجد
دوب دنیا شوخان ار سابعنبا و ،دندادن ماجنا
و ،تسا عادولا سّجد نیا :دنیوگ هک
³. بتسا ماسلا سّجد :تفگی

هکی تقو زال :دیوگی عفاشی بلد ناهر بنبا
نیا زال ریغ ،دندرک ترجه هئیدم هب الله لوسر
زال بق اما و ،دندادن ماجنا یّجد عادولا سّجد
هدش هتفگ و ،دندروآمی یاجب سّجد هس ترجه
راسنا هک تسایّجد ود نآ و سّجد ود :تسا
و .دندرک تعیب ترضدن آ اب بقّعد رد هئیدم
لبق ترضدن آ هک تسا هدمآ ریثانبا ملاکرد
رد و .دناهدرکی م سّجد هلاس همه ترجه زال
لبق ترضدن آ هک تسا هدمآ یزوجنبا ملاک
دناه دومذ سّجد یردقب توبن زال دعب و توبن زال
⁴. دنادنی سک دنوادخ زال ریغان نآ باسد هک

¹. دمحا و ملسم و یراخبزلا ، ۱۰۹ ص ۵ ج ، «تیاهنلا و تیا دبلا»

². ۱۰۹ ص ۵ ج ، «تیاهنلا و تیا دبلا»

³. ۱۷۳ ص ۲ ج ، «یربکلا تاقبلا»

⁴. ۲۸۹ ص ۳ ج ، «هیلد هریس»

تسا هتفگ یرابخ: دیوگ بوشآر هشد نبا
 یردقب تَوْبَنَزَا دعب و تَوْبَنَزَا لبق اذخ لوسر
 دعب و ،تسین مولعم شر ادم هک دناه دومنّ ج
 ار یرگید جّ ع ادولا هّ ج د زار یغ ترجه زار
 هتفگ یراصنا الله دبع ن ب ربا ج و .دناه درکنز
 لبق ات و د :دناه درکنز ج هس اذخ لوسر :تسا
 هّ ج هک ترجه زار دعب یکی و ترجه زار
 ع ادولا

زار دیزین ب ورمع و نیزر ن ب علاع و .تسا
 :دومرف هک دناه دروآ ماسلا هیلع قداصت رضد
 نبا زار ی ربط و .دروآ اجب جّ تسید اذخ لوسر
 هیلع الله یّ لصد اذخ لوسر هک تسا هدروآ س آبع
 و عاضق و هّ بیید: هرمع راهچ مّ لس و هلا و
 یاجب دندومن ناشج د اب هک ی اهرمع و هتار ع
 قداصت رضد زار رأمع ن ب هّ یواعم اما .دندروآ
 هرمع هس الله لوسر :هک تسا هدروآ ماسلا هیلع
 و ،هتار عجو عاضقو هّ بیید: دناه داد ماجنا ادج
 ع ادولا هّ ج د س پسو دندرک فقتو هّ نیدم رد لاسه د
 زور رد ار بلاط ی با ن ب یلع و دنداد ماجنا ار
 1. دندومن بصنّت ماما هب مخریدغ

1. ۱۲۱ ص ۱، ج ۱، گنسد عبط ی گنسد بوشآر هشد نبا «بقانم»

قداصت تر ضد زا دوزخ دندس اب «یفاک» رد
زا دعب الله لوسر هک تسا هدروآ ماسلا هیلع
ردی لو دندرکز تشییج کیهنیدم هب دورو
یاجب یرایسب یاهجج دوزخ موق اب هکم
1. دناه دروآ

تر ضد زا دوزخ دندس اب «یفاک» رد زینو
ادخل لوسر هک تسا هدروآ ماسلا هیلع قداص
2. دناه دروآ یاجج تسید

زا دوزخ دندس اب «عئارشلا لاء» رد و
هک دنکی متیاور ماسلا هیلع قداصت تر ضد
تر ضد نآ تمدخ نارهم نب نامیلد نوچ
یاجب ادخل لوسر جج دنج: درک ضرع
؟ دناه دروآ

رد جج تسید: دنتفگ خساپ رد تر ضد
جج ذرات بونر هردن وچو، هنافخم وی ناهنپ
لوب و دشی م هدایپ درکی م روبع³ نیمزآم زا
رد تاء هچ هب متفگ: دیوگی م نامیلد. درکی م
!؟ درکی م لوب و دشی م هدایپ نیمزآم

نیلوآ اجنآ هکذا تهج هب: دنتفگ تر ضد
زا و، تفایج اور ی تسرپتد هک دوب ی ناکم
تد و، هتشارب ار ی اعطق اجنآ هوک گنس
نبدی لاء هکی تد نامه، دندوب هدیشارت ار لبه
تخادنا ریز هب هبعک ماب زا ار نآ بلاط ی با
ولعو ماسا رو هظ تقورد

هک دندرک رما ادخر بمغیپو، الله لوسر تردق
نقد تبیشی نب باب ی دورو رد ریز رد ار نآ
رد ار نآ، دنوشی م لخاد مدرم نوچ ات، دندرک
لوخد هک تسور نیا زا و، دنریگب دوزخ مدق ریز
4. تسا هدش بتسم هبیشی نب باب زا

1 ج، «ی فطصملا ل اوحاب عافولا» و ۲۴۴ ص، ۴ ج «یفاک عورف»
۲۰۹ ص، ۱

2 ۲۴۵ ص، ۴ ج «یفاک عورف»

3 تهج نیمه زا و، دنیوگ ار هوک ود نیب گنتد و کیراب هار مزآم
نیمزآم دوشی م کیراب هار و تسا رعشم و تافرعد نیب هک ار ی عضوم
دنیوگ

4 ۴۵۰ ص، ۲ ج «عئارشلا لاء»

لبق الله لوسر ی اهجد رد هکی لاکشا هتبا
 :تسا زیچود ،دسری م رظن هب ترجه زا
 رد شیرق هکنیا نآ و ،ن اکم تهج زالوا
 رد و ،دندشی مذ ج راخ مرد زا سج م سوم
 تافر ع هب هفلدزم زا کسانم ادا ن مض
 مظاعاً زا هک شیرق :دنتفگی م و دنتفری مذ
 ج راخ مرد زا دیابن ،دنیای م رامش هب مدرم
 ،سجد لامعاً زا یکی هک مینادی م و .دنوش
 .تسا تافر ع هب فوقو

الله لوسر هک دنکی م ناید تیاور اجنیا رد
 ابو ،دناه تفری م تافر ع هب ناشج ن مض رد
 ،دناه دود شیرق ریغ زا هک مدرم تا قبط ریاس
 هدمذ فوقو ،دناه درکی م فوقو تافر ع رد و
 .دندمای م هفلدزم و مارحلا رعشم هب س پسد و

بارعاً هکنیا نآ و ،نامز تهج زا مود
 نامز رد سج نامز هتسویپ هکنای اربیی لهاج
 ره رد ،دشاب میلام او ه هک دوشد عقاوی لدتعم
 یاههام باسد زا زور دنچار سج نامز لاس
 ریخأت هب تسالامعاً ی اربن ازیم هک یرمق
 هک عی سنزاتسا ترا بعنیا و ،دناه تخاندانی م
 رب انبو .تسا هدناو خرفکی دایز ار نآن آرق
 و مع قوم ریغ رد سج ،سجد تاونس مامت رد نیا
 ی سرد رگم ،دشی م عقاو دوش صخشم نامز
 هام نامز نام ه ابق باطم هک ،رابکیل لاس هسو
 هام لوا همین رد دوش صخشم مع قوم وی للاه
 رد طقف هقباطم نیا و .دشی م مارحلا هجلاوذ
 ی اجب سج الله لوسر هک تساعادولا هجد هنس
 لوسر ،دید میهاوخ هکی روط نام ه و .هروا
 نام هب ار سج دوش هبطخ ن مض رد ادخ
 مع قوم نلاعا و هدینادرگرب دوش عقاو هقیرط
 لوا همین رد عی سن کرت اب ار دوش صخشم
 .دندومذ هجلاوذ رهش

یسز ا ،ادخل لوسر رگا ،لصا نیا رب انبو
 هدی نعید عادولا هجد هنس هب هدنام لاس هسو
 مدرم اب سج دنتساوخی م تو بند هب هدنام لاس
 رد ار نآ تسیابی م ،دندهد ماجنا

هبلاتبم و دنروآ یاجب دوخ نّیعم عقوم ریغ
نآ زا رمأ نیا هتّبلا هک ،دندرگ عیسن و ریخأت
رفک زا ار نآ هک نآرق هیأ دوجو اب ترضد
:تفگ دیابنیا ربانب و .دشی مذر داصد درامشی م
ررقم عقوم رد ییاهنت هبل دوخ ار بجد ترضدنآ
دناه دادی م هاجنا

الله یلّٰه اذل و سرب یاهرمع و حج تیفیک ترجه زال بق ملس و هلا و هیلع

زاهکار ی تیاور رب هولاع ساسا نیا رب و
رگید ی تیاور ، میدرک لقذ «عئارشلا لبع»
لوسر مکنیا رب دراد تدارصه کتسا دراو
دوخ ی اهجد ، ملس و هلا و هیلع الله یلّٰه اذ
دناه دادی م ماجنا ی ناهنپر د ار

، لاضفن بازا ، لهدزا «یفاک» رد مکنانچ

ترضدزا ، روفعی ی با ن بازا ، عارفی سیعزا
حج: لاقه ک دنکی م تیاور ماسلا هیلع قداص
هجد نیرشع ملس و هلا و هیلع الله یلّٰه اذ
1. **لُؤبِیْفٌ لُزْنِیْفٌ نِیْمَزْأَمْلَابِ رُمِیْ ، أَهْلُکَ قَرَسَتْسُمُ**
«رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بیست حج
در پنهانی گزاردند، که در هر یک از آنها از
مأزمین عبور می کردند، و پیاده می شدند، و بول
می کردند». و علی هذا إشکال اختلاف موقف نیز
حل خواهد شد.

مشش هئس رد حج: دناه تفگ هئماعزا روهمج
باتک رد ی عفار و ، دش بجاو ترجهزا
و ، تساهدرمشحیحصدار ناوخ «رید»
ی ضعب و 2. تساهدرک یوریدوازا یوون
رد ی ضعب و ، دش بجاو مهذ هئس رد دناه تفگ
هفیندوبا ار لوقنیا و ، دناه تفگ مهذ هئس
هبل ئاق ساسا نیمه رب و ، تساهدرک رایخا
زال بق ی ضعب و ، تساهدش یروف بوجو
3. تسای بیرغ راتفگنیا و ، دناه تفگ ترجه
هک هئصاخ تیاورزا ی ضعبزا ائما و
ماکدا مامت اذل و سرب مکنیا رب دراد تلاد
و زامنزا ، دندوب هئخوما نیملسه هبار نید
تیلانو حج هضیرف طقف و . ةوکز و هزور

1. 252 ص و 251 ص ، 4 دلج «یفاک عورف»

2. تساهدرکلوبقار لوقنیا 13 ص 1 ج «بهدلا تارنش» رد

3. رد ریثکنبا «هیاهن» رد اصخلم و . 289 ص ، 3 ج «هیلد هریس»
تساهدروا 109 ص 5 ج

ار اهنأ رفسن یا رد ادخل و سرات ،دوب هدنام
کیاکی ار سجد کسانم و ،تخوما مدرم هب
رد ار ماسلا هیلعن ینمؤملاریما و ،درک و گزابد
ی نم و تافرع و مکم رد دوزی اهببطخ
رد و ،تیدلها هب هیصوتهار زاموعر و طب
هار زامو صخر و طبمخ ریدغ هببطخ
ماقم هب ی نادجو و ی دوهش و ی صخش ی قرعم
انب و ،دومذ بصدق د بناج زاماما و تیلو
،دومذ مامتار تمعد و لماکار ادخنید نیار ب
مهد لاسرد سجد بوجو هک درک هداقتساناوتی م
تسا هدوب ترجه زام

تر ضد ه د عقاوذ مام ل و ا ز ا ل اس ن یا رد
 ن ا ن ا م ل س م ز ا م ل ا ع ا و ف ا ر ط ا ه ب ا ل ل ه ل و س ر
 ر ا د ر ب خ و ع ل ط م ا ر ه م ه و ، د ن ت ش و ن ا ه ه م ا ن
 س ج د ص ق ل ا س ن یا ر د ا د خ ل و س ر ه ک د ن د و م ن
 م ا ر ح ل ا ل ل ه ت ی د ی و س ه ب ت ک ر ح م ز ا ع و د ر ا د
 ۱. ت س ا

ی ا ع و ل ا ا ج ر ل ک و ت ا ی س ج ح ل ا ب س ا ن ل ا ی ف ن ذ ا و
 م ه ل ع ف ا ت م ا و د ه ش ی ل * ق ی م ع س ج ف ل ک ن م ن ی ت ا ی ر م ا ض ل ک
 ن م م ه ق ز ر م ا م ی ا ع ت ا م و ل ع م م ا ی ا ی ف ا ل ل ه م س ا ا و ر ک ذ ی و
 م ت * ر ی ق ف ل ا س ن ا ب ل ا ا و م ع ط ا و ا ه ن م ا و ل ک ف م ا ع ن ل ا ا ت م ی ه ب
 ت ی ب ل ا ب ا و ف و ط ی ل و م ه ر و د ن ا و ف و ی ل و م ه ن ف ت ا و ض ق ی ل
 ۲. ق ی ت ع ل ا

«و ندا کن! و با صدای بلند در بین مردم
 اعلان کن برای حج! تا به سوی تو پیادگان و
 بر هر شتر لاغری (که به جهت بعد سفر به
 لاغری در آمده است) از هر راه دوری
 بیایند* تا بدین وسیله منافع دنیوی و اخروی
 خود را مشاهده کنند و بیابند، و خداوند را در
 روزهای معلوم (عید قربان و سه روز پس از
 آن) بر آنچه خداوند به ایشان از گوشت بهیمة
 الأنعام (شتر و گاو و گوسفند) روزی کرده
 است بخوانند و یاد کنند، و از آنها به مردم
 فقیر و گرسنه طعام دهند و سپس (از احرام
 بیرون آمده) از آلودگیها و چرکها خارج
 شوند (ناخن گیرند و موی سر بسترند) و
 نذرهای خود را وفا کنند و باید که گرداگرد
 خانه قدیمی (بیت الله الحرام) طواف کنند».

۱ ز ا ۲۴۹ ص ۴ ج ، ع و ر ف ، «ی ف ا ک» رد
 ر ک ذ : ه ک ت س ا د ر ا و م ل ا س ل ا ه ی ل ع ق د ا ص ت ر ض د
 ب ت ک ف ، س ج ح ل ا م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ل ل ه ی ل ل ل ل ه ل و س ر
 ل و س ر ن ا م ل ا س ل ا ی ف ل خ د ن م م ه ب ا ت ک ه غ ل ب ن م ی ل ا
 س ج ح ل ا ق ا ط ا ن م س ج ح ی ل ؛ ک ل ذ ب م ه ن ذ و ی س ج ح ل ا د ی ر ی ل ل ه
 ۲. ۲۹ تا ۲۷ ه ی ا - ۲۲ : س ج د ه ر و س د

ی‌نأبج و نسد و نیرسّم زا روهمج
و ،تسا ربمغیپ هب باطخ هیآ نیا هک دناهتفگ
هدمآ لمسم وبأ و سآبع نبا و نینمؤمار یما زا
1.تسا میهاربا ترضد هب باطخ هک تسا
انأوبذإ و :هک تسا دراو لبق هیآ رد نوچ و
ی‌ثیبز هط و ائیشی بک رشت لا نأ تیبلا ناکم میهاربلا
هیآ نیا و **2.دوؤجسلا عکڑلا و نیمأقلا و نیفناطلا**
تفگ دیاب اذل ، **ی‌ثیبز هط** باطخ رب تسا فطع
ترضد هب باطخ و ،تسا میهاربا هب باطخ هک
3.تسا دیعب ،ملاک قایسد زا الله لوسر

مّلس و هلاآ و هیلع الله ی‌أصد الله لوسر توعد عادولا عجد ی‌ارب

نیا تیاکد ناونع هب الله لوسر هتبلأ و
هدومنی توعد عجد هب ار مدرم ،باطخ
میهاربا ی‌ادذ هیحان زا ار ادخ ملاعأ و ،تسا
ادخرما و ،تسا هدیناسری م نایناهد عمسد هب
.تسا هدومرفی م غلابا هیآ نیا باد ار
یور هرؤنم هینیدم هب وس ره زا مدرم
ار کسانم و دنک عجد الله لوسر ابات ،دندروآ
درم و ،ریپو ن اوچر گید اجنیا رد ،دنزوماپد
رب هکلب ،دوبذ حرطم ،ریقفو ی‌نغو و ،نز و
،دنک تردابم رفسن یدب دوبذ نکتتم هکس کره
ی‌اجب ار هضیرف نیا الله لوسر تمدخرد و
تسا نکتتم هک ی‌وحذر هب دوبذ جاو ،دروآ
.ددرگ رفسد هدامآ

،دندوب رفسد زا نکتتم هک هینیدم لها مامت
ی‌دارفا تیعم اب ناضیرم و نازجاع زج هب
الله لوسر اب ،دندوب هدمآ هینیدم چراخ زا هک
.دندرک رفسد

1. ۸۰ ص ۴ ج ،ادیص عبط ،«نایبلا عمجم» ریسفت

2 «و یاد بیاور ای پیغمبر زمانی را که محلّ عبادت قرار دادیم برای ابراهیم مکان بیت الله را و خطاب کردیم که آن بیت را برای طواف طائفان و نمازگزاران و رکوع کنندگان و سجده بجای آورندگان پاک و طاهر گردان.»

3. ۴۰۴ ص ۱۴ ج «نازیملأ»

تر ضد نوچ: دیوگ «هیلد هریس» رد
 هنیدم رد، دنور نوری هنیدم زا دنتساوخی و
 و، لاد حتف و میج مض هب یردج) هلبأ ضر م
 هبصد ضر م ای و (ود ن آ حتف هب یردج ای
 مدرم زا یرایسب هک دش بجوم رمانیا و، دماً
 کلذعم نکی و، ادنک سج ربمایب اب دناوتد
 نورید هنیدم زا ادخ ربمایب اب یریا هت عامج
 یسک ادخ زا ریغ ار اهنأ دادعت هک دندماً
 و، رذن رازه ل هچ: تسا هدش هتفگ. دنادی مند
 هدش هتفگ

و، رذن رازه دوز و، رذن رازه داتفه: تسا
 و، رذن رازه هدر ا هچ و دصکی: تسا هدش هتفگ
 رادقم نیا زا شید و، رذن رازه تسید و دصکی
 2 «تسا هدش هتفگ زین

هتدب صد بیرق: دیوگ ی خلب دناوخریم
 و، دومرف قوسد شیوخ صاخ تهج (رتش)
 و راعشاً دوز کر ابم تسد هب ار اهنأ زا یکی
 ن ارتش طبض هب ار بُدُجُنْ بُهْجَانْ هدرک دیلقت
 س دقم تر ضد زا: هک دیوگ هجیان. تشامگ
 هب ن ارتش نیا زا یرتش رگا هک مدیسر پیوبند
 «!؟ منک هچ دسر کلاه ددرسد

شاهدلاقو! نکر حزار نأ: هک داد باوج»
 (تسار) یانمی هحفص رب، هتخاس دولآن و خار
 زا س کچیه و وت هک دیاب و، ن زب و ا مانس
 نامزن آرد و. دروخنت شوگن آزا وت یاقفر
 ار نیلمسه تاهماً عیمج و ماسلا اهیلع تمطاف
 تبخاصم فرشد هب، هدناشد ا هجدوه رد

1 عقوم رد، دوز اب تکر دزان امورحم رطاخ ی داشت یارب تر ضد
 ی عمه هجید: لاقو أ بهجد ل دعت ناضمر ی فةرمء: دندومرف تعجارم:
 «عمره در ماه رمضان به اندازه حج و یا به اندازه حج با من ثواب
 دارد»، این جمله را به زن انصاری: ام سنان فرمودند چون از او
 پرسیدند: چرا با ما به حج نیامدی؟! او در جواب گفت: ما فقط دو شتر
 آبکش داریم که بر روی یکی از آنها شوهرم و فرزندم سوار شدند و
 به حج رفتند، و با یک شتر دیگر از چاه آب می کشیدیم و زمین خود
 را که کاشته بودیم آب می دادیم! و این جمله را حضرت نیز به ام سلیم
 و ام طلق و ام هینم گفته اند. (سیره حلبیه» ج ۳ ص ۲۸۹).
 2 ۲۸۹ ص ۳، ج «هیلد هریس»

دصد هار نآ رد ی تیاور هب .دنتشاد ص اصتخا
کلف باکر مزلام سک رازه هدراهچ و
1 «.دندوب ی اسرف

خروم - ی نيسدن یدلا ثایغ ، ریما دناوخ و
تمطاف ءاسنلا ءدیس رفسن آرد» :دیوگ - ریهش
اهجدوه رد مامت نینمؤم تاهما و ءارهز
و دسکی ی تیاور هب و ،دندوب هارمه هتسشن
راهچو تسیدو دصی لوقه هب و ، رازه هدراهچ
ترضد تمدخ هب هار نآ رد سک رازه
هیبت هب نابز هتفای داعستسا هانپ تلسر
2 «.دندوشگ

،ملاسلا ءجج و ،غلابلا ءجج ار جج دنیا و
دنیوگ 4 لامکلا ءجج ،مامتلا ءجج 3 ع ادولا ءجج

ی یاهبطذ تهج هب دنیوگ غلابلا ءجج اما
رد و دناهدرکی م داریا رفسن آرد ترضد هک
دهاشد ار ادخ و هومزن اناملسم هب باطذ اهنا
راب» !؟ تغلب له مهلا :دنتفگی م و دنتفرگی م
5 «!؟ مدرک غلابا نم ایآ ار اگردورپ

لوسر هکنا تهج هب دنیوگ ماسلا ءجج اما
نایب ماسا تاروتسد قبط ار جج ماکدا ،ادخ
نیعم ار ینم و رعشم و تافرع دودح ،هدرک
ار تافرع زا تکرد و مضافا بوجو و ،هومز
خسندش یرقی ار بن اکرشم هک نابرق دیع بشد رد
ی لصا نامز هب ار جج و ،دومرفن ایب ،دندوب هدرک

1 ءجج نانساد ل و آ رد ، ۲ ج ، ی لحر ی گنسد عبط «اقصلا ءضور»
ع ادولا

2 ۴۰۹ ص ، ۱ ج ، یردید عبط «ریسلا بیید»

3 ۲۸۸ ص ، ۳ ج «ءیلد قریس»

4 «سیره» سید احمد زینی دحلان ج ۳ ، ص ۱ در هاشم «سیره
حلیه» .

5 :دیوگ ۹ ص ی قرواپرد «ریدغلا» زال و آ ج رد ی نیما هملاع موحرم
دسری م نم نامگ هب هچنآ نآ (تسا نیقینید نشور ص خشد نامگ و)
ی لاعت هلق لوزن تهج هب دنیوگ غلابلا ءجج ار ع ادولا ءجج هک تسا
و مامتلا ءجج هک نانچمه . (کبر نم کبلا لزنأ ام غلبل و سربا اهیأ ای)
و مکنید مکل تلمکا مویلا :ی لاعت هلق لوزن تهج هب دنیوگ لامکلا
قیلا - ی تمعد مکلاء تمنتاً

عیسنهک ار نآ ریخأت و ،هدینادرگرب دوخ و احورشم ،تسا رفک دایدزا بجوم و ،دشابیم نیدی عسزینو ،دومرفن ایبهمیرک هیآ رب لادتسم دوخ و ،تسنادی هلا رئاعشزا ار هورم و افص و فاوطزا ار سجد بادآ ریاس و ،دومرفی عس یارب ار عتمت سجد بوجو نایب صخلآاب و ،زامن نیا عاقبو ،تسا رود هکم زاناشلزنمهکی دارفا هوک زارف رب لاصفم تمایق زور اتا ار بوجو ی هلا یحو ندر و آ و لیئار بجلوزنزا دعب هورم .دومرفن ایب

ادخلوسر سجد نیرخآی ماسا

عیدوت تهج هب ،دنیوگ عادولا تهجد اُما و و اهدرو خربن مضرد نانا ملسم اب الله لوسر نآ تلحر زا دعب عیدوت نیا و ،ماهبطخ دعب زور داتفه هکی هاتوک نامز رد ترضد رد هبطخزا دعب زور داتشه و مخریدغزا مولعم ،دوب هتفرگ تروصی نمرد و تافرع دومن هیسوتو عیدوتار مدرم و ،دش دو هشم و لها :دوخ ترتعو ،میرکن آرق :ادخب اتک هب و ،دنوشی منادج م هزا تمایق زور اتا هک تیب هک دنشابیم شزرارپ و سیفد عاتم ود .دنوشی منهارمگ هاگچیه اهنا هب نیگسمتم

تهج هب دنیوگ لامکا و مامتا تهجد اُما و لابند هب هک تمعد مامت و نید لامک هیآ لوزن مدرم رب مخریدغ زور رد ترضدن آ هبطخ و لماک مدرم نید دمحا لله و ،دشی نازرا .دیسر دوخت تیمامت هبی دنوادخت معد

اب هک هوبنا تیعمجنیا هک تسناد دیاب هتبا صوصخ دندرک تکردهکم هب الله لوسر اُما و ،دندوب فارطا عارق و هیندم لها

1 تیفیکو تییه رب تلاد - میجرسک هب - ماسلا تهجد عادولا تهجد مرم رب تلاد ،دناوخ میج حنف هب هک تسارو هشم هسلا رد هچناو ؛دنک .تسا طلاغا زاو ؛دنکی

ن وچمھن کاما ریاسد زانہ کی تعامج

دشی م ہدوزفا رادقم نیا رب دندما نمی

ی سوم وبأ اب زین ماسلا ہیلع نینمؤملاریمما

لوسر ہبہ کمرد و ،دندما نمیبناجزا^۱ یرعشأ

دندش قحلم ادخ

^۱ ۴ ص ۳، ج «نلاحدی نیز ہرید»

هنس رد الله لوسر تر ضد: هكنا حيصوت
 هبى تعامجا اب ار ديلى ن ب دلاخ تر جه زا مه
 ماسا هب ار نانا ات ، دنداتسرف ن مي فرط
 اب مام ش شد تدم ديلى ن ب دلاخ . دنك تو عد
 ناشيا هچنا و درك فقوت ن مي رد دوخ ركشا
 1. داتفيز رثوم درك تو عد ماسا هب ار

هيع الله لى لى الله لوسر تر ضد هكنا ات
 اب ار ماسا هيع نينموملار ما ملس و هلا و
 نا ي ارب و ، دنتخاس ن مي هاور رن دسيس
 هس همام و ، دنتسب (ى مچرپ) ى ناول تر ضد
 نازيو ا فرط و د زا هك دنتسب ش رس ر ب چيپ
 زا و ، عارذ كي ردقب و ل ج فرط زا ، دود
 : دندومرف و ، 2 دود ب جو كي ردقب تشپ فرط
 ! نكل زعو و ع لذار دلاخ ى سرى م اجناد بن و چ
 هك مادك ره دنراتخم دلاخ ن ايركشا اما و
 اب دنه او خب هك مادك ره و ، دنشاب و ت اب دنه او خب
 دزن هب نوچ و ، دنك تعجار م هنيدم هب دلاخ
 گنج هب تر دابم نانا اب ى ديسر ن مي لها
 ! دندرگ مدقشيب نانا هك ماگنا رگم ، ن كم

رد ب يتر تنيدب هك دود ى رگشا ن يلو ا نيا و
 3 ن ا ر ج ذ ه ي ح ا ن ز ا ت سا ن ج ح ذ م د ل ا ب هك د ل ا ب ن ا
 ذ خ ا ى ا ر ب م ا س ل ا ه ي ا ن ي ن م و م ل ا ر ي م ا . دش درا و
 و ، دنتخاس ق ر فتم ار ركشا ، مئانغ و س مخ
 4 ؤ د ي ر ب م ئ ا ن غ ن ا ر ب و د م ا در گ ت م ي ن غ ى ر ا د ق م
 ن ا ن ا س پ س و ، دنتشامگ ار 4 ى م ل س ا ب ي ص ح ل ا ن ب
 و دندرک عانتما نانا ، دندناوخ ماسا هب ار
 با ت ر پ گنس و ، دندومذ ى ز ا د ن ا ر ي ت هب عورش

1. ۱۰۵ ص ۵، ج «تياهنلا و تيا دبلأ»

2. هجوت ركذ ، ترجه مهد لاس عياقو ، ۲ ج «افصلا تضور»
 ص ۱، ج «ريسا بييد» و . ن مز ماما ل ا د ح ر ش و ى ل ا ن ي ن م و م ل ا ر ي م ا
 ۴۰۸.

3. ى ل ا ن غ ت ع ب و : هك ت سا ه م ا ۱۰۱۹ ص ۴، ج «ماشه ن با هريس» رد
 مدقي و ، مهتقدصع مجيل ن ا ر ج ن ل ه ا ى ل ا ه ي ا ن ا و ض ر ب ل ا ط ى ب ا ن ب
 ص ۳، ج ، دوخ خيرا ت رد ى ر ب ط ا ر ت ر ا ب ع ن ي ا ن ي ع و . مهتيز ج ه ي ا ن
 ص و ۲۳۲ ص ۳، ج «هيبلد هريس» و . ت سا ه د ر و ا م و د ع ب ط ز ا ۱۴۷
 ۲۳۳.

4. ر بما ي پ ر ب هك ت سا م ل س ا ه ف ي ا ط د ف و س ي ن ر ، ى م ل س ا ب ي ص د ن ب ؤ د ي ر ب
 ۷۹ ص ۲، ج ، «ى بوقعي خيرات» . دندرک دوفو

دندرکی م.

ءاول و تخاسد مّظنم ار دوخ فوفصد تر ضد
رکشلا ابو ، دادی مّلسد نانسد ند دو عسمت سد هب ار
دندش هتشکن انمشد زار فذت سید . دومذ هلمد دوخ
دندرک تمیزه هقیب و

زاجّدی ارب ملاسلا هیلع نینمؤماریمآ جورخ هکم هب نمد

و ، دومرفذ بیقعت ار نایرارف تر ضد
ابن انآ . درک توعد ملاسا هب ار ناشیا سپس
دندرک تعیب و دنداد تبثم باوجدت عراسم
هب و دندروآ ملاسا گنج نودب نادمه هلیبق
ار الله لوسر همان نینمؤماریمآ هکنآ درّجم
دندش ناملسه یگمه ، دندناوخن انآ یارب
ار نادمه هلیبق ملاسا تروصد تر ضد
الله لوسر تر ضد ، دنتشوند الله لوسر یارب
یاجبرکش هجدسد مّلسد و هلا و هیلع الله یّصد
و ، نادمه یّلع ملاسلا : دنتفگ راب هسد و دندروآ
ابترم نادمه هلیبق ملاسلا لابند هب نمد یّلاها
1. ندر و ملاسا هب دندرک عورش

س مخذخا یارب ملاسلا هیلع نینمؤماریمآ
ار مئانغ هک بیترتنیدب ، دندز هعرق مئانغ زا
مهسد کی هر ابرد و ، دندرک میسقت تمسق جنپ هب
نیلوآ ، دندز هعرق نوچ و . ادخ مهسد : دنتشوند
نآ ، دمارد س مخم مهسد ، دود صّخشم هک مهسد
، دنناسر ربمایپ هبات دومذ لّفقم و روهمم ار
نید دود جنپ راهچ هک ار تمیزغ هقیب و
دندرک عیزوت دوخن ایرکشلا و باحصاً

«عئارشلا لّلع» و دیفم «داشرا» رد
الله یّصد ادخلوسر : هک تسادراو قودص
هیلع نینمؤماریمآ یارب مّلسد و هلا و هیلع
هکم یوسد هب هک دنتشوند همان نمد هب ملاسلا
هک ار یّجد عوذن کیلا و دنک تکر دّجد یارب

¹ ص دیفم «داشرا» و ۳۰۰، ص ۲، ج ، ریثا نیا «خیراوتلا لماک»
۱۳۷، ص «یرولا ملاع» و ۳۳،

همان نیا رد دنتسب مارحانا ربا اذخلوسر
1. دندشدرکذتم

و نایرکشلا اب ماسلا هیلع نینمؤماریما
هکم یوسد هبن میزا ، تمینغزا س مخمهس
هکمرد و دندش مرحمه ار رد و ، هدرکت کرد
ی قلاتمّس و هلا و هیلع الله ی لص اذخلوسر اب
2. دندرک

و هلا و هیلع الله ی لص اذخلوسر تکرده
هبنش زور رهظ زامنزا دعب هنیدمزا مّس
لاوانوچ ، تساهدوب هذعقاوذ مجنپ و تسید
زازور جنپ ترضدنآ ، هریثکتایاور قبط
هام

ی ذنم ن یقب س مّخا : دنتفر نوریب هنام هذعیذ
هام لوا زور مّسم روطب ایناث و ، 3 هذعقا
چیهنودب اریز ، تساهدوب هبنشجنپ ، هجطاوذ
لوسر هک هفرع زور هک دناهتفگن یقیروطب فلاتخا
هدوب هعمج زور ، دناهذناوخ هبطختافرعد الله
هک هنام هبنشجنپ زور هبزور جنپ نیا ربانب ، تساه
رملا اقیاغ . دودهاوخ هبنش زور تساهججی ذلوا
رد اریز دشاب هدوب زور ی سد هذعیذ هام دناوتی مذ
رد و ، دوشی ممشد و تسید هبنش تروصد نیا
میناوتی مذ و . تساهدش دراو مجنپ و تسید تایاور
جراخ هنیدمزا هعمج زور رد اذخلوسر میئوگب
کلام ن بسنازا هکی تایاور قبط اریز ، دندش
هنیدمرد ار رهظ زامن الله لوسر ، تساهدیسر
زور رهظ زامن نوچ و 4. دندروا ی اجبت عکر راهچ
دناوتی مذ ، دوش هذروا ی اجب نیتبخذ اب دیاب هعمج

1. 663 ص 6 ج ی نایمک عبط «راونلا راحب»

2. 170 و 169 ص 2 ج دعسنبا «تاقبط»

3 ص 4 ج «ماشه نیا هریس» و 148 ص 3 ج «یربط خیرات»
3 ج «هیلد هریس» و 173 ص 2 ج دعسنبا «تاقبط» و 1020
111 ص 5 ج «قیاهنلا و قیادبلا» و 289 ص

4 و بآزای نانسو ملسم و یرابخزا 111 ص 5 ج «قیاهنلا و قیادبلا»
سننازا هرسیم ن بهاربا زا دمحا زا و ، سننازا تقبلاق

ناوتی مذی فرط زا و ،دشاب هدوب تعکر راهچ
رد اریز ،تفرگ هبنشچنپ زور ار الله لوسر جورخ
،دنامی می قابه دعقی ذام زا بشدش شد ،تروص دنیا
رخا هب زور چنپ طقف هبنش زور اما و ،بشد چنپ هذ
تسا هذنام هام

و هلا و هیلع الله یلصد ادخل لوسر یراب
 هب و ، هدز هناشد ن اوسیگ و ، هدمذل سغ ملس
 ود رد و ، هدیلام ن غور دوخ یوبکشم یوم
 یوسه برهظ زامذ ز ادعب ، ءادر و رازا : سابل
 تسا هنیدم یخسرف کی رد هک هفیلحا و ذ
 روطب اجنآ رد ار رصع زامذ و درک تکر د
 هنیدم رد و ، دروا یاجب (تعکر ود) رصق
 سی د عاسه شر دن بکامسه ناجد و بأ دوخ یاجب
 ۱. تشامگ ار سی رافغ هطفرع ن ب عابسه ای و

اب اهیلع الله ملس ءار هز همطاف ترصد
 مرحم هفیلحا و ذرد یگمه الله لوسر تاجوز
 دارفا سجد اهنا سجد ن وچ و ، دنتفگ هیبته و ، دندش
 ای و واگ ای و رتشد) یده دوخ اب و ، دوب
 ن اشمار ح دقء انهلغ ، دندوب هدر و ایند (دنفسوگ
 اهجدوه رد هاگنآ . دوب هیبته هب

زا رفته نامت و ، دندش ل یحر مزاع و هتسشن
 . دندوب رفسن یا رد لوسر ترصد یاهنز

۱ ص ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۱۰۲۰، ص ۴، ج «ماشه نیا هریسه»
 ۳، ص ۳، ج «نلاحه ی نیه هریسه» و ۱۱۰

و هَذَا وَ هَيْدِ اللَّهُ يَأْخُذُ لَوْسَرٍ مَارِحًا تَيْفِيكَ مَلْسٌ

و ، دندروا ی‌دهد دوخ‌آب ادخل‌لوسر ن‌کیلا و
و تصشد‌ای و ، رتشد‌صکی‌زا دوب‌ترابع‌ن‌آ
ای و ، ر‌ف‌ن‌راهچ و تصشد‌ای و ، ر‌ف‌ن‌ش‌ش
ن‌ینمؤ‌مار‌ی‌ما‌ه‌کی‌ی‌ده‌آ‌به‌ک ، ر‌ف‌ن‌ه‌س‌و‌ت‌صشد
ن‌آ‌ر‌اد‌ق‌م و ، دندروا ن‌مید‌ب‌نا‌ج‌زا م‌لا‌س‌لا‌ه‌ی‌ل‌ع
غ‌ل‌اب‌ر‌ف‌ن‌د‌ص‌کی‌ه‌ب‌ا‌ع‌و‌م‌ج‌م ، دوب‌ی‌د‌ن‌آ و ی‌س‌د
د‌ش.

دوخ‌آب‌الله‌لوسر‌ه‌ک‌ی‌ن‌ا‌ه‌ر‌ت‌ش‌ن‌یا‌زا
ر‌د‌دوخ‌ک‌ر‌ا‌ب‌م‌ت‌س‌د‌ه‌ب‌ار‌ی‌ک‌ی‌د‌ن‌دوب‌ه‌د‌رو‌آ
ار‌ه‌ی‌ق‌ب و ، د‌ن‌د‌ر‌ک‌د‌ی‌ل‌ق‌ت و ر‌اع‌ش‌ا‌ه‌ف‌ی‌ل‌ح‌ا و ذ
ج‌ج‌د‌د‌ق‌ع و د‌ن‌ن‌ک‌د‌ی‌ل‌ق‌ت و ر‌اع‌ش‌ا‌ه‌ک‌د‌ن‌د‌اد‌ر‌و‌ت‌س‌د
د‌ی‌ل‌ق‌ت و ر‌اع‌ش‌ا‌ه‌ب‌دوب‌ن‌ار‌ق‌ج‌ج‌ه‌ک‌الله‌لوسر
ر‌اوس‌دوخ‌ی‌اوص‌ق‌ه‌ق‌ان‌ی‌ور‌ر‌ب‌ه‌ا‌گ‌ن‌آ . د‌ش
ر‌د‌ه‌ق‌ان‌ه‌ک‌ن‌ی‌م‌ه و ، د‌ن‌د‌ان‌ف‌ا‌ه‌ار‌ه‌ب‌و ، ه‌د‌ش
، د‌ن‌د‌ی‌س‌ر‌ن‌ا‌ب‌ای‌ب‌ه‌ب‌ت‌ر‌ض‌د و د‌ان‌ف‌ا‌ت‌ک‌ر‌د
2: د‌ن‌د‌ر‌ک‌د‌ن‌ل‌ب‌ه‌ی‌ل‌ت‌ه‌ب‌ا‌د‌ص

ک‌ا‌ک‌ی‌ر‌ش‌د‌ل‌ا‌ک‌ی‌ب‌ا‌ک‌ی‌ب‌ا‌م‌ه‌ل‌ل‌ا‌! ک‌ی‌ب‌ا
ک‌ی‌ر‌ش‌د‌ل‌ا‌! ک‌ل‌م‌ل‌ا‌و‌ک‌ا‌ت‌م‌ع‌ن‌ل‌ا‌و‌د‌م‌ح‌ل‌ان‌! ک‌ی‌ب‌ا
3! ک‌ا

و د‌ار‌و‌ت‌ت‌و‌ع‌د‌م‌د‌ر‌ک‌ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌! ی‌ر‌آ‌! ی‌ر‌آ
!ن‌م‌ر‌ا‌گ‌د‌ر‌و‌ر‌پ‌ی‌ا‌!ب‌ا‌ج‌ا‌د‌ع‌ب‌ب‌ا‌ج‌ا‌، ر‌ا‌ب
د‌ع‌ب‌م‌د‌ر‌ک‌ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌!ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌ز‌ا‌د‌ع‌ب‌م‌د‌ر‌ک‌ت‌ب‌ا‌ج‌ا
ی‌ار‌ب‌ی‌ز‌اب‌ن‌ا‌و‌ک‌ی‌ر‌ش‌د‌ه‌ن‌و‌گ‌چ‌ی‌ه‌!ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌ز‌ا
آ‌ق‌د‌و‌!ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌ز‌ا‌د‌ع‌ب‌م‌د‌ر‌ک‌ت‌ب‌ا‌ج‌ا‌!ت‌س‌ی‌ن‌و‌ت
و‌س‌ا‌پ‌س‌و‌د‌م‌د‌ت‌ا‌ج‌ر‌د‌و‌ب‌ت‌ار‌م‌م‌ا‌م‌ت‌ه‌ک
!د‌ر‌اد‌و‌ت‌ه‌ب‌ص‌ا‌ص‌ت‌خ‌ا‌، ت‌ن‌ط‌ل‌س‌و‌ت‌م‌ع‌ذ

1 ه‌ب‌ه‌ک‌ار‌ی‌ر‌ت‌ش‌ن‌ا‌ه‌و‌ک‌ت‌س‌ار‌ه‌ح‌ف‌ص‌ه‌ک‌ن‌آ‌ز‌ا‌ت‌س‌ا‌ت‌ر‌ا‌ب‌ع‌ر‌اع‌ش‌ا‌
ی‌ر‌و‌ط‌ب‌، ه‌د‌وم‌ذ‌دول‌آن‌و‌خ‌، د‌ن‌ر‌ب‌ی‌م‌ه‌ک‌م‌ه‌ب‌دوخ‌ی‌ن‌ا‌ب‌ر‌ق‌و‌ی‌د‌ه‌ن‌ا‌و‌ن‌ع
ه‌ک‌ن‌آ‌ز‌ا‌ت‌س‌ا‌ت‌ر‌ا‌ب‌ع‌د‌ی‌ل‌ق‌ت‌و‌. د‌و‌ش‌ی‌ر‌ا‌ج‌ن‌ا‌ه‌و‌ک‌ن‌آ‌ه‌ح‌ف‌ص‌ر‌ب‌ن‌و‌خ‌ه‌ک
م‌ر‌گ‌م‌ه‌ه‌ب‌، ت‌س‌ا‌ه‌د‌ن‌ا‌و‌خ‌ز‌ا‌م‌ذ‌ن‌آ‌ر‌د‌ص‌خ‌ش‌ن‌آ‌ه‌ک‌ار‌ی‌ش‌ف‌ک‌ت‌ف‌ج‌ک‌ی
د‌ن‌ن‌ک‌ن‌از‌ی‌و‌آ‌د‌ن‌ف‌س‌و‌گ‌ا‌ی‌و‌و‌ا‌گ‌ا‌ی‌و‌ر‌ت‌ش‌ن‌آ‌ن‌د‌ر‌گ‌ر‌د‌و‌ه‌ذ

2. ۱۲۰ ص و ۱۱۷ ص، ۵ ج «ت‌ی‌ا‌ه‌ن‌ل‌ا‌و‌ت‌ی‌ا‌د‌ب‌ل‌ا‌»

3 ج ۳ «ه‌ی‌ل‌د‌م‌ر‌ی‌س‌» و ۲۵۰ ص ۴ ج، یر‌د‌ی‌د‌ع‌ب‌ط‌«ی‌ف‌ا‌ک‌ع‌ور‌ف‌»
۲. ج «ا‌ق‌ص‌ل‌ا‌ت‌ض‌ور‌» و ۲۹۲ ص

تسین و ت ی ا ر ب ی ز ا ب ن ا و ک یر ش د
 ه ک اس یم ع ت ن ب ع ا م س ا ه ف ی ل ح ا و ذ ر د ی ر ا ب
 ر ک ب و ب ا ح ا ک ن ه ل ا ب د ر د ت ق و ن آ ر د
 ه ب ع ا م س ا ² . د ی ئ ا ز ا ر ر ک ب ی ب ا ن ب د م ح م د و ب
 ا ب ن م ف ی ل ک ت و م ن ک ه چ ه ک د ا د م ا غ ی پ ا ل ل ه ل و س ر
 !؟ ت س ی چ م ا ر ح ا

و ه ل ا و ه ی ا ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل ه ل و س ر ت ر ض د
 و ! و گ ب ه ی ی ل ت و د ن ی ب م ا ر ح ا ه ک د ن د ا د ر و ت س د م ل س د
 د و خ ی د ن ب ر م ک ا ب و ر ا د ر ب د و خ ا ب ه ب ن ی ی ر ا د ق م
³ ! و گ ب س ج د م ا ر ح ا ی ا ر ب ه ی ی ل ت و ، د ن ی ب ا ر
 ر د : د ن د و م ر ف م ل ا س ل ا ه ی ا ع ق د ا ص د ت ر ض د
 ی ا ر ب ، ن ا ن ز ی ا ر ب د و ب ی ت ک ر ب ع ا م س ا ن د ی ئ ا ز
 ل ا ت ب م ض ی د ت د ا ع ه ب ا ی و ، د ن ی ا ز ب ه ک ن ا ن ا
 ه ک ی ل م ع ن ا م ه ه ب ت ر و ص د ن ی ا ر د ه ک ، د ن و ش
 و د ن ن ک ی م ل م ع د ن د ا د ر و ت س د و ا ه ب ا د خ ل و س ر
 م ا ج ن ا ا ر د و خ س ج د ی ل ل ذ ه ن و گ چ ی ه ن و د ب
⁴ . د ن ه د ی م

¹ اسماء بنت عمیس خثعمیة از زنان بزرگوار و مکرم اسلام است. خواهر مادری میمونه زن رسول الله است، در سنه دوم از هجرت با جعفر بن ابی طالب علیه السلام ازدواج کرد، و در هجرت حبشه از او سه فرزند: عبد الله، و عون و محمد را آورد، و در سنه هفتم از هجرت با حضرت جعفر به مدینه بازگشت. در سنه هشتم شوهرش جعفر در جنگ موته شهید شد، و ابو بکر او را تزویج کرد و از او محمد را زائید، و پس از ابو بکر حضرت امیر المؤمنین علیه السلام او را به حباله نکاح خویش در آوردند و از آن حضرت یحیی را آورد (ابن عبد البر در «استیعاب» ج ۴ ص ۱۷۸۵). و نیز در «استیعاب» در ضمن ترجمه احوال فاطمة بنت رسول الله علیهما السلام در ج ۴ ص ۱۸۹۷ آورده است که: حضرت فاطمه سلام الله علیها به اسماء وصیّت کردند که چون من از دنیا رفتم، تو با علی مرا غسل دهید! و کسی دیگر را راه مده! چون آن حضرت رحلت کردند، عائشه آمد و خواست وارد شود، اسماء گفت: داخل مشو! عائشه شکایت به نزد ابو بکر برد و گفت: این زن خثعمیة مانع می شود که ما در تجهیز دختر رسول خدا دخالت کنیم. ابو بکر آمد، و در خانه ایستاد و گفت: ای اسماء! چرا نمی گذاری زن های رسول خدا بر دختر رسول خدا داخل شوند؟! اسماء گفت: فاطمه وصیّت کرده، و مرا امر نموده که کسی را بر جنازه او وارد نکنم! ابو بکر بازگشت و گفت: طبق امر او رفتار کن! و در این حال علی علیه السلام و اسماء به تنهایی جنازه دختر رسول الله را غسل دادند.

² در «بحار الأنوار» طبع کمپانی ج ۶ ص ۶۶۲ در این باره ۲ روایت از «کافی» حکایت می کند. و نیز در ص ۶۶۵ از «إعلام الوری».
³ و ۴۰۹ ص ۱ ج «ریسلا بیید» و ۲۹۲ ص ۳ ج «تیبیلد هریس»
 ع ادولاً تجد نایین مض، ۲ ج ی گنسد ع ب ط «اقصلا تضرور»
⁴ . م ل ا س ل ا ه ی ا ع ق د ا ص د ت ر ض د ز ا ۴۴۴ ص ۴ ج «ی فاک ع و ر ف»

ن وچ و ، دشد هکم دراو ل ا د ن یمه ا ب ءامسا
عطقن و خ زونه هکنا ا ب ، تشنگ و اسافند تدم
هک دنداد روتسد لوسر ترضد دوب هدشن
قبط مه و ا و ، دناوخب زامن و دنک ف او ط
۱. دو منزل مع ادخل لوسر روتسد

و هیلع الله ی لصد الله لوسر ترضدی ر ا ب
رطاخ ه ب هفیلحا و ذ ر د ار بشدن آ ملس و هلا
فقوت ءامسا

و ، دنداتفا هار هب حبص ادر ف و ۲، دندرک
رد . بتسا ی اهر ظنم بیجع . دنداتفا هار ه ب ن ا ناملسم
، هدایپ و هر اوسد دنکی م راک مشچ ا ت ر و انهدن ابایدن یا
همه ، الله لوسر فارطاً و ، رسد تشپ و ، ولج رد
ره زا ک یب ی ادص و ، هدرک لسغ و هتسب مارح ا
ن آ تا بنج قشع رد اهل د و ، دسری م شوگ ه ب وسد
الله لوسر کنیا . بتسا جار عم رد ی هلا م طعاً مس ا
تکر دار تمانیا ی هلا ی سیطانغم ه ب نجا ب هک بتسا
قشع رد ر و انهدی داو نیارد ه نهر ب ا پ و رسو ، هداد
هتخادنا هار ه ب ی دمر سد ی ادخی لزا ب و بجم ترضد
لا ک یب ! ک یب م هلا ک یب : دنیوگی همه ، بتسا
ک یب ک ک ک یرشد

۱. ماسلا هیلع رقابت ترضد زا ۴۴۹ ص ۴ ج «یفاک عورف»
۲. ۱۳۸ ص «یرولا ملاء»

و هَذَا وَ مَهْيَاءُ اللَّهِ يَلْصَدُ اللَّهُ لَوْسِرَ تَكَرُّدِ تَيْفِيكَ عَادُولًا مَجْدُ رَفْسِ رِدِّ مَلْسِد

ترضد زا : دیوگ جرفلا و با ی زوج نبا
ملاسلا امهیلع شردپ زا دمحم نب رفعد
سیراصنأ اللهدبءن بر باج زا : هک تسا تیاور
نایب نم یارب ار ادخلوسر سجد هک مدیسرپ
هک لاس هذ تدم ادخلوسر : تفگ رباج ! نک
سپو ، درکذ سجد ، دوب هومذ گنرد هیندم رد
هک دومرف نلاعإ مهد لاس رد تدم نیا زا
دارفا . دراد سجد دصق لاس نیا رد الله لوسر
یگمه و دندروا یور هیندم هب یرایسب رشد
، دننک مامتیا و ءادقا ادخلوسر هب دنتساوخی
نأ لمع قبط انیع ار ناشدوخ لمع و
دنه رارق ترضد .

هیندم زا ادخلوسر اب ام : دیوگ رباج
لوسر ، میدیسر هفیلحا و ذ هبات میدما نورید
اجنأ جسم رد ملس و هلا و مهیاء الله یلصد ادخ
هقان راوسد سپس و درازگ زامن تعکر و
رد ار ترضد نأ ، هقان نوچ و ، دش اوصق
یئاجات : مدید مدرکزظنم ، دروا نایب نایم
نأ یولج رد ، دنیبیم نم مشچ یوس هک
فرط رد و ، تسا هدایپ و هراوسد ترضد
فرط رد و ، تسا نینچنیا ترضد نأ تسار
رسد تشپ فرط رد و ، تسا نینچنیا و اچ
تسا نینچنیا .

دوشگ دیحوت هملک هب ادصل ادخلوسر سپ
لَا كَيْبًا ، كَيْبًا مُهْلًا كَيْبًا : درک زاب نابز و
كَادَ مَعْنًا وَ دَمَحًا نًا ، كَيْبًا كَادَ كَيْرِشَ
نیا : مینیبیم هاگنأ^۱ . كَادَ كَيْرِشَ لَا كَلْمًا وَ
نمیهم و ، بولقر برطیسم و ، اهل دربم کاد
حاورا رب

ار تیعمج هوبنا زا میظع لیس نیا هک

^۱ ج دعس نیا «تاقبط» و ، ۲۰۹ ص ۲ ج «یفصملا ل اوحاب ءافولا»
۲۵۰ ص ۴ ج ، عورف ، «یفاک» و ، ۱۷۷ ص ۲

عمش ن و چ و ، هدرک عمج دود رود هدر او هزاورد
 ،تسا هدر و آق ارتحار د ی لازیل ل امج قشع رد
 طقف هک هدر راوسد ی یوم خرس رتشد ی ور رب دود
 هتخادنا رتشدن آ ی ور رب هدر سرف و هتکل ج کی
 زا هک ، دراد هفیطق کی طقف دود ا ب و ،تسا هدر
 زا و ، هدر هدیئاسدن آ هتسجرب فایلا ، ی گنهک تددش
 شزرا م هدر راهچ هک تسین مولعم و ، هتفر نیب
 دشاب هتشداد

اب رازب ر کب و با ظفاد زا ی قشمد ریثک ن با
 الله ی لصدی بننا ن ا : هک تسا هدر و آس ن ا زا دود دنس
 هفیطق هتحتو یر ل حر ی ا ع ج د م س و [هلاو] هیلع
 ۱. بهیغه ل او اهیغه ایر لا هجد : ل آق و

«رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم حج
 خود را بر روی جلّی کهنه و فرسوده بجای
 آورد، و زیر انداز او فقط یک قطیفه بود، و
 می فرمود: این حجی است که در آن ریا و
 خودنمایی و شهرت طلبی نیست».

تسا هدر و آس ن ا زا ی لصوم ی لعید و با ظفاد و
 م س و [هلاو] هیلع الله ی لصدی الله ل و سر ج د : ل آق هک
 ا ع بر ا ی و استلا و ا ی و است هفیطقو یر ل حر ی ا ع
 ۲. بهیغه ایر لا هجد م هلا : ل آق و ، م هارد «رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم، حج کردند بر روی
 پلاس کهنه و بی ارزشی، و بر روی قطیفه ای که
 ارزش آن چهار درهم بود - یا چهار درهم ارزش
 نداشت - و می گفت: بار پروردگارا این حجی است
 که در آن خودنمایی نیست».

1 «هیلد هریس» رد و ، ۱۱۳ ص و ۱۱۲ ص ، ۵ ج «هیاهنلا و هیا دبلا»
 ن با «تاقبط» و ،تسا هدر و آق عفاش ی بلدن یدلان اهر ب ۲۹۰ ص ، ۳ ج
 ۱۷۷ ص ۲ ج دعس

2 «هیلد هریس» رد و ، ۱۱۳ ص و ۱۱۲ ص ، ۵ ج «هیاهنلا و هیا دبلا»
 ن با «تاقبط» و ،تسا هدر و آق عفاش ی بلدن یدلان اهر ب ۲۹۰ ص ، ۳ ج
 ۱۷۷ ص ۲ ج دعس

رب هک ی هلا لوسر نیمه هک تسناد دیا ب
 سجدی شزرا بی به فیطه و نهک سلاپی ور
 و ادخ هار ردی نابرق و یده یارب، دنکی م
 رتشد صد دوخ ابدن انمتسم و نیکاسم ماعطا
 و ارقف هب و، دنکی م رحن ار همه و، دربی م
 نینمؤلاریمأ هب و، دنکی م میسقتن انمتسم
 هب ار اهرتش ل ج و تسوی پی تد: دیامرفی م
 !نک قافنا ادخ هار رد ار همه و! هدم باصق
قَوْسًا لِلّٰهِ لَوْسَرَیْ فَمُكَلِّوْا . بام ی ادتقم تسانیا
رَكَذَ وَ رَخِلًا مَّوْبِیَا وَ اَللّٰهُ اَوْجُرِیْنَ اَكْنَ مَلِّهٖ تَسَد
1. ﴿اَرِیْكَ اَللّٰهُ﴾

کین تشک زاننکی م سجد هکام ی اینغا اماً
 هب هدنب و، دنیامنی من زواجتی نم رد دنفسوگ
 ناشیکم هزای سک هک ماهدینشن و مراندرطاخ
 جراخم هکنآ اب، دشاب هتشک رتشدی نم رد ام
 هجرد رد زینتورث و نیگنس، باهذ و بابا
 دشاب لااب

و هیاء الله یأصد الله لوسر هب هشیاء ضار دعا ملس و هلا

یضعب هک تساهدروآ «هیلد هریس» رد
 عیرس و وردنت هشناء رتشد هک دناهدرک لقند
 هیفصد رتشدی لو . کبسد شراب و، دوب ریسا
 وردنک (الله لوسر تاجوز زانگید یکی)
 هیفصد رتشد هتسویپ اذهلّف . نیگنس شراب و، دوب
 دنامی م بقع هلفاق زان

دنداد روتسد الله لوسر ترضدن یاربانبدو
 و، دندراذگ هشناء رتشد رب ار هیفصد راب هک
 نینچ نوچ و . هیفصد رتشد رب ار هشناء راب
 فطع و تلامتسا یارب ادخل لوسر، دندرک
 دبعمأ ای: دنتفگ و دندما و اذن هب هشناء رطاخ
 !ریسا عیرس و ترتشد و دوب کبسد و تراب! الله

1 آیه ۲۱، از سوره ۳۳: احزاب: «بتحقیق که از برای شما در اقتدای
 شما به رسول خدا ماده تاسی و الگوی خوبی است، برای آن کس که
 امید خدا و روز قیامت را داشته باشد و یاد خدا را بسیار کند».

عی طب و ارتش و دوب نیگنس میفصد راب و
 هلفاقت کردی دنکب جومت هجن یدبو! ریسا
 تهجد و ،دیدرکی م هظحلام هک ،دوب
 تکردها زاهلفاقت ،میفصد ارتش ابی گنهامه
 و ارباب و ،وارتش ربار و ترابام و ،دنامی م
 و ،دوش رارقربل داقتات میداهند و تارتش ربار
 !دهد همداد دوزرید هب دناوتب هلفاقت

لوسر هکی شیدنای م نینچ و ت: تفگ هسنا
 !؟ تسه ادخ

رد و ت ایآ !الله دبع م ای: دنتفگ ترضد
 !؟ متسه ادخلوسر نم هکی تسه کشد
 هدش روطنیا تلاد ارچسپ: تفگ هسنا
 !؟ نیکی مذ تلاد هک تسا

و تدد مردپ ركب و بآ رد: دیوگی م هسنا
 لوسر و ،دز نم هرچر بی لیس و ،دوبی دنت
 ی لیس ارچه هک دندرک تملام ار ركب و بآ ادخ
 هچ هکی دینشن رگم: تفگ ركب و بآ !؟ ی دز
 ةَأَرْمَلًا نَّأَفْ أِهْ عَد: دومرف ادخلوسر !؟ تفگ
 ۱. هَلْقَسَا نَمِی دَاوَلَا یَا عَا فَرَعِی لَا عَا رِیْعَا
 «او را به حال خود باز گذار! چون زن
 شخصیت طلب، بالای وادی و بیابان را از
 پائین آن تمیز نمی دهد و فرق نمی گذارد».

عامسا زاهلفاقت دانسا ابل بندن بدمحا زا و
 دندما دورف نوچ: هک دناه دروا ركب ی بآ تذب
 هکی ارتش ،دنتفگی م جرعار نا هکی ناکم رد
 ،دش مگ دوب الله لوسر رفسه شو تن آیور رب
 دوزیر ركب و بارفسه شو تارتش ن آیور رب و
 دوبر ركب و با ملاغ ،ارتش ن آن ابهگند و

تارتش: تفگ دوز ملاغ هب ركب و بآ
 !ماه درک مگ ار نا بشید: تفگ ملاغ !؟ تساجک
 تدد و تینابصد هکی تلاد رد ركب و بآ
 و تارتش ددع کی: تفگ ،دوب هدش هریچ و ارب
 قلاش ابل درک عورش و ،نیکی مگ مگ ار نا

۱. ۲۹۳ ص ۳، ج «میلد مرید»

ادخلوسر و ،ن دز دوخ ملاغ هب هنايزات و
 رد دينيب و مرحم نيا هب دينك هاگن :تفگم
 الله لوسر دوخ و !؟دنكىم هچ مارحاً ل اء
 1.تفگن زى زيچ نيا رب هدايز و دركىم مّسبت
 هك دندش هاگآ نوچ باحصاً زا ي ضعب
 ه دش مگ (هشوت راب اء رتش) الله لوسر هلماز
 و درآ اء هك ي ئاذغ) دندروآ س يء ى ردقء تسا
 نآ ل باقم رد و (دنكىم هيهت امرخ و ن غور
 هب هك ركب و با هب ترضء .دندراذك ترضء
 ى ا :دندومرف ،دوب هدر ك ظيغ ملاغ هب تءش
 تسد هب هذ راك !دوخ رب ريگن اسآ ركب و با
 رايىب ملاغ نيا و !وت تسد هب هذ و تسام
 رتش هك تشاد مامتها و دوب بظاوم و بقارم
 دوشن مگ

دنواذخار هز يكاپو بيط ي اذغ نيا كنيا و
 اء هك تسا ي ئاذغ نآ ي اجب نيا و ،تسا هءروآ
 دوب هلماز

سك ره و ركب و با و الله لوسر ترضء
 و ،دندروخ اذغ نآ زا ،دندوب رفذ نآ اء هك
 ن ب ن اؤفء ل اء نيا رد و .دندش ريس ي گمه
 دما ،دوب هلفاق ي راءهلابند و ا هفيظو هك ل طعم
 هلماز نآ ي ور رب هك دروآ ار ه دش مگ رتش و
 لوسر هاگزنم رد ار رتش نآ و ،دوب هشوت و
 ديناباوخ الله

هب مّسء و هلا و هيلء الله ي لء ادخلوسر
 عاتم زا ايا نيبو ن كرظن ل اء :دنتفگ ركب و با
 !؟تسا ه دش دو قفم ي زيچ و ت

رگم تسا ه دشن مگ ي زيچ :تفگ ركب و با
 نآ اء هك (گرزب هساك) بءق ك ي
 ن م اء بءق نآ :تفگ ملاغ !ميدروخى م با
 .تسا ه دشن مگ و ،تسا

و هَلَا و هَيْلَعُ اللَّهِ يَلْعَدُ اللَّهُ لَوْ سَرَّ هَكَذَا يَاهِنَاكُمْ دِنْدُومِيَّ جَدِّ رَفْسِدِ مَلْسِدِ

دُعَسِدِ هَبِ اللَّهُ لَوْ سَرَّ هَلْمَا زَنْ دَشْدِ مِگَرِ بَخَنْ وَجْ
، دِيسِرِ دَعَسِدِ نُبْ سُوَيْقِ شَنْ دَنْزِرْفِ وَ دَدَائِعِ نُبْ
رَفْسِدِ هَشْوَتِ وَ هَلْمَا زَنْ اللَّهُ لَوْ سَرَّ يَارِبِ نَاشِيَا
رَسِپِ وَ رَدِپِ وَ دَنْ آ زَا مَادِكِرْ هِ وَ ، دَنْدِرِوَا لِمَاكِ
: هَكَ مِيدَشْدِ رَا دِرْبَخَنْ نِيچِ اللَّهُ لَوْ سَرَّ يَايْ : دَنْتَنْفِگِ
هَشْوَتِ نِيَا كِنِيَا وَ ، تَسَا هَدَشْدِ مِگَرِ اَمَشْدِ هَلْمَا زَنْ
! دَشَابِ هَدَشْدِ مِگَرِ هَشْوَتِ يَا جِ هَبِ رَفْسِدِ

مَلْسِدِ وَ هَلَا وَ هَيْلَعُ اللَّهِ يَلْعَدُ اِدْخَلِ لَوْ سَرَّ
! دِينَا سِرْ اَمِ هَبِ اَرِ اَمِ هَشْوَتِ دِنِوَا اِدْخَلِ : دِنْدُومِرْفِ
! دِينَا دِرْگَرِبِ وَ دِيرِ اِدْرِبِ اَرِ دُوخِ هَشْوَتِ اَمَشْدِ
! اِدْهَدِ تَكْرِبِ اَمَشْدِ رَفْزِ وَ دِرْ هَبِ دِنِوَا اِدْخَلِ

لَوْ سَرَّ هَكَ دُوبِ هَبِنْشَكِي زُورِ : دِيوِگِي زِيْرَقِمِ
2 مَلْمَلِيْ هَبِ مَلْسِدِ وَ هَلَا وَ هَيْلَعُ اللَّهِ يَلْعَدُ اِدْخَلِ
رَدِ اَرِ مَاشْدِ وَ هَدِرْ كِتْ كَرْدِ اَجْنَا زَا وَ ، دَنْدِيسِرِ
زَا مَنَ اَجَنْ اَمِ هَرْدِ وَ ، دَنْدِرِوَا قَلَايْسِلَا قَرَشْدِ
هَبِ سِپَسِ وَ ، دَنْدِرِوَا يَا جِبِ اَرِ اَعَشْدِ وَ بَرِغَمِ
هَبِيْظِلَا قُرْعِ رَدِ اَرِ حَبْصِ زَا مَنَ وَ هَدَاتِفَا هَا رِ

1. ۲۹۳ ص ۳ ج «هَيْلَعُ مَرِيْسِدِ»

2 يلملم اشتباه است و صحيح يليل است، زیرا همان طور که در «معجم البلدان» آورده است: يلملم ميقات اهل يمن است و دو شب راه تا مگه فاصله دارد، ولي يليل اسم قريه‌اي است در نزديكي وادي صفرآء از توابع مدينه. و نيز آورده است که: شرف السَّيَالَةِ محلي است ميان ملل و روحاء، و عرق الظَّبِيَةِ محلي است بين مدينه و مگه، و روحاء نيز محلي است بين مدينه و مگه، و منصرف موضعي است بين مگه و بدر که فاصله ميان آنها چهار برید است، و اَثَايَةِ موضعي است در راه جحفه که بين آنجا و مدينه بيست و پنج فرسخ است، و عرج گردنه‌اي است بين مکه و مدينه در راه حَجَّاجِ که با سقيا ذکر می‌شود، و جحفه قريه بزرگی است در راه مدينه که با مگه چهار مرحله فاصله دارد، و بين آنجا و مدينه شش مرحله است، و فاصله آنجا تا غدیر خَمِّ نيز دو ميل است، و سقيا قريه‌اي است از توابع فرع که فاصله ميان آن دو تا جحفه نوزده ميل است، و ابواء قريه‌اي است از توابع فرع از مدينه که بين آن و جحفه از سمت مدينه بيست و سه ميل است، و قدید اسم موضعي است در نزديكي مگه، و عسْفَانِ بين جحفه و مگه است، و غَمِيمِ وَ كِرَاعِ الغَمِيمِ موضعي است بين مگه و مدينه که در ميان رابع و جحفه واقع است، و ظَهْرَانِ وادِي است در قرب مگه و در آنجا قريه‌اي است که آن را مَرِّ گويند و به همين مناسبت آن قريه را به اين وادي نسبت می‌دهند و می‌گویند: مَرِّ الظَّهْرَانِ، و سرف در شش ميلي مگه واقع است (معجم البلدان به رديف حروف تهجي). و متعشّي ظاهرا اسم علم براي موضعي نيست، بلکه اسم مکان از ماده تعشّي است يعنی موضعي که شام خورده می‌شود.

زا و ،دندش در او ءأحور رد س پس و ،دندناوخ
 رد ار رصع زامد و هتشنگ زین ءأحور
 ار عاشع و برغم زامد و ،دندرازگ فرصم
 و ،دندروخ مهاد م اجنآ و دندناوخی شَعَثُم رد
 زامد

حبص رد و ،دندروآی اجبُءَیَاثاً رد ار حبص
 ناممه که جر عرد و ،دندیسر جر عاب هبشده
 ۱ماجد نارتش ناهد رد تسا هَفْحُ هندرگ
 ،دندیسر ایقسه هبشرا هچ زور رد و ،دنداهن
 رد ار زامد و ،دندوب ءأوبأ رد هبشجنپ حبص و
 در او هَفْحُ هب عمج زور رد و ،دندرازگ اجنآ
 زور رد و ،دندش در او دیدق هب اجنآ زا و دندش
 نأقسه هب هبشکی زور و دندوب اجنآ هبش
 میمغ هب و مدرک تکرده که اجنآ زا و دندیسر
 نأ لباقم رد ،وره دایپ یاهیجاد ،دندیسر
 تیاکشن تفر هار زا و ،هدیشک قصد ترصد
 روطب اهنا که دنداد روتسد ترصد ،دندرک
 تسای عیرست کرد و ،ور مدق) دنور بن لاسن
 ناگدایپ نوچ و (دسری من دیود دده هب که
 ،دندومنی تحار س اسحا دوخرد ،دندرک نینچ
 و ،دندیسر نارهظلا ژم هب هبشود زور رد و
 رد و دیسر ارفبش ات دندرک تکرده اجنآ زا
 ار برغم زامد و درک بورغ باتفا فرسد
 نیئینت هب نوچ و ،دندش هکم ل خاد ات دندناوخ
 ل صتم مه هب یکیدزن تساهندرگ و د) دندیسر
 زور هب ار بش هندرگ و د نآ نیدرد (هکم هب
 ۲.دندش هکم ل خاد هبشده س زور رد و ،دندروآ

لوسر :هکتسا هدر و آ «تاقبط» رد زین و
 دندیسر نارهظلا ژم هب هبشود زور رد ادخ
 بورغ فرسد رد ترصد نآ رپ باتفا و
 تقور رد و ،مدرک ل سغدش حبص نوچ و ،درک

۱ ناجیه و ،دریگن زاگات دندرانگی مرتشن اهد رد هکتسا یزیچ ماجد
 دنکد

۲ - ۵۱۳ ص ،ی زیرقم «عاتما» زا ۱۰ ص و ۹ ص ۱۰ ج «ریدغلا»
 ۵۱۷.

هک مینادی م ٔتبلآ و ¹.دندش ٔکم ل خاد زور
،تسا هدوب ٔجطاوژ مام ل و ا هبشجنپ ن وچ
زور هک ٔکم هب ترضد ن آ دورو زور
دوب دهاوژ ٔجطاوژ م شش ت سا هبشسه

و هیلع الله ی لصد الله لوسر ترضدی راب
ٔکم ی لیم شش رد هک فرسد رد ملسد و هلا
رما ج اجد مامت هب اجنآ رد .دندرک لوزنت سا
هرمع هب سج ز ا ار دوخ تین هک دندرک
و ،دنیوگ هیلت هرمع تین هب و ،دندارگر ب
ی اجد هرمع لمع دنوشی م هک ٔکم دراو
ی ده دوخ اب هک ی ناسک ن آ رگم ،دنروا
(دنفسوگ و واگ و رتشد ز ا م عا ،ی نابرق)
،دنشاب ی قاب سج تین نامه هب اهنا هک دناه دروا
و ،هدیناسر ی نم رد ش لحم هب ار دوخ ی ده ات
اجنآ رد

هیلع الله ی لصد ادخلوسر و ،دندک ی نابرق
ی ده دوخ اب مدرم ز ا ی عمج و ملسد و هلا و
².دندوب هدروا

¹ ص ٤، ج «ماشدهن با هریسد» و ١٧٣، ص ٢، ج ،دعسدن با «تاقبط»
١٠٢٠.

² «ماشدهن با هریسد» و ٣٠٢، ص ٢، ج ،ریثان با «خیراتلا ی فل ماکلا»
١٠٢٠، ص ٤، ج

چرد ضئاد نائز مکد

و ،اهیلء الله ملاء ءار هز همطافا ترصد
تاجوز نءهذ و ،تائموء یاهنز عیمج
یگمه ملس و هلا و هیلاء الله یلصد اذخل و سر
لدبم هر مع به دارفا سچد زا ار دوخ یاهتیند
به زین هشاء و ،دنتفگ هیبلة دصقن یدب و هرک
لزنم نیمه رد هک دوب هتفگ هیبلة هر مع دصق
ضئاد هک تسا مولعم و ،دش ضئاد فرسد
فاوط و ،دوش مارحلا دجسم ل خاد دناوتی مذ
و فاط و به زاین هر مع و ،درازگ زامذ و دنک
دراد دجسم رد ل وخذ و زامذ

و هیلاء الله یلصد اذخل و سر :دیوگی و
:دومرف ،مدرکی م بهرگ نم و دما ملس و هلا
:مئفگ !؟ یاهدش ضئاد ایوگی نکیم بهرگ ارچ
نیا رد متشاد تسود هک اذخ به دنگوس !ی رآ
!مپاین امش اب رفس

نیا !ی وگم نخس نینچ :دومرف اذخل و سر
هتشون مدآ ن ارتخد رب دنوادخ هک تسا یرما
ن ارتخد زام هوت !درادنو تر رب یررض ،تسا
م هوت رب ،هدش هتشون اهنا رب هچنآ !ی مدآ
!تسا هدش هتشون

ار دوخ هر مع و !وگب سچد یارب هیبلة و ت
هک ار هچنآ و ،دنبب سچد یارب مارحلا !راذگاو
رگم !روایب یاجب ،دروآیم اجب سجاد صخش
ی دش رهاط نوچ و ،^۱ی نکیم مذ فاط هکنا
نورید سچد مارحلا زا و ،ی نکیم فاط
!ی یایم

ی لو ،مدش همکم ل خاد نم :دیوگی هشاء
تافرع به فوقو و ،مئفرن مارحلا دجسم رد
نوچ و ،مدوب ضید ل باد رد هکنا اب مدومذ
رد ای و نابرق دیع زور رد نآ و مدش رهاط
فاوط اذخ هناد رود ،دوب هفرع هاگماش
،مدومذ مورم و اقص نید ی عس و ،مدرک

^۱ ص ۵ ج «قیاهلا و قیادبلا و» ، ۱۰۲۰۰ ص ۴، ج «ماشه نیا مرید»
۱۶۴.

ی‌دشل‌حم‌ج‌زا: دومرف‌الله‌ل‌وسر‌ترضد
۱. ی‌دما‌ن‌ورید‌و

ج‌داد‌ما‌جنا‌ه‌ش‌ئا‌ه‌ک‌دوب‌ی‌ج‌د‌طقف‌ن‌یا
ن‌کی‌و‌،‌ت‌سا‌ه‌دوب‌ن‌ه‌رم‌ع‌ن‌آ‌اب‌ه‌ک‌دار‌فا
ری‌اس‌و‌اه‌ی‌ع‌الله‌م‌لاس‌ء‌ار‌ه‌ز‌ترضد
د‌ر‌ج‌م‌ه‌ب‌ن‌امل‌سم‌ی‌اه‌ن‌ز‌و‌الله‌ل‌وسر‌تا‌ج‌وز
و‌،‌د‌ن‌د‌رو‌آ‌ی‌ا‌ج‌ب‌ه‌د‌رف‌م‌ه‌رم‌ع‌ه‌ک‌م‌ر‌د‌ل‌و‌خ‌د
ز‌ا‌و‌ه‌د‌شل‌حم‌س‌پ‌س‌د

م‌ت‌شه‌ز‌ور‌ر‌د‌آ‌ت‌،‌د‌ن‌د‌ش‌ن‌ور‌ید‌م‌ار‌ح‌ا
م‌ار‌ح‌ا‌ه‌ک‌م‌ز‌ا‌ت‌سا‌ه‌ی‌ور‌ت‌ز‌ور‌ه‌ک‌ه‌ج‌ط‌ا‌و‌ن
د‌ن‌ت‌ف‌گ‌ه‌ی‌ب‌ل‌ت‌دار‌ف‌ا‌ج‌د‌ت‌ی‌ن‌ه‌ب‌و‌،‌ه‌ت‌س‌ب‌ج‌د‌ی‌ار‌ب
ک‌س‌ان‌م‌ی‌ن‌م‌و‌ر‌ع‌ش‌م‌ر‌د‌و‌،‌د‌ن‌د‌م‌آ‌ت‌ا‌فر‌ع‌ه‌ب‌و
ز‌ا‌م‌ن‌و‌ف‌ا‌و‌ط‌ه‌ک‌م‌ر‌د‌و‌،‌د‌ن‌د‌اد‌ما‌ج‌نا‌ار‌ج‌اد
و‌ه‌د‌وم‌ن‌ل‌ما‌ک‌ار‌د‌و‌خ‌ج‌د‌و‌،‌ه‌د‌وم‌ن‌ی‌ع‌س‌د‌و
ک‌ی‌ر‌ف‌س‌ن‌یا‌ر‌د‌ن‌یا‌ر‌ب‌ان‌ب‌و‌،‌د‌ن‌د‌شل‌حم‌س‌پ‌س‌د
ن‌آ‌ه‌ک‌د‌ن‌د‌رو‌آ‌ا‌ج‌ب‌ل‌ما‌ک‌ج‌د‌ک‌ی‌و‌ل‌ما‌ک‌ه‌رم‌ع
د‌نی‌و‌گ‌ع‌تم‌ت‌ج‌د‌ار

۱. ۱۶۴ ص ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۲۹۲ ص ۳ ج «ییلد‌هر‌یس‌د»

هَبَّ ارَّجَّحْ مَايَا آلله لوسر تر ضدن وچ و
هَكْم هَبَّ قيرشت مايا زا دعب و ،ديناسر ناياب
و ،دومرف لوزن¹ بَصَحْمُ رد و ،تشگزاد
رد ار عاشد و برغم و رصع و رهظ زامن
!ادخلوسر يا :تفگ هسناع .داد ماجنا اجنا
سَّجْد كِي طَقْف و مدرگ زاب هنيدم هب اجنيا زانم
!؟دشاب هدوبن هر معن آاب هك مشاب هدر و آاجب
مَّلس و هَلَا و هِيلَع آلله ي لَّصْد لوسر تر ضد
باط ار - ركب ي با ن بن محرلا دعب - شردار ب
نوريد مرد زا ار ترهاوخ :دنتفگ و ،دندرک
غراف فاوط زا نوچ و ،هدش مرحم و ،ربب
و !ديبايد تسا بَصَحْمُ هك اجنيا رد ،ديدش
و .دومرف رَدْم دنواندخ ار هر معك ين يا ربانب
:هك تسا هدمآ ي رگيد ترابع رد

هَبَّ² مِيعْنَتْ زا مپدش نوريد مرد زا نوچ ام
هك ي اهر معن آي اجب ميتسب مارح اهر مع مارح ا
فاوط بش لد رد و ،³دوب هدش توفنم زا
⁴.ميدما بَصَحْمُ رد س پس و ميداد ماجنا ار
دوخ فاوط ماجنا زا ايا :دومرف آلله لوسر
⁵!ي رآ :ميدرک ضرع !؟ديدش غراف
س پ مَّلس و هَلَا و هِيلَع آلله ي لَّصْد ادخلوسر
ي وس هب هدر كل سدغ هب نش هس ح بصر رد هكنا زا
هَكْم

لااب ديشروخ هكي تقو رد و ،دندرک تکر ح
هندرگ) ايلع هينث زا ي حُضْت تقو رد دوب هدمآ
فاك ح تف هب) دنيوگ آدكار ن آ هك (هَكْم ي لااب

¹ محصَّب موضعی است بين مگه و منی، و به منی نزدیکتر است. و بطحاء، مگه و خيف بنی کنانه است و حد آن از حجون است به طرف منی (معجم البلدان).

² تنعيم موضعی است در مگه که در خارج حرم و واقع در حلّ است، و بين مگه و سرف واقع است که تا مگه دو فرسخ فاصله دارد (معجم البلدان).

³ ۹۵ ص ۵ ج «ی قهیدن نس» و ، ۳۰۶ ص ۳، ج «هیلد هریس»

⁴ هك روط نام هك تسا هدر و آ ۱۶۴ ص ۵ ج «خیراوتلا ل ماک» رد بیط و رطاخش مار آ تهج هب لوسر تر ضد تسا دراو ثیداحا رد .دنداد ار ي اهر معن نیچ روتسد و ا هب و اسفند

⁵ «سیره ابن هشام» ج ۴، ص ۱۰۲۰، و «تاریخ طبری» طبع دار المعارف ج ۳ ص ۱۴۸، و «طبقات» ج ۲ ص ۱۸۹، و «بحار الانوار» ج ۶ ص ۶۶۶ از «کافی».

یٰلْحَمْنَ اُمَّهٗءَ اَدٰکَ اَیْنِثُو ، دَنَدِشْدَهٗ کَمَّ دِرَاو (دَمَو
ن لآ و قَلَاعَمَهٗ کَمَّ هَر بَقْمَهٗ اَجْنَا زَا کَه تَسَا
دُوشِی مَرِی زَار سَد دَنیو گَن وُحَجَّ اَر اَجْنَا

هَبْ مَلْسًا وَ هَذَا وَ هَيْدَعُ اللَّهِ يَلْصَدُ اللَّهُ لَوْ سَرَّ رِيْبَكَ اللَّهُ تَيِّبٌ نَدِيدٌ مَا كُنْه

ی نبب باب نامہ ہک ، فانم دبب باب زا و
فورعم ماسلا باب ہب نلا و ،تسا ہبیش
نوچ و ،دندش مارحلا دجسم دراو تسا
ی اہتسد داتفا - ادخ ہناخ - ہبک ہب ن اشرظن
سپس و دنتفگ ریبکت و ^۱ ہدرک دنلب ار دوخ
،مَلَسًا كُنِمَ وَ ،مَلَسًا تَنَّا مَهَّلًا :دنتفگ
تَيِّبًا اَذْهَ ذِرِّ مَهَّلًا !مَلَسًا اَبْرَ اَنِيْحَفَ
نَمِ ذِرْوِ ،اَرِبِ وَ اَبَاهِمَ وَ ،امِيْطَعْتَ وَ اَفِيْرَشْتِ
اَفِيْرَشْتِ هَرْمَتَعَاوَا هَجَدَنْ مِمِ هِمْرَكَ وَ هِفْرَشْتِ
^۲!اَرِبِ وَ اَمِيْطَعْتَ وَ اَمِيْرَكْتَ وَ

مسا و ماسد تقيقد وت ار اگردورپ راب»
و !ی تسہ ن ما و ی تملاسد و ماسد ملاء و ماسد
وت سدقا دوجو ہیحان زا ن ایملع رب ماسد
اب ار ام ار اگردورپ راب سپ !دوشی م ہضافا
ار ام دوجو و !شخب تیح دوج ماسد مسا
.امرف راشرسد دوج تملاسد و ماسد زا رسارسد
و تمظع و تفارش رب ار اگردورپ راب
فرش زا و !از فیہ ہناخ نیا ن اسحا و تباهم
تمظع و تمارک و تفارش رب ،ن آ تمارک و
،دنرو آی م اجب ار ن آج ہک ی ناسک ن اسحا و
!«ن کنوزفا دندھی م ماجنا ار ن آ ہرمع اید و

نوچ ہک تسا تیاور اللہ دبب ن بربا ج زا
لوسر ،دوب ہدما رب باتفا و میدش ہکم دراو
دجسم رد ات ملس و ہلا و ہیدع اللہ ی لصد ادخ
رد و ہدیناباوخ ار دوخ رتشد ماگنا دندما مارحلا
رجد یوسد ہب ہرسکی و دندش دجسم ل خاد
رد ،دندومن مالتسا ار ن آ و ،دنتفر دوسلا
ہدش کشا زا رپ ترضدن آ مشچود ہک ی لاد

^۱ تسا دراو ۱۰۹ ص ۲ ج ۱۳۷۹، توریب عبط «ی بوقعی خیرات» رد
دنلب ہقان ہامز ی لابات ار اہتسد ادخ ہناخ ن دید ماگنہ ترضدن آ :ہک
دندشل وغشم فاوط ہب زمانزال بقو ،دندرک

^۲ و ۲۹۴ ص ۳ ج «ہیلد ہریس» و ۷۳ ص ۵ ج «ی قہیب ن نس»
ص ۲ ج دعدنبا «تاقبط» و ۱۵۲ ص ۵ ج «ہیہنلا و ہیادبلا»
۱۷۳.

زا و ،هدرک فاوطنوچ و ،دشی مریزارسو
و ،دندیسوب ار دوسلاً رجد ،دندش غرافن آ
تروصد هب و ،هدیلام نآ ربار دوخی اهاستسد
دوخ
1. دندیلام

1 و ، ۲۹۴ ص ۳، ج «ئیلد هریس» و ، ۷۴ ص ۵ ج «یقهید نسد»
۲۵۰ ص ۴، ج ، عورف ، «یفاک»

هک ت سا تیاور س باءن بازا مهر کعزا و
 هلا و هیلع الله ی لص ادخل و سر هک مدید :تفگ
 1. دندرک هجسد دوسلا رجد رب ملس و
 ادخل و سر هک ت سا تیاور ی عفاشزا و
 رجد رانک رد ملس و هلا و هیلع الله ی لص
 مالاتسا ار نا و دنداتسیا نا یور بور دوسلا
 رجد رب ار دوخ باد یزار د تدم و هومذ
 مالاتسا تر ضد نا تقو ره و . دندوب هدر اذگ
 هب و . رَبِّكَ اللهُ وَ اللهُ مُسَبِّحٌ :دنتفگی م ، دندرکی م
 ی اء م حازتا ی و ق ل ج ر کنا :دنتفگ رمع
 نا ، ف یعضلا ی ذوت (دوسلا ی ا) ر جحا
 ل ا ه و ه ب ق ت س ا ف ل ا و ه م ل ت س ا ف ة و ل ذ ت د ج و
 2. رَبِّكَ وَ

تیا ار فیعض و ، ی تسه ی و ق ی درم و ت»
 مدرم دوسلا رجد هب ن دروا یور اب! ی نکی م
 رب ، ی تفای ت و ل ذ ار نا کمرگا ! هدم ت محز ار
 تسیاب نا یور بور هزرگا و ! ش کب ت سد نا
 «! ی و گب ری بکت و ل یل هت و

الله ی لص و سر تر ضد ، ف او ط زا س پ و
 تر ضد ماقم تشپ رد ، ملس و هلا و هیلع
 تعکر رد و ، دندرک از گزامذ تعکر و د میهار با
 تعکر رد و ، نور فاکلا اهیأ ایل ق هروس ل و ا
 و ، دندرک تئارق ار دحا الله و ه ل ق هروس مود
 ی ارب با زا ی ولد ، هدمآ مزمز یوس هب
 مزمز با زا تر ضد ، دندروا رد تر ضد
 و ، هتخیر ولد ار نا هد با هیقب و دندیماشا
 و ، دندرک ی لاذ مزمز ماچ رد ار ولد س پس
 اب ار مزمز زا ندیشک با مدرم رگا :دنتفگ
 تسد اب نم ، دنتفرگی مذ ی تئس دوخ تسد
 . مدیشکی م با ماچ زا مدوخ

دوسلا رجد هب تر ضد نا س پس

1. ۱۵۵ ص ، ۵ ج «تیاهنلا و تیا دبلا» و ، ۷۵ ص ۵ ج «ی قهیب ن نس»
 2. ۱۵۹ ص ۵ ج «تیاهنلا و تیا دبلا» و ، ۲۹۴ ص ۳ ج «تیلد هریس»
 و یوگب ری بکت ی نعید :ضما و ربکف ل ا و :تسا هدر و ا «تیا دب» رد و
 !رنگب

یوسه و دندومد مالتسا ار نآ و دنتشگزاب
 دندرک تولات ار هیآ نیا و ،دنتفر افسد هوک
 سَّجَدَنْ مَفِ اللَّهِ رِنَاعَشْدَنْ مَ عَوْرَمًا وَ اَقْصَلَا نَّ اِ
 اَمِهْدَفِ وَّ طِينِ اَ اِهْيَءَ حَائِجَ لَافِرَمَدَّعَا وَ اَتَّيْبَا
 هِيَا . (میهلدا زکاشد الله نآ اریخ عوؤطد نآ و
 (هرقب: ۲ هرودزا ۱۵۸

زا هورم هوک و افسد هوک هکی تسردب»
 سَّجَدَنْ هکس که ره سپ ،تسا الله رناعشد
 ار هرمد هکنا ای و ،دروا اجد اذ هناد
 ود نیا نیب هک تسیند و ا ربی کاب ،دهد ماجنا
 ریخ راک ی دصتم س که ره و ،دنک ی عسد هوک
 ۱.تساناد و ا راک هب و رازگ رکشد دنوادذ دوشد

۱ رد نیرجاهم هک تسا هدمآ هیآ نیا لوزدن ائشرد «ملسم جیحصد» زا
 هکی تبود دزدزا ار دوخ هییلدت ،دنک سَّجَدَنْ دنتساوخی م هک تیلهاج نامز
 سپ و دنتفگی م ،دنتشاد مانه لئان و فاسا و ،دندوب ایرد طشل حاسرد
 رسد نآ زا دعب و دندرکی م فاوط هورم و افسد نیب و ،دندمآی م نآ زا
 و افسد نیب هک دنتشاد دنسپان نیرجاهم ،دمآ م لاسا نوچ ،دندیشارتی م
 دنوادذ ،دنتشاد نیب م تیلهاج بادا زا ار نآ هک اریز دنک فاوط هورم
 دناتفگی ضعب و .) الله رناعشدن م عورملا و اقصلا نَّ اِ : دانتسرف ار هیآ نیا
 هک راصنا ،تیلهاج نارود رد : هک تسا نیا هیآ لوزن ببد : هک
 هییلدت هکس که ره و دنتفگی م قائم تب مانه هب هییلدت ،دنک سَّجَدَنْ دنتساوخی م
 نوچ و ،درکی مذ فاوط هورم و افسد نیب رگید تفگی م قائم تب مانه هب
 اقصلا نَّ اِ هیآ و ،دندیسر پ الله لوسر زا عوضوم نیا هر ابرد دندروا م لاسا
 ۲۹۵ ص ۳ ج «هییلد هرید» دما دورف عورملا و

هیدع الله یلصد الله لوسری عسد و فاوط تیفیک ملسد و هلا و

الله اُذْباً اُمبِ اُذْباً: دومرف هاگنآ . «من ابتدا می‌کنم از صفا که خداوند هم در کلام خود به صفا ابتدا نموده است». و از صفا بالا آمد بطوری که خانه خدا دیده می‌شد، روی خود را به بیت الله نموده، و سه بار گفت: رُبَكَاُ اللهُ وَ تَفْكَ لِيلَهْتِ نَا زَا سِپُو رُبَكَاُ اللهُ رُبَكَاُ اللهُ ، هَلَا كِيرِشْدَ لَا هَدَحُو اللهُ لَا هَلَا لَا : تَفْكَ سِپِسِد وَ هُو ، تُتَيْمِيُو يَحِي ، دُمَحَا هَلَا وَ كُئْمَا هَلَا ، هَدَحُو اللهُ لَا هَلَا لَا ؛ رِيْدَقِ عِي شَدَلْ كِي اَعَبَا زَحَلَا مَزَه وَ ، هَدْبَع رَصَد وَ ، هَدَعُو زَجْنَا رَابُود ، نَا زَا سِپُو دِرْكَ اَعْد سِپِسِد وَ . هَدَحُو رِبَاعِد وَ لِيلَهْتِ وَ رِيْبَكْتِ زَا هَكَ اَر هَجْنَا لَثْم هَكَ هَدْرَكِي رَا جَنْ اَبَز رِبَدُودِ هَدْرَكِي رَا جَنْ اَبَز . دَشْد رَابُود اَعُو مَجْم

هورم تمسد هب و هدمآ ن بیاپ افسد زا هاگنآ ن تفر رد ش یا همدق هک ی عقوم ات ، درک تکر د عورش² ل یسم ن طبو ی داو ن ایمر د دشر ققسم زا هکنآ ات ن تفر هار (ور مدق) لمر رو طب درک ن تفر هار رو طب دما لااب نوچ ل یسم ن طب . دیسر هورم هب ات درک تکر د ی دا

ادخ هناد ات تفر لااب هورم زا ادخل و سر تید هب ار دوخی وور و دشیم هدید اعد و لیلهت و ریبکت زا هک اَر هَجْنَا هَدُومَد هب زین اجنیا رد دندروا اجب افسد ی لااب رد یوسد هب ن آزا سپو ، هدر و آ ی اجبر ادقم نامه ل و ا ن اکم نامه هب نوچ و دندرک تکر د افسد تکر د ن انک ه لوره دندیسر - ل یسم ن طب -

1 ، ۱۶۰ ص ۵ ج «تیا هئلا و تیا دبلا» و ، ۲۹۵ ص ۳ ج «تیا لحد هریس» ، ۲۴۹ ص ۴ ج ، عورف ، «ی فاک» و

2 ، تسا فور عم ی عسَم مانب و هدوب هورم و افسد ن بیزورما هک ی لحم ن آزا ی رادقم هک تسا هدوب ی داو کیت و سد هب ادخل و سر نامز رد هورم و افسد ن بید ریسم طاقت ریاسد هب تبسن ش حطس و هدوب ل یسم ل یسم ن یا ن طب رد الله لوسری لمر تکر د و ه لوزه . تسا هدوب رتقیمع تسا هدوب

لااب افسد رب و دندش چراخل یسم زات اده درک
 لیلتهت و رییکت و الله تیدل ابقتسا زاس پوهتفر
 افسد زاب لّوا معفد رادقم نامه هب اعد و
 زاب لّوا معفد تیفیک نامه هب و هدمآ نیئپ
 نامه رد ی داء تکرده و هلوره تکرده
 هب و دنتفر هورم ی لااب هب صوصخم عضاوم
 رییکت و اعد و هومذل ابقتسا بیترت نامه
 تفه اده تشاد همادا دما و تفر نیا و دنتفگ
 هورم هوک زار فرب متفه تبون رد هک دشت بون
 ۱. دشت متخ

۱ ص ۳ ج «بیلد هریس» و ۹۴ ص و ۹۳ ص ۵ ج «یقهید نند»
 ۲ ج «اقصلا تضور» و ۱۶۰ ص ۵ ج «تیاهنلا و تیا دبلا» و ۲۹۵
 ج «ی فطصملا ل اوحاب افولوا» و «الله لوسر عادولوا تجد رکذ ن مضر د
 ۲۱۰ و ۲۰۹ ص ۱

و هر مع ل مع ، نامز ن آ تا ه ک ت سناد د یاب
ادج ی نعم مامت ه ب و ل ق ت س م ل مع و د ج د ل مع
دناه دو ب ر گید ک ی ز ا

، تاقیم ز ا م ا ر ح ا : ز ا دو ب ت ر ا ب ع ج د ل مع
ک س ا ن م و ، ر ع ش م و ، ت ا ف ر ع ر د ف و ق و و
ن ی ب ی ع س و ، ز ا م ز و ، ا د خ ه ن ا خ ف ا و ط و ، ی ن م
ی ا ه ه ا م ر د ل مع ن ی ا ه ت ب ل ا و ، ه و ر م و ا ف ص
ت ر و ص ج د ی ا ر ب ه د ش ن ی ی ع ت و ص و ص خ ب
(ت ا م و ل ع م ز ر ه ش ا ج ح ل ا) . ت ف ر گ ی م (آ ی ه ۱۹۶ ،
از سوره ۲: بقره).

«حج را باید در ماههای معلوم و معین شده
(شوال و ذوالقعدة و ذوالحجة) بجای آورد».
و در سایر اوقات اگر کسی برای حج اِحرام
می بست باطل بود.

ز ا م ا ر ح ا : ز ا دو ب ت ر ا ب ع ه ر م ع ل م ع و
و ، ز ا م ز و ، م ا ر ح ل ا ا ل ل ه ت ی د ف ا و ط و ، ت ا ق ی م
و . ر ی ص ق ت ا ی ق ل د و ، ه و ر م و ا ف ص ن ی ب ی ع س
ر ه ر د ه ک ل ب ، ت ش ا د ن ی ص خ ش م ت ق و ل م ع ن ی ا
ن و د ب ز و ر و ب ش ر د و ل ا س د ی ا ه ه ا م ز ا ک ی
ت ر و ص ی ن ی ع م ب ش ا ی و ی ص ا خ ز و ر ن ی ی ع ت
ت ف ر گ ی م

ن ا و ن ع ه ب ا د خ ف ر ط ز ا ج د ن و چ و
ج د س ا ن ل ا ی ا ع ل ل ه و : د ش ب ج ا و ، ه ض ی ر ف
(ل ا ی ب س ه ی ل ا ع ا ط ن س ا ن م ت ی ب ل ا) (آ ی ه ۹۷ از
سوره ۳: آل عمران).

«و از برای خدا بر عهده مردم است، که
کسانی که راه تمکن و طریق قدرتی برای
رفتن به خانه خدا را دارند، حج خانه او را
انجام دهند».

عادولاً مجذراً لبقه هر مع و سجّ د ن دوب ادج

زای یکی رد دوب ن کتمه که س که ره رب
زور تشه اتو هدعقاوژ و لاوژد سجّ دی اهام
رهظ رد ار دوخ و ،دوشد مرحمه جحاوژ زا
ار سجّ کسانم و ،دناسر تافرع هب مهذ زور
دنک مایقل معنیا رب که دوب بجاو ،دهد ماجنا
ن کتمه س که ره زین ،لاست دم لوط رد و
دوب بجاو و ارب ،هر مع ن دروا اجب زا دشمی
هب و دوشد مرحمه تاقیم زا ،تقو نامه رد که
دهد ماجنا ار هر مع ل مع و ،دور هم

اریز ،دوب ی ناساً تبسند راک هر مع هتبا
و ندماً رد هم هب و تاقیم زا ن تسب مارح
ندنامی قاب هم رد مارح ل ادردی تعاسد نچ
رایسب راک ،دسر نایاپ هب هر مع ل مع ات
دوبنی لکشم

اریز ،دوب ی لکشم رایسب راک سجّ دی لو
تسناوتی مذ ،تسبی سجّ هب مارح که ی سک
دیع زور هکنآ رگم ،دیآ نورید مارح زا
و ،دشارت برس و ،دنکی نابرقی نم رد نابرق
تشدگ مزلتسم نیا و .دهد ماجنا ار فاوط
ی دیدم تدم هب مارح رد ندنامی قاب و ،نامز
که ی دارفا میتسناد که روط نامه اریز .دوب
زور زا دنتسناوتی م ،دندک سجّ دنتساوخی م
تاقیم زا تسارطف دیع که لاوژد هام ل و
،دندرگ رایسهر هم یوسه هب و دنوشد مرحم
فاوط ن دروا اجب و هم رد دورو زا سپ و
،دندکذریصقتو قلدت سیابی می عسو زامند
نانز زا و ،دنشاب ی قاب مارح ل سابل رد و
مارح ل رد تامرّحم ریاسد زا و ،دندیزگی رود
هفرع ات دندک ربصروطنیمه و دندکی راددوخ
زا هاگنآ ،دسربن نابرق زور و ،درنگبرعشم و
لحم ی لکب هم فاوط ابو هدمآ نورید مارح
.دندوب مارح ل رد زور داتفه اسب هچ و .دنوشد
ی ارب اصوصد دوب لکشم رایسب راک نیا و
که هم مرگی اوهر رد صّ خلأاب و ،رفاسم

تسا مرگ تا قوا بلاغ

فیلکت و لامعاً هک ماسا س دقم نید رد
یرانگ هیاپ تبوعص و یراوشد ساسا یور
زا و .دوب لکشم ی فیلکت نینچ ،تسا هدشد
،ن دوب مارحار د زور داتفه هک مینادی می فرط
هک مرگ ی او ه رد ناوج ی ارب اصوصخ
لاب ندب ی زیر غ ترارح

،ددرگی م دایز رسمه هب لیم و ،دوری م
و ،تفرگی م تسد زا ار ل محت و بات اسب هچ
و هدش فرشم سجد هب ناشنانز اب هک ی دارفا
لمع نیدب راداو ،دندوب مارحار ل اد رد
و ،دشی م ل طاب ناشجد و ،دندشی م ی ئوشانز
ایو ،تفرگی م قلعتن انار ب زیند هر آفک هولاع
دناه دو بندوخ ی اهنز اب هک ی دارفا هدرکنی ادخ
تقون آ و ،دندشی م حبیقل مع و انز هب لاتبم
افرصد هک ی سجد و ی ناحور لمع نینچ کی
وید راجد ،تسا رواروند و زیگنا حور لمع
و ی گدرسفا بجوم و ،تشگی م توهشت تملظ
دشی م ی کیرات

ام که از میفتخمتا هج به زین و
 ،دندادی مرتهد و لوسر و ادخ و ،مپنادی مذ
 تر ضد فرط زانفسد نیا رد ادخلوسر
 ریغ یارب که ،دوشی م رومأم لاجلاوذ تا ذ
 ل خاد ار جج د ،مرد به یکید زء آرق و مردلها
 رارق ی دحاو لمع ار ود ره و ،دنک هر مع
 تا قیم زانکه ی ناسکه که قیرط نیدب ،دهد
 زان ،دوخی بوجو ی اه جج رد دنوشی م رحم
 دصق به مکلبد ،دنوشن م رحم جج دصق به تا قیم
 هم کرد و .دنیوگ هیلت و دنوش م رحم هر مع
 تقو رتشیب ی تعاسد دنچ که ار هر مع و ،هدمآ
 هدوب ی قاب م ار حان و دبو .دنروا ی اجب ،در بی مذ
 ت کرد زور که ججلاوذ متشه زور ات دنشاب
 زان تروصد نیا رد .تسا تافرع و ی نم به
 و ،دنیوگ هیلت و دنوش م رحم جج دصق به هم
 کسانم و ،دنور ی نم و رعشم و تافرع به
 م تروصد نیا رد و ،دند م اجنا ار دوخ
 نیع رد و ،جج م و دناهدروا ی اجب هر مع
 ،تسا ی تلاکشم مز لتسم که م ار حان نامز ،ل احد
 تر ابع طقف هر مع رد اریز ،تسا هدوب نلیوط
 تدم و هم ات تا قیم زانریس نامز زان هدوب
 تقو رتشیب تعاسد دنچ که هر مع ل امعاً نامز
 زان هدوب تر ابع زین جج نامز و ،در اذن مز لا
 ار دوخ کسانم که م هدزاود زور ات مهن زور
 ی دیدم نامز مه نیا و ،دناسری م نایاپ به
 صخش اریز ،دنیوگ ع تمت جج ار نیا و ،تسین
 ارف تقو ات دوخ هر مع م اجنا زان سپی جاد
 ریاس زان و نانز زان ناوتی م جج نامز ندیسر
 به ،دوش دنم هر به م ار حان ل احد رد تا م رحم
 طقف و هدش م رحم تا قیم زانکه ی جج فلاخ
 ،دنیوگ دار فاجج ار نآ که ،دادی م اجنا جج
 و ،دشاب متشادند هار مه ی ده دوخ ابی جاد رگا
 به ی ده و ی نابرق دوخ اب رگا دنیوگ نارق جج
 در بی هار مه

هدروا اجب ی ناهنت به زین که ار ی اهر مع و

هرمه دشاب هدوبن سچد نآ لابند هب و ،دوشد
دنیوگ هدرفم

جَرد عَتمت ماچنا روتسد

مَلَس و هَلَا و هِيَاءُ اللهُ يَلِدُ اللهُ لَوْسِرِى رَابِ
 مامتو دندرک تکر دَج دصق هب رفسد نیا رد
 دندرک تکر دَج دصق هب تانمؤم و نینمؤم
 دصق الله لوسر هک دنتشوند تایلانو و آرق هبو
 هب یاهمان رد الله لوسر دوخ زینو دراد جَرد
 نآ فرط زاهک ماسلا هیاء نینمؤمار یما
 هتفر ن می هب تیرومأم ماچنا یارب ترصد
 و ،مراد جَرد دصق ن م :هک دنتشوند ،دندوب
 رد و ،دوبذ نایم رد هر مع زای نخس لاوصا
 دصق هب همه .تشادذ روطخ یسک هلیختم هوق
 هکم یوس هبو ،دنتفگ هبیلتو دنتسب مار حا جَرد
 1. دندش ریزارس

فَرَسد هاگلزنم رد میدید هک روط نامهی لو
 روتسد ادخل لوسر تساهکم ی لیمش شرد هک
 تساهدروای نایرق دوخ ابس کره هک دنداد
 دصق هبار هبیلتو دشابی قاب جَرد دصق نامه هب
 هدرواینی نایرق دوخ ابس کره و ،دیوگب جَرد
 دصق هب و دندارگرب جَرد زار شئیند تساه
 دیوگب هبیلت هر مع

هارمه ی نایرق هب رتشد دوخ اب هک ادخل لوسر
 هب هبیلتو ،دوبی قاب جَرد دصق نیمه هب ،تشاد
 دیسر هکم هب نوچ ات ،دومرفی م تین نامه
 و دما هنادن ورد رد اریز ،درک عطقه ار هبیلت
 یاجبار فاو ط هک کنیا و .دیسر دو صقم هب
 ی عسو ،هدراز گزینار فاو ط زامنو ،هدروا
 ن دروا اجبز ان یلمسه هک ار هورم و افسد نیب
 ی عسو دوخ و ،هدومرف ایجا ،دنتشاد ابان
 هدومرفی م ی عسو هب رما هتسویپ و ،هدومرف
 دوخی عسو ن لاا و 2، تساه

1 ترصد زای بلد زان ۲۴۹ ص و ۲۴۸ ص ، ۴ ج «ی فاک عورف» رد
 قرمع نووئیلا جَرد حطاب مهلک س آنلا مرحا و :تساه دراو ماسلا هیاء قداص
 .ثیدحا - تعتملا ام نوردی لاو

2 :هک تساهدروا «ملمس جیحص» زا ۲۹۵ ص ۳ ج «هیلد هریس» رد
 وَأَتَيْلًا جَرد ن مَفِ اللهُ رِنَاعَشْدُ نَمَ قَوْزَمًا وَيَاقْصِلًا نَائِلًا :هیا لوزن بسد
 ن نامز رد نیرجاهم :هک دوب نیا (هامه هب فوطین نأ هیاء حانج لاف رمذعا
 طشرانک رد هک (قلائد و فاسا) تبود دزن زار جَرد لاه ،تیلهاج

هورم هوک زار فرېو ، هديناسر نايپ هېر
کنيا ناملسم يا : دومرف ، تساهاتسيا
بناج زانکي مرمأ و ، هده لزانل يئار بج
هرواينه هارمه يده دوزاب سکره هک دنواذخ
ي نعي ، ديا نوريد مارحاي زان و دوشل حم تساه
فردرد ار تر ضد نأ مرمأ هک ي ناسک نأ
ي ده دوزاب هک ي ناسک زان دناه دينشن
هيبلت و هده مرمع مارحاي هېر ، دناه هرواينه
دوزلمع نيا کنيا و ، دنيوگ مرمع دصق هېر
رارق مرمع لامعا زان ي عسد و فاو ط زان ار
و ، دنيا نوريد مارحاي زان و ، دنکر ي صقت و هداد
هېر دياب دناه هرواينه يده دوزاب هک ي ناسک نأ
ش لحم رد ار دوزان دوشاب ي قاب مارحاي
² دنک حېزاي و رحنتساي نم هک

ي ليهس : هک تساه هرواينه «هيبلد هريس» رد
تر ضد نأ باحصا زان سک چيه : تساه تفگ
ن بة قحط رگم دوزاب هرواينه هارمه يده دوزاب

هورم و افسد نييد و دنمآي ماجنا زان و دندادي ماجنا تشاد رارقايرد
نيرجاهم دمأ ملسا نوچ و ، دنديشارتي مرس س پس و دندرکي مفاو ط
تيلهاجر مرمأ زان ار نأ و دنکي عسد هورم و افسد نييد هک دنتسناد راوگان
زان هورم و افسد نييد ي عسد هک داتسرفار هيا نيا دنواذخ و ، دنتشاد نپي م
تبدوزان مارحاي و تبود نأ دوزان لاهان لاطب و ، تسادخ رئاعش
و . تساهده عاضما ملسا رد ي عسد و تسين ي عسد لسان لاطب بجوم
لاهان تيلهاجر دواصنا هک دوزان هيا نيا لوزن بېس : دناه تفگ ي ضعب
تائم زان هک ي سک و دندادي ماجنا تائم تبديارېر دوزان مارحاي و
واصنا نوچ و دومني مزار هورم و افسد نييد ي عسد ، دشيم مرمع
هک دندرک ل اوسد ملس و هلا و هيلع الله ي لصد الله لوسر زان دندش ناملسم
الله رئاعش نم فورملا و افصلا تاي : هک دش لزان هيا نيا ، هذاي دنکي عسد
. تايلا -

¹ زان ضايعد نيل يصف تياورن مضر د ٤١٤ ص «عيارشلا لاء» رد
رېتر ضد نأ فاو ط نوچ هک تساه دراو ملسا هيلع قداصت تر ضد
رارق مرمع ار لمع نيا هک درک مرمأ ار و ا و دمأ ل يئار بج دش مته هورم
تهجد و ا هک ، تساه هرواينه هارمه يده دوزاب هک ي سک نأ رگم ، هده
ي دهلا غلبيد نتح : بلج و زع هلو قلندشل حم زان تساه سوبحم دوزان يده
مرمع ، سجد مسوم رد هک دنتشاد دنسپان ي لهاجر نامز بارعا و ، هلمحم
نأ هک دمأ نارگ باحصا زان ضعب رېتهجد نيمه يور و دنده ماجنا
ي همام رد ار مرمع لاوصا نانا اريز ، دنک مرمع هبل يديت ار مارحاي
رگم تيلهاجر بادا زان ي زيچ هبايا : مدرک ضرع نم . دنتخانشي من سجد
ي اهتس مامت تيلهاجر لها : دومرف تر ضد !؟ تساه درک تيانع ملسا
هک ار سجد و سچيوزت و ناتخرگم دندوب مدرک کرتار مپهاربا تر ضد
دندرک عياضار اهنيان و دندرکي لمع نيا هېر

² ، عادولا تجد ٢ ج «افصلا تصور» و ، ٤٠٩ ص ١ ج «ريسلا بييد»
٢١٦ ص ١ ج «روثملا ردلا» و

ی با ن ب ی ل ع ن ی ن م و م ل ا ر ی م ا ن ی ن چ م ه و ، ا ل ل ه د ب ع
ا ب و د و ب ه د م ا ن م ی ز ا ه ک م ل ا س ل ا ه ی ل ع ب ل ل ا ط
1. د و ب ه د ر و آ ی د ه د و خ

ی د ه ه ک ی ن ا س ک ن آ : د و م ر ف ا ل ل ه ل و س ر
، ت س ا ه ر م ع ه م ز ل ا ه ک ا ر ه چ ن آ ، د ن ا ه د ر و ا ی ن
ز ا د ع ب ی ن ع ی ، د ن و ش ل ح م س پ س و د ن ه د م ا ج ن ا
و ، ه د ش ر م ت ع م ه ر م ع ل م ع ه ب ن و چ و ، ر ی ص ق ت
م ر ح م ی ا ر ب ه ک ا ر ه چ ن آ ، د ن ا ه د ش ج ر ا خ ل ا ا د
ن ا ن ز ا ب ن د ش ر ت س ب م ه و ش ز ی م ا ز ا ت س ا م ا ر د
ه ت خ و د س ا ب ل ن د ی ش و پ و ش و خ ی و ب ل ا م ع ت س ا و
د ن ن ا م ب ی ق ا ب ر و ط ن ی م ه و ، ت س ا ل ل ا د ا ه ن آ ی ا ر ب
، ه ک م ز ا ز و ر ن آ ر د و (م ت ش ه) ه ی و ر ت ز و ر ا ت
م ا ر ح ا ت ج د ی ا ر ب
د ن ی و گ ی م ه ی ی ل ت و د ن د ن ب ی م

1. ۹۵ ص، ۵ ج «ی ق ه ی ن ن س» و ، ۲۹۵ ص ۳ ج «ه ی ی ل د م ر ی س د»

عَمَّتْ جِدَّ هِرَابِرْدُ بِأَحْصَا ضِعْبِ ضَارْتَعَا

دنتفگ و دندرک ضارتعا بهاحصدا ضاری ضعب

رگید ظفارد و ؟رُطْقِيْ اَنْدِحَا رُكْذَ وَ يَنْمِيْ لِقُطْنَدَ

1.ءَاَسْنَا عَمَّا جَدَّقِيْ ا؟ اَيْتِمُ رُطْقِيْ هُجْرَفَوْ :تسا هدمآ

«چگونه ما به منی برویم، درحالی که از

این إحرام خود بیرون آمده، و از آلت رجولیت

یکی از ما قطرات منی جاری است؟ یعنی با

زنان مجامعت نموده است».

و هِيلَاءُ اللَّهِ يَلِدُ اللَّهُ لَوْسِرَ :دیوگ هشناء و

و ،مدرک دههاشم بضغلا ادا اار ملس و هلا

رد بضغلا اار امش یسکه چه :مدیسر پوا زا

مَنهَجْ شَتَا رَدَّ اَرَّ وَ اَدْنُوادُخْ !؟تسا هدرؤا

!دنازوسب

رِمَابِ سَأَنَّا تُرْمَأُ يِّنَا تَرْعَشْ اَمَّ وَ ا :لِاقَفْ

2.نَوْدَرْتِيْ هِيْفْ اَذِافْ

زا ی دشنه ع لطم و ت ایا :دومرف ترضد»

رماً ی لمعلا اار مدرم نم :هک هبيضق نیا

تکشد و دیدرت رماً نیا ماجنا رد اهنآ و ،مدرک

!«دندکی»

الله لوسر شوگ هب ی باحصدا نیا نخسدا نوچه

يَلَاعَتُ اللَّهُ دِمَحَفَ دَرِكِ هَيْقِ هَبْطَخِ دَارِيَا يَارِبِ ،دیسر

اللَّهُ وَ اَذِلَّا !؟سَأَنَّا اَهْيَا نَوْمَلَعَتَفْ دُعَبْ اَمَّا :لِاقَفْ

يِرْمَأُ نَمِ تَلْبَقْتَسَا وَ ا :هَلْ مُكَاَفْتَا وَ لِلَّهِ اِبْ كَمَلَعَا

3.تُتَلَحَّلَا وَ اَيْدَهْ تُقَسَا اَمَّ تُرَبْدَتَسَا اَمَّ

1 ۱۸۷ ص ۲ ج دعسدا نیا «تاقبط» و ،۲۹۶ ص ۳ ج «هیلد هریس»

۹۵ ص ۵ ج «یقهید نسد» و ،۱۸۸ ص و

2 ۲۹۶ ص ۳ ج «هیلد هریس»

3 قایح» باتک رد و ،۲۱۰ ص ۱ ج «ی فطصملا ل اوحاب عاقولا»

:هک تسا هدرؤا ۴۶۱ ص و ۴۶۰ ص لکیده نیسدا دمحم فیلات «دمحم

هرحید هعم یده لانا م مارحای ل ع قید لانا س انلا ی ف دمحم ی دانم

مکرماً ام :لاق و بضغلا دشا ددرتلا انهلای بنلا بضغف مهضعب ددرت و

ام و :لاق ؟کبضغاً نم :هشناء هتأسفا ابضغف هتبق لخد و !هولعاف هب

ل ازیا م و هباحصدا دحلخد و !عبتی لاف ارمأ رماً انا و بضغاً لای

باوحن اکف !رانلا الله هلخدأ ،الله لوسر ای کبضغاً نم :لاق ،نابضغ

ولو ؟نودرتی هیف مه اذاف رما بس انلا ترماً ی نا ترعشام و :لوسرلا

،هیرتشیای تدی عمی دهلا تقسدا تر بدتسا ام یرماً نم تل بقتسا ی نا

ذَقْ وَهَرْمُءِ اَهْلُعَجَنَ فَيَك: اَوْلَاقِ يَياوِرِ يِ فِ وَ
؟جَحَا اَنْيَمَسَد

ام اَوْلَبِقَا :مَلَسَد وَ)هَلَاو (يَهْيَا عِ اللّهِ يَصْدَلِ اَقْف
لَاوَلَف ، هَرْمُءِ جَحَا بِ مُمْكَلَا هَا اَوْلَعَجَا وَ ، يَهَبِ مُمْكُتْرَمَا
، يَهَبِ مُمْكُتْرَمَا يِ ذَلَا لِثْمِ تُلْعَفَا يِ ذَهَلَا تُتْقَسُ يِ نَا
اَوْلَعَفَا .

1. هَرْمُءَا يِ لَاجُحَا خِ سَفَف ، اَوْلَهَا وَ

لوسر بضعن يملسملا غلب املف . ملسم يور كلذك ، اولد امكل حام
مههم فسأ يلع مهمارحاس انلانم فولالألد الله
1. 166 ص 5 ج «تياهنلا و تيا دبلا» و ، 296 ص 3 ج «تيا بلد مريسد»

و دروآی اجباری لاعتد دنوادخ دمدم هاگنآ»
لوسر و ادخامشدا یا مدرمی ا، دعبأماً : دومرف
زانم هک ادخ هب دنگوس!؟ دینکی م میلعتار و
وای ارب میاوقت و، مرتاناد ادخ هب امش همه
شپه چنآ زامتسنادی من مرگا و! تسارتشید
، تشنگ هکی نامز نآ رد، تساهدرک دمآ
لحم مهنمو، مدروآی مذی ده دوخاب هاگچیه
! «دمآی منورید مارحایا و مدشی م
هنوگچ: دنتفگ هک تساهدمآی تیاور رد و
هبام هکنآ اب، میهد رارق هر معار لمعنیا م
سجد ار لمعنیا و!؟ میتسب مارحایا سجد ماند
!؟ میدیمان

حضرت فرمود: آنچه را که به شما امر
میکنم بپذیرید! و این تلبیه و نیت خود را که
برای حج کردهاید به عمره مبدل کنید! و اگر
خود من هم با خود هدی نمی آوردم، مثل آنچه
را که به شما امر کردهام، خودم عمل
می نمودم، پس بجای آوردند، و اهلال به
عمره کردند، و حج در عمره داخل شد.»
نَا زَا سِي نَانِكِ مِشْعُجٍ نَبْ كِلَامٍ نَبْ هُفَارُسِ
انِمَاعِلِ هَذِهِ اَنْتَعْتُمْ! اللّٰهُ لَوْسَرَ اَي: هك ديسر پ ترضد
1!؟ دَبَلَا مْ اَذْه

هُعَبِاصًا مَّلسًا و هَلَا و هِيلَاءُ اللّٰهِ يَلْصَدُكَ بَشَفٍ
يَلَا اذْكَهَ سَّحَّطًا يَفُؤَرْمُعًا تَلْخَدُ دَبَلَا دَبَلَا: لَاقَفِ
هَعَبِاصًا نَبْ كِبَشَفٍ: تَيَاوُرِ يَفِ و هَمَائِقْلًا مَوِيْدِ
اَذْكَهَ سَّحَّطًا يَفُؤَرْمُعًا تَلْخَدُ: لَاقَوِ يَرْخَا يَفُؤَدِحَاوِ
2، دَبَلَا دَبَلَا لَبْ - نَبْ يَتْرَم -

ارام هکی عتمت نیا یا! ادخلوسر ی ا»

1، ۱۶۶ ص ۵ ج «تیاهنلا و تیا دبلا» و ۲۹۷ ص ۳ ج «تیبیلد هریس»
و ۴۱۴ ص «عپارشلا لاء» و ۱۸۸ ص ۲ ج دعس نبا «تاقبط» و
أنأكف اننید انمء الله لوسر ای: تفگ هقارس هک تسادر او باتک نیا رد
«یقهید نسد» و ۲۴۹ ص ۴ ج، عورف، «یفاک» و بخلا موپلا انقلخ
۹۵ ص ۵ ج
2 ج ۱ «ی فطصملا ل اوحابء افولا» و ۲۹۷ ص ۳ ج «تیبیلد هریس»
۲۱۰ ص

هزاجا ،سچدو هر معنیدو) ی دو منزل اسنیا رد
هر مع رد ل خاد ار سچدو ،ی داد عتمت و للاحا
اتا ی ،دراد ل اسنیا بص اصتخا طقف (ی دو من
!؟ دراد همادا دبا

و هلا و هیاء الله ی لص ادخل و سر تر ضح
و هر ک ل خاد م هر رد ار دوخ ن اتشگنا مّلس
هکلب :دنتفگ

هک ر و ط نیمه ،تمایق زور ات ،دابلا دبا ات
،تسا ه دش ل خاد م هر رد ن م تسد ن اتشگنا
تسا هدمآ ی تیاور رد و .دش سچد ل خاد هر مع
هک:

«!!؟تسا مارحإل ادر د اذخلوسر و ،ذزیری م

مّلسو هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر رکناف
ی نأ لاؤد :لآق و ؛کأذ ی ف فالآذ ن م ی آع
ن م ف ،رّمء أهتلعج و تالحدلأ ی ذهئا تُتقس
ن ورخا مآقا و موقع جرف ل حیلفأ ایده ق سیدم
فلاخا ی آع مآقا ن م یف ناک و ؛فلاخا ی آع
و الله لوسر هاء دتساف بآطخا ن برّمء ی بنلا
تقسأ ؟امرحم رّمء ای کار ا ی لام ؛هل لآق
ذق و ل حد لا مّف :لآق :قسأ م :لآق ؛!؟ایده
!؟لأحدلأ ب ق سیدم ن م ترّمأ

تَنَازًا وَتُلْحًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَوْ سَرَ أَيُّهُ، اللَّهُوَ: بِلِأَقْفِ
 تَوَمَّتِي تَدَاهِبُنْ مَوْتُمْ مَكْنَا بِي بِنَا لِهَلْ لَأَقْفِ! مِرْحَمِ
 رَبْنِمَا أَقْرِى تَدَجَّ حَطَا يَمَعْتُمْ رَاكْنَا يِ لَعَمَاقَا كَالذَّلْفِ
 أَهْيَاءَ دَعَوَتِ وَ أَدَّجُمَ أَيَهْدَ أَهْدَعِ يِ هَنْفَ يَهْتَرَامَا يِ فِ
 1 بِأَقْعَابِ

«حضرت رسول خدا، عمل مخالفین را زشت شمردند و گفتند: اگر من با خودم قربانی نمی‌آوردم، من هم از احرام حج بیرون می‌آمدم، و آن را عمره قرار می‌دادم، پس کسی که با خود قربانی نیاورده است، باید از احرام بیرون آید. جماعتی از کردارشان بازگشتند و محلّ شدند، و جماعتی دیگر بر کلام خود که خلاف رسول خدا بود ایستادگی کردند، و از جمله کسانی که برخلاف ایستادگی نمودند عمر بن خطاب بود. حضرت رسول، او را طلب کردند و گفتند: ای عمر! چرا من تو را می‌بینم که محرم هستی؟! آیا با خود هدی آورده‌ای؟! گفت: نه هدی نیاورده‌ام! حضرت فرمودند: پس چرا از احرام بیرون نیامدی؟! و من امر کردم به کسانی که قربانی همراه خود نیاورده‌اند، محلّ شوند! عمر گفت: ای رسول خدا! سوگند به خدا تا تو در احرام هستی، من محلّ نخواهم شد! حضرت رسول به او فرمودند: توبه این عمل ایمان نمی‌آوری تا وقتی که بمیری. و روی همین جهت بر انکار تمتع در حالی حجّ ایستادگی کرد تا هنگامی که در زمان حکومت خود به منبر بالا رفت و مجدداً از آن نهی کرد و تهدید کرد بر آن کسانی که از میقات، احرام عمره در زمان حجّ ببندند و تمتع بجای آورند، آنها را عذاب کند و حدّ بر

1 راجب» رد زیند و ۹۵ ص و ۹۴ ص ی گنسد عبط دیفم «داشرا» و «ماما ریسفت» و «عیارشلا ل» زا ۶۶۴ ص ی نایمک ۶ ج «راونلا» ت سا هدرواً دیفم «داشرا»

آنها جاری نماید».

: مود و داتشه ات مهد و داتفه سرد

يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ وَمَا كُنْتُمْ بِبَاطِلِينَ
بِأَيِّ رَيْسٍ

مود و داتشه ات مهنو داتفه سرد
 میحرّلا ن محرّلا الله مسب
 نیرهاطلا هلا و دمحمی لع الله ی لصو
 هایق ی لا ن لا ن م نیعماجاً مهّداعاً ی لع الله تنعلو
 نیدلا موی
 میظعلا سی لعلا لله اب لا ا ؤوق لا و لود لا و

میرکلا هباتکی فی میکحلا الله لاق:

اَمَفَّجَحًا ی لَإِ ؤَرْمُعَلَابِ عَتَمَتْنِ مَفْمُثِنِمَا اذِافَ)
 مَایَا اَثَلَاثُ مَایِصْفُ دَجِیْمَ ن مَفِی دَهْلَا ن م رَسِیْنِسا
 اَلِمَاکُ ؤَرَشَعُ کَلِتْ مُتَعَجَّر اذِ اِثْمَعْبَسْ وَ سَّجَحًا ی فِ
 مَارَحًا دِجْسَمًا ی رِضَاذُ هُلْهًا ن کِیْمَ ن مِلْ کَلِذ
 .(بِاقِعْلًا دِیْدَشَ اَللهُ نَّ اِ اِوْمَلْعَا وَ اَللهُ اِوُقْتَا وَ

هرقب هروسد زا ، ۱۹۷۰ هیا زا مود تمسق)

ل احرد درگا سپ» (میرکن آرقزا هروسد نیمود
 ی ناسک ن آسپ (دیتشادن فوخ و) دیدوب ی نمیا
 ،سجد ن دیسر ارفن امز ات هر مع نایم رد هک
 ی اجب عتمت هر مع و سجد و) دناهدرک عتمت
 رادقم به هک تسا ناشیا هدهع رب (دناهدروا
 ی نابرق و ی ده ،ش یوخ تلوهسد و ی یاناوت
 رد دیاب دشابندی ده زان کتمه کی سکو ،دننک
 زور تفه و ،دریگب هزور زور هسد سجد مایا
 زور هدنیا ،دینکی متعجار مهکی تقو رد زین
 دوشی ملماک

ماوقاً هک تسا ی سک هفیظو عتمت لمع نیا
 دجسم برقررد و ات نوکسو هناخو و الها و
 !دیزاسد هشیپار دنوادخی اوقتو ،دشابند مارحلا
 !«تسا باقعلا دیدش دنوادخ هک دینادبو
 هکی ناسک هکن آ رب تسا صن ،هیا نیا

دجسم رضحمر رد و دهشم رد اهناألها و هناذ
و ءآرق و هّكم ى لهاأ ريغ دننام - دشابذ مارحلا
هك هّكم كيدزذ تا بَصَق

ار دوخّج دياب امتد - دنراد رضاد مكد
هاگنابرق رد س پسد و ،دندهد ماجنا عّتمد روطب
و رتشدزان كمتب سد رب ى يْدَه و هحيبذ ،ى نم
هك ى ناسك اّما و ،دندك ى نابرق دنفسوگ و واگ
مكد افرع و تسا كيدزذ ناشلها و هناذ
عّتمد ريغ هب ار دوخّج دياب ،دنراد ار رضاد
.دنروايد ى اجبذ نارقّج د و دارف اّج دزا

تسا هدوبی حوساسا ربّچ درد عّتمت مکد

هلا و هیلع الله یّ لصد الله لوسر هک میتسناد
،لینار بجلوزنو ،ادخ مکد ساسا ربّ ملسد و
ایناد و فرسد لز نمر د لاوا ،هکرامه یانیا و
دندرک ملاء ،هورم زار فریبی عسد مامتیا ز ادب
،دناه دما تر ضد ن آاب هک ی ناسک مامت رب هک
تسا بجاو ،نکاماریاس زاهچو هنیدم زاهچ
هب لیدبت ،بّچ د هب مارحایا ار دوختین هک
مارحایا ریصقت زاسپو ،دندک هر مع مارحایا
هک هیورت زور ات ،دندک عّتمت و ،دنیا نورید
بّچ درعاشمیوسد هبت کرد و بّچ د مارحایا زور
روتسد نیا و .تسا ی نم و رعشم و تافر عزا
دناه دروا دوخت هارمه ی ده هک ی ناسک یارب
تسیند

هب ی ده هک سکره و تر ضد ن آ دوخت
ات ،دنامدی قاب بّچ د مارحایا رد دیاب ،دراد هارمه
راشتنا و .دندکی نابرقی نم رد ار دوختی ده
هک دش ی ضعبت فلام بجوم ی هلا مکد نیا
دنتشاد تسود و ،دندرک تفلخم ناید احیر ص
رعشم و تافر ع هب ات دنشاب ی قاب مارحایا لاد هب
دنور

لقن ملسم و یراخب زاتیاور ودریثکن با
باحصا زای ضعب هک ربا ج زای ،دندکی
یزور دنچ بّچ د لامعا هب کنیا :دنتفگی
مارحایا نام ارچ ،تسا هدنامدی قاب رتشیب
!؟ مییانورید

نبد دآمد و نامعد و با زای :دیوگی یراخب
،ربا ج زای عاطع زای ،حیرج نبد کلاما دب ع زای ،دیز
مَدَقَ : لَا آقَ : هک تساتیاور سابع نبا زای سواط زای و
حَبُصٌ هُبَّاحِصًا وَ مَّسَوَ [هلا و] هیلع الله یّ لصدی بنلا
،عی شد هطخید لا بّچ حلاب ن ولهدیه جحلا ی ذنم تعبیر
ی لال حذ ن آ و ،قرمء اهانلعجف انرمآ انمدق املف

1. بثیدحلا بُتَاقمًا کَأْتِ تَشَفِّفَ، أَنِنَأَسِنْدَ

ادخل لوسر» : دنیوگی م س ابع نبا و ربا ج
ح بصر د باحصاً ا ب ملسو هلاً و هیلع الله ی لص
زور

ی ارب کیبلا هکی لادر د، ةجطاو ذ مرا هچ
بج ذ زا ریغ کیبلا نیا رد ادبأ و، دنتفگی م بچ د
دندش هکم دراو، دوبذل خاد یرگید زیچ

1. ۱۶۶ ص، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»

هک دومر فرما ادخل و سر میدشد در او نوچ
مارحاً ز او ، میهد رارق هر معار مارحاً نیا م
نیا . میور بدوخی باهنزی وسه بو مییا نوری
و شیدد رخآ ات «درک ادیپ راشتنا راتفگ
به باحصا زای ضعبت فلام

رباجزا ، ریزن با زا ثیل و ، تَبَيَّنْتَ زَا مَسْمُ
به اجنیا به دسری مات سا درک تیاور
[هلا و] هَيْلَعُ اللهُ يُلْصِقُ اللهُ لُؤْسَرَ أَنْزَمًا وَ
بَلَّاقٌ هَيْدُهُ مَعَهُ نَكِيْمٌ نَمَّ أَنْمِلَ حَيْدُنَا مَسُو
بُهْلِكُ كُلِّ حَلَا بَلَّاقٌ!؟ أَنْامَلَّ دَ : بَلَّاقٌ

أَبَايْتُ أَنْسِبَ وَ بِيَطْلُبُ أَنْبِيَطْتُ وَ عَاسِنَا أَنْعَقَاوَفَ
بَلَّاقٌ عَبْرًا إِلَّا مَفْرَعٌ نَبِيٌّ وَ أَنْبِيَطُ سَيْلًا وَ

«و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
به ما امر نمود که هر کدام از ما که با خود
هدی نیاورده است، محلّ شود، و از احرام
بیرون آید. ما گفتیم: حلّ کدام قسمت از
قسمت‌های احرام؟! رسول الله فرمود: حلّ
تمام قسمت‌های احرام بطور عموم! و بنا بر
این ما با زنانمان موافقه و آمیزش نمودیم، و
خود را به عطر و بوی خوش معطر ساختیم،
و لباس بر تن کردیم، در حالی که فاصله ما
تا عرفه بیش از چهار شب نبود».

هکذا رب دنراد ت حارصت شیدد و د نیا و
، دناهدش هکم در او م راهچ زور رد الله لوسر
زور ، دشاب ه بنشجنپ ه فرع زور هکذا ربان و
قیرط نیا و ، دود دهاوخذ ه بنشکی زور دور و
«ریدغلا» زای زیرقم «عاتما» زای هک هچنآ اب
تسا ه دود ه بنش ه سد دور و زور هک ، میدروآ
دراد ت وافت

هک باحصا زای ضعبت فلام ی راب
به و ، دنشاب ی قاب مارحاً رد دنتساوخی م

۱ ۲ ج دعس نیا «تاقبط» رد و ۱۶۶ ص ، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»
تحکذ و رماجملا تعطس و ص مقلا تسلف : بهک تسا ه دروآ ۱۷۵ ص
عاسنلا

دولآرا بځ و هډیلوژ و تدابع و کسُنل اح
تَدش هب ، دنشاب هډوب ربمایپ دننامه و هډوب
، درک ی نابصد و تحاران ار الله لوسر
دوهمش اهرچ رد بضغ رانآ هک ی روطب
دش.

هسو تسید زاسپ، در اندع قوت ربمایر خآ
 ،ی لدنوخو یردبردو ،تمحزو جنر لاس
 زای ضعب زورما ،اهت بیصم و اهترارم و
 مدرم ی دابع رما رد مهنا ، راده قباسه باحص
 یرسدوخ رما تدابع رگم ،دندک تفلآخم
 ی زیچ دوخ ه اوخلد هب دناوتب ناسنا هک؟ تسا
 ؟دهد ریغتار نآ ه لکاشدایو ،دندک دایز و مکار
 طلاغ ،ی لعا ادم هبل اصتا نودبت دابع عیرشت
 صذو ،ن آرقه یال باقم رد مهنا ،تسا دنسپانو
 نایبو و ،هبطخ داریا و ،ادخلوسر حیرص
 نم هکنانایبو ،رگید هبطخ هرابود و ،باطم
 لیدبت هرمع هب ار مارحای ،یده تهج هب مه
 و امشادی گنهامه تهج هب هنرگ و ،مدرکن
 لحم زین مدوخ ،عتمت تیلضفا تهج هب
 مدمایم نورید مارحای زا و مدشیم

و هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر دورو مدع مکم ی اهنناخ هب ملس

سپ ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر
 هک حطبا رد و دندرک تکرحدی عسد ماجنا زا
 مکم قرشد فرط رد ی اهسام و ی لمر نیمز
 دراو مکم ی اهنناخ رد و ،دندما دورف تسا
 زالبق مکم رد ناشتماقا تدم و ،دندشن
 و هبنشکی زور هقیب هک تافرع هب تکرحد
 حطبا رد ،دوب هبنشرا هچ و هبنش هسو هبنشود
 دندوب

ه جطاوذ متشه هبشجنپ زور حبص ی تد و
 حطبا رد دوح باحصا اب تسا هیورت زور هک
 دنچنیا رد ادبا و ،دندروآ ی اجبار حبص زامن
 زا هبعک و الله تید ی اربو هدمایذ مکم هب زور
 1. دندومنذت عجارم دوح ل لحم

1 زا دوح ل صتم دنس اب ۸۴ ص ۲، ج «اضرلا رابخا نویع» رد
 :هک تسا هدرک تیاور ماسلا امهیلع رفعد نبی سوم ترضحان علیاً
 علیه السلام لم یبت بمکة بعد إذ هاجر منها حتی قبضه الله إلیه. قال: قلت
 له: و لم ذاک؟ قال: کان یکره أن یبیت بأرضٍ قد هاجر منها: (و فی
 نسخة قد هاجر منها رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم). وکان یصلی
 العصر، و یرج و یبیت بغیرها. نیا ۴۵۲ ص «عیارشلا لعا» رد و

و داتفه ات مَشش و داتفه سرد ن مضر د ام

۳۳ ص رد باتک نیمه زا متشه

جّج مزاء الله لوسر هک ی تقو رد هک میدروا
هنیدم رد ماسلا هیلع نینمؤملاریمأ دندوب
ی ارب ار ترضدنأ ادخلوسر اریز ،دندوبذ
ذخا و دیلو ن ب دلاذ لز ع و ن می هیحاذ ماسلا
ریاس و دوب دلاذ تسد رد هک ی مئاذغ س مخ
دندوب هداتسرف ن می هب ،س امخأ و مئاذغ
زا رفذ دصید اب ماسلا هیلع نینمؤملاریمأ
زا سپ و ،دندش هناور ن می بوص هب رکشأ
مزاء الله لوسر هک کنیا دوختیرومأم ماجنا
دنتشون ترضدنأ هب ادخلوسر دنتسه جّج
ترضدنأ و ادرا دّج دصق ادخلوسر هک
هناور جّج مضیرفء ادا ی ارب هک تمس هب
دوشد.

ار الله لوسر اهنم رجاه دقظف طقف نکیا و تسا هدرک رکذ ار تیاور
هنسرد توریب عبط ۱۱۲ ص ۲ ج «ی بوقعی خیراته» رد و .تسا هدروآ
هب ی نم زا و دش مامت ن اشّج ادخلوسر نوچ :هک تسا هدروآ ۱۳۷۹
هک دنتساوخ ترضدنأ زا نوچ و دندش دراو هکم رد دنتشگزاب هکم
زا ارم هک ی رهشرد نم :دومرف ،دنوش دراو هکم لزانم زا ی ضعبرد
لوسر اید تلزذول :کاذی فط لیق) .موشی مذ دراو دناه درک ج راخذنأ
هنم تجرخا ادلب لزنلا تنک ام :لأقف ؟کلزانم ضعب الله).

۱. ۱۶۷ ص ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»

و دوز رکشل اب ماسلا هیلع نینمؤلاریما
 اب و ،دندوب هشد همیض ن می رد هک ی ناهنأ
 الله لوسر هب ص اصتخا هک ی گنج مئاذغ س مخ
 یردقی لو ،دندرک تکرده کم ت مس هبت شاد
 دوز و هشد مرحم ر تعیرس ،رکشل زا رتدوز
 ایلع ن وچه کم رد و ،دندیناسر هکم هب ار
 ءار هز همطاف ءاسنلا ةدیس ترضد هر دخم
 لوسر رتخد ،دوز همتر کم هجوز ماسلا اهیلع
 رطع و هدیشوپ نیگنر س اب هک دندید ار الله
 ،تسا هدمأ نوریب مارحازا و هدرک لامعتسا
 ،دندرک ل اؤس ن آ تاء زا ب جعت یور زا
 ار ام مردپ :هک دندرک وگزاب هقیصد ترضد
 .تسا هدمرفر مال مع نیدب

ادخل لوسر دزد هب نینمؤلاریما ترضد
 و ،دندش بابفرشد ملس و هلا و هیلع الله ی لصد
 ندیشک همرس و بییطت و للاحا ن اتساد
 الله لوسر ،دندرک نایب ار ءار هز ترضد
 هداد ربخ همطاف هک تسا روطنیمه :دندومرف
 1.تسا

هیلع نینمؤلاریما یارب ادخل لوسر هاگنأ
 مکد ریغت و لیئار بجلوزن اتساد ،ماسلا
 دوز هارمه هب هک ی ناسک هب تبسن ار جج
 هب دارفای جج زا ،دناه درواینی نابرق
 .دندرک نایب ع تمت جج و هر مع

1 ص 3 ج «هیلد هریس» و 1021 ص 4 ج «مانده نیا هریس»
 عبط «ی ربط خیرات» و 167 ص 5 ج «قیاهنلا و قیادبلا» و 297
 «فی فطصملا ل اوحأب ءاقولا» و 149 ص و 148 ص 3 ج فراعملاراد
 «اقصلا قصور» و 410 ص 4 ج «ریسلا بیید» و 210 ص 2 ج
 249 ص 4 ج ،عورف ،«ی فاک» و ،عادولا قجد 2 ج

تَبْجُوا نِيحَ تَالِهًا مَب: دندومرف س پس
مرحم و ی تفگ هیلت هک ی نامز ن آ رد»؟ چ حلا
مرحم سجد ماسقا زا تیفیک هچ هب، ی دش
!؟» ی دش

الله لوسر اب ماسلا هیلع نینمؤماریمآ تکرش
ی نابرق و سجد رد ملس و هلا و هیلع الله ی لص
ل لاهاب: دندرک ضرع نینمؤماریمآ
املس هلا و هیلع الله ی لص ی بنلا ل لاهاب «من
به همان گونه و به همان کیفیت که رسول خدا
إحرام بسته است، تلبیه گفته ام و محرم
شده ام».

دوخ اب ایآ: دندومرف الله لوسر ترضح
! هذ: درک ضرع!؟ ی دروا ی ده

نم ی ده رد کیرشوت: دندومرف الله لوسر
دصقن امه هب و، وشنن ورید مارحازا! ی تسه
سجد مارحازا رد نینمؤماریمآ و. ش اب ی قاب سجد
و هیلع الله ی لص ادخلوسر اب ات، دندوب ی قاب
ی لص ادخلوسر و، دندش غراف سجد زا ملس هلا
ود ی ارپار دوخ ی ده ملس و هلا و هیلع الله
2. دندرک رحنرف

اب ماسلا هیلع نینمؤماریمآ هک تسناد دیاب
تین رد نکیلا و، دندوب هدرواین ی ده دوخ
لوسر تین مارحازا قبط ار دوخ مارحازا، دوخ
الله لوسر ی ده و سجد رد اذهل، دنتسب ادخ
دندش کیرش

خیراوت و ریس زا ی ضعب رد هچنآ اما و
هدروا رتشد دوخ اب نینمؤماریمآ هک تسا هدمآ
عزج هک، دوب الله لوسر هب عجار ن آ، دندوب
هب عجار هذ، دوب ی گنج مئاذغ س مخ
«تیاهنلا و تیا دبلا» رد اذهل، نینمؤماریمآ
ن آ و، دوب ی لع اب هک ی یدهن آ: هک تسا هدروا

1 ۱۸۸، ص ۲ ج، دعسنبا «تاقبط» و، ۲۹۷، ص ۳ ج «تیبیلد هریس»
راد عبط «بهدلا جورم» و، ۳۰۲، ص ۲ ج «خیراتلا ی فل ماکلا» و
۲۹۰، ص ۲، ج، س لدنلا

2 راد عبط «ی ربط خیرات» و، ۱۰۲۱، ص ۴، ج «ماشه نبا هریس»
۱۴۹، ص ۳ ج فراعما

رد و ،دوب هدروآ هنيدم زا ادخل و سر هکي يده
رتشد دص اعمجم دوب هديرخ زين هار نيد
1.دشد

،دوب ادخل و سر هب عجار رتشد دص سپ
هک تسا دراو تاياور زا ي رايسد رد هچنانچ
سپ .تشاد رتشد دص دوخ اب ادخل و سر
:هک دشد قيرط نيدب ي نابرق رد تکرشد
الله و سر ي نابرق ي اهرتشد رد نينموئماريما
رايسد تسا ي تبقمه نيا و .دشد کيرشد
اب هک عيفر رايسد تسا ي اهجرد و ،ميظع
.دوشد کيرشد و ا ي نابرق اب و الله و سر جج

1 ل اوحابء افولاء و ، ١٦٧ ص و ١٦٦ ص ٥ ج «تياهنلا و تيا دبلا»
٢١١ ص ٢ ج «ي فطصملا

ی‌تیاور نیب هک دیمهفن اوتی م‌اجنیمه زا و
نیب و ،^۱ دروآ رتشد صد اذخ لوسر :دیوگی م‌هک
و ،^۲ دروآ رتشد هس و تصشد :دیوگی م‌هک ی‌تیاور
هلا لوسر ای و ،^۳ رتشد تفه و ی‌سد نینمؤماریم
و ی‌سد نینمؤماریم و دروآ رتشد راهچ و تصشد
رتش شش و تصش هلا لوسر ای و ،^۴ رتشد شش
اعومجم و ،^۵ رتشد راهچ و ی‌سد نینمؤماریم و ،^۶ دروآ
دندرک رحنی نمر د ار اهنا همه م‌هک ،^۷ دوبرتشد دسکی
ه‌ب‌ق‌لعتن نینمؤماریم ن‌ارتشد اریز .تسین ی‌فلاتخا
زا رتشد دسکی نیانیا رب انب و ،تسا هدوب الله لوسر
قفاوتتسا بیج و .تسا هدوب الله لوسر ن‌ا
نینمؤماریم م‌هک ی‌نارتشد و الله لوسر م‌هک ی‌نارتشد
ی‌زوجن با .دشرفند دسکی اعومجم م‌هک دندوب ه‌دروآ
ی‌دُهَلَا ی‌عَمَّ نَّ اِفْ :دومرف ی‌ل‌ع ه‌ب‌ اذخ لوسر :دیوگ
ی‌ذَّلَا وَ نِ مَیْلَا نِ مِ ی‌ی‌ل‌عِ هِ بَ مَدَقِ ی‌ذَّلَا نَاکَ وَ .لِّ حِ تَ لَافَ
۵. نَمَّ اِلله لُ وُسَرِ هِ بِ ی‌تَا

لوسر ار ی‌دنا و تصشد ،ن‌ارتشد نیانیا زا و
دندرک رحن دوخ کر ابم‌تسد ه‌بی‌نمر د اذخ
و ^۶ .دندرک رحن نینمؤماریم ار ی‌دنا و ی‌سو
ن‌ارتشد م‌هک دناه‌دیمهف ی‌ضعب رحن نیانیا زا
.تسا هدوب نینمؤماریم ی‌ده ه‌ب‌ ص‌تخم
رحن اریز ،تسین ی‌حیحص مهف نیانیا و

^۱ ص ۴ ج «تیاهنلا و تیا‌دبلا» و ، ۲۴۸ ص ۴ ج ، عورف ، «ی‌فاک»
۳۰۳ ص ۳ ج «تیبیلد هریس» و ، ۱۸۸
^۲ و ، ۲۹۷ ص ۳ ج «تیبیلد هریس» و ، ۴۱۳ ص «عیارشلا ل‌ع»
۲۴۹ ص ۴ ج ، عورف ، «ی‌فاک»
^۳ ۲۴۷ ص ۴ ج ، عورف ، «ی‌فاک»
^۴ ص ۴ ج ، عورف ، «ی‌فاک» و ، ۹۳ ص ی‌گنسد عبط دیفم «داشرا»
و «عیارشلا ل‌ع» زا ۶۶۳ ص ۶ ج ی‌ناپمک «راونلا راحب» و ۲۴۷
.تسا ه‌دروآ دیفم «داشرا» و «ماما ریسفت»
^۵ ج «ریسلا بیب» رد و . ۲۱۱ ص ۱ ج «ی‌فطصملا ل‌اوحاب‌ءافولا»
تینب ه‌ب‌ م‌هک دنچ ی‌رتشد و دما ن‌میزا ی‌ضترم ی‌ل‌ع :دیوگ ۴۱۰ ص ۱
.دیناسر رونا رظن ه‌ب‌ تشاد ه‌ارمه مانپ‌تلاسر ترصد ی‌ده
^۶ و ، ۲۵۰ ص ۴ ج ، عورف ، «ی‌فاک» و ، ۱۳۸ ص «ی‌رولا م‌ل‌عا»
، ۱۰۹ ص ۲ ج «ی‌بوقعید خیرات» و ، ۱۸۸ ص ، ۵ ج «تیاهنلا و تیا‌دبلا»
. ۲۱۴ ص ۱ ج «ی‌فطصملا ل‌اوحاب‌ءافولا» و

رگا هولاء و ،تسا تیکلم زامعاً ندرک
ملاسلا هیلع نینمؤماریمأ به ص تخم نارتشد
سجد رد تکرشد و یدهر رد تکرشد رگید ،دوب
؟تشاد ی نعمهچ

قوسد دوخ اب ماسلا هیلع نینمؤماریمأ
اتاریزتسا نارقش جد و هدرک یده
ار اهنا رحن ق د ﴿لحم یدهلا غلبی نصح﴾
ریاس دننام ،دوش ل حُم دناوتی من و درادن
دندوب هدرک یده قوسد دوخ اب هک ی ناسک

الله لوسر اب یرعشاً یسوم و با تکرش مدع
ی ده رد ملس و هلا و هیلع الله ی لص

تجد اب نینمؤلاریما هک ت ساجنیا هفیظلا اما
اریز ،تسا کیرش وا ی ده اب و الله لوسر
ادخل لوسر ن تسب مارحاً قبط تسا هتسب مارحاً
کُیْبِذِ هِبَلِّ هَا اِمْبَلِّ هَا ی نَا مْهَلِّلا :تسا هتفگ و
و هیلع الله ی لص دَمَحْمَ کُلُوسِرَ وَ کُدْبَعَو
ا ملس و هلا

زا هکنا اب ملسا هیلع نینمؤلاریما سپ
تجد اب و دنای قابط مارحاً هب تشادنی ده دوخ
هجیتت نیا دیاشد و .دش کیرش ادخل لوسر
رورس نآ هرابرد الله لوسر یاعد تباجتسا
،² یرما ی فیه کرشاً و :هک دشاب تیلو ملاء
شردار هرابرد یسوم ترصد یاعد قبط
رما رد ار وا» یرما ی فیه کرشاً و :هکنوراه
!«نک کیرش ن

رد تکرش نوئش و مزاول زا یکی هتبل و
و ی ده رد تکرش و تجد رد تکرش ،رما
تسا نآ یونعم یایازم

ل باد اب دما ن می زا مه یرعشاً یسوم و با
!؟ تَلَّهْا مْج :دنتفگ و اب الله لوسر ترصد ،مارحاً
لَلا هَا کُتَلَّهْا تَفْگ «؟ ی اهتسب مارحاً تیفیک هچ هب»
؟ ی اهدروا ی ده دوخ اب ایآ :دندومر فترصد ! ی بنلا
ی عسو دنک ف او ط هک دندر کرما ترصد ! هن :تفگ
زا ،ریصقت و قلد زا دعب و ،دیامن هورم و اقص
وا هلا لوسر ارچ .³ دوشد لحم و دیا نورید مارحاً

1 ، 296 ص 3 ج «هیلد هریس» و ، 1021 ص 4 ج «مانشه نبا هریس»
و ، 410 ص 4 ج «ریسلا بیب» و ، 138 ص «یرولا ملاء» و
ع ادولا هجد 2 ج «اقصلا هضور»

² رد لبند نیدمحا زا 14 ص «یزوجلا نبا طبس مرکذت» رد
:تفگی هک سیمع تنب عامسا زا دوخ دنس اب تسا هدر و «ل ناضف»
لوقاً ی نَا مْهَلِّلا :تفگی ملس و [هلا و] هیلع الله ی لص ادخل لوسر مدینش
هکرشاً و ؛ یرزا هب ددشاً ایلع ی لها نم اریزو ی ل لعجاً :یسوم ی خالاق
.تیلو 1 - اریتک کرکذو و اریتک کجیسذی کی رما ی ف
³ 168 ص 5 ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ، 297 ص 5 ج «هیلد هریس»

هبر ما و؟ دندومند کیرشد دوزخ ی ده و سجد اب ار
دندرک للاحا

ریش هبر صاصتخا ، تلیضف و تیزم نیا
مُهَلَّی نَّأ و ، دراد تیلانو و ناقیا روحم و نامیا هشید
؟ کاند

و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر ، یراب
هبر : دنتفگ ماسلا هیلع نینمؤماریمأ هبر ملسد
دوزخ نایرگشت

هکم رد ات ! روایید دوزخ اب ار اهنا و ، دنویپد
! پیشاب عمتجم همه الله عاشدنا

ادخل الله لوسر زاملا سلا هيلع نينمو ملار يما
 دوخ ركشلا يوسد هب و ، هدموذي ظفاح
 هب هكم ي كيدزن نامهر د و ، دندر ك تعجار م
 و اهله دن انا هك دنديد و ، دندومذ درو خرب اهنا
 وزج و هدوب اهنا اب هك ار ي نامي ي ا هه چر اپ
 ، تسا هدوب الله لوسر ق د و س مخ و تاقدص
 . دناه درك ن ترد و هدر ك جراخ اهل دع ز ا

نيملسم قوقد و لاملا تبيرد فر صتن يا
 ز ا و ، دما ن ار ك ملسلا هيلع نينمو ملار يما رب
 ز ا هك ي در م ن ا هب و دندر ك داقتنا ، رادر ك ن يا
 و تر فاسم ع قوم رد ن انا س يئر ، دوخ بناج
 دندوب هداد رارق الله لوسر دزن هب ي بايفر ش
 هب ، مدوب هدادن مزاجا و ت هب ن م هكنا اب : دنتفك
 و ادخ ق د هك ار اهله دن هكنا ز ا ل بق تاء هچ
 ادخل لوسر هب ، تسا نيملسم و ادخل لوسر
 ميهست و ميسقتن اير گشل نيد ار اهنا ، مير ايسب
 : تفك يخ ساپ رد رما ل وئسم ن ا !؟ ي دومذ
 ليم و ، دندر ك بلط نينچ ن م ز ا ن اير گشل
 رد و ، دنيار ايد ار دوخ اهله دن ا اب هك دنتشاد
 در تسم ن م هب ار اهنا س پسو ، دندنبب م ار حا اهنا
 . دنراد

هك دندر ك رما ملسلا هيلع نينمو ملار يما
 ، دنروا ن وريد دوخ ن دب ز ا ار اهله دن اير گشل
 و ، دنتسب دوخ ي اهله دن و اهل دع رد ار اهنا و
 رد هكم هب نوچ موق ن ا هك دش بجوم ن يا
 رد ار نينمو ملار يما هنيك و توادع و ، دندما
 ار دوخ هيلاك و هو كشن ابز ، دندوب هتفر ك ل د
 1. دننك ر ايسب ملسلا هيلع نينمو ملار يما ز ا

مّلس و هلا و هيلع الله ي لصد الله لوسر رما ف
 نبي ا عن عم كتنسلا او عفر ا : س انلا ي في دانف ايدائهم
 ن هادهم ريغل جوز ع الله تاذ ي فن شخ هناف بلا طيبا
 ن م هناكم او ماع و هر كذ ن عم موقلا قكف . هنيدي في

1. 209 ص و 208 ص ، 5 ج و ، 106 ص ، 5 ج «تياهنا و تيا دبا»
 149 ص ، 3 ج «يربط خيرات» و

نَمَّ يَأْءُطَّحَسَدَ وَ مَّسَدَ وَ هَلَّآ وَ هَيْءَ اَللّٰهِ يَأْءُصِّ بِنَا
١ هَيْفَ ءَزَيْمُغْلَا مَار

رد مّسد و هلاّ و هياء الله يّصد ادخل و سر»
اند مردم نيد رد ي دانم : هك دندر ك رما هكم
نبي اء زا ار داقتنا و تيعسد نابز : هك دنك
تا ذرد هك تسا ي درموا ! دير ادر بباط ي با
مكحم و ، راوتسا و بّاصتم ، لّ جو زّ ع دنواذ
و تسيدت سسد ، دوخ نيد رد و ، تساجر باپ و
دزروي مذي تسسد

در اين حال آن جماعت از ذكر على به
انتقاد، خودداري كردند، و مكان و منزلت او
را نسبت به رسول خدا دانستند، و غضب و
سخط رسول خدا را نسبت به كسي كه
في الجملة درباره على زبان به طعن و بدگويي
گشايد، دانستند».

١. ٩٤ ص ، ي گنسد عبط ديفم «داشرا»

مَّسَدٌ وَهَذَا وَهَيْدَعُ اللَّهِ يَلْصُقُ اللَّهُ لَوْسَرَ رَاتِفَگْ

نِيْدِ رِدْ مَلَّاسِلَا هَيْدَعِيْ لَعَبَّاصْتِ هِرَابِرْدِ

زِيْنَتِيْ سِرْبَطِنِ سِدْنِ بِلِضْفِ مَلَّاسِلَا نِيْمَا وَ

بِهَكَ تَسَا هِتْفَگْ وَ هِدْرَكَ تِيَاوِرْ ظَلْفَا نِيْمَهْ بَهْ

نُشْخَلَا هِنَّا فِيْ لَعَبَّاصْتِ نِمْمُ كَتَبْتَسِلَا اَوْعَفْرَا

۱. اَللّٰهُ تَاذِيْ فِيْ

اَللّٰهُ لَوْسَرَ مَّاقَفٍ: بَهَكَ تَسَا هِدْرُوْا مَاشَهْ نِيَا وَ

هُتْعِمَسَفْ؛ اَبِيْطَخْ اَنِيْفِ مَّسُوْ [هَلَاو] هَيْدَعُ اَللّٰهُ يَلْصُقُ

نُشْخَلَا هِنَّا اَللّٰهُ وَفٍ، اَيْدَعُ اَوْكَشْتَلَا ! سُنَّا اَهْيَا: لَوْقِيْ

۲. يَكْشِيْنُ اَنْ مِ - اَللّٰهُ لِيْبَسِيْ فَوْ اُ - اَللّٰهُ تَاذِيْ فِيْ

رِدْ مَّسَدٌ وَ هَذَا وَ هَيْدَعُ اللَّهِ يَلْصُقُ اللَّهُ لَوْسَرَ»

بَهَكَ مَدِيْنَشْ نِمْمُ وَ ، تَسَاخِرْبِ بَهْطَخْ بَهْ اَمْ نَايِمِ

! دِيْنِكُمْ تِيَاكَشْتِ لَعَبَّاصْتِ زَا ! مَدْرَمِ يَا: تَفْگِيْ مِ

رِدْ اِيْدِ - اِدْخْ تَاذِيْ رِدْ وَ اَقْدَهَكَ اِدْخْ بَهْ دَنْگُوْسِ

رِتَا جِرْبِ اِيْ وَ رِتْمَكْحَمِ وَ رِتْرَاوْتَسَا - اِدْخْ هَارِ

رَارِقِ هِيْلَاگْ وَ هُوَكَشْتِ دِرُوْمِ مَكْنَا زَا تَسَا

! «دِرِيْگِ»

تَسَا هِدْرُوْا رِيْثَا نِيَا رِتْرَابِعِنِيَا نِيْعُو

لِيْبَسِيْ فَوْ اُ - اَللّٰهُ تَاذِيْ فِيْ نُشْخَلَا هِنَّا اَللّٰهُ وَفٍ

۳. اَللّٰهُ

بَهَكَ تَسَا هِدْرُوْا يَرْدُخْ دِيْعَسُوْ بَا زَا يَرْبَطُو

اَهْيَا: لَوْقِيْ هِتْعِمَسَفْ ، اَبِيْطَخْ اَنِيْفِ اَللّٰهُ لَوْسَرَ مَاقَفِ

تَاذِيْ فِيْ شَخَلَا هِنَّا اَللّٰهُ وَفٍ؛ اَيْدَعُ اَوْكَشْتَلَا ! سُنَّا

۴. يَكْشِيْنُ اَنْ مِ - اَللّٰهُ لِيْبَسِيْ فَوْ اُ - اَللّٰهُ

دَارِيَا يَاهْطَخْ اَمْ نَايِمِ رِدْ اِدْخْ لَوْسَرَ»

۱. ۱۳۸ ص «یرولا ملاءا»

۲. ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۱۰۲۲، ص ۴، ج «ماشهن با هریس» ۲۰۹.

۳. ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۳۰۱، ص ۲، ج «خیراتلا فی ل ماکلا» ۲۱۶ ص ۱۳۰۱ ه نسل و بملاسا عبط «دوملا عیبانی» رد و ۲۰۹ ص قرع ن ب ب عکزا و ، ت س ه د ر و آل بند دمحا جیر ختزا ترابعن نیمه به ی لاعت الله تاذی فی ن و شخم ایلع ن ا : بهک ت س ه د ر و ا عو فر ما بو عمر این حدیث را تخریج کرده است و سپس گوید: شرح (لأخشن أي اشتدت خشونته).

۴. و فراعملا راد عبطزا ، ۱۴۹، ص ۳، ج «کولملا و مملالا خیرات» ۱۲۹، ص ۹، ج «دئاوزلا معجم»

زا! مدرم یا: تفگی م هک مدینش نم و ،درک
و سرت هک ادخ هب دنگوس! دیر ادم هوکشد یلع
رتشیب - ادخ هار رد ای - ادخت اذ رد و اتیشخ
«!دوشد عقاو هوکشد دروم هکنآ زا تسا
دیعد و بآ زا سی ناهفصا میعنوبأ ظفاد و
یلع زا مدرم نوچ هک تسا هدر و آ یردخ
هبطخ هب ام نایم رد ربمایپ ،دندرک تیاکشد
:دومرف و تساخرب

هٰنَا لِلّٰهِ وَفَّ اٰيٰءَ اَوْ كَشْتَلَا ! سَانَا اِهْيَا اِي
 1. لَجَوَزَعِ اللّٰهِ تَاذِي فَنُ شِيْخَلَا

«ای مردم! دست از شکایت از علی باز
 دارید! سوگند به خدا که او بسیار بسیار در
 ذات خدا استوار و پابرجا و متصلّب و متین
 است».

نَبِّ بَعْدَ نَبِّ قاحسا زَا رَگيد دند هب و
 ادخل و سر : هك ت سا هدر و آش ردپ زَا ، ةر جُع
 اوبُسْتَلَا : دومرف مّلس و هلا و هيلع الله ي لصد
 2. بِي لَاعْتِ اللّٰهِ تَاذِي فُسُّ وُسْمَمُ هَنَّا فَا اِيء

«علی را سبّ نکنید و دشنام مدهید! زیرا
 که علی در ذات خدا فانی شده است».

ل و سر نوچ : هك ديوگ ي زار ح و تظا و با و
 و د ر ب درك ه حلاصم ن ا ر ج ن ا ي ا س ر ت ا ب ا د خ
 ن م ي ه ب ا ر ي ل ع و ، ي ق ا و ل ا ل ل د ن م ه ل د ر ا ز ه
 ر د ، د ر و ا ي ب و د ر ي گ ب ، ا ر ا ه ل د ن آ ا ت د ا ن س ر ف
 ه ب ر م ا ا ر ا د خ ل و س ر و د م ا ل ي ن ا ر ب ج ل ا د ن ي ا
 د ش ن و ر ي ب ه ن ي د م ز ا ا D خ ل و S ر ن و چ . D ر ك ج ج
 س ج د م ز ع ن م ه ك ت ش و ن ه م ا ن ن ي ن م و م ل ا ر ي م ا ه ب
 ز ا ي د ا د م ا ج ن a ا ر د o خ ر a ك ن و چ و ت و ، م a ه D ر K
 R D T a ق ل a م ه K س ج د ي ا R B ي آ R D ه K م ه B ن M ي
 M a ل S l a ه ي ل ع ن ي ن م و M l a R ي M a . D ر ي گ T R o ص a ج ن ا
 ذ خ a B و D R K N T F R M Z E و D n a o X a R ه M a N
 L B Q و D M a ه K M ه B R T S H R a H C H و L H C H و ، a ه L L D
 L و S R D Z N R T D O Z S H D O X ، N a O R a K L و S O Z a
 D R o a I B a R N a O R a K ه K T S G R B S P S D و D M a a D X
 ه K D a D R o T S D ، D n a H D I S H O P a R a ه L L D a H N a D I D
 . D N C H I P B a H E T S B و a H L D E R D و D N N K R B a R a H N a
 ه B N X S D M a R a o S H D N a N a R B R M a N I a N o C H و
 ي ل ع : D o M R F a D X L و S R . D n D a S H G ي ن o G B I E

1 ی ولهد الله ی لو ماشد ار مود ثیددو . ۶۸ ص ۱، ج «عایلولا اقیلد»
 ار (۲) ثیددو . بتسا هدرک لقتد مکادزا ۲۶۵ ص «عافظلا قلازا» رد
 نبا هریس» و . بتسا هدر و ۱۳۰ ص ۹، ج «دناوزلا عمجم» رد ی متیه
 ۱۰۲۲ ص ۴ ج «ماشه»
 2. نامه»

بیع زازاب نوچه. تساهدرکی حیحص راک
زارفرب ادخلوسر زاب دندرکن کاسما یئوگ
اوُعَفْرَا: دومرف و دناوخ هبطخ و دما ربنم
الله تاذی فَنَشْذُهُنَّافِی لَعْنَةٍ مُكْتَسِبَاتٍ
ی یوگیبع یاهنابز»! هِنِیدِی فِنِ هَادُم رُیَغ
تازرد واک اریز! دیرادرب ی لعا زازار دوخ
و تخس ادخ

دوخ نیدرد و تساهراوتسا و تشرد
«¹. دزروی مزی تسسد

¹. ۱۹۱ ص و ۱۹۰ ص ۲ ج یرفظم عبط «حوتقلا وباریسفت»

یٰلَیْلَهُ لَوْ سِرُّ دَرُزِ مَلَّاسِلَا هِیْلَعِیَّیْ لَعَزَا هِیْلَاگِ هَقْدَصْدِن اَرْتَشَهَبِ عَجَارِ مَلَّسِ و هَلَاآ و هِیْلَعِ اَلله

وَحْزِ هَبِیَّ لَعَزَا اَر مَدْرَمِ تِیَاكَشِی قَهْبِی
دَعْدِ زَا دُوخِ دَنْسِ اَبِ وَا . تَسَا هَدْرِكِ نَايِدِ رِگِیْدِ
شَاهَمَمِ زَا ، هَرَجَعِ نَبِ بَعَكِ نَبِ قِاحْسَا نَبِ
دِیْعَسِ وَا زَا - هَرَجَعِ نَبِ بَعَكِ رَتَخِدِ - بَنِیْزِ
:هَكِ تَسَا هَدْرِكِ لَقْدِنِیْنِچِ یَرِدِخِ

یٰلَعِ مَلَّسِ و هَلَاآ و هِیْلَعِ اَلله یٰلَصِدِ اَدْخِلِ وِسْرِ
وَا و ، دَا تَسْرِفِ نَمِیْ یُوسِ هَبِ اَر بِلَاطِ یٰبَا نَبِ
مَدُوْبِ یٰنَا سَكِ هَرْمَزِ زَا مِ هَنْمِ : دِیُوْگِیْمِ دِیْعَسِ
. مَدْرِكِ تَكْرَحِیَّ لَعَا اَبِ هَكِ

دُوخِ اَبِ هَقْدَصْدِ یٰهَارْتَشِ زَا یٰلَعِ نُوچِ
وَا زَا اَمِ ، دِرِ وَا یِدِ هَا رِمَهْتِ سَاوْخِیْمِ و تَشَادِرِبِ
رَاوَسِ اَتِ ، دَهْدِ اَمِ هَبِ اَر نَا رْتَشِ نَا هَكِ مِیْتَسَاوْخِ
رِدِ نُوچِ - دَنْكِ تَحَارْتَسَا اَمِ نَا رْتَشِ و ، مِیُوشِ
. - مِیْدِیْدِ نَا صَقْدِ و بِیْعِ نَا مَدُوخِ یٰهَارْتَشِ

اَمِ هَبِ هَقْدَصْدِ نَا رْتَشِ نَدَا دِ زَا نِیْنِمُوْمَلَارِیْمَا
نَا رِدِ اَمَشِ طَقْفِ : تَفْگِ و دِرِكِ یٰرَا دَدُوخِ و عَا بَا
! دِیْرَادِ نَا نَا مَلْسَمِ رِیَا سِ دَنْنَا مِ یٰاَهْمِ هَسِ نَا رْتَشِ
زَا و ، دَشِ غِرَا فِ دُوخِ یٰهَارَا كِ زَا یٰلَعِ نُوچِ
نَا وَنْعِ هَبِ اَر یٰصَخْشِ ، دِرِكِیْمِ تَعَجَارِمِ نَمِیْ
و دَمَا تَعْرَسِ هَبِ و ، تَشَا مَگِ اَمِ رِبِ یٰرَا دَسَا پِ
دِرِ وَا یٰاَجِبِ اَر دُوخِ جِدِ

اَلله یٰلَصِدِ اَدْخِلِ وِسْرِ ، دَشِ مَامَتِ شِ جِدِ نُوچِ
یُوسِ هَبِ : دَنْتَفْگِ وَا هَبِ مَلَّسِ و هَلَاآ و هِیْلَعِ
! وَشِ دِرَاوِ اِهْنَا رِبِ و ! دِرِگِرِبِ تَنَا یِرِگِشَا

هَكِ اَر هِچْنَا ، یٰلَعِ نِ دُو بِنِزِدِ : دِیُوْگِ دِیْعَسِ وَا
نَا زَا ، دِرِ كَنْدِ تَبَا جَا وَا و ، مِیْدِرِكِ بِلَاطِ وَا زَا
، مِیْدِرِكِ بِلَاطِ دُو بِیَّ لَعِ هَفِیْلِخِ هَكِ رَا دَسَا پِ صَخْشِ
و دَشِ دِرَاوِ اَمِ رِبِ یٰلَعِ نُوچِ ، دِرِكِ تَبَا جَا و
و ، دِنَا هَدَشِ رَاوَسِ هَقْدَصْدِ یٰهَارْتَشِ رِبِ هَكِ تَسْنَادِ
نَا ، دِرِكِ هَدِ هَا شَمِ اِهْنَا رِبِ اَر یٰرَاوَسِ رَا ثَا
و تَمَلَا مِ و هَدِ نَاوْخِ شِ یِپِ اَر دُوخِ هَفِیْلِخِ رَا دَسَا پِ
دِرِكِ شِ نَزْرَسِ

هَبِ دَنْگُوسِ : مَتَفْگِ دُوخِ اَبِ نَمِ : دِیُوْگِ دِیْعَسِ وَا

نایرج ،موشد دراو هنیدم رد نمرگا هک ادخ
ز ار وا و تفگ مهاوخ ادخل و سرب ار
اور نام هرابرد یاع هک یگتفرگ و تظاغ
دومن مهاوخ عطم تشاد

هبنهاگبصد ،مدش دراو هنیدم هبنوچ
مّلس و هلا و هیاء الله یلّصد ادخل و سرب روضد
،مدوب هدرک دایدنگوسه چنآ رب متساوخ و متفر
زان دش چراخل احرد ار رکب و با ،منک افو
دزد

داتسیانم ابدیدار منوچ ،مدید ادخل و سرب
،مدرکش سرپو و زانم ،دمآ یاجبت افراعتو
!؟دمآ یک :تفگ و دیسرپنم زاروا و

لوسر دزنه بنم ابوا! مدمآ بشید: متفگ
و، تشگزاب ملس و هلا و هیلع الله یلصد الله
دیھشلا نب کلام نب دعسنیا: تفگ و دشلخاد
ات هدب هزاجا واهب: دومرف ادخلوسر، تسا
دیاید.

نآ هب و، مدش دراو ادخلوسر رب نم
نم هب ترضد نآ و، متفگ تیحت ترضد
لادزا و، دروآنم هب یور و، تفگ تیحت
رد و، درکی سرپ ل اوحا، نم لها و نم
دومرف نازگ ورف یزیچش سرپ

زاردقچ! ادخلوسر یا: مدرکض رع نم
و تبخاصم ی دب و تظلاغ زام هب یلع
!؟ تسا هدیسر یریگتخد

ن انخد هجوتہ تبتت و تنازر اب الله لوسر
کیاکی و مدوب مدرک عورش نم و: دندوب نم
وگزاب، دوب هدیسر ام هب یلع زام کار هچنآ زا
هدیسر دوخملاک طسو هب هکنیم هات، مدرکی م
نار یور رب دوختسد اب الله لوسر هک، مدوب
مدوب هتسشن اشیا یکیدز نرد نوچ - دندز نم
دیھشلا نب کلام نب دعسنیا: دندومرف و -
یلع تردار بهر ابرد راتفگ هنوگ نیا زاتسد
لیبسی فن سحاً هنا تماع دقل الله وف! ارادرب
رد واهک منادی م نم هک ادخ هب دنگوس! الله
!«دنکی م راتفر وکینز رایسب ادخ هار

دعس یا: متفگ دوخا بنم: دیوگی م دیعس و بآ
ات! دیرگب وت یازع هب تردام! کلام نب
تھارک بجوم هچنآ رد نم، هتسنادن زورما
هب دنگوس، مدربی م رسب دوب ادخلوسر رطاخ
رد هزار یلع دبلا یلیا دعب هب نیا زام هک ادخ
دای ی تشز و ی دب هب ی ناهنپ رد هذو راکشآ
منکی مذ

لوا دلجرد «قشمد خیرات» رد رکاسع نبا
هیلع بلاط یبا نب یلع ماملاا همجرت زام
مقرتید تحت ۳۸۸ و ۳۸۷ ص رد ماسلا
دیعس و بآ زام نیعب ار تیاور نیا م ۴۹۳

رخا رد دنکیم رکذ (کلام نبدعسد) یردخ
 کلام نبدعسد ای: دومر فادخلوسر: دیوگی
 یی دع کیدلا کلوک ضعبهم! دیهشلا نبد
 الله لیبسی فن شخا هنا الله وف «ای سعد بن
 مالک بن شهید دست از بعضی از گفتارت
 درباره برادرت علی بردار! سوگند به خدا که
 او سختتر و استوارتر است در راه خدا».

شیددنیا یولهد «ءافخلا ءلازا» باتکردو

ورمعبوا جرخا: هک دنکیم لقت رابع نیدبار
 لاق: لاق هیبا نء، ءر جء نبدبعک نبدق احسانء
 یی دع: ملسو [ءلاو] هیلع الله یلصد الله لوسر
 الله تاذی فشوشخم

زا ار مَیضَة نیا مکنیا زا سپ ریثک نیا
 ندرک تمسقه مَیضَة و ،تسا هدرک ل قدی قهید
 هب نینمؤماریمأ تبیغ رد ار ی نامی ی اهله
 دیوگی م ،تسا هدرک رکذ مَیضَة نیا لابند
 برقا ،جدرفسرد اهله ندرک تمسقه قایسد
 ابدش ادجنایرکشلا زا هکی لء اریز .تسا
 الله لوسر ل لاها هب و هدوب هدروآ ی ده دوخ
 دندرک رما و ا هب ادخلوسر و ،دوب هدش مرحم
 ۱. دنامد مرحم

ندما زامه کار هچنأ هک تسناد دیادی لو
 ترضدن دید و مکم هب ماسلا هیلع نینمؤماریمأ
 رطع و ،نیگنر سابل ابار اهیلع الله ماسد ارهز
 ندما الله لوسر دزن هب سپسو ،هدیشک همرسو ،هدز
 تساجیرصد ،میدروآ ندرکل اؤسد معقاو تیفیک زا و
 ،ادخلوسر ا بنیمؤماریمأ تا قلام نیلوا مکنأ رب
 نیا و .تسا هداتفا قافتا مکم رد نمیرفسد زا سپ
 ی ناربط مساقلا و با ظفاد هچنأ ا بدراد تافانم ،ریرقت
 نأ :هک تسا هدروآ سابع نیا زا همرکع ثیدد زا
 ی لآ ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ی بنلا ی قلت آیلع
 هدروآ «داشرا» رد دیغم خیش هچنأ اب و ،^۲ هفحجلا
 مکم هب هینیدم هار زا ادخلوسر نوچ :هک تسا
 نمیهار زا ماسلا هیلع نینمؤماریمأ ،دندش کیدزن
 و ،هدش ادجرکشلا زا و ،دندش کیدزن الله لوسر هب
 و ،تسویپ ترضدن آ هب ادخلوسر تا قلام ی ارب
 رب :دندومرف ترضدن آ هب الله لوسر مکنأ زا سپ
 ک شیج ی لآ دُع :دندومرف ،ش اب ی قاب دوخ مارحأ
 ۳. الله عاشد نأ مکمب عمتجد ی تد مهب ل جعف

ت عرسد هب و درگزاب دوخ رکشل یوسد هب»
 م ه اب مکم رد الله عاشد نأ ات روایید ار اهنا

۱. ۱۰۶. ص ۵، ج «تیاهنلا و تیا دبلا»

۲. ۱۶۸. ص ۵، ج «تیاهنلا و تیا دبلا»

۳. ۹۴. ص و ۹۳ ص ی گنسد عبط دیغم «داشرا»

!«مینگ عامتجا

درم و تسا ق قد درم ، بلاط ی با ن ب ی اء
هز ادنا هب دهاوخی مذ انهلأ ، تسا ل دء
زواجآ و ی دءآ ، ریغ ق و قد رد ی ر صآخم
و ق یقد آ اهج ن یا ه جوتم مدرم اءا و ، دوش
و ل اءلا آ یب هب ی دءآ و زواجآ . دنتسین ف یطلا
ی ناهرآش و اهللآ آ ر و ص هب هك ار آ ا ق د ص
و ، د نر مشی مذ ی دءآ ، آ سا هنا ه ا ر م ه ه ك آ آ
و ء ا ف ع ض ق و قد ز ا ه چرگ ار آ د ا ب ء و ل م ج آ
ن ا ف ل ا خ و ، د نر ا د ن پ ی م و ك ی ن ، د ش ا ب ا د خ م ه س
د ن ن ك ی م ی ق ل آ آ ش ز ار

ل زانته، ضحم تلادع ز ا دناوتی مذی لع اماً
ل او ما ن آ فر صت رد دوخ ن ایر گشلا ابو، دنک
و، تساملظ، میور نی اریز. دیامذ تا شامم
ن ارگی ا هم لظ هب، عافلذ ریاس ملظ دننام مک مک
دشکی مگر زبو.

هک دیایم تسد هب دوشد تقد تسرد رگا و
رب ملاسلا هیلع نینمؤ ملاریما ز ا مدرم هو کش
ن اشیا یر کفرو صق و گنهر فی هاتوک ساسا
فلاخم هک ار زیچ ره ابلاغ مدرم، تساهدوب
دنسپان دشاب ن اشیا ی صخش هقیلس و قوذ
رب قبطنم و عقاو ساسا رب هچرگ دننادی م
و عبط قفاوم هک ار زیچ ره و. دشاب تقیقد
شوخ دشاب ی دامت اذلا و ی ناسفندی اهتساوخ
ساسا رب هچرگ، دننکی می قلت دنیا شوخ و
تقیقد و عقاو فلاخ و مانگ و روز و ن لاطب
دشاب.

هیلع نینمؤ ملاریما ز ا هکی تایاکش هلمج ز ا
ن بد هذیرب هک تسای تایاکش، دندومذ ملاسلا
یوس ز ا دیلو ن بد لاذ بنا جزای ملسا بیصد
دروا نمید.

الله ی لصد الله لوسر تر ضد: هکذا حیضوت
ار ملاسلا هیلع نینمؤ ملاریما ملس و هلا و هیلع
تراغ و ابرک ی دغم نب و رومع دادترا ی ارب
و ار بعک نب بشر احلا ی نب موق و ا ندرک
نیرجاهم ز ا یرگشلا رب، نمید هب و ا ن تخیرگ
و، دنداتسرفه دبیز ی نب یوس هب و، هدرک ریما
ز ا ی عمج ی گدرک رس هب زین ار دیلو ن بد دلاخ
ی قعجبار عا یوس هب بار عا

1 شرطذ، هنیدم رد هک دوبن آ تهج هب برک ی دغم نب و رومع دادترا
دز هب و، هتفرگ ار وا، دوب شر دپل تا ق هک داتفا ی معثذ ثعثع و با رب
تر ضد، دنک رداص صاصق مکد تر ضد هک دروا ادخ لوسر
میلهاجلا ی فن اکام ملاسلا ردها: دندومرف «اسلام برای خون هایی که
در جاهلیت ریخته شده است ارزشی قائل نیست». و چون ابو عثعث
مسلمان شده است لذا نمی توان از او به عنوان تقاص خون معدی کرب
که در شرک و جاهلیت بوده است انتقام گرفت، عمرو بن معدی کرب
از این گفتار رسول الله از اسلام برگشت. («إعلام الوری» ص ۱۳۴،
و «حبيب السیر» ج ۱ ص ۴۰۳، و «روضة الصفا» ج ۲، در ذکر
توجه امیر المؤمنین علی به جانب یمن).

اجک ره هک دنداد روتسد و ،دنتخاس هانور
ود ریما دنشاب هتشاد ی قلات م ه ابرکش و د هک
دشاب هدوب بلط ی با ن ب ی اعرکش

الله ی اصد الله لوسر هب دلاخ زیمات یاکش همان ملس و هلا و هیلع

ی فعج بار عا ،دش یرپس لز نم دنچ نوچ
،دندش هقرف و د هب دود ناشیا هجوت م دلاخ هک
دییز ی نب هب ی اهقرف و دنتفر ن می هب ی اهقرف
زا نوچ ماسلا هیلع نینمؤماریم ا .دنتسویپ
دلاخ دزد هب ی دصاق ،دش ع لطم ریما نیا
ی شاب اجک ره هک دنداد ماغیپ و ،دنداتسرف
ماغیپ نیا هب دلاخ ،مسرب و ت هب ن ماتن ک ف قوت
داد ه مادا تکر ح هب و درکن انتعا
دیعد ن ب دلاخ ماسلا هیلع نینمؤماریم
،دوبرکش ن آرد ترضد بئانه کار ص اعلا
باتش اب هک دنداتسرف دیلو ن ب دلاخ لابند هب
ف قوت م دنیب ار وا اجک ره و هدیناسر ار دوخ
ماجنا ار دوخ تیرومأم دیعد ن ب دلاخ و ،دنک
ف قوت م ار شرکش اب دیلو ن ب دلاخ و هداد
ماسلا هیلع نینمؤماریم نوچ و ،تخاس
هک ی تفلخم رثا رد دیلو ن ب دلاخ هب ،دندیسر
دنتفگ تشر د ن انخس دود هدرک

هب ار دوخ ماسلا هیلع نینمؤماریم ی راب
برک ی دعم ن ب ورمع و ،هدیناسر دییز ونب
ه رابود و درک رار ف س پس و دش گنج هداما
وا هجوز و هفئان آ زانانز و ،دروا ماسلا
ایناد وا ماسلا هطساو هب ،دندوب هدش ریسا هک
ی ارب ار دیعد ن ب دلاخ ،ترضد و ،دندش داز آ
دندرک رومأم مئانغ ی رواعمج و تاکز ذخا

عمج زا سپ ماسلا هیلع نینمؤماریم
و ،دندرک میسقت تمسق جنپ هب ار اهنا ،مئانغ
دنک ادج ار ادخ مهسات هک دندز ه عرق س پس
هک ی مهس نیلوا .دوش میسقت مئانغ ن آ هیقب و
ن آ مان هب ادخ مهس ه عرق ،دوب هدش ص خشم
هک ابیز دود ی اهیراج ،مهس ن آ رد و ،داتفا
دوخ ی ارب ار ن آ ماسلا هیلع نینمؤماریم

و رسد ربه ل سغباً تارطقه و ، دندرک باختنا
 دلخای اربرمأ نیا . دش هدید ترضدن آیور
 الله لوسر هب ی ذغاک و ، دماً نارگ دیلو نبد
 رد هک اری یاهیر اوگان زاکیاکی و ، تشون
 ربه دود هدرک دهاشم نینمؤملاریمأ زا رفسد
 م هب ی نلاوط و لصفم ذغاک و ، درمش
 ب یصد نبد یدیرب طسوت ارنأ و ، هدیسر
 هدیرب هک داتسرف الله لوسر دزن هب ی ملسأ
 ارتاهور کم نأ کیاکی زینش دوخ و دناوخب
 هاوگ ادخلوسر روضد رد و دنک قیدصت
 دشاب .

زاب هیندم هب هک دلخ ش یج زا یدیرب
 هیندم هب رتدوز و ، هشد ادجتشگی
 مرکا لوسر ترضد تمدخ و ، دماً
 ندرمش ربه درک عورش و ، دش بایفرشد
 هیراجن دیزگرب زابلای بان بی اعی اهراک
 اهراک ریاسد و سمد مهسزا

و دناوخی م ار دلاذ همان ش دوخ هدیرب
 یا :تفگو و درکی م ار وایا ههتشون قیدصت
 تمینغ رد فرصدت و یفر د رگا ادخل و سر
 و ی یف ی لکب ،ی هد تصخر روطن یا نیلمسم
 دهاوخنید زای گنج مئاذغ زانیملمسم ایمهد
 تفر.

نَا! اِقَانْدُ تُتَدْحَا! هُدَيْرِبُ اَي: اللهُ لَوْسَرُ لِقَانْفِ
 نَا! بِي دَلِّحِي اَمَّيْ فُلَا نَمُّ هَلْ لِحِي بِلَاطِيَا نَبِيْ اَع
 رِيْخُو! كِمِوَقَلِّو كَدَسِ اَنَّا رِيْخِ بِلَاطِيَا نَبِيْ اَع
 نَا زَنَحَا هُدَيْرِبُ اَي! يَمَّا هَفَاكَلِ يَدَعَبُ قَالِحَا نَمُّ
 !الله كَضْعِيْفًا اَيُّعَ ضَعْبَتِ

قافند داجیا! هدیرب یا :دومرف الله لوسر»
 یا با نبی اعی ارب! یدیرفا قافند و یدرک
 للاح هچن آ ی گنج تمینغ و عی فزا بلاط
 یا با نبی اعی بتسا للاح نم رب هک ،تسا
 ی ارب و وتی ارب بتسا مدرم نیرتهب بلاط
 زا دعبنم هک تسای سک نیرتهب و ،وت ماوقا
 رارق هفیلخ مدوخ تّمأ عیمج ی ارب مدوخ
 ار ی اعی هکنیا زایهرپد هدیرب یا! مهدی م
 وت دنوادخ تروصنیا رد هک ،یراد نمشد
 !«تشد دهاوخنمشد ار

ی ل تَقَسْنَا ضُرْلَا نَا تُتَيَمَّتَف: هُدَيْرِبُ لِقَانْفِ
 طَخَسُوَ اللهُ طَخَسْنَمِ لِلَّهِ اِبْدُوْعَا: تُتَلَقُوْ، اِهِيْفُ تُحْسَفُ
 اَيُّعَ ضَعْبًا نَفِيْ لِرَفْعَتْسَا! اللهُ لَوْسَرُ اَي، هِلَوْسَرُ
 لِقَانْفِ بِي بِنَا هَلْ رَفْعَتْسَا فَا رِيْخُ لَا اِهِيْفُ لَوْقَا لَا وَ، اَدْبَا
 اَيِّ لَا هِلَوْسَرُ دَعَبِ اللهُ قَلْذَبَّحَا سِيْ اَع رَاَصَف: هُدَيْرِبُ

«بُرَيْدَةَ مِيْ كُوِيْد: مَن چَنَانِ پَشِيْمَانِ شَدَمِ كِه
 اَرَزُو مِيْ كَرْدَمِ زَمِيْنِ بَرَايِ مَن دِهَانِ بَاَزِ كَنْدِ،
 وَ دَرِ اَن فَرُو رُوْمِ، وَ كَفْتَم: پِنَاهِ مِيْ بَرَمِ بِهِ خَدَا
 اَزِ غَضَبِ خَدَا وَ اَزِ غَضَبِ رَسُوْلِ خَدَا! بَرَايِ

1 ص ۱ ج «رئسلا بييد» و ، ۱۳۵ ص و ۱۳۴ ص «یرولا ملاع»
 ی اعی نینمؤماریمأ هجوت رکذ نمض ، ۲ ج «اقصلا هضور» و ، ۴۰۴
 ن میبناج هب ملاسلا هیلع

من از خداوند طلب آمرزش کن! هیچ گاه دیگر من علی را دشمن نخواهم داشت، و درباره او سخن جز به خیر و خوبی نخواهم گفت! پیامبر برای او استغفار کردند. بریده می‌گوید: از آن پس علی در نزد من محبوب‌ترین مخلوقات بعد از رسول خدا بود».

ریسو و خیراتل‌ها از آن‌ها زبانه‌ها را ناساد نیا
دعس نبا: دناه در کل قذفالتخم ظافلا به‌ثیدو
نینچ ریثکن‌با و ۱. بتسا هدر و آ «تاقبط» رد
یا: دنتفگ هدیرب به‌ادخل و سر هکتسا هدر و آ
:م‌تفگ!؟ یراد ض و غبم ار ی‌ء ایآ! هدیرب
وا بیصن! رادم ض و غبم ار وا: دومرف، یرآ
بتسا رادقم نیا زانشیدس م‌ذرد

¹ ص و ۲۳۲ ص ۳ ج «هیلد هریس» و ۱۷۰، ص ۲، ج «تاقبط»
۲۳۳.

اب مَّسَدٍ وَ هَذَا وَ هَيْدَعُ اللَّهِ يَلْصُقُ اللَّهُ لَوْسِرَ رَاتِفْكَ

مَلَأَسَا هَيْدَعِي لَعَهُ رَابِرْدٍ هَدِيرْبٍ

نایم رد هکتسا هدرو آرگید تیاور رد و همه زا هکت دوب زینک کی زینک کی نازینک سیمختار مئاذغ نینمؤماریما ،دوب لضا دوحی اربار زینکن آ و دندومن میسقتو دندرک هچنیا نسحلا وبا یا : میتفگ ام . دنتشادرب !؟تسا یراک

نیا هکت دیدیدن امشرگم : تفگن نینمؤماریما تمسقنم و دوب رگید نازینکن نایم رد زینکنیا و ، مدرک ادج هعرف اربار سمخ و مدرک و ، تفرگ رارق سمخ مهس رد هعرف اربار زینک تبدیلها مهس رد زینکنیا و مدز هعرف سمخ سپس و میدز هعرف سمخ سپس و ، تفرگ رارق الله لوسر رد و ، تفرگ رارق یلعل آ مهس رد زینکنیا .تسا هدوب نیمه جیحصد مکت تروصد نیا نبدللاخ) درم نآ نوچ : دیوگی م هدیرب رب ارم و تشون زیمات یاعد همان (دیلو عورش نم ، تشاد لیسگ نآ بلاطم قیدصت تسار : متفگی م و همان دنناوخ هب مدرک دیوگی م

همان اربارم تسد ادخل لوسر لباد نیا رد ! یرادن مشد اریلعا یا : دومرف و تشاد هاگذ و رادم نمشد اریا : دومرف ! یرا : متفگ نآ هب دنگوس ، نک دایز و اربارد اربار تبحم بیصن ، تسوا تسد رد دمحم سفنه کی سک کی زارته تسیاشد و رتهب ، سمخ رد یلعل آ .تسابیز و ¹هفیصو زینک

ریغس کچیه دعب هب نآ زا : دیوگی م هدیرب یلعل اربار تبو بحم نم دز نرد ، ادخل لوسر زا ².دوبن

«داشرا» رد اربار میضق نیا دیفم خیش و نوچ : هکت دنکی م هفاضیا و ،تسا هدروا

¹ دنیوگ اربار ناوچ رتخد هفیصو

² ۱۰۴ ص ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»

نبرمُعدیسر ادخلوسر هناخرد هبهدیرُبد
گنجل ادا زارمُعد، درک تا قلام ار باطخ
رتدوز ارچوت: دیسر پزینو، درکل او سنانا
و تیاعد تهج هب: تفگ هدیْرُبد! ای اهدما
تمدخ بلط یبأ نبی لع زا هکی ناهب یع
حشر معی ارب هدیْرُبدو! منکن ایب ادخلوسر
دوخی ارب ار نأی لع هک تفگار کزینکل ادا
دومذ رایتخا

هُنَّافٌ هَلْ تَنْجِ أُمَّلِ ضِمًّا :تفگ رمع
ای لَعَعَنَصَ أُمَّمِ هِتْتَبَلَا بُضْعَيْسَ

«برای انجام مأموریت خودت به نزد رسول الله برو، و مطالب را بیان کن! رسول خدا حتما از این کاری که علی انجام داده است، به جهت خاطر دخترش (که زوجه علی است) به غضب در خواهد آمد».

ار دیلو ن ب دلاخ همان نوچ :دیوگی م هدیرب
هرابرد ار اهت یاعد کیاکی و ،مدناوخی م
ل معن یا زا مکنآ رب هولاء) ،مدرمشی م ی لَع
ی یوگدبو تیاعدزا (مکلب ،دشدی نابصدی لَع
لوسر هرچ گنر و ،دش ریغم ی لَع هرابرد
ع نم همان یقب ن دناوخذ زا ار م و ،تشگر ب الله
ن م هدی لَع هرابرد نانچ و نینچ و ،هدرک
1.دومرف

لقد زاسپ «یلاما» ردی سوط خیش و
نوچ :تفگ هدیرب :هک دیوگ معقاو نیا لصفم
نآ هب ار همان و مدشد دراو ادخل لوسر رب
و ،تفرگ دوز پچتسد اب ،مداد ترصد
:دیامرفی م ل ج و ز ع دناوخذ هک روط نامه
ن م ،تشونی مذ و دناوخی مذ ار ی زیچ ربمغیب
زا ی ئوگبید و عیاقو ناید هب مدرک عورش
ن خسد نوچ هک دوب نینچ ن م ل ا د و ،ی لَع
نییاد و ،مدادی م ناکت ار دوز رسد ،متفگی م
نوچ و ،متفگ ار دوز ن خسد ن م ،مدروآمی
،مدروآ ل ا ب ار دوز رسد ،دش مامت ن م ی یوگبید
تسا هشد کانبضغ نانچ ادخل لوسر مدید و
نینچ هب ار و ا ن م هاگ چیه بضع ت دش زا هک
و هظیرق ی نبزور رد رگم مدوب هدیدن ی بضع
ریضنا ی نب

أَيْدَعَنَّ إِذْ دِيرُبْ أَيْدَعَنَّ :دومرف ن م هب ادخل لوسر
!رَمُؤْيِ اَمَلْ عَفِيْ هُنَّافٌ أَيْدَعَنَّ بَحَافٌ !ی دَعَبْ مُكْيَلُو
رایتخا بحاص بلاطی با ن ب ی لَع هدیرب ی ا»

1. ۸۷ ص ات ۸۵ ص زا ،ی گنسد عبط ،دیفم «داشر ا»

تسودار واسپ! ن م ز ا دعبت سامش ی لاوم و
وا به که دهی م ماجنا ار ی لمعن امه و ا! ر ادب
! «تسا هدش رما

ادخ لوسر دزن ز ا ن م : دیوگ هدی رُب
رتب و بحم نیمز ی و ر س ک چیه و ، متساخر ب
دوبن م دز ن رد ی اعزا

زا ملسو و هلا و هيلع الله ي لصد الله لوسر مشخ ملاسلا هيلع نينمو ملاريمأ زا هدنك تياكش

تياور نيا يوار هك عاطع نب الله دبع
ابأ يارب ار شديد نيا نم: ديوگي م تسا
نم هب وا، مدرک نايب قلفغ نب ديوس نب شرخ
ار شديد نيا هك هديرُب رسپ الله دبع: تفگ
نآ تارقف زا ي ضعب تسا مدرک نايب وت يارب
هديرُب هب ادخلوسر بتسا مدرک نامتک ار
ايا هديرُب ي ا» **اُدهِيرُب اَي ي دَعَب تَقَف اَنَا**: دومرف
«؟ ي زروي م قافنم زا سپ

ناوئع تحت رد هراب نيا رد، رکاسع نبا
هديرُب تياور هب، تيلاور رد هراو شديداحا
ات ۴۵۸ هرامش زا شديد چنپ و تسبيبي ملسا
ماملا بباتک، «قشمد خيراته» رد ۴۸۲ هرامش
ملاسلا هيلع بلاط ي با نب ي لعد نينمو ملاريمأ
بتسا هدر و آ

اب، دشابي م ۴۵۸ هرامش هك ل و ا تياور رد
هديرُب زا س ابع نبا زا ريبج نب ديعس زا دوخ دنس
ل و س ر ه ج و ت ي ا ر ف: هكنا هب دسري م ات دنكي م لقن
اُدهِيرُب اَي ي ل ا ق ف: رِي غ ت ي م ل س و [هلا و] **ه ي ل ع ا ل ل ه ي ل ص د ا ل ل ه**
ا ي ي ل ب: ت ل ق ف!؟ م ه س ف ن ا ن م ن ي ن م و م ل ا ب ي ل و ا ت ت س ل ا
ه ل ا و م ي ل ع ف ه ل ا و م ت ن ك ن م: ل ا ق ف ا ل ل ه ل و س ر

«بريده مي گويد: ديدم که رنگ صورت
رسول خدا صلى الله عليه و آله و سلم دگرگون
شد و فرمود: اي بریده! آيا ولايت من به
مؤمنان، از ولايت آنان به خودشان بيشتري و
قوي تر نيست؟! گفتم: آري، اي رسول خدا!
آنگاه فرمود: کسي که من مولاي او هستم،
علي مولاي اوست».

ديعس زا دوخ دنس اب) ۴۵۹ (مؤد تياور رد و
ل ا ق: هك دروآي م هديرُب زا س ابع نبا زا ريبج نب

۱. ۱۵۷ ص، ۱ ج، ي گنسد عبط، ي سوط «ي لامأ»

۲. خيراته» زا ملاسلا هيلع نينمو ملاريمأ همجرت بباتک زا ل و ا عر ج
۳۶۶ ص و ۳۶۵ ص، «قشمد

یٰلَؤْمَ یٰلَع :مّٰسُو [هَلَا و] هِیَاعُ اللهُ یٰلَصِدِ اللهُ لَؤُسَر
۱. هَلَاؤْمَ تُتْکَنَم

«رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

فرمود: علی صاحب اختیار و مولای کسی
است که من صاحب اختیار او هستم».

زا دوخ دند اب (۴۶۰) مّوسد تیاور رد و

لَؤُسَر لَاقَه ک هدیربزا سّابعدن با زا ریجن بدیعد
یٰلَعْفُ هَلَاؤْمَ تُتْکَنَم :مّلسد و هَلَا و هِیَاعُ اللهُ یٰلَصِدِ اللهُ
۲. هَلَاؤْم

«رسول خدا فرمود: کسی که من مولای او هستم، پس علی مولای اوست».

نیمہ اہنیعب (۴۶۱) مراہچ تیاور و
۱. رگید دنس ابدتسا نومضم

دیعد زا دوخ دنس ابد (۴۶۲) مجنپ تیاور و

لُؤسَرَ لَآقَ: لَآقَ هَكَ هَدِيرِبْ زَا سَآبَعْنَ بَا زَا رِيَجْنَ بَ
بِلَاطِيْبًا نُبِّيْءَ: مَّسَوَ [هَلَا و] هِيْءَ اللهُ يَلِّدِ اللهُ
۲. هَلَاؤَمَ تُتْكَ نَمَ يَلْوَمَ

«رسول خدا فرمود: علی بن ابی طالب پیشوا و صاحب اختیار کسی است کہ من پیشوا و صاحب اختیار او هستم».

زا دوخ دنس ابد (۴۶۳) ممشد تیاور رد و

تسا هدروآ هديرب زَا سَآبَعْنَ بَا زَا رِيَجْنَ بَ دِيْعَدِ
:مَّسَوَ [هَلَا و] هِيْءَ اللهُ يَلِّدِ اللهُ لُؤسَرَ لَآقَ: لَآقَ هَكَ
۳. هَلَاؤَمَ يَلْوَمُ لَعْفُ هَلَاؤَمَ تُتْكَ نَمَ

«رسول خدا فرمود: هر کس کہ من ولیّ او هستم، علی ولیّ اوست».

زا دوخ رگید دنس ابد (۴۶۴) تیاور رد و

يَلِّدِ اللهُ لُؤسَرَ لَآقَ: لَآقَ هَكَ تَسَا هَدِرَوَا سَآبَعْنَ بَا
هَلَاؤَمَ تُتْكَ نَمَ: دَوْمَرَفَ مَّسَدِ و هَلَا و هِيْءَ اللهُ
۴. هَلَاؤَمَ يَلْوَمُ لَعْفُ

«کسی کہ من فرمانده و صاحب امر او هستم، پس علی فرمانده و صاحب امر اوست».

دبذ زا دوخ دنس ابد (۴۶۵) تیاور رد و

شردپ زَا دِيرِبْنَ بَ اللهُ دَبْذَ زَا، عَاطَعْنَ بَ اللهُ
هَلَا و هِيْءَ اللهُ يَلِّدِ اللهُ لُؤسَرَ لَآقَ: لَآقَ هَكَ تَسَا هَدِرَوَا
لُؤسَرَ لَآقَ: لَآقَ هَكَ تَسَا هَدِرَوَا سَآبَعْنَ بَا
۵. يَدْعَبُ مُمْكِلُو وَهُ و هِنْمُوْمَ و نِمُوْمَ

۱. ۳۶۶ ص قباسد رصم

۲. ۳۶۷ ص و ۳۶۶ ص

۳. ۳۶۸ ص و ۳۶۷ ص

۴. ۳۶۸ ص

۵. ۳۶۹ ص و ۳۶۸ ص

ره رایتخا بحاص بلاط یبأ نبدی اء»
وا وءتسا ی اهنمؤم نز ره و نمؤم درم
صاحب اختیار شماسء بعد از من».

هر ابرد ٲدیرب زار کاسع نبا تیاور

ملاسا هیلع نینمؤماریمآ

حلاجآ زار دوز دنسآب (٤٦٦) تیاور رد و گنج نانسآب، شر دپ زار، هدیرب نب الله دبع زار و ملاسا هیلع نینمؤماریمآ و دیلو نب دلاخ باختنا و، دنکی م رکذ ار ناناملسم روھظ دوز یارب ار نازینک زار یکی نینمؤماریمآ یارب یامان دلاخ: دیوگی م، دیامنی م نایب، داتسرفن م یهار مھ هب و تشون اذخ لوسر رد یلع هر ابرد هک درک شر افسد و رمآ ارم و میامن ییوگ بیع و ییوگ دب اذخ لوسر دزد رانآ، مدیسر اذخ لوسر دزد هب نوچنم دهاشم وارهچ رد ار تھارک و یگتفرگ، نم تیعقوم و ناکم نیا: متفگ و، مدرک مانپوت هب یلع تسد زار هکتسا یسکت تیعقوم (دلاخ) یدرم آب ارم وت، تسا هدر وآ و، منکت عاطا وازا یدرک رمآ و، ی داتسرف غلابا وت هب، تسا ه داتسرف وارهکار هچنآ کنیا میامنیم!

و ی نِم یُّیٰ لَع، یُّیٰ لَع ی فَعَقَتَا لَا! ٲدیرب آید: لآق
١. ی دَعَب مُکَلِّو وُھ و، ھنم آنا

ی تشز یلع هر ابرد! هدیرب یار: دومرف»
م تسه یلع زانم و تسانم زار یلع! یوگم
! «نم زار سپت سامشر ایتخاب حاص و و
حلاجآ زار دوز دنسآب (٤٦٧) تیاور رد و
تاور آب (شر دپ زار)، هدیرب نب الله دبع زار
لبق تیاور رد هکار هچنآ نیعب ی رگید
٢. تسا هدرک رکذ، میدروآ

نیع رگید دنسآب زیند (٤٦٨) تیاور رد و
٣. تسا هدر وآ ار نومضم نیمھ

دبع زار، دوز دنسآب (٤٦٩) تیاور رد و
شر دپ زار، هدیرب نب الله دبع زار، عاطع نب الله

١. ١٢٨ ص ٩ ج «دناوزلا عجم» رد ی متیھ و، ٣٦٩ ص ق باسر دصم

٢. ٣٧٠ ص

٣. ٣٧١ ص و ٣٧٠ ص

هتساق تامدقم لقن زاسپ هك تسا هدر و
هت بسنم ضغب و ینمشد: دیوگی هدیرب
رتشید مدرم همه ضغب زابلط یبانب یلع
دوب هتسنادنم زادلخار ینعمنیا و ،دوب
یبانب یلع: تفگ و دمآ یدرمل احنیا رد
هتشادرب ار یاهیراج ،سمخ مهس زابلط
تسا.

سپس و ؟تسا یراک هچنیا :تفگ دلخ
و ،یرگید درمن آزا سپو ،دمآ یرگید درم
نبدلخ ،دمآیم مه رسد تشپرابخا روطنیمه
ینادیم! هدیرب یا :تفگ و تساوخ ارم دیلو
هماننیا کنیا! ؟تسا هدرک راکهچ یلع هك
ار وا و ،ربد الله لوسر دزن هجو ،ریگب ارم
!نادرگ علطم عوضوم نیا زانیا

هبات ، مدرک تکرر و ، متفرگ ار همانم
 مدشد در او ادخل و سر ربو ، مدیسر هئیدم
 و ، تفرگ پچتسد هب ار همان ادخل و سر
 ، تسا هدمرفلّ جو ز ع دنوادخه کروطنامه
 هک مدوبی درم نم و . دناوخی مذ و تشونی مذ
 نیئاپ ار دوخ رس ، مدمآی م مکت هب نوچ
 غراف دوخ تجاد و بلطم زات ، مدروآی م
 موشد .

و مدروآی م نیئاپ ار دوخ رس هتسویپ و
 یلع هر ابرد ، دیاب هک ار هچنآ و ، مدرکی م مکت
 دنلب ار دوخ رس س پس و . مدرک ی یوگبیع
 هدمآ بضغ رد ادخل و سر هک مدید و ، مدرک
 یب زور ریغ رد هک ی بضغ نانچ ، تسا
 هدیدن ترصد نآ زا ریضنا یب و هظیرق
 آید : تفگ هدموذنم هب یرظن ادخل و سر . مدوب
هَنَافًا أَيْدَاءَ بَحَافٍ ، يَدْعَبُ مُكَيْلَوَّ أَيْدَعَنَّ إِدْيِرْبُ
1. رُمُؤْيِ اَمَلْ عَفْيِ

زا دعبتسامش ی اوشیپ یلع ! هدیرب ی ا
 واک ار یراک ! رادب تسود ار یلع ! نم
 واک تسایرمانا قبط ، دهدی م ماجنا
 ! «تسا هشد

شیدد نیا نوچ : دیوگ اطع نب الله دبع و
 ، مدناوخ هلفغ نب دیوس نب شرذ یارب ار
 شیدد نیا زا یضعب هدیرب نب الله دبع : تفگ
 لوسر هکنیانآ و ، تسا هدرکنامتک و تزار
! هَدْيِرْبُ اَيِّدِ يَدْعَبُ تَقَفْ اَنَا : دُوبِ هَتَفْگِ وَا هَبِ اَللهِ
 قافذ نم زاسپ ایآ هدیرب ی ا
 «؟ ی زروی م»

(۴۷۳) و (۴۷۱) و (۴۷۰) تیاور رد و
 (۴۷۷) و (۴۷۶) و (۴۷۵) و (۴۷۴) و
 یلص ادخل و سر : دیوگ هدیرب هک ، تسا هدروآ
هَيِّلُو تَنْكَنْمَ : دُومَرْفِ مَّلسِ وِ هَلَّآ وِ هَيْلَعِ اَللهِ

1 «دناوزلا معجم» ردی متیه ار تیاور نیا و ۳۷۱ ص قبا سردصم
 «یلاما» ردی سوط خیش و ، تسا هدروآ ۱۲۹ ص و ۱۲۸ ص ۹ ج
 تسا هدروآ

أَهْلُو عَفِيٍّ. «هر کس که من مولای او هستم،
علی مولای اوست».

لوسر هکتسا هدروآ (٤٧٢) تیاور رد و
تسا هومرف ملس و هلا و هیلع الله یلصد ادخ

٢. أَهْلُو آيَاءِ نَافِ أَهْلُو تُنْكَ نَمَ

تسا هدروآ هدير بزا (٤٧٨) تیاور رد و
ملس و هلا و هیلع الله یلصد ادخ لوسر هکتسا
دومرف

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ (وَلِيَّهُ - خ).³

«هر کس که من پیشوا و آقا و صاحب
اختیار او هستم، علی پیشوا و آقا و صاحب
اختیار اوست».

لوسر هکتسا هدروآ (٤٧٩) تیاور رد و
؟ی راد ضوغبم ار یلع ایآ: تفگ هدير بزا ادخ
تفگ ادخ لوسر! ی رآ: متفگ: دیوگی م هدير بزا
هدیشکی سفنر گید راد و! رادم ضوغبم ار و
یلع ایمهسنوچ، راد بوبحم ار و: تفگ و
تسا هومرف ادقم نیا زاشید، سمززا

نومضم نیمه ریظن (٤٨٠) تیدرد و
تسا هدروآ رگید دنس ابار

ورمءزا دوخ دنس ابار (٤٨١) تیدرد و
- شردپزا، هدير بزا الله دبءزا، هیطءن بزا
هدير بزا هکتسا اتسا هدروآ ار تیاور - هدير بزا
وا، دمءا ادخ لوسر دزن بزا نوچ: دیوگی م
هکتسا ار هچنآنم، دوخ رسد ننتسشل و غشم
ره ام و، متفگ و ابار یلع هر ابرد متساوخی م
نامشچ، میتسشنی م الله لوسر دزن رد تقو
دومرف الله لوسر، میتخودی مذ و ابار دوخ
تراتفگ نیا زاتسد و! ریگب م ار آ هدير بزا
! رادب

هر چه هکتسا دید و، مدرک دنلب ار دوخ رسد نم

1. ٣٧٥ ص ات ٣٧٢ ص زا

2. ٣٧٣ ص قباس ردصم

3. ٣٧٥ ص

ار ل احن یا نوچ و ،تسا ه دش ریغتم تر ضد ن آ
م تفگ ،م تسیر گنأ عودُ بِاللّهِ مِنْ غَضَبِ اللّهِ وَ غَضَبِ
رَسُولِهِ! قَالَ بُرَيْدَةُ: وَ اللّهِ لَا أُبْغِضُهُ أَبَدًا بَعْدَ الَّذِي
رَأَيْتُ مِنْ رَسُولِ اللّهِ (صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَسَلَّمَ).¹

«من پناه می برم به خدا از غضب خدا، و
از غضب رسول خدا! سوگند به خدا که من
هیچ گاه دیگر علی را مبعوض نمی دارم پس
از آن حالتی که در رسول خدا مشاهده کردم.»

لوسر هک تسا ه در و آ (٤٨٢) ثیدرد و
دَدْرَافُ هُجَّتْ تَنْكُنْ اِ وَ هُضِعْبُتْ لَافٍ : دومر ف اذ
لِ اُبِصِنَا هِدِيْبِ دَمَحْمُ سُنْفَنِي دَلَا وَ فِ ، اَبْدُهُ
بِهَفِيصُونَ مَلْضَفَا سِ مَخْلَا ي فَيِّ لَع

¹ ٣٧٧ ص و ٣٧٦ ص

لِوَسْرٍ لِّوَقْدٍ دَعَبٌ دَحَا سِأْنَا نَمِ نَاكَ أَمَفَ: لِأَق
1. سِيْءُ نَمِي لَابَّأ مَّلس و هَلَا و هِيلَاءُ اللهُ يَلْصَدُ اللهُ

رگا و ! رادم ضوغبم ار وا ! هديرب ي ا
، ي رادم تسود ار وا هك ي تسه نينچ نيا
هب دنگوس ! نادرگ هدايز ار دوخ ي تسود س پ
، تسوا تسد رد دمحم ناج هك ي ئادخ ن آ
تسا ل ضفا س مخرد ي لعل آ هرهو و بيصن
! ي ناوج كزينك كي ز ا

بريده گويد: بعد از اين گفتار رسول خدا
صلى الله عليه و آله و سلم كسى نزد من از
على عليه السلام محبوبتر نبود.»

نيا هديرب ز ا ي متيه ركب و با ظفاد و
هك اجنيا هب دسري مات ، دنكي م ركز ار تياور
ل خاد و ، مدش دراو هنيدم هبنم : ديوگي م هديرب
و [هيلء الله ي لصد ادخل وسر ي لو ، مدش دجسم
ز ا ي عمج و ، دندوب لز نم رد ملس و [هلا
نم هب : دندوب تر ضدن آ هنا خرد ر ب باحصا
!؟ ي ا هروا ر ب خ هديرب ي ا : دنتفگ

ار رفظ و ح ت ف دنوا د خ ! ريخ ر ب خ : متفگ
! دركن اناملسم بيصن

!؟ ي ا هدمآ اجنيدي ر تدوز و ته چ ي ا ر ب : دنتفگ
س مخ مهس ز ا ار ي ا هيراج ، ي لعل : متفگ
ر ب خ ر ب مغيپ هب ات م ا هدمآ نم ، تسا هتشاد ر ب
م هب .

، ر ب خ نيا ا ر يز ! ر ب مغيپ هب هب ر ب خ : دنتفگ
ر ب مغيپ و ! دز ادناي م ر ب مغيپ مشچ ز ا ار ي لعل
. دينشي م ار ن انخس نيا ، لز نم نورد ز ا
ز ا ب ضغ ت لاد اب ر ب مغيپ ل ا د نيا رد
: دومرف و دما نوريدي لز نم

أَيْلَعٌ صَقَّتْ نَمَ؟ أَيْلَعٌ نَوُصَّقَتِّي مِ أَوْ قَالُ أَبَا مِ
أَيْلَعٌ نَا! بِي نَقْرَافٍ دَقَفَ أَيْلَعٌ قَرَأَفَ نَمَ وَ بِي نَصَّقَتَّ دَقَفَ
هَنْبِطُ نَمَ تُقْلُذُ وَ ي تَنْبِطُ نَمَ قِلْذُ! هُنَمِ أَنَا وَ ي نَمِ

1، 9 ج «دناوزلا معجم» رد ي متيه و ، 378 و 377 ص ق باس ردصم
127 ص

نَمِ اِهْضَعْبَ هَيَّرِذُ) :مِيهَارِبِ نَمِ لَضْفَا اَنَا وَ :مِيهَارِبِ
مِيَاَعُ عِيْمَسُ اللّٰه وَ ضِعْبِ .

نَمِ رَتْكَأ يَّ لَعِ نَّ ا تَمَلَع اَمَا :هُدَيْرِبِ اِي
!؟ يَدَعْبُ مَكِّيْلُو هَنَا وَ :نَخَا ي تَلَا اَيِّرَا جَلَا

كَذَيْتَ طَسْبًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَوْ سَرَّ أَيُّهُ: تُلْقَفُ
 يَتَدُهُتْقَرَأَفَ أَمَفَ: لَأَقْ! أَدِيدَجَ مَلَأَسْلَا يَأَعُ يَنْتَعِيَابَفَ
 1. طَسْوَلَا يَفِي نَارِبَطْلَاهَاوَر. مَلَأَسْلَا يَأَعُ هُتْعِيَاب

تَمَّمَمِ يَأَعُ زَاهَكِي مَاوَقَا دَنِرَادِي تَلَادَهَجْ»
 زَا، دَنِكِي مَتَمَّمَمِ يَأَعُ زَاهَكِي سَك؟ دَنَنَكِي م
 يَأَعُ زَاهَكِي سَك و. تَسَا هَدْرَك تَمَّمَمِ نَم
 .تَسَا هَدْرَك يَرُود نَم زَا، دَنِيَزْگِ يَرُود
 يَأَعُ زَا نَم و، تَسَا نَم زَا يَأَعُ هَكِي تَسْرَدَب
 ،تَسَا هَدَش هَدِيرْفَا نَم تَشْرَسْ زَا يَأَعُ .مَتْسَه
 نَم و، مَاهَدَش هَدِيرْفَا مِيَهَارِبَا تَشْرَسْ زَا نَم و
 يَاهِيَزْد، مَشَابِي مَفْرَشَا و لَضْفَا، مِيَهَارِبَا زَا
 دَنُوَادْخ و، دَنَتْسَه يَضْعَبْ زَا يَضْعَبْ هَك، تَسَا
 .تَسَانَاد و اَوْنَش

زَا مَلَسْ و هَلَا و هِيَأَعُ اللَّهُ يَأَعُ ادْخَلْ و سَرَّ مَشْخ دَنِرَك تَمَّمَمِ اَر مَلَأَسْلَا هِيَأَعُ يَأَعُ هَكِي تَعَامَج

زَا يَأَعُ هِيَمَهَسْ هَكِي اَهْتَسْنَادَنِ اَيَا! هَدِيرْبُ يَا
 هَك تَسَا يَاهِيرَا جِ كِي زَا رَتْدَايِز، سَمْخ
 يَلُو و رَايْتَا بَحَا ص وَا و، تَسَا هَتَشَادَرِب
 !؟ نَم زَا دَعْب تَسَامَش

! ادْخَلْ و سَرَّ يَا: مَتْفَگْ نَم: دِيُوگِي مَهَدِيرِب
 هَك تَنِيرِيد تَبْحَصَّقْ دَهَبْ مَهْدِي مَدَنگُوسْ اَر ت
 مَاهَزَات مَلَسْ رِب و تَاب نَم اَت، يَهْدِب اَر تَتْسَد
 ! مَنَك تَعِيِب

بُرِيدَه مِي گُويَد: مَن اَز پِيَامِبَر جَدَا نَشْدَم تَا
 اَيْنَكِه بَر اِسْلَام بَا اَو بِيَعْت كَرْدَم.»
 مَجْعَم» رَد يَنَارِبَطْ اَر تِيَاوَر نِيَا و
 .تَسَا هَدْرُوَا دُوخ «طَسْوَا

زَا يَضْعَبْ زَاهَكِي رُو ط نَامَه هَك تَسْنَاد دِيَا ب
 ادْخَلْ و سَرَّ، دِيَا يَم تَسَد هَبْ تِيْدَا حَا و 2 خَيْرَاوْت
 نِنِمُوْمَلَارِيْمَا رَا بُو د مَلَسْ و هَلَا و هِيَأَعُ اللَّهُ يَأَعُ

1. ۱۲۸ ص ۹ ج، «دناو فلا عبنم و دناو زلا معجم»

2. في فل ماكلا» رد ريثا نبا و ۱۶۹ ص ۲، ج، دعد نبا «تاقبط»
 راب كيه هك تَسَا هَدْرُوَا ۳۰۱ ص و ۳۰۰ ص ۲ ج «خيراتلا
 و دنداتسرف مَلَسَا هَبْ تَوَعْد يَارْبَن مِي هَبْ اَر مَلَأَسْلَا هِيَأَعُ نِنِمُوْمَلَارِيْمَا
 .هيزج و تاقصد يروا معج يار ب راب كيه

هیرسد رکشلت سایر ناونده به ار ماسلا هیله
دنداتسرفن می یوسده

بیقعتی ار به که دود یاهعد نامه، رابکی
نارجن ماسا و برکی دعه نبد ورمه
دیلو نبدلایم هرفسد نامهرده که، دنداتسرف
هناور سی فعد ونبدی یوسده ار

یقلا ت قو رده که دنداد روتسد و، دنتخاس
ی بانبدی لعا برکشلت رامایه تسویپ، رکشلود
ترضد، هیرسد نآرد و، دشاب هدوب بلاط
رد ت فلاخ و تبایند ماسلا هیله نینمؤماریم
؛ دندرپس صاعلان بدیعدن بدلایم به ار رکشل
سی رعشای سوموبأ به ار تبایند دیلوان بدلایم و
ت فلاخم دلایم که دود رفسد نیمهرده و، درپس
نیمهرده زیند و. دشعقاو باتعد دروم و درک
تایعم به یاهمان دیلوان بدلایم که دود رفسد
زاتیاکشرد سی ملسا بیصدن بدۀ ذیربد
تشنو الله لوسر به ماسلا هیله نینمؤماریم
نبدی لعا نایرکشلت زونه و، داتسرفه نیدم به و
دندوب تیرومأمرد، دیلوان بدلایم و بلاطی بان
دروم و، دناسر ماغیپ و دما نیدم به ذیربد که
واترصدن آ و، دشعقاو ادخلوسر بضغ
تیلان زاتعباتم و یوریپ به رمأ ار
دندرک نینمؤماریم

،دیلو ن ب دلاخ هک دود ی اهعقد رگید راب و
 هب و اتوعد و ،دنام ن میرد مام شش ن وچ
 الله لوسر ترضد دشن ی هتتم ی نأج هب ماسا
 ار دلاخ هک دنتخاس هناور ار نینمؤماریمأ
 دهاوخب دلاخن ایرکشلا زامادکرهو و دنتکلزع
 نیا رد و ،دندویب نینمؤماریمأ ن ایرکشلا هب
 ۀدیرب ماسا هیلع نینمؤماریمأ هک دود ۀیرس
 زای رادهگنو تظفاحم رومأم ار بیصدن ب
 ماجنا زاسپ ن ایرکشلا اب و ،دندومن مئاذغ
 ادج رکشلا زادوخ و ،دندمأ هکم هب تیرومأم
 و ،دنتسویب سج ی ارب الله لوسر هب و ،هدش
 ی نامی ی اههلا ،بایغرد ترضدن آ رومأم
 نینمؤماریمأ و ،درک میسقت ن ایرکشلا نید ار
 هکم ی کیدزن رد و ،دنتشگر ب هکم زان وچ
 رما دندرک دهاشم لاد نیدب ار دوز رکشلا
 ن تزا دود تاقدص زاهک ار اههلا ات دندرک
 دزن هب و ،دندنبی اهل دعرد و ،دنروآ نورید
 بجوم رمانیا ن وچ و .دنروآ الله لوسر
 ،دندش دراو هکم هب ن وچ ،دش رکشلا ی تحاران
 و .دندوشگ نینمؤماریمأ بیعت هب نابز
 هک مدرم نایم رد دندرک ن لاعا ادخلوسر
 هلماجم و حماسم لها ادخ هار رد ی لع
 ،درادن سرتی زیچ زادخ هار رد و ،تسین
 .تسا هدیدرگ ادختا ذرد ی نافوا و

تیرومأم و ۀیرس ود نیا هتبلای لو
 رد ن میبناج هب ماسا هیلع نینمؤماریمأ
 زا و ،تسا هتفریذپ قحت ترجه زامهد هس
 هب ادخلوسر تیعم رد نینمؤماریمأ هکم
 نأ ،مذریغ و هفجر رد و ،دنتشگزاب هنیدم
 تیلو هر ابرد ،ادخلوسر ار ءارغ هبط
 داریا ترضدن آ هیهلا هقلطم و هیلاک
 .دندومن

زا ملس و هلا و هیلع الله یلص اذل و سر مشخ
 ملسا هیلعی لعی هر ابرد ی ملسا ساشن ب و رمع
 ساشن ب و رُمع زا سی مئیِه رکبویا زین و
 تسا الله لوسر هیبیدد باحصا زا هکی ملسا
 ی با ن ب ی لعی ا ب ن م : دیوگی م و ا هکتسا هدر و آ
 ی لعی و . میتفر ن می یوسد هب ملسا هیلع بلاط
 ن م هکی نیاج هبات ، درک افجن م ا ب رفسن یا رد
 و ، مدوب کانبضغ و تحاران و ا زا ملد رد
 ار دوختیا کشن م ، میتشگزاب هیندم هب نوچ
 ، مدرکی م ن ایب مدرم ی ارب دجسم رد ی لعی زا
 هدیسر الله لوسر عمسد هب ن م تیاکشن یا و
 دوب .

و ، مدش دراو دجسم رد هکی هاگبصد
 دوخت باحصا زا ی عمجن ایب رد اذل و سر
 ن م هکی ، داتفا ن م هب ش رظن نوچ ، دوب هتسشن
 ، دومزن م هب ی داد و دنت هاگن ، مرگنی م ار و
 ، متسشن هکنیا ات

ی نئیذ آ دَقَدِ اللهُ وَ ! وُرْمَعِ اِبِ : ل اَق وَ

! اللهُ ل وُسَرِ اِبِ ک اذ ا ن مِ اللهُ اِبِ ذُو ع ا : بُت اَق

1! ی ن اذ ا دَقَدِ اِبِ ع ی ذ ا ن م ی لِب : ل اَق

هب دنگوس ، ساشن ب و رمع ی ا : دومرف
 ! ی درک تیدا ارم و ته هکتا اذ
 رازا زا ، اذ هب مربی م مانپ ن م : متفگ
 ! اذل و سر ی ا ، و ته هب ن دیناسر
 رازا ار ی لعی هکی سک ، ی را : دومرف
 سی متیه زین و ! «تسا هدرک تیدا ارم ، دناسر ب
 ی لصد اذل و سر : هکتسا هدر و آ عفار و با زا
 ترا ما ن اوندع هبار ی لعی ، ملس و هلا و هیلع الله
 و ، دندرک شو عبم ن می ی ارب رکشل تسایر و
 ی درم ، دندش چراخ ی لعی ا ب هکی رکشل هلمج زا
 ساشن ب و رمع و ا هب هکی ملسا هلیبق زا دوب

1 ل بنددمحاً : هکتسا هتفگ و ، ۱۲۹ ص ، ۹ ج ی متیه «دناوزلا عمجم»
 ن آ زا رازب و ، دناهدرک رکذ ار هیضق نیا راستخا اب ی ناربط و
 ص و ۱۰۴ ص ، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ، تسا هدرک رکذ رترصتخم
 ۲۶ ص «ص اوخلا قرکذت» و ، ۱۰۵

دنتفگی م

زا ، درک تعجارم هنیدم هب که درم نیا
دومنی م تیاکش و ازا و ، درکی م تّمذم ی اء
[هلا و] هیاء الله ی لصد الله لوسر هیلا تَعَبَفْ
نم تیار له ! ورمء ای أسخا : ل آقف : ممّسوّ
!؟ همسقة ی فةرثا و ا همکدی ف ا روجی اء
! لا : ممهللا : ل آق

هب ممّلس و هلا و هیاء الله ی لصد ادخل و سر»
و دندرک راضحا ار وا و ، دنداتسرف و ا دزد
دنتفگ:

یا شاپ دورطم و رود و ، وشدش و ماخ
تسا هومنه که ی مکدردی اءزا ایآ ! ورمء
تسا هومنه که ی تمسقر دای و ؟ ی اهیددی ملظ
تفگ !؟ ی اهرک دهاشم ار دوخ ی رادبناج
! «هن ، ادخ هب دنگوسد

رد تاء هچ هب سپ: دندومرف تر ضد
نم هب هک ی یوگی م ار ی یاهزیچ مدرم نایم
!؟تسا هدش غلابا

هک ار ی بلاطم ن آ زا ی ضعب: تفگ ورمع
هجو تن و دبو، تسا هدوب دنم ی رایتخا، ماهتفگ
!ماه درک ی یوگ بیع

هر هچ زا نانچ بضغ راثا ل ا د نیا رد
هُضَعْبًا نَم: دندومرف و هدش دو هشم ادخل و سر
!اللّٰهُ ضَعْبًا دَقْفًا يَضَعْبًا نَمَ وَ بِی نَضَعْبًا دَقْفًا
بَبَادًا دَقْفًا يَبْبَادُ نَمَ وَ بِی تَبْبَادُ دَقْفًا يَبْبَادُ نَمَ وَ
1. بی لاعت الله

هک ی بلطم و هیأ ل صأ هب میدرگرب، ی راب
تجد مکنیا نایب و، دش نایب عتمت تجد هر ابرد
و هداوناخ هک ی دارفا ی ارب تسا بجاو عتمت
مارحلا دجسم هنکس و ی حاوند وزج نانا ل هأ
زور ات تسا بجاو عتمت هضیرف نیا و، دنتسیند
، هدوب هر بیک هقبو م و هانگ، عتمت کرتو، تمایق
ریذحت و دیعوت، دیدش باقع هب ن آرقه یأ رد و
تسا هدش

هیلع میهاربا تر ضد تعیرش زانج
رد مکنآ اب تر ضد ن آ زا سپ و، تسا ماسلا
و تاروتسد ن اتسبرع و زاجد بارعا نایم
و، داهذ فعض هبور تر ضد ن آ هیلا ما کحأ
ی لو، تفر نیب زانج ی لکب زین اهنا بلاغ
اب تجد ل صأ هتبلأ - تجد هضیرف، کلذعم
هداد ن آ رد رورم هب هک ی تاقرصد و تاربیغت
.دنام ی قاب - دندوب

،تفرگی م ماجنا صوصخم نامز رد تجد
،دوب تاقیم مان هب هک صوصخم ناکم زانج
ن آ فارطا و هکم یوس هب و دنتسبی م مارحلا
ایو، دندشی م راپسهر ن آ کسانم ماجنا ی ارب
ایو حبز ی نم رد و دندرو آی م ی نابرق دوخ اب
ن آرق تجد، تروصد نیا رد هک دندرکی م رحن

1. تیددنیا مهر آریهک تسا هتفگ و، ۱۲۹ ص ۹، ج «دئاوزلا معجم»
تسا مدرک تیاور ار

سجده، نانشجده که دندرو آی مندی نابرقایو، دود
، تشادنه قیاس چیه عتمت سجده اما و. دود دارفا
زانیایا. دودن انشآن آ به کیچیه ناهذا و
تأصتخم

ترضد بناج زالیئار بجه که تساملاسا
، دروآار نأتأصخشم و دوددی لاعتی راب
یرایسب یار بادل و. دشق طاندن ادبن آرقهیا و
هنوگچه که دیدرگ بجهت بجوم نانا ملسم زایا
درک عتمت، سجده نامز رد دوشیم

نارِق و دارفا جَد اب عَتمت جَد توافِت

ی نهد سنا نامہ زای شانہ بَجعت نیا ہتبا
نوچہ جادہ کہ دوب دارفا جَد و نارِق جَد ہب
،دمایم ہکم رد و ،تسبیم مارحہ تاقیم زای
زای بانتجا و زیھرپ و مارحہ لاد نامہ ہب
زای عَتمت و ،رطع لامعتسا و ،ہتخود سابل
،مارحہ تامرَحہ ریاس و ،نارسمہ و نانز
ی نم رد رعشم و تافرہ ہبات دنامی ی قاب
دہد ماجنا ار نا کسانم و ،دورہ

ہکم دراو نوچہ کہ عَتمت جَد اب ی لو
لحم سپس و ،دروایم اجب ہرمہ ،دوشی
،دیایم نورید مارحہ سابل زای نعید ،ددرگی
عَتمتہ نانز زای و ،دنکی لامعتسا رطع و
بکترم ار مارحہ تامرَحہ ریاس و ،ددرگی
و ،دنکی جَد تینہ کہ جَد نامز ات ،دوشی
و دیوگی کبیل و ددنبی مارحہ نا یارہ
و تاذل زای و دوری مارحہ رد ہرابود
ہلئسم ،دیامنی ی راددوخ ہعونم تاپہتشم
تسا توافتم لاماک

،تدم لوط مامت رد دارفا و نارِق جَد رد
ی اہوم اب مارحہ رد ،ہتسب مارحہ صخش
رد ی لو ،دنامی ،ہدولاً رابغ ندب و ،ہدیلوژ
رد ی تدم و ،دیایم نورید مارحہ زای عَتمت جَد
تاعَتمت ہمہ زای لومعم و ی داع لاد ہب ہکم
مارحہ ہرابود سپس و ،دوشی دنمہرہب
ار مارحہ ود نید عَتمت نیا اذہلف .ددنبی
جَد رد ی تسکش ،لبق بادا ہب سونام بارعا
نا ناکرا رد ی للخ و ناصقن ایوگ و دنتشادنپ
ہقباس نامہ ساسا رب و ،دندروا رامش ہب
و نیابم ار عَتمت نیا ،تیلہاجن ارود زای نهد
ماقم رد اذہلف ،دنتشاگنا جَد تقیقد ی فانم
دندما ربض ارتعا

و اجیب رض ارتعا نیا ہک مینادی مام و
و ،تادابع ہپرشتہ کہ اریز ،تسا درومید
ای و ،طورشد نداد تالخد و ،کسانم تیفیک
ہب ہک ،تسادخ تسد ہب ،عناوم ندرک نیعم

رېمايپل اسرا و ،باتكل ازنا وى حو هليسو
لاوصا و ،ديامنى من يعم و صّخشم رشبى ارب
ردق ره هب و ،دشاب هچ ره و هك ره رشب
لصّتم هكى تقوات ،دشاب تردق و ماعى اراد
هيهلا ماكدا دوخل داب و ،دشابذ بيغ ملاء هب
هبناشن و دبار

هيلاء رداصم زا ،شيوخ هيناسفند تلاكند
ارى ماكدا مدرمى ارب دناوتى مند ،ديامندى قلد
هب عجار هكى ماكدا ناصّخلأاب ،دنك لعج
تساهناى ادخاب مدرمى بلق طباور و تادابع

ربما یپن ابز ابهک ،تسادختسد به ما کحاً
تسد به زین ما کحاً خسذ و ،دوشی م ناید
تسا ی دیدج مکد مه مکد خسذ اریز ،تسادخ
دیامرفل عجد دنوادخ دیاب هک

ترضدتّسد ن امه ساسا رب ماسا مکد
،جّدتّیفیکه ر ابرد ع ادولاً عجد هسذ ات میهار با
،دوب دارفا جّج و ن ارق جّج ن امه به ر صحنم
ی دارفا هر ابرد مکد نیا ،ع ادولاً عجد رد ی لو
مکد و ،دنتسه کیدزن مارحلا دجسم به هک
رد ،ن انا هلیقه و لها و ،دندراد ار اجنآ لها
،دنوشی م هدرمش مارحلا دجسم راضد مکد
و ء ارق و مرد و هکم دوخ ی لها ،روظنم هک
و لهچ هک خسرف هذناش ات کیدزن تابصق
.دنام ی قاب دوخ هیلوأل اح به ،تسا لیم تشه
هتبلأ ،رادقم نیا زا رترود دارفا هر ابرد ی لو
جّج به و ،تفایر بیغت بجاو جّج صوصذ رد
دورف ن ارق هیا ل یئار بج و .دش ل دبم عتمت
مامتا زا سپ هورم زار فرید الله لوسر و ،دروآ
:دومرف تئارق مدرم ی ارب ی عسذ

رَسَيْتِيسَا اَمَفَ جَّحًا يَلَا اَرْمُعْلَابِ عَتَمَتِ نَمَفَ ﴿١﴾
نُكِيْمًا نَمًا كَلَذًا ﴿٢﴾ :دیامرفی م هکنا ات ﴿١﴾ ي دَهْلًا نَمَ
﴿٢﴾ مَارَحًا دِجْسَمًا يَرْضَادُهُلْهًا

«بر آن کسانی که حجّ را بطور تمتّع بجای
می آورند، واجب است که به قدر میسور،
قربانی و هدی بنمایند ... و این حجّ تمتّع،
وظیفه است برای آن کسانی که اهل و عیال
آنها از حاضرین مسجد الحرام نباشند». كَلَذًا ﴿١﴾
﴿٢﴾ مَارَحًا دِجْسَمًا يَرْضَادُهُلْهًا نُكِيْمًا نَمًا
رود مدرم ی ارب هفیظو نییعت بوجو روطب
ی قاب مکد نیا تمایق زور ات و .دنکی م تسد
حیر ص ص ذ به مه و ،هیا ق لاط ا به مه ،تسا
باوج رد ار دوخ ی اهت شگنا هک ادخل لوسر
:دندومرف و هومذر گید کیرد کلام ن ب تَقَارُسُ
.تسا ی قاب تمایق زور ات مکد نیا

هک ماسا تعیرش :هک تسا نیا ن آ تّء و
ای و هام ود فیلکت ،تسا هلهسده حمسذ نید

جاجد هرابرد یمازلی مارحایا ار رتشیب
 دوخ هرابرد هتبلایا بتسایا هتشارب
 مکدنیا، نآ فارطایا و همکی لاهایا
 نامهنانالایع و لهایا اریز، درادنایا تبوعص
 دنناوتیما جدمایایا یکیزنرد و، دننسه اج
 یارب نکیلا و. دنرا اجب جدم و دنوشد مرحم
 هفلتخم طاقنزا و، دننسه ت سدرود هکی ناسک
 امتد و، دنوشیما راپسهر همکی یوسد هب ایند
 مارحایا هنیعم و هصخشم یاهتاقیم زایا دیاب
 ات و همکی ات تاقیم زایا ارفس جنر و، دندنیب
 ی نلاوط تدم نیار د، دنوشد لمحتم جدم نامز
 بتسایا تخس رایسب ندوب یقاب مارحایا لارد
 یبجاو یاه جدم رد ی تخس و لاکشایا و
 بتسایا هتشارب مازلیا روطب

عَتمَتِّجِ دِي نِيَع بوجو رد ن آرقه ايآ ريسفت

رد سّج د و هر مع نييد رد دنناوتيم نانا و تا عتمتزا و دنيا رد ي گداوناخت حارتسا هومرف للاح نانا يارب دنواذ هك ي تاذا زاهلمجن يارد هفيطلا و دندرگ بايماك ،تسا **هُهَأ ن كِيَم مَ نَمَلٍ** : ديوگي م هك تسا ن آرقه ايآ هب ز ايند ر فاسم ي نعي **م ا ر ح ا د جِ سَمًا ي رِ ض ا د** هك ي دارفا . دراد ل هأ و ش مارآ و نو كسد دجسم راضد دننام ،تساهنا دوز اب ن اشلهها و دنوشيم دنمه ر هب روضد ت معنزا ، م ا ر ح ا ، دنتسيند دجسم راضد زاهنا ل هأ هك ي دارفا نذا و هزاجا ، دنرادش مارآ و نو كسد هب ز ايند و ل هأ روضد ه لزنمب دوز ن امرحم زا عتمتزا و ،تساهنا رباربرد ش مارآ و نو كسد و ل ايع نيزگياج دوز ي اهزينك و تاجوز زا عتمتزا .تسا ه دش اهنا ل ايع و ل هأ روضد

نيا اب ت فلام ه نيمز مدرم نييد رد نوچ و هب دنواذ ،تسا ه دوب دوجوم ي نامسا عيرشت و ،دنكي م اوقت هب رما اديش هيا نيا ل ابند ساره رد دنواذ ديدش باذع زا ار نيفلام :دهدي م رارق تشهد و

ب ا ق ع ا د د ي د ش د ا ل ل ه ن ا ا و م ا ع ا و ا ل ل ه ا و ق ن ا و

م ل س و ه ل ا و ه ي ا ع ا ل ل ه ي ل ص د ه ي و ب ن ت ن س د ر د ق ا ق ن ا ي گ م ه ، ي د ي د ر ت و ك ك ش ه ن و گ چ چ ه ن و د ب ر د ن ا ت س د ر و د ي ا ر ب ع ت م ت ج د ن ا ي ر ج ر ب د ن ر ا د ه م ه ا د خ ل و س ر ر و ت س د ه ب ه ك ع ا د و ل ا ه ج د و ، د ن د ش ع ت م ت م و ، ه د م ا ن و ر ي د م ا ر ح ا ز ا م د ر م ر ب ز ي ن و ، د ن ت س ب ي و ن ا ث م ا ر ح ا ، س ج د ي ا ر ب س پ س ا ت ن ا ن ا ي ر ج و ، ر ك ب و ب ا ن ا م ز ر د ن ا ن ا ي ر ج . ر م ع ت م و ك د ز ا ي ر ا د ق م

ي ف ل ا ت خ ا ه م ا ع و ه ع ي ش ن ي ي د ه ل ن س م ن ي ا ر د ه ك ر و ط ن ا م ه : د ي و گ ي م ه ع ي ش ن ك ي ل و ، ت س ي ن د ه ب ، د ن د و م ن ع ي ر ش ت ا ر ن ا ا د خ ل و س ر و ن آ ر ق ه ي ق ا ب ت م ا ي ق ز و ر ا ت ل ا د ن ا م ه

ت م و ك د ن ا م ز ر د : د ي و گ ي م ه م ا ع و ، ت س ا و ، ت ش ا د ر ب ا ر ن ا ر م ع و ، د ش خ و س ن م ر م ع

تّند دننام ،تسا ءارجلإا مزلا رمع تّند
ادخلوسر .

زا هک تسا ی بلطم حور و لصا نیا
 نیفرط ی اهداریا و در و تاشقانم عومجم
 هب ی زاینه لئسم نیا رد ام . دوشی م ریگتسد
 ن آنامام و معیش زا هرتاوتم تایاور ل قذ
 و ن آرقه یآ تحارص زا دعب هک اریز ، میرادن
 ، هکم رد اررکم ادخلوسر حیرص نایب
 زا هدضتعم تایاور ات ، دنامی مذی قابی ا ههیش
 . مینک و گزاب ار معیش قیرط

ی نامنهار و داشرا ی ارب افرص نکیل و
 زا ثحب رد تقافر ی ارب و هّماع ناردارب
 هرتبعم تایاور زا ی ضعب نیع ، ل دج قیرط
 س پسد و ، میروآی م نانا دوخ بتک زا ار نانا
 . میز ادپی م ن آنوماریپ رد ی هاتوک ثحب هب
 طرش هب ، دشاب دیفم نانا همه ی ارب تسا دیما
 لصا رب و ، هدماینرب همصاخم ماقم رد هکذا
 . دنیا یب ماگ هب ماگ ام اب ، تلاصاً شنید و تقیقد

ی قلاً وَا بُلْقُهُمَ لَنْ اَكُنْ مِی رَكِذًا كِلِی فَنَّا ۱
 ۱. (دیهد و ه و ع م س ل ا)

جَرَخًا : هک تسا ه دروآ «روثنما رّ دلا» رد
 لَعْنَةُ مَنْ عَلَّسُهُنَّ اَسَّ اَبَعِنِ بَا نِعْی قَهْیْبِلَا وَ سِی رَا حُبْلَا
 جَاوَزَا وَ رُاصِنَلَا وَ نَوْرُجَاهُمَا لَهَا : ل ا ق ف ؛ ج ح ل ا
 وَ ع ا د و ل ا ی ج د ی ف : م ل س و [ه ل ا و] ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ی ب ن ا
 ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل و س ر ل ا ق م م ا ن م د ق ا م ل ف ، ا ن ل ل ه ا
 د ل ق م ل ا ا ت ر م ع ج ح ل ا ب م ک ل ل ا ه ا ا و ل ع ج ا : م ل س و [ه ل ا و]
 ا ت ی ا وَ ه و ر م ل ا وَ ا ق ص ل ا ب وَ ت ی ی ل ا ب ا ن ف ط ف . ی د ه ل ا
 . ب ا ی ت ل ا ا ت س ب ل ا وَ ع ا س ن ل ا

ی ت د ل ح ی ل ا ه ن ا ف ی د ه ل ا د ل ق ن م : ل ا ق و
 ل ه ن ا ی ی و ر ت ل ا ه ی ش ع ا ن ر م ا م ت . ی د ه ل ا غ ل ی ب
 ا ن ف ط ف ا ن ج ی ک س ا ت م ل ا ن م ا ن غ ر ف ا ذ ا ف ؛ ج ح ل ا ب
 وَ ا ت ج د م ت د ق وَ ه و ر م ل ا وَ ا ق ص ل ا ب وَ ت ی ی ل ا ب
 ن م ر س ی ت س ا ا م ف ۱ : ا ل ل ه ل ا ق ا م ک ی د ه ل ا ا ن ی ل ع

1 آیه ۳۷، از سوره ۵۰: ق: «بدرستی که در این امر یادآوری و تذکر است برای کسی که دارای ادراک و تعقل باشد، و یا گوش فرا دهد، و حاضر و ناظر باشد».

وَجَحَا فِي مَائَا تَثَلَاثُمَا يَصْفُ دَجِيمًا نَمَفِي دَهْلَا
قَاشِلَا وَ، مُكْرَا صَمَا لِي لَا مُتَعَجَّرَا إِذَا يَتَعَبَسُ
وَجَحَا نَيِّدِ مَاءِ فِي فَنِي كَسُنَا أَوْ عَمَجَفَا. يَزُجُتَا
وَ، يَبِينُ يَهُسُ وَ يَبَاتِكِي فِي هَلَزْنَا أَلله نَأْفَا، دَرْمُعَلَا
بَهَكَمَلِهَا رِيغَسِ أَنْلَا هَحَابَا

هُلْهَا نَكِي مَدْنِمًا كَلِدَا: يَلَاعَتُ اللهُ لَأَقَا
بِمَارَحَا دَجِسْمَا يَرِضَا

وَ لَأَوْتَشُ اللهُ أَهْرَكَذِي تَلَا جَحَا رُهُشَا وَ
يَلْعَفُ رُهُشَلَا هَذِهِ فِي فَعَّ تَمَتَّنَمَفَا؛ تَجِحَا أُوذُ وَ دَعَقَا أُوذُ
قُوسُفَلَا وَ، عَامَجَلَا: تُقَرَّلَا وَ. مَوْصُ وَأُ مَد
أُءَارْمَلَا: لَأَدَجَلَا وَ، يَصَاعَمَلَا

1. ٢١٥ ص ١، ج «روثملا ردلا ريسفت»

بَجْدَرِدْ عَمَّتْ هَر اِبْرِدْ هَمَّاءِ تَايَاور

بَجِرِخْتِ سَبَّاعِ نَبَا زَا يِ قَهِيْدِ وِ يِ رَاخْبِ»
لِ اَوْسِ بَجْدِ هَمَّتْ هَر اِبْرِدْ وَا زَا نَوْچِ: هَكَ دِنَاهِ دِرْ كِ
رَا صِنَا وِ نِي رِ جَاهِمِ مَامْتِ: تَفْگِ بَا وِ جَرِدْ، دَشْ
وِ [هَلَا وِ] هِيءِ اَللهِ يِ لَّصِدِ اِدْخَلِ وِ سِرِ يِ اَهْنِزِ وِ
، دِنْتَفْگِ كَيِّبِ وِ هِتْسَبِ مَارْحَا عَا دَوْلَا تَجْدَرِدْ مَّسِدْ
نَوْچِ وِ ، مِيْتَفْگِ كَيِّبِ وِ مِيْتَسَبِ مَارْحَا مِهْ اَمِ وِ
وِ [هِيءِ اَللهِ يِ لَّصِدِ اِدْخَلِ وِ سِرِ ، مِيْدِشْ هَكْمِ دِرَا وِ
نَا تَمَارْحَا اَمَشْ هَمَّ: تَفْگِ اَمِ هَبْ مَّسِدْ وِ [هَلَا
دِيهْدِ رَارِقِ هَر مَعِ يِ اِرْبِ مَارْحَا ، اَرِ بَجْدِ يِ اِرْبِ
هَبِ يِ نَابَرِقِ وِ يِدْهْ دُوخِ اَبِ هَكِ يِ سَكِ نَا رِگْمِ
دِشَابِ هِدْرَا هَارْمِهْ

يِ عَسِدِ وِ ، مِيْدَوْمَنْ فَاوْطِ اِدْخِ هِنَاخِ رُوْدِ اَمِ
يِ اَهْنِزِ دِزْنِ سِ پَسِدِ وِ ، مِيْدِرْ كِ هُوْرْمِ وِ اَفْصِ نِيْدِ
. مِيْدَوْمَنْ تَرْدِ اَرِ دُوخِ يِ اَهْسِ اَبِلِ وِ مِيْتَفِرِ دُوخِ
يِدْهْ دُوخِ اَبِ هَكِ يِ سَكِ: دَوْمَرْفِ اَللهِ لِ وِ سِرِ وِ
هَكِ يِ تَقْوَا تِ دُو شَنْ نِ وِرِيْدِ مَارْحَا زَا تِ سَا هِدْرَا
لِ وِ سِرِ سِ پَسِدِ وِ . دِ سِرْبِ شِ دُوخِ يِ اَجِ هَبِ يِدْهْ
هَكِ دَوْمَنْ رَمَا اَرِ اَمِ هِيوْرْتِ زُوْرِ هَا گَمَاشْ دِرْدِ اِدْخِ
. مِيْوِيْگِ كَيِّبِ وِ ، مِيْدِنِيْبِ بَجْدِ يِ اِرْبِ مَارْحَا

هَكْمِ هَبِ ، مِيْدِشْ غِرِ اَفْجِ كِ سَا نَمِ زَا نَوْچِ وِ
يِ عَسِدِ وِ ، مِيْدِرْ كِ اَرِ اَللهِ تِيْدِ فَاوْطِ وِ ، مِيْدِمَا
وِ ، دَشْ مَامْتِ اَمِ بَجْدِ وِ ، مِيْدَوْمَنْ اَرِ هُوْرْمِ وِ اَفْصِ
دِنِوَا دِخِ هَكِ نَا نِچْمِهْ دُوْبِ يِدْهْ اَمِ هِدْهَعِ رِبِ
يِدْهْ دُوخِ عَسُو رِدْقِ هَبِ دِيَا بِ سِ كِ رِهْ»: دَوْمَرْفِ
هَبِ ، دِشَابِنِ يِدْهْ زَا نَكْمَتْمِ هَكِ يِ سَكِ وِ ، دِرِوَايِيْدِ
هَزُوْرِ زُوْرِ هَسِدْ ، بَجْدِ مَايَا رِدِ دِيَا بِ يِدْهْ يِ اَجِ
نَا يِ جَا دِ اَمَشْ هَكِ يِ تَقْوِرْدِ زُوْرِ تَفْهْ وِ ، دِرِيْگِ
رِدِ وِ ، «دِيَا هِدَوْمَنْ تِ عِجَارْمِ دُوخِ يِ اَهْرِ هَشْدِ هَبِ
. تِ سَا يِ فَاكِ دِنْفِ سُوْگِ كِي مِهْ يِدْهْ

تِ دَبَاعِ وِ دِنِيْبِ عَا دَوْلَا تَجْدَرِدِ نِيَا رِبَانِبِ وِ
لِ اَسِدِ رِدِ ، دِشَابِ هَر مَعِ وِ بَجْدِ هَكِ اَرِ كِ سَنْدِ وِ
اَرِ بَجْدِ زَا مِسْقِ نِيَا نَوْچِ ، دِنْدِرْ كِ عِ مَجِ ، دِحَا وِ
تَنْسِرْدِ وِ ، هِدَوْمَرْفِ نَا يِيْدِ دُوخِ بَا تَكِ رِدِ دِنِوَا دِخِ
رِيْغِ مِ دِرْمِ هَمَّهْ يِ اِرْبِ وِ ، تِ سَا هِدْمَا اِدْخَلِ وِ سِرِ
. تِ سَا هِدِنَا دِرْگِ حَا بِمِ هَكْمِ لِ هَا

خداوند می‌فرماید: «این وظیفه کسی است
که اهل او از حضور یافتگان در مسجد الحرام
نباشند».

و ماه‌های حجّ را که خداوند ذکر کرده است عبارت است از: ماه شوال و ماه ذوالقعدة و ماه ذوالحجّه. پس کسی که در این ماه‌ها تمتّع کند، بر عهده اوست که خونی (از گوسفند و یا گاو و یا شتر) بریزد، یا روزه بگیرد، و رفت که منع شده است عبارت است از: جماع، و فسوق عبارت است از گناهان، و جدال عبارت است از مرء و مجادله و گفتگو کردن».

تسا هدروا «روثملا ردلا ریسفت» رد زینو
 عتمت بل آق، رمع نبا ن علمسم و شی راحبلا جر خا: هک
 ی دهاو، سجحلا ی لا قر معلاب ع ادولا بهجدی فی الله لوسر
 الله لوسر ادب و، هفیلحا ی ذنم ی دها لمعم ق اسف
 ی بنلا عم س انلا عتمتف، سجحلاب ل هأمڈ، قر معلاب ل هاف
 ن اکف؛ سجحلا ی لا قر معلاب ملسو [هلا و] هیلع الله ی لص
 د هیدم انم مهنم و، ی دها ق اسف ی دها ن م س انلا ن م

ملسو [هلا و] هیلع الله ی لص شی بنلا مدق املف
 ل حدی لا هناف ی دها مکنم ناکنم: س انلا ل آق، هکم
 ن کیم انم و، هجد ی ضقی ی تد هئم مرد عی شل
 ز صقیلو قوزما و اقصلاب و تبیلاب فطیف ی دها
 م صیف اید هجدیم انمف، سجحلاب ل هیدمڈ ل ل حیلو
 1. هها ی لا عجر اذا بهعبس و سجحلا ی فمایا ثلاث

جیرخت رمع نبا زا لمسم و یراخب»
 بهجد رد ادخلوسر: دیوگی م هک، دناهدرك
 تیمامت و هرمع ن دروا اجب ببس به ع ادولا
 و، دومن عتمت، سجحلا ن دیسر ارف نامز ات، ن آ
 ، هفیلحا و ذزا، دوب هداد قوسد دوحاب ار ی ده
 و، درک هرمع به ل لاه ا ادتبا ادخلوسر و
 ربمایب اب مدرم و. دومن سجحلا به ل لاه س پس
 ن دروا اجب زا لمسد و [هلا و] هیلع الله ی لص
 ی ضعب، دندومن عتمت، سجحلا ن دیسر ارف ات هرمع

1. ۲۱۶ ص ۱، ج «روثملا ردلا ریسفت»

باب ار نامھ دندوب ھدروآ یدھ دوخ اب مدرم زا
یدھ دوخ اب یضعب و ،دندرب ی نم ھب دوخ
و ھیلء اللھ ی لصد ربمغیپن وچ ،دندوب ھدروا یند
رھ :دنتفگ مدرم ھب دندش ھکم دراو ملس و ھلا
زا دیابذ ،تسا ھدروآ یدھ ھک امش زا مادک
،تسا ھتسب مارح ا ھک ی یاهزیچ ن آ زا یزیچ
ی تقوات دیا نوریب ،تسا ھدش مارح وا رب و
ھک

حجّ خود را به انجام رساند، و هر کدام از
شما که هدی نیاورده است باید دور خانه خدا
طواف کند، و سعی به صفا و مروه نماید، و
تقصیر کند، و از إحرام بیرون آید، و سپس
برای بجا آوردن حجّ، إحرام بندد و تلبیه گوید.
و کسی که متمکّن از هدی نیست باید در موسم
حجّ سه روز روزه بگیرد و هفت روز بعد از
آنکه به منزل و اهل خود بر می گردد».

تالاد هک شردصد هظحلام هب تیاور نیا
 هلا و هیلع الله ی لصد ادخل و سر هکنأ رب دراد
 ی لاذ، دندروآ ی اجب عتمت سج دناشدوخ ملس و
 ش لید هظحلام هب نکیلو، تسین بار طضا زا
 ل حم دیاب دناه درو ایند ی ده دو خا بهک ی دار فا هک
 ،دنیوگب سج ی ارب هیلت س پس و دنوش
 عتمت هب دار فا سج هفیظو لیدبت رد ت حارص
 دراد.

هک تسا هدروآ «روثنما ردلا» رد زین و
 ءاطع و دهاجم قیرط نم هحص و مکاحلا جرخا
 انجرخف، س انلا نم تلاقلا تر تک : لاق : ربا ج ن ع
 ل ایلا لال حذ نأ نید و اننید ن کید م اذا ی تد اجاجد
 ل لاد ل ا ب انر ما ل نلاق

رطقی هجر ف و هفر ع ی لا اندحا حوریا : انلق
 لله ابا : ل اقف ابیطخ م اقف ؛ الله ل و سر کاذ غلبف ؟ اینم
 و لله اب م کمدعا الله و اناف ؛ س انلا اهیا ن و ملعت
 ام تر بدتسا ام ی رما نم تلبقتسا و ل و هلا م کافتا
 هعم ن کید م ن م ف . اولحا امک تلح و ایده تفس
 عجر اذا ی عبسد و سج حلا ی ف مایا ت ثلاث م صیاف ی ده
 ر حذ انکف . ز حنیف ایده دجو ن م و ؛ هها ی لا
 ، ی عبسد ن ع روز جا

الله ل و سر ن ا : س ابع ن با لاق ؛ ءاطع ل اقف
 هباحصا ی ف ذیموید م سق م لسو [هلا و] هیلع الله ی لصد
 ن ع ه حبذف ؛ س یت ص ا قو ی با ن ب دعسد ب ا صاف ؛ ا م ذغ
 زا ه دومن ح ی حصت و هدرک جیرخت مکاح»^۱ ه س ف ذ
 هک ، ربا ج زا ءاطع و دهاجم تیاور هلسلس قیرط
 دیوگی م وا

هطساوب مدرم نایم رد ناگدنک لاق و لیق
 ام نوچ ، دش دایز عتمت سج هب ادخل و سر رما

^۱ نیا ار تیاور نیا ریظنو و ۲۱۷ ص ۱۰ ج «روثنما ردلا ریسفت»
 .تسا هدروآ ربا ج زا ۱۸۷ ص ۲ ج «تاقبط» رد دعسد

آت، میدشن نوریدهنیدم زاجدن دروا آجب یارب
نید و ام نید رگید هکی تقو
زا و میوشد لحمی نم رد دیاب هکی نامز
رتشید می مک بشد دنچ زج، مییآ نوریدهنید مارحاً
رماً ار ام ادخلوسر نامز نیارد، دوبذ
مییآ نوریدهنید مارحاً زاهکی دومرف

هفرع یوسد هب ام دارفا هنوگچ: میتفگ ام
ن انا تلاً زا هک ی لاد رد ، دنوشد راپسهر
؟تسا ی راجی نم تارطق

ی ارب و ، دیسر ادخلوسر هب راتفگ نیا
ادخ هب دنگوسد: تفگ و ، دومرف مایق هب طخ داریا
میلعدار ادخلوسر و ادخ امش ایامدرم ی ا هک
هب امش همه زا نم ادخ هب دنگوسد!؟ دیهدی م
و ا رماو ا ربار بردنم ی اوقت و ، مرتاناد ادخ
ار ی نایرج متسنادی م نم رگا و !تسا رتشید
هتشذگ هک ار هچنآ زا ،تسا هدمآ شپ هک
م ه نم و ، مدروآی مندی ده دوخ اب ،تسا
و ، مدشی م ل حم دندش ل حم مدرم هک ن انچمه
مدمای م نورید مارح ا زا

دیاب ، دراندن ی ده هک امش زا مادکره سپ
زور تفه و سجد مایا رد در ادب هزور زور هس
تعجارم دوزلها یوسد هب هک ی ماگنهر رد
دنکر حذ دیاب دبایدی ده هک مادکره و ، دنکی م
هک ار ی رتشد تقو ن آرد ام: هک دیوگ رباچ
رفذ تفه فرط زا ، دوب هدیسر ش ننتشک مسوم
میدرکی م ی نابرق

عطاء که راوی این روایت است می گوید:
ابن عباس می گفت: رسول خدا صلی الله علیه
و آله و سلم در آن روز در میان اصحاب خود
تعداد گوسفندانی را تقسیم کرد تا برای خود
ذبح کنند، به سهمیه سعد بن ابی وقاص یک
بز نر اصابت کرد که برای خود ذبح کرد».

هک تسا هدروا «روثنملا رّدلا» رد زین و
ن ارم عن ملسم و شی راخبلا و هبیشی با ن با جر خا
و ؛الله ب ا تکی فی فاعثملا هیا ت ل ز ن : ل ا ق ن ی ص د ن ب
م ا م م ل س و [هلا و]هیلع الله ی ل ص د الله ل و س ر ع م ا ن ل ع ف
ی ت د ا ه ن د ع ه ن ی م م و ؛ج ح ل ا فاعثم هیا خ س ن ت هیا ل ز ن ت
۱. ع ا ش ا م ه ی ا ر ب ل ج ر ل ا ق ، ت ا م

ن ارم ع ز ا م ل س م و ی ر ا خ ب و ه ب ی ش ی با ن با»

۱. ۲۱۶، ص ۱، ج «روثنملا رّدلا ریستف»

و اما كه، دناهدرك چيرختن يصدن بـ

گفت: آيه تمتع در كتاب خدا نازل شد، و ما با رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ [و آله] و سَلَّمَ تمتع نموديم، و هيچ آيه ديگري نازل نشد كه حكم تمتع را نسخ كند، و رسول خدا نيز تا وقتي كه از دنيا رحلت نمود، از آن نهي نكرد. آنگاه مردى به رأى خود آنچه را كه مىخواست در باره آن گفت.»

الله ن اوضر - ی ئابطابط هملاء مرکأ داتسا
 ریسفت» رد تیاور نیا ل قذ زا سپ - هیلع
 :دناهتفگ ریخاً تیاور نایدل یذ رد «ن ازیما
 بیرق یرگید ظافلاً هب زین تیاور نیا
 هدش ل قذ «روثنملا رّ دلا» رد هچنأ هب ی نعملاً
 .تسا هدش تیاور ،تسا

و «دمحأ دنسم» و «مّلسم حیحص» رد و
 هک ،تسا هدر و آ فرطم زا «ی ئاسن ن نس»
 گرم ضر م رد نیصد ن ب ن ارمع :دیوگی
 و ،درک بلط ارم و داتسرف ن م ل ابند هب ،دوخ
 هک منکی م شیدد ی ئیداحأ هب ار وت ن م :تفگ
 ،دشاب هتشاد دوس و تی اربن م زا دعب م راد دیما
 اهنأ متفای ی دوبهب ضر م نیا زا ن م رگا سپ
 ،مدر م رگا و !ن م زا ن کم ل قذ و ن کن امتک ار
 رد هک نوچ !ن کن تیاکد مدر م ی ارب ار اهنأ
 اهنأ عاشفا تافأ زا ارم دنوادخ تروص نیا
 .تسا هدمرف ظفد

هلا و هیلع الله ی لّصد اذخ لوسر هک ن ادب و
 هذ ن آ زا سپ و ،درک عمجار هرمع و سّجد ن یب
 ن آ زا ی یهذ اذخ لوسر زا هذ و اذخ باتک رد
 هک ار هچنأ دوخ ی ارم هب ی درم و ،دیسرن
 1.تفگ ن آ هرابرد تساوخیم

نبا «داعملاً داز» و «ی ذمرت حیحص» رد و
 یَعْنَمُ نَع رَمُعُ نُبِ اللّهِ دَبَع لِئْس :هک تسا هدمأ مّیق
 ی هَئذْ دَقَّ كَأَبَانٍ :لِئْسَالِ أَقْفِ لِئَلَدِي ه :لِأَقْفِ بِّجَحْلًا
 !أَهْذَع

أَهْعَتَصَد وَ يَهْذِي بِأَنَّا كُنَّا تَيَّارًا :لِأَقْفِ
 رُمًا أ ؛مّلسد و هلا و هیلع الله ی لّصد الله لّوسر
 هلا و هیلع الله ی لّصد الله لّوسر رُمًا مّأ عَبَّيْمِ يَأ
 ی لّصد الله لّوسر رُمًا لّ ب :لِجَرِّ لَأَقْفِ ؟مّلسد و
 .مّلسد و هلا و هیلع الله

و هیلع الله ی لّصد الله لّوسر أَهْعَتَصَد دَقَل :لِأَقْفِ
 .مّلسد و هلا

1. ۸۹ ص ۲، ج «ن ازیما ریسفت»

بچد عتمت هرابرد رمع نب الله دبع زا»
تسال لاد: تفگ باو جرد وا. دندیسرپ
!تسا هدرکی هزن آزا وتردپ: تفگلئاسد
،دنکی هزن م ردپ رگا منیب وگب: تفگ الله دبع
رما ایآ ،دشاب هدر و آ یا ج اذخ لوسر نکیا و
لوسر رما ای و ،دوشد یورپ دیاب ن م ردپ
!؟اذخ

آن مرد گفت: بلکه امر رسول خدا باید پیروی شود. عبد الله گفت: حج تمتع را پیامبر انجام داده است».

و «ی نَأْسَدُنْ نُسْ» و «ی ذمَرْتِ حِیْحَصْ» رد و
مأ» «بَاتک و «کِلَامِ أَطْوَمُ» و «ی قَهَّیْبَ نُسْ»
هک ت سا هدرک تیاور الله دب عن دب دمحم زا «ی عفاش
س یق ن دب ک أَحَض و ص أَقَو ی بَأ ن بُدْعَس ی و گتفگ و ا
دوب هدرک حج دن ایفس ی بَأ ن دب تیواعم هک ی لاس رد ار
رگیدکی اب ع تمت حج هرابرد ن انا هک ،دوب هدینش
دنتشاد هرکادم

ات هر مع زا دعب ار ع تمت :دیوگی م ک أَحَض
هدت بسنه کنأ رگم دهدی مذ ماجنا ی سک حج
دشاب ل هاج ادخر ما
رسپ ی ا ی تفگ ار ی بلطم دب :دیوگی م دعس
!نم ردارب

ع تمت زا ب ا ط خ ن دب رمع :دیوگی م ک أَحَض
درک عنم ار مدرم ، حج رد
،درک لمع ار ن ا ادخل و سر :دیوگی م دعس
1. میدرک لمع ادخل و سر اب مه ام و

جَرَّخَا :هک ت سا هدر و ا «ر و ثنملا ر دلا» رد و
ل آق ، ی سَوُم ی بَا ن ع ی نَأْسَنَا وَ مُسْمُ وَ شِی رِ ا حْبَا
وَ مَّسَو [هلاو] هیلع الله ی لصد الله لِوُسَر ی ا ع تُمْدَق
لِ ا هَاب تُلَاهَا :تُلَق ؟ تُلَاهَا :ل آق ف ، ا حْطَبَاب وَ ه
ن م تَقْسَل ه :ل آق .مَّسَو (هلاو) هیلع الله ی لصد ی بِنَا
وَ اَقْصَاب و تِیْبَاب فُط :ل آق .لَا :تُلَق !؟ ی دِه
مُث ، هَوْرَمَا وَ اَقْصَاب و تِیْبَاب تُفُط .ل ح مْث هَوْرَمَا
تَلَسَغ وَ ی سَار ی نَتَطَشَمَف ی مَوْق ن م هَارْمَا تِیْتَا
هَرَامَا وَ رِکْب ی بَا هَرَامَا ی فَس أَنَا ی تَفَا تُنْکَف ، ی سَار
کَنَا :ل آق ف ل جَر ی دَعَا جُذَا مِسْوَمَلَاب مِّنْ اَقْلَا ی نَاف ، رَمْع
؟ کَسْنَا نَأَش ی فَن یَنِمُوْمَلَار ی مَأ تَدْحَا ا م ی رَدْتَا لَا

1. ۸۹. ص ۲، ج «ن ازیملا ریستف»

عِي شَبِّهَ مَا نَيْتُنَا أَنْكَ نَمَ إِسْأَنَّا أَهْيَا أَي: تُتَّقَفْ
بِهِف: مُكَيِّعٌ مُدَاقٌ نَنِيمُؤْمَلَارِيمَا أَنَهَفَ إِدْتَيِّفُ
! اؤْمْتَنَافُ

نَأَشْدِي فَتَتُدْحَأُ ي ذَّلَا أذَامُ: تُتَّقُ، مَدَقَ أَمَلَفُ
دُخَانُ إِ: لَاقُ!؟ كَسْنَا

وَجَّحَلَا اؤْمْتَا وَ: لَاقَ آلله نَنَافُ، آلله بِبَاتِكِبُ

[هَلَاو] هَيْعُ آلله ي لَصْدَانِيْبِنِي هَيْسِبُ دُخَانُ إِ وَ (آلله قَرْمُعَلَا
١. ي دَهَلَا رَحْنُ ي تَدَلُّ حِيْمَ، مَلْسَ وَ

¹ ص ١، ج «روثنملا رَدَلَا ريسفت» و ٩٠، ص ٢، ج «نازيما ريسفت»
٢١٦.

ی سوم و بآ زای ئاسن و لمسم و سیراخب»
 رد: دیوگی م واک دناهدرک چیرختی رعشا
 ،مدش دراو ادخلوسر رب هکم اعاطب
 مارحاً: متفگ؟! ای اهتسب مارحاً: دومر فترضد
 .ادخلوسر مارحاً به اهتسب

!هذ: متفگ؟! ای اهدروآی ده دوخ اب: دومر ف
 ،نک ف او ط ادخ ه ناخ رود به: دومر فترضد
 ل حمن آزا سپو ،نکی عسد هورم و اقصه به و
 !ایید نورید مارحاً زا و وش

ار هورم و اقصه و ،ادخ ه ناخ ف او ط نم
 ،مدمآ دوخ م او قاً زای نر دز نه بس پسو ،م دومن
 نم و ،تسشدارم رسو ،درک ه نا شدارم رسوا
 و رکب و بآ تموکد نامز رد و حذ نیمه به
 رد هک رمع نامز رد ات ،مدادی م ی و تفرم
 ریما و ی لوتم و مدوب هدرک تکرش سج م سوم
 هکی راد ربخ ایآ: تفگ و دما ی درم مدوب سج
 هچ سج تیفیک هرابرد - رمع - نینمؤلاریم
 !؟تسا هداد رارق ی اهزات زیچ

هکی سکره ،س انلا اهیا: متفگ مدرم به نم
 ،ماه داد ی و تفر و ای ارب نم ،سج ت دابع رما رد
 نینمؤلاریم هک اریز ،دنک گنرد و ل مات
 یورید و ا زیاب امش و ،دسری م کنیا
 !دینامذ

:متفگ و ا به نم ،دیسر هار زا رمع نوچ
 رارق ی اهزات زیچ هچ سج رما هرابرد
 ،مینکل مع ادخ باتک به رگا: تفگ؟! ای اهداد
 مامت ادخ ی ارب ار هرمع و سج: دیوگی م ادخ
 و ،مینکل مع نامر بمایپ تنس به رگا و !دینک
 رتشی نم رد هکنآ رگم دمایذ نورید مارحاً زا
 !«درک رحذ

تایاور نیا زا دافتسم و بلطم ل صحم و
 زین اهنا زای خرب هک اهنا هباشم تایاور و
 هیآ حیرص صذ زا دافتسم و ،دما دهاوخ
 رد تساع تمت تیفیک موزا و بوجو ،ن ارق
 ،تسدرود دارفای ارب ،مزلا و بجاوی اه سج
 هرمع مارحاً به اادتبا رد هک

زا سپهکم رد سپس و ،دنوشد مرحم
 سپو و ،دندرگ لِحْم ريصقت و یعد و فاوط
 و ،دندرگ مرحم هکم زا جدی ارب ایناژن آزا
 اب تروصد نیار و ،دندک مامت ار دوخ جج
 کید ،جج مایا رد مارحلا الله تید به رفس کید
 ود و تینود اب ،مامت جج کید و مامت هر مع
 جج رد هر مع و .دناه داد ماجنال قتسم مارحلا
 نیب رد هکتسا نآ لثم ایوگ و ،هدش لخد
 هتفرگ تروصد یعتمت و للاحا ،جج لمع
 .دناه دهن مان عتمت جج ار نآ اذهلقتسا

ار مکد نیا دوزخ ت موکد نامز رد رمع
 ،جج رهشأ رد هک داد روتسد و ،تشارب
 یارب طقف تاقیم زا و ،دنرواینی واجب هر مع
 هر مع و ،دیاینل معبى عتمت و ،دندنب مارحاجج
 تاقیم زا لاقتم لاسد یاههام ریاس رد ار
 جج تقیقد رد و ،دندهد ماجنا و هدش مرحم
 و دارفای جج مسقود نامه هب دوشی م رصحنم
 جج تیفیک تروص نیا رد و .نارق جج
 رد هک قباسد تیفیک نامه هب دنکی م تشگزاد
 تنس هب تیلهاج نامز زا بارعأ نایم
 .دوب هدنام یقاب ماسلا هیلع میهاربا ترصد
 قباسد جج نآ خسد و ،عتمت جج ی لک روطب و
 دیدجات روتسد و ،تسد رود دارفأ هب تبس نار
 لیئار بجلوزند و ،عادولا عجد رد الله لوسر
مَنْ نَمَّا كَلْبًا نارق هیأ ل ازنا و ،هورم ی لا ابرد
هَبْطُذِ و ،**مِ ارْحًا دِجْسَمًا يْرِضَادُ هُلهَا نُكِي**
 دیدش ضار تعا و ،هکم رد ادخل لوسر ررکم
 ضر تعم هک ی ضعب ضار تعا هب ترصد نآ
 دوری م نید زا همه و همه ،دندوب هدش

لمع نیا مینیب و مینک ثحب دیاب کنیا ام
 هلدأ و ،تسا هتفرگ تروص ی ساسا هچ رب
 رد ،رمع تنس نامه ساسا رب لاعف هک ی ناسک
 ؟تسیچ دنکی مذعتمت ،جج نداد ماجنا

ل لادتسا دوزخ یاعدم رب میحاندنچ زانانا
 :دناه درک

وَ جَحًا اوُمْتًا وَ :همیرک هیأ میحاندنچ زانانا - ل و
لِلَّهِ قَرْمُعًا (صدر آیه ۱۹۷ از سوره ۲:
 بقره).

ن تسب مارحاجج هب جج تیمامت هکنا عاعدا هب
 مرحم تاقیم زا هک ی ناسک و ،تسا تاقیم زا
 رد و ،هدروا ی واجب هر مع نآ زا سپ و ،دنوش
 جج یارب هکم زا سپس و ،دندرگ لحم هکم
 و ناصقن اشیا جج تیمامت رد ،دندنب مارحاجج
 تروص نیا رد اریز ،تسا هداد یور ی للذ
 لحم و ،دناه دش ل خاد رگیدکی رد جج و هر مع
 ،ود نآ نید رد ندش

نیا و ،تساّج دن یی رد ن دش لحم مک درد
تسا ن آ تیمامت مدع مزلتسم

وَجَّحًا اوْمَتًا و ﴿: هِيَ اَبْل لادتسا رد نیفلاخم در (الله قرمعا

اریز ،تسا نشور عاّدا نیا خساپ و
نداد ماجنا ،ّج د و هر مع زا کیر ه تیمامت
زا زیهر پ و آاز جا و طئارش مامت اب تسا ن آ
هر مع دصق هب تا قیم زا هکی سک و ،ن آ عناوم
و زامذ و فاوط هکم رد و ،ددنبی مارجا
مامت هر مع کید ،درو آمی اجبر یصقت و یعد
مارجا هکم زا هکی سک و ،تسا هداد ماجنا
و تافرع یوسد هبّج دصق هب و ،ددنبی م
تیدکسانم و ینمکسانم و ،دوری مرعشم
هداد ماجنا مامتّج د کید ،دهدی م ماجنا ار الله
اجب ار ن آ طئارش و آاز جا مامت و ،تسا
تسا هدیزرو باننجان آعناوم زا و ،هدرو آ

و آاز جا و طئارش نییعت هک میتسناد و
،تسا عراشداب ،ّج د و هر مع زا کیر هعناوم
نارقّج درد هک در اد ررقمامی اربوا نوچ و
مارجاّج دصق هب تا قیم زا دیاب ،دارفاّج د و
،تسب مارجا هکم زا دیاب عتمتّج درد و ،تسب
ن آ ن درو آ اجب هب ن آ تیمامت تروصد نیا رد
فلاخ و ،تسال کشن یمهر ب و جهن یمهر ب
و ،تسا تیمامت مدع و ناصقذ مزلتسم ن آ
وّج د هر کید هک تسا نیا باطم لّصح
ذخا عراشذ زا دیاب ن آ طئارش و آاز جا تیفیک
فلاخ و ،تسا مامت تروصد نیا رد و ،دوش
مامتان آ

ای و یوزج دوزد زازا دناوتی منی سک و
سپس و ،در ادرب ای و ،دنک هفاضا ار یطرش
نییعت دوزخ لعجس اسار بار ناصقذ و تیمامت
(الله قرمعا و وَجَّحًا اوْمَتًا و ﴿: هِيَ اذھی لعف ،دنک
ار هر مع وّج د دیاب هک دناسری منی زازا شید
هب ن آ تیمامت اّمأ و .دومن مامت دنوادخی ارب
هر سکید هب و ،ّج د و هر مع نید ن دش لحم مدع
تافرع هب ن تفر ات مارجا ل اباد ن دوی قاب

هیا زان اوتی مذ همیض و مضم راز ه اب ،تسا
دومذ جانتتسا

مامت تقیقد نیا رتشید حیضوت ی اربام و
هک میرادی م لدم س پس و مینکی م رکذ ار هیا
درادن انا ی اعدم ربت لاد اهنت هذ او متا و هیا
:درادن آس کع ربت لاد هکلب

أَمْفُتْرِصْحًا نِإِ فِ لِّلَّهِ عَرْمُوعًا وَ جَحْلًا أَوْمِتًا وَ ﴿
يَتَدَمُّ كَسُورٌ أَوْ قَلْحَتٌ لَا وَ يَدَهْلًا نَم رَسَيْتِيسَا
يَبِ وَ أَّضِيرَمَ مُكْنِمِ نَا كَنْ مَفُ هَلْحَمَ يَدَهْلًا غُئْبِي
وَ أَّتَقَدَّصَ وَ أَّ مَإِيصَ نَمَّ هَيْدِفَفَ هِسَارَ نَمَّ يَدَا
أَمْفُ جَحْلًا يَلِإِ عَرْمُوعًا بَعْتَمَتَن مَفُ مُنِيمًا إِذَا فِ كُسُنَا
مَإِيَاةً ثَلَاثُ مَإِيصَفَ دَجِيْمًا نَمَفِ يَدَهْلًا نَم رَسَيْتِيسَا
عَرَشَعًا كَلْتُمُتَعَجَرَ إِذَا عَيْبَسَ وَ جَحْلًا يَفِ
يَرْضَادُ هُلْهَأَ نَكِيْمًا نَمَلًا كَلْنَا تَلْمَاك
دِيدَشَ آلِهَ نَأَ أَوْ مَلْعَا وَ آلِهَ أَوْ قَتَا وَ مَارَحْلًا دِجْسَمًا
(مرقب: ۲ هرود ز ا، ۱۹۷، هیا). ﴿بِاقِعْلًا

«و حجّ و عمره را برای خدا تمام کنید، پس اگر محصور شدید (و بواسطه مرض و یا دشمن متمکن نشدید که تمام کنید) آن مقداری که از هدی و قربانی که می‌توانید بفرستید! و سرهای خود را نتراشید مگر زمانی که هدی و قربانی به محلّ خود برسد (در عمره به مکه برسد و در حجّ به منی برسد) و هر کدام از شما که در حال إحرام مریض شد، و یا در سر او آزاری پدید آمد (مانند شپش و غیره) که ناچار شد سر خود را بتراشد، جایز است سر خود را بتراشد و به جای آن کفّاره، روزه و یا إطعام فقرا و یا قربانی بجای آورد، و اگر شما در حال ایمنی بودید، پس کسی که در عمره خود تا زمان فرا رسیدن حجّ، تمتّع کند، بر او واجب است که بقدر میسور هدی در منی قربانی کند، و اگر کسی متمکن از هدی و قربانی آن نشد، واجب است که سه روز در حجّ، و هفت روز پس از آنکه از حجّ مراجعت می‌کنید، روزه بگیرد، این دو دفعه روزه مجموعاً ده روزه کامل می‌شود، این وظیفه حجّ تمتّع، و وجوب هدی وظیفه کسانی است که اهل بیت و اقوام آنها از نزدیکان و حاضران مسجد الحرام نباشند، و تقوای خدا را پیش گیرید و بدانید که خداوند شدید العقاب است».

هر معوضه که در او می‌آید یا رد شود
 !دینک مامت ادخیار بر

نوحه که تسای زیچه به زیچه ره تیمامت
 ققحت زیچه نآ دوشه همیمض نآء از جا ریاسه به
 نآ رب بولطم راثآ و ،دنکی م ادیپ ار دوخ
 ندرک مامت نیا رب انب سپ ،ددرگی م بترتم
 زا یئزج ندومن همیمض زا تسا ترابع
 هکی زیچه رد ندرک عورش زا دعبء از جا
 ببولطم راثآ ،ءزج نآ ندومن همیمض بولطساوب
 دیآ تسد به زیچه نآ زا

ای و لاد زا تسا ترابع ی زیچه لامک و

ادیپار نآ زیچن آنوچه کی رما ای و فصو
نآ تیمامتزا دعب زیچن آنوچه بولطم راثا، دنک
هبلامک نودب هکی راثا نآ، دیایم تسد هب
دیایم تسد

هبناسنا عاجزا یضعب مامضنا لاثم
تیماعن کی و، تسوا تیمامت رگید یضعب
عاجزا یضعب مض. تسوالامکت عاجشو
یضعب هب هر یغو و پاچنیشام ای، قردنیشام
نیشام همیضنیا هطساوب ات رگید عاجزا
پاچو نداد قردت یلباق

دیآ رددن اصقنزا و، دنک ادیپار ندرک
بولطم رثا بترتن کی و، تسا نآ تیمامت
زا دعب ندرک پاچو و نداد قردزا، نآ ردد
تسا نآ لامک، تیمامت ضرف

﴿لله قرمعا و جحلا او متا و﴾ : هيا ريسفت

هطورشم ءازجا مامتى نعيد ﴿جَحَلًا اوْمِتًا و﴾

يئزج ن دروا اجبزا و ! ديروا ياجب ار بچرد
راتفگ نيا ربدهاشد و ! ديئامنم يراذگ ورفنازا
اَمَفَ مُتْرِصِدًا نِافَ﴾ : ديامرفىم اروفهك تسنا
ايد و ، ضمرم هطساوب رگا ﴿يَدَهْلَا نَمَ رَسَيْتِيسَا
ن اياپ هب ار نا ديتسناوتند ، ي نمشد ي ريگولج
نوچ و ! ديتسرفدار ي ده و ي نابرق دياب ، ديناسرب
نوريد مارحازا مانگنا ، دش ي نابرق دوخلحمرد
! ديئا

بجوم ، راصدا و رصدهك تسامولعم و
سپ ، تساجج ءازجا تيمامت مدع و ناصقند
رد و ، تروصدهرد هك دناسرىم هيا نيا
عتمت و دارفا و نارقي اهججزا ، ججهنوگره
كرت هب نا ناصقندزا و ، دينك مامتار نا دياب
! ديزيهرپد نا زاي طرشايد و يئزج

ار عتمت جج روتسد هيا نيمهرد ادعب
عتمتهك ي ناسك : ديامرفىم و ، دهديم
تيمامت و ، دنكي ي نابرقى نمرد دياب دندركىم
جج نيا و ، تساي نابرق و ي ده هب نا انا جج
و هنادهك ي ناسك ي ارب تسابجاو عتمت
ردصسپ بتسا رود مارحلا دجسمزانا شلهأ
لامجاروط هب ﴿لله قرمعا و جحلا او متا و﴾ هيا
ي ججده ، دهديم جج ندرك مامت هب روتسد
: دنكىم تمسقود هبار جج دن آل يذ و ، دشابهك
، مارحلا دجسم نيرضاد ريغ ي ارب عتمت جج
. مارحلا دجسم نيرضاد ي ارب عتمت ريغ جج و
: هلمجزا هكرابم هيا نيا زاعتمت بوجو و
﴿م ارحلا دجسمنا ي رضاد هلهأ ن كيم ان ما گلذ﴾
عتمت نمف﴾ : هلمجزا هذ دوشىم هداقتسا
﴿عتمت نمف﴾ هلمجاريز ، ﴿جحلا ي ا قرمعلاب
ن ما گلذ﴾ هلمج و دنكىم تمسق هنوگ و دب طقف
عتمتهك ار نا زاعونكيد بوجو ﴿ن كيم ا
لامكرد ي نعم نيا و ، ن اتسدرودى ارب تسا

تسا حوضو

و آزجا تیفیک هک میتسناد هکنا زا سپ و
زا دیاب یرگید تدابع ره ای و سج طئارش
هب ادخلوسر و ،ددرگ نیعم عراشد هیحاند
نُکیمَ نَمَ کَلذُ : هیان دروا و لیئارجل ازنا
نایدرد زینو ، (م ارحلا دجسما یرضاد هلهأ
دوخ هبطخرد زینو ، هورم هوکی لایا بردوخ
یارب هک ، دندومرفن ایب هم رکم هکم رد ادیکأت
زور اتسا هنوگ نیدب سج تیفیک ناتسد رود
یارب سج تیمامت نیا ربانب سپ ، تمایق
عتمت و حذ هبن اتسد رود

اوُمْتاً وَ : هیان اذهی لعف . ن ارق و دارفا هذتسا
قبط سج تیمامت هب توعدا ار ام (سج حلا
هک ، دنکی م ن ارق هیان و ادخلوسر روتسد
ریغو ، تسا عتمت تیفیک هبن اتسد رود یارب
تسیند یزجم اهنا زا عتمت

بوجو رب **بِحَحْلًا اَوْمِتًا وَ**: هیا تلاد اماً و
 تیمامت تابنا و ، حج و هر مع نید نتخادنا ه ل ص ا ف
 ن و د ف ه میر ک هیا نیا ز ا ت ا ق ی م ز ا ن ت س ب م ا ر ح ا ه ب حج
 ه م ل ا ع م ر ک ا د ا ن س ا ه ک ن ا ن چ م ه ، د ا ت ق ل ا ط ر خ ه ت ا ب ن ا
 ح ی ر ص ت ن ا د ب ه ی ل ع ا ل ل ه ن ا و ض ر ی ن ا ب ط ا ب ط
 1. دناه دومرف

هک دوشی م نشور ی بوخ ه ب ن ا ی د ن ی ا ز ا و
هَرْمُعًا وَ حَحْلًا اَوْمِتًا وَ: هیا ه ر م ع ل ل ا د ت س ا
 ت ی ا و ر ر د ه ک ن ا ن چ م ه ع ت م ت ز ا و ج م د ع ر ب **لِلَّهِ**
 ، ت ش ذ گ ا ر ی خ ا ، ی ر ع ش ا ی س و م و ب ا ز ا ه د ر ا و
 ن ی ا ه ب و ا ل ل ا د ت س ا ه ک ن ا ن چ م ه ت س ی ن ح ی ح ص
 ن ا : ت س ا ح ی ح ص ر ی غ ز ی ن ر گ ی د ت ی ا و ر ر د ه ی ا
 : ه ک ا ر ی ت ی ا و ر

هک ت س ا ه د ر و ا « ر و ث ن م ل ا ر د ل ا ر ی س ف ت » ر د
 رُمَايِسٍ اَبَعُنْ بَا نَا كَ : بَلْ اَقَّةَ هَرَضَنِي بَا نَ عُمْلِسُمُ جَرَ خَا
 كَاذَ رَكَذَفَ ، اَهْدَعِي هَنِي رِيْبُزْ لَا نُبَا نَا كَا وَ ، هَعْمَلَابِ
 اَنْعَمْتُمْ ؛ تُبِيْحَلَا رَا دِي دِي اَع : بَلْ اَقْفَ ؛ اَللّٰهُدَبَعِنِ بَرِ بَا جِلِ
 مَاقَ اَمْلَفَ ؛ مَلِسُو [ه ل ا و] ه ي ل ع ا ل ل ه ي ل ص د ا ل L و س ر ع م
 ا م م ا ش ا م ا ل L و س ر ل L ح ي ن ا ك ا L ل L ن ا : بَلْ اَق ، رُمُع
 هَرْمُعًا وَ حَحْلًا اَوْمِتًا ؛ هَلْزَا ت م ل ز ن ن ا ز ق ل ا ن ا وَ ، ه ا ش
 م ت ا ه ن ا ف م ك T ر م ع ن م M ك ج د ا و ل ص ف ا وَ ا L L م K ر م ا ا M K
 2. M K T R M E L M T a وَ M K J H

هک ت س ا ه د ر ک ج ی ر خ ت ه ر ض ن و ب ا ز ا م ل س م «
 ، د ر ک ی م ع ت م ت حج ه ب ر م ا س ا ب ع ن ب ا : ت ف گ و ا
 ه ب ن ا ت س ا د ن ی ا ، د و م ن ی م ن آ ز ا ی ه ذ ر ی ب ز ن ب ا و
 و ا ، د ی س ر ی ر ا ص ن ا ا L L ه د ب ع ن ب ر ب ا ج ش و گ
 ، ت س ا ه د و ب ا م ت س د ه ب ه ی ض ق ن ی ا ن ا ی ر ج : ت ف گ
 . د و م ن ش س ر پ د ی ا ب ا م ز ا و
 م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا L L ی ل ص د ا د خ ل و س ر ا B ا M
 ت م و ک د ه ب ر م ع ن و چ ، م ی د ر و ا ی ا ج د ع ت م ت حج

1. ۹۲ ص ۲، ج «ن ازیملا ری س ف ت»
 2. ۲، ج «ن ازیملا ری س ف ت» و ، ۲۱۷ ص ۱، ج «ر و ث ن م ل ا ر د ل ا ر ی س ف ت»
 ۹۰ ص

ی‌ار به که دوب نینچ ادخه یور: تفگ، دیسر
هچنآ زات ساوخی م‌ه‌ک‌ار هچنآ، دوزل‌وسر
ن‌آرق و، درکی م‌ل‌ل‌اح، دومنی م‌ه‌دارا م‌ک‌ار
ه‌دش‌ل‌زان، ن‌آ‌ل‌وز‌ن‌ل‌حم‌ص‌وص‌ز‌رد م‌ه
دینک م‌امت‌ار ه‌رم‌ع و س‌ج‌د‌ام‌ش‌س‌پ‌ت‌سا
و ت‌سا ه‌دوم‌ن‌ر‌م‌ا م‌ش‌ه‌ب‌دن‌وادخ‌ه‌ک‌ن‌ان‌چ‌م‌ه
ه‌ک‌ار‌یز! دینک‌ادج‌دوز ه‌رم‌ع‌ز‌ا‌ار‌دوز س‌ج‌د
س‌ج‌د‌ت‌یم‌ت‌ا ب‌جوم‌ر‌گید‌ک‌یز‌ا‌ود‌ن‌آن‌درک‌ادج
!«دش‌ده‌او‌خ‌ام‌ش‌ه‌رم‌ع‌ت‌یم‌ت‌ا و

جَرد عَتمت ز اوج مدع هب ن یلئاق خساپ

اریز :تسا نشور ملاک نیا زا رمع باوج
هب صاصتخا عَتمت جَرد ،میرک ن آرق صّذ هب هک
،الله لوسر هبطخ صّذ هب و ،تسا هتشدانذ الله لوسر
کابتشا دننام مه رد هر مع و جَرد ،تمایق زور ات
و معیش زا هچ عامع همه و ،دناه دشل خاد ن اتشگنا
،لوزن ن آشد هکنآ رب دندراد قافتا ،هماع زا هچ
زا ی دروم رد ی اهیا لوزنی نعی ،تسین صّصخم
انب و ،دنکی مذ دروم نآ هب رصحنه ار مکد ،در اوم
سپس و هلزانم لزن ن آرقلا نآ هک و ا راتفگ نیا رب
هکنیا هب ،دینک مامت ار جَرد نیا رب انب :هک و ا راتفگ
بر غا زا ،دیهد ماجنا ادج و ی زجم هر مع زا ار نآ
صّذ ل باقم رد ی رکفی جاتنتسا و ،تسا بئارغ
:هک دوشی م هداقتسا اجنیا زا و .تسا

عَتمت مدع هک نیفلاخم لیلد زا مود هیجان
،تسادخل لوسر تنس هبی سآت و جَرد تیمامت بجوم
و درکنی نابرقا ار دوزی ده ترضدن آ هک اریز
ماجنای نمر د اتدومند عَتمت و تفرذن وریدم ارحا زا
ی سوم و با ثیدد رد رمع هبطخ ن اینب رب ،داد
﴿:لِأَقِ اللَّهِ نَّافِ اللَّهِ بِاتِكِبْ دُخَانُ نِ﴾ :تفگ هک ی رعشا
ی لصد ائینب هئسب دُخَانُ نِ و ؛ ﴿لِلَّهِ عَرْمُوعًا وَ جَحَلًا اَوْمِتًا﴾
زین ،ی دهلّا رَحْنِ ی تَدَلَّ حِيْمَ مَلْسِ و هلا و هیلع الله
تنس زا ی وریدو عابتا اریز .تسا ن اینب و ساسای ب
نآ دوز هک تسا جیحصد ی ئاج رد ،ادخل لوسر
هدرکن تّمای ارب نآ فلاخ هب جیرصت ترضد
هب بشد مایق و ی بحتسم ی اهور زور دننام ،دشاب
هدرک فلاخ هب جیرصت هک ی ئاج نآ اّمأ و ،تدابع
ی دقع نر راهچ زا هدایز زاوج مدع دننام ،دشاب
هنلاثم و ترضدن آ زا ی ورید کشن و دب ،ن تفرگ
و رما تفلّاحم ،ندر و آ رد حاکن هلابد هب ار نر

تَجِدُ رِدَّ و ، دوشی م بوسحم تر ضد ن آ تَسَد
 ه ب ن م ل لاحا مدع ه ک ن آ ه ب دومرف حیر ص ت ع ادولا
 امش دن نامه م ه ن م ه ن ر گ و ، ت س ا ی ده ق وس ت ه ج
 م ا ر ح ا ه ب ن د و ب ی ق ا ب ت ر و ص ن ی ا ر د و ، م د ش ی م ل ح م
 ف ل ا خ د ن ا ه د ر ک ن ی د ه ق وس ه ک ی ن ا س ک ی ا ر ب ی ن م ا ت
 ع ت م ت م ک د ن ی ا ن و چ و . تَسَد ق ف ا و م ه ن ، ت س ا تَسَد
 ن د ا د م ا ج ن ا ن ا ت س د ر و د ی ا ر ب ، د ش د ر ا و ت م ا ی ق ز و ر ا ت
 ب ج ا و ی ا ه ج د ص و ص ذ ر د ، د ا ر ف ا و ن ا ر ق ج ج
 . ت س ا تَسَد ف ل ا خ

ا ب ، تَسَد ز ا ی و ر ی پ ی ا ع د ا ت س ا ب ی ج ع و
 ه ک م ر د د و خ ه ب ط خ ر د ، ا ل ل ه ل و س ر ه ک ن آ
 ل ل ه ا ب ا : د و م ر ف ل ط ا ب ی ا ع د ا ن ی ا ه ب ا ض ا ر ت ع ا
 ا د خ م ک د ر ب ا م ش ا ی آ « ! ؟ س ا ن ن ا ا ه ی ا ن و م ل ع ت
 ل و س ر و ا ر ا د خ د ی ه ا و خ ی م و ، د ی ر ی گ ی م ت ق ب س
 ! ؟ « د ی ز و م ا ی د ا ر ا د خ

ات رسد قلند مدد درجیم به سجده مارحله و
 دشابیه نم که ش دوزخ لحم به یدیه که ی نامز
 قوسه کنه ربه دراد تلاد هیاه و ،تسیند دسرب
 ار دوزخ رسد دیابنه که سجده یاربه یدیه هدنده
 ،دشابنه مارحله دجسم راضد زارگا ،دشارتبه
 و .دوب دهاوخ عتمده سجده واه حمه لا
 عتمده سجده ادخلوسر هکنه ملاک لاصحه
 و ار دوزخ باحصه عیمجه نکیله و ،دندرکنه
 ار دوزخ تاه عیمجه و ار دوزخ ناهارمه عیمجه
 هنوگچه سپه ،دندرکنه عتمده بهرما تهاقه زور ات
 الله لوسر تنسه ار یلمه نینچه ناوتیه
 الله لوسر بهر صاصتخا که یرما ایاه ؟تفرکنه
 هدرکنه رمانه ریغه بهر ار دوزخ تاه و ،دراد
 تسناد الله لوسر تنسه ار نانه ناوتیه ،تسه
 بلاک و اشاده ؟درکنه رمانه ادب ار مدرمه و

هچناه که درواه تسده بهر ناوتیه مزیند اجنیا زاه و
 لوسر باحصه بهر صاصتخا عتمده سجده :هکه دنه اهتفگ
 ردلا» رد .تسه ساسایبه زین ،تسه اهتشد ادخ
 و اقبیه یبانه جرخاه :هکه تسه هدرواه «روثنملا
 سجده ی فاعتملا تناک :ل اقرده ،رد یبانه ناه لمسه
 ۱. [صاخده لمسه] هلاه [هیهه الله یلصدیمه باحصه
 «ابن ابی شیهه و مسلم از ابو ذر تخریجه
 کرده اند که گفته است: تمتع در حج ،
 اختصاص به اصحاب محمد صلی الله علیه و
 آله و سلم داشته است».

هکه تسه هدرواه «روثنملا ردلا» رد زین و
 لانه اتعتملا حاصده لا :ل اقرده یبانه ناه لمسه جرخاه
 ۲. سجده ی فاعتملا و عاسنلا هعتمه ینعیه .هصاخده انله
 هکه تسه هدرکنه جیرخت رده وباه زاه لمسه»
 یاربه رگمه درادنه تیحلاصه هعتمه وه :تفگ
 رده عتمده و ،نانه زاه عتمده ینعیه .اه صوصخه

۱، ۲ ج «نازیما ریسته» و ، ۲۱۶ ص ، ۱ ج «روثنملا ردلا ریسته»
 ۹۱ ص
 ۲. نامه

- ججدل باد

ج «روثنملا رّدلا» رد هک تسا ی تیاور زین و
 نُبُ قُاحْصِا جَرَّخَا هک تسا هدر و آ ۲۱۶ ص ۱
 ی فِةَعْتَمَلَا نِ ع ل نُسُ هَذَا نَاقِعِ نِ بِنَ امْثَعِ نَ عِ هِیَوْ هَارِ
 بِمُكَلَّاتِ سَیْلٍ ، اَنذَاتِنَاک : لِ اَقْفٍ ، جَجَحَلَا

باتک اب فالخم ش نومضمه تیاور ود نیا
یِرِضَادُ هُهَا نُکِیْ مَ نَمَلِ کَلْدِ هک تسادخ
 مدع و هیآ نیا قلاطی اریز **مِ اِرْحَا دِجْسَمَا**
 دارفا هب ای و ، ی صاخ نامز هب نا دییقت
 و .ود نا تم اب دراد تفلخم ، ی صوصخم
 دورطم دنتسه باتک فالخم ود نا نوچ
 لوسر راتفگ اب فالخم زین و ، دنشابی
 :دومرف و هعباصاً نید کبش اریز تسادخ
 دراو م هرمد و ججد ناتشگنا نیا دننام
 و .دوب دنهاوخم هب تمایق زور ات و ، دندش
 باحصا زا ی ضعب راکنا زا نیا رب هولاع
 عتمت ججد اهنا ندرک کرت زا و ، ادخلوسر
 وبأ و رییز نیا و نامثع و رمع دننامه ، ار
 ی ضعب رد هکنانچو) هیواعم و سی رعشا ی سوم
 هداقتسا (رکب وبأ تسا دراو تیاور زا
 ادخلوسر باحصا هب ص تخم هک دوشی
 .تسا هدوبن

ی لصد الله لوسر باحصا به ص اصتخا عتمت ج د درادن ملس و هلا و هیاء الله

ج «تیهانلا و تیهادبلا» ردی قشمد ریثک نبا
ل بندن بدما ار ملاکنیا : دیوگ ۱۶۶ ص ۵،
هذرایه کی نجا» : تسانه تفگ و ا ، تسانه درک در
دنشاب هدرک ار عتمت تیاور باحصا زا رند
سابع نبا و ؟ دراد ی شزرا راتفگ نیا یاجک
، تسانه داد همه یارب عتمت بوجو به یوتفم ه
راتفگ نایب زا دعب «تیهیلد هریس» رد و
عتمت تروصد به ج در ییغت ربل و سر ترصد
ترصدن آ به بطخ و کلام نبد تقرارسل او سد و
دنکی م فارعا ، نیفلاخم راتفگ عامتسا زا دعب
زا دارم مکنآ ربدنراد تدار صد همه اهنیا : به
نیا و ، تسانه ج د و هر مع نیبندش لحم ، عتمت
زا سپن کیل ، تسانه یقاب تمایق زور ات مکد
باوج هلسم نیا زانامه قفن اماما : دیوگی من آ
زالاسد نآ رد عتمت هر مع به کدناه داد
مکنآ یارب ، تسانه دود به باحصا تا صاصتخا
ندر و آ اجب به کتیلهاج تانس اب دوشد تفلانم
و ، دنتسنادی مارد ج دیاهام رد ار هر مع
کلام و هفیند و با و . دنتشادنی م روجف رجفا
، فلذ و فلسد زا عاملاء ریهامج و ی عفاش و
دما ماما نکیل و ، دناه درکی شم جهانم نیا رب
اهنا اب رهاظ لها زا یاهفناط و ل بندن بد
ص اصتخا ، عتمت ج د : دناه تفگ و هدمذت فلانم
مکلب ، تسانه تشادن لاسد نآ رد باحصا به
سپ ، تمایق زور ات تسانه دارفا مامت یارب
و دوشد مرحم ج د مارحا به به کس ک ره یارب
مارحای تسانه زیاج دشاب هدر و ایندی ده دوشد اب
لامعا زا سپ و دنک لیدبت هر مع به ار دوشد
۱. دوشد لحم هر مع

تئیه اب عتمت تبسانم مدع بهیچانزا - مّوسد
: به ک ریرقتنیدب ، جاجد عضو بسانم و ملام
تئیه ، ج د مارحای به مرحم صخش تئیه

و ،هدید رفسد چنر ،ادخ هار هب رفاسم صخش
و ،دولآدرگ ،اربغ اثعش ،هدیرخ قیرط تقشم
و رطع و ،هتفرن مأمد ،هدیلوژ یاهوم اب
لها زا ادخ هار رد و ،هدرکنل امعتسا کشم
و تاعتمت هنوگره و زینک و نزا ،لایع و
رگا و .دشابی م مورحم یعبط و یدام تاذا
و ،دنیا نوریب مارحایا مکم رد دوشد انب
رد و ،دننکل امعتسا رطعو هدز هناشدن اوسیگ
هنوگره زا و ،دنور دوخن ازینک و نانز دزد
دنام و ،دننکربرد هتخود و نیگنر یاهس اب
سجد یارب رگید ،دندرگ دوخ رایب و رهش
و تهبا نا و ،دنام دهاوخن یقاب یمارتحا
دش دهاوخن هتخیر ورفسجد تمظعو لاج

یرعشا ی سوم و بازال بنددما «دنسم» رد

الله لوسر هئس ی ه : لاق رمعنا : هکتسا هدروا
ینکا و - اعتمما ی تعی - ملس و هلا و هیلع الله ی لص
نهب او حوریم مژکار لا اتحتن هب اوسر عینا ی شخا
¹ . اجاجد

عمر میگوید: «تمتع سنت رسول
خداست، و لیکن من بیم از آن دارم که مردان
زنان خود را در زیر درختهای اراک در
مگه فرود آورند، و سپس آنها را از آنجا برای
حج کوچ دهند».

نبدیعد زا یطویسد «عماوجلا عمج» رد و
نعی هذب اطخا نبرمعنا : هکتسا هدروا بیسم
الله لوسر عم اهتلعف : لاقو سجحلا رهشا ی فاعتمما
کاذ و ؛ اهذعی هئا انا و ملس و هلا و هیلع الله ی لص
ارمتعم ابصنا اثعش قافلا انم قفانم ی تأیدم کدحاننا
یفهتیبلت و هبصنا و هتعثد امنا و ؛ سجحلا رهشا ی ف
و سبلی و لحدی و تبیلاب قوطیف موقیم مژ ،هترمع
ناک اذا ی تدعمه اوناکن ایلهایا ی لععقی و بیطتی

¹ . ۹۰ ص ۲، ج «نازیما ریسفت»

يَجِبُ يَبْدِي نِمِي لَاجِرْخَ وَ جَحَابِلْ هَا يَمِيوزْ تَلَا مُوَي
 جَحَا وَ ؛ اَمُوَيَّ لَا اَمِيْبَلْتَا وَ بَصَدَا وَ اَمِيْفَتْ عَشَدَا
 اَعَا اَذْهَنْ يَدِ وَ مُهْنِيْبِ اَنْيَلْذْ وَ ؛ اَمْعَا نَمِ لَضْفَا
 مُهَلْ سَيْلْ تَيْبَلْ هَا نَّ اَعَمْ ، كَارَلَا تَحْتَنْ هُوَقْدْ
 1. مَهْيَلْعُ عَرْطِيْنْ مِيْفَمْ هُعِيْبِرْ اَمْنَا وَ عَرْزَلَا وَ عَرْضْ

اجب زاجد ياههام رد باطن بد رمع»

هدرک عنم عتمت روطب جدر ن دروا

ابنم : بهک تساهتفگ وادوخ و ، تساه

عتمت روطب ار جدر عادولا جدر د اذخل و سر

لمعن يازا ار مدرمن من کيلو ، مي دروا ياجب

جنر ، عتمت : بهک تسنيا نآ تاع و منکي مي هنذ

نيدب ، دنکي م هرمع رد رصحنم ار رفسد

قافا زاي قفا زاهامش زاي کي : بهک تروص

و رفسد بعد و جنر اب جدر ياههام رد ناهج

تکرد هرمع ن دروا اجب يارب دولادرگ

ي دولادرگ نيا و بعد و جنر نيا مانگنا ، دنکي م

رارق هرمع يارب ار دوخ مارحاي و هيبلت و

فاوط و دوشي م همکم دراو س پسد و ، دهدي م

، ددرگي م لحم س پسد و درواي م اجب ار مناخ

رپ رد سابل و ، دي اي م نوريد مارحاي ز و

وا ابش اهجوز رگا و دنزي م رطع و دنکي م

ربرد و ، دي امني م معقاوم و شزيمآ زين دشاب

مارحاي جدر يارب هيورت زور رد ات دنکي م

ي نم يوسد هب و ، ديوگي م کيبل و ددنبی م

ي جدر يارب مارحاي تروص نيا رد و ، دوری م

هدوبن ي بعد و ي جنر نآ رد بهک تساهتسب

هدوبن ي نتفگ کيبل و ي گدولآ رابغ و ، تساه

زور کيرگم تساه

1. 90 ص 2 ج «ن ازيما ريسفت»

صّ ذل باقم رد داهتجا، حجّ رد عتمت زا رمعی هذ تسا

و حجّ افضل است از عمره، و اگر ما مردم را در انجام حجّ تمتّع آزاد بگذاریم، هر آینه با زنان خود در زیر درختان اراک دست در آغوش خواهند شد. علاوه بر اینها ساکنین مکه که اهل بیت خدا هستند نه دامی دارند و نه زراعتی، و بهار معیشت آنها منحصر است در واردین به مکه» (که در صورتی که حجّ از عمره جدا باشد دو بار به مکه می‌آیند، و اهل مکه منفعت بیشتری می‌برند، و اگر جدا نباشد یکبار می‌آیند و طبعا منفعتشان کمتر است).

هک تسا هدمآ تایاور زا یضعب رد زین و
هلا و هیلع الله یصدی بنلا نأ تُمعد دَق: بتفگ رمع
اوسرعی نأ تُهرک ی نکا و، هُبأحصاً و هلعف مّلس و
رُطقت حجّ حلا ی ف ن و حور ی مّث ک ا ر لا ی ف ن هب
1مّهسوؤر. «حقاً من می‌دانم که رسول خدا و
أصحاب او حجّ تمتّع را انجام دادند، و لیکن من
ناپسند دارم که مردان زنان خود را در زیر درختان
اراک فرود آورند، و سپس درحالی که از
سرهایشان قطرات آب غسل جنابت جاری است به
سوی حجّ رهسپار شوند».²

تسا ن شور زینل یلد هیحاذن یا زا - باوج
و ادخ، صّ ذل باقم رد تسا ی داهتجا اریز
و، دناه دومن عتمت زا اوج رب حیر صت ادخل و سر
نأ بتسینل اکشا ی اج عتمت حجّ رد ص یصنت
داهتجا و ی صخش ی ارن اوتی مهنوگچ تقو
و ادخ و؟ درمش مّدم ن ا ر ب ا ر شیوخ یرکف

1. ۹۳ ص ۲، ج «ن ازیملا ریسفت»

2. دیوگی قرواپ رد ۱۹ ص ۲ ج رد طبس «ملاسا و معیش» باتک رد
هلمج ی سابع نومأم هک دنک ل قذ ۳۹ ص ۲ ج خیرات رد ادفلا و با
نایی» رد ظحاج زینو. دادی م تبسذ رمع هبار «ن یتلحم اتناک ن اتعتم»
تسا هداد تبسذ رمع هبار هلمجن یا ۲۳ ص ۲ ج «ن بیبت و

هک ار ی زیچ نامه هک دنتسنادی م ادخل و سر
 ماجنا ،تسان آن ارگنو ،دسرتی م ن آزار مع
 ،دناه درک عتمت بهر ما کذعم و ،داد دنهاوخ
 سجد و ،دننک عتمت مدرم ات دناه درک رما هکلب و
 تا ضویف زانیا و .دنه د ماجنا هنوگ نیدب ار
 هک تسال الله لوسر هعساو ت محر زای شان
 ی اهت ما بعد و جنر و تمحر ن آ دنهاوخ
 وای اعد و تسال هتشارب و اتما زار هقباس
 :هک تسال هومرف باجتمس ار

﴿تَلْمَذِ اَمَكَّ اَرْضِ اَنْبِئِءَ لِمَحْتِ لَا وَ اَنْبِرِ﴾
 ﴿عَقَاظِ لَا اَمِ اَنْلِمَحْتِ لَا وَ اَنْبِرِ اَنْلِبَقْنَ مَن يَدَّلَا يَءِ﴾
 ﴿بِ اَنْلِ﴾ (آیه ۲۸۶ از سوره ۲: بقره).

«بار پروردگارا کار مشکل و سخت را بر
 ما تحمیل مکن، همچنان که بر کسانی که قبل
 از ما بوده اند تحمیل کردی! بار پروردگارا
 کاری را که بر آن طاقت نداریم بر ما تکلیف
 مفرما».

احیر صد ادخل و سر و ادخ هکی ماگنه رد و
 ؟تسه ت فلاحم ت ارج ار ی سک ایآ ،دندهی م هزاجا
 ،ماکدا ح لاصم بهر دنرتاناد والوسر و ادخ هولاع و
 نامه و ،دسافم زای ریگولج و ،نیناوق کلام و
 سجد مارح ا تدم لوط دیاش میدرک هراشا هک روط
 و مانگرد ار ج اجد زای رایسب ن تخاسد دراو بجوم
 ،دشی م اهنا ل ممت مدع هطساوب عورشه ریغ ل مع
 ار قاشد فیلکت نیا ه موحر م لا ه م لا ه م ح ر دنواذخ و
 دیشخب ح یجرت رسد ربار رسید و ،تشارب

مکده کی ایآ رد هک تسنیا رما بئاجع زا و
 ن آعیرشتن ایآ رد ،تسال هومرف ن ایآ ار عتمت سجد
 هدیسهی م ن آزار مع هک ار ی ناعم نامه انیع
 ،تسال هداد هزاجا احیر صد و هومرف دزشوگ ،تسال
 ایآ ﴿ح ح ط ا ی ا ل ا ه ر م ع ل ا ب ع ت م ت ن م ف ر﴾ :دیامرفی مذ رگم
 و بیط ح اکن زار ههد و ظد ءافیتسا زای ریغ عتمت
 ربدهاشد ؟دشابی م ه بیط تاعتمت ریاسد و بیط س ابل

«روثنملا رَدلا ريسفت» رد هك تسا ي تياور امراتفگ
 قبيش ي با نبا جر خا : هك تسا هدمآ ٢١٤ ص ، ١ ج
 مُهَذَا مُعْتَمِلًا تَيَمُّدًا مِّنَ لِّقَاءِ عَاطِعٍ عَرَضْنَا نَبَا وَ
 مُعْتَمِلًا يَظْفَى فَوْ . بِأَيْثَا وَ عَاسْنَا نَمْنُوعْتَمِلًا أُونَا
 بِبَايْثَا وَ هَاهِبَا

نبا ج حطاي لآ قر معلاب عتمت ن مفي انعم سپ
 تَحْتِ هَيْتَمَا وَ يَتَجَوَّزِبِ شُرْعِيْنَ نَم وَ هك دشد دهاوخ
 نَم رَسَيْتَسَا اَمَفِ جَحَطَا ن اَمَرِ يَ لآ قر معلاب دعب كار لا ا
 ي دها

تسا هتشاد عتمت جرد رومعه کی تلاکشیا

ضعب نوچه هکنا نیا زا رتبیجه و
ضارتعا عتمت هرابرد ادخلوسر هب، باحصا
حبیقه جرد ار نانز ابشزیما نیع و، دندرک
أَیْتِمُ رُطْقِیْهُ جُرْفٌ وَ كَفَّرَ عَیْ لَآ اُنْدَحَا حُوْرِیَا: دندرمش
هباطخه و، دیسر الله لوسر عمسه بی نعم نیا نوچه
و، دنتشاد میدن آزا هک ار یرما نامه، تساخرب
هعقد دننامه و، دومر فرما نانا هب، دندر مشی م حبیقه
عتمت هب رما هرابودی نعید. دومر ف عتمت هب رما لوا
و رطعلامعتسا و، هتخود رخافساب و، نانز
رّجحت زجرما نیا ن تسناد راوگانایا و. دومن کشم
؟ دود دناوتی م رگید زیچ تیلهاج بادا زا یرکف

درادن فوختروص هب صاصتخا، عتمت جرد

، هکم یاهرازابلیطعت هیحانزا - مراهچ
عمج» زا یطویستیاور رد هک روط نامه
رومه هک میدروا بیسم ندیعدزا «عمماوجلا
یانهاد وی ماد، ادخهناخو تیدلها: دیوگی
تسا رصحنم ناشیا تشیعم راهب و، دنادن
هرمه و جرد نیا ربانب و. ادخهناخ راوززا
ناشیا یارب درینچ ماجنا تبوند ود رگا
تسا رتدندوس

ادخو، تسادخیاریب یزوسلد نیا - باوج
صذلابق رد داهتجانیا، درادن زوسلد هب زاین
دناسری م ار دوخن باگدنب یزور دنوادخ. تسا
نم قیرط و هارزا، نسحا و لمکأ و حذ هب
الله نَبِیُّ) دسری م دوخرما هب و بستحن لا ثید
طقف (قلاط: ۶۵ هر وسزا، ۳ هیآ) (هرما غلاب
و، میشاب و ادر بنامرف و عیطم هدنب دیابام
هحرم زا مدقو، مینکزارچو نوچه و اراکرد
هحرم رد تیرومأم هیحانزا و، تیدوبع
و ادخراتفگر بو، میهنذارف تیبوبر و تیرما

۱ ۱۷۸ ص ۲ ج «دعسنا با تا قبط» و ۲۹۶ ص ۳ ج «تیلد هریس»
۹۵ ص ۵ ج «یقهید ن نس» و ۱۸۸ و

میریگزی شیپن انآرما و ادخلوسر

اللّٰهُ يَدِي نَيْبٍ اَوْ مَدْقَتٍ لَا اَوْ تَمَّ اَنْ يَدَّلَا اُهْيَا اِي (آیه ۱، از سوره ۴۹: حجرات).

یوربور، دیاہدروآ نامیا ہک ی ناسک ی ا»
! «دیہندش یپ مدقو، دیئایذ ولجوالوسر و ادخ

تشیعم ی گنت زامہا و سرتنیا ریظن
زارگا ہک، دنتشاد ماسا رد صدر دنانمؤم ار
مارحلا دجسم و ہکم ہب نیکرشم دما و تفر
قیض و رسع رد ہکم نانمؤم، دوشد ی ہذ
ار ہیآ نیا دنوادخ، داتفا دنھاوخ تشیعم
:داتسرف

سَجَدَن وُكْرِشْمًا اَمْنًا اَوْ تَمَّ اَنْ يَدْلَا اَهْيَا اِي) (میکد میء الله ن) (آیه ۲۹ از سوره ۹: توبه).

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید، مشرکان نجس هستند، و بعد از این سال نباید به مسجد الحرام نزدیک شوند، و اگر شما خوف و هراسی از تنگدستی و عائله‌مندی دارید، پس به زودی خداوند اگر بخواهد شما را از فضل خود غنی و بی‌نیاز می‌گرداند، و خداوند داناست، و کردار و رفتارش از روی حکمت است.»

بِعْتَمَتِ حَجِّ صِاصْتَا بِحِجَانِ زَا - مَجْنِبِ
مَدْعَلِ اَدْرَدِ نِيَا رِبَانِيَهْكَ ، فَوْخِ دِرَاوْمِ
تَسِينِي عَتْمَتِ ، فَوْخِ

جَرَخَا :: هَكَ تَسَا هِدْرُوَا «رَوْتَنِمَا رَدَلَا» رَد
يَهْيِي نَامْدَع نَاك : لَاقَ ؛ قَيَقَشْدِ نَبِ اللّهِ دَبَع نَعْمِ لِسْمِ
يَلْعِنُ نَامْدَع لَاقَفَ ؛ اَهْبِرُ مَأْيِي لَع نَاك وَ ؛ بَعْتَمَا نَع
اَنْعَتَمَتَا اَنَا تَمْدَع دَقَل : مَلَا سَلَا مِيءِ سِي لَع لَاقَفَ ؛ تَمَلِكِ
لَاقَ وَ ؛ مَلَسُو [مَلَاو] مِيءِ اللّهِ يَلَصِدِ اللّهِ لِوَسْرَ عَم
اِنْ يَفِنَاذَ اَنْكَا اَنْكَلَا وَ

«مسلم از عبد الله بن شقيق تخریج کرده است که او گفت: عثمان پیوسته مردم را از حج تمتع نهی می‌کرد، و علی علیه السلام پیوسته به حج تمتع امر می‌نمود، عثمان به علی جمله‌ای گفت، علی در جواب فرمود: می‌دانی که ما با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم حج تمتع انجام دادیم، عثمان گفت: و لیکن ما در آن وقت ترسناک بودیم.»

هَكَ تَسَا هِدْرُوَا «رَوْتَنِمَا رَدَلَا» رَد زِيَدِ وَ
نُبَا وَ رِيْرُجُ نُبَا وَ اَهْبِيْشِ يَبَا نُبَا جَرَخَا
اهْيَا اِي : لَاقَفَ بَطْخَا نَا رِيْبُرْلَا نُبَا نَعْرِدْتَمَلَا

۱، ۲ ج «ن‌ازیملا ریسفت» و ۲۱۶، ص ۱، ج «رَوْتَنِمَا رَدَلَا ریسفت»
ص ۹۱.

سَجَّحًا إِلَىٰ لِإِثْرٍ مُّعْتَابٍ مُّتَمِّتًا أَمِ اللَّهُ وَسْ أُنْدَا
لُجْرًا لِّهَيْدِنَا مُعْتَمِّتًا أَمَّنَا، نَوَعْنَصْتَا أَمَك
مَسْبَحِي وَأُ، رُسَك وَأُضْرَمَ وَأُؤَدَعُ هُرُضْحِي سَجَّحًا
مُعْتَمِّتِي هُرْمَا أَهْلُ عَجِيْفٍ مُّذْقِيْفٍ سَجَّحًا مُّأَيَّا بَهْدِي سِي تَدْرُمَا
أَذْهَفَ، أَيَّدْهَ سِي دَهْدِي وَ سَجَّحِي مُّذَلِّ بِقَمَلَا مِاعَلَا سِي لِإِثْرٍ مُّعْتَمِّتَا
١. ائِدْحَا - سَجَّحًا سِي لِإِثْرٍ مُّعْتَابٍ مُّتَمِّتًا

١، ٢ ج، «نأزيمأ ريسفت» و ، ٢١٤ ص ، ١ ج «روئنمأ رِّدلا ريسفت»
ص ٩٤.

طلاغاً زاهلأسم رد رملای لوا هیآ به کسمت

تسا

«ابن ابی شیبه، و ابن جریر، و ابن منذر، از عبد الله بن زبیر تخریج کرده‌اند که: او خطبه خواند و گفت: ای مردم! سوگند به خدا که مراد از تمتع به سبب عمره تا زمان حجّ این‌طور نیست که شما بجای می‌آورید! بلکه مراد از تمتع این است که شخص برای حجّ اِحرام می‌بندد و لبّیک می‌گوید، و سپس بواسطه دشمن، و یا مرض، و یا شکستگی که برای او پیش می‌آید، و یا بواسطه پیشامد امر دیگری که او را از رفتن به حجّ باز می‌دارد، نمی‌تواند به سوی حجّ برود تا اینکه آیام حجّ سپری می‌شود، و در این صورت آن اِحرام را تبدیل به اِحرام عمره می‌کند، و به مگّه می‌آید و عمره را انجام می‌دهد، و از اِحرام بیرون می‌آید و تمتع می‌کند، و این عمل عمره را کفّاره عدم حجّ خود قرار می‌دهد، تا سال آینده برسد، و در آن سال حجّ می‌کند و با خود هدی می‌آورد. اینست معنای تمتع به سبب بجا آوردن عمره تا فرا رسیدن زمان حجّ - الحدیث».

لوسر راتفگ و نآرقهیا: به کتسنآ - باوج
فوخ تروصده بر اصحنآ و ،تسا ق لطم ادخ
حیرصتاً اصوصخم ﴿مُتَّئِماً اِذَا فِ﴾ هیآ و ،دراند
مدعو و نماً تروصرد عتمت مکدنیا به کدراد
به هیآ دروم رصدنیا رباندر سپد .تسا فوخ
نیا هولاء و .تسا لیلد لاد فوخ تروص
،تسا هومذ ربیز نبد الله دبعه ک ار یریسفت
،تسیند شید یدروآ رد ن می لیخت ینعم کی
قلاطی هکلب ،درادنتنس و باتکزا یدهاشو
نآ فلأخم ادخ لوسر راتفگ قلاطی و هیآ
نَمَف﴾ هر قف به ام ،هتشذگ اهنیا همه زا .تسا
ار عتمت بوجو تابثا ﴿حِطَّ اِي لآ اَر مَعْلَابِ عَتَمَتِ
یده موزا طقف هر قف نیا :دنیوگبات ،مینکی مذ
هکلب ،دناسری م عتمت صرف تروصرد ار

نَمَلًا كَلْبًا: هلمج هب ی نعی، ن آلیذ هب ام ل لادتسا
و، اتسا (م ا ر ح ا ا ج س م ا ی ر ض ا ا ه ا ن ک ی م ا
و ق ل ا ط ا ر و ط ه ب ل ی ز ن ی ا
ض ر م و و د ع ز ا ف و خ ه ب ی د ی ی ق ت ه ن و گ چ ی ه
ی ا ر ب ا ر ع ت م ت ب و ج و ، ه ر ی غ و ی گ ت س ک ش ت و
د ن ا س ر ی م ن ا ت س د ر و د

هک بیرقت نیدب، تیلو و هیحان ز ا - مَشَشَد
 دوخه یعرشد تیلو و ساساربع تمت ز ا ی هذر مع
 رملأ اولوات عا ط ا دنوادخ اریز، تساهدرک
 دیوگ هک اجنأ، دنادی م بجاو ار
 اَوْعِیْطًا وَ اَللّٰهُ اَوْعِیْطًا اَوْتَمَّ اَنْ یَّذَّلَا اِیَّاهُ اِیْ
 ﴿مُكْنِمِ رَمَلًا یَلُوءُ وَ لَوْسَّرَلَا﴾ (آیه ۵۹، از
 سوره ۴: نساء).

دینک ت عا ط ا دیا ه در و آ ن امیا هک ی ناسک ی ا
 ز ا و ، ربمغیب ز ا دینک ت عا ط ا و ، دنوادخ ز ا
 ! «دنتسه امش ز ا هک ی رما ن ابخاص
 ی هذ ز ا ار ی تایاور ل اونم نیمه رب و
 سجد ز ا دوخت موکد نامز رد رمع حیرص
 بهلمج ز ا دناه در و آ ع تمت

تسا در او س ابع ن با ز ا «ی ئاسن ن نس» رد
 نَعَمْ كَاهِنًا ی ن ا ل ل ه و : ل و ق ی ر م ع ت ع م س د : دیوگی م ه ک
 اَللّٰهُ لَوْسَّرَ اَهْلَعَفْدَقًا وَ ، اَللّٰهُ بَا ت ك ی فَا اِهْنَا وَ اَعْتَمَّا
 ی ح ح ل ا ی فَا ر م ع ل ا ی ن ع ی - م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د

1-

«شنیدم که عمر می گفت: سوگند به خدا که
 من شما را از تمتع نهی می کنم، گرچه در
 کتاب خدا وارد شده است، و با آنکه حقا
 رسول خدا آن را به جای آورده است. - و مراد
 او از تمتع، داخل کردن عمره در حج است
 -».

قرضی با ز ا م ل س م ز ا «ی قهید ن نس» رد و
 ی ه ن ی ر ی ب ر ل ا ن ب ا ن ا : ت ف گ ه ک ت س ا ت ی ا و ر ر ب ا ج ز ا
 ی ر ج ی د ی ا ع : ل ا ق ، ه ب ر م ا ی س ا ب ع ن ب ا وَ اَعْتَمَّا ن ع
 و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل ه ل و س ر ع م ا ن ع ت م ت ، تُ ی د ح ل ا
 ل ا ق ف س ا ن ل ا ب ط خ ر م ع ی ل و ا م ل ف ، ر ک ب ی ب ا ع م و م ل س
 ا ذ ه م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا ل ل ه ل و س ر ن ا
 ن ی ت ع ت م ا ت ن ا ک ا م ه ن ا وَ ؛ ن ا ر ق ل ا ا ذ ه ن ا ر ق ل ا وَ ؛ ل و س ر ل ا

1. ۹۱ ص ۲، ج «ن ازیملا ری سفت»

أَنَا وَ مَلْس و هَلَا و هَيْءَ اللهُ يَلْصِدِ اللهُ لِوَسْرٍ دَهَعِ يَأَع
 ؛عَاسِنَا مُعْتَمُ امْهَيْدِحَا ،امْهَيْءَ بُقَاعَا وَ امْهَيْءَ يَهْنَا
 مُنْبِيغَ لِإِلْجَا يَلِإِ ةَأَرْمَا جَوَزَتِ لِجَرِ يَأَع رُدْقَا لَو
 1.بِحَطَا مُعْتَمُ يَرِخْلَا وَ ؛ةَرَا جِحْلَابِ

و ،درکمی معتمه زار بیژن بد الله دبع»
 رباچ ،دومنی مرمأ معتمه بس آبع ند الله دبع
 ام تسد به ن اتساد نیا :تفگ نینچ الله دبع ند
 ام ،تخوما دیاب ام زا و ،تسا هتفرگ تروص
 عتمت ملس و هلا و هیء الله یلصد ادخل وسر اب
 عتمت زین رکب وبا نامز رد و ،میدومنی م
 به تموکد تبودن وچ نکیل و ،میدرکمی م
 بطاخم ار مدرم دوخ به بطخرد ،دیسر رمع
 لوسر نامه ادخل وسر :تفگ نینچ و ،هتخاس
 عتمت ود ،تسان آرق نامه زین آرق و ،تسا
 و هلا و هیء الله یلصد ادخل وسر نامز رد
 و ،منکی می هذود نازا نم و ،دناه دود ملس
 و تازاجم دوشد نآ بکترم هک ار یسکره
 .منکی مرفیک

یکی از آن دو، تمتع با زنان است، و من
 تاب نمی آورم که ببینم مردی زنی را تا زمان
 معینی به ازدواج خود در آورده است، مگر
 آنکه جسد او را در زیر سنگ باران رجم،
 سنگسار نموده، و پنهان کنم، و دیگری تمتع
 در موسم حج است».

زای تیلو نینچ رمع هک تسنا - باوج
 ریغت ار می مکد دناوتب هک ،درادن ادخ فرط
 میرحتار یللاح ایو للاحار یمارحو ،دهد
 وَ لَوْسَرِّلا اَوْعِيْطًا وَ اَللهِ اَوْعِيْطًا (هیا و ،دیامد
 رد ت عاطا بوجو ل ماشد (مُكْنِمِ رِمْلًا يِلْوًا
 .دوشی منی نعم نیا رئاظن

زا مود دلج رد هک روط نامه - لاوا اریز
 هرود هلسلسد زا «یسانشماما» هرود نیمه
 رملأ اولوا ،مپاهدروا ملسا فراعم و یولع

1. 91 ص و 90 ص ، 2 ج «نازیما ریستف»

یزار رخف و ،دراد نیموصعم هب ص اصتخا
 ربش بهذم و هدیقع رد دوح بآصت تیاهن اب
 مود دلجر دام .تسا هدرک فارتعا ی نعم نیا
 ثحب عوضوم نیا زا احورشم و لاصفم
 و فارطاً تمکللا ی نعم مامتب و ،میاهدرک
 تاهبش و ،هدومذ ی سررب ار بلاطم بناوج
 و هداد خساپ ادخ هوق و لوح هب ار نیعفادم
 ی لوا هیآ لومش ضررف رب هک میاهدومذ تابثا
 مزلتسم هیآ نتم ،نیموصعم ریغ هب رملاً
 دشدهاوخ ضقانت

دروخرپ ی سک ملاک هب ل اح هب ات ام و
 عافلذ زا والاثما و رمع یارب هک میاهدرکذ
 عامع مامت هکلب ،دشاب هدوب تمصد هب ل ناق
 دنهاوخی م ششوک و ی عسد مامت اب هماع
 بلاطم یارب و ،هدومذ میمرت ار وایهاطخ
 تسرد ی حیحصلمحم وایهاوند و رماو او
 همه نیا شلاتو نرقه دراهچت شنکابو .دننک
 بتک و تاروفسم همه نیا نتشوند و عامع
 و ،دنیامنب وایهاطخ عفر دناهتسناوتند زونه
 هب نورقم و تقیقدهب ققحتم ار یو ملاک
 دنده هولج موصعم ار وایهاوند ،باوصد
 نآرقهک ار ی تیلو ی لک روط هب - ایناژ و
 نیالثلماشد ،دهدی م رارقش لها یارب میرک
 دوشی مندر اوم

همدمم کید هب زایند ی نعم نیا حیضوت و

بهکت سنیا ن آ و ، دراد ماتوک

ربد نراد تلاد ن او ارفروط هب ن ارق ت ایآ

لوسر ربدنوادخ هک ار هچنآ زا یورید موزل

﴿لِزْنًا أَمْ أُغْتَبَ﴾: هیآ لثم تسا هدرکل زاندوخ

﴿مُكَبَّرَ نَمُّ مَكِيلًا﴾ (آیه ۲ از سوره ۷ اعراف).

«پیروی کنید از آنچه که از طرف

پروردگارتان به سوی شما فرستاده شده

است».

هچنآ زا یورید موزل ربدنراد تلاد زین و

و هومرفع یرشت ادخ نذا هب ادخلوسر هک

﴿أَمْ نَوْمَرِّحِي لَا وَ﴾: هیآ لثم تسا هدرکل ناید

﴿هُلُوسِرَ وَ أَللهَ مَرَّحَ﴾ (آیه ۳۰، از سوره ۹:

توبه).

«و حرام نمی دانند آنچه را که خدا و

رسولش حرام کرده اند».

﴿أَمْ وَ هُوَ دُخْفَلُ وُسْرًا مُمَكَاتًا﴾: هیآ لثم و

﴿أَوْ هَتْنَفَ هُدَعُ مُمَكَاهِنَ﴾ (آیه ۷، از سوره ۵۹:

حشر).

لمع دنکی رمأ امش هب ربمغیب هچنآ»

تسد دنکی می هذ ار امش هک هچنآ زا و ! دینک

! «دیر ادب

هب ، می هذ هلباقم هب هیآ نیا رد نایتا هک اریز

ادخت عاطا اذه ی لعف .تسا ندرک رمأ ی انعم

و رماوأل اثتما هب تسا بجاو و ا لوسر و

هرابردتسا نینچمه و .باهنآ ی هاوندزا باننجا

تواضقه و مکد قبط دیاب هک مکد و تواضقه

رد و .درک مکد و درکل معشلوسر و ادخ

تایآ بیترت هب دروم هسرد هدئام : ۵ هروسد

﴿مُكْحِيْمًا نَمَّ وَ﴾: بهکتسا دراو ۵۰ و ۴۸ و ۴۷

﴿بَن وُرُ فَاكْلًا مُمْهَ كِلُوْأَفُ اللهُ لِرَزْنًا أَمْ﴾

«و کسی که طبق آنچه که خدا فرو فرستاده

است حکم نکند، پس آن جماعت البتّه

کافر اند».

﴿مُمْهَ كِلُوْأَفُ اللهُ لِرَزْنًا أَمْ﴾: مُمْكْحِيْمًا نَمَّ وَ

﴿بَنُو مُلَاطَّا﴾

«و کسی که طبق آنچه که خدا فرو فرستاده
است حکم نکند، پس آن جماعت البتّه
ظالمانند».

﴿مُّهُ كِئْلُوا فُ اللهُ لَزَنَّا اَمِبِ مُكْحِي مَ نَم وِ﴾
﴿بَنُو قِسَافَلَا﴾

«و کسی که طبق آنچه که خدا فرو فرستاده است حکم نکند، پس آن جماعت البتّه فاسقاند».

دندان از یک ماکدا عیر شد ق در ملاً ولوا

اِذَا يَنْمُوْمٌ لَا وَنِمْؤِمِنَا كَامٍ وَ ﴿: هِيَ لَثْمٌ وَ
تَرِيخًا مُهَلًا نَوَكِيْنَ اَرْمَا هُلُوْسَرَّ وَ اَللهِ يَضَقُّ
لَضَدِّقْ هُلُوْسَرَّ وَ اَللهِ صِنْعِيْنَ مَ وَ مَهْرِمَا نَمَ
﴿بَانِيْمٌ لَّا لَاضَ﴾ (آیه ۳۶، از سوره ۳۳:
احزاب).

«و برای هیچ مرد مؤمن و هیچ زن مؤمنه‌ای چنین نیست که در زمانی که خدا و رسول خدا نسبت به چیزی حکم کنند، اختیار برای خود آنها در آن چیز باشد. و کسی که عصیان خدا و رسول او کند، حقاً به گمراهی آشکاری گمراه شده است».

رَاتْحِيْ وَ ءَاشِيْءَا مَقُحْخِيْ كُبْرٍ وَ ﴿: هِيَ لَثْمٌ وَ
﴿تَرِيخًا مُهَلًا نَوَكِيْنَ اَرْمَا﴾ (آیه ۶۸، از سوره ۲۸:
قصص).

«و پروردگار تو آنچه را که بخواهد می‌آفریند، و اختیار می‌کند، برای آنان اختیاری نیست».

و عاضق اید، تاییا نیا رد رایتخا زا دارم و
زا تمسقا ود ره لماشد اید و، تسای عیر شد اید
روط هبن آرقرد و، دوشی م عیر شد و عاضق
خسند تسای باتک هک تسای در او حیرصد
تمایق زور اتن آرقرد هلزاند ماکدا و، ی‌ندشاند
ی‌قابتسای هشد در او هک ی‌ئیفیک نامهر رب
دنتسه.

نَمَلٌ طَابُلًا يٰهِيْتَايْ لَا * زُرِيْعًا بُبَاتِكَا هِنَا وَ ﴿
﴿دِيْمَدٌ مِيْكَدٌ نَمَلٌ يَزْنَتُ يَفْلَخُنْ مَ لَا وَ يٰهِيْدِيْنَ يٰيْدِ
﴾ (آیه ۴۱ و ۴۲، از سوره ۴۱: فصلت).

«و بدرستی که این قرآن هر آینه کتاب عزیزی است که باطل به آن راه پیدا نمی‌کند نه از مقابلش و نه از قفایش، فرستاده شده از جانب خداوند حکیم و حمید است».

ضمیر در «اِنَّه» به ذکر بر می‌گردد که مراد قرآن است اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ (صدر آیه ۴۱). و عزیز به معنای منبع و استوار است که نمی‌گذارد چیزی در او اثر پیدا کند، و او پیوسته حافظ و پاسدار خود می‌باشد.

تسا ل طاب دورو ، ل طاب ن اتیا زا دارم و
ایو ار ن آ همه ک ی روطب ، ن آ رد
فراعم زا هچ ار ن آ ءازجا زا ی ضعب
زا هچ و ، عیارش و ما کحاً زا هچ و ، هّقد
ناگتشدگ رابخا و ص صق زا هچ و ، ت ایقلاخا
بارخار ت ایاکدو ل اثماً زا هچ و ، ن اگدنیا و
ریغ ایو ل و بقل باقریغو ل طاب ار اهنا و ، دنک
دیامنل مع ل باق.

نم ظفله به یآ رد هک افق و لباقم زا دارم و
 بهر و ظنم ای، تسا هدمآ هفلخنم لا و هیدینید
 درادنه ار واهل طابیی نعیتسا نامز بسد
 رد هچ و هدنیآ و ولج یاهن نامز رد هچ
 ی نعم تروصد نیار د و ، هتشذگ یاهن نامز
 رد هک یزیچ و ی مکد چیه هک دوشی م نینچ
 ن آرق رد دناوتی مند ، ددنویپ عوقو به هدنیآ
 به عایشا و مکد چیه و ، دزاسد دراوی لاکشیا
 ادیپ هنخرن آرق رد زینق باسرد هتسویپ ققحت
 ای و ، دزاسی مندی هاو و هابتار نا و ، دنکی مند
 تیاکد هک تسا ی تادوجوم و رابخا بسد به
 ی نعم تروصد نیار د و ، دنکی م عیاقو نا زا
 و اهزیچ زا کی چیه ی نعید ، دوشی م س کع به
 نورق زا تیاکد هک ی لعف مولع و ماهن و نا
 دناوتی مند ، تسا دوجوم لاعف و دنکی م هقباس
 ما کحاً زا کی چیه و ، دنکد اجیا ی نهو ن آرق رد
 تمایق زور ات ادعب هک ی مولع و نیناوق و
 ی روتف ن آرق رد دناوتی مند زین ، دما دهاوخ
 دهد .

و ، تسا ی کی هیا دافم نیریدقتلا لاک ی لع و
 ن آرق تاناید رد هجو چیه به مکنیا نا
 غورد ش یاهر بخ رد و ، تسیند ی ضراعت
 ش عیارش و ما کحاً و فراعم رد و ، تسیند
 ریغت و فیرحت و خسند و ، درادنه ار ن لاطب
 هضراعم ی زیچ و ا اب و ، دوشی مند ادیپ و ارد
 اتل اذ زا هتذاد عیاقو به تبسند هچ ، دنکی مند
 نامز ات هتشذگ عیاقو زا هچ و ، تمایق زور
 ملاء تقلذ .

ن اکما مدع رب دراد تللاد هیا هلمجلاب و
 و . جومع و قلاطاروط به نا ما کحاً رد خسند
 عیرشت ادخلوسر و ادخار هچنا نیار بانب
 تّما همه رب ، دناه دومرف مکد ای و ، دناه درک
 دارفا هچ ، دننک یورید نا زا تسا بجاو
 نیا . رملاً اولوا صوصخ هچ و تّما زا ی دا
 تیفیک نیدب هک دوصقم یارب دوب ی اهمدقم

دشن ایب.

او عِطَاءُ: هیا هک دیای متسد ه بن ایب نیا زا
﴿مُكْنِمِ رِمْلًا يَلُوءُ وَ لَوْسَرًا اوُعِيطًا وَ اَللهُ
یورید و تعباتم ق قد تابثا رملأ اولوا یارب
ماکحأ هر ابرد اماً و ،ماکحأ ریغ رد دنکی م
ظفد رد تیعر مامت و رملأ اولوا ایها ایلک
یورید بوجو رد و ،ادخل و سر و ادخ ماکحأ
دنتسه یواسم اهنأ زا

زا تعاطا بوجو ساسا نیا رب و
،تساهنأ یهاوند و رماوآ رد طقف رملأ اولوا
رد ار ماسا تّما حلاصه کی در او م هبت بسند
رد دیاب الله م کدل ادر هر دن کیلو و ،دنیبب نآ
دشاب ظوفحم دروم و ایضق

روما رد صخش هک ی دید حلاصه دننام انید
 ماجنا ار ی راک و ، دنکی م دوز ی صخش
 لادود ره رد و ، دنکی م کرتای و ، دهدی م
 ، تسار یغتیلا و تباثوا رایتخا و مکدل صاً
 رد هک میراد ی قد نینچام زامادک ره لاثم
 هک میراد قد و ، میروخب راناً هعمج زور
 ار ندروخناید و ندروخناید سپ ، میروخن
 زاوجتروصود ره رد ی لو ، مینکی م رایتخا
 صخش لام زامعمج زور رندروخ راناً
 رد میناوتی مام . تسای قاب دوز لاد هب دوز
 ، میرخناید و میرخناید زیچن لاف هبنشچن زور
 لام ی ارشد و عید زاوجتروصود ره رد و
 رد میناوتی مام . تسای قاب دوز لاد هبل لاد
 و ، مینک عوجر عرشد ی ضاق هب عزانم نلاف
 میئامنند عوجر میناوتی م و ، میریگبار دوز قد
 ره رد و ، میئامنند رظن فرص دوز قد زام
 عرشد ی ضاق هب عوجر زاوج مکدل لادود
 . تسا تباث

لاثم ، میدهد ریغتار ی مکد میناوتی مذی لو
 ، میدهد ماجنا ی وبر هلماعماید و ، میروخب بارشد
 تیکلم مکد و . مینک بصدغ ار ریغل لاماید و
 صخش تحلصه هچرگ ، میئامنند لطابار وا
 نیا مامت رد اریز . مینیبن آرد ار ن تشیوخ
 ادیب اذمکد اذت محازم ، امل عفنیام ، ل اوحاً
 . تسار یغتیلا و تباث اذمکد و ، تساهدرک
 . ی صخش تافرصدت رد دوز ی لاثم نیا

رارق نیمه زام بطم رمای لو هرابرد
 قبط رب هماع روما هبت بسنر ملاً اتیغ ، تسا
 ایها ایلیک ماکدا ظفد تیاعر اب ایلیک حلاصه
 ربمایپ و ، هروا دیجمن آرقهکی جهن نامهر ب
 . تساهدومرفن ایید اذ

زام دیاب ایعون حلاصه بسدر بر ملاً اولوا
 و گنج هفیظو و ، دننکی رادهگن ماسا روغث
 و تراجت رد و . دنزاسد صخش م ار حلاصه
 و یکیدزنهار ، مدرم ی دابع روما و تعارز

ی بایماکو یرادر بهر هدی اربار میقتسم قیرط
رییغت و ی لک میرحتق دی لو، دنده ن اشذ ن انا
د نرادنار ی هلا مکد.

هبرملاً ی لو هک تسنا بالطم لّصحم و
روما رد رملاً قیاغتسا دحاو درف هلز نم
و هفیظو ره و تساهمّاع ی ارب هک ی عون
روما رد دارفا زا درف ره ی ارب هک ی رایتخا
ی لو ی ارب، تسوا ی گداوناخ و ی صخش
تسا ی عامتجا و ی مومع روما رد رمأ

روم اردار ی قرصت ه نوگره ق در مائی لو
هبت بسند دود دید حلاصه بسد ربی عامتجا
ره رد الله مکد ظفد تیاعر اب هماء عفانم
دراداری اهتداد و هعقاو

دشاب زیاجرمائی لو یارب دوشد اندرگا و
رب هعیعضو ایو هیفیلکت، هعیعیرشد ما کارد هک
رگید دنک فرصت، نامز و تقو حلاصه بسد
رگید و، دنام دهاوخذی قادی مکد چیه
زا مکید ره اریز دود دهاوخذی تعیرشد
ای و، دنرادرباری مکد رگا رمأ نابحاص
تعیرشد، رمائی لو دنچرورم زاسپ، دنراذنگب
و، دشد دهاوخذ نوگزاو نآ داینب و نوگرگد
زور ات تعیرشد ماود و رارمتسای ارب رگید
دوشی منر و صتی موهفم و ی نعم تمایق

مکد: دوشد هتفگ هکنآ نیدتسا توافته چه و
رد عتمت مکد و، تقوم حاکنه بنانز زا عتمت
تدابع و کسنت ئیه اب هریغ و نانز زا جج
و، درادنت بسانم ججاد تیفیک و عضو و جج
حابم: دوشد هتفگ هکنآ نید و، دوشد هتشارب دیاب
و تراسا ناونع هب ار ملاغ و هدنب ندوب
ی لعفی ایند عضو اب ت بسانم ن تفرگ ق اقرتسا
هتفگ هکنآ نید و، دوشد هتشارب دیاب و، درادنت
و، قراسد دی عطق زا هیهلا دوددء ار جا: دوشد
و ن تشک ای و راکانز صخش دلج و مجر
ایند زورما ندمت ار لتاق صخش صاصقه
رد هیراجن یناوقو، دنکی مذ مضهو ددنسپی مذ
هتشارب دیابو، دنکی مذ لوبقار نآ زورما ایند
تسا رایسب ی نعم نیا ریظن و، دوشد

نیا رد هدر او تیاور ضعبزای نعم نیا و
ل باقم رد بعکن بی با هک دوشی م هداقتسا باب
ی رادنتاری قدنینچ وت: ت فگ و دانتسیا رمع
و! هی هدر بیغتار ادخلوسر و ن آرق مکد هک
دهدب هک تشادنتی خساپر مع

جَرِّخَا: هک تساهدروا «روثنما ردا» رد
نَا: نَسَحَلًا نَعْدَمًا وَ هِدَسْمَی فِیْ وَهَارَ نُبِقِ احْسَا

مَأَقْفَ لَزَنْدَقَ! كَلَّا كَلَّا سَيِّدُ: لَأَقْفُ؛ بَعَكَ نُبَيْ بَأِ يَهْيَا
 اللَّهُ يَلِّدُ اللَّهُ لِيُوسِرَ عَمَّ أَهَانَرَمَنْعَا وَ إِلَهَ نُبَاتِكِ
 1. رُمُعَلْ زَنْفَمَّسَو [هَلَاو] هَيْدَع

«اسحاق پسر راهویه در «مسند» خود و
 أحمد حنبل از حسن روایت کرده‌اند که: عمر
 بن خطاب تصمیم گرفت که مردم را از تمتع
 در حجّ نهی کند، ابی بن کعب برخاست و
 گفت: این حقّ برای تو نیست. کتاب خدا این
 حکم را آورده است، و ما با رسول خدا صلی
 الله علیه و آله و سلّم عمره و حجّ تمتع بجای
 آوردیم. عمر به شنیدن این سخن از منبر فرود
 آمد.»

الله يَلِّدُ اللهُ لِيُوسِرَ مَكَدَ فَلَاحِرْدَ رَمَعِ رُوْتَسِدَ
تَسِيْدُ لُوْبِقْمَ مَّسُو وَ هَلَا وَ هَيْدَع

به که تسا هدروا «روثنملا رّدلا» رد زین و

نُبْدِيْعَسْدُ نَعِي نَأَسْنَا وَ مُسْمُ وَ شِي رَاخْبُلَا جَرَخَا
 يَفَنَاقْسُعِبَامُهُ وَ نَأَمْدَعُ وَ شِي إِعْفَاكْتَا: لَأَقْبِيسْمَا
 هَلْعَفَرِمَانَعِي هَنْتَنَ أَلَا دِيرْتَامُ بِي إِعْلَأَقْفُ؛ بَعَعْمَمَا
 يَأَرَامْلَفُ: لَأَقْفُ؛ مَّسَو [هَلَاو] هَيْدَعَاللّهُي لِيُوسِرَ
 2. بَاعِيْمَجَامِهِيْلَهَأُ شِي إِعْكَلَا

«بخاری و مسلم و نسائی از سعید بن
 مسیب تخریج کرده‌اند، که او گفت: در عسفان
 (که یکی از منازل بین مکه و مدینه است)
 بین علی بن ابی طالب علیه السّلام و عثمان،
 درباره تمتع حجّ گفتگو و اختلاف واقع شد.
 علی علیه السّلام فرمود: تو مقصودی نداری
 مگر آنکه مردم را از عملی که رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلّم انجام داده است
 جلوگیری نمائی! و چون علی علیه السّلام دید
 که عثمان بر مقصود خود باقی است، خودش

1 ص ۲ ج «ن ازیملا ریسفت» و ۲۱۶، ص ۱، ج «روثنملا رّدلا ریسفت»
 ۹۶.

2 ۲۱۶، ص ۱، ج «روثنملا رّدلا ریسفت»

به نیت حج تمتع یعنی عمره با حج لَبَّیک گفت
و اِحرام بست».

نیا: هک دما تسد هب دش نایب هچنآ زا
تعیرش رد رمع تافیرحت و تارییغت
رد و .تسا هدوبذ حیحص الله لوسر ترصد
نامه وای مدرم تموکد و باختنا ضرر ف
ی تاقرصدن یبچزاب، دنرادنی م هّماء هکروط
تسا لوبقل باقریغ وازا

هکلب، درک ی هذّج هعتم زا اهنت هذرمع
هکی سک: تفگ و، درک عنم زین اوسن هعتم زا
دوخ جاودزا دقع هب ی ئیعم تدم اتار ی نر
رد ی نعید .منکی م ی راجدّد وازا رب، دروآرد
تّد و منکی م ی راج انز مکد، ن اوسن هعتم
رگید روما زا ی رایسب رد زین و .منزی م
رد و، دودت تعیرش فالاخر به کداد ی تاقرصد
تسا طوبضم هّماء و هعیش هئصفم بتک

و رکب و با تّنس ساسا رب زین نامثع و
رد هکی تقون وچ، دیسر تفلاخ هبرمع
ی زور هسد واضقنا زا سپی روشد س لجم
و اهوگتفگ هجیتد، هدرک نیعت رمع هک ار
نبدن محرّلا دبع دیسرن ی ئاج هب تاتحابم
تفگ ماسلا هیلع نینمؤملاریم هب فوع
هب هکنا طرش هب، تفلاخ هبوت اب منکی م تعید
نیخیش هریسد و ادخلوسر تّنس و ادخباتک
ای نک راتفر!

هې طقف: دومر ف ملاسلا هيلع نينمو ملار يما
 اذخ ريمغيپ تنس و اذخ باتک هې لمع طرشد
 هې درک ور فوع نېن محرلا دبع هاگنا
 لمع طرشد هېوت اېد منکي متعيب: تفگو و نامثع
 هريس و اذخ لوسر تنس و اذخ باتک هې
 وال صا نيا رب و ، درک لوبق نامثع ! نيخيش
 1. درک باختنا تفلاخ هېار

تموکد نارود رد نامثع: مينيبی اذهلف
 ماجنا رمع و رکب و با هک اري ناهفلاخ ، دوخ
 هلو عجم ما کحاً رب و ، درمشی مرتحم دنداد
 ی با نې تيوا عم زين و . داهنی مه حصد نانا
 اري نيخيش هريس ميمایي نېد عافلذ ریاس و نايفس
 رظن هطقن زا هکي لاحرد ، دندر مشی مرتحم
 ی اري حيحصل محم چيه ، ی لقنو ی لقع ثحب
 ت فاین او تي مذ نآ

وال لوسر راتفگ هې و اذخ باتک هې هک ام
 موصعم اري اهنا هک تسنا ی اري مینکي لمع
 ليلد هچ هنرگ و ، مینادی مزواجت و اطخ زا
 تمايق زور ات هک ، دومنی مازلا اري عطق
 و تدابع و راک و بسک ، هعطاق تجدن و دب
 ادبع اري دوخ ی عامتجا روما و داهج و حاکن
 و مکحم هياپ هک ، مینکي رانگ هياپ ی لصا رب
 دراندي راوتسا

اذخ باتک زا و ، هدوبن موصعم هکنا ابر مع
 لمع ی اري زیوجتنينچ ، اذخ لوسر تنس و
 تاقرصت نيا ی زو جم هچ هې ، تسا هدماین و
 دوخ هک ليلد ره هې و اري هگناو ؟ درک اري
 هې ام نکيل ، درک اري تاقرصت نيا تسنادی
 تمايق زور ات ديابی عرشايدو ی لقع زو جم هچ
 اري و اري هريس و ی هنر و رما و ؟ ميشاب و اري عبات
 و اذخ باتک لباقم رد و ؟ ميرامشب مرتحم
 ، ميهنجرأ مه اري و اري عيرشت ، اذخ لوسر عيرشت
 ؟ ميرأ رامش هې نيد هياپ زا ی اري هياپ و

1 ، تيبيرعلا بتکلا اياح را د عبط ، ديدحلا ی با نيا «ةغلابلا جهن حرش»
 194 ص 1 ج

و ،تشاد مهی عرشد تموکد رمع رگا
مهعقاوساسا ربتمأ رمأیی لورگا
و رماوآ دیابو ،دوبدوخ نامز رد زاب ،دوب
لاسنادنهذ ،دوشدءارجا وا دوخن نامز رد وای هاوند
دبلاای لایج دعب لایج و لسند دعب

تعدب کرد و تنسذخا موزا

ناردارب هک گرزب تسا ی تبیصم نیا
بعث و چنر نیا رخا، دنراتفرگ نادب ام هّما
ی ساسا به چربار نید به لمع تلاکشم نیا و
چد و کتیل نیا و؟ دننکی لم ی محتدوخ به نانا
رگا؟ دنهدی م ماجنا ی روظنم به چ یارب ار
و ادخرما و، تقیق و قدزا یورید یارب
:میتسناد هک، تسادخلوسر تنس و ادخباتک
تسا ی رگید زیچن آ

رمع رطاخذنیاشوخ و عاضرا یارب رگا و
موی و (تسا مابتشا هک مینادب دیاب، تسافلذ و
دشدهاو خاهنا دئا¹) **مککرشب ن ورفکیه مایقلا**

زالصا و د ادخلوسر تنس و ادخباتک
هریس نداد تلاخد و، تسا نید به لمع لوصا
خسند و نارق خسند مکرد، رمع تنس و نیخیش
و لطابن تخاسد دراو و، تسا ی دمحم تعیرشد
ابنایعیش ام فالتخا و. تسا باتک ندرک تسد
وَ مِیْقَتْسُمَا طَارِصْلَا ی لَّا اَللهُ مُهَادَه هّما ناردارب
راتفگ و ادخباتک طقف ام هک تسنا رد میوقلا جّهنا
طابنتسا و نید به یاپ و روحمار موصعم و ادخلوسر
مه ار نیخیش هریس اهنا نکی و، میهدی م رارق
، نانا هطبنتم لوصا، هجیتنرد و، دننکی م همیمض
دریگی م مه نیخیش آرا و راکفا زا دادمتسا

دوش رکذ هک تسا مزلا هتکن کی اجنیا رد
ی داریا و لاکشا چیه نودب: هک تسنیا نآ و
عبار هفیلذ ار ماسلا هیلع نینمؤماریم نانا
نیدشار یافلذ ار معبرا یافلذ و، دننادی م
به چ: میئوگی م تروصد نیا رد، دنناوخی م
نیخیش هریس به هک درک مازلا ار امش ی لیلد
هیلع نینمؤماریم هریس به و، دینک لمع
و قد به هفیلذ و ارگم؟ دینک لمع ماسلا
ارچ تروصد نیا رد؟ دوبن امش ی باختنا هفیلذ

¹ رطاف: ۳۵ مروسزا، ۱۴ هیآ

رد هک ی ئاچ رد و؟ دینکی مندل مع ار وا تنس
تسا هدمآ امش هر بتعم بتک و تار و فسم مامت
و ، دناه تسنادی م زیاج ار معتم تر ضد نآ هک
ی و تف ت قوم ج اودزا ن دود ح ابم هر انلع
، دناه درکی مع تم تج د هر ما انلع و ، دناه دادی م
م دم ار هر یس و تنس نیا امش ار چ سپ
ض رف رب و ،؟ دیرادی من

ط قاست و رکب وبا و رمع هر یس اب ض راعت
هر عوجر ، ل صا مه زاب ، ت یجد زا هر یس ود
تیدل ها هقف ه جیتنلاب هک ، تسا تنس و باتک
نآ نامز کنیا و . دود دهاوخ م لاسلا مهیلع
و تیارد و ، ل مات و رکف اب هک تسا ه دیس
دوخ خیرات ی ایاوز هر ام ه معان ار دارب ، رب دت
هر هک ار نآ ، ل ی دعتو ح رجا اب و ، دننک ه معجار م
ادج نید ل صا زا ، تسا ه دش ه فاضا نید
. دننک ل مع ق د ن تم و مع قاو ق بط و ، دنزاس

رکزار تیاکدود تسینت بسانمی باجنیا رد
 هک تسا هدروآ «روثنما رّدلا» رد - لوا ،مینک
 واهک دناهدرک تیاور قرمج و بازا لمسم و یراخب
 ارم ،مدیسرپ سابع نبازا معتم هرابرد نم :تفگ
 ای و رتش :تفگ ،مدیسرپی دهزا و ،درک رما نادب
 هتخیر هکی نوخ رد هکنا ای ،دنفسوگ ای و واگ
 مدرم زای ضعب نکیلا و !ی درگ کیرشد دوشمی
 و) دنتسنادی م دنیا شوخان ج رد ار عتمت هک دندوب
 هک مدید باوخ رد (مدیباوخ و مدرک عتمت نوچ
 «تَلْبَقْتُمْ عَعْتُمْ وَ رُوْرُبْمُ حَجْد :درکی م ادنی ناسناحج
 پسندیده و نیکو و متعه مورد قبول واقع شده».

ار دوخ باوخ و ،مدما سابع نبا دزد به بنم
 الله ی لصد مساقلا ی بائ هئسد ،رُبکأ الله :تفگ ،مدرک ل قذ
 ۱. مَسُو [هلأو] هیلع

باتک رد ی ناهفصا بغار زا - مود
 هدئافرپی اهباتک هلمج زا هک ش تارضاحم
 مٹکأ نبی یحی :تفگ هک تسا هدش ل قذ ،تسا
 معتم زاو جرد :دیسرپ هر صبلها زا ی خیشزا
 !؟ی اهدرک ادتقای سک هچ به

یحی !باطخ نب رمع به :تفگ خیش
 رد تسا تسرد فرد نیا هنوگچ :دیسرپ
 رد مدرم نیرتدیدش رمع :میزادی م هکی تروص
 ؟تسا هدوب معتم زای هذ

دِعَصْدُ هَذَا هَذَعُ تُدِحَلًا حَصَد :مَعَدَتُ فَغْ خِيش
 هُلُوسَرَ وَ اللهُ اُمُهَلْحَانِ اَتَعْتُمْ سُ اَنَلَا اَهِيَا اَي :ل اَقْفَرَبْنَمَلَا
 اَنَلِبَقْف. اَمِهِيَعُ بِقَاعَا وَ مُكِيَعُ اَمُهَمْرِحَا اَنَا وَ ؛مُكَلَا
 ۲. هَمِيرِحَتَل بَقْنَمَا وَ ؛هَتْدَاهَش

هدش دراو رمع زا حیحصد شیدد !یرآ
 و تفر ربنم زار فرد واهک تسا
 گفت: ای مردم دو متعه بودند (متعه نسوان

۱. ۲۱۷ ص و ۲۱۶ ص ، ۱ ج «روثنما رّدلا ریسفت»

۲. ۱۷۸ ص ، م هذ عبط «اهلوصا و تعیشلا لصا»

و متعه حجّ) که خدا و رسول خدا آنها را برای شما حلال کردند، و لیکن من آنها را بر شما حرام می‌کنم، و هر کس بجا آورد حدّ می‌زنم. ما شهادت او را در اینکه خدا و رسول خدا حلال کرده‌اند پذیرفتیم و لیکن تحریم او را نپذیرفتیم».

مدون ات مؤس و داتشه سرد

﴿تَيْبًا نَّالَكُمْ مِيهَارْبِلًا أَنَا وَبَدَا وَ﴾ :هيا ريسفت

مدون سرد ات موسد و داتشه سرد

میحرّلا ن محرّلا الله مسد

نیرهاطلا هلا و دمحمی لع الله ی لص و

مایق ی لا ن لا ن م نیعما مهّادعا ی لع الله تنعل و

نیدلا موی

میظعلا ی لعلا لله اب لا ا ؤوق لا و ل و د لا و

میرکلا مباتک ی ف میکحلا الله لاق

لَا نَأْتِيْنَا نَاكَمْ مِيهَارْبِلَا اِنَاوَبْ ذَا و ﴿
نَمِيْنَاقْلَا و نَمِيْنَاطْلَا ي تِيذَرَهْط و ائيش ي ب ك ر ش ت
سَجَحْلَاب س اِنَا ي ف ن ذَا و * دَوْجُسْلَا مَع كُرْلَا و
ل ك ن م ن ي ت ا ي ر م ا ض ل ك ي لع و لَاجِر ك و ت ا ي
مَسَا ا و ر ك ذ ي و مَهْل م ع ف ا ن م ا و د هَشِيَا * ق ي م ع س ج ف
م مِي ه ب ن م مَهْقَر ر ا م ي لع ت ا م و ل ع م م ا ي ا ي ف ا ل ل ه
م م * ر ي ق ف ل ا س ن ا ب ل ا ا و مِعْطَا و ا ه ن م ا و ل ك ف م ا ع ن ل ا
ا و ف و ط ي ا و مَهْر و د ن ا و ف و ي ا و مَهْتَف ت ا و ض ق ي ا
ا ل ل ه ت ا م ر د م مْطَع ي ن م و ا ك ل ذ * ق ي ت ع ل ا ت ي ب ل ا ب
ا م ل ا م ا ع ن ل ا ا م ك ل ا ت ل ح ا و م ب ر د ن ع ا ه ل ر ي خ و ه ف
و ن ا ث و ل ا ن م س ج ر ل ا ا و ب ن ت ج ا ف م ك ي ا ع ي ل ت ي
1. ﴿رَوُزْلَا ل و ق ا و ب ن ت ج ا﴾

ام هكار ی نامز (ربمغیپ ی ا روایید دای و)»

و ایهم میهاربا ی ارب ار مارحلا الله تید ناکم
نم کیرش ار ی زیچ چیه مکنیا ، میدومذ هداما
فاوط ی ارب ارم تید نیا و !هدم رارق
عوکر ی ارب و زامذ ه بن اگدننک مایق و ن اگدننک
ن ادرگ هز یکاپ و کاپ ن اگدننک ه دجسد ، ن اگدننک
، ن ک سجد ملاء و ن لاء م درم نایم رد و

1 (آیات ۲۶ تا ۳۰، از سوره حج: بیست و دومین سوره از قرآن کریم).

رهر بون اگدایپ وتی وسه به مکنیا ات
چنر و رفسد دعب زاکه (یرغلا رتشد
راپسهر) (تسا هدش رغلا و فیعض، تفاسم
تفاسم و رود هار زاکه کی نارتشد نآ، دندرگ
و اهر به مدرم مکنیا تهجه به، دنیایم یزارد
اهنآ رد و دننک دهاشم ار دوحی اهت عفنم
و همولعم مایاً رد ار ادخ مسای و، دنبای روضد
زا هچنآ رب، دنروآ نابز و دای به بصخشم
،واگ، رتشد) مکتد رب رداق ریغ نایاپ راهچ
زا امش سپ، تسا هدرکن اشیا یزور (دنفسوگ
رد ریقف هسرگ به و! دیروخب نایاپ راهچ نآ
!دینار وخبی تخسد و تّدش

زا ملس و هلا و هيلع الله ي لص ادخلوسر تكرح تافرع ي ارب همكم

دنیا نورید مارحاً زا ی تسیاب سپس و رود دوح زا ار ی دیلپ و کرچ و اهی گدولاً دیاب و ،دندک افو دوح ی اهرذنه دیاب و ،دندک دنیا مذ ف او ط ی میدق الله تید و هنادر گادرگ

ی اهزیچ س ک ره هک ربمایپ ی ا تسنیا و ا ی ارب ،در ادب مظعم و گرزبار ادخ مرتحم راهچ و .ش راگدرو رپ دز رد تسا ه دیدن سپ ی ارب هک ار هچنآ رگم ،دشل لادامش ر بن ایاپ س جر زا نیا ربانب سپ .دوشی م ه دناوخ امش راتفگ زا و !دینیزگ ی رود اهت ب زا ی دیلپ و !«دینک زیهر پ اوراند و ل طاب ملاک و غورد

و هلا و هيلع الله ي لص ادخلوسر ،ی راب مکدن ایید و ی عسد و ف او ط ما جنا زا سپ ملس ه در و ایندی ده دوح اب هکی ناسک مامت ی ارب ع تمت دوح ی مارگ رتخد و ناقلعتم عیمج اب ،دندوب دلاوا اب و ،اهیلع الله ملاسد ءارهز ترضد تیعمر د رفسن آرد هک ملاء ی بی بن آ راغصد ماما و نسد ماما ترضد :دناه دوب دوح رد مام هب هک ملاء سلا مهیلع موثلک م و بنیز و نیسد تفه و لاسد تشه دود رد ن اشرمع بیترت :وانینج اب و ،دوب رادقم نیا زا رتمک و ،لاس بسد رب هک ملاء سلا هیلع نسحم ترضد ،دندوب و ا هبل مادی بی ب ،سج دن امز رد ن ئارق نیا و ،دندما تسا همکم قرشم رد هک ح طبا هب رد تسا ه دنام سج دن امز ات هک ار ی زور دنچ دندرک فقوت اجناً

م راهچ هبشکی زور رد هکنآ رب انب و بشد راهچ ،دنشاب هدش همکم دراو هجلاوذ م تفه زور رد و ¹، دندرک فقوت همکم رد رگید تنیز تهج هب دنیوگ تنیزلا موی ار ن آ هک ی ا هبطخ ،اهش و پور هب ی ده ی اهرتش ندرک

1. ۱۶۶ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

زور هك متشه زور رد و ،¹دندناوخ

و دندرک داريا ي اهبطخ زين تساهيورت
هاگاناشکسانم هبل مع تيفیک هبار مدرم
هيورت هك متشه هبنشچنپ زور رد و ،²دندرک
هب نآ زا دعب اي و سمش لاوز زال بق تساه
هك دنداد روتسد و ،دندرک تکردي نم فرط
زاجدمارحاهب ،ناگدننگ عتمت زور نیمه رد
ي نم بناج هبنايوگکيبلا و دنوشد مرحم هکم
³دنورب

لوسر ترضد دوخ زار يغ نيارب انبو
ملاسلا امهيدع نينمؤملاريمأ ترضد و مرکا
عيمج ،دندوب هدر و آي ده دوخ اب هکي ناسک و
نآ روتسد هبار هک مراهچ زور زان ناگدننگ عتمت
زور ات دندوب هدمآ نوريب مارحاهب ترضد
زور نيارد و ،دندوب لحم (هيورت) متشه
دندش راپسهر ي نم بوسد هبار هشد مرحم

و رهظ زامد و ،دندما ي نم هبار ادخلوسر
ي اجب ي نم رد ار عاشد و برغم و رصع
و ،دندرک فقوت ي نم رد حبص هبارتو ،دندروآ
تساه فرع زور هبار مهند زور حبص زامد
مزاع سپس و ،دندروآ ي اجب ي نم رد زين
ي فلاخ چيه هلسم نيارد و ،دندش تافرع
ي نم رد ار زامد چنپ نيار ادخلوسر هک تسيند
دناهدرک حيرصت هکي ناسک ي تدو .دنداد ماجنا
زور رد سمش لاوز زا دعب ادخلوسر هک
هک دناهدرک حيرصت زين ،دندرک تکردي هيورت
⁴دندروآ اجب ي نم رد ار رهظ زامد

هکي تاياور لصا ربو و ساسا نیمه ربو
،تساه دراو ملاسلا مهيدع تيبلا لها زا
هرسکيه هکم زاجاجد هک تساه دکوم تبحتسم
ي نم رد ار هفرع بشد هکلب ،دنورن تافرع هبار
بناج هبار هفرع زور حبص و ،دندنگ هتوتيب

1. ۱۷۳ ص ۲، ج «دعس نيا تاقبط» و ۱۶۹ ص باتکنامه

2. ۱۶۹ ص ۵، ج «تياهنلا و تيا دبلأ»

3. نامه

4. ۱۷۰ ص ۵، ج «تياهنلا و تيا دبلأ»

دندرگ راپسهر تافرع

عولط باتفا مکنأ زا سپ هفرع زور حبص
تکرد تافرع بناج هب ترصد نأ، درک
ار ناشر داچ هک دندوب هداد روتسد و، دندرک
دنزار فارب اقرمذرد

،دنتسنادی م مردلها ار دوخ نوچ شیرق
لخاد هک مارحلا رعشم زا سج دل ادرد اذهلف
ار دوخ فوقو و، دنتفری مذن وریدتسا مرد
هب فوقو: دنتفگی م و، دندر اذگی م رعشم رد
ریغ یاربتسا مرد زا جراخ هک تافرع
نیا یور و، تساشیرق

تکرد ی نم زا ادخلوسر نوچی نم
ادخلوسر مکنیا رد دنتشادنی کشچیه، دندرک
دهاوخ فوقو رعشم رد تساشیرق زا هک
و، دمآ رد طلاغ ناشر ادنی نیا یلو، دومذ
و دندما تافرع هب ی نم زا هر سکی ادخلوسر
قرمذرد و دوبومزا هک دوخرداچ و هبقرد
دندش دراو دوب هدش بصن تافرع نیمزرس
ضَافَا تُثَيِّدْنَ مِ اَوْ ضَيِّفَا مَثُ: ن آرقهیا قبطو
(³میحَرُّوُ فَعَّ اَللهُ نَّ اِلهِ اَوْ رَفَعْنَسَا وَ سُنَّ اَنَّا (آیه
۱۹۹، از سوره ۲: بقره).

¹ نَمِرَة - به فتح نون و کسر میم - ناحیه‌ای است در عرفات که رسول خدا در آنجا وارد شدند. و گفته شده است که حرم از راه طائف در کنار عرفات در یازده میلی نمره قرار دارد. (معجم البلدان).

² ص ۳، ج «تَبْلِحًا قَرِيصًا» و ۱۷۰ ص ۵، ج «تَبْلِحًا و تَبْلِحًا»
۲۱۱ ص ۱، ج «فَطَمَلًا لَوْحًا بَعْفُولًا» و ۲۸۹

³ تساهدرک لقتی زوجن با ملاکزا ۲۸۹ ص ۳، ج «تَبْلِحًا مَرِيصًا» رد
هک دناه داد ماجنا ی ناهج دنأ زا دعب و توبذ زال بق ادخلوسر: هک
فوقو تافرع رد مه توبذ زال بق ی نعید، تسین مولعم شراقم
هب دنوادخ هکی قیفوت هب دندرکی م چوک هفلدزم هب اجنا زا و دندرکی م
نورید مرد زا اهنأ نوچ، شیرق فلاح رب، دوب هداد ترصد نأ
لها ام و، میتسه ملاسلا هیلع میهاربان ادنزر فام: دنتفگی م و دنتفری مذ
چیه اذه ی لع و، میشابی م همکرد نیفکتم و الله تیدن ار ادساپ و مرد
مردزا سج دل ادرد رگا و، دراندن ار ام تلزنم و ماقم برع زا س
تراقد هدید هب اهنأ هب برع رگید، دنور تافرع هب و دنوش جراخ
دنهاوخل درد دنراد مردرد هکی مارتحا و تمظعانأ و، درگنی م
ام مارتحا هتسویب ات، میورذن نورید مردزا سج دموم رد دیاب و، تشاد
عاجش و نیتم و راوتسا مدرم ام: دنتفگی م و، دشاب مرد دننام ل درد
و، دنتسنادی م شیرق ریغ یارب ار تافرع هب فوقو اذهلف، میتسه
کرت هفلدزم هب ار تافرع زا چوک و تافرع هب فوقو ناشدوخ
دندرکی م

و هَذَا وَ هِيَءَ اللَّهِ يَأْخُذُ لَوْسِرَ تَرْضُدُ هَبْطُ تَاْفِرْعَرْدُ مَّسَدُ

زا دینک چوک و ، دینک هضا فا س پسد و «
ادخ زا و ، دینکی م چوک مدرم هک ی ئاجن امه
دنوادخ هک ! دینک ش زرمآ و نارفغ بلط
، «تسان ابرهم و هدنرزمآ

اجنآ زا و هداد رارق تافرعد ار فوقو
ماجنای ارب ی نم هب س پسد و مارحلا رعشم هب
دندرک تکرده ی نم کسانم

رداچ رد تافرعد رد ادخلوسر ، یراب
هقاد ، دیسر ارفس مشل اوز عقوم اتدندوبدوخ
دندش راوسدن آرب و ، هدیبلط ار دوخ اءاوصق
ار مدرم و ، دندمآ تافرعد ی داو طسو ات و
داریا ار هب طخ نیا و هداد رارق بطاخم
دندرک:

هَمْزُحْكَ ، مُكَيْءٌ مَّارِدٌ مُكَلَاوَمَا وَ مُكْءَامِدٌ نَّإِ
شُكَّ لَأْ ؛ اَذْهٌ مُكِدْلَبِي فِ ؛ اَذْهٌ مُكْرِهَشِي فِ ؛ اَذْهٌ مُكِمُوِي
وَ هِي مَدَقٌ تَحْتِ عَوْضَوْمِ هَيْلِهَا جَلًّا رِمًا نَمِ عِي شَد
نَمِ عُضَا مِدَلِّوَأَنَّإِ وَ هَيْءَ عَوْضَوْمِ هَيْلِهَا جَلًّا هَامِدِ
نَاكَ وَ - شَرَا حَلًّا نَبْءَ عَيْبِرِ نَبَا مَدِ اَنْئَامِدِ
- لِيْذَهْ هُلْتَقَفَ دِعْسَ يَنْبَ يَفِ اَعْضِرْتَسْمُ

¹ قسواء به فتح قاف و مدّ است، و بعضی که به ضمّ قاف و قصر خوانده اند: قسوی اشتباه است، و این ناچه غیر از ناچه عضباء و جدعاء است، و نیز بعضی که این اسامی را برای ناچه واحدی علم دانسته اند اشتباه است. (سیره حلبیه، ج ۳، ص ۲۹۸).

عَضَاً اَبِر لَوَاو ؛ عَوْضَوْمَ اَيْلِهَاجِلَا اَبِر وَ
 عَوْضَوْمَ اَهِنَاَفِ بِلَطْمَا دِبَعِ نِبِ سِ اَبْعَا اَبِر اَنَابِر
 ۱. اَهْلَك

نَّ هَوْمَتُ نَحَا مُكِنَاَفِ عَاَسِنَا ي فِ اَللهِ اَوْقَتَاو
 مُكَلَا وَ ؛ اَللهِ اَيْمَلِكِبِ نُّ هَجُوْرُفِ مُتَلَحْتَسَاوِ اَللهِ اَهِنَاَمَاِبِ
 نِنَاَفِ ؛ اَهِنُوْهَرِكْتَا اَدْحَا مُكَشْرُفِ نِنُطُوِي لَا ن اَن نِهِيَاَعِ
 نَّ هَلَا وَ ؛ حَرَبِم رِيغَا اَبِرَضَّ نُّ هُوْبِرِضَاَفِ كَاَلَا ن لَعَفِ
 فِوَرِعْمَلَاِبِ نُّ هِتُوْسِكُو نُّ هُقْرِرِ مُكِيَاَعِ

نِ اِي دِعْبِ اَوْلِضَتِ نَا اَم مُكِيَفِ تُكْرَتِ دَقَا وَ
 ۲. اَللهِ بَاَتِكِ ؛ اِهَبِ مُتَمَصَّدَا

!؟ نَوْلِنَاَقِ مُتْنَا اَمَفِ ي دَعِ نَوْلَاَسْتِ مُتْنَا وَ

اِتْحَصَدَا وَ تَيِّدَا وَ تَغْلِبُ دَقَا كَنَا دَهَشَدَا : اَوْلَاَقِ

وَ عَاَمَسَلَا ي لِا اِهْعَفْرِي ، اَهْبَاَبَسَلَا اِهْبِصَاِبِ لِ اَقْفِ

مُهَلَا ! دَهَشَا مَهَلَا ! دَهَشَا مَهَلَا : سِ اَنَلَا ي اَعِ اِهْتَكْنِي
 ۳. تَاَرَمِ ثَلَاثَا ! دَهَشَا

زور هك امش زور ما هك ي روط نامه»
 هام نيا و ، تساي مرتحم زور تساي هفرع
 رهش نيا و ، تساي مرتحم هام امش هجلاي ذ
 ، تساي مرتحم رهش تساي هك امش هلدب و
 نيا و هام نيا و زور نيا رد تساي مارح و
 ي اهنوخ روطنيمه ، ايهلا تامرح رهش
 و ، تساي مرتحم امش رد امش ي اهل ام و ، امش

1 ۳۰۲ ص ۲، ج «ل ماکلا» خیرات رد ار هبطخ نیا تارقفزا ی رایسب
 تسای هدرکل قدریثا نیا

2 هئس و الله باتک : تسای هدر و آ ۱۰۲۳ ص ۴، ج «ماشه نیا قریس» رد
 هدر و آ ۱۱۱ ص ۲، ج ۱۳۷۹ توریع بط «ی بوقعی خیرات» رد و . هئیند
 نیا مامتردی وقفنظ هب نیاربانید و . ی تییدلها ی ترتع و الله باتک : تسای
 هروکذم بتکر رد رملا اقیاغ ، تسای هدوب ی تییدلها ی ترتع و تاپاور
 هئیند هئس و هب «ماشه نیا قریس» رد و : تسای هشد فذد هلمج نیا ی لکب
 تسای هشد فیرحت و لیدیت

3 ص ۴، ج «ماشه نیا قریس» و ۱۷۰ ص ۵، ج «ایهنا و ایادبلا»
 و ۲۹۹ ص و ۲۹۸ ص ۳، ج «هئیلد قریس» و ۱۰۲۳ ص و ۱۰۲۲
 هضور» و ، «ی قنتم» باتکزا ۶۶۸ ص ۶ ج ی نایمکط «راونلا اراحب»
 ص و ۱۵۰ ص ۳، ج «ی ربط خیرات» و ، ع ادولا هجد ، ۲ ج «اقصلا
 ۱ ج «ی فطصملا ل اوحاب اقول» و ، فراعلما راد مودع بط زا ۱۵۱
 لکیهن یسد دمحم و ۳۰۲ ص ۲، ج «خیراتلا ی فل ماکلا» و ۲۱۲ ص
 تسای هدر و آ ۴۶۳ ص ات ۴۶۱ ص زا «دمحم قاید» باتک رد

رب ناتیاهلام ندرب و ناتیاهنوخ ن تخیر
!تسا مارحرگیدکی

تّیهاج یاهتّنس و روما مامت! دیشاب ماگآ
هکی ناهنوخ و ،مدهندوخ ماگریز ردنمار
دهند مدقریز یگمه ،هدش هتخیر تّیهاج رد
هکی ار ی نوخنیلوآ و .درادن صاصق و ،هدش
ام یاهنوخ زا مدرک طقاس ار ش صاصق نم
تعبیر رسپنوخ ،دش هتخیر تّیهاج رد هکی
هتفر وا و - ،تسا بلطما دبع ن بثرادن ب
وا ،دنک بلط ی اهیاد دعسی نب هفئاط زا اتدوب
ن وچ و) - دناه دیناسر لتق هب لیڈه هفئاط ار
رسپ هچرگ درادن صاصق تساهدوبن ناملمس
(تساهدوب ربمغیپی ومء

هدش نآ هب دّهعت تّیلهاج رد هک ی نأهابر و نیلوأ و ،متخادنا رابتعا زا ار ی گمه ،تسا و متخادنا رابتعا زا هک ار ی لوپت عفنه و ابر هک تسا ی نأهابر ،مداد رارق دوخ مدق ریز مدرم زا بآطما دبع نب سآبع نم یومع ار اهابر و اهل و پت عفنه نیا مامت ،دهاوخی مدرک طقاس .

هر ابرد دیزاسد هشیپ ار ادخ ی اوقت مدرم ی ا هب امش هک ار یز ! ن انز زا تیامد و ی رادهانگد رد دوخ حانکد هلابد هب ار اهنأ ادخ تنامأ و شزیما ادخ هملک و ادخ مان هب و ! دیدروأ ! دیدرکل لاد دوخ رب ار نانا اب هعقاوم س کچیه هک تسا نأ ناشیا رب امش ق د و هاگباوخ و لز نم رد ،دیراد دنسپان امش هک ار دینزب ،دندرک نینچ رگا و ،دنزاسن دراو امش و تقشم و بعت هب ار نانا هک ی ندر ار اهنأ ¹. دنکفین دیدش تّیذا

و ماعط هک تسا نأ امش رب ناشیا ق د و ! دیهدب هتسیاشد و هیدنسپروط هب ار اهنأ س ابل هک ار ی زیچ مدرانگی قاب امش نایم رد نم و و ،دش دیهاوخن هارمگ دینک کسمت نآ هب رگا .تسادخ باتک نآ

ش سرپ و ل اؤس دروم نم هر ابرد امش و دیهاوخ هچ امش سپ ! تفرگ دیهاوخ رارق !؟ تفگ

تداهش ام :دنتفگ هبطخ هب نابطاخم و ،ی درک ار ادخ ت لاسر غیلبت و تهک میهدی و ی درک ادا ار دوخ فیلاکت و ،ی دومن غلابا و ،ی دومن لمع دوخ دّهعت هب تیاده داشرا و تحیصن هب ار تّما ! ی دومرف

¹. اَدِيشْ يَ ذَا هَا ذَا و هَدِهَج و مَبْعَتَا :رُمَلَا هَب حَرَبٍ :حَرَبِم رِيْغ اَبْرَض

دو خه باسد تشگنا، ادخل و سر ل ا د ن ي ا ر د
 هس م درم فرط هب و ، هدرک دنلب ن امسا هب ار
 :تفگ اهنا هب هراشا اب و ، هدر و آ ن يئا پ ر اب
 ادنوا د خ ! ش اب ه او گ ادنوا د خ ! ش اب ه او گ ادنوا د خ
 ! «ش اب ه او گ

ديسا ن ب باءع :ديوگ هجر اذ ن ب و ر م ع
 يوس هب ارم هفرع زور رد ي تجاد ي ا ر ب
 ، داتسرف ملسو هلا و هيلع الله ي لصد ادخل و سر
 ن م ، تشاد فوقو تافرع رد تر ضد ن آ
 ريز رد س پس و ، متشاد ضرع م ار ش تجاد
 كيدزن ي روطب و مداتسيا تر ضد ن آ هقان
 ، تخيري م ن م رس ر ب هقان ناهد ب آ هك مدوب
 :تفگي م هك مدينش و

هُعَدِّقْ دِي ذَلِكِي لِإِيْدَاءِ اللَّهِ نَا! سُأْنَا أِهْيَا
 ؛ شِارْفَلَا دُلُولَاو ؛ ثِرَاوَلْ هَيِّصَو زُوجِي لَا هُنَا وَ
 يْلَوْتَوَا ، هَيِّبَا رِيغِي لِإِيْعَدَانِمْ وَ ؛ رُجْحَا رِهَاعْلُو
 سِأْنَاو مَكْنَلَمَاوِ اللَّهِ هُنْعَطْ هِيْلَعَفْ هِيْلَاوَمْ رِيغْ
 ١. لِأَدْعَا لَا وَ أَفْرَصْ هَلْ اللَّهُ لُبْقِي لَا نِيَعْمَجَا

هب ار ي قحى ذ ره ق ق د نوا د خ ! م درم ي ا
 ي ا ر ب ي س ك ت س ي ن ز ي ا ج : ت س ا ه د ي ن ا س ر و ا
 ه ث ر و ق ق د ه ك ي ر و ط ب (د ن ك ت ي ص و د و خ ث ر ا و
 ي ن ز ه ك ا ر ي ا ه چ ب ٢ (د و ش ع ي ا ض ر ك ي د
 ب ح ا ص د ه ب و ، ت س ا ح ي ح ص د ح ا ك ن ع ب ا ت ، د ي ا ز ي م
 ر ا ك ا ن ز ص خ ش و ، د و ش ي م ق ح ل م ر د پ و ش ا ر ف
 ه ك ل ب ، د ر ا د ن ه چ ب ز ا ي ب ي ص ن ش ا ر ف ن ي ا ر د
 ن ا ر ا ب ك ن س ا ن ز ح ي ب ق ل م ع م ر ج ه ب و ا ب ي ص ن

¹ و ي ذ م ر ت و ق ا ح س ا ن ب د م م ز ا ، ١٧١ ص ، ٥ ج «هياهنلا و هيا د بلا»
 ٣٠٠ ص ٣ ج «هيبلد هريس» و ، ت سا هدرک تياور هجام ن با و ي ناسن
 ١٨٣ ص ، ٢ ج «دعس ن با تا قبط» و

² ص ٢ ج «دعس ن با تا قبط» رد هك ت سا تر ا ب ع ، ي ن ع م ن ي ا ر ي د ه ا ش د
 ه ب ط خ ن ي ا ر د م ل س و ه ل آ و ه ي ل ع ا ل ل ه ي ل ص د ا د خ ل و س ر ه ك ت س ا ه د ر و آ ١٨٣
 ث ر ا و ل ز و ج ي ل ا ف ، ث ا ر ي م ل ا ن م ه ي ي ص ن ن ا س ن ا ل ك ل م س ق ا ل ل ه ن ا : د و م ر ف
 ن ي ع م ث ا ر ي م ز ا ر و ا م ه س و ب ي ص ن ي ص خ ش ر ه ي ا ر ب د ن و ا د خ . ه ي ص و
 د و خ ث ر ا و ي ا ر ب ي س ك ت س ي ن ز ي ا ج ن ي ا ر ب ا ن ب ، ت س ا ه د و م ن ص خ ش م و
 ي ت ي ص و ا م ا و . د د ر گ ت ا ر و ر ي ا س ق د ن ت ف ر ن ي د ز ا ب ج و م ه ك د ن ك ي ت ي ص و
 ه ك د و خ ث ل ث ر ا د ق م ز ا ت ي ص و د ن ن ا م د و ش ن ا ن ا ق د ع ي ي ص ن ب ج و م ه ك
 د ر ا د ن ل ا ك ش ا ت س ا ز ا ج م ن ا ر د

تسا ن دشد.

هر کس، فرزندی خود را به غیر پدر خود نسبت دهد، و هر بنده‌ای که خود را بنده غیر مولای خود بداند، لعنت خداوند و فرشتگان و تمام افراد بشر بر او خواهد بود. و خداوند از او هیچ‌گونه توبه و عوضی را نمی‌پذیرد، (و یا هیچ واجب و مستحبی را از او قبول نمی‌کند)».

و دندرکی م‌ءاشنا ار هبطخ ادخل لوسر
س‌روهج درم هک فالذ نبه ایماً نبه تعییر
الله لوسر تاملک، دوب‌ی‌ئادصد دنلب و توّصلا
،درکی م‌تیاکد دنلب‌ی‌ادص اب مدرم‌ی‌ار بار
!مدرم‌ی‌ا :وگب :دنتفگی م‌وا هب ادخل لوسر و
1... دیوگی م‌نینچ ادخل لوسر

1. ۲۹۹ ص ۲، ج «تیبیلد مرید» و ۱۷۱ ص ۵، ج «تیاهنلا و تیا دبلا»

دش دناوختافر رد هک ی رهظ زامن رد قیقت

و ،تفگ ن اذال لاب الله لوسر هبطخ زاسپ
ار رهظ زامن ادخلوسر و ،تفگ هماقاسپس
،تفگ هماقال لاب هلسافنودبو ،دندروآی اجب
.دندروآی اجب ار رصع زامن ادخلوسر و
ادخلوسر هکتسا مولعم ملاک نیار د و
دندرک تئارق هبطخ ،رهظ ندیسر ارفزا سپ
عمج مهاب ار رصع و رهظ زامن سپس و
هدوب هعمج زامن ،رهظ زامن نیایا و ،دندرک
ار هبطخ و هدروآی اجب تعکر ود هکتسا
تئیفیکنودبرهظ زامنای ،دناه دناوخن آزال بق
ن آزال بقی ا هبطخ رملاً آیاغ ،هدوب هعمج
زور ،زور ن آ مکنیا زا ؟تسا هدش دناوخت
رهظ زامن نیادخلوسر و تسا هدوب هعمج
هبطخ زامن زالبقو ،دناه درک عمجار رصعو
هعمج زامن :میئوگب تسا نکم ،دناه دناوخت
ترضد زاهکی تیاور زامصوختسا هدوب
رباج زا ،شردپ زاملاسلا هیلع قیاصد ماما
:تفگ رباچ هکتسا هدمآ عادولا تهجد رد
هبطخ و ،دنتفر تافر ع فقوم یوسد هبرمایپ
،تفگ ن اذال لابن آ زاسپو ،دندناوختار لوآ
مؤد هبطخ رد عورش رمایپ ن آ زاسپو
هبطخ زامن ادخلوسر و ن اذال لابو ،دندرک
لوسر و ،تفگ هماقال لاب سپسو ،دندش غراف
هماقال لابو ،دندروآی اجب ار رهظ زامن ادخ
1، دندروآی اجب ار رصع زامن ادخلوسر و تفگ
لاوز زامع مهنآ هبطخ ود ن دناوختا و
،رصع و رهظ زامن ود نیب عمج و ،س مش
مکنآ زا و ،دناه درک ار هعمج زامن هداقتسا
زامن رفاسم رب و ،دناه دوب رفاسم ادخلوسر
مه لاوز زامع مهنآ هبطخ و ،تسینب جاو هعمج
امک ،تسا هدوب تدابع یارب ی گدامآ تهج هب
نیمه یارب مه رصع و رهظ نیب عمج مکنآ

1. ۱۷۲ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

ادخل لوسر زاهبطخود و ،تسا هدوب تهج
ار رهظ زمانه کنا صخلأاب ،تسا هدشنت باث
هذ ،دناه دناو خاتافخا مه

وبأ اب کلام ثحب زاهک نانچمه ،ارهج
هدافتسا دیشرلا نوراه رضحم رد فسوی
رهظ زمانه که دروآ تسد هبن اوتیم ،دوشیم
1. دناه دناو خد هعمج تیفیک هب ار

زا ملسو هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر هضافا هفلدزم هب تافرع

الله لوسر ترضد ،زمانه مامت زاسپو
راوسدوخ هلا حار رب ملسو هلا و هیلع الله ی لصد
اعد هب هلبقه هبور و ،دندما فقوم هبو ،هدش
بورغب اتفا ات دندوب هاتسیا روطنیمه ندرک
ترضد ناهک تسا ثیدد رد و بدرک
و ،هفرع زور رد اعد نیرتت لیضفا ب: دناه تفگ
زور رد نمزاش پینار بمایپو نم هکار هچنا
هُدَحَوُ اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ :تسنا ،دناه تفگی م هفرع
وَهُوَ ،دُمَحَلُّهُهُ وَ كُنْمَلُّهُهُ ،هُلْ كِيرِشَلَا
رُيْدَقِ عِي شَلْ كِي لَع

«هیچ معبود و مؤثری نیست غیر از الله
که تنها و واحد است، و شریکی برای او
نیست، پادشاهی و ستایش اختصاص به او
دارد، و او بر هر چیز قادر و تواناست».
هب و دندومذ اعد رایسب ادخل لوسر هانگنا
درک بورغب اتفا هک دندرک اعد یردق

جد تیفیک زاه و دندما دجن زاهی تعامج و
اندی دانم هک دندرک رما ترضد ،دندیسرپ
یأ - عَمَجَ هَلِيلِ عَاجِنَم ؛ هَفْرَعُ شَحَلَّا :دنگ
شَحَلَّا كَرْدَا دَقْفَرِ جَفَلَا عَوْلَطَلْبَقَ - هَفْلِدْزُمَا
و ،تافرع هب فوقو زاهتسا ترابع جج»

،دسرپر عشم هبن ابرقه دیع بشرد هک یسک
هفلدزم فوقو ،ق داصد حبصد عولط زاهلبق و

1 ص زاه ۵ ج «هیاهنلا و هیا دبلأ» و ۳۰۰ ص ۳ ج «هیلد هریسد»
۱۷۵ ص ات ۱۷۳

1. «تسا هدرک کاردا ار سجد، دنک کاردا ار

دوخِ اَبَضَّة هقاندی ور رب ادخلِ لوسر و
تَمَّاساً درک بورغب اتفا ن وچ و، دندوب راوسد
راوسد هقاندی ور رب دوختشپرد ار دیز ن ب
رد و، دندش ن اور تفلدزم بناج هب و، هدرک
و هنیکس اب هک دندرکی م رمأ ار مدرم هار
رَثْباً بَعِشْد هب هار رد ن وچ. دننک تکرحدی مارأ
یوضو و هدرک راردا و، هشد هدایپ دندیسر
2. دننفرگی رصتخم

و، دندیسر هفَلْدَزُم هب ات دننمأ گنردلاب و

ار عاشد و برغم زامن اجنأ رد

هماقإ ود و ن اذا کی اب و، هدرک عمج م هب اب

یولهدپ رب دوخ و 3 دنداد ماجنا هلصاف ن و دب

عافعض هک ناکدوک و ن انز هب و، هدیمرأ دوخ

همینزا دعب هک دنداد مزاجا دندشی م بوسحم

:دیوگی م سآبع ن با. دننک تکرحدی نم هب بشد

نم هب ار دوخلها یافعض ادخل لوسر

ی نم هب بشد همینزا دعب ار اهنا ن مات، دندرپس

ار هبقع هر مج هک دندرک دیکآت ی لو، مرواید

.دشاب هدرک عولط باتفا هکنأ رگم دننکنی مر

1. ن امه

2. دودن آ تهج هب ن درک راردا نیا و. 301 ص، 3 ج «تیبلد هریس»

دندیشارتی م هوکن آن زا ار تیلهاج ی اهت ب هک

3. 180 ص، 5 ج «قیاهنلا و قیادبلا»

مَلْس و هَلَا و هَيْلَعِ اَللهِ يَلْصِدُ اَللهِ لَوْسِرِ تَكْرِدِ يَنْمِ يَارِبِ

ن نامه رد ، ديمد ق داصد حبصد هديپس ن وچ
هَلَا و هَيْلَعِ اَللهِ يَلْصِدُ اَللهِ لَوْسِرِ بَشِدِ يَكِيرَاتِ
رد مدرم ابات عامج هب ار حبصد زامن مَلْس و
مَارَحَلَارَ عَشْمِ هب س پسد و دندروا ي اجب هفلدزم
راوسد دوخ هقاند يور رب هك ي لاحرد و دندما
و ، دندومنذ فوقو و ، هدرک هلبق هب ور ، دندوب
تَيِّنَادِحُو و تَمْظَع و ي گرزب هب ار ادخ
آدج او هه كنيا اات دندركي ماعد و ، دندناوخ
1. تشگن شور

راپسهر ي نم بناج هب هراوسد ادخل و سر
فيدر و رسد تشپار س ابعن بدل ضفو ، دندش
، دنديسر رَسْحُمِ ي داو هب ن وچ و ، دندناشندوخ
زا و ، دندروا رد ش بنج هب ي مك ار دوخ هقاند
ناور دشيم ي هتتم هبقع هر مج هب هك ي هار
هك ي گير تفه اب و ، دنديسر اجنادب اات ، هشد
هدرک عمج تر ضدن ا ي ارب س ابعن ب الله دبع
هب گير تفه هر مج ني ا ت مسق زا ، دوب
كيد دندزي م هك ي ر ا بر هر رد و ، دندز هر مج
دنتفگي م ربكا الله راب

زا ۱۸۷ ص ۵ ج «تَيَاهَنَّا و تَيَادِبَلَا» رد
، ن ي ص ح ط ا م د و خ ه د ج ز ا ن ي ص د ن ب ي ي ح د ز ا م ل س م
ت سا ه د ر و ا ا ل ل ه د ب ع ن ب ر ب ا ج ز ا ر گ ي د د ن س ا ب ز ي ن و
م و ي ه ت ل ح ا ر ي ا ع ا ت ر م ج ا ي م ز ي ا ل ل ه ل و س ر ت ي ا ر : ه ك
ي ل ع ا ي ر د ا ل ا ي ن ا ف م ك س ا ن م ا و د خ ا ت ل : ل و ق ي و ر ح ن ن ا
، ه د ه ي ت ج د ن ع ب ج د ا ل ا

ن ا ب ر ق د ي ع ز و ر ر د م د ي د ا ر ا د خ ل و س ر «
ي م ر ا ر ه ر م ج و ه ت س ش ن د و خ ر ت ش ي و ر ر ب ه ك
ا ر د و خ ك س ا ن م د ي ا ب ا م ش : ت ف گ ي م و د و م ن ي م
د ي ا ش م ن ا د ي م ن م ه ك ا ر ي ز ! د ي ر ي گ ب د ا ي ن م ز ا
! «م ه د ن م ا ج ن ا ي ر گ ي د ج ج د ، ج ج د ن ي ا ز ا د ع ب
ر د ، ت ا ر م ج ن ي ب ا م ي ف ت ر ض د س پ س د و

1. ۳۰۱ ص ۳ ج «هَيْلَعِ مَرِيَس»

۱. یئابھش ہلغب ای و ی اہقادی ور رد ہک ی لاد
و ، دندرک ءاشنای لصفم ی اہبطخ ، دندوب راوس
ہبطخ ہتسشنی ضعب و ہداتسیا ی ضعب مدرم
۲. دندادی م شوگار ترضدن آ

۱. دشاہ مایس ی اہہطقن آ رد ہک دنیوگار ی گنر دیفسرطاق : ءابھش ہلغب
۲. ۳۰۲ ص ، ۳ ج «ہیلد مریس»

هیلع بلاط ی با ن ب ی اء نینمؤماریمآ و
 دنلب ی ادص ا ب ار ترصد نآ هبطخ ماسلا
 1. دومنی و گزاب مدرم ی ارب

«ی بوقعی خیرات» زا ار هبطخ نیا ام و
 :میروآی م

أَهَا عَوْفَى تَلَأَقَمَ عَمَسِدِ دَبَعَهْ جَوْ اللهُ رَضَنْ
 بَرَفْ، أَهَعَمَسِي مَلَنْ مَ أَهَعَلْبِ مَدْ أَهَظَفَدَ وَ
 يَ لِأِ هَقْفِ لِ مَادِ بَرُ وَ، هِيَقْفِ رِيَغِ هَقْفِ لِ مَادِ
 هُنْمِ هَقْفَا وَ هُنْمِ

:مِلْسُمِ يِرْمَا بُأَقْ نَ هِيَاءِ لُغِي لَا ثَلَاثَ
 مَوْزَلَّأَوِ؛ قِ حَلَاةً مِمْلَأَةً حَيِصَّنَا وَ؛ لِيهِ لِمَعْلَا صَ لَأَخَا
 مَهْنَارَوِ نَمِ هَطِيحُمُ مَهْتَوَعَدِ نَ إِفْ؛ نَ نِيْمَوْمَلَاةً عَامَجَا

2.

1 رد هک یرگید تیدد رد زینو ۱۹۹ ص ۵ ج «تیاهنلا و تیا دبلا»
 .تسا هدر و آ ۱۹۸ ص

2 ۱۰۰ ص فجد عبط، دیفم خیش «س لاجم» رد ار هبطخ زا تارقن نیا
 زینو، تسا هدر و آ الله رصن، الله رصن ی اجدو و تسا هدر و آ ۱۰۱ ص و
 رد و، تسا هدر کز مته عامجا موزللا و نیلمسلا مملأة حیصنلا و ظف
 ی اء دحاو دیم ه و مه نامدی فاکنت، قو خا ن و نیمو ملا: «تسا هدر و آ رخا
 م هاندأ مه تمذ ی عسی؛ م هاوسن م». و در «روضه بحار» طبع کمپانی
 ج ۱۷ ص ۳۹ از «مجالس» مفید به همین لفظ آورده است، ولی در
 همین باب در طبع حروفی ج ۷۷ ص ۱۳۰ با لفظ نصر الله ذکر کرده
 است. و در «تحف العقول» ص ۴۲ این خطبه را به رسول الله در
 مسجد خیف نسبت داده است و به همین مضمون «مجالس» مفید آورده
 است، و در طبع «بحار» کمپانی ج ۱۷ ص ۴۲ چون از «تحف
 العقول» نقل کرده است به لفظ نصر آورده، و در طبع حروفی ج ۷۷
 ص ۱۴۶ از «تحف العقول» نصر با ضاد معجمه ذکر کرده است. و
 در «بحار الانوار» طبع کمپانی ج ۱۵، جزء دوم ص ۸۵ از «اکمال
 الدین» صدوق به لفظ نصر آورده است و مضمونش با آنچه مفید آورده
 است یکی است مگر در بعضی از الفاظ. و نیز محدث قمی در «تنمته
 المنتهی» ص ۱۵۳ از رسول الله در مسجد خیف آورده است همچنان
 که در «اکمال الدین» نیز چنین است. و در تفسیر «فی ظلال القرآن»
 ص ۱۲۵ از جزء اول از امام احمد حنبل جملات: أَفَاكُنْتَنَ وَ مِلْسُمَا
 ادخل و سر زا ار م هاندأ مه تمذ ی عسی؛ م هاوسن م ی اء دیم ه و، م ه و امید
 :هک تسا نیا تارقن ی انعم ی راب. بتسا هدر کز هلا و هیلع الله ی اء
 ،تسا رگید کی رد قب اهنا ی اهن و خت میق و، دنتسه ردارد م ه ا ب نینمؤم
 و، ن اش دوخ ریغ هیلع رب دندارد ار ی دحاو تسد م کد نینمؤم مامت و
 عجم» رد. بزاسد لوغشم ار نانا همه هدهع دناوتی م نانا نیرتمک
 م هاندأ اهدی عسی؛ دحاو نیلمسلا تمذ: تیدد هرابرد «نیرحبلا آورده
 است که چون از حضرت صادق علیه السلام از معنای آن سؤال شد،
 در پاسخ فرمودند: اگر لشکری از مسلمانان، طائفه ای از مشرکان را
 محاصره کنند، آنگاه یک نفر از آن مشرکان جلو بیاید و بگوید: به من
 امان دهید تا من رئیس شما را ملاقات کنم و با او گفتگو نمایم، و در
 این حال اگر پستترین و کم اهمیت ترین فرد مسلمان به او امان دهد،
 بر با فضیلت ترین و شریف ترین افراد مسلمان لازم است که به امان او

ی‌اهدنب هر چه دنادرگ مَرّخ و وکیند دنوادخ»
و ،دنک ظفح ار ن آ و ،دونشب ار م راتفگ هک ار
هک ی سک هب ار ن آ س پس و ،درایسب رطاخ هب
و نایوار اسب هچ اریز . دناسرب تسا هدینشد
و هیقف اهنا دوخ هک ،ی‌شناد و هقف ن لاماد
ن لاماد و نایوار اسب هچ و ،دنتسین دنمشناد
یوس هب ار شناد و هقف ن آ هک ی‌شناد و هقف
.دربی م دوزا رتدنمشناد و رتهیقف

و هیلع الله یصل لوسر ترصد روهمه هبطخ ی نمر د ملس و هلا

درم لد تقوچیه هک دنتسه زیچ هس
ت‌نایخ و شغ و دقد اهنا باکتر از ناملسم
لمعن دینادرگ صلخ :دنکی مذاپی نیگنس و
نارادماز هب ندرک تحیصن و ادخ ی‌اربزا
،ن‌انمومت عامجابت مزلام و ،ققدن امکاد و
و تسین اهنا صلخ ن تخم ن‌انمومت توعده هک اریز
هدرک مطاحا ار مدرم زین ناشیا رسد تشپزا
.تسا

ن‌ب‌تعبیر) تعبیر یا :دومرف ن‌ا‌زا سپ و
ادخل لوسر !مدرم یا :وگب (فلخن‌ب‌تعبیر
ی‌لاد لثم ی‌لع ی‌ننوقلت لا مکلت :دیوگی
؟ اذه دلب سی ا نوردت ل ه ! اذه مکیلع و هده
نوردت ل ه و !؟ اذه رهش سی ا نوردت ل ه و
!؟ اذه موی سی ا

و مارحلا دلبا اذه !معد :س‌انلا ل‌اقف
!مارحلا مویلا و مارحلا رهشلا
مکلاوما و مکعامد مکیلع م‌رح‌الله ن‌اف :ل‌اق
م‌مرحک و اذه م‌کرهش م‌مرحک و ؛ اذه م‌کدلب م‌مرحک
!؟ ت‌غلب ل ه لا ، اذه م‌کموی
!دهشلا مهشلا :ل‌اق !معد :اولاق

وفا کند - انتهی. و بر همین اساس زینب دختر رسول خدا صلی الله علیه
و آله و سلم شوهر خود ابو العاص را که مشرک بود و به مدینه آمد،
امان داد. (رجوع شود به کتاب زینب بطلة کربلاء، تألیف دکتر بنت
الشاطیء).

لثم ربارم نیا ز ا دعب رگید امشد دیاشد»
،دیشاد تیفیک نیا رب زین امشد هک ل ا د نیا
یر هشد هچ نیا دینادی م ایآ ! دینکذ تا قلام
و؟! تسای هام هچ نیا دینادی م ایآ و؟! تسای
!؟! تسای زور هچ نیا دینادی م ایآ

و مار د رهش تسنیا ،ی رآ : دنتفگ مدرم
تسنیا و ،مرتحم و مار د هام تسنیا و ،مرتحم
!مرتحم و مار د زور

امشد یاهن و خ ن انچ دنوادخ : دومرف هاگنآ
هدر مش مرتحم و مار د ار امشد ل او مآ و ار
و ،دراد امشد هدلب نیا هکی مارتحا ریظن ،تسای
امشد هام نیا هکی تمر د دننام

امشد زور نیا هکی مارتحا دننام و ،دراد
!؟ مدرک غیلبتن م ایآ !دراد

راب: تَفْكَ تَرْضَد نَأ. یرآ: دَنْتَفْكَ هَمْه
! «ش اب دهاشد ار اگردورپ

سَأْنَا اَوْسَخَبْتِ لَا وَ اَللهِ اَوْقَتَاو : لَأَقَمُّ
نَیْدِسْقَمُ ضِرْلَا یِ فِ اَوْثَعْدَ لَا وَ مُهْءَايشَا
! اَهْدُوَيْفَ هِنَامَا هَدْنِعَ تَنَاكَ نَمَف

سَأْنَا ، ءَاوَسَ مَلَا سِلَا یِ فِ سَأْنَا : لَأَقَمُّ
یِ بَرَعَلِ ضِفَا لَا ، ءَاوَدَ وَ مَدَلَا عَاَصِلَا فَط
یِ بَرَعَلِ یِ اَعِ یِ مَجَعَا لَا وَ یِ مَجَعَا یِ اَعِ
! ؟ تَغْلِبْ هَلَا ! اَللهِ یِ وَ قَتَبَلَا !
دَهْشَا مَهْلَا : لَأَق ! مَعَد : اَوْلَاَق

هشیپ ار ادخ ی اوقت و : دومرف س پسد و «
مکار ی زیچ مدرم روما و قوقدزا و ! دیزاس
ی گتفشآ و ی گتخیر مهب ن یمز رد و ! دیراذنگم
ی تنامآ س که ره دزن رد سپ ! دینکم داسف و
دنک اداش بحاصد هبار نآ دیاب ، تسا

ی واسم ماسا رد مدرم : دومرف ن آزا سپو
هنامپین و چمه کیره مدرم دار فآ مامت ، دنتسه
کیچیھ ، دنتسه اوحد و مدآزا ، توافقن و دبرپ
، تسین ی تلیضف مجع رب ار برع ن امدرم زا
برع رب ار مجع ن امدرم زا کیچیھ و
ی اوقت و ی راگزیره پ هبرگم ، تسین ی تلیضف
ار بلطم و مدرک غلابا نم ایآ . ی نادخ
! ؟ مدناسر

راب: تَفْكَ تَرْضَد نَأ. یرآ: دَنْتَفْكَ
! «ش اب دهاشد ار اگردورپ

تَحْتِ عَوْضَوْمَ تَيْلِهَا جَلَا یِ فِ مَدَلُک : لَأَقَمُّ
بِرَا حِلَا نِ بَءَ عِیْبَرِ نِ بَمَدَا مَد ، مُعْضَا مَدَلُوَا وَ ، یِ مَدَق
یِ فَا عِضْرَتْسُمَ تَعِیْبَرِ نِ بَمَدَا نَاکَ وَ - بِبِطْمَلَا دَبَعِ نِ بَ
مُهَلْتَقَفِ ثِیَلِ یِ نَبِیِ فِ لَیْقَ وَ ؛ رِکَبِ نِ بَدَعَسَدِ وَ نَبِیِ مَهَلْتَقَفِ لَیْدُھ
! ؟ تَغْلِبْ هَلَا . - لَیْدُھ

! دَهْشَا مَهْلَا : لَأَق ! مَعَد : اَوْلَاَق

رد هک ی ناهن و خ مامت : دومرف س پسد و «
نم مدق ریز رد تسا هدش هتخیر تیلهاج
ار ی نوخن یلوا و . درادن صاصق و دش هدراذنگ

مدآنوخ منکی م طقاسد ش زرا و رابتعا زا که
هداوند) بلطما دبع ندب شراد رسپه معیر ندب
زا معیر ندب مدآ و - (تسا نم دوحی و مع
ار واکه تسا هدرکی م هیاد بلط ل یذه هفئاط
تسا هدش هتفگ و ، دناهتشک رکب ندب دعسی ندب
ار واکه و ، تسا هدیبطی م هیاد ثیل ی ندب زا که
. - دناهتشکل یذه هلیبق

!؟ متفگ ار ق د و مدرک غیلبت نم ایآ
راب: تفگ ترصد نآ! یرآ: دنتفگ
!«ش ابدهاشد ار اگدرورپ

عَوْضُومَ بِهَيْهَاجِهَا فِي فَنَآكَ أَبِرِ لُكُ وَ : لَأَقُمَّ
 دَبَعِنِ بَسِ أَبَعْلًا أَبِرِ مُعْضًا أَبِرِ لُوَأُ وَ : بِمَدَقَ تَحْتِ
 !؟ تَغْلِبْ لَهَ لَا أُ . بِأَطْمًا

!دَهْشَا مُهْلَا : لَأَقُ !مَعَدَ : أَوْلَاقُ

اهل و پوت عفنم مامتو : دومر فن آزا سپو و
 متفرگ تروصد تيلهاج رد هك ي ناهابر و
 نيلوآ و ،تسا هدشدها هذنم مدقريز رد ،تسا
 يابر ،ميامنيم طقاسد رابتعا زاهك ار ي نابر
 .تسا (نم يومع) بآطما دبعن بسآبع
 !؟مدناسر ار ادخمكدو مدرك غلابانم ايا
 راب :تفگ ترصد نا !يرآ :دنتفگ
 !«شابد هاشد ار اگردورپ

فِي فِدَائِيٍّ سُنَّا امْنًا سُنَّا اِهْيَا اَي : لَأَقُمَّ
 وَ اَمَاعُ هَنُولِحِي اَوْرَفَكُ نَيِّدًا هِبِ لَضِي رِفْكَا
 نَا وَ لَا اُ . اللهُ مَرَّحَمٌ هَدَعُ اَوْطَاوِيْدًا اَمَاعُ هَنَوْمَرَحِي
 وَ تَاوَامَسْلا اللهُ قَلْخَمْوِي هَتَيْهَكَ رَاَدْتَسَا دِقَنَامَزْلا
 اَرْهَشْدَ رَشْدَعُ اَنَّا اللهُ دَنَعُ رَوْهْشَا هَدَعَنَّ اِ وَ ،ضَرْلا
 نَيِّبِي دَلَّا بَجَرُ : مُرْدُ هَعْبْرَا اَهْنِمِ اللهُ بِاَتِكِي فِي
 : هَيْلاوْتُمْ هَتَلَاثُ وَ ؛ رَضْمُ هَنُوْعَدِي ،نَابَعَشُ وَ يَدَامُجُ
 !؟ تَغْلِبْ لَهَ لَا أُ . مُرْحَمًا وَ هَجْحَاوُدُ وَ هَدَعَقْلَاوُدُ

!دَهْشَا مُهْلَا : لَأَقُ !مَعَدَ : أَوْلَاقُ

ريخأترا تساترابعهك) ي سنم مدرم ي ا
 هب مام رهرد هررقم فيلاكتو ماكدان تخادنا
 رفكردي تداييز (دعب ي ماهن امز هبو رگيد مام
 ،دناه دشر فاكهكي مدرم نا هطساوبهك ،تسا
 نا ،دنوشي معقاوي هارمگ و تلالاض دروم
 لاسد كيرد ،دنشاب هدرك عي سنهك ار ي هام
 لاسد كيرد و ،دنرامشي مللاح ي اهمام زا
 ي اهمام زا رادقم نا اب ات ،مارح ي اهمام زا
 هاگا . دنك قيبطت دادعت تهج زا ادخ مرحم
 هطقن هب دوخش درگ هب نامز كنيا هك ديشاب
 ي نازيم و تنيه نامهر ب ،ديسر دوخي لصا
 ار نيمز و ماهن امسا دنواذ هكي زور رد هك

دو برون وطن آ دیر فآ

هذراود دنوادخ دز نرد اهام دادعت آقد و
زا ،تسا رونیا ادخ باتک رد هک ،تسا هام
ی اهام زاش یاترا هچ ،هناگه ذراود ی اهام نآ
فورعم مارح ی اهام به هک تسا مرتحم
و ،تسا نابعش و ی دامجن یبه هک بجر :تسا
و ی لاوتم رگید هام هس و .دنیوگ رضم ار نآ
و ؤدعقلاوژ :زا دنترابع هک ،تسا ی پایپ
هاگآ .مّرحم و ؤجحاوژ
!؟ مدرک غیلبت ار بلطم نیا نم ایآ :دیشاب

راب: تفگ ترصد نأ! یرأ: دنتفگ

!«ش ابدهاشد ار اگردورپ

نْه اَمْنِافْ ؛ اَرِيْخْ عِاسِنَابِ مُكِيصُوا : لَأَقْ مْثْ

نَخْأ اَمْنِا وَ ؛ اَنْيْشْ نْ هِسْفَنْلا نْ كَلْمِيْ لا ، مُكْدَنْعِ نْ اَوْعِ
؛ اَللهِ بِاَتِكِبَنَّ هَجورُفْ مُتَلَحْتَسَا وَ ؛ اَللهِ اَنَامِابَنَّ هَوْمْتْ
وَ نْ هِتَوْسِكِ قَدْ مُكِيْءِ نْ هَلْ وَ ؛ قَدْ نْ هِيْءِ مُكْ وَ
نْ نَطْوِيْ لَأْ نْ هِيْءِ مُكْ وَ ؛ فِوَرُعْمَلِابِ نْ هِقْزِرِ
وَ مُكْمَلِعِبْ لَأْ مُكْتَوِيْبِيْ فِ نْ ذَأِيْ لا وَ ؛ اَدْحَا مُكْشَارْفِ
؛ مُكِنْدَا

ی ف ن هورجهاف کاند نم انیش ن لعف ن ا ف

لْه لا! حَرَبْمِ رِيْغْ اَبْرَضْ نْ هُوْبِرْضَا وَ عِجَاضَمْلَا
!؟ تَغْلَبْ!

!دَهْشَا مُهَلْلا : لَأَقْ !مَعَدْ : اَوْلَاقْ

هرابرد ار امش نم: دومرف سپس و»
هک منکی مش رافسن انز زای رادسای و تیامد
ن وچ، دینک راتفر نانا ابی بوخ و یئو کیند به
و تخس ی اهراک ل محتم امش دزد رد ناشیا
ی زیچ ناشدوخ ی ارب و، دنوشی م راوشد
، دیاه تفرگ ار اهنأ ادخت نامأ به امش و، دنرادن
ل و خد و معقاوم، ادخ باتک و ادخ مکد به و
!دیاه درمشل لاد ار اهنأ رب

و، تسا ی قد اهنأ دهع رب امش ی ارب ز ا
اهنأ ق قد، تسا ی قد امش دهع رب اهنأ ی ارب ز ا
و قزر و ش شوپ و س اب لهک تسنا امش رب
، دیهدب ه دیدن سپ و و کینر و ط به ار ناشیا ماعط
و ماگلزنم رد لهک تسنا اهنأ رب امش ق قد و
ی اهنأ خرد و، دنرو ایند ار ی سک امش هاگباوخ
و امش مدع ابرگم دننکن ی قرصد و ل خد امش
!امش هز اجا

، دنرو ا اجب هعونمم ی اهزیچ نیا ز ا رگا و
ی رودن اشد هاگباو خرد اهنأ اب ن دیباو خ ز ا امش
به ار اهنأ لهک ی نذر، دینزب ار اهنأ و، دینیزگ
هاگا. درو ایند رد ی اپ ز ا و، دزادنیند ت قشم

!؟مدرک غیلبت ن م ایآ :دیشاب

راب :دومرف تر ضد ن آ .ی رآ :دنتفگ

!«ش ابدهاشد ار اگدرورد

مُكْنَامِيَا تَكَلَمَ ن مِبِ مُكَيِّصُوَافِ :ل آق مُمُثْ

ا و ،ن و سَبَلْتِ اَمِمِ مُهُوسِبِئَا وَ ن و لُكَاَتِ اَمِمِ مُهُومِعْطَاَفِ

ل ه لآ !مُكْرَارِشِدِ ي لِا مُهْتَابُوْقَعِ اُولِكْفِ اُوْبِنْدِ ا ن

!؟تُعَلْبِ

دَهْشَا مُهَلْلا :ل آق !مَعَدِ :اُولَاق

هر ابرد شر رافس ز ا س پ :دومرف ن آ ز ا س پ»

منکی م شر رافس و ت ی ص و ا ر ا م ش ن م ،ن انز

اهنآ کلام ه ک ن ازینک و ن ا م ل ا غ ه ر ا ب ر د

م ه اهنآ ه ب ،دیر و خ ی م ا م ش ه چ ر ه ز ا !دیاهدش

اهنآ ه ب ،دیشوپی م ا م ش ه چ ر ه ز ا و ،دینار و خ ب

دو خ ،دندش ی هانگ ب ک ت ر م ر گ ا و ،دیناشوپی م ه

اهنآ ت ب و ق ع و ،دیدر گ ذ ن ا ش ر ف ی ک ی د ص ت م ا م ش

ن م ایآ :دیشاب ماگآ !دیر انگ ب ن اتناد ب ه د ه ع ه ب ا ر

!؟مدرک غیلبت

راب: تَفْكَ تَرْضَدْنَا! لب: دنتفگ

!«شابددهاشد ار اگردورپ»

لَا وَهُشُعِي لَا مِسْمَا وَخَا مِسْمَا نَا: لَأَقْمُ
نَمَّ عِي شَدَّ لَا وَهُمْدُ هَلْ حَيَّ لَا وَ، هُبَاتُعِي لَا وَ هُنُوْحِي
!؟ تَغْلَبْ هَلَا، هِسْفَذِ هَبِيْبُ لَا هِلَام
!دَهْشَا مَهْلَا: لَأَقْ! مَعَد: أَوْلَاَقْ

ناملسم رداربی ناملسم ره: دومرفس پسد»
هبو، دنکی مدهدخو شغو اهد، تسارگید
، دیامنی مذتبیغوازاو، دزروی مذتنایدوا
هنوگچیه و، درمشی مذلالدار یو نوخو
اب رگم دنادی مذلالدار والامردی قرصد
ایا: دیشابهاگا. وارطاختیاضر و سفذبیط
!؟ مدرکغیلبتنم

راب: تَفْكَ تَرْضَدْنَا! یرا: دنتفگ

!«شابددهاشد ار اگردورپ»

دَعَبْ دَبُعِي نَأَسِيْدَقْ نَأَطِيْشَا نَا: لَأَقْمُ
مُكَلِمَا عَانَمَكَاذِي وَسَامِيْفُ عَاطِيْنَكَا وَ، مَوِيْلَا
!؟ تَغْلَبْ هَلَا، هَبِيْضَر دَقْف: نَوْرُقْتَحْتِي تَلَا
!دَهْشَا مَهْلَا: لَأَقْ! مَعَد: أَوْلَاَقْ

سپن اطیش هک آقد: دومرفنازا سپو»
تدابعدروم هکتسا هشدسویامزور نیازا
هدنامرفو عاطمن کیلو، دوشدعقاوش تسرپو
زاش تسرپ دروم ریغرد دریگی م رارق
ار اهنآ و، دیروآمی یا جب امش هکی لامعا
ماطذ و ناهانگنا هب، دیرامشی م کچوک
!؟ مدرکغیلبتنم ایا: دیشابهاگا! تسایضار
راب: تَفْكَ تَرْضَدْنَا! یرا: دنتفگ
!«شابددهاشد ار اگردورپ»

رِيْغُلْ تَأَقِ اللّٰهِيْ لَعِ اَدْعَا اَدْعَا لِيْ دَعَا: لَأَقْمُ
تَمَعِدْ رَفَكْنَمَ وَ، هَبِرِاضْ رِيْغُ بُرِاضْ وَ، هِلِتَأَقِ
يْمَتْنَا نَمَ وَ، دَمَحْمِي لَعِ اللّٰهِيْ لَزْنَا اَمْبَرَفَكْ دَقْفِ هِيْلَاوَمَ
سِنَانَا وَ تَمَكِنَلَمَّا وَ اللّٰهِيْ تَعَلَّ هِيْلَعْفِ هِيْبَا رِيْغِي لِيْ
!؟ تَغْلَبْ هَلَا، نِيْعَمَجَا

!دَهشَا مَهَلَا :لَأَقْ !مَعَدَّ :أَوْلَاقْ

ربن انمشد نیرتنمشد :دومرفس پسد و «
دوخل تا قزا ریغ هدنشک هکتسا یسک ادخ
دشاب دوخ براض زار یغ هدننز و ،دشاب
مّهوت درجم هب و ،دنکتیان جزا لبقص اصق)
،وا برض هباید و لتقه هب یسک دصق عوسد و
تمعذن ارفکه کیسکو (دنزبایدو دشکبار و
هب آقد ،دیامذار دوختیلان ابحاصد و یلاوم
رفاکتسا هداتسرف ورف دمحم رب دنوادخ هچنآ
شردپ ریغ هب ار دوخ هکیسکو و ،تسا هدش
ی مامت و هکلام و ادختنعط ،دنک بستتم
غیلبتنم ایآ :دیشاب هاگآ .تسوی اربن امدرم
:تفگ ترضد نآ !یرآ :دنتفگ !؟مدرک
»!ش ابدهاشد ادنوادخ

سَانِلَا لِتَاقَا نَا تُرْمَا اَمْنَا يِّنَا لَا اَلَا : لَاقَا مُثْ
اِذَا وَ : اَللّٰهُ لُوسَرَ يِّنَا وَ اَللّٰهُ لَا اِهْلًا لَا : اُولُو قِيَّتِي تَح
وَ قِيَّتِي لَا اِهْلًا اَوْ مَهْلًا اَوْ مَهْلًا اَوْ مَهْلًا : اُولَاقَا
!؟ تَغْلِبْ لَهَا لَا اَلَا . اَللّٰهُ يِّنَا اَعْمُ مَهْلًا

! دَهْشَا مَهْلًا : لَاقَا ! مَعَدَّ : اُولَاقَا

زا نم هک دیشاب هاگآ : دومرف نا زا سپ و»
ات ، منک گنج مدرم اب هک مدش رومأم ادخ بناج
وَ اَللّٰهُ لُوسَرَ دَمَحْمُ وَ ، اَللّٰهُ لَا اِهْلًا لَا : دنیوگب هکنیا
وَ ار دوحی اهنوخ ، دندش ایوگ تدهش ندب نوچ
هب رگم ، دندرک ظفد نم ضرعت زا ار دوحل اوما
زا یلو ، تسارهاظ رظنهطقن زانیا نکیلو ، قح
بتسادخ اب ناشیا باسد ، رمأ تقیقو عقاو تهج
!؟ مدرک غیلبتنم ایآ

راب : تفگ ترصد نا ! یرآ : دنتفگ

! «ش ابدهاشد ار اگردورپ

كَيْمِيْنَ يَلِضُّمُ اَرَاكِي دَعْبِ اَوْعَجِرَتَا لَا : لَاقَا مُثْ

نَا اَمَّ مُكِيْفِ تَقْلَخِ ذَقِ يِّنَا . ضِعْبِ بَاقِرِ مُكْضَعِبِ
لَهَا يِّنَا تَرْتَعِ وَ اَللّٰهُ بَاتِكِ : اُولِضَتْنَا هِبْ مُتْكَسَمَتَا
يِّنَا

!؟ تَغْلِبْ لَهَا لَا اَلَا

سپس و» ! دَهْشَا مَهْلًا : لَاقَا ! مَعَدَّ : اُولَاقَا

هک ، دیدرگنرب رفک هب نم تلحر زا سپ : دومرف
زا یضعبو ، دیشاب هدوب ادخ ناگدنب ناگدننک هارمگ
وَ هدارا کیلمتو ، ددرگ طلسم رگید یضعب ربامش
! دیامند ار مدرم ل اوما و س و فذو رایتخا

تعیبدو هب ار زیچ ودامش نایم رد نم
هاگچیه دیدرک کسمت اهنأ هبرگا هک مرانگمی
ی رگید و ، ادخ باتکی یکید : دش دیهاوخند هارمگ
لها هک نم ترتع

غیلبتنم ایآ : دیشاب هاگآ . دنشابی نم تید

!؟ «مدرک

ادنوادخ: دومرف ترصد نأ! یرأ: دنتفگ

!«ش باد هاشد»

مُكْنِمِ دِهَاشِلَا غَلْبِيْلَفَ، نَ وُلُوْنِسْمَ مُكْنَا: لِ اَقَمُّ مَثُ

اَبِ اَغْلَا» (و در آخر فرمود: حقا همه شما مسئول و مورد پرسش قرار خواهید گرفت، و بنا بر این واجب است که هر کدام از شما که در اینجا حضور داشتید این مطالب را به غائبین برسانید).

ادخل و سر ترصد فیرشد هبطخ نیا ام
داریا ینمرد هکار ملسو و هلا و هیلع الله یلص
هک اریز، میدروا «ی بوقعی خیرات» زا دناه درک
ریاسرد و، تسا هدمآ باتکنیا رد هبطخ مامت
هعطق و قیرفت روط هبن کیل هبطخ نیمه بتک
طسوت نأ زا هعطق ره و، هشد رکذ هعطق
نانچمه، تسا هشد تیاور تاور زا یضعب
تارق هک بتک زا یضعب مان هب، هقیلعت رد هک
میدرک هراشا دناه دروا هناگادج روطبار نأ

یواد و، اسر و غیلب رایسب هبطخ نیا
و یسایس میظع نیناوق و، مهمه بلاطم
تسا یهقف و یقلاخا تاروتسد و، یعامتجا
هطقنزا، میکدن آرق تایا دننام ناوتی مآقد و

۱ ۲۰۹ ص ۲، ج ۲، هیرجه ۱۳۷۹ هس توریب عبط «ی بوقعی خیرات»
ردلا ریسفت» رد ترابع ردی فلاتخا رصتخم ابار هبطخ نیا و ۲۱۲ ات
ی دروا بول بندن دمحا چیرخت زا ۲۳۵ ص و ۲۳۴ ص ۳ ج «روثملا
و هدوب باحصا زا هک ش یومع زا ی شافر هزمذ و با زا هیودرم نیا و
تیاور، تسا هدوب هتفرگ ار هلا و هیلع الله یلص الله لوسر هقان مامز
رد ۵ ج رد، ل بند دمحا «دنسم» رد تیاور نیا لصا و. تسا هدرک
ی نایمک عبط «راونلا راحب» ردی سلجم و. تسا هدمآ ۷۳ ص و ۷۲ ص
هریس» رد و. تسا هدرک تیاور «ی فاک» زا ۶۶۳ ص و ۶۶۲ ص ۶ ج
ردی لو، تسا هدروا ۱۰۲۴ ص ات ۱۰۲۲ ص زا ۴ ج «مانشه نیا
باتک: ترابع هب و هدمآ لمع هب ی فیرحت هیند قرتع و الله باتک ترابع
دنچا ب ۵ ج «تیهانلا و تیهادبلا» رد نینچمه و. تسا هدروا هیند تنسو و الله
ج «ننس» ردی قهید زین و، تسا هدروا ۲۰۱ ص ات ۱۹۴ ص زا دنس
ءافولا» باتک ردی زوج نیا زین و، تسا هدروا ۱۴۰ ص ج حلا باتک ۵
زین و. تسا هدرک رکذ ۲۰۸ ص و ۲۰۷ ص ۱، ج «ی فطصملا ل او حاب
و. تسا هدروا ۱۸۷ ص ات ۱۸۳ ص زا ۲ ج «تاقبط» رد دعس نیا
«میهاربا نبدی لع ریسفت» و. ع ادولا هجد باب ۲، ج «افصلا قضور»
ات ۱۵۹ ص زا (کَبِرَ نَمَ کَلْبِلَ لَ زِنَا اَمَ غَلْبِلَ وُسْرًا اَ هِيَ اِي) (هیا ل یز رد
«کولملا و مالا خیرات» ردی ربط نینچمه و. تسا هدروا ۱۶۱ ص
عبط «ن بیبتلا و نایبلا» رد ظحاج و ۱۵۲ ص ات ۱۵۰ ص زا ۳ ج
تسا هدروا ۳۳ ص ات ۳۱ ص زا ۲، ج رد، ۱۳۶۷ هس، مرهاق

لَسَوْتَن اَدبِ مَا كَحْتَسَا و تَنَاصِر و تَنَاتِم رَظَن
لَصَفْمِي حَرِشْدَن آي اَر بَدُو بُو كِي نِه چَو . تَسَج
تَايَا اَدَار نَا تَارَقَف و بَلَاطَم و ، دَشِي مَهْتَشُون
و تَايَاوَر رِيَا س و نَا رَق

لَا جَاهَنَم و ، هَيُوبِن تَنَس هَمَلَسَم لَوْصَا
فِرَاعَم و ، قَيِيْطَت ، تَرَضِنَا هَلَلَا س زَا نِيْر هَا ط
اَم كَنِيَا نَكِيْل و ، دَوْمَنِي مَفُوشَكَم اَر نَا هَيُوتَحَم
دِيَا ش هَك نَا تَارَقَف زَا هَرَقَف كِي نَدَشَن شُور ي اَر ب
عَسُو رَدَق هَب ، دَرَا د ي ر تَشِيْب حِيْضُو ت و حَرِشْد هَب زَا يَن
وَ ، مِيْبَلَطِي مَقِيْفُو تَنَا نَم دَنُوَا د خ زَا و ، مِيْنَكِي مَادَقَا
بُيْنَا هَيْلَا وَ تُلْكَوْتِ هَيْلَا

اَمَّنَا سِئَانًا اِهْيَا (ای: تسنیا هر قف ن آ و
 رد هکی تلامجر خآ ات) **ر فکلا ی فة دایز عی سنا**
 ن آ ن ایب . دومرف ن ایب تر ضد ن آ هراب نیا
 ی بلطم حیضوت و حرش اجنیا رد تر ضد
 :تسا هشد دراو ن آرقزا هیآ و در دهکتسا
ي فَا رَهْشَد رَشَعَا نِنَّا اَللّٰهُ دَنِعَرِ وُهْشَلَا ؤَدِعَا نَّا
اَهْنِمِ صَرْزَلَا وَا وَا مَسَلَا قَلْخَ مَوِي اَللّٰهُ بَاتِك
نْ هِيْفَا اَوْ مِلْطَتَا لَافْ مَيَقْلَا نُنِيْدَلَا لِكِلْذِ مُرْحُ مَعْبَرَا
مُكْنُو لَتَا فَي اَمَكَّ هَفَا ك ن يَكْرِ شُمْلَا اَوْلِتَا قَ وَا مُكْسَفْنَا
عِي سِنَا اَمَّنَا * نَيَقْتُمْلَا عَمَّ اَللّٰهُ نَّ اَوْ مَلْعَا وَا هَفَا ك
هُنَوْلِحِيْ اَوْ رَفَك نِيْدَلَا بِبَلْ ضِيْرِ رَفُكْلَا ي فة دایز
اَللّٰهُ مَّرْحَمَةً دَعَا اَوْ طَا وِيْدَا اَمَاعُ هَنُو مَّرْحِي وَا مَاعُ
اَللّٰهُ وَا مَهْلَامَعَا ءُ وُسْدُ مَهْلَا نِيْزُ اَللّٰهُ مَّرْحَمَةً اَوْلِحِيْفَا
(ن يِر فَا كْلَا مَوْ قَلَا ي دَهِيْدَا لَا (آیه ۳۶ و ۳۷، از
 سوره ۹: توبه).

، دنواذخ دز نرد اهامم دادعت هکی تسردب»
 ، دیر فآ ار نیمز و اهنامسا هکی تقو ن آ رد
 شیا ترا هچ ، اهامم نیا زا هک ، تسامام هدزاود
 و راوتسا نیآ تسنا ، دنتسه مرتحم ی اهامم
 ن اتدو خرب مرتحم ی اهامم نیا رد سپ ، اجر باپ
 و گنج ناکرشم همه اب و ! دیرادم اور مرتس
 امش همه اب ناشیا هک نانچمه ، دینک رازراک
 آقد هک دینادب و ! دندومذ رازراک و گنج
 !تسا ن اراکز یهر پ اب دنواذخ

اینست و جز این نیست که تأخیر انداختن
 تکالیف و وظائف وارده در ماهها به ماههای
 دیگر ، موجب زیادی کفر است ، که بدین وسیله
 کسانی که کافر شده اند گمراه می شوند . این
 کافران در یک سال ، ماه حرام را حلال
 می کنند ، و در یک سال ماه حرام را حرام
 می شمارند ، تا بدین جهت فقط با تعداد
 ماههایی که خداوند حرام فرموده است ،
 موافقت کنند ، و بالنتیجه آن ماهی را که خدا
 محترم شمرده است ، حلال می کنند ، و حرمت
 آن را نادیده می گیرند ، بدی و زشتی کردار

آنان برایشان زینت داده شده است، و خداوند گروه کافران را هدایت نمی‌کند».

اب مّلس و هلاّ و هیلع الله یّصد ادخل و سر
عی سنّ و ریخأت، هیآ نیا هب داهشتسا و داننسا
ار اهمام

دیاب هک دندومن نشور و دندرمش مارح
ماجنا هام نامهر دار ی هامر هر اتفر و لامعا
داد.

عی سند ت مر د هیا ریسفت

هَدَام زَا رِيكْنَ وَ رِيذْنَ لَثْمَ تَسَا رِصْمِ اَعْي سِنْدِ
 هَرَّخَا اَذَا :بَائِيَسِنْدَ وَ قَأَسْتَمَ وَ اُسْنَدُهُ هُوَسْنِيْدَ عَيْ شَلَا اُسْنَدِ
 تَخَادِنَا رِيخَاتُ هَبَّ اَر زِيچَن اَيْ نَعِيْدَ .اَرِيخَاتُ

ی ا ه ه ا م ب ر ع ه ف ن ا ط : د ی و گ ی س ر ب ط خ ی ش د
 و ه ج ح ل ا و ذ و ه د ع ق ل ا و ذ و ب ج ر : ه ن ا گ ر ا ه چ
 ن ی ا و ت ل م ر ب ک س م ت ر ب ا ن ب ا ر م ر ح م
 م ل ا س ل ا م ه ی ل ع ل ی ع ا م س ا و م ی ه ا ر ب ا ت ر ض د
 ا ه ن ا ر د ا ر ل ا ت ق و گ ن ج و ، د ن د ر م ش ی م م ر ت ح م
 و ر ا ز ر ا ک ن ا د ر م ن و چ و ، د ن ت س ن ا د ی م م ا ر د
 ی ل ا و ت م ه ا م ه س ن د ر ک ر ب ص د ، د ن د و ب ه م ص ا خ م
 ت خ س ن ا ن ا ی ا ر ب م ر ح م و ه ج ح ل ا و ذ و ه د ع ق ل ا و ذ
 ت س د ت ر ا غ و گ ن ج ه ب ه ج و چ ی ه ه ب ه ک ، د و ب
 ر ف ص د ه ا م ه ب ا ر م ر ح م ه ا م ت م ر د ا ن ه ل ف . د ن ن ز ن
 ا ر ر ف ص د ه ا م م ر ح م ی ا ج ب و ، د ن ت خ ا د ن ا ی م ر ی خ ا ت
 ل ل ا د ا ر م ر ح م ه ا م و ، د ن د ر م ش ی م م ا ر د ه ا م
 د ن ت س ا و خ ی م ه ک ج ه ن ن ی ا ر ب ی ت م و . د ن د ر ک ی م
 ه ب ه ر ا ب و د ا ر ت م ر د س پ س د ، د ن د ر ک ی م گ ن ر د
 ز ی ن ا ر ر ی خ ا ت ل م ع ن ی ا و ، د ن ن ا د ر گ ی م ر ب م ر ح م
 ن ا د ب م ک د و د ن د ا د ی م م ا ج ن ا ه ج ط ا ی ذ م ا م ر د
 د ن د و م ن ی م

ل وئسم و تّهعتم هک ی سک ن آ : دیوگ ءار ف
 و ا ه ب ه ک ت ن ا ن ک ه ف ن ا ط ز ا د و ب ی د ر م د و ب ع ی س ن د
 م س و م س ی ن ر ج ج د ر د و ، د ن ت ف گ ی م ه ب ل ع ن ب م ی ع ن د
 ه ا گ چ ی ه ه ک م ت س ه ی س ک ن ا ن م : ت ف گ ی م و ، د و ب
 ر د و ، م و ش ی م ن ذ ع ق ا و م د ر م ی ن و گ ب ی ع د ر و م

¹ و : ه ک ت س ا ه د ر و ا ر و د ه د ا م ر د ۱۳۹ ص ۲ ج ر ی ث ا ن ب ا «هیاهنذ» ر د
 و ت ا و ا م س ل ا ل ل ه ق ل ذ م و ی د ه ت ی ه ک ر ا د ت س ا د ق ن ا م ز ل ا ن ا ه ک ت س ا ت ی د ر د
 ه ک ن ا ی ا ن ع م ه ب ر ی د ت س ی ر ا د ت س ا و ر و د ی ر ا د : د و ش ی م ه ت ف گ ض ر ل ا
 ، د ر ک ع و ر ش ا ج ن ا ز ا ا ر ت ک ر د ه ک ی ن ا ج ه ب و ، د ز ر و د ی ز ی چ د ر گ ا د ر گ
 م ر ح م م ا م ه ک د و ب ن ی ا ب ر ع ت د ا ع : ه ک ت س ن ی ا ت ی د د ی ا ن ع م و ، ت ش گ ر ب
 ن ی ا و د ن ن ک گ ن ج م ر ح م ر د ه ک ن ا ی ا ر ب د ن ت خ ا D ن ا ی م ر ی خ ا ت ر ف ص د م ا م ه ب ا ر
 و . د ن د ا د ی م م ا ج ن ا ا ر ر ا ک ن ی ا ر گ ی د ل ا س د ز ا د ع ب ل ا س د ر ه و ، ت س ا ع ی س ن د
 م ا م ت ر د ه ک ی ر و ط ب د ش ی م ل ق ت م ر گ ی د م ا م ه ب ی ه ا م ز ا م ر ح م ن ی ا ر ب ا ن ب
 ل و س ر ه ک ی ل ا س ن ا ن و چ و . د ز ی م ر و د و د ر ک ی م ش د ر گ ل ا س د ی ا ه ه ا م
 ز ا ل ب ق ه ک د و خ ص و ص خ م ن ا م ز ن ا م ه ه ب م ر ح م م ا م ، د و ب ه د و م ن ج ج ا د خ
 ر و د د و خ ل و ا ت ی ف ی ک و ت ی ه ن ا م ه ه ب ل ا س و ، د و ب ه ت ش گ ر ب ت ش ا د ل ا ق ت ن ا
 . د و م ر ف ن ی ن چ ا د خ ل و س ر ا ن ه ل ف ، د و ب ه د ز

و ، مروصنم و رّفظم هتسویپ دوصقم هبلین
هدنادرگرب تقوچیه منکی م هک ار ی مکد
!دوشی مذ

یرآ :دنتفگی م و ا خساپرد مسوم رد مدرم
ام ی ارب ار هام کی کنیا !ی ئوگی م تسار
هبو !رادرب ار مّرحم هام تمرح !زادنا ریخأت
ی ارب ار مّرحم و !زادنا رقص هام
ار نیا راک نیا زین و ا !نک للاح ام
درکی م

صخشد نأ ،دمآ ملسا هک ی ماگنه رد و
دوب ی نانک مهیما نب فووع نب دة دائج ، راک نیال وئسم
عی سنل مع نیال هک ی سک نیلوا : دیوگ سابع نیال و
وئرمع درک رئاد برع نیلرد ار ی زادنا ریخأت و
نب ملسم وبأ اما و . دوب فدئخ نب دة عمق نب ی حل نب
ار واک دوب هنانک ی نب زای درم : دیوگی ملسا
نیال رد ار مرحم نم : تفگی م واک : دنتفگی م سملق
رفص هام ود ، لاس نیال رد سپ ، متخادنا ریخأت لاس
تمرحام : تفگی م دشیم هدنیال لاس نوچ و ، میراد
ره نیال و ، مینکی ماضق کنیا ار لبق لاس مرحم هام
رد ی نانک رعاشد و . میهدی م رارق مرحم ار هام ود
س ملقا رهشلائی ساندانمو : تساهتفگ هراب نیال
«و قلمس که مقام تأخیر اندازی ماهها را
دارد، از طائفه ماست».

دیوگ رعاشد تیمک و

اهل عجل حل حلا رو هشد *** داعم ی اءن وئسانلا ن حنوا
امارد

«ما کسانی هستیم که بر قبیله معد، حکم به
تأخیر می‌کنیم، و ماههای حلال را حرام
می‌گردانیم».

ودی هام ره رد ناکرشم : دیوگ دهاجم و
ود ، عجل اوذ رد ی نعید ، دندر ازگی م ججل لاس
هام رد سپس و ، دندر کی م ججد ی پرد ی پل لاس
هام رد سپس و ، دندر کی م ججل لاس ود مرحم
هب نینچمه و ، دندر ازگی م ججل لاس ود رفص
زاکیر هرد ، رگیدی اهام رد بیترت نیمه
ی جدن آهکنیا ات ، دندر ازگی م ججل لاس ود اهنا
، دش هداد ماجنا عادولا عجد زال بقل لاس رد هک
الله ی لصد ادخل و سر و . دوب هدعقاوذ هام رد
عجد هک دعب لاس رد هک ملس و هلا و هیلع
عجل اوذ هام اب ، دندر ازگی م ججد دوب عادولا
ی لصد ادخل و سر ساسا نیال رد و ، دش قفاوم

دومر ف دوز هبط زرد ملس و هلا و هيلع الله

قَلْذَمُ وَيَهْتِيهِكَرَادَتْسَا دِقَنْ اَمْرًا نَّ اِ وَا لَأ

اَرَهَشْد رَشْدَ اَنْثَا اُهْتَسَا ؛ ضِرْلَا وَا تَاوَامَسَا اللهُ
وَا دَعَقَاوُذْ : تَايَاوَتْمُ اَهْتَلَاثْ ، مُرْدُ اَهْتَعْبِرْ اِ اِهْنِمِ
يَا دَامُجَنْ يَبِي دَلَا رُضْمُ بَجَرِ وَا مَرَحْمَا وَا هَجِطَاوُذْ
نَا بَعَشْ وَا

دوخش در گردن امز کنیا هک دیشاب هاگآ»

ی تیفیک و تئیه نام هب

تقلذ تقو رد دنوادخ هک تسا هتشگرد

دیر فآ تیفیک ن ادبار ن آنیمز و اهنامسا

عی سذ هیآ رد دو عسلا وبأ و عجم ریسفت راتفگ

سال دوازده ماه است، و چهار تا از آنها ماه های حرام است، سه تا پشت سر هم، ذو القعدة و ذو الحجة و محرم، و رجب مضر که بین ماه جمادی و ماه شعبان است».

هیلء الله ی لصد ادخل و سرت رابع نیا رد ی اهام هک دنام هفب تساهتساوخ ملس و هلا و دوخ ی لصا و ی قیقد عضاوم هب کنیا مارح هام هب سجدمسارم ماجنا و ،تسا هتشگزآب ریخأت و عی سذ و ،تسا هدیدرگ زاب هجلاوذ¹.تسا هدش ل طاب سجدم نیا رد

نایب زا دعب «دوعسلا وبأ ریسفت» رد و رد ادخل و سرت هبطخ نایب و مارح ی اهام هتئی هکر ادتسا دق نامزلا ن ا هک عادولا هجد اهام هکنیا و ،ضز لااوت اوامسلا ق لخم و ی نینچ ی نعم :هک تساهتفگ ،دنتسه ات هذراود ل د و تمر د تهج زا اهام :هک دوشی م ،دنتشاد لاوا هک ی لادن امه هب دندرک تشگزآب دعب هجلاوذ هام هب درک تشگزآب زین سجدم رد هک ی ریخأت و عی سذ هطساو هب هکنآ زا و عضوم زا ار نآ ،دندرکی م تیلهاج نامز رب انب و .دندوب هداد رییغت دوخ ی لصا عقوم اب ق فاوم عادولا هجد رد الله لوسر سجدم نیا سجدم زال بق ركب وبأ سجدم و ،دش هجلاوذ هام².دوب هدش عقاو هذعلاوذ هام رد الله لوسر

عجم» رد هک ی ریسفت هنوگنیا ریظن و رد ،میدید «دوعسلا وبأ ریسفت» و «نایبلا هچنآ ل صحم و ،دوشی م هدهاشم ریسافت بلاغ بارعأ نید رد :هک تسنآ دیآی م تسد هب :دشی م هدید اهام رد رییغت هنوگود تیلهاج ،دوخ ی اج زا مارح ی اهام رییغت ی کید ی رییغت ی رگید و ،رفص هام هب م رحمن و چمه زا سجدم نآ هطساو هب و ،دندومنی م سجدم رد هک

1. ۲۹ ص ۳ ج ، ادیص عبط «نایبلا عجم»
2. ۵۴۸ ص ۲ ج «دوعسلا وبأ ریسفت»

رگیدی اہمام بہ و ، دشی م ہتشاربہ جھاوڈ
ودات ، دزی م رود رگیدی اہمام رد و تفری م
رہنیا و ، ددرگرب دوخی لصاً لحم بہ بہتر م
دنتفگی م عی سزار ریخات ہنوگ و د

ت مرد ریغت ی نعل و ا ریغت رب دہاشد

:تسا ی تایاور دعبی اہمام بہ مارحی اہمام

وبأ و متادی بآنبا «روثنما ردلا ریسفت» رد

فَقَوْ: ت فگ و ا ہک دناہدرک جیر ختر معن بازا خیشلا

:لِأَقْفِ بِتَبَعْلَابِ مَّسْوَءٍ و ہلا و ہیلع اللہ ی لصد اللہ لوسر

بہل ضی ، رفکلا ی فؤدایز ناطیشلا نم ی سنلا ن ا

و ؛ اماع ہنومر حی و اماع ہنولحی ؛ اورفک نیدلا

وہ و مرحملا نولحتسی و اماع رقص نومر حی

. ا ی سنلا

¹ ص ۹ ج «نازیما» ریسفت و ، ۲۳۶ ص ۳ ج «روثنما ردلا ریسفت»
۲۸۶.

«رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در عقبه سرزمین منی ایستاد و گفت: حقا نسیء از شیطان است، که موجب زیادی کفر است، و بدین وسیله کافران گمراه می‌شوند، از ماههای حرام در یک سال آن را حلال می‌شمرند، و در یک سال حرام می‌شمرند، و ماه صفر را حرام می‌کنند، و ماه محرّم را حلال می‌کنند، و اینست معنای نسیء».

نبا: هکتسا هدر واً «روثنملا رّدلا» رد زینو

زا هیودرم نبا و متادی با نبا و رذنم نبا و ریرج
 نْبُدَّةَ دَائِجِنَاكَ: تَفْكَ وَ هَكَذَا دَرَكُ جِیرِ خْتِ سَابِعِ نَبَا
 یَنَكِّی نَاكَ وَ هِمَّاعِلْ كَمْ سَوْمًا ی فَوِیْئِی نَانِكَلَا فِوَع
 لَا وَ قَاخِی لَا ةَدَامُثْ أَبَا نَّ اِ لَا ا: ی دَائِیْفِ ةَدَامُثْ أَبَا
 1. اَلْاَحْلَوْلَا رَقْدَنْ اِ لَا ا: بُبَاعِیْدِ

نَا اُوْدَارَا اَذَا بِرَعَلَا نَم قِدَاوَط نَاكَ وَ
 اَذْه اَنَا لِحَا: اَوْلَا قَفْهُ هَوْتَا مْهُوْدَع ضِعْبِی اَع اَوْرِیْعِی
 ی فُلْتَا فْت لَا بُرَعَلَا تِنَاكَ وَ :- رَقْدَنْ وَ تَعِیْدِ - رَهْشَلَا
 ی فَمْهِیْعُ هُمَّرْحِی وَ اَمَاعُ مْهِلْهُ هُلْحِیْفِ، مَّرْحَلَا رِهْشَلَا
 ةَدِیْعُ اَوِیْطَاوِیْلِ لِبَا قِی فَمَّرْحَمَلَا مَّرْحِی وَ رِخَلَا مِاعَلَا
 مْهِنَا رِیَغَةً عَبْرَا مَّرْحَلَا اَوْلَعَجِیْل: لَوْ قِی، اللهُ مَّرْحَدَام
 2. اَمَارْحَدَامَاعُ وَ لَالَا حَامَاعُ رَقْدَنْ اَوْلَعَجِیْل

،دوب هنانک ونب هلیبق زا هک فوع نب ةدائج»

رهرد، دنتفگی م هدامث وبار و او

ادن و، دشیم رضاد سج د مسوم رد لاس

1 زا ۲۸۷ ص «نازیما» ۹ ج رد هیلع الله ن اوضری نابطابط هملاء
 زالبق نامز رد برع: هک دناهدرک ل قند «رهزم» بباتک ردی طویسد
 مام و، تفگی ملو ارفص ار نا و، دیمانی مرفص ار مرحم مام ملامسا
 مامود، هی دامجود و، عبیرود دننامھ سپ، تفگی ممودرفص اررفص
 زواجتمودرفص زا و دشیم عقاولوارفص ردعیسذ و دوبرفص
 لو ارفص مام ارتحاتهج هب، تفای رارقنسا ملامسا نوچ و، درکی مذ
 ،دندناوخ مرحملا الله رهش ار نا دوب هدشل نازعیسذ هطساوب دش نمرح هک
 مودرفص هبرفص مام و، دش هدناوخ مرحم، لامعتسا ترثک هطساوب و
 تسای فاصوازا و تسای ملامسا ظافلا زا مرحم سپ. تفای صاصتخا
 .. تسا هدش تبلغلاب ملعلوارفص مام رد لامعتسا ترثک هطساوب هک
 2 ریسفت» و ۲۳۷ ص و ۲۳۶ ص ۳ ج «روثنملا رّدلا ریسفت»
 ۲۸۷ و ۲۸۶ ص ۹ ج «نازیما»

زیچ چیه زامه دامت و با: به دیشاب ماگآ: درکی م
دناوتی منی بیع و اربس کچیه و ، دساره هی من
للاح لّوا رفسد هامه ک دیشاب ماگآ! دریگد
!تسا

ریختن آب عیسیٰ در ایستادن در او تا یاور مردی با هم

و عادت طوائف عرب بر این بود که چون می‌خواستند بر بعضی از دشمنانشان بتازند، نزد او می‌آمدند و می‌گفتند: این ماه صفر را (محرم را) بر ما حلال کن! و عادت عرب این‌طور بود که در ماههای حرام جنگ نمی‌کردند. ابو ثماده برای آنها ماه صفر اول را در یک سال حلال می‌کرد، و در سال دیگر همان ماه را حرام می‌کرد، و از این جهت در سال دیگر حرام می‌کرد که در تعداد و مطابقه با مقدار ماههایی که خداوند حرام کرده است، موازنه حاصل شود. خداوند می‌فرماید: این کار را می‌کردند تا ماههای حرام از جهت مقدار و تعداد بهم نخورد، مگر اینکه ماه صفر اول را در یک سال حلال و در سال دیگر حرام می‌کردند».

نبا: «تسا هدروا» و «ثمنما ردلا» رد زینو

﴿رَفَقًا فِي فِدَائِهِمْ سَنَّا أَمْنًا﴾ هيا هر ابرد ةداتق زار دنم
لِهَا نَمْسَانَا دَمَاءَ: تَفْكَ وَ ا ه ك ت س ا ه د ر ك ج ج ر خ ت
مَوْقِينَ ا ك و ، مِرْحَلًا رِهْشَلًا ا ي ف ر ق ص ا و د ا ز فِة ل ل ا ض ل ا
تَمَرِّد دَق مُمْكْتَهْلًا نَّ ا : ل و قِيف ، مِسُومًا ا ي ف مُمْهَمْنًا ق
ا مْهَل ل ا قِيف ن ا ك و ، م ا ع ل ا ك ا ن ذ م ن و م ر حِيف ، ر ق ص
ن ا ر ق ص ل ا

نم يكلام ونب عي سننا اسند نم ل و ا ن ا ك و
دحا ، مَيِّمًا نُبْن ا و ق ص ة م ا مْث و ب ا : بَثَلَا ث ا و ن ا ك و ، مَثَانِك
ا بَثَانِك ا ي نُب د ح ا مْث ، بَث ر ا ح ل ا ن ب مِيق ف ا ي نُب

هك دندرک هدارا تللاض لها زا ععامج»
و ، دندک هفاضا ار رقصه مام ، مردی با هم مرد
تجد مسوم رد ناشیا سیئر تروصد نیارد
امش یارب امش نیایدخ : تفگی م و داتسیای م

¹ ص ۹ ج «ن‌ازیملا ریسفت» و ، ۲۳۷ ص ۳ ج «روثنملا ردلا ریسفت»
۲۸۷.

ن آرد ناشیا و ،دناهدرک مارح ار رفسد هام
و ،دندرکی م مارح دوخرب ار رفسد هام لاس
هتفگ رفسد هام ،ود ره رفسد و مّرحم هام هب
دشی م

ونب ،داد جاور ار عی سده کی سک نیلوا و
وبأ :دندوبن تهسو ،دندوب هنانکی نیبزا کلام
میقفی نیبزا ن تکیو ،هیمأ نیبنا وفسد همامث
«.هنانک ونبزا ن تکیو ،ثراد نب

نبا :هکتسا هدروا «روثنما ردلا» رد زینو
هدرک جیرخت ،هفیرش هیآ نیار دی دسزا متادی بأ
نْبُةٌ دَائِجٌ :هُلْ أَقْبِيَةَ نَانِكِي نَبْنِ مَلْجَرِ نَاك :هكتسا
بُرَعْلَاتِ نَاكٍ وَ :رُوْهُشَلَا يُسْنِيَةَ مَامَا اَبَا يُنَكِي فَوْع
مُهْضَعَبِ رِيْعِيْلَا رِهْشَا تُتْلَاثِ اُوْتَكْمِي نَا مُهْيَلَعٌ دَتَشِي
اَمْوِي مَاهَقْمِ هِدْحَا يُلَعِ رِيْعِيْنَا اُوْدَارَا اَذَا فِ ،ضِعْبِ عِبِي لَع
تُمَّرَدٍ وَ مَّرْحُمَا تُتْلِحَا دَقِي نَا :بَلْ اَقْفَبَطْخَفِي نِمِبِ
نَاكِ اَذَا فِ ،مَّرْحُمَا يُفْسَانِلَا لِنَا قِيْفِي بُهَنَاكِم رَقْصِ
لِبَا قِي فِ مُوقِي مَثَهْنِسَلَا اُوْعَضُو وَ اُوْدَمَع رُقْصِ
مَّرْحُمَا تُمَّرَدٍ وَ رَقْصِ تُتْلِحَا دَقِي نَا :بَلْ وُقِيْفِ
1. مَّرْحُمَا اُوْلِحِيْفِ رِهْشَا تَعْبِرَا اُوْبِطَاوِيْفِ

¹ ص ۹ ج «ن ازیما ریسفت» و ،۲۳۷ ص ۳ ج «روثنما ردلا ریسفت»
۲۸۷.

وبأ واهب هك دوبه نانك هليبة زا ىدرم»
 واراك و، دنتفگى م فوع نپه دانج، تمامأ
 برع رب نوچ و. دوباهمام ن تخادنا ريخأت
 ،دندك گنردى پايپه ام هك دوبن ارگ رايپد
 نوچ اذل، دندكذ تراغو دنزاتد رگيدكي رپ و
 ار تمرح مكد اهنا ىاربت ساوخم هدانج
 هبطذ و داتسيامى نمرد ىزور، دهد رييغت
 للاح ار مّرحم ام نم: تفگى م و دناوخم
 ،مدرك ماردار رفسد هام نا ىاجه پ و ،مدرك
 گنج مّرحم ام رد مدرم اذه ىلع عانيف
 ،ديسرى م ارف رفسد هام نوچ و ،دندركى م
 تسد و ،دنتشاذگى م رانك ار اهنانس و اههزينا
 .دنتشادى م زاب رازراكزا

،دناوخم هبطذى نمرد زين دعبل اسرد و
 مّرحم هام و ،للاح ار رفسد هام نم: تفگى م و
 زاماردهام راهچرد اذه ىلعف، مدرك ماردار
 مّرحم هكنيا لا، دنتشاد تقفاوم رادقم تهج
 .«دنتشادى م للاح ار

رد، جهن نيا رپ رگيد تياور ود زين و
 نبا زا هيودرم نبا چيرخت اب «روثنملا رّدلا»
 نيدب ار هفيرشه يا هك، تساهدش دراو سابع
 1.ديامنى م ريسفت تيفيك

نامز رييغتى نعي، مود رييغت رپ دهاشد و
 ندركش درگ و ،ش دوخ ىلصا نامز زاج
 هام هب هبترم ود ات، لاس ىاهمام مامت رد ج
 ،دندك لماردو خرود و ،ددرگ رپ هجلاى ذ
 :تسا ىتياور زين

ىناربط: هك تساهدروا «روثنملا رّدلا» رد
 زا بيعش نپورم زا هيودرم نبا و خيشلا وبأ و
 تَنَاك: تفگى م هك دناه درك چيرختش دج زا شردپ
 لا و ،نيرنهش اماء و ،ارنهش اماء نولحي برعلا
 ،هّرم هّنس نيرشه و هّتسل كى فلا جحلا نوبيصي

1. 237 ص 3 ج «روثنملا رّدلا ريسفت»

بِهَاتِكِ فِي فِعْلِ لِعَدْتِ اللَّهِ رَكَذِي ذَلَالِي سَنَّا وَهُوَ

اهمام شدرگ هب عی سن ریسفت رد هدر او تایاور لاس لوصف رد

الله لُوسِرَ سَّجَدٌ مُّثْرَبُكَلًا سَّجَحًا مُعَاءَ نَاكَ أَمَلَفَ
لَبَقْتَسَافِلِ بَقْمَلًا مِعَاعًا نَمَّ مَلَسُو [هلاو] هیلع الله ی لص
[هلاو] هیلع الله ی لص الله لُوسِرَ لَاقَفَ ، مَلَّهَلَا سُنَا نَا
الله قَلَخَ مَوِيَهْتَنِيَهَكَ رَا دَتْسَا دِقَ نَا مَزَلَا نَا : مَلَسُو
اَضْرَلَا وَ تَاوَامَسَا

لاس کیرد : هک دود نینچ برع تداع»
للاح ار مارح ی اهام زا مام کی
للاح ار مام ود رگید لاس رد و ، دندر مشی م
رود اهام رد لمع نیا نوچ و . دندر مشی م
رب هک دود ی قیق و ی عقاو سَّجَد هب ، دزی م
تسید رد طقف ، دشاب ق بطنم دود ی لصاً نامز
لمع نیا و . دندیسری م راب کی لاس شش و
شباتک رد دنوادخ هک تسا عی سن نامه
تسا دومرف

هک ی سَّجَد نامه ، ربکا سَّجَد نامز هب دیسرات
هک دود ی لاس نآ رد ، دندروا ی اجب ادخل و سر
سَّجَد هب و ، دندر مش ار اهام مدرم نوچ
و هلا و هیلع الله ی لص ادخل و سر ، دود ق فاوم
رود نامز کنیا : دومرف دود هب بطخ رد ملس
نامه رب هک تسا هدیسی ئاج هب و ، تساهدز
نیمز و ماهن امسآ ادخ هک تسا ی تنیه و تیفیک
« . دیرفا زور نآ رد ار

هک تساهدروا «روثنما ردلا» رد زین و
نبا و دواد و با و ملسم و ی رابخ و لبند دمحا
هیودر منبا و خیشلا و با و متادی با نبا و رذم
و با زا «نامیلا بعش» باتک رد ی قهید و
الله ی لص ادخل و سر : هک دناهد رک جیر ختة رکب
دندر کداریا ی اهبطخ ، سَّجَد رد ملس و هلا و هیلع
هَتْنِيَهَكَ رَا دَتْسَا دِقَ نَا مَزَلَا نَا : دندومرف و
اَنَّا هَتْسَا ؛ اَضْرَلَا وَ تَاوَامَسَا اللهُ قَلَخَ مَوِيَه

¹ ص ۹ ج «نازیما ریسفت» و ۲۳۶ ص ۳ ج «روثنما ردلا ریسفت»
۲۸۹.

ثَلَاثٌ مُرْدٌ تَعْبِرُ أَهْنِمَ، أَرْهَشَ رَشَعٌ
مَرَحْمًا وَجَحَاوُذٌ وَدَعَقَاوُذٌ: تَابِلَاوِثُمُ
۱. نَابِعَشَ وَدَامَجُنَّيْبِ دَلَا رُضْمُ بَجَرٍ وَ

دندنامه، تساهدز رود نامز: هک دینادب»

نیمز و اهنامسا دنوادخهکی زور

راهچه هک، تساهام هدزاود لاسد! دیرفأ ار

نیازا اتسد، تسامرتحمی اهام اهنأ زا یات

و هدعقیذ هک، تسایپردی پ، ات راهچه

هک تساهنتی کی و، تسامرحم و هجیدیذ

نابعش و دامجنیدن آ و، تسارضم بجر

»تسا

۱ ج، ل بند دمأ «دنسم» و، ۲۳۴ ص، ۳ ج «روثنما ردا ریسفت»
۳۷ ص، ۵

هک تسا هدروآ «روثنملا رّدلا» رد زین و
 نبا و ریرج نبا و زازب ار نومضم نیمه
 نبا و ،¹دناهدرک چیرخت هریره و بآ زا هیودرم
 نبا و متادی بآ نبا و رذم نبا و ریرج
 نبا و .²دناهدرک چیرخت رمع نبا زا هیودرم
 سآبع نبا زا هیودرم نبا و خیشلا و بآ و رذم
³دناهدرک چیرخت .

هک تسا هدروآ «روثنملا رّدلا» رد زین و
 خیشلا و بآ و متادی بآ نبا و رذم نبا و قازرلا دبء
أَمْنًا :هیا ریسفت رد هک دناهدرک چیرخت دهاجم زا
 الله ضَرَفَ :هک تسا هتفگ **رِفْكَلا** **يَفْءَدَايزِ عِي سَنلا**
 نَوْمَسِي نَو كَرِشُمَا نَاك وَ يَجِحَا ي ذِي ف جَحَا
 عِيْبِر وَ عِيْبِر وَ رُقَص وَ مَرَحْمَا وَ يَجِحَاوُذ :رَهْشَلَا
 وَ نَاضَمَر وَ نَابَعَش وَ بُجَر وَ يَدَامُج وَ يَدَامُج وَ
 يَفِ نَو جَحِي مَث يَجِحَاوُذ وَ دَعَقْلَاوُذ وَ لَ اَوُشَد
 مَث ،هُنور كُذِي لَاف مَرَحْمَا نِ ع نَو تُكْسِي مَث
 بَجَر نَو مَسِي مَث ،رَقَص رَقَص نَو مَسِي نَو دَوُعِي
 وَ ،نَاضَمَر نَابَعَش نَو مَسِي مَث ،عَرِخَلَا يَدَامُج
 مَث ،لَ اَوُشَد دَعَقْلَاوُذ نَو مَسِي وَ ،لَ اَوُشَد نَاضَمَر
 مَرَحْمَا نَو مَسِي مَث ،دَعَقْلَاوُذ يَجِحَاوُذ نَو مَسِي
 مَث هَذِي هُمَا وَ يَفِ نَو جَحِي مَث ،يَجِحَلَاوُذ
 يَجِحَاوُذ

نَو جَحِي اَوُنَاكَفِ هَصِقْلَا هَذِي لَ ثِم يَ لَ اَوُدَاع مَث
 عَرِخَلَا رِكْبِي بَأ تَجِد قَفَاوِي تَدَامَاع رِهْشَلِكِي فِ
 هِيَلَعُ اللهُ يَ لَصْدِي بِنَا جَد مَث ،دَعَقْلَاوُذ يَ فِ مَاعْلَا نَم
 قَفَاوَفِ هِيَفِ جَد يَ تَلَا هَتَجِد مَلَس وَ [هَلَا وَ]
 وَ [هَلَا وَ] هِيَلَعُ اللهُ يَ لَصْدِلَ وَقِي نَيِد كَلِذَف ،يَجِحَاوُذ
 مَوِي هَتْنِيَهَكَ رَا دَتْسَا دِق نَ اَمْرَلَا نَا :هَتْبُطْذِي فِ مَلَس

¹ ج ،ل بند دمحا «دنسم» و ، ۲۳۴ ص ، ۳ ج «روثنملا رّدلا ریسفت»
 ۳۷ ص ، ۵
² ن.امه
³ ن.امه

۱. ضَرَّالْأَوْتَامَسَلَا اللهُ قَلْبَهُ

دوجو اب، تیاور نیا زاهچنا لّصحم و
نآردصتار ابرد هکی شیوشتو بارطضا
لبق بارعأ: هکتسنا، دوشیم هداقتسا، تسنا
هّجطاون هامرد ار ادخ هناخّج، ماسا زاه
دنتساوخم هکتوافتنیا اب، دندروآیم یاجب
ارّج دی لاسرهررد

انبو، دندروایباجبل لاسی اهام زای کیرد
زاسپی کی، لاسی اهامرد ارّج نیا رب
هبونوچو. دندروآیمردش درگهبری گید
ّج هکدوبنآ، لاسنآ یانبهکی هامره هب
ار مامنآ مان، دیسریم، دوشد ماجنانآرد
ار مامنآ ی لسا مساو، دندرانگیم هّج دی
دندروآی مدنابزررب

۱ ص ۹ ج «نایملا ریسفت» و ۲۳۷ ص ۳ ج «روثنملا رّدلا ریسفت»
۲۸۸.

تجدش درگ به عی سن ریست رد هدر او تایاور لاس لوصف رد

ی لاس ره : بهک دشی م ن آ مارم نیا همزلا و ، دشی م هام هدزیس ، دندر اذگی م جد ن آ رد بهک راب کی ای و راب ود اههام زا ی ضعب ماند و رکذ تایاور نیا رد هکن انچه ، دشی م رارکت ، برع هک تسا هدرک رکذ ی ربط و . دش رد و ، دادی م رارق هام هدزیس ار لاس ی اههام تسید و هام هدزاود ار لاس هک تسا ی تایاور . تفرگی م زور چند و

ی ماسا مامت هک تسنا مارم نیا همزلا و هام ن آ رب ی هام چیه ماند و ، دنک ریغت اههام لاس هدزاود ره رد رگم ، ددرگذ قبطنم ظوفحم ماظن و لصا رب ریخا ت نیا رگا ، رابکی¹ . دبای ریغت ن ارود هنوگ رب و ، هدوب

تیفیک حرش رد دوز ریست رد ی زار رخف رد و تسا هدرک ثحب حورشم روطب عی سن **أَرْهَشْدَرَشْدَاءُ أَنْثَا اللهُ دَنْعِرِوْهُشْلَاةً دَعْنَا**) هیآ لید عون حرش نیا هکن ادب : دیوگ **اللهِ بِاتِكِ يَفِ** و یراصن و دوهی لامعأ حنابق زا مؤس ی عس ادخ ماکدا ریغت رد هک ، تسا نیکرشم ادخ ماکدا ریغت رد نوچه هک اریز ، دننکی م بهر ار اهنا و ، دندرک ی عس دوز ی اهنامز رد ی عس تقیق رد سپ ، دنداد ریغت عی سن بسب دوز عاوها و عار آ بسد بهر تنس ریغت رد ترسد و رفکی دایز بجوم نیا و ، هدرک . دش دهاوخن اشیا

هکی لئاسم زالا و ا هئسم نایب رد س پس و لاس هکن ادب : بهک تسا هتفگتسا هومذ حرطم زا هام هدزاود زا تسا ترابع برع دز نرد هیآ نیمه ی کی ن آ لیلد و ، یرمق ی اههام **يَذَلَا وَهْ**) : ی لاعتی ادخ راتفگی ریگید و ، تسا **لِزَانْمُهُرْدَقَوَّ أَرُوذَرْمَقْلَا وَءَايِضَسْ مُشَلَا لَعَج**

¹ ۲۸۸ ص ۹، ج «ن ازیملا»

۱. ﴿بِاسِحًا وَنَيِّسًا دَدَّ اوْمَلَعَتِ﴾

،هدنهد رونار دیشروخهکتسا دنوادخ»
ریسردار هامو ،داد رارقینارونار هامو
یفلتخمیاهنکم و لزانمرد دوشدرگ
دادعتامشهمکنیایارب ،دومرفردقم و نیعم
«!دینادبار باسد و اهل‌اسد

لزانمردار هامشدرگهیانیا رددنوادخ
زارقباسد و اهل‌اسدنتسنادتاء ،فلتخم
لساسهکتسا بحیحصی تقونیا و ،تسا هداد
زینو .دشابهتشاد هامشدرگو ریسهبیگتسب
:درادن آربتللادیلاعتی ادخرگیدراتفگ

۱.سنوی: ۱۰ هروسزا، ۵ هیا

سِ انِّلا تُتِقاومَ يِ هَلْ قُلَّةٌ لَهْلا اِنِّ عَ كَنوُلْسَيِ ﴿١﴾
بِحِ حَظًا وَ

تَيفِيكِ هِر اِبَرِدِ وَ تَ زَا نِوِچِ (رِبمايِپِ يِ ا) «
لِ اِكْشَا نِيا :وِگِڭِ ،دِننِکِ شِ سِرِپِ مامِ لِ اِلاهِ
يِ اِرِبِ وَ مِدرِمِ تاقوا مِظننِدي اِرِبِ مامِ فالتخمِ
» .تِ سا بِّجِ دِ

زَا رِیغِ مِدرِمِ فِئاوِطِ رِياسِ دِزِ نِردِ اُما وَ
هَکِ يِ نِامِزِ زَا تِسا تِرابِعا لِ اسدِ ،بِرِعا
لِ اسدِ نِوِچِ وَ .دِدرِگِڭِ لِ ماکِ رِودِ کِیِ دِيشِروخِ
رِتمِکِ يِ سِمشِ لِ اسدِ زَا يِ صِخْشِمِ رِادِقمِ هِ بِ يِ رِمِقا
هِ بِ يِ لِ صِفا زَا يِ رِمِقا يِ اِهَمامِ تِ هِجِ نِيدِ بِ ،تِسا
بِّجِ دِ نِيا رِبِ اِنْدِ وَ .دِنوْشِ يِ لِ قِتنِمِ رِگِيدِ لِ صِفا
عِقاوِ نِاتِسمِزِ لِ صِفا رِدِ ،تاقوا زَا يِ ضِعْبِ رِدِ
نِيا وَ ،نِاتِسبِا تِ رِدِ رِگِيدِ يِ خِرِبِ رِدِ وَ ،دوْشِ يِ
دِشِ يِ مِ نِا رازِگِ بِّجِ دِ يِ اِرِبِ تَقْشِمِ بِجِومِ رِمَأُ
،دِننِفرِ يِ مِ بِّجِ دِ يِ اِرِبِ نِوِچِ رِگِيدِ فِرِطِ زَا وَ
،بِّجِ دِ مِ سِومِ اسدِ هِ چِ وَ ،دِننِدرِکِ يِ مِ هِ تِراجِتِ
رِدِ وَ ،دِشِ يِ مِذِ تِراجِتِ لِ صِفا وَ عِقاومِ اِبِ قِفاومِ
،دِما يِ مِ دِيدِپِ لِ ذِ تِراجِتِ رِمَأُ

،يِ لِهاجِ بارِعا ،رِوِذِحمِ وَ دِ نِيا عِفرِ يِ اِرِبِ
مِادِقا ،تِسا مِولِعمِ تاجِيزِ مِ اِعا رِدِ هِ چِ نَأُ رِبِ اِنْدِ
سِاسا رِبِ اِرِ دوْخِ بِّجِ دِ وَ ،²دِننِدرِکِ هِ سِيبِکِ لِ مِعا هِ بِ
،دِننِدادِ رِارقِ يِ سِمشِ لِ اسدِ وَ يِ سِمشِ يِ اِهَمامِ
زَا يِ صِخْشِمِ نِامِزِ رِدِ نِاشِجِ دِ اذِهي لِعِفا
قِبطِ مِ هِ هَکِ ،تِفرِگِ يِ مِ تِروِصِ لِ وِصِفا
وَ ،دِوِ بِ اِمِرِگِ وَ اِمِرسِ تِ هِجِ زَا نِانا تِ حِلِصِمِ
زَا هَکِ يِ عِفا نِمِ تِ هِجِ زَا نِانا تِ حِلِصِمِ قِبطِ مِ هِ
.دِننِدرِبِ يِ مِ تِراجِتِ

يِ اِهَمامِ رِدِ هَکِ يِ رِیخَا تِ وَ عِ يِ سَنَ نِيا وَ
عِفا نِمِ لِ وِصِفا بِجِومِ هِ چِ رِگِ ،دِننِدرِکِ يِ مِ يِ رِمِقا
مِ کِ دِ رِيبِغَتِ بِجِومِ نِکِيلِ ،دِوِ بِ نِاشِيا مِ يِوِينِدي

¹ مِرقِبِ : ٢ هِروسِ زَا ، ١٨٩ هِ يَأُ

² لِ اسدِ رِادِقمِ تِوا فِتِ هِ بِسا حِمِ زَا تِسا تِرابِعا اِجِنِيا رِدِ نِ تِفرِگِ هِ سِيبِکِ
يِ رِمِقا لِ اسدِ هِ بِ اِرِ تِوا فِتِنِ اِنِ دِوِمِذِ هِ فِا ضَا وَ ،يِ سِمشِ لِ اسدِ رِادِقمِ اِبِ ،يِ رِمِقا
يِ رِمِقا لِ اسدِ رِخَا رِدِ

ار ی تقو نوچ هک اریز ،دشی م لاعتم دنوادخ
انیعم ،تسا هدرک مولعم سجد ی ارب دنوادخ هک
،تسا یردقم و دودحم ی اههام رد اصخشم و
رد ی زادنا بقع و عی سن نیا هطساوب رگا
مکد املسم ،دوشد عقاو یرمق ی اههام ریاس
نیدب و .دناه داد رییغت ار ادخ فیلکت و ادخ
نیا رد تهج

هجو و تسا هدرمشد رفک و مانگ ار نآ ،هیا
.تسا هدرک دیقنت نآ زا ی میظعت تمزم

رتشید یرمقل لاس زای سمش لاس نوچ و
 مه یور به ار ی دایز ریداقم نیا ،تسا
 مام نآ ،دش مام کیش رادقم نوچ و ،دنتشابنا
 ار لاس نآ و ،دندرک هفاضا لاس رخآ به ار
 دنوادخ هک تساجنیا زا و .دنتفرگ مام هدزیس
 هتشاد دنسپان و تشز ار اهذآ لمع نیا لاعتم
 مکد :هک تسا هدمرفو ،تسا هدرمش رکنم و
 ،لاس هک تسا هدوب نیا ادخ ی عطق و ی لزا
 نیا و ،رتدایز هذو رتمک هذ ،دشاب مام هدزاود
 ،هدومذ اهل لاس زا ی ضعب یارب هک ار ی مکد
 تسای مکد ،دناهداد رارق مام هدزیس ار نآ و
 ،تسا هتفرگ تروص ادخ مکد فلاخر به هک
 عضاوم زا ادخ فیلاکت ریغت یارب بسد و
 .تسا نید فلاخر به و ،تسا هذش دوخ

ی اهل لاس ربه انب نیشیپ نامز زا برع نیأ
 ار شور نیا و .ی سمش هذ ،تسا هدوب یرمق
 ل عامسا و میهارب ترضد زا تثارو روطب
 اما و ،دناهدرب ثرا ماسلا و قلاصلا امهیلع
 نیا و ،تسا هدوبن نینچ یراصن و دوهد نیأ
 زا ی ضعب ار یریگ هسیبک و عی سن شور
 و ،دنتخوما نایحیسم و نایدوهد زا ،بارعأ
 1.دنداد جاور نیشبرع ی اهرهشرد

ی بلاطم نایب زا سپ یزار رخف زین و
 ،تسا ریخأت یانعم به ی سن :هک تسا هتفگ حورشم
 أَهْأَسْنَا ضِوْحًا نِ عِلِّبِلا تَأَسَّنْتِسا هتفگ دیز وبأ و
 مُسِلا او هذع هتترخا آذاءْ أَسْناءْ هتأسنا و ،هتترخا آذاءْ أَسْناءْ
 :تسا هتفگ هک برطق اما و .ءَسْناءْ و هتأسنا
 ،أَسْناءْ و لِّجْلا ی فَأَسْناءْ أَقِیدْ ،هتدایز لا نَمْ هتأصا ی سنا
 :هک تسا هتفگ شخساپرد ی دحاو ،هتفداز آذاءْ
 یانعم لصا و ،تسا ل و ا یانعم نامھ حیحص
 تدم رد ریخأت مه اجنیا رد و ،تسا ریخأت عی سن

1. ۶۳۳ ص ، ۴ ج ، قرماعة عابطا راد عبط «بیغلا حاتم ریست»

بارعا :تسا هتفگیزار رخف سپس و
 یرمقل اسد باسد ربار دوخ سج درگا ی لهاج
 و ،ن اتسبات رد ی هاگ نوچ ،دندادی م رارق
 رد تر فاسم و ،دشی م عقاو ن اتسمز رد ی هاگ
 ی اهتراجت رد زین و ،دوب ل کشم ل وصف نیا
 ی دوس دوخت لامعم و دوخ

ریاسزا مدرم دارفا ریاس نوچ ،دندربی مذ
 بسانم تا قوا رد رگم دندمای مذ هکم به طاقذ
 هک دنتسناد نوچ اذهلَف ،دوخل او حاقبط و
 سج و فیلاکت ماجنا رد یرمقل اسد تیاعر
 ،دنکی م دراو ل لاخا اهنأ یویند ح لاصم به
 ار ی سمش ل اسد و ،هذز رانک ار یرمقل اسد
 ل اسد زا ی سمش ل اسد نوچ و .دندرمش ربتم
 رتدایز ی صخشم و نّیعم رادقم به یرمق
 ببسد به و ،دندش ی ریگه سبیک به دنمز ایند ،تسا
 :دش ادیپ زیچ ود ن انا ی ارب هسبیک لمع نیا

اهی تدایز نیا عامتجا تهج به مکنآ لوا
مام هدزیسار اهل اسزای ضعبه ک دندش راچاند
دند رارق

یرمق یاهمام زای ضعب زای جده مکنآ مود
،دش ریگید یاهمام به لقتنم و ،درک تکرده
عقاو به جحاوژ رد اهل اسزای ضعب رد جده
نآ زای سپو و ،مّر حم رد نآ زای سپو و ،دشی م
رود لاونم نیمه به روطنیمه و ،رفصد رد
مام به ریگید راب ی نیعم تدم زای دعبات ،دزی م
تفرگی م رارق به جحاوژ

ود یریگه سیبک نیا ببسد به نیا رب انب سپ
و ،اهمام رادقم رد ی دایز :دشی م لصاد زیچ
ریگید یاهمام به مارح یاهمام تمرح ریخآت
به ار نآ رقه به یآ رد دراو عی سند ظفله چه ام و
لها رثکا به ک روط نامه ،میریگه ریخآت یانعم
،میریگه ی تدایز یانعم به چه و ،دندآ رب تغل
رد ،دندآ رب تغل ها زای ضعبه ک روط نامه
رما ود نیا رب قبطنم عی سند ظفله لادره
دشده اوخ

عانبه ک تسنآ ملاک لّصحم و لصاد و
به لّخم تسای رمق لاس رد به ک تادابع
لاس رد به انب و ،تسا هدوب یویند حل اصم
تسا هدوب یویند حل اصم قفاوم ی سمش
و میهاربا ترضدن نامز زای ن اشیا دنوادخ
به ک تسا هدومرفرما ملاسلا امهیلع لیعامسا
و ،دند رارق یرمق لاس رد ار دوخ راکی انب
رما دوخ یویند حل اصم تهج به ن اشیا نکیل
ار یرمق لاس و ،دندرکن تاعارم ار ادخ
،دندر مشد رب تعم ار ی سمش لاس و ،دنتفگ کرت
مارح یاهمام زای ریغ یریگید مام رد ار جده و
بیعت دروم ار ن اشیا دنوادخ اذلف .دنداد ماجنا
ی دایز بجوم و ،داد رارق خبیوت و ریعت و
تسناد ناشرفک

نوج :به ک تسا نیا رفکی تدایز تّاعاما و
مارح یاهمام ریغ رد ار جده انب

هک دندوب هشد دقتعم زین و ،دندادی م ماجنا
و ،تسا بجاول معن امه ،فلاخل معن یا
،تسینب جاو ییرمقی اههم ردن آن درو آاجب
و ،ن آهه مدع اذ مکرد راکنا ،لمعن یا سپ
عامجا هه و .تسا هشی موات عاظا زا درمت
ابن آن زا درمت و اذ مکرد راکنا نانا ملسم
.تسا رفک بجوم مدع دوجو

بارعاً یریکه سیبک رد یزار رخف راتفگ

ی دایز رادقم ن آ اب هکی باسد هقیرط اما و
دوخر وهش س ئابک ابو ، دندرو آی متسد هبار
ن ودم ، تاجیز بتک رد ، دندومنی لم لیدعتار
بتسا روکزم و

دندآ رب عاملع رثکأ : هکتسا هتفگی دحاو و
هام کی هب ص صاختا ، ریخأت و عی سنذ نیا هک
هتفرگی مترو ص اههام مامت رد هکلب ، دراند
انبتسا حیحصام دز نرد راتفگ نیا و ، تسا
رب نیلمس ق اقتا رب انب و ، دش رکذ هچنآ رب
و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر نوچه کنآ
رد ، عادولا هجد رد دومرف هجد هدارا ملس
ی لصا ن نامز نامه هب هجد ، رمأ عقاو و تقیقد
لوسر و ، دومنت شگزاب دوب هجلاوذ هک دوخ
دومرف هبطخرد ادخ :

ق لَظْمُؤِي هَتْنِيَهَكَ رَاَدْتَسَا دِقَن اَمَزْلَا نَّ اِلَا
رَشَع اَنْثَا هَسَلَا ، صَزَلَا و تَاوَامَسَلَا
ماردی اههام : هک دومرف هدارا نینچ و . ار هشد
1. تسا هدمنت شگزاب دوخ عضاوم هب کنیا

2. نوری ن احیروبا ، یزار رخف زال بق و
هقیقبا راثلاا» : دوخر وهش باتکی اج دنچرد
ریخأت و عی سنذ تیفیک زا «هقیلاخا ن ورُقلا ن ع
خیرات س یسات لصا و ، وهش رد بارعاً
رد . تسا هدرک ثحب اههام ی ماسا و ی ماسا
هناگه دزاود ی اههام مان هکنآ زا سپ اج کی
تسا هدرک رکذ قیرط نیدبار برع

رُخَلَا عُبَيْر ، لَوْلَا عُبَيْر ، رُقَص ، مَرَحْمَلَا
ن اَبَعَش ، بُجَر ، هَرَخَلَا ی دَامَج ، ی لَوْلَا ی دَامَج
3. هَجَلَاوُذ ، هَدَعَقْلَاوُذ ، ل اَوْش ، ن اَضَمَر

1. 639 و 638 ص ، 4 ج «بیغلا حیثافم ریسفت»

2. نادنمشناد ناگزر زب زا ، می مزاراوخ ی نورید دمحا ن بدمحم ن احیروبا
هنسرد ش دلوت ، تسا هتسیزی م جنپ و مراهچ نرق رد هکتسا ماسا
هدوب هنز غرد ی رجه 440 هسنرد ش تافو و ، مزاراوخرد ی رجه 360
تسا

3. زال بق ی برع وهش ی ارب 62 ص ات 60 ص زا «هقیقبا راثلاا» رد
و تسا هدرک رکذ ار یرگید ی اهمان نیشیپ تیلهاج نامز رد ماسا

ماند تیلهاج نامز رد بار عا: دیوگی
 لامعتسا ملاسالها که هنوز نامهربان
 رد نانا سجد و، دندرکی لامعتسا، دندکی
 دنتساوخ سپس، دزی م رود هناگراهچ لوصف
 و عاتم که دند ماجنا ی نامز رد ار ناشجادات
 ی غابد ی اهاستسوپ زانانا ی راجد تعاضب
 ، دیا تسد به اهویم و، اهرچ عاونا و، هدش
 نیا و، دشاب رضاد نانا معتما ریاس زین و
 که، دشاب ی قاب ی تباث تالد رب متسویپ نامز
 هدوب تاقوان نیرت معنرپ و اهن نامز نیرتمرخ
 دشاب.

زان ار یریگهسیکل معساسا نیا یور
 تنوکس ناشیا ترواجم رد که نایدوهی
 ترجه زال بق لاس تسیود کیدزن، دنتشاد
 سبیک لوغشم نایدوهی دننام و دنتخوما
 که ی پدایز رادقم که بیترت نیدب، دندش ندرک
 لاس نیدام و، نانا یرمق ی اهلان نیدام
 کینا، دیسری مام کی بهن وچ، دوی سمش
 زان دعب و دندومذق حلم دوخ ی اهاهم بهار مام

دیوگ سپس. تسا هدرک نایب زین اهما ن آ بهار روهند ن آ هیست هجو
 زال بق تیلهاج رد سپس و هدوب میدق رصع به قلعتم اهما نیا متبلا
 :تسا رارق نیا زان اهما ن آ و. تسا هدش لیدب ی نوک ی اهما ن به ملاسا
 - عاوه - قفاند - مصلأا - آبز - ن اوصد - رجان - متند - ن اوخ - رمثوما
 فلاتخا خیر او ترد اهما نیا زان ی ضعب رد زین و - کرب - ل غاو - ل داء
 دورس، هراب نیا رد که یرعش نیرتهبو. اهنأ بیترت رد نینچمه و تسا
 :تسا دابع ن بدل یعامسا، بحاصر عشد، تسا هدش

تیلهاج ی فبزل عا روهند تدرأ ***

کرتشت مرحما دزد ی اء اهدخف

رجان دعب ن م و ی تأیر متومف ***

کرتش ی فعمجین اوصد عم ن اوخ

ل داء و مصلأا و آبز و نیند *** و

کرب عم هنر و ل غو عم قفاند

سپدی نادب تیلهاج نامز رد ار برع ی اهاهم مان ی هاوخی م رگا
 (اریز) هدبر ارق لاونم نیا رب اهنأ ماظتنا و مرحم مام زان عورش ساسار ب
 تسا مرحم مان به ن آ ل و ا که ی اهاهم اب مظن و بیترت تهج زان که
 ن اوخ و رجان مام سپس و تسا رمثوم شمان مام نیلوا (دنتسه کرتشم
 نیند مام و دنوشی مظنم هتشر کی و فیدر کیدر ی گمهن اوصد و
 زان سپدی کی زین، کرب و هنر و لغ و اب قفاند و ل داء و مصلأ و آبز و
 دنیای م یریگید

زا سپهك دندوب اس ملاقه راک نیا ی لوتم نیا
دندناوخی م هبطخ و دنداتسیای م سجد واضقنا
دنتخادنا ی م ریخأت هب ار مام و ، سجد مسوم رد
نیدب

مام نآ مان هب ار ی دعب مام هک ی نعم
دندناوخی م

ی رمق لاس لیدبت و عی سنه رابرد ی نورید راتفگ ی سمش هب

، دنتشاد ت عا ط ا هئا زا برع نوچ و
ق قتم هیمست و ریخأت نیا رب هئا ی مامت
نیا و دنتفریزی م ار ناشیا راتفگ و ، دندشی م
ر هر دن انا اریز . دندیمانی م عی سنه ار ناشراک
ل و ا ، مام کی رد قبل لاس هس ره ای و لاس ود
بسدر رب دنتخادنا ی م ریخأت هب ار بار عال لاس
دوب ن آ ق حتم لاس ن آ هک ی رادقم

ناشناگدنیوگ زا ی کی لصا نیا یور و
دیوگی م

ءآشء اذال حیء *** هئا اول ت تحت ن و شمت ی ساند انل

م رحی و روهشلا

امش هک ، تسام زا هدنز ادنا ریخأت ماقم ن آ
ی هام ره و ، دینکی م تکر دو م چرپت حتر د
ار ی هام ره و ، دنکی م ل لاد دهاوخب هک ار
» . دیامنی م مار د دهاوخب هک

، دش عقاو هک ی ریخأت و عی سنه نیلوا و
مان هب رفسد مام اذهلف . دوب م رح مام ی ار ب
مان هب ل و لا ا عبیر مام و ، دش ی رانگمان م رحم
بیترت هب روطنیمه و ، دش ی رانگمان رفسد
یور هب ار ی هام ره مان ، ی رگید زا سپ ی کی

¹ ن ارگعی سنه بقل ن آ و ، بآرپ ی ایرد ی نعیت تسا س ملق عمج س ملاقه
نیلوا و . دناهدوب هنانک ی نبه لیلیق زا هک ، تسا هدوب تیلهاج هرود رد
بصنم ی رگید زا سپ ی کی و هدوب ی نانک میقف دبع نبه تیفیذد رگنسیز
قدانج تمامت و با دو بر فذ ن یمتفه هک هئا ن یرخا و ، دندربی م ثرا ار دوخ
ن ب دآبع ن ب علق ن ب قیما ن ب فوع ن ب قدانج تمامت و با) ، تسا فوع ن ب
اعومجم ، پیریگبل لاس ی سدر ل سنر ه طسوت م ن سرگا و (تیفیذد ن ب علق
، مینک م ن آ زا ار ترجه لاس هد نوچ هک دوشی م لاس هد و تسیود
نامز نیا هب و . تسا هدوب ترجه زال قبل لاس تسیود نانا نیتسخذ
تسا هدرک حیرصت ۵۴ ص ، ۲ ج دوخ «ططخ» باتک رد ی زیرقم

دندراذگ ی دعب ی اهام

دش عقاو هک ی ریخأت و عی سنن یمود و
عبیر هک ار ی دعب مام اذهلّف. دوبرفص مام ی ارب
روطنیمه و. دندراذگ رفص مان هب اضیاً دوبر
رد و، دزی م رود بیترتن یدب عی سنل معنیا
ات، درکی م شدرگ هناگهدزاود ی اهام مامت
ل احنیا رد، ددرگرب م رح مام هب رگید راب
دندومنی م هداعا م رابود ار ل و ا راک نامه
رادقم هک دوبرنیا ی اهاج بارعا تداء
اب و، دندرمشی م ار عی سنن ی اهرود دادعت
، دنتفرگی م هز ادنا ار نامز، اهرود نیا دادعت
هک نلاف نامز ات نلاف نامز زا: دنتفگی م و
هتشذگ هرود هک، دناهدرک شدرگ اهل اس
زا ی هام م ه زاب رگا فصو نیا اب و. تسا
دوبرهعبرالوصف زا هک دوزلصف زا اهام
تاء هب ندانفا شپ نیا و، دانتفای م شپ
توافت رادقم هقیب و، عی سمش ل اس ی اهرسک
ل اس ن ا هک دوبر یرمق ل اس اب ی سمش ل اس
راب تروص نیا رد، دندوب هدرک قحلم یرمق
زا مام مدقت نیا و¹، دندرکی م هسیبک رگید
و مام ل زانم عولط هطساو هب دوزلصف
ل زانم ن ا طوقس

دشی م مولعم اهنا ی ارب

الله ی لصد ادخل و سر هک ی ماگنه ات دوبرنیا
روطنامه و، دندرک ترجه ملس و هلا و هیلع
مام هب تقو ن ا رد عی سنن تبون مدرک رکذ هک
و، دندیمان م رح م ار ن ا هک، دوبر هدیسر نابعد
دندیمان رفص ار ناضر مام
رد ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخل و سر

¹ ل اس نایم هک ار هشد هتفرگ هدیدان ی اهتوافتن دش مع مج رادقم ی نعید
، دیای م شپ ی سمش ل اس رادقم اب ن تفرگ هسیبک زا هک یرمق هشد اس
نیا و. دندرکی م حیحصت دوبرتقیق د باسد هب هک یرگید هسیبک اب
هنس رد ی فوتمه ی زیرقم تیلهاج بارعا ی ارب ار یرگهسیبک تیفیک
ج «رائلا و ططخا رکذربا بتعلا و طعاوملا» باتکرد یرجه ۸۴۵
تسا هدر و ا رسمع بطزا، ۵۶، ص ۲.

ی ارب ات، دیشکی م راطتنا هنیدم رد تماقا تدم
 ی ارب و، دش راپسهر ع ادولا ءجد رد سجد
 دَقْنَ اَمْرًا نَّ اِ وَا لَّا : ت فگ و دناو خ هبطخ مدرم
 ت ا و ا م س ل ا اللهُ ق ل ذ م و ی ه ت ن ی ه ک ر ا د ت س ا
 هک دوب نیا تر ضد ن ا روظنم و، ض ر ل ا و
 تشگزاب دوح عضاوم هب کنیا یرمق ی اههام
 تفر نیب ز ا برع عی سن راک ن ا و، دناهدرک
 ع ادولا ءجد هک ار سجد ن ا تهج نیمه هب و
 لمع نیا ن ا ز ا س پ و، دنداهن مان موقاً سجد، دوب
 1. تفر نیب ز ا ی لکب و، دش مارح

هام مهدزون زور: دیوگ رگید ی اج رد و
 ادخلوسر و، تساهکم ح تف زور، ناضمر
 سجد هماقاً چیه ملس و هلا و هیلع الله ی لص
 هطساوب ی برع ی اههام هک اریز. دندومند
 نیب ز ا و هدرک ریغت دوح ی اهاج ز ا عی سن
 ی اج هب ات دندیشک راطتنا تر ضد و، دوب هتفر
 هب ار ع ادولا ءجد سجد هاگنا، تشگرب دوح
 میرحت سجد ن ا رد ار عی سن و دندروا ی اج
 2. دندومند

دیوگ دوح «کلفا مء» باتک رد و نیلف
 هسیبکی عوز ز ا ترابع عی سن هک سدح نیا
 لاس و یرمق ی اههام نیب لداعت ات، دشاب
 نیبلا رخف رجب رکف ز ا، دوش ادیپ ی سمش
 نابحاص ز ا یرایسب هک اریز، تسین ی زار
 ، دنا هتفرگ ی شیپ و ا ی ا ر نیا رد تئیه مء
 مینادی م هچنا بسد رب ناشیا نیر تمیدق و
 یرجه ۲۷۲ هسرد ی فوتم،³ ی خلب رشعموبأ
 .تسا هدوب یرمق

تسا هدر و ا⁴ «فوللا» باتک رد رشعموبأ

1. ۶۳ ص و ۶۲ ص «تقیابلا رانلأا»

2. ۳۳۲ ص باتک نیمه

3. ز ا ریغ و، تساهتئیه و موجد مء نابحاص ز ا ی کلف رشعموبأ نیا
 ،تسا «یزاغم» باتک بحاص ی دنس ن محرلاً دبع نب ح یجن رشعموبأ
 .تسا هدرک توفی رجه ۱۷۰ لاس رد و تساهروشم نیثحم ز ا و

4. دبع، عی سن مرابرد ار راتفگ نیا نکیلا و تسارثلاً دوقم، باتک نیا
 لاس هب ورم رهش رد ی فوتم، ی قرخ دمحم نب رابجلا دبع نب رابجلا
 میسقتی فکار دلای هتتم» : هب موسوم هک دوح باتک رد، یرجه ۵۵۳

ار دوخل لاسد هرود تیلهاج نامز بارعا :هک
 روهد س وور رد هام تیور ساسا رب
 زین ناملسم مسر هک نانچمه ،دنتسنادی م
 هام مهد زور رد ار دوخچد و ،تسا نیمه
 لصفرد تقونیا و ،دندادی م ماجنا هجلاوذ
 ،دشی مذعقاو لاسد هعبرالوصف زا یصاخ
 ناتسبات رد یهاگ .درکی م ادیپ فلاتخا هکلب
 ود رد یهاگ و ،ناتسمز رد یهاگ و ،دوب
 یسمش یاهل لاسد نید مکنآ تاع هب .رگید لصف
 .دوب فلاتخا یرمق یاهل لاسد اب

و عی سنذ هر ابرد ی خلب رشعم وبأ راتفگ بارعا یریگه سبیک

اب قفاوم ار ناشجد ات دنتسناوتند ناشیا
 ل احد نیع رد و ،دندد رارق دوخت تراجت عقوم
 و ،دشاب لدتعم امرسد و امرگ تهج زا او ه
 هز بسزا آهن یمز و ،هدوب گریب ی ار اد ناتخرد
 هب تر فاسم مکنیا ات .دشاب هدش ری فلع و
 هب مه هکم رد و ،دشاب ناسا ناشیا رب هکم
 دوخچد کسانم ه و ،دنزرو لغتشتا تراجت
 زا ار یریگه سبیک لمع اذهلغ ،دندد ماجنا ار
 ،دندراذگ عی سنذ ار نآ مان و دنتخوما نایدوهی
 ره زا نایدوهی هک توافتنیا اب .ریخاتی نعید
 سبیک ار یرمق هام تفه یرمق لاسد هدزون
 هب نانا یرمق لاسد هدزون مکنیا ات ،دندرکی م
 بارعا و ،دیارد یسمش لاسد هدزون تروص
 هام هدزاود یرمق لاسد راهچ و تسید ره زا
 .دندومنی م سبیک ار یرمق

ار هنانک و نبزای درم مهم نیا ماجنا یارب
 دلاوا و دنتفگی م سَمَقَ ار وا و دندرک باختنا
 دندش رما نیا ل فکتم هک وا زا سپ ار وا
 دنتفگی م زینذة أسذ ار اهنا و دنداهنذ مانذة سَمَاقَ
 بأ ری یایرد سَمَقَ ..ناریگ عی سنذ ی نعید

هب س پس هک ی دنفا دومحم و ،تسا هدرک لقذ وا زا تسا «کلافلأا
 تسا سیراپ رد هک ی طخ هخسن کید زا ،دش بقلم ی کلف اشاپ دومحم
 عبط هب «کیتایسا لانروژ» مان هب ی نایسا هلمج رد و ،هدومذ جارختسا
 .تسا هدیناسر

زا رما نیا ی لوتم هکی سک نیرخا و ،تسا
هئیم ن ب فوع ن ب دأنج همامثوباً دش وا دلاوا
دوب هقیڈ ن ب علق ن ب دأبع ن ب علق ن ب

تساوخی م نوچ سج م سوم رد س ملق
،داتسیای م هبطخ هب تافر ع رد ،دوشی ضقنم
هجطاو ن رد سج هکی نامز زا درکی م ادتبا و
ار م رحم و ،دشی م عقاو

ی اهام زا ار نا و درکی م آسنا
ار لاس ی اهام ل و ا و ،درمشی م هناگه دزاود
هام تروص نیا رد و ،دادی م رارق رفص هام
و ،دشی م بوسحم لاس ی اهام نیرخا م رحم
رد مدرم و ،تسشنی م هجطاو ن هام ی اج هب
هام رد سج نیا ربانب و .دندرکی م سج هام نا
رد نا زا سپ و ،دشی م عقاو هبترم ود م رحم
رد زاب ،سج ن دشی ضقنم تقو رد مؤس لاس
آسنا ار رفص هام و ،داتسیای م هبطخ هب م سوم
لاسود ی اربار نا هکی رفص هام نا ،درکی م
عبیر هام و ،دوب هداد رارق ل و ا هام ،نیشیپ
زارق م راهچ و مؤس لاس ل و ا هام ار ل و لا
هام رد سج لاسود نیا رد هکی روطب ،دادی م
تسا لاس نیا زا لاس هام نیرخا هک رفص
ره رد ل اونم نیمه رب هتسویپ و .دشی م عقاو
هرود هکنیا ات ،درکی م آسنا رابکی ی لاسود
نیا و .دنک تشگزاب دوخ هیلوا ل اح هبش درگ
باسد هام جنپ و تسیدار لاسود ره هسملاق
دندرکی م

ی ضعیف ز اش باتک نیمه رد رشعم و با زینو
 بار عا : هک تسا هدرک لقذ برع نایوار زا
 راهچ و تسید ره رد هک دودب نینچ ناشتداع
 ، دندرکی م هسیبک ار یرمق مام هذ ، یرمقل اسد
 ل اسد اب ار ی سمش ل اسد ت وافت هک قیرط نیدب
 ت عاس کی و تسید و زور هد ابیرقت هک یرمق
 ره و دنتفرگی م رظنرد اتسات عاسد س مخو
 هام ی ماهزور رادقم اب ی و اسم ی دایز نیا تقو
 ی لو ، دندوز فای م ل اسد رب مامت هام کی ، دشیم
 ت عاسد تسید و زور هد ار ی دایز رادقم نیا
 ناشیا ی ماههام نیا رب انب و . دندرکی م باسد
 دنتساوخی م هک ی دحاو ججهز رب نامز تشنگ اب
 بقع هذ و ، داتفای م ولج هذ ، دنایم ت باث
 و هیلع الله ی لصد ادخ ربمغیپ هکنا ات . تفریم
 2. دندراز گجج ملسد و هلا

و مهدزاود ی ماهس رد ، باتک نیا رد و نیلف
 تا علاطا هب ار دوخ م هدر راهچ و مهدزیس
 و ناگراتسد و نامسا هر ابرد تیلهاج بار عا
 اب ، تسا هدمآ میرک ن آرق رد هک عی سند ه لئسم
 ص اصتخا نیرسقم راتفگ و ن آرق هیا دنچر کذ
 3. تسا هداد

عی سذر یسفت رد ام ثحبز ا هچنآ ل صحم و
 مامضنا هب ، دما تسد هب هفیرش هیا نیا رد
 هدش دراو ماقم نیا رد هک ی امریثک ت ایاور

1 هک تسناد دیاب و . تسا ملسم تئیه مءع ن اباحاص دز نرد رادقم نیا
 ی پرد ی پ ه نراقم ود ه ل صاف زا تسا ترابع هک ی موجذ یرمق مام ره
 لهچ و ت عاسد هزاود و زور هذ و تسید : زا تسا ترابع رمو س مشد
 ار رادقم نیا نوچ و (زور ۲۹ ت عاسد ۱۲ هقیقد ۴۴) . هقیقد راهچ و
 و ت عاسد تشه و زور راهچ و ماجنپ و دصیس مینک برض هزاود رد
 (هقیقد ۴۸) زا تسا ترابع یرمقل اسد سپ ، دوشیم هقیقد تشه و لهچ
 زا تسا ترابع ابیرقت ی سمش ل اسد ره نوچ و (زور ۳۵۴ ت عاسد ۸
 انهلثف (زور ۳۶۵ ت عاسد ۶) ت عاسد شش و زور جنپ و تصشو دصیس
 ت عاسد کی و تسید و زور هد ابیرقت یرمقل اسد زا ی سمش ل اسد ل ضافت
 نامه هک (زور ۱۰ ت عاسد ۲۱ هقیقد ۱۲) دوشیم هقیقد هزاود و
 .تسا هدرک رکذ رشعم و با هک تسا یرادقم

2 «کلف فیلات» ی طسولا نورقلا ی فبرعلا دذع هخیرات ، کلفلا مءع»
 ۸۷ ص ، ی دلایم ۱۹۱۱ هس مود عبط ، ونیلف ولرک رونیسلا : نی ئایلاطیا
 ۸۹ ص ات

3 رشع تعبارلا قر ضاحملا ی لا رشع قیناثلا قر ضاحملا «کلفلا مءع»
 ۹۹ ص ات ۸۳ ص

عاملاء زان یخروم راتفگ مامضنا هب و ،تسا
و ،ی نورید ناحیر وبأ نوچمه موجذ و تئیه
راتفگ نوچمه و ،ی خلب رشعم وبأ نوچمه
نيسد نبیء : لیلج خروم و ریبک هلاخر
جورم» رد یرجه ۳۴۶ ی فوتم ی دوعم
و «هینتا» : سیفد باتک رد و ^۱ «بهدلا

^۱ س لدنلا راد عبط زا ۱۸۹ و ۱۸۸ ص ۲ ج «بهدلا جورم» رد
اهمام نألوا : تسا رارقنیا زای للاه ی اهام ی ماسا : هک تسا هدمآ
زور راهچ و ماجنپ و دصیسی للاه لاس ی اهزور دادعت و ،تسا مرحم
زور عبر و زور هدزای ی نایرس ی اهام ی اهزور دادعت زا هک تسا
کی ،ی نایرس ی اهلاس زالاس هسو ی سره رد نیاربانپ و ،تسا رتمک
،درادندوجو زورونی برعی اهل اسرد و ،دوبدهاوخر تشیی برعی لاس
ی اهام و اهل اسدابار دوخی اهام و اهل اسهکنا ی اربی لهاج برعی و
هسیبک و درکی مفاضا مام کی لاس هسو ره رد دهد قبیطتی نایرس
و ،داهنی مماند دراد ریخاتی انعم هکی سنی هبار ل معنیا و تفرگی
ار ﴿رَفُكْلًا فِي فَوْهٍ دَائِرٍ عِي سَنَّا اَمْنًا﴾ هیا و هومنت مم از ل معنیا دنوادخ
نوچداد رارق مرحم نألوا ،بیترت هبار اهمام برعی و ،دومرفل زان
تراغ و گنج ندوب مارح تهج هب دیمان مرحم ارنا و ،دوبل لاسلوا
اپربن میرد هکی ئاهر از اب تهج هب دیمان رفسد ار رفسد و ،نآ رد
ره و ،دندرکی مهیت از دوخ عاتم و هقودآ اهر از اب نآ زا و ،دشی م
کلاه ی گنسرگ زا درکی م ی راددوخ اهر از اب نآ رد دورو زان س
دشی م

جورخ تاء هبار هشد هک تسنا رفسد هیست هجو : دنلاهتفگی ضعب و
هدش ذخا مهنم رادلا ترقص زان هملک نیا و ،دشی م ی لاذ گنج هب مدرم
تهج هب دنیوگ عبیر ود ار عبیر و عبیر و ،دشی م ی لاذ اهنآ زان اناخی نعید
زبسر ی اهفلاء و اهمایگ زان ایاپ راهچ و مدرم ،مام ود نیا رد هکنا
مام ود نیا ریگرد لاعف دیوگی سکرگا و . دننکی م ی ریگر هب نیمز
ارچ نآ رد و دنوشی م دنمه هب نیمز ی زبس زان ایاپ راهچ زین عبیر
نایاپ راهچ زین عبیر مام ود نیا ریگرد لاعف دیوگی سکرگا و . دننکی م
تسنا شباوج ،دننکی م ارچ نآ رد و دنوشی م دنمه هب نیمز ی زبس زان
دشی م عقاو راهب لصف رد هکی مسوم مام ود نیا ی ارب مسا نیا هک
هدنام ی قاب مان نامه هب نامز فلاتخا و لاقنتا اب س پسد و هدش دهاهذتسا
مام ود نیا رد نوچ ،دنیوگی دامج ود ار ی دامج و ،ی دامج و ،تسا
ی ارب مان نیا هکی ماگنه نآ رد ،تسشنی م ورف و دشی م دماج اهبا
دنی م رود هتسویپ امرگ و امرس هک دنتسنادی مذمدرم و ،دش هتشناذگ اهنآ
ار بجر و ،دبایی م لاقنتا دوخل حم زان اتاقوا و ،دنکی م شدرگ و
عی شلاتبجر : دوشی م هتفگ و ،دندیسرتی م نآ زان نوچ ،دنیوگ بجر
لأابق بعشتن امه شایمست هجو نابعشو ،ی دیسرتی زچ نآ زا هکی تقو
و ،ندرک تراغ بلطی ارب و دوخی اهبأ تسم هب تکرخی اربتسا
ی اهگیر ی امرگ و ترارد هجرد تدهت تهج هب ناضمر هیست هجو
هک تسنا شریگید هیست هجو و ،تسا ناباید عامسا زان مسا ناضمر
مام : تفگ دیاب و ناضمر دوشی م هتفگ اذهل و ،هرکذی لاعتتسادخ
تقونآ رد اهرتشد هکنا تهج هب دناهدهن مانل اوشد ار ل اوشد و . ناضمر
،دنادی م ماگندنب ار دوخی اهدم ی ریگتفج هبلیم و توهدت تاء هب
رد حاکذ و ج اودزا و دنادی م موشد ار ل اوشد مام مدرم ببس نیمه هب و
هکنا تهج هب ،دناهدهن مان نیدب ار مدعقاو و . دنادی م دنسپان ار نآ
هجل او و . دننیشنی م و ،دنادی م رب تسد تراغ و گنج زان مدرم همه
ی اج هب مام نیا رد ار جج هکنا تهج هب دناهدهن مان نیدب زین ار
ی هتنا . دنروآی م

هب عجار «تقیابلا راثلا» رد ی نورید ناحیر وبأ هچنآ زان و نایب نیا زان

یرمق یاههام لوصا :هک تسناً «فارشلایا
ادیپرییغت تلّعود هبتیهاجبار عانایمرد
:تسا هدرکیم

لحم زامارد یاههام ریخأت ببس هب - لّوآ
دنتخاندنایم ببقع هبار نآ هک مّر حم هامن و چمه دوخ
هام ار نآ و ،دندرسیم ریخأت هبار نآ تمر د و
بهنو و لاتق و گنج زانآ رد و ،دندیمانیم رقص
هام راهچ هکنآ یارب و ،دندیز روی مذغیر د تراغو
(بجر هام و مّر حم و مّجطاو و ددعقاو و) مرتحم
راهچ رادقم هب لامجا ،دشاب ظوفحم ش تمر د رادقم
و تیفیک رظن زانآ هب ،رادقم و تیمک رظن زانآ هام
زانآ تسد لاس تدم رد ار هام راهچ ،تیسوصخ
،الله مّر ح امّ دّ ع اوئطاوی ،دنتشادیم زاب گنج
مرتحم دنوادخ هک اههام رادقم رد طقف هکنآ یارب
دندشاب رادقم مه و نازیم مه تسا هدرمش

هزور مایا ای و سّج دمایا ریخأت ببس هب - مّود
دوخ لحم زانکسانم و تادابع زانسیضع و
،اوه و بآن دوب بسانم یارب ،دعب نامز هب
لثابق بلج و یتراجت هعتمأ شورف یارب و
هتسویپ سّج دنیا ربانب و سّج دن دروآ اجب یارب
یصاخ لصف رد اوه لادعا رظن هطقن زان
رود یرمق یاههام رد و تفرگیم تروص
هس و یسر هرد ات درکیم شدرگ و دزیم
و تسیبر هرد ای و ،قیقد هسیبک ربانب لاس
هک روظ نامه ،یبیرقت هسیبک ربانب لاس شش
شّج زان شردپ زان بیعش دن بورمع تیاور رد
،دیسریم دوخ یلصا نامز هب سّج د ،تشدگ
هیلع الله یلّص ادخل و سر سّج د هکنانچمه

هک دوشی ممولعم تسا هدرک نایب یرمق یاههام یراذگمسا تلّوع
یسمش لوصف یور یسمش یاههام قبط ار اهمان نیا هتدم
هب مرابود یسمش یاههام زان ملسا نوناق رثا رد سپس و دناهداهنی م
نیا و ،تسا هدش هدیذارگر بدنکی مذل و صف اب قیبطت هک یرمق یاههام
عقاوم زان فیلاکت و ماکا ریخأت تهج هبار نآ رد هک تسا عیسن نامه
دنوادخ ،یویند حلصم تهج هب رترید یاهن نامز هب دوخ یاهن نامز و
تسا هدرمش رفکی دایز بجوم ار نآ

ی لصان نامز هب ،دوب عادولا ءجد هک ملس هلا و
 ساسا نیمه یور و ،دوب هدرک تشگزاب دوح
 :دومرف دوح هروهمه هبطخ رد ترصد نأ
 اللهُ قَلْبَ مَوِيٍّ هَتَّيْهَكَرَادَتْسَا دِقَّ نَامَزْلَا نَّإِ
 یمازلا هنوگچیه ام و .ضُرْلاَوِ تِاَوَمَسْلَا
 روهمشلا ءدرد ار نآرق هفیرش هیا هک میرادن
 صوصخب عی سنو

عوذود ره لماش و ،دراد ماعی انعم عی سنو دوشی م

ریخأت صوصخب ایو ،ماردی اهام ریخأت
 هیا هکلب ،میریگب دوحی عقاو عقوم زاجد
 هنوگود ره لماش قلاطی و مومع هب هکرا بم
 لب هروهمه تاپاور لقنو ،ددرگی م عی سنو
 دنکی م دییات ار ی نعم نیا زین هضیفتم

ی سمش هب ی رمة ی اهام لیدبت تیعورشم مدع

ریخآتم ه ماسا رونا عرش رد نیاربانو
مارد دوزخ لحم زا مارد ی اهام تمرح
ی تاروتسد و ما کحاً و بادآ ریخآتم ه و ،تسا
ناضمر هام نوچمه صخشم ی اهامز رد هک
ررقم سجد ی ارب ءجطاو ذمام و هزور ی ارب
هب ی رمة ی اهام لیدبت اذه ی اذع و .تسا ه دش
هب ی رمة ی اهام لیدبت و ی سمش ی اهام
تسین زیاج هوجولانم هجوچیه هب ی سمش
رد ار ناضمر هزور دناوتی مذ ناملسم
دریگبرگید لدتعم ی اهام زا ی کیدایو ل اوشد
اهزور ندش ماتوکو او هل ادتعا تهج هب و
ی نعید ،دروآ ی اجد ار نآ ناتمزل صف رد
و اهام باسد هب ار دوزخ هزور دناوتی مذ
دهد رارق ی سمش ی اهام

رد ار دوزخ ءجطاو ذجج دناوتی مذ ناملسم
هب رگید لدتعم ی اهام زا ی کیدایو مرحم
روما و معتما شورف و او ه بسانت تهج
رد ،دوزخ ءیویند و ءیدام حلاصم و ءیرابتعا
دناوتی مذ ی نعید ،دهد رارق زیناپایو راهبل صف
ی سمش ی اهام و اهام باسد هب ار دوزخ سجد
دروآ ی اجد

زا فیلاکت ریاس هب تبسن نینچمه و
تاهورکم و تامرحم و تابحتسم و تابجاو
و ءیعامتجا ما کحاً هب تبسن نینچمه و
ی تاداع و موسر و بادآ و ءیرابتعا ی اهتّ نس
تسا هجاوم نآ اب هعما جرد هک

و کلام ار ی سمش لاس دناوتی مذ ناملسم
ررقم و نیعم دوزخ خیراتو لامعاً ی اربن ازیم
لاس تدار صاب دیجم نآ رقردهک اریز ،دراد
هَدِّعَنَّ اِوِیْ هَدَادِ رَارِقِ ی رَمَقِ لَسْ اِرْ نَ اَمَلَسْم
اَللّٰهَ بِاَتِکِ ی فَا رْ هَشْدَ رَشْدَ اِنْتَا اَللّٰهَ دَنِعَ رِوْ هُشْلَا
عَبْرَا اِهْنِمِ صُرْلَا و تَاوَامَسْلَا قَلْذَ مَوِیْ
تسا هدرک نلاعاً ار ¹مُرْد

1. هبوت: ۹ هروسزا ، ۳۶ هیا

رب دراد ت حارص تهج دنچ زا هیآ نیا
و اهلآسی ملاسی مسری اهام و اهلآسی کنا
:تسا یرمقی اهام

اریز مُرُحَّةٌ عَبْرًا اَهُنِمِ ظَفَا تَهج زا - لَوَا
اری هام چیه ملاسی هک تسا تآیوررض زا
راهچرگم، تسا هدادن رارق مارحی اهام زا
و هدعقاوژ هک اری رمقی اهام زا مام
نیا و دنشابی م بجر و مَرَحْم و هَجَطَاوژ
، سمش هذنتسا یرمقی اهام زا ، هام راهچ
الله لوسر هبطخ رد و هدیدع تآیاور رد و
ات هس هک تسا هدمآ ملس و هلا و هیلع الله یلص
یکدی و دنا هتفرگ رارق مه یولهچ اهام نیا زا
و دُرْسِ اَهُنِمِ ثَلَاثٌ :تسا اهنت و ادج اهنیازا
دنه یولهچ هک هس نآ ، اُدْرَفِ اَهُنِمِ دِحَاو
کین آ و ، دنتسه مَرَحْم و هَجَطَاوژ و هدعقاوژ
تسا بجر هام تسا هذاتفا اهنت هک

¹ هدر و آ ی دلج ۸ عبط زا ۶۳۴ ص ۴ ج «یزار رخف ماما ریسفت» رد
هدعقا و ذی ه و درس اهنته ثلاثه عبر لآ هذهن آ یلع او عمجاً دق :هک تسا
هتفگ ۶۳۵ ص رد و بجر وه و درف دحاو و ، مَرَحْمَا و هَجَطَاوژ و
ره رد رآفک نوچ ددرگی مر ب رشع انثا هب (مقیلا نیدلا کلذ) :هک تسا
دنتفرگی مام هذریسل اس

تهج ز ا - مّوس و . الله دنع ظفلا تهج ز ا - مود
 ﴿ضُرْلَا وَ تَاوَامْسَا قَلْذ مَوَيِ اللّهِ بَاتِكِ يَفِر﴾ ظفلا
 ادباً اهمام نيا مكنأ رب دنراد تلالاد دويق نيا نوچ
 و لعج و عضو اب و ، دنتسيند فلاتخا و ريغت لباق
 اهمام نيا اريز ، دنراد ذراک و رسد ي داد رارق روما
 ، تسا ريغت لا و اطاحا و مءهک ي دنوادخذ زرد
 اهن امسا مءهک ي زور رد ادخ باتک رد و ، تسا نينچ
 .تسا هدوب نينچ تسا هدير فآ ار نيمز و

و نيوکت باتک رد هدشه تشاگن مکرد سپ
 هدوب روطن يا تقلذ رتفد رد هدشه تشون نوناقد رد
 مءهک تسا مولعم و . ي لَاعَتِ مِمَّكُطِ بَقَعْمَلَا وَ ،تسا
 زا و ناوندع ره مءهک و ترو صره مءهک ي سمش ي اهمام
 رب مءهک تسا ي داد رارق ي اهمام ، دشاب مءهک ي خير اتره
 و مءهک ي ابتعاهي مءهک و هدايز و مءهک ي باسد ساسا
 .تسا هدمآ رد ترو صرد نيدب مءهک ي عضو

دنواند مءهک ي تقو نآ رد ي رمق ي اهمام اّمأ
 هدوب روطنيمه ، درک تقلذ ار نيمز و نامسا
 جورخ مءهک ي لاه تيور ي ادتبا مءهک ي نعي .تسا
 مءهک و ، هدشيم عورش عاعشلا تحت و قاحم زا
 مءهک ي م نايپ عاعشلا تحت لوخد و قاحم
 رُيْدَقْتِ لِكِلْذِ اِهْلًا رِّقْتَسْمِ يَرْجَتِ سُمْشَلَا وَ ﴿ .تسا
 دءاء ي تءدل زانم مانر دق ر مءهک و * مِيلْعَلَا زِيْرَعَلَا
 نَأ اِهْلًا يْ عَبْنِيْ سُمْشَلَا لَا * مِيْدَقْلَا نِ وُجْرُعَلَا كِ
 ي فُلْ كُ وَ رِاهْنَا قُبِاسْلُ يَلَلَا لَا وَ رَمَقْلَا كِرْدُتْ
 : ٣٦ هروسد زا ٤٠ ات ٣٨ هيا ﴿نِ وُحْبَسِيْ لِكِ اَفْ
 (سپ)

رد مءهک ي دوخ نيم رادم رب ديشروخ و
 دنوادخ مءهک ي تسنيا ،تسا شدرگ و تکرد
 فالتخم ي اهل ز نمر دام ار مام و باناد و رد تقم
 رخآ مءهک ي تبقاء ات ميدروا رد شدرگ و ريسد مءهک
 مءهک ي دننامه (دوشيم قاحم و مءهک ي بز مام
 شدرگ و ريسد مءهک ي ،ديارد ي رغلا و درز
 ناوتد نينچ ار ديشروخ ، ش نير فآ ناهج مءهک ي

دبایردار و او دسر بام هبه که تسانی تردق و
ره و در یگت قبس زور رب بشد دناوتی مهنو
و بشد نیازا و هام و دیشروخ نیازا کی
تکر حرد هتسویپر رقم و نیعم رادمرد زور
»دنروانشد و

تسا یرمق خیرات، ملسا خیرات

و تسای نادجو و یّسّد یرمق یاههام
،دراد نیوکت ملاءرد ی صخشم ی اهتنا و ادتبا
و ی دادرارق هک ی سمش ی اههام فلاخ هب
و تعبرالوصف هچرگا و ،تسای حلاطصا
نکلا ،تسای سّد ابیرقت م ه ی سمش ی اهل اس
ی تباثلصا ی اراد هک هناگه ذراود ی اههام
تسا یرمق ی اههام طقف دنتسه

دوشی م روطنیا هیآ ی انعم نیا رب اند و
لسا اهنا ز ا هک ی ا هناگه ذراود ی اههام : هک
ملاءرد هک تسای ئاههام نآ ،دوشی م تسرد
نامه و .تسا تباث ی لاعت و هناجسد دنوادخ
ی زور رد نیوکت باتکرد هک تسای ئاههام
و ،دومرف نیعم دیرفآ ار نیمز و اهنامسا هک
اهنا هلمج ز ا هک ار تقلذ ناهج هّماءت ا کرد
نآ و .دومزررقم تسامام و دیشروختا کرد
نیعتی اربلصا و هیاپتباث و ی عقاوت کرد
تفرگ رارق هناگه ذراود ی اههام نیا رادقم

موزا رد تحارص هک ی تایا هلمج ز ا و
هیآ دش رکذ هک روط نامه ،دراد یرمق خیرات
لَعَجِي ذَلًا وَهٗ :تسا سنوید : ۱۰ هر وس ز ا ه
لِزَاتِمُ هُرْدَقَ وَ اَرُوذَ رَمَقْلًا وَ اَءَايِضَ سَمِّ مَثَلًا
(بَسِحًا وَ نَيِّسَلًا دَدَّعَ اَوْ مُلَعَتِلًا

«خداوند است آنکه خورشید را نوردهنده،
و ماه را نورانی آفرید، و ماه را در
منزلگاههای مختلفی به حرکت و گردش در
آورد، تا شما شماره سالها و حساب امور
خود را از آن بدانید».

رب مام فلتخم لاکشا ز ا هک تسامولعم
و ثیلثت و عبیرت و ل لاه نوچمه نامسا
ی نعیردبل کش هب م هدر اهچ بشرد اتس یدست
ن اصف هب ور س پس و ،ندما رد ل ماک هر یاد
دنمز ایند و مّجنم نودب دنناوتی م مدرم ،ندر اذگ
ی کش ز ا هطقن ره رد ،باسدلها هب ندوب
هب ن بابید ای هک ز ا نیمز ره رد و ،ایرد و
راوطأ و ل لاه تیور درجم

دو خباسدی رmq ماملو طرد، نآ هفتخم
مام تا صاصتخا زانیا و دنشاب هتشاد ار
ظفله کنیا اب اذهلغ . یسمش هذتسا یرmq
شدرگن کیل و ،تسا هدمآ هیآ نیا رد سمش
تسا هداد رارق میوقت و هبساحم بسد ار مام

هرقب: ۲ هر وسزا ۱۸۹ هیأت ایاهلمجزا و
تسا:

سَأَنلَا تُتِقَاوَمَی هَلْ قَبْلَهُلَا نِعَ كَنُو لُنْسِي ﴿١﴾
﴿حَجَّحَا وَ﴾

لماکشا تّءء هرابرد و تزا ربماپی ا»
زار فر بن و گانوگ را و طاً هب هک) ل لاه فالتخم
رد) دنسریپ نوچ (دوشی م رادیپ نامسا
دنوادخار مام لاکشا فلاتخا نیا و گب (خساپ
و اهنأ خیرات و مدرم تا قوا نییعت تهج هب
«تسا هداد رارق حج درما یارب

ندرک لیدبتی سمش هب ار یرمقی اهام
زاملامعاً نتخادنا ریخأتی نعید، تسا عی سن
رد هک تسا نامه نیا و، دوخ ررقم نامز
رامش هب رفکی دایز بجوم ار نا میرک نارق
بللاج و نشور تا ملک زا و، تسا هدروا
رد مّلس و هلا و هیلع الله یّ لصد ادخل و سر
هتکن نیمه دندرک داریا ی نم رد هکی اهبطخ
تّس ساسا رب هک ار یرمقی اهام هک تسا
ملاسلا امهیلع حیبذ لیعامسا و لیذ میهارب
هب تیلهاج نامز رد و، دوب هدش هداد رارق
ترضدن آ، دندوب دندرک لیدبتی سمش اهام
اراهج و، هدینادرگ رب یرمقی اهام نامه هب
نیا هک دومرف نلاعاً داهشلأ سوور یّ لع
عقاو دوخ نامز رد هک تسا حیحص حج، حج
حج نیا هرابود نامز شدرگ رثا رد و، هدش
حج نیا و. تسا هتفرگ رارق دوخ عضوم رد
نوناق قبط هک اریز، دنیوگ ماسلا اّ حج ار
مام رد و تفرگ رارق دوخ یاج رد ماسا
دش عقاو تسا یّ عقاو حج مام هک هجلا و ذ

اهلّ اقی: هک تسا هدروا «میلد هر یس» رد

نَّ لَأِ مِتَّقُو نَّ عَجَّحَا رَأْفُكَلَا جَارْ خَلِ لِقِ، مَاسِلَا اّ حج
دَحَا مِ اَعْلُ كِی فِ حَجَّحَا نَوْرُ خَوْبِ اَوْنَاكِ مِ اِ هِ اِ جَلَا لَهَا
مَ تَسَنَ يَثَلَاثَ وَ ثَلَاثَی لِ اِنَّ اَمَزْ لَ رَوْدِی یّ تَدَّ اَمُو ی رَشَّع
مِ ذَه یّ فِ مَاسِلَا مِ اَعْلُ اَقْ كَا ذِلَا وَ مِتَّقُو یّ لِ اِ دُوْعِیْفِ
الله قَاذَ مَوْبِ مِ تَبْهَك رَا دَتْسَا دِقَ نَ اَمَزْ لَ نَا: مِ حَجَّحَا

۱. رَشَعَةَ تَسَدُّتَنَّاكَ وَ يَهْتَقُونَ لِأَشْجَحًا مَهِيْفَدَاعِي تَلَّا
 يَاجِ هَبْ اذْخُلْ وَسِرْ هَكَ يَجِدْ هَبْ يَنْعِي»
 تَهْجِ هَبْ دَنِيوْگِ مَلَا سَلَا مَجِدْ، دَنْدِرُوْ
 وَ، دَشْدِ عَقَاوْ دُوخْ نَامَزْ رَدْ سَجْدْ نَا مَكْنَا
 اَرَسَجْدْ شِيْرَقْ رَاْفَكْ نُوچْ، دُوْبْ مَلَا سَا نِيْدَا قَبْطْ
 لَاسْ رَهْرَدْ وَ، دَنْتَخَا دِنَايْ مَرِيخَا تَهْبْ شِ تَقُوْ زَا
 زُوْرْ هَدْزَايْ، دِنَاهَا دَايْ مَاجِنَا هَكَ اَرَسَجْدْ
 وَ، دُوْبْ لَبَقْلَاسْ رَدْ نَا مَاجِنَا عَقُوْمْ زَا رْتَرِيْدْ
 رَدْ اَتَدْ، دَنْدِرْ كِيْ مَ تَرْدَا بَمْ رَاكْ نِيَا هَبْ مَهْتَسُوِيْپْ
 تَقُوْ زَا لَاسْ هَسْ وَ يَسْ هَكَ اذْخُلْ وَسِرْ نَامَزْ
 تَقُوْ هَبْ سَجْدْ نَامَزْ وَ، دُوْبْ مَهْتَشْدَنْگِ يَ عَقَاوْ سَجْدْ
 اَللّٰهِي لَصْدَا اذْخُلْ وَسِرْ، دُوْبْ مَهْتَشْگَزَا بَدُوخْ يَ لَصَا
 نَامَزْ كِنِيَا: دُوْمَرْ فَا بَطْ خَرْدْ مَّسْ وَ هَلَا وَ مَهِيْلَا
 يَ عَضُوْ نَامَهْ هَبْ تَسَا هَدِيْسِرْ وَ، تَسَا هَدْزِرُوْدْ
 نَا نُوچْ، دِيْرْفَا اَرَنْ يِمَزْ وَ مَهْنَامَسَا دِنُوَاذْ هَكَ
 سَا اَرَنْ اَوْ، دُوْبْ تَرْجَهْ زَا مَهْدَلْ اَسْ رَدْ سَجْدْ
 ۲. «دُوْبْ رِيْغَتْزَا لَاسْ نِيْمُوْسْ وَ يَسْ

۱. ۲۸۹ ص ۳، ج «مَیْلِدْ مَرِيْسْ»
 ۲. ۲۸۹ ص ۳، ج «مَیْلِحَا قَرِيْسَلَا»

نبا و ی دو عسم و ی بوقعی نی نیا هب و
 زا طقف ی دو عسم هکلب دناهدرک حیرصت ارینا
 مامت زا ترجه زا مهد لاسد ثداود رکذ
 نیا طقف ، عادولاً تّجد ی اهن اتساد و ایاضق
 نّا : هک تسا هدروآ ار ادخ لوسر هلمج
رادتسا دقن امزلا

رب دنقداصدهاشد و ایوگ همه ی ناعم نیا و
 زیاج ی سمش هب یرمق ی اهلئاسد لیدبت هکنأ
 ظفد رد مامتها مامت اب دیاب ناملسم و ، تسیند
 رب هک الله لوسر هررقم خیراتس اساربتاقوا
 و ، هدش یراذگ هیاپ میهاربا ترصد تّسد
 لمعتسا هدرمشد مزلا و متدارنأ میرکن آرق
2. دنک

هک دراد لاکشا هچ : دیوگب ی سک رگا
 لثم ار دوخ هیدابء فیلاکت و لامعأ ناملسم
 ، دندهد ماجنا یرمق ی اههام قبطّجد و هزور

1 «بهدلا جورم» و 110، ص 2، ج ، توریب عبط «ی بوقعی خیرات»
 توریب عبط «خیراتلا ی فلماکلا» و 290، ص 2 ج سلدنلا راد عبط
 302، ص 2 ج

2 هربرد ی اهلئاسر اتدومرف تیاندق یفوتریقدنیا هبل جوژ عدنوادخ
 دروآ درگ ، جراخرد ل لاه تیور هب ، هیرمق روهند ی ادتبا داننسا موزلا
 رد قافأ کارتشا موزلا رد ی هقف و ی ملع تسا ی اهعوسوم اهلئاسر نیا
 و ی نف ی اهتحنأ رد و . یرمق ی اههام لوخد ی ارب ل لاه تیور
 ار فلاخ هدام علق و هومذ ار لاکشا هنوگرهل د هک تسا ی تلاسارم
 دنکی

یرمق ی اههام هک دناسری ی عرش لیلد و ی ملع ناهر ب اب اهلئاسر نیا
 هکنیمجنم لوق و ، دوشد عورش ماملوا بشد رد مام ندید اب دیاب امتد
 هب و . تسیند ی عرش تّجد هنوگچیه ، تسا دصر و باسد ساسار ب
 الله ی لصد الله لوسر تّسد و ملاسلا هأ عامجا و نآرق تایا ترورض
 ی اههام مامت ! هتیورلا اورطفا و ، هتیورلا اومؤد : دومرف هک هلا و هیلع
 هک اجره رد و . دریگ تروصد قفا قوفرد ل لاه هدهاشم اب دیاب یرمق
 نآ رد مام هک ی نکامأ رد و ، دوشی عورش مام نآ ی ادتبا دش هدید مام
 مام ی ادتبا ، دوشی هدید دعب بشد رد امتد و ، تسیند تیور ل باق بشد
 ماملوخد هک روئشم ی اوتف اذه ی لع و دوب دهاوخ دعب بشد زا اهنأ
 دوخ قفا عبات ، ناهج زا هطقدره و ، دننادی م تیور عبات ار یرمق
 مام جورخ هکنیطاسا و ملاءا زا ی ضعب لوق و . تسا حیحص ، تسنأ
 ی فاک ، ی نوکسم هرکمیند ی ارب ایو ناهج همه ی ارب عاعشلا تحت زار
 ، دنکی م ناهج رسارسد رد ماملوخد هب مکد بشد کیدرد و ، دننادی م
 هب ی هنتم نیهاربو ، نآ فلاخر ب هنقتم هلاأ هکلب . تسا رابتعا زا ی لآخ
 .تسا مئاقن آدر رب ترورض

هلئاسمل و دهلئاسر مان هب و هدوبی برعنابز هب ی هقف و ی ملع اهلئاسر نیا
 زا 6 هرامش هعوبطم بتک هلمج زا و تسا هدش یراذگمانل لاهلا تیور
 .تسا هتفای راشتنا ملاسا فراعم و مولع هرود

دوخه‌ی سایید و عیعامتجان وئش و بادا ریاسو
 رد و ،دنروا‌ی اجبی سمش‌ی اهام قبط ار
 مزلا ،تسار فک مزلتسمه‌ک‌ی سنت و ص‌ن‌یا
 عیرابتعا‌ی اهداد رارق قبط طقف‌ه‌کلب ،دی‌آ‌ی‌م‌ذ
 ،تابجاو‌زا‌ار‌دوخه‌ی عرش‌ریغ‌روما ،دوخ
 دادعت تهج‌زا‌طقف‌ی‌رگید‌خیرات‌س‌اسار‌ب
 اید و‌ی‌مور‌خیرات‌ن‌وچمه‌اهمام‌ی‌اهزور
 ی‌ناتساب‌ن‌اریا‌خیرات‌اید و‌ی‌وسنار‌فاید و‌ی‌سور
 ن‌یا‌مامت‌رد‌ه‌کنا‌ض‌رف‌اب‌و ،دندهد‌ما‌جنا
 ادخل‌وسر‌ترجه‌ار‌خیرات‌ادبم‌خیراوت
 خیرات‌طقف ،دنریگب‌م‌لس‌و‌ه‌لا‌و‌ه‌ی‌ع‌الله‌ی‌ل‌ص
 خیرات‌ی‌ویند‌ح‌ل‌اصم‌ب‌س‌د‌ه‌ب‌ار‌دوخ‌ی‌مسر
 .دناه‌داد‌رارق‌ی‌س‌مش

نیمه‌زا‌ت‌لا‌اکش‌ا‌مامت :می‌ئوگ‌خ‌س‌اپ‌رد
 :اریز ،دوشی‌م‌ادیپ‌ر‌ک‌فت‌زرط

،ن‌داد‌رارق‌ی‌مسر‌ار‌ی‌س‌مش‌خ‌یرات‌-‌لا‌وا
 هرید و‌ی‌و‌ب‌ذ‌ت‌نس‌ف‌لا‌خ‌و‌ن‌آ‌رق‌ص‌ن‌ف‌لا‌خ
 فلاخ‌ه‌کلب ،م‌لا‌سا‌ء‌امل‌ع‌و‌ن‌یر‌هاط‌ه‌م‌ئا
 .ت‌سا‌ن‌ان‌امل‌سم‌مامت‌ن‌یت‌سار‌ج‌هنم

و ،ت‌س‌ای‌س‌زا‌ن‌ید‌کی‌ک‌فت‌ب‌جوم‌-‌این‌ا‌ث‌و
 ی‌رمق‌خ‌یرات‌ق‌بط‌ه‌ید‌اب‌ع‌ل‌ام‌عا‌ء‌اض‌ما
 و‌ه‌ی‌رو‌ش‌ک‌ن‌وئش‌و‌ع‌ی‌عامت‌جا‌ما‌ک‌حا‌و‌ی‌عرش
 زان‌یا‌و ،د‌در‌گی‌م‌ی‌س‌مش‌خ‌یرات‌ق‌بط‌ه‌ی‌س‌ای‌س
 و ،ت‌س‌ای‌س‌زا‌ن‌ید‌کی‌ک‌فت‌ح‌ض‌او‌ق‌ید‌اصم
 روما‌ه‌ب‌ن‌آ‌ر‌اص‌ح‌نا‌و‌ن‌ید‌ی‌اوز‌نا‌ب‌جوم
 .د‌ش‌ده‌او‌خ‌ه‌ید‌رف‌و‌ه‌ی‌ص‌خ‌ش

ی‌رمق‌و‌ی‌رجه‌دیاب‌ن‌اهج‌ن‌ی‌لم‌سم‌هم‌خ‌یرات د‌ش‌اب

خ‌یراوت‌و‌اهبات‌ک‌ل‌یط‌عت‌ب‌جوم‌-‌ائ‌لا‌ث‌و
 ف‌لس‌اب‌ف‌ل‌خ‌ل‌س‌ن‌ه‌ط‌بار‌ع‌ط‌ق‌و ،ه‌د‌ش‌ه‌ت‌ش‌ون
 م‌لا‌سا‌ر‌د‌ص‌ن‌ام‌ز‌زا‌اریز ،ت‌سا‌ح‌ل‌اص
 و‌ث‌ید‌اح‌ا‌و‌ر‌ی‌س‌افت‌ب‌ت‌ک‌مامت‌رد‌ن‌ون‌ک‌ات
 ه‌ی‌م‌ع‌ب‌ت‌ک‌رد‌ی‌ت‌د‌و‌م‌جارت‌و‌خ‌یراوت
 و‌ه‌قف‌و‌ت‌ئیه‌و‌ی‌ض‌ایر‌و‌م‌وج‌ن‌و‌چمه
 س‌اسا‌ر‌ب‌ث‌داود‌و‌ع‌ی‌اق‌و‌خ‌یراوت ،اه‌ریغ

هذ،تسا هدمآ یرمق یاههام و یرمق یاهلاس
هرود رد هک یباتک اهن ویلیم هکلب نارازه
هب نانا ورملق هطیح رد نیملسم تموکح
یبرعن ابز هب هچتسا هدمآ رد ریرحت هتشر
و یدنه و یکرته و یسراف ن ابز هب هچ و
و یئاقیرفأ

خیرات هب دنتسم همه و همه یقرش یاپورا
کنیا،تسا یرمق روهدش و تاونس و یرجه
یسمش ار خیرات ادبم دعب هب نیا زا رگا
و اهباتکن آن دروآ رد اوزنارد ایآ،دنراذگب
یملاسا لیصا گنهر فابل سن نیا هطبار عطق
؟تسین هتشدگ راصعا و نورقرد

ی سمش خیرات هب یرمق خیرات ن دنادرگرب
هب ی ماسا طخ ن دینادرگرب هب تهابشی ب
نامه تا عرفت م زاهکلب ،تسین ی بنجا طوطخ
نامه هتفای ش روړپ ی ا هه خاش زاه و ،ل صأ
تسا ه شیر

رد ن اناملسم دا حتا مدع بجوم - اعبار و
ن اشخیرات هکنا رب انب ن یلمسم همه اریز ،تسایند
فلاتخا بجوم تروص نیا رد ،دشاب هدوب یرمق
ی ارب کی ره مه اهنا رگا و ،تسا نانا ابام خیرات
ی خیرات و دنریگ ش یپ ارب دوخ هب ص تخم ی هار دوخ
ای و ی تشدرز ای و ی حیسم ای یرجه هاوخی سمش
هذهب فسلا ایف ،دندک باختنا ار اهریغ و ی شروک
شور و هار فالخم تهج رد تسرد هک تقیر طلا
ی ا هه عماج قرقت و ب عشت بجوم و ،مرکا ربمایپ
نایک ی گتفر رد مه زاه و ی گتخیسگ و ،ن اناملسم
تسا هنا

ی ماسا ما کدا هیلوصا روما زا خیرات
بجوم خیرات رد ن اناملسم دا حتا و ،تسا
و ،ی هلا لوسر گنهر ف رد نانا دا حتا
تشت و هقرقت بجوم خیرات رد نانا فلاتخا
تسا

زاه ریاشعو و ماوقا و قرف همه هک ی ماسا
ی قرشو ،ودنه و درکو کرتو مجعو و برع
ابار خرسو درز و ،دیپسو هایسو ،ی برغو
کیریز رد ی موقت اداعو بادا فلاتخا همه
ردقچ ،تسا هدرک عمج دیحوت دحاو مچرپ
دا حتا روما م هاه زاهک خیرات رد هک تسابیزان
،تسا هنا نایم طباور میکحت بجوم و قافتا و
مارمل ابندس کره و ،دزاساهر و هلیار نانا
؟دور بدروم نیا رد دوخ باختنا هب ی دصقم و

ت اداعرد ن ابز دا حتا نوچمه خیرات دا حتا
،رکذ و اعد و زامدو ن ارق دننامه ،کسانم و
خیرات فلاتخا و ،دحاو فصل ی کشت بجوم

،تادابع و کسانم رد نابز فلاتخان وچمه
 .دوشی م اهنای گتسگ و ی گراپ بجوم
 زاناهج نانا لمسه مینیبی م هکی لادر د و
 زاینقاقتا و داختا هدر تشید هچره
 نانا همه نانا ربمایپ مرکا لوسر و ،دتراد
 ﴿وَلَوْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾
 رد ادن ﴿اَوْ قَرَّبْتَ لَا وَ اَعِيْمَجِ اَللّٰهَ لِ بَحْبِ اَوْ مُصَدَّعَا
 ،دیجم نارقنیا دوخی فرطزا و ،تسا هداد
 خیرات ار خیرات ،الله لوسر فیرشد سفند و
 دوختسد ابام ارچ ،دناهدرکن لاعا یرمق
 فلاخر ب و ،مینک هراپ ار دوختداعسد همان
 ؟میرادرب ماگ ریسمنیا

بوخ ریخاً نرق دنج نیارد ماسا نانشد
 رب هبلغ هلیسو و هار هئاگی هک دنتسناد
 و یتدیقع نایک ندر ب نیبزا و ، نانا ملسم
 عفانم یارب ندرک ادیپ هار یارب ، نانا یگنهر ف
 و تشد داجیا ، اهنا دابعتسا و رامنتسا و یتام
 و ناطوا هیزجت و موسر و بادا رد یئادج
 ناکرا رد رتشیب هچ ره یگتسکش مهر د
 یعاسم اوق مامت اب اذهلف ، دشابی م اهنا تدحو
 راک هب نیملسم ن تخیر مهر د یارب ار دوخ
 یاهه شقن اب یتامتم نیلاس رد و ، دنتسب
 و گنهر ف و ، هراپ هراپ ار اهنا ، هئار و زم
 یکی ار نانا مولع و قلاخا و بادا یاهه یاپ
 . دندومن و گز او و مدهنم ی رگیذ زا سپ

دمحم دسید جاد الله تیا : ام دلاو مو حرم
 هیلع الله ناوضر ی ناریط ی نیسد قداص
 قرشم رب ی کولسد رد نکسا نوچ : دومرفی م
 ار اهروشک همه هرسکی و ، دش طلسم نیمز
 : دوخ داتسا یارب ، دنار ش پیدنه اتو ، درک ح ت ف
 قرشد کللم همه رب نم : تشون و طسراً
 نم تسد رد اهنا هک منک هچ کنیا . متفای لایتسا
 !؟ دنامب ی قاب

نیا : تشون نینچ و ا خساپ رد و طسراً
 ی اهروشک هب ار هحوتفم هدرتسگ ی اهروشک
 کی ره یارب و ! نک میسقت کچوک کچوک
 ار تدوخ و ! هدرار ق م کاد و ماشکی اهنا زا
 نیا رد ! ناوخب ناهاشدهاشد و همه رب م کاد
 دنه اوخ و ت داقنم و عیطم اهنا همه تروص
 رب دوخت یعقوم و جات ظفد سررتزا و ، دوب
 ، دنکی مناپ رب ت ف ل ا خ م ا ع و ، دنروشی من و ت
 ظفد هار رد و دابا و ت ی اهروشک هشیمه و
 یکی انایحاً رگا و ، دوب دنه اوخ اشوک و ت عفانم
 تردق نیا اب ، تساخرب ف ل ا خ هب اهنا زا
 و یتکی م بوکرسد ار وا اروف ، دوخ هطیحم
 ! ی ناباوخی م ار هئاغ

هطساو نودب تدوخ دوشب انب رگا ی لو

ن آ همه اید و !ی نک ت موکد اهنأ ربی هاوخب
ن آ مید !ی ر ا پسب ن ت ک ی ت سد به بار اهروشک
ر گیدکی اید و ، دنریگ ت و ق م ک م ک دوری م
ن آ و ، دنروشبو ت ر ب و هداد م ه ت سد به ت سد
ر ب ، دشاب و ت ص او خ ص خ ا ز ا ه چرگ ن ت ک ی
و ، دنک مایق ت ن ط ل س ه ی ع ا د ه ب و ، دوشدی غای و ت
ت س ک ش ت ر و ص د ن ی ا ر د
ار اهن یمز رسد نیا همه و ، دروخدی هاوخب
!دادی هاوخب ت سد ز ا

تروصن یملمس ق ارتفال صا رب بناجا طلمست تفرگ

هشقدن یمهس اسا رب ناملسم اب اھس یلگنا
روانھپ روشک تسکش زا سپ و دندرک راتفر
۱۲۹۹ زا) نرقشش زا شیب هک - ی نامثع
ی میظع تمسق رب (ی دلایم ۱۹۲۳ ات ی دلایم
تفلاخن اونع هب اقریفآ و اپورا و ایسا زا
و ی سا عومجم و ، دندرکی م تموکد ن یملمس
لوا هک ، یرگید زا سپ ی کی ، ناطلس تشه
هنسرد و هدوب ی زاغناخن امثع ناطلس : اهنآ
و ، تسشذ تموکد هب یرمق یرجه ۶۹۹
۱۳۴۲ ات هک مود زیزعلا دبع ناطلس اهنآ رخآ
هنحص رب ، درک تموکد یرمق یرجه
نیمه اب - دنتشاد هضرع تموکد و تفلاخ
ار ی نامثع روشک ی نعید ، دندرک راتفر هشقد
تسد هب ار هعطق ره و ، دندرک هعطق هعطق
دندرک دوزخ نارکونزا ی کی

لماش هک ار ی نامثع ی ئاپورا تمسق
و یرگنه و ناکلاب هریرج هبش ی اهروشک
تسا تسراخبل ماش هک ی نامور زا یردق
ی و لاسگوی ی اهروشک هب ، دشابی م
و ، ناتسراغلب ، نانوی ، ی نابلا ، (ناتسبرص)
و (ناتسراجم) یرگنه و ، اپورا هیکرت تمسق
تمسق تسراخبل ماش هک ی نامور
دندرک

هب ار ی نامثع روشک ی ئایسا تمسق و
، زاجد ، نیطسلف ، ندرا ، نانبل ، هیروس ، هیکرت
دندومن میسقت تیوک و قارع ، نمید ، ندع
هب ار ی نامثع روشک ی ئاقریفآ تمسق و
تسا ی بیل روشک نامه هک س لبارط و رسم
دندرک میسقت

روشک دوشی م هظحلام هک روط نامه و
کیکفت و هیزجت تمسق هدزون هب ار ی نامثع
دندومن

دوزخ فده رب هکنا ی ار رب بناجا و رآفک

میسقت زالبق زین و میسقت زالدعب ، دندرگ قنأف
 هکی ماسای اهروشک ریاس رد اهروشک نیایا
 ، دندوب هتفای طلست و هدوب هدرک هخرش یبو مک
 هکی ، نیملسم تدحو حور ندر بنید زای ارب
 ات ، تسای دیجم نآرق نانا ای نامسای باتک
 و بادآ و تیلم هبار روشکرهلها دنتسناوت
 روظنم هکی ، نطو هبتبحم و تیموق موسر
 دوخ هکی ، تسای هدوب ای اهلصخشم دودح نامه
 توعده ، دناهدرک نییعت و هتسشنزیم رود اهنأ
 و ، اهویدار و ، اهما نرور اب و . دندرک
 مدرم گنهرفو فراعم رب طلست و ، اهامنیس
 سیسات و ، اهماگشناد و سرادم هلیسو هب
 ای اهماگشناد

و بادآ ندومنم ظفح ای ارب طقف ای لقتسم
 یزیچی لاختوتی ظانفا زجه کی موقره تیلم
 ناوختسای رب تاها بم و راختفا زجه و ، تسین
 و هساک ای رادقم رد سفانت و ، ناکاین کشخ
 یروا عمجو ، هیلم راثان اوندع هبتسکش مزوک
 یزیچ لجم ای اههزوم رد اهنأ زای رادهگن و
 . دندرک مرگرسار مدرم دهدی مند تسد هب

موسر و باداً هب توعد ار نایناریا
و فیرعتو ،اتسوا و دنز ءایحاً و ی تشدرز
،ی سودرف همانهاشد زا باسد و دحی ب دیجمت
و شویراد و شروک ی اهناسفا ناید و
دندومذل از متسر و سوریسد

بشد رد هک میدیدی م دوخ مشچ اب ام
و ،دندیرپی مش تا یور زا یروس هب بشرهاچ
و ،دندر مشی م مرتحم ار ناجرهم و زوروند
،دنتفری م رذب هدزیسد و سحن ار هدزیسد زور
هدنک مرگرس ی اهناسفا و هصق نارازه و
همکاح هقبط ی سایست اروتسد و زج هک رگید
نیا رد دیابی م ی تفگنه فراصم اب هک ،دوب
ددرگ ارجا روشک

ناملسم ره لوأ نابز هک ار نآرق تغل
سیردتو و میلعتو ،دندناوخی بنجاً تغل تسا
هبس رادمرد ار ی برعروتسد و نابز و تغل
،دوب مدع مکد رد هک دنداد لژنتی ددرسد
زار ی اهنونام ریغت اغلو ی بنجاً تاغلی لو
لیلد و ناهر برارزه اب و دنتفایی م اتسوا باتک
نیریش و سونام تاغلن آ ی اج هب دنتساوخی م
،فراعمترازو ی اربو .دندر براک هب ی برع
نیا زج نآ رد و ،دنداد لیکشتن اتسگذهرف
رگید زیچی ئارگ برغو ی ئادز ماسا شور
دوبندس و ملم

هب ی ماسا ی اهروشک زا کی ره رد
،نآ ماسا زا لبق ی خیرات قباوس تبسانم
ماند هب ناریا رد .دندرک ارجا ار همانرب نیمه
نپا ماند هب برع ی اهروشکرد و مزیناریا نپا
ماند هب هیکرت رد و ،هَبورُعْطَا هرعدو ،مزیرع
نپا ماند هب ناتسکاپ و دنه رد و ،مزیکرت نپا
طیحم و هودحم ره رد هرخلأاب و مزینودنه
جیلخ لحاوس نوچمه دوب هک مه ی کچوک
و فیطّو و رطّو ی اهنیشخیش و سراف
رب و ،دنداد للاقنسا ی ه اهریغ و ی بطوباً
دندراندگ نپا کین آ یور

دندرکی مہیزجتہ کہ ار اہروشک نیا یراب
رد مہکلب ،دوبن للاقسا ،دندادی م للاقسا و
یگدنز ناج ہمین ل اح بہ دوخ فیعض ہودحم
ن دوب ہر معتسم و قیامحلا تحت رد و ،ندرک
دوب اہنآ

دندش قفوم کہ ار ی نأہزیچ نیرتمہم زا
ار ہاظ کہ دوب ی ماسا یرمق خیرات ،دندارد
اج ہمہ زا ی دوعس ن اتسبرع زا ریغ رد
و ،ی للملا نید داہتا ی ادن اونع بہ .دنتشادرب
و ی تعنص ی اہروشک خیرات اب ہطبار موزا
یرمق خیرات ،ی ساید طباور ی ارب و ی تراجت
خیرات نآ ی اج بہ و ،خوسنم ار ی ماسا
رارق حیسم ترضد دلایم ادبم اب مہنآ ،ی سمش
ن اناملسم ی اہروشک ی مسر خیرات .دنداد
اللہ لوسر ترجه زا ہذرگید و ،دش ی حیسم
ہام زا ہذ و ،دیسری م مدرم شوگ بہ ی زیچ
رفص و م رحم

نیمسہ خیرات ریختہ رد بناجا تسد

ار لاسد ادبم نیرھنلا نیب و قارع رد
رارقی مور ی اہمام ار اہمام و ہدراذگ ہیوناژ
ہک ی حیسم ی اہمام قبط بیترت نیب و ہداد
مؤد مام و لوآ مام نیب و ہیوناژ نا لوآ
عورشہ ار دوزخ لاسد ی ادتبا تسا ناتسمز
، راذآ - ۳ ، طابشد - ۲ ، مؤد نوناک - ۱ : دندرکی م
، زومت - ۷ ، ناریزد - ۶ ، رایا - ۵ ، ناسیند - ۴
- ۱۱ ، لوآ نیرشتہ - ۱۰ ، لولیا - ۹ ، بآ - ۸
لوآ مام ہک لوآ نوناک - ۱۲ ، ی ناژ نیرشتہ
خیرات زیند ار تاونسد ی ادتبا و ، تسا ناتسمز
ار اہل لاسد و ہتفرگ ی سیع ترضد دلوت
دندیمان ی حیسم

- نانبل - ہیروس) تاماشد زا کیرہ رد و
خیرات نامہ اہریغ و رسم و (نیطسلف
و ربماوند : دننامہ ی گنرف مسا اب ار ی گنرف

۱: تسا ہدما «باصن» رد

ہگنا سپو و نوناک و د و نیرشتہ و د ***

تسا رایا ناسیند و رذا و طابشد

لولیا و بآ و زومت و ناریزد ***

تسا راگداین مزا ہک شرا دہگن

و راجع بہ مقدار روزہای این ماہا آورده اند: تشرین اول ۳۱ روز،
تشرین آخر ۳۰ روز، کانون اول ۳۱ روز، کانون آخر ۳۱ روز، شباط
۲۸ روز، و در سالہای کبیسہ ۲۹ روز، آذار ۳۱ روز، نیشان ۳۰
روز، آیار ۳۱ روز، حزیران ۳۰ روز، تموز ۳۱ روز، آب ۳۱ روز،
ایلول ۳۰ روز. (التنبیہ و الاشراف مسعودی ص ۱۸۳).
و اما شعر معروف «نصاب».

تسا ہم ششلا لا و لا بلا لا و لا *** لا

تسا ہتوک روہشل لا طک و طک

ی نعید. تسا زوج و روژ و لمد ی برع تغرب ی مور ی اہمام بہ عجار
۳۱ و ۳۲ و ۳۱ و ۳۱ بیترت بہل مدزا ی مور روہش ی اہزور دادعت
۲۹ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۰ و تسا ہلینسرخا اتل لوآ مام شش ۳۱ و ۳۱ و
و دصیید اعومجم ہک تسا تود رخا اتل مؤد مام شش ۳۰ و ۳۰ و
دوشی مزور چنپو تصش

لہچو و تعاسد چنپو زور چنپو تصش و دصیید ی سمشل اسن و چ ہنبل
دیاد، دتفیز بقعل اسد ہگنا ی ارب، تسا ہیناژ چنپو لہچو ہقیقد تشہ و
ہدومذع مجدوشی مزور کیہ ہکرا بہ کیل اسد راہچرد ار اہدروخنیا
دنیوگ ہسیبک ار لاسد نیا و ، درک ہفاضل اسن آ بہ زور کیو

ار لاسد أدبم و هدمذ جئار اهریغ و ربماسد
زین ناتسکاپ و دنه رد و ،دندرک یحیسم زین
دوبرارقنیا زاب لطم

ار خیرات هرابکی دندیدنت حلصم ناریا رد
نیمزرس نیا مدرم نوچ ،دنگ یحیسم
و ،دنبابی نیتسار عاملع بات و نیشنه عیش
یونش فرد و تعطای تقو رئاچ ماکد زا
هک نیشنی نس یاهروشک فلاخ هب ،دنرادن
،دشاب هچره ار مکاد ،موب و زرم نآ مدرم
نوچ و ،دندادی مرملاً ولوا و عاطلا ابجاو
،درک یحیسم خیرات زا یوریپ هب مکد مکاد
.دنوشی م داقنم و میلست همه

رد تردق اب و دُفنتم عاملاء دوجو اب و
 یرمق یرجه خیرات ن دنادر گرب هعیشد روشک
 عنتمم هکلب لکشم رایسب یرسمش یرحیسم هب
 دود.

روط هبار دوخ دوصقم و روظنم اذهلف
 شوگ و مشچ مک مک ات ،دنداد ماجنا یرالحرم
 ،هدرکت داء و هتفرگوخ یربقل حارم هب مدرم
 دشابذ عنتمم اهنا یرب یردعبل حارم ماجنا و

مّود هرود رد ،نیا زا شپیل اسد داتشه رد
 کچ ،یلم یراروشد سلجم یرازگ نوناق
 لیدبت طقفن آ و ،دندرک ار جا ار ن آ زا لحرم
 مهنا ،دوب یرسمش یراهام هب یرمق یراهام
 تاونس س ار هکنا نودب ،یرتلود رئود رد طقف
 هکنا نودب و ،دنک رییغت دوخ یراج زا یرسمش
 س ار هکلب ،دوشد ضوع یرسمش یراهام ماند
 هیلع الله یرلصد الله لوسر ترجمه نامه تاونس
 ماند و ^۱ ،هدوب هبیط هیندم هب هکم زا ملس و هلا و
 سمش تکر ح قبط و لومعم یربرع مه اههام
 زا بیترت هب یرنعید ،دشاب هناگه دز اود جوربرد
 :دشاب رارق نیدب راهبل وّأ

و دَسَا و ناطرَسد و ازوَج و روْث و لَمَد
 وُد و یرْدَج و سَوْق و برْقَع و نازیم و هَلْبُس
 تودو.

زا سلجم رد مه ار رییغت موزا تهج و
 هک ،دندرک حرطم یرلام روما میظنت رظن هطقذ
 هکنا یرب ،تسا تلود عفد هب یرسمش لاس
 زور هدزای یرسمش لاس نوچ
 تروصدن یا رد ،تسا رتشیب یرمقل اسد زا

^۱ و دشعقاو بجر ۲۷ رد هلا و هیلع الله یرلصد ادخل و سر تئعبن نوچ
 هیندم هبل وّأ عبیر ۱۲ رد س پسو و دنامب هکم رد ترصدن آل اسد ۱۳
 هدز اود هکم رد ترصدن آ یرقیقت گنرد اقیقد سپ ،دومرف ترجمه
 ۱۴ یراهنم مامل لاس هد ترصدن آ و دوشی میند و مام تفه و لاس
 م هدزایل لاسرفصد ۲۸ ات ترجمه ل وّأ لاس وّأ عبیر ۱۲ زا یرنعیزور
 ۶۲۲ لاس رد ترصدن آ ترجمه .دومرف فقوت هیندم رد ترجمه زا
 اب قباطم دشعقاو نانا ملس لاس ادبم هک لاس ن آ مّرحم ل وّأ و یرحیسم
 یرلعف میوقت لیدعت هب هیئوژ ۱۹ و نیلوژ میوقت لیدعت هب ۶۲۲ هیئوژ ۱۶
 .تسا هدوب یراوگرگ یرحیسم

نیا قبطار نادنمراک قوقد و تلود هجدوب
دوشی مامت تلود هفر صه بن تخادر پاهجر ب.

مَوْدَس لَجْم رَدِي سَمَش هَبِي رَمَقِي اَهْلَاس لِي دَبْت

، نوويليم راهچ و تسيد ، لاس رد رگا لاثم
ن آ رگا ، دنك جرخي سمش ي اهلاس قبط تلود
هس ره رد دياب ، دهدب ي رَمَقِي اَهْهَام قبط ار
رد اريز ، دنك فرصد رتشييد نوويليم ود لاس
تلود و دوشي م رتدايز مام كي لاس هس ره
1. دنكي م ن ايز نوويليم ود

دش رنَاد كرمگن اريا رد ي تقو نينچمه و
ي ارب ي سمش خيراتا كي هك دندرک رَوَصْت
هك دنديسرپ مدرم زا . تسا مزلا ي تلود روما
، دوبن تسد رد چچه ؟ تسا ي سمش مدنچ لاس
ي روژ و لمد كي نيمجنم ي اهلاس رد : دنتفگ
اهي كيژلب ار نامه ، دندادي م اهنا هك تسه
دندرک لومعم و دنتفرگ

هنوگچ هلاذ نيا هك منكي م ركف هچره هدنب
ي رَمَقِي اَهْلَاس و اهمام نداد ريغت ي ارب
ي فاكي سمش ي اهلاس و اهجر ب هب ي ملاسا
ليد رخا . دسري مني نأج هب م ركف چچه ، تسا
تهج هب هك تسا فيعضو ي هاو هز ادنا نيا ات
لاس ، ي سمش لاس هب ي كرمگ هفرغت كي ز ايند
و بادآ مامت و ، دندهد ريغت ار ي روشك كي
همه رد ار تافيرشت و تلايطعت و موسر
و اهریغ و گنهر ف و ي رتسگداد زا رنَاود
روما همه رد ي نأراد و هيلام ترازو ي تح

1 عوضوم نيا هجوتم مه اهي نامثع ، خيراتا نيا ز لبق لاس داتفه و
ي رَمَقِي ۱۲۵۶ هس رد ي نعيد دندرک ي سمش ار دوخي تلود خيراتا و ، دندش
اهنا ي ارب تقو ن آ رد هك ي وهس كي ي لو ، دندرک ضوع ار ن اشخيراتا
زا و ، دندرک ي سمش ار فرط نيا هب زور ن آ زا هك دوبن آ ، دش عقاو
ترجه ل و ا اهنا خيراتا لاعف سپ ، دنتشاذگ ي رَمَقِي لبق هب زور ن آ
دندراذگ ي سمش ار ش لاس داتفه . ار ي سمش هذو دهدي م ن اشذار ي رَمَقِي هذ
ش اهقباس و ، دندراذگن آ ربار اهریغ و نيرشت و طابش ، ي مور ي ماسأ و
دنام ي قابرفصو م رَحْم و ي رَمَقِي ل ا ح هب

و رازهكي ل و لا عبيير و دراگني م هذنراگن هك خيراتا نيا ات نياربانبد و
لاس ماجنپ و دصكي خيراتا ن آ زا و ، تسا هيرمق جنپ و دصراهچ
تاونس خيراتا دياب ، تسا ميند و لاس راهچ رادقم نيا ي رسك و ، درذگي م
يور هك اشاپ لامكي فطصم ي لو . دشاب دصراهچ و رازهكي ي نامثع
هكلب ، دركي حيسم ار ن آ و ، تخادنا ربار ي رجه خيراتا اهنت هذما راک
و ، ليطعتا ار دجاسم و ، دومن ي بنجا ار طخ و موسر و بادآ مامت
دومن ليدبت هبنشكي زور هب ار هعمجت تلايطعت

!؟تسا ی باسد هچنیا ،دننکلیدبتروشک
و هجدوبه ییضقه اما و !؟تسا ی باتکه هچنیا
نایز یرمه ی اههام قبط هک تلود جراخم
والمه جوتم
زاناسنا هک تسا تسد یردقه به ،دوشیم
ردخیراتر بیغتن اگدننک داهنشید تیار د و لقع
دنامی متفگشد.

ار دوخه جدوب تلود هک ت سا هتفگ هک رخا
 مام بسد هب هریغ و اهت ایلام یروا عمج زا
 تقون آ، دریگب ایاعر و تلم زا یرمقل اسد و
 هب و؟ دنک جرخی سمش یاهلاس و جورب قبط
 خیرات بسد هب ی تلود رگا؟ دزادرپ نادنمر اک
 م هی سمش بسد هب، دنکی م یروا عمج ی سمش
 خیرات بسد هب ی تلود رگا و، دنکی م تخادرپ
 م هی یرمق بسد هب، دنکی م یروا عمج یرمق
 ظوف حمل ادود ره رد تبسند، دنکی م تخادرپ
 تسینر و وصتم ی نایز و عفند ادبا و

ردن ویلیم راهچ و تسیدر وشک هجدوب رگا
 لاسد قبط دنه اوخب هچنانچ، ت سا ی سمش لاسد
 ن ویلیم راهچ و تسیدر رگید، دنزادرپ یرمق
 ن تخادرپ و، ت سا رتمک اعبط، تسینر آ هجدوب
 رتماتوک ی اهلاس و اههام هب رتمک رادقم نامه
 ؟ دناسری م یررضه چ

و، تلود جرخی و لخد و هجدوب نییعت
 ی اهلاس قبط هچ، ن آ یروا عمج و تخادرپ
 رد ود ره، یرمق ی اهلاس ای و دشاب ی سمش
 لادود ره رد بسانت و، ت سا تلود تسد
 دشد هاو خن شیب و مک ریال کی و، ظوفحم

توعد نامهیم رفته دل زنم رد امش رگا
 ماعط فرض کین انآ زا کیر ه دز نرد، دینک
 دیاب! دینک توعد رفت تسیدر رگا و! دیرانگی م
 لادود ره رد و! دیرانگب ماعط فرض تسیدر
 ریس و هدروخ دوخ فورظ زا طقف نامهیم
 ! دینک توعد رفت تسیدر امش رگا ی لب! دنوشی م
 ی گمه، دیهد رارقن انآ ی ار بار رفته ماعط و
 ! دننامی م ریس میند

رفت تسیدر هک، دیراندی مازلا بنوگچیه امش
 ای! دیهدب اهنا هب رفته ماعط و، دینک توعد
 و، رفت تسیدر ماعط اب، دینک توعد رفت تسیدر
 رد و، رفته ماعط اب، دینک توعد رفته ای
 ریس نامهیم ی گمه م تروص ود ره
 ماعط دوبمک تلجذ دروم امش م و، دناه دشد

دیاهدمآ رب دهعزا و ،هدشنعقاو

،تسا هناهب اهلید نیا مامت یراب
و ناضمر و رفسد و مّرحم دنهاوخم
شپ مدق هجرد کیو و ،دنرادرب ار هّجطاو
ات ،دنراذگ رسد تشپ ار هّحرم کیو ،دنهذ
،هدشن هدمیپ ل حارم ی دعب ی اهدق ی ارب
دشاب راوتسا هار

خسند بجوم، می سمش به ی رمة خیرات ریغت تسا ی ئارگبر غ و بر غ دتم ی رار قرد و ماسا

ار ی رمة ی اهما و اهلاس مود هرود س لجم
روث و لمد رفسد و مّر حم ی اجب و ، تشادرب
نشور هقبط خساپرد و . تشاذگ ار ازوج و
امش : دنتفگی م هک دتهتم و شو هزیت و نید
رفسد و مّر حم و ! دیرادی مر بار ماسا رئاعش
و مّر حم به ادباً ام : دنتفگی م ! دیهدی م ریغت ار
و مّر حم رد امش ! میرادن ی راک امش رفسد
رد و ! دینکب ار ناتدوخ ی رادازع ، رفسد
هّجطاوذر رد و ! دیریگب ار دوخه زور ناضمر
! دیورب سجده

نیا رد ، ی دابع لامعاً نیا اب ام ادباً
نیا ! میرادن ی راک عرش رد هررقم ی اهنامز
ی اهراک رظنه طقذ زام ! تسامش به عجار
قیسنت و میظنت و ، ی ساملیپید طباور و ، ی تلود
و ی رادا تلایکشت و ، تموکد روما
خیرات ار روشکی مسر خیرات ، ماهناخترازو
ی ررضاج چیه به مهناً ! میهدی م رارق ی سمش
! دناسری مند

لمد جرب رد امش : میتفگ ام هک تقو ره
هّکم به ناطر سدس ار رد ای و ! دیریگب هزور
ی قابض ار تعای اجب و ! تسامش اب قح ! دیورب
! تسا

ی دابع روما ماسا رد : تفگذاهناً به ی سک
زای رادا تلایکشت و ، درادن ی توافقی سایسد و
رد ماهناخترازو و ، تسیند ادج هزور و زامد
و سجده و ماسا لیصاً گزهر ف مادختسا
دیس ی رادازع و ناضمر هزور و ، ترایز
امش و ام ، دنراد رارق ماسلا هیلع ادهشلا
! تسا دحاو ماسا تلم و تلود ! میرادن

، می سمش خیرات به ی رمة خیرات ریغت
. تسا تلود زاناملسم تلم کیگفت بجوم
هنحصرد ماسا ندر و آرد اوزنا به بجوم
بجوم تقیقرد و . تسا تیمسر و عامتجا

برغ و برغ دتم یرار قرد و ماسا خسن
تسا ینارگ

رد هک دود ریغت زال و آلحرم نیا یراب
روشک رد لاونم نیمه به لاس تسید تدم
حرط ءارجا به تبنوات ، دود یراج و یراس
و هداماً هنیمز تهجرهزا و ، دیسر مود بهترم
ءارجا یرب تصرف زاهنتا رد ماسا نانشد
دندوب مود لهرم

رد یلم یروشد سلجم مجنپ هرود رد ات
هبنش هس زور هک مّوس و لهچ و دسکی هسلج
۲۱ اب قباطم و یسمش ۱۳۰۳ تود ۲۷
هک اری سمش خیرات ، دود یرمقا ۱۳۴۲ نابعد
و ، خسن ، دود یرعی ماسا به و جور بقبط
رارقی ناتسابی سمش یرجه خیرات نآ یراج به
دنداد

اههباطخ و اهقطن زا سلجم نآ رد هچنآ
لمع به یریگولج رمانیا زا هک دش هدناوخ
بانجاً اصوصخم و ، دشن معقاو رثوم دیآ
:هک درک نایب لادتسم یناغمد رادمتعیرش
رد بانفأ تکرد قبط هک یرسمش یراهام
زا تسا رتهب تسا ررقم و نیعم اهجرید
یرمعل و صاب هک یناتساب یرگتخاس یراهام
درادذت قفاوم هنوگچیه

مجنپ هرود ردی ناتساب هب ی سمش ی اهلاس لیدبت

ورسخیک بابرا اهلینو هب داهنشپینیا لصاً
ملاسنا مشد و بهذم ی تشترز درم^۱ خرهانش
قیوشت هب و ،ناریا یرنوسامارف اضعاً زا و
صاخ هرهم^۲ هداز ی قتنسح دّیس بیغرت و
تصشد نارادهقباس و آسور زا و ،یبنجاً
تفرگ تروصناریا رد یرنوسامارف اهلاس
رد و اراتفگ زا هکنانچ^۳ نّیدت دمحم دّیس
نیا رد ی نازس هب مهس ،تسادیپس لجم نامه
تسا هتشاد هزیگنا

خیرات رد هک دود روط نیدب داهنشپینیا
دوش هداد دیابریغت و د ،روشکی سمش ی مسر
و روژ و لمح زا ی برع ی اههام مان - لوّاً
،نیدرورف: ی ناتسابناریا ی اههام مان هب ازوج
،رویرهش ،دادرما ،ریت ،دادرخ ،تشهیدرا
لیدبت^۴ دنفسا ،نمهب ،ید ،ردآ ،نابآ ،رهم
دوش

ششد ،جورب نیا ی اهزور دادعت رد - مّود
۳۰ ار مّود مام جنپ و ،زور ۳۱ ار لوّاً مام
دوشی م نیا ،تفرگ ۲۹ ار رخآ مام و ،زور
هدروخی ارب و .زور جنپ و تصشد و دصیس
۳۰ ار مامدنفسا راب کی لاس راهچ ره نآ
هبساحم زور ۳۶۶ ار لاسنآ و ،دنریگب زور
دنک

ناتلس میوقت زا قیرط نیا :دنتفگی
وانوچ و ،تسا هشد ذخا ی قوجلس ماشکلم
هطساو هب ی سمش ی اهلاس هک درک هظحلام
مدع و ،تلایدعت هبساحم مدع

^۱ لیعامسا فیلات «ناریا رد یرنوسامارف و هناخشومارف» باتک هب
تاحفص هب زین و ۱۴۷ ص ات ۱۴۲ ص زا مّود دلج ،مجنپ عبط ،نیثار
دوش هعجارم ۴۵۱ و ۷۵ و ۵۴ و ۵۰ و ۴۹

^۲ دوش هعجارم ۵۳۴ ص ات ۵۳۱ ص زا مّوس دلج ،باتک نیمه هب

^۳ ی مهس ی ولهپن دمآ راک یور تدعاسم و کمک رد نّیدت دمحم دّیس
رد ار ترازو و سلجم تالکو ماقم زارد نیلاس و ،تسا هتشاد ازس هب
دود رادهدهعش رسپ دهع رد و ازاسپ و ،وا دهع

^۴ هدروآ ۱۸۴ ص «فارشلایا و هینتلا» باتک رد ی دوعسم ار اهمان نیا
تسا

هتفر بقع هب ور قيقد سئابك هبساحم
و مایذ رمء میکد قیسنت و میظنت اذ اذ، تسا
ار ی سمش ی اهلأس، رگید نیمجنم زا ی ضعب
زور ی سا هجر ب هامت: هک، داد رارق هنوگ نیدب
تصشد و دصیس دوشی ماعومجم هک، دشاب
زور چنپ اهلأس ندماینر سک ی ارب هانگنا، زور
هفاضا هام دنفسا ای و، هام نابا رخا هب
و، دنتفگی م هقرتسم هسمخار نا و، دندرکی م
زال بق نایتشترز هک دوب نا تلاء هب مه نیا
باسد لاسد وزجار لاسد زا زور چنپ ماسا
لابند اناجم زور چنپ نا رد و، دندرکی مند
دنتفری م ریذ ی اهراک

و تصشو دصیسد لاسد، زور چنپنیا ابو
 لاسد کیل لاسد راهچ ره و، دشمی زور چنپ
 ششو و تصشو دصیسو، دندرکی م‌سیبک ار
 ،رتقیقد باسد ی‌ار بزاد و، دنتفرگی م‌زور
 رابکیل لاسد و ی‌سره و متفرگ مود م‌سیبک
 ی‌نعید، دندادی م‌رارق م‌جنپ لاسد ار م‌سیبک لاسد
 لاسد دیابی م‌ک ۳۱ و ۳۰ و ۲۹ لاسد زا دعب
 بقاء لاسد کی، دنریگب م‌سیبک ار مود و ی‌س
 ۱. دندرکی م‌سیبک ار ۳۳ لاسد و متخادنا

رازه شش‌تاتی سمش ی‌اهل لاسد باسد نیا اب
 .دتفای م‌بقع زور کی طقف لاسد

میظنت ار میوقت نیا ی‌قوجلسد ماشکلم ناطلس
 تخت م‌دوخس ولج ادبم زینار لاسد ی‌ادتبا و
 هدیدان ار ی‌رجه خیرات و .داد رارق تنطلس
 .دنک جنار تساوخیم ار میوقت نیا و .تفرگ

ترجه زا خیرات ادبم ریغت تاء م‌بی‌لو
 مدرم، ش‌یوخ تنطلس تخت رب س‌ولج م‌ب
 ،دشن جنار میوقت نیا ناریا رد و، دنتفریذپ
 .تساقیقد م‌بساحم تهج زای‌لو

،زور کی و ی‌سار لوأ مامش شرگال اح
 دنفسای‌اهزور و، زور ی‌سار مود مامش شو
 راهچ ره و، م‌یهد رارق زور م‌ذو تسید ار
 لاسد و ی‌سره و، م‌ینک م‌سیبک رابکیل لاسد
 ی‌اهزور دادعت رد، م‌یریگب مود م‌سیبک رابکیل
 م‌هل لاسد و، دوشی‌م‌ز ادیبی‌ریغت اعموم لاسد
 اوتحم رظن م‌طقن زای‌نعید، دتفای م‌ذ بقع م‌ب
 میوقت قبط

ره ی‌اهزور دادعت رظن زاو، تسا ماشکلم
 رمانیا و، دراد توافتن آاب، م‌صوصب مام
 .تسینی م‌مهم

1 لاسد ۳۳ ره رد دیاب م‌ایخت ابساحم قبط م‌ک دود قیرط نیدب نیا و
 رد م‌ک دراذگ نیا ربانب انهل. دوشن ادیبی‌فلاتخا ات دومن م‌سیبک ار لاسد ۸
 م‌وس و ی‌سل لاسد م‌ک رخا س‌ار رد و، دنک م‌سیبک ار لاسد کیل لاسد ۴ ره
 رارق تسال لاسد نیموس و ی‌س م‌ک م‌جنپ لاسد س‌ار رد ار م‌سیبک تسا
 دهاوخ م‌سیبک م‌جنپ لاسد و م‌داسل لاسد راهچ رخا م‌رود رد نیاربانبو، دند
 دود.

ی سمش ی اهلأس رد هكناً بلطم هصلاخ و
ی لو ،تسا مزلا اهلأس هتورس ن دوب هزادناً هب
ی سد هك ،دنكىم توافقت هچ ی سمش ی اههام
و ،رتمك اید و ،زور كید و ی س اید ،دشاب زور
بتسا عومجم باسد هدمع ،رتشید اید

راهب ل و ا مام ی ارب ار نیدرورف مسا مام
و ،دنك قیبطتل مد جرب اب ه اوخ میدهی م رارق
دنك اید

أما و ،اهجرب ی اهزور دادعت تهج زانیا
بتسین مهم چیه :دنتفگ ،ی ماسا ریغت تهج زانیا
همدص ی ئاج هب و ،تسا ظافلاً ریغت طقف
نآ ی اجب و ن تشادرب ار ی برع ظافلاً ،دنزی مند
ی لم تنس ءآیحا بجوم ،ن درانگی ناتساب ظافلاً
مرتحم ار دوخ نیئاً دیاب ی تلم ره و .تسا
ام مه ماسا :هك دنتفگ اصوصخم و ،درامشب
بتسا هدرک توعدی لم ی اهت تنس ءآیحا هب ار

ن تشادرب امش روظنم :دش هتفگ اهنا هب ن وچ
ی روظنم نینچ ام :دنتفگ !تسا رفسد و م رحم
،تسا ظوفحم دوخ ی اجب ءعیرش دروما !میرادن
ظافلاً و ،میرادرب ار ی برع ظافلاً میهاوخی مام
ام !میرانگ نآ ی اجب ار ی ناتساب گنشق و ابیز
هزورما ،میوش رتبرع مه برع زانیا هك
ی اهمان ،هریغ و (قارع) نیرهنلا نیدرد
و ،دنربیی م راک هب طابش و نوناك و نیرشت
و لم مد مان ی برع روشك هك میرادن دای هب چیه
دربراک هب هلبنس و ازوج

ردقیلاء ملاء دهاجم موحرم هك اجنیا رد
كلمام مامت رد :تفگ سرردم نسد دسید
،دنكىم لامعتسا رفسد و م رحم ی ماسا
لام نآ ،میرادن راک رفسد و م رحم هب ام :دنتفگ
ماجنا ار دوخ ءعیرش دروما هك ،تساهتلم
ی تلودی مسر میوقت هب عجار امراتفگ ،دندهی م
مدرم ءعیرش دروما هك ،تسا

هب ات هك ار ی سمش ی مسر میوقت نیمه و
ار اههام ظافلاً میهاوخی م کنیا ،میتشاد ل اح

هَب و ،دَنزى مَنى ررض نيا و ،مِيهد ريغت
دوخى اج هَب اهنأ . درادنِى راك رفسد و مَرَحْم
ار ازوج و لمد مسا مِيهاوخى مام . دنوظفحم
نيا و ،مينك ليدبت نيدرورف و تشهبيدرا هَب
تسا نِهكَ راثأ و تنسء ايحإ

رگا امش :تفگ فالخم ناگدنيامذ زاى كِي
هك يظافلاً هَب ،ديهدب ظافلاً ريغت ديهاوخى
هتخاس اهمام نياى اربى لعفن يمجنم زاى كِي
دّيس . ديهد ريغتتسا رتبسانم رايبدو ،تسا
ماند و تساهتخاسى ميوقتى ناريط نيدلاللاج
رارقن نيا زا بيترت هَب اربى سمش لاسى اهمام
،رورپ نياج ،روآلگ ،ارانمچ :تسا هداد رارق
،ىوخ مَرْد ،شخبناهج ،زيبش تا ،زيخامرگ
،روآفرب ،هدامرس ،نيگهودنا ،زير ناراب
1. مافن يگشم

1 هَب قَلْعتم دوخ همانهاگ ردى ناريط نيدلاللاج دّيس ار اهمان نيا
تسا هدروأ ٧٩ هحفص ردى سمش ١٣٠٩ هخرؤم

ی نعم تهج زا و رتایز رایسب اهماذ نیا
 یاقاً هک ییناعم ات ،تسا رتشیب شتسنام
 یهت ی ناساب ی اهباتک یور زا ورسخیک بابرا
 دناهدرک

نیدرورفات تسا رتشیب شتسنام ار آنمچ
 تاواسم هک (ناناور ی دننام م) هبار نآ هک
 دناهدرک همجرت دشاب حاوراً

هب هک تشهبیدرا زا تسا رتهب روآلگ و
 دناهدرک همجرت (نیرتهب س دقت و لماک مظن)

ءایحاً نوچ هک دنتشاد رارصا نانا ی راب
 تشهبیدرا و نیدرورف ظافلاً ،تسا نهک تنس
 دادرم ظفرد ی تد و ،تسا رتهب اهریغ و
 ،هحوتفم هزمه اب ،دشاب دادرماً دیاب امتد دنتفگ
 1.تسا هزمه اب ی ناساب تغلرد نوچ

1 تا ترمأ «اتسوا» رد :دیوگ دادرماً هدام رد «ادخهد همانتغل» رد
 لامعتسا دروم هناگادج هک تسا دنوسپ دشابتات هک نآ ریخأ عزج ،تسا
 دوشی م هدید زین دادرخرد عزج نیمه ،درادن
 تاودا زا هک «آ» زا تسخن ،هدش هتخاس عزجود زا هژاو نیا رگید هرپ
 هدروأ «ی» ای «ان» ی سرافرد عزج نیا ی اربزا .هنی نعی تسای فذ
 و ینتشذگرد و یندرم ی نعی ،تسا ترم ای ترم مؤد عزج .دوشی م
 بیسأ و گرمی بی نعی دادرماً نیاربانب .ینیدرگ دوباذ و یندش تسین
 هک دادرم هن ،دشاب «[أ]» ی فذ تا دادرماً دیاب و .ی نادواج ای یندیدن
 دهدی م ار نآ فلاخر بی نعم

ی نادواج و ی گرمی بهدنیامذ هک تسا ینیساشماً ی تشدرز نیدرد دادرماً
 ی نابهنکی کاخن هجرد .تسا اذم روها ریذپانل اوز تا ذ رهظم ای
 ناساب ناریا گنهر فزا) تسا هدش هدرپس و اهباهی نترس و اهماگ
 رد نآ ریثأت و اتسیدزم هب عوجر و (۵۹ ص دواد روپ میهاربا شراگن
 دوشن ادنیساشماً و نیعم رتکد یاقاً فیلات ی سرافت آید

هدام هقیلعترد میدرواً «ادخهد همانتغل» زا اجنیا رد هک هچنأ ل صحم و
 مام نیمجنپ هک دادرماً :دیوگ زین و ،تسا هدروأ همانتغل نیمه زا دادرم
 رهظم و نادنیساشماً زا ،هدش هدرپس ودب مام زور نیمتفه و لاسد
 ی اهراک ی ازج ،ی دزیا شپاشخب یونیم ناهجرد و اذم روها ی نادواج
 .تسا دادرماً اب هایگی نابهنکی کاخن هجرد و ،تسا ناراکوکن

،تسا هدید ریغص ی ایسأ رد ار دادرماً دبعم ی نانوی خرّوم نوبارتسا
 ... هدشی م اپربن اگدادرماً نشج دادرماً مام زا زور دادرماً
 زرتشتیان ایران هم آن را امداد خوانند (از حاشیه دکنر معین بر
 برهان قاطع، ذیل مرداد). و نیز در این تعلیقه آورده است که: تات که
 پسوند است، دالّ بر اسم مجرّد مؤنث است.

و هتشر ف ی انعم هب :هک دیوگ دنیساشماً هدام رد همانتغل نیمه رد زین و
 عزج :عزجود زا بکرم :هدماً «هتئیس و هشماً» اتسوا رد و ،تسا کلم
 رم هشیر زا (هشم) و ،ی فذ تملاع (ا) زا تسا بکرم زین (هشماً) لّوا
 ی نعم هب اعومجم ،س دقم ی نعی (هتئیس) مؤد عزج ،ندرم ی نعم هب
 .تسا «س دقم نادواج»

نانا ی اتش شد مان هک تسا تفه ناگتشر ف نیمه ای نادنیساشماً هرامش
 هشأ ،نمهپ = نموه .تسا جردنم ی نونک هناگهدزاود ی اهماه نامضرد

دیاب: دنتفگ فلالخم یلاکو هچ ره ی راب
 ی اهراک لاعف و ،دوشد لّمأت بلاطم نیا یور
 نآ رد لاعف و ،دراد ربرد سلجم یرتمهم
 ریغدهبار سلجم تقو و ،مینک هرکاذم داوم
 و هایق اب و ،دیشخبد ی دوس ،میریگد ماند
 دش هتفرگی آر تیروفابی ناهدو عق

س اساربی ناتساب ی اهام زا هاش شد ماند تساتشدرز نیآ رد ناگتشرفی ماسا

ار فلالخم ناگدنیامذ اتقیقد هسلج نیا رد
 ظفد و ی ناتساب ظافلاً: دنتفگ و دندرک لافغاً
 هک دندادن حرشد رگید ،تسا تیموق و تیلّم
 شد ماند و ،هدش هتفرگ اتسوا زا ظافلاً نیا
 دناهدادواجو هدنز هک ادز م روها هندیامذ هتشرّف
 زا دنترابع اهنا و ،تساهام نیا نایم رد
 و رویرهش و دادرما و دادرخ و تشهبیدرا
 دنفسا و نمهد

و جیگ مه فلالخم ناگدنیامذ زا یرایسب
 ام: دنتفگی م ،دنیوگب هچ دندیمهفی مذ ،هدش جیو
 رذکی . میتسین فلالخم تیلّم موسر و بادا اب
 ،تسا تشدرز تیلّم ،تیلّم بادا نیا :تفگذ
 باتفا و ،داد انف داب هبار تشدرز نیآ ماسا
 زا یرکذ یارب یاهنیمز رگید شناشخرد
 دراذگی مذ یقاب و ناگتشرّف و ادز م روها

تیمسر و ی دمحم نیآ و ماسا روشکرد
 ربار خیرات هک دراد ی نعم هچ ،میرک نآرق
 ؟دند رارق ی تشدرز ی اهام و اهزور ساسا
 گنشقه ظافلاً زا تبحد ،تسا ماسا خسذ نیا
 ربی نمیرها موشد وید هلمد زا تبحد ،تسین
 هبار اهام ماند امش زورما .تسا ماسا نایک
 زا و !دیراذگی م تشدرز ب هذم ناگتشرّف ماند

= ی تیئرا هتئیس ،رویرهش = هیریئا و هرتشخ ،تشهبیدرا = هتشیه و
 ،ششد نیا س آر رد ،دادرما = تاترما ،دادرخ = تاتوروئه ،ذمرادنپس
 ادز م روها و ایاج هب اهدعب ،تسا هتشد رارق (س دم درخ) وینیماتئیس
 نادنپساشما ماند تساتسوا تمسق نیرتی میدق هک اهتاگرد ،دنتشاذگ ار
 .تسا هدش رکذ تازک هب

ن نامه هب ار خیرات س ار تیقوم مدع و
 ار ن آ ادر ف! دیر ازگی می قاب الله لوسر ترجمه
 ادبم اب، می شنماخه خیرات و! دینکی م ضوع م ه
 ، می شنماخه ماشداپ نیر تگرز بس وریس س ولج
 ش ویراد ای و ش روک تنطلس ادبم اب ای و
 دننامه ار ی ولهپ تنطلس ادبم ای و! دیر ازگی م
 راثاً هدنو و آدیدپ ن اونع هب، می قوجلس ناطلس
 ب هذم ی گدوسرف و عاجترا هدنزا دنا ربو نیون
 !دیهدی م رارق خیرات ادبم، هنهک راکفأ و

ءایحاً تقیقرد ،ئی ناتساب ی اهام ماد ءایحاً دوب تشدرز تنس

درک عافد قیسناپ هکی سک سلجم نآ رد ،
لادتسم هک دوب ی ناغمد رادمتعیرش مو حرم
و ،درادن هدئا ف اهام ی اهزور ریغت :تفگ
ظافلاً و ،دشابمی مئیمع نيزاوم زا جورخ
و نیدرورف ظافلاً زا ازوج و روژ و لمح
رتهد دنرادن ی بسام ی انعم هک تشهبیدرا
درکن هریم و ،تفاکشدار بلطمی لو ،تسا
ءایحاً ناونع هب خیرات ریغت داهنشپ نی هک
و ،تشرز تنس ءایحاً تقیقرد ،ئی لم تنس
رد ی دمحم ی ساسا و ی عرش ماکدا هتام
ام هک روط نامھ اریز .تسا ماسا روشک
زا ی مانه قیلعت رد و میدرک ناید اجنیا
وا دیاشد ،میدرب تشدرز نیأ ناگتشرف
ربخ ریغت نی اشیر و لصا زا و ،تسنادی مند
ار دوخ دصقم ،ناگدنک داهنشپ اریز .تشادن
ظافلاً ریغت ناونع هب طقف و ،هدرک ی فخم
هئسم دراو ی ناتساب ظافلاً ریغت هب ی برع
و تسا ظافلاً ریغت هئسم طقف :دنتفگ و ،دندش
.تسا ناسا و لهد هئسم رایسب

۲۱ قباطم ۱۳۰۳ تود ۲۷ زور رد
هدنام زوروند هب زور هس هک ۱۳۴۲ نابعد
ی ار هسلج کیرد ،باتش و هلجع نیا اب ،دوب
و ،دندرک ضوع ار خیرات و ،^۱دنتفرگ

^۱ به طوری که تعدیل این تاریخ را معین نکردند و به همین قدر اکتفا کردند که در سال‌های کبائس اسفند ۳۰ روز گرفته شود اما کدام سال کبیسه است معین نشده است، و به همین علت بود که در سال ۱۳۰۸ نزدیک بود که اشتباه شود. چه مطابق معمول واضح بود که سال چهارم بعد از سه سال ۳۰۵ - ۳۰۶ - ۳۰۷ می‌بایست کبیسه محسوب شود، و حال آنکه در واقع و حقیقت امر می‌بایستی ساده باشد، چون سال ۱۳۰۹ سال آخر از دور ۳۳ سالی بوده است، و آن را می‌بایست کبیسه قرار داد، و به همین سبب یک تقویم اشتباه ضبط کرده، و اسفند ۱۳۰۸ را ۳۰ روز دانسته است، و این عمل ایجاب می‌کند که روز دوم حمل مطابق با اول فروردین شود. و این اشتباه ناشی از نقص قانونی است که از مجلس گذشته است. (گاهنامه ۱۳۰۹، سید جلال الدین طهرانی، ص ۷۸).

^۲ ،تسا هدشل قد خیرات ریغت هر ابرد ی لم ی اروشد سلجم زا هکی بلاطم
ات ۱۰۱۰ تا حفص زا ی هاشنهائش روشک ی مسر همانزور زا ی گمه
ل هچ و دصکی هسلج هب عجار ، ۱۰۶۰ ات ۱۰۵۶ تا حفص زا و ، ۱۰۱۴

نیدرورف ۱۱ رد مزلا تافیرشت زاسپ
 نمتؤم و دیسر بیوشت هب یسمش ۱۳۰۴
 سیئر هرود نآ رد هک (اینریپ نیسد) کلملا
 غلابا تلود هب همانم اظن تروصد هب دوس لجم
 هب و دنیا مء ار جا ی تلود رئاود رد هک درک
 ظافلاً ناریا تلم یارب یزورون هیده ناونء
 رهز و ،دندروآ ار نمهد و تشهبیدرا گنشقه
 دروخ هب تیلن نیریش یاهش شوپا بار ماکناج
 یرایسب مهل اح هبات هکی روطه ب ،دنداد مدرم
 یاهمان و ،دنتسین ماگآ هئسم تقیقذ زا
 ار شلصا و دنروآی م نابز رب ار ی ناساب
 دندادی مند

و نیدرورف یاهمان ندش ی مسر رثا رد
 و سرادم و ی تلود تارادا رد ،تشهبیدرا
 نآ ات هک اهما نیا لاوآ ،تانلاعاً و میواقته
 یربخ اهنآ زا یسک ی دودعم هءء زج نامز
 زا و ،دندش فورعم و روهمشم ،تشادند
 هب یرادا یاهمیوقت زا و ،ل زمانم هب سرادم
 رذآ و ،درک تیارسد ی لزنم ی راوید یاهمیوقت
 دحا الله وه ل ق ن وچمه ،دنفسا و نمهد و
 دشدرم و نز و ،ریپ و درخ ره ظوفحم

و لولأ عبیر و رفسد و مّرحم مان ایناژ و
 زامک مکه اهریغ و هدعقاوئ و ی نائلا ی دامج
 لوخذ زا و ،اهمام نیا زا یسک هئ ،تفر نیب
 هنازور لامعاً هئو ،تشاد یربخش جورخو
 و اهتوعد و تافیرشت و هیعامتجا فیلاکت و
 نیا رب ار دوخ یاهازء و اهمتام و اهنشج
 دومنی مقبطنم اهما

هام و ،یرادازء تهج هب مّرحم هام طقف
 رتفورعم یردق ،هزور تهج هب ناضمر
 هک مدرم مامت نادرمریپ زج هب و ،دوب
 دنریگب هزور ناضمر مامرد لاثم دنتساوخی م
 ات هام نمهد ۱۵ زال اسماء دیاب لاثم :دنتفگی م

۱۳۰۳ تود ۲۷ ،هبنش هس حبصد س لجم حورشم تروصد ،مؤسد و
 دشابی م ۱۳۴۲ نابعش ۲۱ قباطم

ن اناوج ن وچمه ،میریگب هزور مام دنفسا ۱۴
 یدباع لامعاً هک روشک ز ا ج راخرد ناملسم
 ن وچمه ی گنرف ی اهام ی اهزور ابار دوخ
 هیئوژ و نئوژ و همو ل پروا و سرامو هیروف
 دنیامنی م ق بطنم اهریغ و

کوک رهظ هب کوک بور غت عاس ریغت

تسا ی هار نامه طخرد ،تسرد نیا و
 نیئا ندرک یوزنم ی ارب رفاک رامعتسا هک
 و ،تسا هومذ میسرت و هدیشک ماسا راوتسا
 اترفاک ن آ هک میبایی مرد تسرد زین اجنیا ز ا
 و ،هدش زوریپ دوخ مارم ماجنا رد ردقچ
 ی اهامان ی اج هبار ی تشدرز و ی بنجا ی اهامان
 و ،نز و درم ره تسد و ،هدناشن ی ماسا
 ره و ،ی ماع و ملاعر هل امعتسا دروم
 زرواشک و رگراکره و ،ی رازابو ی رادا
 عامع ز ا ی ضعب ز ا هک ی ئاج ات ،۱تسا هداد

۱ ی اهامان لوخد ربانبد نوچ ،دنداد تا عاس رد ار ریغت نیا ریظن و
 زا دعب ن آ تیور و عاعشلا تحت ز ا رمق جورخ اهنآ ادتبا هک یرمق
 ،دوشی م عورشدن آ بشد ل و ا ز ا یرمق مام ره ل و ا ،تسا باتفا بورغ
 ل و ا ۱۲ ت عاس نیاربانبد و .تسا ن آ زور رب دمق زور ره بشد و
 ت عاس کی درنگب هک ی ت عاس ره و ،تسا بشد لوخد ی ادتبا و بورغ
 ل و ا ت عاس رد هک ت سا دراو س دمق عرشرد انهل ت سا هتشنگ بشد ز ا
 ار ی فیلاکت هچ ن اسنا ،هتشنگ بشد ز ا مراهچ ای و مؤس ای و مؤد ای و
 ل و ا هک ار ت عاس باسد ادبم هک ت سا ی تروصد رد نیا و ،دهد ماجنا
 میدهد رارق هتسد رسد ی نعید ۱۲ ت عاس ت سا بشد

،تسا هتشنگ ام بشد ز ا ت عاس دنچ هک ت سا نشور لا و ا تروصد نیا رد
 زور ی دیپسرد ایناژ و ،تسا هتشنگ بشد ز ا ت عاس ۶ ی نعید ۶ ت عاس
 باتفا بورغ ی نعید ۱۲ ت عاس اریز ،میراد زور ت عاس دنچ ام مینادی م
 زور ت عاس ۷ ام هک مینادی م زور رد ۵ ت عاس سپ ،بشد ی ادتبا و
 اذه ی لع و ،میراد زور ت عاس ۳ ام هک دناسری م ۹ ت عاس و میراد
 رایسب زور رادقم نیبعت و بشد رادقم نیبعت ی ارب کوک بورغ ت عاس
 و دنک هداقتسا دوخ بشد ز ا دهاوخی م هک ناملسم و ،تسا دیفم و هداست
 زور هبردقچ و ت سا هتشنگ بشد ز ا ردقچ دنادی م دوشد دنمهر هب زور ز ا
 ت سا هداقیقاب

،دندهی من ن اشن ار زور و بشد (کوک رهظ) ی لاوز ی اهت عاس اما و
 هک ی تروصد رد ،دندهی من ن اشن ار راهنلا فصن و بشد فصن طقف اهنآ
 ام درد هچ هب بشد فصن ادبم ،تسا بورغ ل و ا ز ا ام راک ادبم
 بشد ل و ا ز ا هک ی لادر د ،حبص کی ی نعید ۱ ت عاس هولاع و ؟دروخی م
 ،دوب دهاوخن ۱ ت عاس ۱ ت عاس و ت سا هتشنگ رتشیب ت عاس دنچ ام
 باتفا ل و ا ز ا ای و قداص رجف ل و ا ز ا ت سا ترابع حبص ناملسم ی ارب
 ادبم .بشد فصن ت عاس ز ا هذ ،دوشی م عرشد و ا زور دعب هب ن آ ز ا و
 و مادکره ی ادتبا و زور و بشد نیب هک ت سا ی ناسک ی ارب بشد فصن
 هبار دوخت عاس ۲۴ لامجا طقف و ،دندانگی من ی قرف مادکره ی اهنتا
 ،دناهدرک میسقت ل یلا فصن و راهنلا فصن ادبم هب ت عاس هذراود ۲

ی‌اههام دوزخ تانلاعاً رد تسا هشد هدید زین
دوزخ یاضما رد و ، هدر بر اکه بار ی‌ناتساب

دعب هب بشد ۱۲ ت عاسد زان تروصد نیار د و . ناملسم ریغ ماوقا دننام
ت عاسد ات زور ن آزا دعب بشد زان فصذو هذوب زور ن آ ی ادر ف هب ق لعتم
بشدهمیدود ، مامت زور ره ی‌نعی . تسا زور نام هب ق لعتم زین ۱۲
ی‌نعی بشدهبشدهس و هبشدهس بشد : دنیوگی م انهلف دراد بقع و ولج رد
زور ره امتد هک یرمق ی‌اههام ساسار ب ی‌لو ، دعب بشد و شپ بشد
ی‌هابتشا ، دشابی م زور ن آزال بقع هتسویپ بشد ن آ و ، دراد مامت بشد کید
بشدهس و ، هبشدهس زور زان شپ بشد ی‌نعی هبشدهس بشد ، دهدی مذخر م ه
مامت ، انکه و ناضرم هدریس زور زان دعب بشد ی‌نعی ناضرم هدر اهچ
زال بقع ی‌اهب بشد ی‌ارب تسا هشد ررقم اهب بشد ی‌ارب هک ی‌فیلکت و ماکدا
۱۲ ت عاسد ی‌نعی ، تسا بشد لوا زان تاروتسد ن آ ی‌ادتبیا و هذوب زور
کوک بورغ هتسدرسد

، دوی موسرم ی‌برغ ی‌اهروشک رد کوک رهظ ی‌اهت عاسد نوچ ی‌لو
، تسا ی‌لاوز هک چپونرگ ت عاسد ساسار ب ناملسم ی‌اهت موکد مکمک
اهت موکد زان هتفر زین اهتلم و ، دندرکن ازیم ار دوزخ ی‌اهت عاسد
، دوی ی‌لاوز ت عاسد هب هک هریغو و ویدار عامتسا ی‌ارب و ، دندومذ ی‌وریپ
، تاراد ا هب ن تفر ی‌ارب و ، هسردم هب دوزخ لافطاً ن داتسرف ی‌ارب و
ی‌ارب هک ی‌تروصد رد . دندومذ کوک رهظ زین ار دوزخ لزانم ی‌اهت عاسد
دوبل صاد یرتشیب عفانم کوک بورغ ت عاسد زان ن آ
و ، ی‌زیلگنا ت عاسد ای و ، کوک ی‌گنرف ت عاسد ار کوک رهظ ت عاسد
دندیمانی م ی‌عرشد ت عاسد ار کوک بورغ ت عاسد

راک بهار ی تشدرزی اهماذوی سمش خیرات
 ۷ ابق باطم تا قوازا ی هاگن مضرد و ،ه در ب
 ن آ ا ب لاثم ار یرمق یرجه ۱۳۸۷ م رحم
 ق بیطت نیا زا مه ی هاگ و ،دناهدومذ همیمض
 افتکا ی ناتساب خیرات درجم به ،ه در ک دی ع فر
 .دناهدومذ

ماجنپه کدوب ریغتزا مود لحرمنیا یراب
 هتسویپ و ،درک ی ط ار دوخ ن ارود مامت لاس
 ی ار جا ی ار ب دعاسم ه نیمز ن دش ادیپ ددصد رد
 تهج زا هک ن آ و ،دندوب مّوس ه لئسم حرط
 رتمهم ،ل بقه لحرم ود ریغتزا رایسب تیمها
 خیرات به ن آ لیدبت و یرجه خیرات خسند ،دوب
 و الله لوسر دوخ خسند ی نعید .دوب ی هاشنهادش
 ماکد تیمسر و تو غاط ندمآ راک یور به
 .تلم بولقت شونرس و دئاقه رد رنّاج

مکاد تلم رب تو غاط هک دوب اهتدم هچرگ
 تموکد خسند نلاعاً لاد به ات ی لو ،دوب
 خسند نلاعاً و ن آرق خسند نلاعاً و ،الله لوسر
 و ،تیلو و توّوبذ و یحو و تلیضف و فرشد
 .دوب هدشدهدیقع و نامیا خسند

س ووئر ی لءه اراهج ،ریغت نیا اب کنیا
 و ،بهذم و نید به زاین مدع نلاعاً ،داهشلاً
 اب ار رهاظ ریجنز ن دیرب و ،ی دمحم نیئاً
 و تّیونعم ناماد زا نتسج نورید و ،ن طاب
 به زاین مدعو ءانغتسا و ادخلوسر تّیناحور
 .دندومذ ار بهیها ماکحاً

تاعلاطاً همانزور نتم اجنیا رد ام
 هرامش ۱۳۵۴ مام دنفسا ۲۴ بهنشکیه خرّوم
 ثحب به س پس و میروآی م ار ۱۴۹۵۹
 :تخادرپ میهاوخن آنوماریپ رد یرصتخم
 بیوصت اب زورما :همانزور تشرد نتم
 کرتشم هسلج رد ی خیرات همانعطق کی
 .درک ریغت ناریا خیرات ادبم و میوقت ،ن یسلجم
 دهاوخی هاشنهادش ۲۵۳۵ لاس هدنیآ زورون
 .دوب

نناک امکی بهذم میوقت :ادیوه ریزو تسخن

تسا هدافتسا دروم

و انس نیسلجم کرتشم هیسلاجا همانعطق
ی ماما فیرشد رفعج تسایر هب ی لم ی اروش
انس خاکرد

نآمدود رب ار دوخ ساپس و دورد ادتبا
رد نانا هلاس ۵۰ تامحز زا هداتسرف ی ولهد
و ،دیامنم ی نادرده تکلم علاعنا هار
و ی ناهر لماع اهنت ار مدرم و هاشد بلاقنا
دروآی م رامش هب نهم للاقسا و ی دازآ
رظن دروم نتم کنیا و

ماظن هب عطاق ی نامیا اب نیسلجم
نرق ۲۵ زا شید لوط رد هک ،ی هاشنهادش
تیلّم و تیموق ماود و ماوق ی انبم و اشنم
شروک تنطلس زاغآ ،تسا هدوب ام روشک
هب ار ناریا ی هاشنهادش رازگ ناینب ریبک
ناریا ی لم خیرات ادبم و میوقت زاغارس ناونع
هب خسار دافتعا اب نیسلجم ،^۱دروآی م رامش هب
نیا ،ناریا تلم زیخاتسر بزحلوصا
و تسید خرّوم کرتشم هسلج رد ار همانعطق
و هاجنپ و دصید و رازهکی هام دنفسا مراهچ
دندومذ بیوصت راهچ

۱ خیرات ادبم ناهج نانا ملسم همهن ونکات ملسا ردد زا هک تسناد دیاب
همرکم هکم زا ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر ترجه ار دوخ
،تشدگ نیسلجم زا هک ی امانبیو صت نیا و ،دناه داد رارق هبیط هنیدم هب
مدع ناونع هب نانا زا ی نادج و ،نیملمه قصد زا جورخ هب نلاع
«فارشلایا و هیینتلا» باتکرد ی دو عسم .دوب ادخلوسر نأش هب عانتعا
دعب هب ترجه زا نانا ملسم هک تسا هدروآ ۲۴۰ ص ات ۱۹۵ ص زا
عقاو هسند نآ رد هک ی مهم هعقاو تبسانم هب تاونسد زا کیر ره ی ارپ
هدشل اسد نآ ی ارپ ملع ،مان نآ و دناه دیمان نآ هب ار لاسد نآ تسا هدش
لاس ،رملاا هسند ار مود لاسد .دنتفگ قرجهلا هسند ار ترجه لاسد .تسا
هسند ار مجنپ لاسد .هیفرتلا هسند ار مراهچ لاسد .صیحمتلا هسند ار مود
بلاغتسلاا هسند ار متفه لاسد .س اننتسلاا هسند ار مئشل لاسد .بازحلا
هجد هسند ار مهذل لاسد و ... هسند ار مهذل لاسد .جحتفلا هسند ار متشه لاسد
۱۷ هسند رد :دیوگ ۲۵۲ ص رد و .قافولا هسند ار مهذرایل لاسد و عادولا
ادبم هک درک تروشم خیرات مرابرد الله لوسر باحصا اب رمع ۱۸ ای
ترضد .دش رایسب ماهیرظن و ءارآ ؟دشاب هچ نیلمسم خیرات
لوسر هک دشاب ی زور ادبم :دندومرف بلاط ی پآ نی پئی لع نینمؤلاریم
ادبم ار لاسد نیمه .دومرف کرت ار کرش نیمز و درک ترجه الله
ربمایپ ندما زا لبق هک دنداد رارق مرحم لوا زا ار خیرات ی لو دنتفرگ
دشابل و ا زا خیرات ادبم دنتشاد تسود و ،دوب زور هدزاود و هامود هب

یاهلسد لیدبت: رامعتسا طخزا مّوسد هلمرم

یهاشدهاشدهب یرجه

دعب و سلجم سیئر ادتبا هسلج نیا رد ،دبمار وکلاه ،قیدص یسیع رتکد روتانس ،ی توملاً ی فطصم رتکد ،ی تبرت دامع روتانس رتکد مناخ ،ی نابناهج کلم تکوش روتانس همانعطقه هاگنآ و ،دندرک تبحص عینص نیهم دش بیوصتء آقاقتا هب .

ابتدا شریف امامی طی نطق افتتاحیه خود از زحمات شاه تجلیل کرده، و اظهار می دارد برای کمی وقت، دو مجلس در هم ادغام شده، و از هر کدام سه نفر نماینده صحبت می نمایند (روز تولد رضا شاه).

بناد دیعد داوج رتکد طسوت همانعطقه هاگنآ و دش تئارق یلم یاروشد سلجم سیئر تفسگ نخسادیوه .

زا سپهک دود قیدص رتکد لّوا نارنخس ل اوحا حرشد و ،هاشاضر تامحز زاش یاتسد تامادقا ،جرم و جرّه و ،هرود نآ رد ناریا :دنکی مپسقت دروم دنچ هبار واهمهم

هاگشناد سیسات ،جراخ هب وجشناد مازعاً ناگیار لیصحت ، ۱۳۱۰ نیدرورف رد نارهدت یاهرختسا و هاگشاب لیکشت ،روشک هامت رد هرازه یرازگرب ،دهعتیلاو تسد هب انش رد یو هاگمار آش یاشگ و ۱۳۱۳ رد یسودرف هجرد یاههاگشناد رد روکنم لاسرد) سوط و نابز هب و تامدخ و یسودرف زیند ایند لّوا و ،(دش عقاو لیلجت دروم ناریا خیرات و تیلّم عفر ،دمایم عنتمم رظن هب هکّمهم رایسب مادقا و ، ۱۳۱۴ هامید ۱۷ رد دودن انز زا باجد هرابرد قیقحت و ایند نادنشناد عامتجا یلم ناریا رخافم و یسودرف .

ادعب و دهدی م ح رشد دروم نیا رد س پس و
هاش اضر دمحم تامدخ و تامحز هرابرد
دیفسد بلاقنا هرابرد نآ زا سپ و ،هتفگ نخس
تسا هدرک ثحب

ی تبرت دامعروتانس ،قیدصرتکد زا سپ و
ی بلاطم قیدص دننام زینوا و ،درک ی نارنخس
درک داریا

ی نابناهج کلم تکوشد روتانس وازا سپ و
دروم رد هاش اضر ی عسزا و ،درک ی نارنخس
تفگ نخس باجد فشک

رد ی توماً ی فطصم رتکد وازا سپ و
دومذ ی نارنخس اههنیمز نیمه

زینوازا سپ و ،دبمار وکلاه وازا سپ و
نخس اههنیمز نیمه رد عینصن یهم رتکد مناخ
دنتفگ

هملاء روتانس ،همانعطق بیوصت زا سپ و
ی نارنخس نیا نوچ و ،درک ی نارنخس ی دیحو
و فیرحتل ماشد و هئارآکم و هئاروژم رایسب
مآکد ،ل یلد اب هئاداتسا و ،تسا ی ونعمل ی دبت
اهنآ الله لوسر نابز زا و هدرک دییات ار روج
هک ی رابخا و تایاور و ،تسا هدوتسد ار
ربتسا هدش دراو لداع مکاد و ماما هرابرد
قیبطت رئاج و قساف مآکد و روج نیطلاس
،میروآمی ار و راتفگ نیعام اذل ،تسا هومذ
س یلدت و تنطیش دراوم هب دوخ ناگدنناوخت
نیدب ار دوخ ی نارنخس و ،دنرب ی پواس یبلت و
درک زاغاً هنوگ

و ملسا نیمه نید ی نابم هب دیئامرفب هزاجا
رد ی رصتخم ،داهتجا و طابنتسا نیزاوم هب
شروک ناریا ی هاشنهادش رازگناینب تمظع
هب ار ناهاشداپ زات عاطا بوجو و ربیک
دناسرب راضحتسا

و باتک :طابنتسا نخام ،لوصا مدرد
باتک ،تسالقع و عامجا و تنس
ی امنهار و ی نامسا باتک ،دیجمن آرقی نعید

هَذَا وَهَيْلَاءَ اللَّهِ يَلْصَدُّكَ كَالْوَسْرِ رَبِّهِ كَيْ نَاهِجِ
سَدِّقْمَ بَاتِكُنِّيَا رَدُّو، تَسَا هَدُّشَلْ زَانْدُ مَلْسَدُ وَ
وَتَيِّصْخَشْدُ هَبْ طُوبِرْمُ يَتَارْهَابُ تَايَا يَهْلَا
مَانْدُ هَبْ رِيْبِكْ شُرُوكْ يَتَسُودُ رَشْبُو يَهَاوْخَرِيْخْ
دُوشِيْمَ هَدِيْدُ نِيْنِرْقَلَا وَذ

اَوَلْتَأْسُدُ لُقْ نِنِيرَقْلَا يِذْ نَعْ اَكْنُوْلُسَيِّ وَ
 هب ريبك شروك ىرازگ مانو ﴿اَرَ كَذُّهُمْ مُكْيٰعٌ
 نيبم نآرق تازجم فئاظلا زا نينرقلا و ذ
 ىمء قيقد ىاهشهوژپ زا سپ هك ،تسا
 ود ماشدهاشد نيا ملاك فرط ود هك دش مولعم
 نآرق تبسانم نيا هبو ،تسا هتشاد ىگدمآرب
 نينرقلا و ذ مان هب ردقنارگ راي رهش نيا زا ميرك
 «تسا هدمرف داي»

سپس براى دفع اينكه مقصود از ذو
 القرنين اسكندر است، مى گويد: «اسكندر
 مرد ظالم و سفاكى بوده است و قرآن كريم
 هيچگاه مدح مرد ظالم را نمى كند».
 و سپس مى گويد: «مفاد آيات ديگر هم
 نمايانگر پندار و رفتار اين شاهنشاه دادگستر
 است».

هاشداپ تمظع ركذ هب نونكا» :ديوگى و
 ربخرد :مزاد رپى م تنطلس ميژر هب داقتعاً و
 باطذ ليلذ ميهاربا هب ليلج ى ادخ هك تسا
 و ى نام ى هاگآ رهظم و ت! ميهاربا ى ا :دومرف
 نينچ ربخ نيا زا و .ام ى هاشد رهظم هاشداپ
 هشيمه تنطلس خ ماشد ماقم هك دوشى م هداقتسا
 .تسه و هدوبى هلا صاخذ تيانء دروم

اشاره به مضمون اين خبر است كه جلال
 الدين مولوى مى گويد كه: «پادشاهان مظهر شاهى
 حق» . و سنت رسول مكرم هم مؤيد اين خبر
 مى باشد. سخنى است مأثور و خبر است مشهور كه
 نبى اكرم صلى الله عليه و آله و سلم مكرّر در
 مكرّر در جمع صحابه بر عظمت زمان ولادت
 خود اشاره مى فرمايد: **يَكْمُلَانِ مَرْيَ فِى تَدَلُّو**
هك (ماه دش دلوتم لداء هاشداپ نامز رد) **لِدَاعِلَا**
 هاشدهاشد زا ت حارص ت ياهذ ابى مارگ ربمغيپ انمض
 .ديامرفى م ليلجت ن اوريشونا ن اريا

ت عاطا حوضو ل امك ابه كرگيد ثيدح اماً
 لابقه تسا رتهبو ،دنادى م بجاو ار هاشداپ زا

ناید بهسپس و ، هومذ رکذ ار تیدد عجرم
 روظنم هتفگ : دورن روصت ات ، میزادریپ ن آ
 ربتم باتک ربخ ذخأم بتسین روئأم و دنتسم
 قودص خیش ملسا ملء دنمشناد گرزب و
 اولدت لا : تسا «یلامأ» باتک رد ، دشابی
 کربتد مگبقر

ن ا و : دیامرفی مکنیا ات ! ن اطلسا اة عا ط
 ن اطلسا ن ا و مکناطلسد حلاصی فم کحلاص
 ن و بحت ام ه ا ا و ب ح ا ف ؛ م ی ح ر ل ا د ل ا و ل ا ا ل ز ن م ب
 م ک س ف ن ل ا ن و ه ر ک ت ا م ه ا ا و ه ر ک ا و م ک س ف ن ل ا
 هاشداپ زات عا ط ا کرت ب بسد به ار ن ا ت د و خ
 رد امش حلاص ! دینکن ه دن ک ف ا رس و ر ا و خ
 ردپ هلزنم به هاشداپ ! تسا هاشداپ دید حلاص
 هچنأ و ا ی ا ر ب دیر ادب ت س و د س پ ، تسا ن ا بر هم
 و ! دیر ادی م ت س و د ن ا ت د و خ ی ا ر ب ه ک ا ر
 ی ا ر ب ه ک ا ر هچنأ و ا ی ا ر ب دیشاب ه تشاد ت ه ا ر ک
 ! « دیر اد ت ه ا ر ک د و خ

ربتعم باتک نیمه رد مهنا هک رگید تیدد
 هیلع الله ی لصد الله لوسر لاق: تسا هدنرا و
 نَمَ وَ ، عَبَّجَاو نَاطُّسْلا ءَءَاعَط : مَّسَد و هَلَا و
 الله ءَءَاعَط کَرَتَ دَقَفَ نَاطُّسْلا ءَءَاعَط کَرَتَ
 هِهِنْدِی فَلَخَد و لَجَوَزَّ ع : «إِطَاعَت از پادشاه
 واجب است، و کسی که مطیع پادشاه نباشد،
 مطیع خدای عزّ و جلّ نمی‌باشد، و از فرمان
 خدا سرپیچی کرده است».

ت عاطا ی ماهبا چیه نودب اجنیا رد مینیبی م
 دنادی م ادخزا ت عاطا ار ماشداپزا

بجوم هب ماشداپزا ت عاطا بوجو اماً
 موصعمل و قفشا کار عامجا ام نوچ ، عامجا
 زات عاطا ، نیموصعم هلسلسر سد و ، مینادی م
 تدحو هب رظن ، هدمرف بجاو ار ماشداپ
 ماشداپزا ت عاطا مه ظاحل نیا زا ، کلام
 تسا بجاو

و تقیقرد هک نایناریا ام ربص و صخب
 ی اراد ، ن انمؤم ریما ن ایقتم ی لاوم هدمرف هب
 ، میتسه ی ناحور ص ناصخ و نامیا ی اهیکژیو
 ن نسد ظاحل زا خیرات ت داهشد هب مه ی فرط زا و
 هچ ، مینادی م ادخن امر فار ماشن امر فرمه ی لم
 . ماشن امر فرمه چن ادزین امر فر

رابخا دافم بجوم هب نوچ دنماند هتفگان و
 زا رودصلا مّسم ماشداپزا ت عاطا هدیدع
 تدحو هب ءجوت اب مه ار نیا ، تسا موصعم
 . مینادی م حلطصم عامجا دننام کلام

زات عاطا موزل هب رئاد ی لقع لیلد اماً
 ماشداپن امر فرزا ی چیپر سد تسای هیدب ، ماشداپ
 زا و مظذل لاتخا بجوم ، اناوت و اناد و لداع
 و ی عامتجا و ی سایس روما ی گتخیسگ مه
 . دشابی م هریغو ی داصتقا و ی ماء

بَاضَعَبْ مُهْضَعَبْ سُنَّانِلْ لَکْلَا نُنَاطُّسْلا لَاوَدْ

ن سد ی ار ب! مر تحم ن اگدنیا مند

خیش ن آل قاند هک ار ی رو هشم تیدد ماتخ
 : میامنی م ل قند تسای ل ماء رّ دن یئدحملا

لُكْ هِيَلَا يِوَأَيِ، ضِرْ لَأَا يِ فِي اللَّهِ لُظْ نُأَطُّسَلَا
 مَظَنَّهُ ارْ تَيِدِدْ نِيَا هِيَا مَنَارْگِ يِ دَعَسْدِ هَكْ، مِوَلُظْمِ
 هِيَا سَبْحَا صَادِ ارْ هِيَا سِي گَتَخِيمَا وِ، هَدُومَن هَمَجْرَتِ
 :تَسَا هَدُوزْ فَا

اَدَجِي كِتَا ذِ زَا هِيَا سِ *** دَشَابِ اَدَخِ هِيَا سِ هَشْدَا پِ
 ؟دَشَابِ

وِ رُوشِرِ پِ كِرْتَشْمِ هَسَلْجِ نِيَا رِدْ نُونْكَا
 لَسَا هَا جَنِپِ زَا لِيلْجَتِ يَارِبِ هَكْ سَسَا سَحَا
 لِي كِشْتِ يِ وِلْهَپِ رَا خْتَفَا وِ تَكْرَبِرِ پِ يِ هَا شَنَهَا شِ
 نِيَا نَامْدُودِرْ سِدُوعَسْمِ دَلَا يِمِ اِبْنِ رَا قَمِ وِ، هَتَفَا يِ
 نَا وِرْ هَبْنِ اَوَارْفِ دُورْدِ اَبِ، دَشَابِي مِ يِ هَا شَنَهَا شِ
 لَاعَتْمِ يِ اَدَخِ زَا رِي بَكِ هَا شَنَهَا شِ نِيَا كَا پِ
 تَمْدَخِ وِ تَعَا طَا قِي فُوتِ اَمِ هَبِ هَكْ مِي هَا وُخِي مِ
 اَطْعَا رِ رَهْمِ اِي رَا هَا شَنَهَا شِ هَبْ شِي پِ زَا شِي پِ
 يِ وِنَا بَهْشِ وِ رَهْمِ اِي رَا هَا شَنَهَا شِ دَا بِ دَنْزِ. دِيَا مَرْفِ
 دِهَعْتِي لَا وِ نُو يَا مِهْ تَرَضِ لَا وِ وِ يِ مَارْگِ
 «نَا رِيَا دِي وَا جِ»

دُوشِي مِ هَظْحَلَامِ يِ نَا رِنَخْسِ نِيَا رِدْ تَقَدِّ اَبِ
 وِ هَدَشِ خَسْمِ دُوخِ¹ يِ دِي حُو هَمَّلَا هَنُو گَچِ هَكْ

¹ وِ يِ هَا شَنَامَرْكِ اَمَلْعَا سِي نِرْ مَسَا قِلَا وَا بَا خِي شِ اَقَا دَنْزِرْفِ يِ دِي حُو هَمَّلَا
 زَا دُوخِ. تَسَا يِ نَاهِي بِي دِي حُو رَقَابِ دَمَحْمِ اَقَا اَللَّهُ تَعَالَا مَوْحَرْمِ نَا گَدَا وِ ذِ زَا
 اَقَا نُو چْمِهْ يِ زَرَبِمِ دِي تَا سَا نَا دِرْگَا شِ زَا وِ فَرِشَا فِجْذِ اَلْضَفِ وِ بَلَا طِ
 تَفَا يِرْدِ اَمَلْعَا زَا دَاهْتِجَا دَدَعَتْمِ تَا زَا جَا دَنْيُوكِ، تَسَا يِ قَا رِ عِنْ يِدِلَا اَيِضِ
 سِلَا جِمِ هَا شِ اَضْرِ رُوتْسِدِ هَبِ هَكْ يِ سَمَشِ ۱۳۱۴ هَسْرِدِ، تَسَا هَدُومَن
 وِ زَجِ هَا شَنَامَرْكِ رِدْ شِ مَنَا خِ وِ وَا، دُوشِي مِ لِي كِشْتِ دِرْمِ وِ نَزِ يِ نَا مِهِي مِ
 هَكْ يِ لَادِ رِدِ وِ، دُوبِ هَا شِ رِغْصَا دِي سِ اَقَا لِ زَمِنِ نَا بِي زِي مِ. دَنْدُوبِ نِي وُ عَدْمِ
 نِيَا رِدِ بَا جِدْنِ وِ دِبِنِ اَشِيَا هَمْنَا خِ اِبْنِ يُو عَدْمِ زَا يِ رَا يِسِبِ وِ هِي مِظْنِ سِي نِرْ
 ، تَفَرِي مِ رَا مَشِ هَبِ اَمَلْعَا زَا هَكْ يِ دِي حُو هَمَّلَا، دَنْدِرْكِ اَدِي پِ رُوضِ لِ زَمِنِ
 كِي وِ. دَشِ دِرَا وِ شِ مَنَا خِ اَبِ، دُوبِ سِ بَلْمِ اَمَلْعَا لِ هَا وِ تِي نَا حُورِ سِ اَبِ هَبِ وِ
 :تَسَنِيَا نَا عِلْطَمِ وِ دُوبِ هَدُورْسِ دُوخِ هَكْ بَا جِدْمِ رِدِ يِ نِلَا وُطِ هَدِي صَقِ
 سِ پِ وِ. دِرْكَ تَا رْفِ شِ دُوخِ «تَسِي نِ مَزِ لَا بَا جِدْ لِ سِرْمِ دَمَا عَرِشِ هَبِ»
 وِ دَمَا نَا رَهْتِ هَبِ سِ پِنَا زَا وِ. دِرْكَ نَا يِي وِ وِلْهَپِ حِدْمِ رِدِ يِ حَرِشِ نَا زَا
 شِي پِرِ وِ تَسْبِرَا نَزِ وِ تَا وَا رْكَ وِ لِ كَفِ وِ تَشَا دِرْبِ اِرِ اَبِ وِ اَبِ وِ هَمَامِ
 غِي رِدِ يِ وِلْهَپِ نَا دَنَا خِ هَبِ تَدْعَا سَمِ وِ كَمَكِ رِدِ رَمْعِ رَخَا اَتِ وِ، دِي شَارْتِ
 اَتِ دُوبِ لِي كُو وِ رُوتَانِسِ اِهَلَا سِ وِ دَشِ يِ رَا يِرْدِ يِ هَا دَنْوُخَا زَا وِ، دِرْكَ
 شِ رِ سِرْبِ يِ هَلَا هَقْعَا صِ وِ تَفِرْگِرْدِ اِرِ وَا لِ اَمْعَا تِ مَا خُو هَجِي تْتِ مَرْخِ لَا اَبِ
 لُحْتِ وَا اَعْرَا قِ اَوْعَتَصِ اَمْبِ مُهَبِي صْتِ اَوْرَفَكِ نِي ذِلَا لِ اَزِي لَا وِ. دَمَا دُورْفِ
 زَا، ۳۱ هِيَا) اَدْعَا يِمَلَا قَلْخِي لَا اَللَّهُ نَا اَللَّهُ دُعَا يِ تَا يِ تَدْمِ هِرَا دِ نَمِ اَبِي رْفِ
 شِ وُخِ هَنَارِ بَا جِ تَمُوكِ دِ لَسَا هَا جَنِپِ تَدْمِ رِدِ يِ دِي حُو (دَعْرِ: ۱۳) مَرْوَسِ
 وِ، تَخُورْفِ اَيْنِ دِ هَبِ اِرِ فَرِشِ وِ بَهْزَمِ وِ نِي دِ وِ، دِرْكَ رَا يِسِبِ يِ هَا يِ صَقْرِ
 اَتِ، دَمَا رِدِ رُوجِ مَأَكِدِ نِي نُو خِ مَرْفَسِ نَا نِي چِهْ شِ وُخِ وِ نَا يَا دِگِ مَرْمِ زَا

تسا هدرک فیرحت ار قیاقد

هک ناگدنیوگ ریاسد ن انخس هب اجنیا رد ام
تّفء و باجدن تشادرب و ،دناهدرک ی نارانخس
هک زاسه ناسفا ی سودر فزال یلجت اید و ،نانز
رد و ،هدرک دادملق تّیموق و تّیلّم لبمسار و
تسدرسد ،برعاب هلباقم مسا هب ،ملاس لباقم
و هدش عمج واهمّسجم ریز رد و ،هدرک دنلب
ی راک اهراتفگ نیا ریظن و ،دننزی مهنیس
مولعم دارفا : ناگدنیوگ نیا هک اریز ،میرادد
نیمه رد تّیلوفظ نارود زا هک دنتسه ی لاحلا
دز نرد و ،هدناوخ سرد ی رامعتسا س رادم
هدشن بیعتی شمّطخ یور هک ی ناداتسا نیمه
و تّیلّم ،ملاسا فیعضت ی ارب ج راخ زا
خر هبار ی تشدرز ی ناریا و ی ناتساب تّیموق
نیا ندینش زا اذهلف .دناهدید میلعت ،دنشکی
بیترت چیه اهنیا زا هررکم رد هررکم ن انخس
میهدی مذی رثا

و ی ههتنم و ادبم و ریسم و ی شمم اریز
و دن انخسل یبق نیمه زجنانیا فده و تیاغ
اسب هچ نانیا ،تسیند ی زیچ زغم ی ب و ی لاذ
تیبرت و میلعت ج راخ رد هک دنتسه ی ناسک
ناداتسا نامه هشیندا و نابز زا و ،هتفای
ی اهروشک تفرشیپ و عاقر ی ارب هک ی ج راخ
ی بلاطم ،دنتسه رتن ابرهم ردام زا هیاد ی قرش
و هتفریذیلد و ناج هب و هتخوما و هدینش ار
رفاک رامعتسا و بناجا شوگ هب هقلد رکود
و نادناخ و ی ولهپرگا اذهلف ،دنتسه و هدوب
رامعتسا تسد ،خیرات تدهاش هب هک - ار
و دیعبت و هزینرس و قامچا بل اسد هاجنپ ی بنجا
تلم نیا رب ،تراسا و لتق و هجنکش و سبج
لداء ماشدهاش هناگی - درک لیمحت ناملمس

ایندلا رَسَخ (تفرگ رارق ی هلا بیغ ریت لباقم رد هذرت رسد هرخلأاب
اب و دش خزود رد ریزارس هرابکی) ن پیئما ن ارسُخا وُه کِلذ َقَرِخْلاا وَ
نیا) ضعبنم مهضعبت اقفانملا و نوقفانملا (،دشروشحم دوخن ایلاوم
لَا اِنْکِیْمُ وَا وَ «دشاب هچ یورخا ی ازجات ن پیبتسا یویند ی ازس
ی هدا و مُظْعَا تَوْمًا دُعِبْ اَمَّ وَ فِیکَ ،ی فکلا توملا».

تفگش رد چیه دننادب رتسگداد رورپ تلم
دوب میهاوخذ

هک تسای دیحو لائماً زام بّجعتی لو
یارب می طع یاهه یامرسد دوجو اب هنوگچ
و اهملظ زاناشدوخ هکی رنّاج هاشد دنیا شوخ
رد و ،دنراد ربخام زارتهب وای اهمتسد
وگزاب نآ زای صوصذ لفاحم و سلّاجم
و فرشد ،ایند رادرم و هفیج یارب ،دننکی م
زارد یارب و ،دنشورفی م اردوخ تلیضف
نانا هیامورف هرفسد رسد رب تسد ندرک
یارب و .دننکی می سولپاچ و قلّم تروطنیا
مطد زای رادرب هرهب و هزور دنچ تسایر
نآرق و بهذم و نید ،هیام یبارفانیا دساک
هطاصماً هجو ارتایا و رابخا و الله لوسر و
سخب نمث هب اردم و ،دندهی م رارق
؟دنشورفی م

ی نایم هب هکی دنمشناد و لقاء ره رخا
هتشاد ی نانشا ماسا هقف و لوصا
،درم نیا ی نارنخس نیا هظحلام اب ،دشاب
و هعدخ و ریوزت زجه هک دبایی م ردی بوخ هب
زجه و ،هدربن راک هب یزیچ بیرف و رکم
تسا هدادنل یوحت فیرحت

یاری را بتر ضد فرط زاهکی نآرق
 زات عا ط ا اجک ، ه د م آ د ی ح و ت و ل د ع م ی ک ح ت
 یاری هکی ربمایپ؟ در م ش ی م م ز ل ا ر م ک ا د
 و ت ک ر ش ا ب ه ز ر ا ب م و ل د ع و د ی ح و ت ی ر ا ر ق ر ب
 ر د و ، د ر و خ ر گ ج ن و خ ل ا س ه س و ت س ی د م ل ظ
 ر د د و خ ، ه ن ی د م ر د ل ا س ه د ت ر ج ه ت د م
 ل ا ب ق ر د ن ی د ه ا ج م ق ص ز ا ه ط ق ن ی ر ت م د م
 ر ه ط س و ت م ر و ط ه ب و ، ت ف ر گ ی م ر ا ر ق ن م ش د
 ت ر و ص ه و ز غ ک ی د و ب ه ن ی د م ر د ه ک ی ه ا م و د
 ، د و م ر ف ی م ت ک ر ش ن آ ر د د و خ و ، ت ف ر گ ی م
 و د ن ک ی م ه ا ش د ا پ ت ع ا ط ا ه ب ر م آ د و خ ا ج ک
 م ز ل ا ا ر چ و ن و چ ن و د ب ا ر و ا ز ا ی و ر ی پ
 ؟ در ا م ش ی م

دو جو اب ه د ر ک ل ق ن ا ش ی ا ه ک ی ت ا ی ا و ر ن ی ا
 ر ب ت ل ل ا د ه ا گ چ ی ه ا ه ن آ د ن س ر د ل ا س ر ا و ف ع ض
 ، ن ا ط ل س ز ا د ا ر م . د ن ر ا د ن ر ن ا ج م ک ا د ی و ر ی پ
 ع م ا ج ه ی ق ف ا ی و ق ح ب م ا م ا و ، ل د ا ع ن ا ط ل س
 . ت س ا م ا م ا ل ی ق ز ا ب و ص ن م ط ن ا ر ش ل ا

ت ی ع ب ت و ، ر ن ا ج ن ا ط ل س ز ا ی و ر ی پ ت م ر ح
 ت ی د د ی ا ض ت ق م ه ب ، ر ا ک ه ا ن گ و ق س ا ف م ک ا د ز ا
ق و لْخَمِ اَ عَاطِلَا : ی ن س و ه ع ی ش ن ی د ه ی ل ع ق ق ت م
 ر د ی ق و ل خ م چ ی ه ی ا ر ب « **ق ل ا خ ل ا ه ی ص ع م ی ف**
 ر گ ی د « ت س ی ن ی ع ا ط ا ، ا د خ ر م آ ت ی ص ع م
 ت ع ا ط ا ب و ج و ت ا ق ل ط م ی ا ر ب م و م ع ا ی ق ل ا ط ا
 ی ق ا ب ا ه ن آ د ن س ت ح ص ض ر ف ر ب ا ن ب ن ا ط ل س
 ا ر ت ع ا ط ا ب و ج و م ی ر ک ن آ ر ق ر د . د ر ا ذ گ ی م ن
 د ا ر م ه ک ر م ل ا ی ل و ا و ، ا ل ل ه ل و س ر ه ب ا ر ص ح ن م
 د ن ا ن ی ل س ر م ل ا د ی س ه ق د ن ا ی ا و ش ی پ و ن ی د ه م م آ
 ز ا ه ک م ا ط ع ا ا ی ب ن ا ط ق ف و ط ق ف و ، ه د و م ر ف ن ی ع م
 ، د ن د ش ی م ت و ع ب م ر ا گ د ر و ر ی پ ت ر ض د ف ر ط
 و ، ه ت ش ا د ت ع ا ط ا ب و ج و ، ن آ ر ق ت ا ی ا ق ب ط
 ر م ا ا ه ن آ ز ا م د ر م ی و ر ی پ م و ز ل ه ب ن ا ش د و خ
 . د ن ا ه د ر ک ی م

، ن ا ه ج ر ن ا ج ن ا ه ا ش د ا پ ز ا ر س ا ر س ه ک ن آ ر ق
 ت س د و ن ا م ا ه و د و ر م ن و ن و ع ر ف ن و چ م ه

هېد ار اهتّمأ و ،دنكىم ديقنت ن اشنا را كردنا
ن انا ل باقم رد ش روشد هېد ،ن ار بمايپ زا ي وريپ
طرشد و ديق ن ودب دوخ اجك ،دزيگنايم رب
؟درمشمي مز لا ار اهنا ل اثما ت عاطا

لاؤأ ،ر ابخا ن يال قدر د ي ديو ي اقا ت نايد
و دنسلا ج يحص د ي اهر بخ ت روص هېد ار اهنا
تتبا هك ،تسا ن داد هولج فورعم و رو هشم
رد و ،تسيز ن ينيچ

اب ن نسل ها اي و هعيش عيماجم زا ك يچيه
ق لطم ن اييد اينان و ،دوشي مذ ت فاي ج يحص دنس
و صاخ و ديقم و ديق ركز زا و ن درك
نيا و ،تسا ن دومن رظن فرص ص صخم
تسا ميظع ي تنايذ

هدوب ش روک نینرقلا و ذ زا دارم هکنیا رد
 ضر فربو ،تسا رایسب داریا و لاکشا ،تسا
 و ذ لاصذ ن آرق طقف ،ی نعم نیا تّحص
 موزل زا اجک اما ،تسا هدوتسد ار نینرقلا
 یرکذ ،هاشداپ ن اوندع هب و اتعباتم و یورپ
 دند ن اشذ ن اشیا ؟تسا هدروآ ن ایم هب .

ماقم رد ن اشیا دوز هک تسنیا بیج و
 ،دشاب رد نکسا نینرقلا و ذ ن اوتی مذ هکل لادتسا
 ن آرق ،تسا هدوب ملاظ درم و ا نوچ دنیوگی
 هنوگچ هاگنآ ،دنکی مذ دیجمت و فیرعت و ا زا
 نیا ،رابخا ن اسل زا و ن آرق ن ابید زا ن اشدوخ
 ماشدهاشد و ماشد زا یورپ موزل رد ار تانابید
 مدرم اهنآ همه ایوگ ؟دنراد ی ولهد ن ادناخ و
 ن انگتشر فن و چمه و رهطم و رهاط و موصعم
 ل زان ن انا هر ابرد ریهدت هیا و ،هدوب ی و امسد
 .تسا هدش

زا دندهی م تبسذ ادخل و سر هب هک ار هچنآ
 لِ دَاعِلًا يَكْلِمًا نَمَزِي فُتْدِلُو :تسا هدومرف هکنیا
 زا کیچیه رد و ،ل و عجم و ی گتخاسد تسا ی نیدد
 ن اوریش و نا .تسا هدشذ هدید ی نس و هعیش عیماج
 فیرعت و ا زا ربمایپ و تسا هدوب ی ملاظ درم
 روئام تسا ی نخس» :دناه تفگ ن اشیا هکنیا .دنکی مذ
 رد ررکم ادخل و سر هک رو هشتم تسا ی ربخ و
 دوزخ ت دلان نامز تمظع هب هباحصع مجرد ررکم
 غورد «دیامرفی م هراشا ن اوریشونا تهج هب
 .تسا ضحم

مادک رد و ؟تساجک زا ربخ نیا ترهش
 ؟دراد ترهشل اجر ای و هقفا ی و تیدد باتک
 هباحصع مج ن ایم رد مه راب کی و
 .ررکم رد ررکم هب دسر هچ ات ،دناه دومرف
 هچ ن ادزی ن امرف هچ» :ی سودرف راتفگ
 تسا ن ابیتشترز ب هذم س اسار ب «هاشذ ن امرف
 هچ م لاسا هب ،دننادی م ادخ هدنیامذ ار ماشد هک
 ل باقم رد هک ار ن ادزی دوزخ م لاسا و ؟طوبرم

ار وا هب دافتعا و ،دنكى مّ در ،تسا نمرها
هياس هب دسر هچ ات ،دنادى م تيونث و كرشد
وا هديامذ و ناذري

هكى ناهير اكلغ نيا ل باقم رد ى سودرف
و طلخنيا و ،تسا هومذ

تاصر ع فقوم رد ،هروا هكى ناهطبخ
فوقو راگدرورپ لدع هاگشپ رد تمايق
هكى راعشا نيا .ديارب دهع زا دياب و ،دراد
و ناطلس ت عاطا و ،دنزى م رانك ار قياقد
هب دشاب هك ره و دشاب هچ ره ار مكاد و ماشد
.دنكى م ليمحت مدرم

حَلَاصِدِي فِي مَكْحَلَاصِدِنَا وَ هَلْمَجِي دِيحُو
 .تسا هدرک ی نعم س کع تسرد ار مُکِنَاطْلَس
 امش» :هک تسنیا هلمج نیا ی انعم اریز
 هک دوب ديهاوخ هديدنسپ و حِلَاصِدِي مَآگَنَه
 «.دشاب بوخ و حِلَاصِدِ امش ناطلس

حِلَاصِدِ» :هک دناه درک ی نعم روطنیا ناشیا
 امش ی نعی «تسا هاشداپ دیدحلاص رد امش
 و مَیِرْظَن قَبَط هک دوب ديهاوخ حِلَاصِدِي تَقُو
 ل مء دنادب حِلَاصِدِ امش ی ارب هاشداپ هک ار هچنآ
 .تسا همجر ترد تنایذ نیا و !دینک

هعبراً هَلْدَا هَمَاقَا ی ارب ناشیا هک نآ رگید
 عَامَجَا زَا دِنْتَسَاوْخَن و چ هیلوصا مَیِحَلَاطْصَا
 و ،دینک هداقتسا تسا هعبراً هَلْدَا زَا ی کی هک
 هک دناه تفگ ،تسا هدوبذ تسرد ی عامجا ادباً
 ،تسا موصعم لوق عامجا تيجد کلام نوچ
 ،تسا تَجِد موصعم لوق تيفشاک تهج زا و
 سپ ،تسه هَلْسَم رد موصعم لوق نوچ اذل
 کلام تدحو هبانب ،دراد دوجو عامجا کلام
 .موصعم زا هر داص ربخ و عامجا

دندادی م لوصا ن ف هب ن ادراو و مء ل هأ
 تَنَسَل بَاقِم رد عامجا ،تسین عامجا نیا هک
 ،تسا موصعم زا هر داص تاپاور دارم هک
 نیملسم همه قاقئا :زا تسا ترابع
 .دشاب موصعم لوق زا فشاک هکی روطه
 ،دینک دایز ار دوخ ی اهل یلد هکنیا ی ارب ناشیا
 هب و ،هدومذ عامجا ی انعم رد ی ریوزت کی
 م ه ی لوصا هَلْسَم رد دناهتساوخر گید ترابع
 ،دشاب مامت تمدخ هک نآ ات ،دشاب هدرک ی تنایذ
 .راوتسا و مَنَاقِ ی گمه هعبراً هَلْدَا و

ار هچنآ فَلَاحِ هَب لَقَع ،ی لَقَع ل یلد اما و
 هک دَنکِم مَکَد لَقَع .دَنکِم مَکَد دِنَاه تَفْگ هک
 و ،دوش دساف و ل طابع بات هاگچیه دیابذ ن اسنا
 ت عاطا هشیپ متسد مکاد و رئا جن اطلس زا دیابذ
 تموکدریز زا ار دوخ هتسویپ دیاب هکلب .دینک
 زا ،نید عقاو لداع ناطلس زا و .دناهر بوا

و ،تّمّا هبّ زوسلد و میمص و هتشدگ دوخ
زا شّر سهک ،رملاً عقاو و تقیقد هبّ قّقحتم
ی بلط ترهش و ی تسود ایند و ی قلاخا لّذاذر
دازآ ی روحمدوخ و ی شنمدوخ و رابکتسا و
دنک ی وریپ ،تسا

ملاک ریسفت رد ار نخس اجنیا رد ام ی راب
ره رد دننادب مدرم ات ،میداد هعسوت ناشیا
ریظن ،ی بیرف ماوع ی ارب رئاچ مآکد ی نامز
و دناهتشاد دوخ هاگتسد رد ار ی دارفأ نینچ
س آنلا ماوع ی ارب ات ،دناه دیروپی م ار اهنا
دشاب ی توکسد رهم

لثاماً هَنوگچ هک درک بَجعت ديابذ تقو ن آ
 ،اهرابحاً بعک و ،اهارد وبأ و ،اهريره وبأ
 اهتدم هکنأ اب ،مهريغو و اهبدنج بة قمرسو
 زا هَنوگچ ،دناهوب ادخلوسر باحصاً زا
 و ،دندش هيواعم نيگنر هرفس ن انيشنهيشاد
 ن ادناخ و نيخيش تليضف رد ثيدد ن اراه
 و بييعت رد و ،هيواعم و نامثع و هيمای ند
 و ،دندرک لعج ماسلا هيلع ن ينمو ملاريمأ حدق
 ادخلوسر نابز زا ربنم زار فر ب مدرم يارب
 دندناوخم

يزيچ هعقاو ثداود رارکت زج خيرات
 هيواعم رابرد عضو ميهاو خبام رگا و ،تسين
 ياروش و انس ن يسلمج نيمه هب ،مينک اشامتار
 ،مينک رظن اروشد يلاکو و اهروتانس و يلم
 دنکيم هرچن آ زا تياکد لاماک هنيأ نيا
 مايب و بُدُنْجُ نُبُة رُمَس دزد داتسرف هيواعم

مدرم يارب اتم هدي م هرد راز ه دصکي :داد
نَم سِ اَنلَا نَم وَ : ن آرق هيا هک ي نک تياور
قُوْرُ اَللهِ وَ اَللهِ تِاضِرْمَ ءَاغْنِبَا هُسْفَنُ يْرِشِيْدِ
 تهج هب هک دنتسه مدرم زا ي ضعب»¹ **دَايَعْلَابِ**
 ار دوزخ ناج ،ادخ ياضر ن دروا تسد هب
 هب دنوادخ و ،دنشورفي م ادخ هب و دندهي م
 مجله نبا هر ابرد «تسا نابره هم دوزخ ناگندب
 هوب دارم هليبق زا س ک نيرتي قش هک ي دارم
نَم سِ اَنلَا نَم وَ : هيا و ،تسا هدشل زان ،تسا
يْءِ اَللهِ دِهْشِيْدِ وَ اَيُّدَلَا قَايْحَلَا يِ فُ هُلُوْقَ كُبِجْعِيْدِ
يْ عَسِي لُوْتَا اِذَا وَ * مِاصِخَلَا دَلَا وَ هُوَ هِبَلَقِ يِ فَا مِ
لَسْنَا وَ تَرَحَلَا كِلْهِيْدِ وَ اِهِيْفَا دِسْفِيْلَا ضِرْ لَأَا يِ فِ
هُتَدَخَا اَللهِ قَتَا هَلَلِ يِقَا اِذَا وَ * دَاَسْفَلَا بُجِيْدِ لَأَا اَللهِ وَ
وَ»² **دَاهِمَلَا سِ نِبَلَا وَ مُتَهَجُ هُبَسْحَفَا مَثَلَا اِبُة رَزَعَلَا**
 راييب اهنا ن انخس هک دنتسه ن امدرم زا ي ضعب
 دنيا شوخ ايند ي گذنر يارب و هدنبيرف و هدنبيز
 رب ار ادخ دنيوگ نخس نوچ و ،تسوکيند و

¹ مرقد: ۲ هروسزا ، ۲۰۷ هيا

² مرقد: ۲ هروسزا ، ۲۰۶ تا ۲۰۴ تايا

هاوگ دوخ لد و ی نطاب یاعدم قدص
و نیرتنمشد هک ی لاد رد ،دنریگی
نیرتتخسر سد

تشپ نوچ و .دننآرق و ملسا هب ن انمشد
رد هچنآ ،دنور بو ت د ز ن ا (ربمایپ ی ا) و ،دننک
زا و ،نیمز یور رد داسف ی ارب دنراد ن او ت
ندرک بارخ و ،مدرم لسن ن تخادنا رب ه شیر
و ،دنرب راک هب ن اتخرد و ت عارز و ع فانم
اهنآ هب نوچ و ،دراد ن ت سود ار داسف دنوادخ
ماقم ن انچ !زیهرپ اذخ زا :دوشد هتفگ
رد هانگ هب ار وا ت ز ع و ی بلط ت ی صخش
چیه هک ،دناو دب رسد رد رورغ داب و ،دریگ
و تسپ لحم ن آ و م نهج زج ی هاگیاج
س ی لع هر اب رد «.دشابنر تهبن انآ ی ارب هدننازوس
تسا ه دش ل زان بلاط ی با ن ب

ه یواعم ،درکن لوبق ب دنج ن ب ؤرمس
،درکن لوبق ؤرمس ،داد ،مهر د راز ه ت سیود
هرمس ،داد ،مهر د راز ه صد راهچ ه یواعم
1.درکن لوبق

ه لحر م تیاهن نام ه خیرات ریغت نیا ی راب
س ی لمع رامعتسا تسد هک دوب ی ل حارم زا مّوس
و ،مدرم ی لبق علاطا هنوگچیه نودب و ،درک
ود هک ی روط هب ،ر تمامت هچ ره ی ئیروف اب
ه ل صاف رد ات ،دندومذ ماغدا مهر د ار س لجم
مدرم علاطا بجوم اعبط هک س لجم ود نید
س ی مادقا و هایق و ،دننکن اپرب ی شروش دوشی م
هب مادقا ،دریگن تروص ه مانعطق نیا ع نم رد
دندومذل مع نیا

ریغت اب هک دوب ادیپ ی بوخ هب ه سلج نیا رد
ه طقنزا و ،دندناوخ ار ملسا ه حتاف ،خیرات نیا
س ی تسرپ موق و س ی ئارگ س ی لم نام ه تسایس رظن
و مورحم تلم ی ارب ار س ی رگ س ی تشدرز و

1 و ۲۲۹ ص ۵ ج «ی ربط خیرات» زا ۱۰۱ ص ۲ ج «ریدغلا»
ص ۲ ج «دیدطا ی با ن با حرش» و ۱۱۷ ص ۳ ج «ریتا ن با ل ماک»
۲۴.

دندرو آن اغمرا ه بن اریا مولظم

نیا رد هاگشناد س پیئر ی دنواهند گنشوه
خیرات ی ارب دیدج أدبم نییعت» :تفگ هسلج
ر بن داد تّیمسر ی ارب مدقن یرتی ساسا ،ن اریا
تسا ی ناریا ل اسنهک تّیموق

ی ناریا دد رد دد میوقد کی دیدج میوقد
خیرات لیصاً ل وّحت ه دنیوگ زاب و ی لم و
«تسام راختفاری»

فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی شیراز
در این جلسه گفت: «ایران به صورت یک
واحد مستقلّ، و ملت ایران به صورت یک
گروه متشکّل، با کورش و سلسله هخامنشی
به وجود آمد».

أمیر عبّاس هویدا نخست وزیر بعد از
تصویب در این جلسه سخنانی گفت. از جمله:
«ما در این لحظات از قرن بیست و ششم
تاریخ شاهنشاهی سخن می گوئیم. بدیهی است
که تقویم هجری قمری که تاریخ مذهبی
ماست، بجای خود محفوظ خواهد ماند ... ولی
تصمیم امروز شما در واقع تجلّی این واقعیت
تاریخی است که در تمام این دوران طولانی،
یک ایران و یک نظام شاهنشاهی وجود داشته
و دارد، و این دو آن چنان به یکدیگر پیوسته اند
که یک مفهوم دارند».

هبنشود زور ردی نعی زور نآی ادر فرد
همان زور می سمش ۱۳۵۴ همدنفسا ۲۵
ی اهل اقم ن مضرد ، دوحه اقم سرد تا علاطا
هسلج رد هک ی حرط اب نونکا» : دسیونمی
نیا ، تشذگ بیوصت زا نیسلجم کرتشم
، تشهبیدرا و نیدرور فروظنم هک) ی لم میوقت
الله لوسر ترجه خیرات ساسا رب نکیل و
هک دنکی م ادیپ یرتقیقد ی انبم کی (تسا
شروک سولج ی نعی ، ناریا ی هاشنهادش زاغاً
میوقت . تسا ناریا تنطلس گنروا رب گرزب
عورش نیدرور فروظنم هک ام ی لم
ی ناریا همهن آهناگه ذراود ی اهام و ، دوشمی
ارهاظ ، تسا ناریا ی ناتساب ی اهامان ی اراد و
خیرات ی اهل ل مامش هک تشاد ار صقذ نیا
و ... دوشی منعقاو ماسا زال بقه رود رد ناریا
: دیوگ هکنآ ات

مظنم و نودم خیرات هک ی روشک ی ارب
سولج زا نآ ی هاشنهادش ساسا و ، دراد
هتفای م اود ارمتمس زور ما هبات گرزب شروک
. دوبذ ی قطنم نادنچ ی عضو نینچ نیا ، تسا
ی خیرات تشاود زا مادکچیه هکنیا ی ارب
رارمتسا و خیرات موادت برع هلمد هلمجنم
. تسا هدزدم هر بار ناریا ی هاشنهادش

ار ماسا س دقم نیآ هکی للاحرد ام و
و خیرات ، مینکی م ترخافم نادب و میاهتفریذپ
میوقت ، میراد و میاهتشاد زین ار نامدوخ ندمت
زا ی ماسا ی اهروشک همهن دننام هک ام ی بهذم
، دوشمی م تذ هجیذ مام هب و زاغاً م رحم مام
نیدرور فروظنم هک ام ی لم میوقت ، دراد دوحی اج
دوخ ی اج دوشمی م تذ دنفسا هب و عورش مام
ار .

میوقت نیا و ، تسا ی رجه میوقت نآ
و ، تسام بهذم هندیامذ ی کی هک ، ی هاشنهادش
« . ام تیموقه هندیامذ ی رگید

نیا و تارابع نیا هظحلام زا ی راب

زا روظنم هک تسادیپ ی بوخ هب ن انخس
و تیلم زا بهزم ن درک ادج ،خیرات ریغت
و تسایس زا بهزم کیگفت و ،تسا تیموق
و یلم رناعتش ن درکی مسر و ،ئیعامتجا روما
نیان درو آورد اوزنا هبو ،ی لهاجنسو بادا
فرشد و تالسا و ،ی دمحم تنس و قح
دهاند تعیدو هب اهنا ترطف رد هکی مدرم
میکحت و دییاتار نا بهزم و نید و ،هدش
دنکی م

اهنأ ،میدرک هراشا اقباس هک یروطب و
یراک یرمق یرجه خیرات هب ام: «دنیوگی
ی لو .تسا ظوفحم دوخ یاج هب نآ ،میرادن
ی نیدرورفو ی سمش دیابی تکلمی مسر خیرات
» .دشاب ی هاشدهاشد و

،دروخی م روشک درد هب هچنأ ی نعید
تنطلس تخت هب راختفا و هام نیدرورف
.تسا ی شنماخه ن هاشداپ گنروا و شروک
هطبار و دربی م نیدزا ار مدرم هک تسا نیا
و سومانو نطوزا عافد و بهذم ابار اهنأ
و ،دنکی م عطق ،بناجا تسد زالام و ناج
.دروخی م رامعتسا درد هب نیا

رد نزرپ نلاف هک یرمق یرجه خیرات
نلاف ای و ،هدراذگ دوخ نانجا حیتافم ی لا
زا ار بئاغزلا قلیل لامعا و بادآ درمرپ
هب یررض هچ ،دنک صخشم نآ یور
اهنأ نیگآمهد و موش ی اههشقن و رامعتسا
؟دنزی م

لوسر ترجه رگا ار خیرات ادبم :دنیوگی
تسکش و ناصقن بجوم نیا ،میهد رارق الله
رارقتنطلس هکیرا برگا ی لو ،تسام خیرات
و یدنلبرسد بجوم ،میریگد شروک ن تفرگ
نودنم نودبعت املا و مگلا فإله .یزارفارسد
و هدیسوپرداکفأ نیا رب داب امش رب فا» .¹ (الله
تیدوبع لباقم رد هک ،هیهاو ماهوا
دوخ نیأ ار نآ و ،هدومن داختا ،راگدرورپ
» .دیاهتسناد

دوخ فرش و راختفا ،ملاء ی اهتلم مامت
.دندادی م ناشنار بمایپ هب باستنا هب ار
حیسم دلایم ار دوخ خیرات ملاء نایحیسم
نیا ربی گمهن ایدوهی و نایتشترز .دنریگی
.دنراد همانلاس و همانهاگ ساسا
زا هک ،دوب گنن امش یارب ملسا ربمایپ

¹. عابینا : ۲۱ مروسدزا ، ۶۷ هیا

!؟دینکی م یراددوخ و اهددوخ باستنا

همه تسد ،رامعتسا یرکون رد هک امشد

خیرات اهنأ !دیاهدز بقع ار یرامعتسا یراهروشک

رخأ .دندادرگرب یرحیسم هب یرجه زا ار دوخ

م ه ار نأ امشد ،دوب ردقیلاء ربمغیپ کی م ه حیسم

هب و ،هتسشد ءایبنا همه زا تسد هرابکی و !دیتفریذپن

و مُكَلِّفًا !دیدش لّسوتم س وریسد و شروک ناماد

نِ اطَّيِّثًا جَهَنَّمَ ۙ لَعَنَ نَوْرِيْسَتًا اٰمِلًا

خسندن لاعا رثا ردی ولهپن ادناض ارقنا ی دّمحم خیرات

شوج هب اذخ تریغ ریگید هک تساجنیا
اهیدعت هنوگ نیال محتوا تزع ماقم و ،دیآم
لیدبتلوا :هلحرم هسی طزا دعبو دنکی مزار
لیدبت مود ،ی سمش یرجه هب یرمق یرجه
لیدبت مود ،یناتساب یرجه هب ی سمش یرجه
هجیتت ،یناتساب ی هاشدهاش هب یناتساب یرجه
اهنآ تازواجتو تایدعت ی ازسو لامعاً تبکذ
رس رب خاک و هناخ نانچ و ،دریگی م رد ار
لیدبت ربخ هب رثا و ،دوشی م بارخ نانآ
نَغْتَمْ لَنْ اَكْ اَدِيصَدْ اهانلَعَجَفْ) دوشی م
خیزانانچ و ،میدرکورد ار اهنآ»¹ (س مَلاِبِ
رد زورید رد لاصا ایوگ هک میتخادنا رب ن ب و
«دنتشاددن کسم و تماقا اهن اکم نی

اوناک امبِن وُهَلَّا بَادِعْلًا مَقْعَاصْ مَهْتَدَخَافْ)
(² ن وُیَسْکِیْ

،دنداد ماجنا هک ی لامعاً ی ازسو رثا رد»
هدنکل یلذ و راوخذ هک ی دنوادخ باذع مقعاص
«تفرگ ار اهنآ ،دوب

راظتنا ،میدروا اجنیا رد ام هچنآ رثا رب
و ملظ خاک ن تخیر ورفزا سپ هک تفری م
ناملسم تلم ناشورخل یست کرد و ،دادبتسا
ی ناردام ن اتسپ زالاسد دصراهچ و رازه هک
هدرپس و ،دناه داد ریش دّمحم ماناب ار اهنآ هک
س لجم رد تلم دوخ هب تلم رایتخا ندش
یرجه طقف ار خیرات ،دشل یکشت هک ی ناگربخ
لصاً و دندرکنینچی لو ،دننک ملاء یرمق
ی ملامسا ی روهمج ی ساسا ن وناق زا مهدفه
دش نیودت تروصن یدب ناریا

ربمایپ ترجه روشکی مسر خیرات ادبم»
و ،تسا (مّلس و هلا و هیلع الله ی لص) ملامسا
ود ره یرمق یرجه و ی سمش یرجه خیرات

¹ س نوید : ۱۰ هروسدزا ، ۲۴ هیآ
² ت لصف : ۴۱ هروسدزا ، ۱۷ هیآ

ی تلود تارادا راک یانیم اماً ،تسا ربتم
ی گتفه ی مسر لیطعت .تسا ی سمش یرجه
»تسا هعمج زور

هدمآ لمع هب هک ی حلاصا مینیبی ما جنیا رد
زا ی نعید تسا مّوس هئسم حرط طقف
مه زاب ی لو .ت شگرب یرجه هب ی هاشن هاشد
و ،تسا ی قاب تّیمسر هب ی سمش ی اهل اسد
و دادرخ نوچمه ی ناتساب ی تشترز ی اههام
تسا هدرکن ی رییغت زین مهب

حیحصدی سمش و یرمق خیرات و د نید عمج تسیند

تسا لاکشا هس نیا رد و

یرمق و یرمش خیرات ن تسناد ربتم لاوا
،میرک ن آرق هک ی ئاج؟ دراد ی نعم هچ و د ره
ر صحنه یرمق رو هشد هب ار صحنه ار خیرات
جاهنم و ،مرکا ربمایپ تنس و ،دنکی
ی اهام هب زین اقاقتا و اعامجا نید نایاوشیپ
ن امه هک ن داد رابتعا ،دناه درک راصتقا یرمق
یرمش ی اهلئاس و اهام ن دروا رد تیمسر هب
تسیند حیحصد یرمق ی اهام هب امضنم تسا

صوصخ ارچی تلود ی اهراک ی انبم ایناژ و
زا هلحرم و د ن آ رد هک تسا یرمش خیرات
تسایید زا بهزم رگا؟ تسا ی قاب لاکشا
رئود ی اهراک ی انبم دیاب امتد ،دراد نکاکفنا
زا کیگفتنیا ،دشاب یرمق رو هشد رب ی تلود
؟تسا هدش ادیپ اجک

خیرات ار ی تلود ی اهراک ی انبم اثلاژ و
تیمسر ی ارخا قرابع ،ن داد رارق یرمش
ن وچ .تسا یرمش ی اهلئاس و اهام ن داد
دروم رد هکنا زج درادن ی ناعم تیمسر
و .داد رارق هدافتسا دروم ار ن آ دیاب ،لمع
هب ار یرمش خیرات ی تلود رئود اذه ی اء
نایم رد و .ار یرمق هذ ،دنسانشیم تیمسر
نیا و ،یرمق اب هذ ،دننکیم هلماعم ن آ اب دوخ
تسا روذحم نیع

رد هک مؤس رییغت حرط اب راتفگ نیا و
مه اهنآ؟ دراد ی توافته هچ تشنگ نیسلجم
دوخ ی اج هب یرجه یرمق خیرات :دنتفگی
دروم بهزم روما ماجنا ی ارب و ،ظوفحم
ی هاشنهانش ی ناتساب خیرات و ،تسا هدافتسا
و دید و تارادا و روشک تیمسر ی ارب
و اهتسشن و ،ی تلود ی مسر ی اهدیدزاب
و اهنشج و ،اهسنارفنک و ،اهرانیمس
.کلز ریغو اهدهاعم و ،اهزورئاس

خیرات به بی مسر روما رد زور ما مه اهنیا
و ،بلاقنا زور لاسد .دنرادن ی نانتعا یرمق
خیرات به ار اهریغ و ،اهن شج و ،اهت داهش
خیش اقا مو حرم ت داهش لاثم .دنریگی می سمش
،دنریگی مت شهیدرا ۱۲ ار یرّهطم می ضترم
مو حرم ن آ مکنآ اب

۱. دیسر ت داهش به تیناآلا ی دامج ۵ زور رد
ی قودص مو حرم و بیغتسد مو حرم ت داهش و
مو حرم و ی فرشای مو حرم و ی ضاق مو حرم و
،هاگشناد و هیضیف زور ن اوندع به که ار حّتفم
رارق ن ایوجشناد اب بلاط ل صو زور و
خیرات ساسا رب ار همه کاند ریغ و ،دناه داد
.دنریگی می نیدرورفی سمش

۱. دیسر ت داهش به ۱۳۹۹ هسنه تیناآلا ی دامج مچنپ رد یرّهطم مو حرم
۱۳۵۸ شهیدرا ۱۲ قباطم

ی رمة خیرات ساسا رب اهدر گلاس و اهدوبدای

رد هک ار ی نابطابط الله قیاً هملاء تلحر
ناباً ۲۴ زور رد ادش عقاو مّرحم ۱۸ زور
نیا زا موحرمن آحور هک ی لادرد دنریگی
و قحده بققحتم و او ،تسا رجزنم اهدر گلاس
تسا ی رمة ی اهلأس و روهدش ی اضما

و اهنشج و اهتداهشنیا هتشذگ اهنیا زا
و ی نید تضهن ساسا رب نوچ اهدوبدای
ی رار قرب ی ارب ،تسا هتفرگ تروصد ی ملاسا
،هدنیآ و ی لعفل سنت اراطاخذ رد نآ ی رادیاپ و
ی روآدای ی رمة ی اهلأس اب هک تسا رتبسانم
دیسدها جم بیرغ مولظم ملء تداهش .دوش
هاگندب رد هیلع الله ناوضر سرّدم نسد
هزور لادرد و ،ناضمر مام رد هک رمشاک
تفرگ تروصد زامن و باتفا بورغ مانگه
و دوش ی روآدای ناضمر مام ۲۷ رد رگا
۱۰ رد ایتسا رتهب ،دوش هتفرگ شزور لاس
لدع هار دیهش ندش هتخیوآ راد هب^۲؟ مام رذآ
دلایم زور رد ی روند الله لصف خیش موحرم
رتهب^۳ بجر ۱۳ رد ملاسلا هیلع نینمؤماریمأ
بلاثم ی سمش مام نلافرد ایتسا

زور هد هک مرحم ههد زا سپ مدرم مایق
لفاحم و سلاجم رد و ،هدرک ی رادازع مامت
دیسدمظع دای و ،اهینارنخس و اههبطخ اب
هباطخ هب ی هتتم هک ملاسلا هیلع ادهشلا
اروشاع زور رصعرد بلاقنا رهبر ی خیرات
بجوم هرخلأاب و ،دش هّیضیف هسر دم رد
رد علاضف و عاملع زا ی رایسب تشاذزاب
هب ناشیا ندر و او ،اهناتسر هشد ریاس و نار هت

^۱ و رازهکی مارحلا مرحم مهدجه هبنشکی حبصد رد ناشیا تلحر
ی ارب و دش عقاو هدمام رهظ هبت عاسد هس هیرمة هیرجه ود و دصر اهدچ
زور هبن یفدتو عبیشت ماسارم اهناتسر هشد ریاس زاراربا و رایخأ علاطا
دشل وکوم دعب

^۲ تداهش هب ۱۳۵۶ هسند ،ناضمر مام متفه و تسیرد سرّدم موحرم
۱۳۱۶ مام رذآ ۱۰ قباطم دیسر

^۳ رد ۱۳۲۷ هسند بجر ۱۳ رد ی روند الله لصف خیش موحرم تداهش
دش عقاو نار هت هپسنادیم

رد ناملسم تلم مایق و ،م ادعا دصق هب نارهدت
رتهد مرحم مهدزاود زور رد ،مق و نارهدت
؟دادرخ مهدزناپرد ایتسا

لوا زور و لوا بشرد نارهدت مدرم مایق
ءادهشلا دّیس دای هب و هدیشوپ ن فک هک مرحم
میژر و دنداد رس ربکا الله گناب ماسلا هیلع
لوا رد دناشدنوخ هب ار مایق نیا ،هناکفس
؟مامرهم ه رد ای ،تسا رتهد مرحم

مديسرپ ماسلا امهيا دمحم ن ب رفعج ترضد
 و يحضاً ديع و معمج زا ريغن اناملسم يارب اياً
 يديع اى را : دومرف !؟ تسا يديع ، رطف ديع
 !تسا مظعاً اهنا زا مارتحا تهج زا هك تسه
 :دومرف !؟ تسا ديع مادك نأ !موش تيادف :متفگ
 هلاً و هيا الله ي لصد ادخلوسر هك تسا يزور
 بصنار ماسلا هيا نينمؤلاريمأ زور نأ رد
 :متفگنم !هلاوم ي لعفه لاوم تنکنم :تفگ و دومن
 ؟مويلاب عنصت ام و :دومرف !؟ تسا يزور هچنأ
 نم رشع ءينامث موي هكلا و ، رودت ءتسلا نأ
 ار ديع زور لامعاً هك تياور رخآ ات هجطايذ
 لآ و دمحم ركذ و تدابع و هزور و ادخر كذا
 دهاوخم لئاس نوچ يراب . دنكى م نايد ، دمحم
 ي سمش ي اهمام و لوصف بسد هب ار ريدغ زور
 :دنيوگي م و دنكى م عنم ار وا ترضد ، دنابد
 اب اهريغ و دايعاً و اهزور نييعت نازيم و طانم
 زور ريدغ ديع و . هيسمش هذتسا هيرمق روهمش
 روهمش بسد رب نكيلا و .تسا هجحيذ م هججه
 هتسويپ اريز .تسين ي صخشم زور هيسمش
 رد يرمق هام زور ره و ددرگي م لاسرد اهزور
 دريگي من رارق ي سمش هام زا صاخ زور كي
 لاثم ، دنكى م شدرگ و دنزي م رود هتسويپ هكلب
 و تسال مد جرب و راهبرد ريدغ ديع زور كي
 كي و ناطر سد جرب و ناتباترد لاثم زور كي
 رادم نوچ و . انكه و سوق جرب و زيئاپرد زور
 ،تسا هيرمق روهمش اب باسد و هيعرش روما
 ي اهدئاف ، هيسمش روهمش اب نأ قبيطت و نتسناد
 !؟مويلاب عنصت ام و :دنتفگ لئاس هب انهل و .درادن

زا ار ام ن آرق هک تسا عی سندن امه نیا و
 هبطخ رد ربمایپ تنس رد و ، هدرک عی هندن آ
 دناهدومذ ریذحت ار ام تددش هب عادولا هجد
 ی اهلأس زا رتبع عی سمش ی اهلأس هک اریز
 رب ار همانهاگ دوشد انب رگا و ، تسا یرمق
 هدزایل اسره ، میهد رارق عی سمش خیر اتس اساسا
 سپ ، میاهتخادنا ریخاتل بقل اسد تا قوارد زور
 ل عفره ی رارق ربو عی سندن هب علائبا مدع ی ارب
 چیه دوخ هب ص تخم نامز و عضوم رد
 میرادن هیرمق روهد ناختا زا ی اهر اچ

هیلع الله ی لصد ادخل و سر هبطخ رد نوچ
 ، دش رکذ عی سندن عوضوم ، ی نمر د ملس و هلا و
 نخس ، میدوبن آ ریسفت و حرش زا ر اچانام و
 ی لماشد و ل ماکت حب هب ار ام عی سندن تیفیک رد
 هیسمش تا ونس و هیرمق روهد ن و ماریپ رد
 دیناشک

هزیکاپ ثحب نیا هک هئملا ه و دمحا لله
 بباتک مرتحم ناگدنناوخ هعلاطم دروم و میدقت
 بتفرگ رارق «عی سانشم اما»

ش درگزا تسا ترابع عی سمش لاسد : لییدت
 زا ی نعید ، دیشروخ رود هب نیمز هرود کی
 ات ، لمد جرب لوأ هب نیمز لوصو ی ادتبا
 تسا ترابع هک ، هطقن نیا هب ن آ ددجمل و صو
 ت عاسد چنپ و زور چنپ و تصش و دصید زا
 و . هیناث چنپ و لهچ و هقیقد تشه و لهچ و
 س و سحم هام هدزاود رب رادقم نیا میسقت نوچ
 هک روط نامه اذل ، دروآیم هدرخ و ، تسیند
 مّجنم هبساحم ، رادقم نیا نییعت ل صا ی ارب
 رب رادقم نیا میسقت تیفیک ی ارب ، تسا مزلا
 زا مّجنم هبساحم زین هئاگ هدزاود ی اهما
 نیمّجنم نوچ و . تسا ی متدو هیرور ضروما

ی ذنم رشع هینامث موی هئکلا و رودت هئسلا ن ا
 هجلا

اذل، دناه دومن فلاتخا، میسقت تیفیک رد
 فلتخم یاه خیرات ساسا رب ی سمش یاه هام
 خیرات هب فور عم ی رصیق ی حیسم و، ی مور
 یرجه و، ی راوگرگ ی حیسم و، نیلوژ
 ی للاج و، ی درگذرید ی سمش و، ی سمش
 ی سمش و ی هاشکلم

نیا زا کیر هر د و، دراد توافقت ای ناتساب

1: بتسا بیترتن یدب مام هدزاود زا بکرم ی مور ی اهلاس

زور ۳۱ لوأ نوناک، زور ۳۰ ی ناڈ نیرشت، زور ۳۱ لوأ نیرشت
 زور ۲۹ هسیبک ی اهلاس رد و زور ۲۸ طابش، زور ۳۱ ی ناڈ نوناک
 زومت، زور ۳۰ ناریزد، زور ۳۱ رایأ، زور ۳۰ ناسیند، زور ۳۱ راذأ
 زور ۳۰ لولیا، زور ۳۱ بآ، زور ۳۱

نأ هسیبک نینچمه و، بتسا نیلوژ خیرات لیدعت هب ی مور خیرات لیدعت
 نیاربانو دوشی م هوزفا طابش رخا رد هک بتسا راب کیل اسد ۴ ره رد
 دشابی م زور ۳۶۶ س نایک ی اهلاس رد

دنام انیع س نایک و اههام رادقم رظن هطقذ زا ی رصیق ی حیسم ی اهلاس
 زا ۷۵۴ هیوناژ لوأ ار ل اسد ادبم هک توافقت نیا اب، بتسا ی مور ی اهلاس
 بتسا هتسناد ربماسد ۲۵ رد ار حیسم دلوت و، هداد رارق همر رهش ی انب
 و، دنکی م ریس ی مور خیرات دنام انیع بیترتن یدب خیرات نیا ی اهلاس
 رد و زور ۲۸ هیروف، زور ۳۱ هیوناژ: بتسا نیلوژ خیرات هب فور عم
 نئوژ، زور ۳۱ هم، زور ۳۰ ل پروأ، زور ۳۱ س رام، زور ۲۹ هسیبک
 ۳۱ ربتکا، زور ۳۰ ربماتپس، زور ۳۱ وا، زور ۳۱ هیئوژ، زور ۳۰
 زور ۳۱ ربماسد، زور ۳۰ ربماوند، زور

ی مور ی اههام اب اههام نیا مان طقف دوشی م هظحلام هک روط نامه و
 و لوأ مام نیدب هک هیوناژ نوچ بتسا ی واسم ش رادقم ی لو، دراد توافقت
 طابش نامه هیروف و بتسا ی ناڈ نوناک اب قباطم، بتسا ناتسمز مود مام
 بیترتن یمه هب و بتسا

دصید ار ل اسد ی مور خیرات دنام هک بتسا نیلوژ خیرات هک خیرات نیا رد
 طقف اذهلف زور ۳۶۵ / ۲۵ دنریگی م تعاس ش شد و زور جنپ و تصشد و
 دنکی م ادیب هسیبک راب کیل اسد ۴ ره

نیلوژ ی سمش ل اسد اب ی سمش ی قیقذ ل اسد نوچ ی راوگرگ ی حیسم خیرات
 هب خیرات زور کیل اسد ۱۲۰ ره رد هک دش نیا هجیتند، تشاد فلاتخا
 قیرط نیدب ویلیا: ی نیلاتیا م جنم کمک اب راوگرگ پاپ اذهلف بتفر بقع
 ره رد، دنریگی م هسیبک هک راب کیل اسد ۴ رب هولاع هک، درک حیحصت
 ل اسد دسر هس ار رد هک قیرط نیدب دننک رسک زور هسل اسد دصراهچ
 هس س ار رد ی نعی هبترم هس و دننک، دننک هسیبک ار ل اسد نآ دیابی م هک
 هسیبک لومعم قباطم مراهچ هس س ار رد و، دننک هسیبک ل اسد دص
 ۵ مدرم و دوب هتفر بقع زور ۱۰ خیرات هک راوگرگ نامز ات و دننک
 هب نآ زا و دننک ربتکا ۱۵ ار خیرات ات داد روتسد و ا دنتسنادی م ربتکا
 هوزرما و، دش خوسنم نیلوژ خیرات و، دشروهشم ی راوگرگ خیرات دعب
 دنکی م هبساحم ی راوگرگ ناشدوخ خیرات ایند نایحیسم مامت

ی اهلاس و، بتسا الله لوسر ترجه نآ ادبم هک ی سمش یرجه خیرات رد
 تکرذ قباطم بتسا ی سمش جورب هک نآ ی اههام و ی قیقذ ی سمش نآ
 زا و رتشیب زور ۳۲ زا هک هدیدرگ مظنم هناگ هدزاود جورب رد نیمز
 قیرط نیدب تسینرتمک زور ۲۹

دسا، زور ۳۱ ناطرس، زور ۳۲ ازوج، زور ۳۱ روژ، زور ۳۱ لمد
 ۲۹ سوق، زور ۳۰ برقع، زور ۳۰ نازیم، زور ۳۱ هلبنس، زور ۳۱
 یرجه ل اسد لوأ، زور ۳۰ تود، زور ۳۰ ولد، زور ۲۹ یدج، زور
 بتسا ی عبیر ل ادتعا لوا هشیمه ی سمش

تسا فلاتخا مامی‌اهزور دادعت رد خیراوت

ی‌هاشکلم میوقت لیدعت نامہ، س‌نابک طبض ی‌ار ب‌خیرات نیالیدعت و
دمآ دھاوخذک تسا

ماشداپ‌نیرخا مؤسد درگذری س‌ولج‌ش‌ادبم ی‌درگذری س‌مشد خیرات و
نیال‌ی‌اھلاس بتسا هدوب‌ترجھ‌زا م‌ھدزای‌ل‌اس‌رد‌ک، تسا ی‌ناساس
راھچرھ‌انھلف‌تسا هدش‌ب‌اس‌د‌زور ۳۶۵ ل‌اس‌ن‌وچ‌تسا ی‌بیرقت میوقت
ب‌بیرت‌ن‌یدب‌دوری م‌بقع‌ب‌خیرات‌زور کی‌ل‌اس

۳۰ ریت، زور ۳۰ دادرخ، زور ۳۰ تشہبیرا، زور ۳۰ نیدرورف
۳۰ نابا، زور ۳۰ رھم، زور ۳۰ رویرھش، زور ۳۰ دادرم، زور
و، زور ۳۰ دنفسا، زور ۳۰ نمہد، زور ۳۰ ید، زور ۳۰ رذا، زور
ک‌دندرکی م‌فایضا‌نابا‌ای و دنفسا‌رخا‌ب، ماگردنا مسا‌ب‌زور‌چنپ
دشابیم‌م‌قرتسم‌سمخ‌نامہ

رمع میکت‌ت‌دعاسم‌ب‌ک‌تسا ی‌میوقت‌نامہ ی‌هاشکلم ی‌للاج‌خیرات و
تموکت‌ن‌ارود ک‌خیرات‌ن‌آ‌ات‌ک‌دوب‌نیال‌ت‌ع و، دشت‌ت‌سرد‌م‌ایخ
صقت‌طساوب‌ن‌وچ و. دوب‌ل‌ومعم ی‌رگزری س‌مشد خیرات، دوب‌ماشکلم
اھمام‌نیال‌دادعت‌انھلف، دوب‌ہتفر‌بقع‌ب‌زور کی‌ل‌اس‌راھچرھ‌ب‌اس‌د
،دندرک‌فایضا‌دنفسا‌رخا‌رد‌ار‌سمخ‌و‌دنتفرگی‌درگذری‌خیرات‌دندانم‌ار
۳۳ رھ‌رد‌ک‌دندشل‌ناق‌ی‌لاس ۳۳ رود س‌نابک‌طبض و صقت‌ی‌ار و
،راب‌کی‌م‌راھچ‌ل‌اس‌س‌ار رھ‌رد ی‌نعید، دنیامنہ‌سیبک‌ل‌اس‌ت‌شہ، ل‌اس
و، ددنک‌سیبک‌م‌چنپ‌ل‌اس‌س‌ار رھ‌رد و، ہداس‌ی‌پرد ی‌پ‌لاس ۴ رخا‌رد و
دوشی‌م‌ذ‌راو صقت‌ل‌اس‌رازہ‌ش‌شد‌ت‌دم‌ات‌میوقت‌نیال‌اب

ش‌شد، دندرک‌ی‌مسر‌س‌لجم‌م‌چنپ‌رود‌رد‌ک‌ار ی‌ناتساب‌ی‌سمش‌خیرات
کی‌رھ‌ار مود‌مام‌چنپ و، زور ۳۱ کی‌رھ‌نیدرورف‌زا‌ار‌ل‌وا‌مام
دنفسا‌سیبک‌ی‌اھلاس‌رد و، دندرکش‌زور ۲۹ ار دنفسا‌مام و، زور ۳۰
دنداد‌رارق‌زور ۳۰ ار

ی سمش فلتخم خیراوت زای رادومذ

زاتسا ترابعن وچی رمة ی اهل اسامأ و
و سوسحم ی رمة مام و ،ی رمة مام هدزاود
ود نایم ه ل صاف زای ترابع هک ،تسا دوهشم
ی ادتبا و ،تسا مام و دیشروخی پردی پهلباقم
سپ ،دریذپ ق قحتل لاه تیور هب دیاب امتدن آ
هب یزاینی رمة ی اههام و ی اهل اسارد
سئابک طبض و ،تلایدعت و ،مجنم هبساحم
سئابک دوزی ارب مه نیمجنم هچرگ .تسین
هیرمقرو هشد هبع جارن آی لو ،دناه درکت سرد
امتد هک هیرع رش هیرمقرو هشد هذ ،تسا ی موجذ
قاحم زای جورخ زای دعب ل لاه تیور اب دیاب
دریگت روص

نآ نیناوق و ماکدا و تسای ترطف نید ماسا

ترطف ساسا رب همه

تسای ترطف نید ماسا س دقم نیدن وچی و
رَطْفِي تَلَّا اللهُ تَرَطْفًا فَيَتَدَنَّ يَدِلَّا كَهَجْوٍ مَقَافٍ ﴿١﴾
مَقِظًا نُنَيِّدًا كَلِذِ اللهُ قَلْخِلْ يَدْبَتِ لَا اِهْيَآءَ سَأَنَّا
و ماکدا انهل .¹ ﴿نَوْمَلْعَيْ لَا سَأَنَّا رَتْكَأ نَنَّا وَ
و تعیبط و ترطف ساسا رب همه نآ نیناوق
ره :دیوگی .تساهلثما و تیور و دهاشم
قاحم زای دعب نامسا زارف رب ار مام تقو
لوا ار نآ ،ی دید

هدب همادا ار مام نیا و !هدب رارق دوز مام
و هداس تسای روتسد نیا !رگید تیور ات
فیرحت و ریغتل باقریغ و ی ناگمه و ناسا
ن اصفند و هدایز و

ی سمش لاسد راضم و ی رمة لاسد دئاوف

ودبرد نآ تیور و ،مام هبساحم مسق نیا
نییعتی ارب ،ن دید نامسا رد ار مام ریسو ،ن آ
و ملاء ی ارب ،ی ناگمه تسای ا هیضقت اقوا

1 آیه ۳۰ از سوره ۳۰: روم: «وجهه دل و چهره باطن خود را، برای دینی که پیوسته از باطل به سوی حق گرایش دارد، و میل می کند، استوار بدار! این همان فطرتی است که خداوند، مردم را بر آن فطرت سرشته است و در آفرینش خداوندی تغییر و تبدیلی نیست، اینست دین استوار و پایرجا، و لیکن اکثر مردم این حقیقت را ادراک ننموده اند.»

و ،هدناوخان سرد و نادى ضاير و ،لهاج
و ،ىودب و ندمتم و ،مجنم ريغ و مجنم
باسدرد و ،درادنى توافدى رفسد و ىرضد
دوشى مذ مابتشا

ايل لاسد هاجنپ لاثم زارد نايلاس ىسك رگا
ايد و ،دنامد بآ ىور ربى تشكى ىور رد رتشيب
عامتجا و مدرم زارود و اهندت هوكلق زار فربد
زارود ،تابصق و ءارق رد ايد و ،دنك تسيز
عطقتم ناوراك ز ايد و ،ديامذ ىگذنر عمتجم
،دنامد نابايد و هيداب نايام رد اهل اسد و ،دوش
مادك زورما و .تسا مادك ش هام دنادى م زاب
تسا هام ز زور

ىرطف و ىملاء ىناگمه نيد هك ماسا و
ىارب هك ،تسا هتشاد ررقم روطنيا ،تسا
تيور ل صا رباهمام و اهل اسد ملاء دارفا مامت
هب نيا و .دبايد بيطرت هيرمق روهند و هلهأ
رفذ ود رگا هك ،تسا فيرظ و قيقد ىردق
ن اشهارمه ميوقت هذ هك الله ليبيد ىفدهاجم
زا هچنانچ ،ىبساحم هذ و ىمجنم هذ و ،تسه
رد هر ك فرط نيا رد ىكي ،دنوش ادج مه
رد هر ك فرط نآ رد ىرگيد و ،نيمز قرشم
مه زارد نايلاس و ،دريگ رارق ،نيمز برغم
،دنسرب رگيدكي هب نوچ ،دنشاب ادج مه زا
هچزا و ىهام هچزا ىزور هچن لآ دنادى م
اب ار اهمام باسد هتسويپ اريز .تسا ىلاس
هب ار اهلاس باسد و ،دندراد ل لاه تيور
باسد و ،دندراد هام هذراود ره ن دش هتشابنا
دندراد زين ار اهزور

و ناصق نآ رد هك تسا ىنوناق نيا و
مجنم هبساحم هب زايذ و ،دوشى مذ ادپ هدايز
رگيدكي اب نآ ناورپ و نيلئاق و ،دراد
و سدح و ل عجب هب زايذ و ،دندرادنى فلاتخا
تسين دادرارق و نيمخت و بيرقت

ار رشب دناوتى م هك تسا ىنوناق نيا و
و طئارشدره رد ملاء مامت ىارب و ،دنك هرادا

اَقْتَمَ ار همه و ، دتسرفب مکد ، ترو صر ه هب
و خیرات کی و مچرپ کی تحت رد ادحتم و
و ناسا تعیرش و ، دروا رد میوقت کی
:هک دومرف نایب ادخلوسر هک ی ناگمه
نیمه^۱ «بَلَّهَسَ يَحْمَسُ يَعْيرَشُ يَأَعُ تُثْعَبُ»
تسا.

، میلاسا و ی عرش میوقت دوب انب رگا اما
ی پر د ی تلالکشا هچ ، دشاب ی سمش میوقت
!دنادی م ادخ ، تشاد

هطقن نیعت و مّجنم و ، دصر هب زاین لاوا
و ، دوب ی فیرخ ل ادعا ای و ، ی عبیر ل ادعا
رما زاین هب ار دوخ ماکدا ماگچیه ملاسا
.دنکی مذتّیقم ی جراخل و عجم

ربتعم ار هّیسمش روهد زاکیمادک ایناث
روهد هز ادنا و رادقم رد میتسناد هک اریز ؟دناد
.تسا توافتم ، فلتخم میواقتر ب انب هّیسمش

تسد هب ار روهد نیعت رایتخا رگا اثلاث
هب دوخ هاوخلد هب ی مّجنم ره ، درپسی مّجنم
مّظنم و بّترم ار اهمام ، صوصخم ی روط
رد فالاتخا و فالاخ بجوم نیا و ، دومنی م
هک مینادی م و .دشی م ماکدا و میوقت رد تما
نیعت و باسد ل صا رد نیمّجنم هچنانچ
رادقم نیعت رایتخا ، دننکد هابتشا هسیبک رادقم
رایتخا تحت رد و لوعجم تسا ی رما اهمام
ظفد اب ار ی صاخ مّجنم ی آر چیه و .نانا
ی رگید مّجنم ی آر رب ن اوتی مذ باسد ل و صا
.تشاد مّدقم

طاقن رد نیملمس فالاتخا بجوم اعبار و
و میوقت ندوبن سرتسد تّاع هب ملّاع هفلتخم
و تابصق و عارق ی لاهأ و ، تشگی م خیرات
رد ی ئاوه و ی ئایرد ن ارفاسم و اهناوراک
، دیماجنا می لوط هب ن اشرفسد هک ی تروص
نیا رد و ، دندرکی م مگ ار دوخ باسد
لّلاح و تعیرش عاقب ی ار ب رگید تروص

^۱ «تخیگنار ب ی لوانتلا لهسد و ناسا تعیرش غیلبت رب ارم دنوادخ»

دَمَحْمُ مَرَدٍ وَ ، تَمَائِقًا مَوِيَّيْ لِي لَادٍ دَمَحْمُ
 ی قاصم و موهفم تَمَائِقًا مَوِيَّيْ لِي لَادٍ مَرَدٍ
 دنامی مذی اجب

عَدِّعَ نَبَاً هَمِيرَكَ هِيَا اِبْنُو كَجْ هَكَ مِينِيْبِي مَسْ پ
 اَللّٰهُ بِاَتِكَ يَفْ اَرْنَهَشْد رَشْدَع اَنْثَا اَللّٰهُ دَنْع رِوْهَشْلَا
 مَرْدٌ عَبْرًا اَهْنِمِ ضَرْ لَأَا وَ تَاوَامْسَلَا قَاخْ مَوِيَّيْ
 ؛ مَيِّقًا نُبْدَا لِكَذ

هَب طونم ار یرمق ی اِههام بیترتنیا لاوَأ
 اهنأ ن دوبات هدزاود و ، هتسناد شنیرفأ و تقلذ
 و ، ترطف و نیوکت ل صأ هَب طوبرم ، ار
 نیا هولاع و ، هتسناد نیمز و نامسأ ش یادیپ
 تباث و اجر باپ و راوتسا نیأ ی نعید مَیق نید ار
 و یرمق ی اِهلاس ی نعید .تسا هدرک ی قرعم
 ادیپ ریغت مكد و راوتسا نیأ هَیرمق رو هشد
 فیرحت و ی ندرکذ

ی ماگذه ات ،تسا ل اعتم دنوادخ ی نتفر یذیان
 2.تسا پر بنیمز و اهنامسأ هك

1 گفتار رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ است که شیعه و سنی
 روایت کرده اند: «حلال محمد حلال است تا روز قیامت، و حرام محمد
 حرام است تا یوم القيامة».

2 ، «ن ایبلا عمجم» ریسفت رد ی سربط خیش هك تسا ساسا نیمه یور و
 هذ ه ی فو :دیوگ هكرا ب هیا نیا ریسفت زا س پ ۲۸ ص ۲ ج ، ادیص عبط
 و ، هَیسَمَشْلَاب لا هَیرمقلا رو هَشْلَاب ن یَسْلَا ی ف رابتعلا نَأ ی لَع اَللَاد اَیْلَا
 ، اَحلصملا ن م هیف هناحبس الله م اعل کاذ و ، اهد اقلعم هَیرعشلا ما کذلا
 تسا تللاد هیا نیا رد و «: ماعلا و صاخلا ی لَع کاذ افرعم اهلوهسا و
 ی اِههام هذ تسا یرمق ی اِههام ی دنوادخ ت عیرش رد ربتمع هکنیا رب
 نیا و .تسا یرمق ی اِههام هَب طوبرم و طونم هَیرعش ما کذا و ی سمش
 ی اهلصم نَأ رد هك تسا هتسنادی م هناحبس دنوادخ هك تسنا ت هج هَب
 هَماع ی ارب و صاوخ ی ارب نَأ ی ناسانش ی ناسا ت هج هَب زید و ،تسا
 مدرم

ی رمة ی اهام عفانم و دئاوف

قیقد ن انچش خیرات هک ی نید نیا رب ابحرم
عبیر مر اچ زور هک زور ما هک ،تسا مظنم و
هیرجه جنپ و دصراهچ و رازهکی ی نااا
نایم رد و ،ملاء طاقن مامت رد ،تسا هیرمه
نیمه ی فلاتخا چیه نودب ،ن اهج ن انالمسم همه
تسا لاس نیمه و ،هام نیمه و ،زور

رامعتسا تسد هنوگچ هک میبایی م رد ل ااح

ایو ،دنز م هر رب ار میوق خیرات نیا هک تسا هدیشوک
ادبم هچرگ ،ی سمش ی اهلاس و اهام ساسا رب
لیدبت ساسا رب ایو ،دشاب ی قاب دوخ ی اجب ترجه
،ی هاشدهاشد خیرات هب ایو ،ی حیسم هب ی رجه خیرات
ار نیتم نامسیر نیا و ،دنک عطق ار تدحو نیا
اولاق امب اونعأ و مُهْتَمَلِك تَبَّتْ وَ مُهَيْدِيَاُ اللهُ عَطَق . درید
وَ مِيوقْلَا مُهْنِيْدِبِ نَ نِيْمُوْمْلَا اللهُ تَبَّتْ وَ ،اولمء امب و
ی ه و ،نَ نِيْمِيْسُمْلَا مَلِكِ يْ اَعَا وَ مِيَقْتَسُمْلَا مُهْطَارِصِ
بِ اِيْلَعَا مَلِكْلَا

ی اهام و اهلاس زا هک ی عفانم زا مود
دارفا لامعا روطت ،دسری م رظن هب ی رمة
هفلتخم تااقوا و لوصف مامت رد تسا ناملمسم
رد هتسویپ ناضمر هام هزور لاثم لاس
ناملمسم و .دنکی م شدرگ لوصف تاونس
زیئاپو ناتسبات و راهبو ناتسمز رد رادهزور
ی فلخت هنوگچیه ناکما نودب ،دریگی م هزور
واعبط و جازم هکنا رب هولاء نیا رب انب و
لوصف رد هزور هب زاینه عبرا لوصف رد
زانیناوق و ماکدا تشادرب قبط - دراد عبرا
روط هب هزور ی حص عفانم و - ترطف ل صا
هدارا و عبط و جازم ،دوشی م و ادئا ل ماک
ی نلاوط تااقوا رد ی گنسرگی ی ارب هداما ار و
لیبس ی فداهج نیاربان و ،دنکی م زین مرگ و
ناوج و ریپ ی ارب و ی ناگمه و بجاو هک الله
ل ادتعا و امرسد لصف هب صاصتخا و ،تسا
ناتسبات رد تسا نکم اسب هچ و ،درادن او ه

ناملسم تّما هک دیایم مزلا و ،دوشد عقاو مرگ
،زور ندوبی نلاوط و امرگ تخس طئارش رد
زان آتدشد و امرساید و
اب داهج هب و ،دننک عافد دوخ هّقد قوقد
یارب ،عافد و داهج نیا ،دنزیخرب مصخ
رد هکّچد نینچمه و .دوشیم ناسا ناملسم
لوصف رد و ،دریگم تروصد هّجلاوذ
لماک هرهب هب افاضم - ،دنکیم شدرگ هعبرا
و درس یامر سرد یّتدّچد دئاوفزا ناملسم
رد داهج و رفس یارب ار وا - مرگی امرگ رد
و هدامآ ی طئارش و تیعیقوم ره اب ،رود هار
دزاسیم زّهجم

، ناسنا تعیبط نوچه کنا بلطم لّصحم و
 ، ددرگی م لصف راهچ رد ، لاسد نارود رد
 انب ناسنا تشرسد و ترطف ساسار بهک ماسا
 ی روط ار فیلاکت و ماکحا ، تساهدش هداهند
 رد ناسنا تعیبط ابهک تساهدومرف ررقم
 . دشابش درگ رد لصف راهچش درگ

هاوفا رد زوروندیعه به عجار هچنا اما و
 ، اضما ار نآ ماسا بهک ، تساهتفای ترهش
 ماگنه رد ار اعد و زامن و لسغ و ، هدرک
 هتسناد بوغرم ، لمد جرب به سمش لیوحت
 . یلاختقیقذ زاتسا ی ملاک ، تساه

ی بیغرت زوروندی تفرگ دیعه را برد ادبا ماسا تساهدرکن

، تساهدرکن ی بیغرت هراب نیا رد ادبا ماسا
 بادآ و یلم تنسناوندیعه ار دیعه تفرگ هکلب
 ی تیاور . تساهتسناد دودرم و ، هدرمشت عدبی موق
 ، هدش دراو سینخ نبی لعم زاباب نیا رد بهک
 نیمه به زینتیداحا هقیقذ و ، تساهتسلا فیعض
 نسرده حماستهلدا ربانب زین اعد و لسغو . لاونم
 بهی تافعی شدی لعد باوژت هغلب نمتایاور ساسار به
 1 غلب امکن کی منا و هیتوا باوژتلا کاند س امتلا
 دروم نیا رد اهنأ بهک اسمتسا و ، تساینم کد عرشم
 زاوج مدع و زوروندیعه باب رد ام و . درادن ی نیم
 رد ، دروم نیا رد نسرده حماستهلدا بهک سمت
 الله لوحب میسیونب ی لمارک و لماش هلاس میراد رظن
 . میظعلای لعللله ابلا اوقلا و لوحلا و هتوق و

ن اکرهم دیعه هکن اجرهم هرابرد نینچمه و
 زوریند بهک سمت و . تساهدش دراو ی هذتسا
 . تساهدرمشت یلهاج بادآ زا ار ناجرهم و
 قیاقدهلاس نیا ریرحت قیفوت اب تسادیما

1 بهس کن آ و ، دوشد غلابا ی لعم ربش ادایو باوژتوا بهک س کره»
 هدادوا به باوژت نا ، دروا ی اج به ار لعم نا ، باوژت نا تفایرد تهج
 .» دشاب هوبند هدش هکی غلابا نا قبط ، رماعقاو هچرگا و ، دشد ههاوخ

بی‌لاعت‌الله‌عاشد‌نا‌دنک‌روهظ‌یر‌تشید

و‌روهش‌هر‌ابرد‌ث‌حب‌ر‌گید‌اجنیا‌رد
،میربی‌م‌ن‌ایا‌پ‌هد‌ار‌م‌یس‌مش‌و‌م‌یر‌م‌ق‌ت‌ا‌ونس
رد‌و‌همیرک‌ه‌یا‌رد‌ه‌ک‌ع‌ی‌س‌ن‌ر‌یس‌فت‌رد‌و
،دوب‌ه‌د‌م‌آ‌ع‌ا‌د‌و‌ل‌ا‌ت‌ج‌ج‌ر‌د‌م‌ی‌و‌ب‌ن‌ه‌ف‌یر‌ش‌ت‌یا‌ور
ه‌ک‌ی‌ک‌س‌ان‌م‌ر‌ی‌اس‌ه‌ب‌و‌.‌م‌ی‌ئ‌و‌گ‌ی‌م‌ن‌ی‌ن‌خ‌س‌ر‌گ‌ید
ن‌ی‌م‌ز‌ر‌د‌م‌ل‌س‌و‌ه‌ل‌آ‌و‌ه‌ی‌ل‌ع‌ا‌ل‌ل‌ه‌ی‌ل‌ص‌ا‌د‌خ‌ل‌و‌س‌ر
.‌م‌ی‌ز‌ا‌د‌ر‌پ‌ی‌م‌د‌ن‌د‌ا‌د‌م‌ا‌ج‌ن‌ا‌ی‌ن‌م

و هیلع الله یلصد الله لوسر کسانم رئاس ماچنا ی نم نیمز رد ملسد و هلاآ

و هیلع الله یلصد ادخل لوسر هک یلحم زا
هب هر سکی، دندناوخذ هبطخ ی نم رد ملسد و هلاآ
اب هک ار ی نارتش و، دندما (رحتم) هاگنابرق
کرابم تسد هب ار همه، دندوب هدر و آ دوخ
دندرک رخذ دوخ.

و هیلع الله یلصد ادخل لوسر هک میتفگ اقباس
ایو ۶۶ ایو ۶۴ ایو ۶۳ دوخ اب ملسد و هلاآ
ترضد و، دندوب هداد قوسد رتشد رخذ ۶۷
زا ادخل لوسر ی ارب ملسلا هیلع نینمؤماریمآ
رتشد رخذ ۳۳ ایو ۳۴ ایو ۳۶ ایو ۳۷ نمید
نینمؤماریمآ، الله لوسر ترضد و، دناه در و آ
کیرش دوخ ی ده و سجد رد ار ملسلا هیلع
دنامه بانجن آ، کسانم مامت رد و، دومرف
دندوب ترضدن آ.

اعومجم هک نارتش رخذ عقوم رد انهلغ
نینمؤماریمآ اب ادخل لوسر، دوب رخذ دسکی
دنتخادرین ارتش رخذ هب اعومجم ملسلا هیلع
دنیوگو و، دندرک رخذ هب عورش ادخل لوسر ل و آ
دوب ترضدن آ رمع رادقم هب هک رتشد رخذ ۶۳
کی، رمع زال اسد ره ل باقم رد، دندرک رخذ
نینمؤماریمآ رخذ دسات ار هیقبد و. رتشد رخذ
نیا ی گمه نابهگن. دندرک رخذ ملسلا هیلع
۱. دوب ی ملسا ی عاز خ بدنجن بد هیجان، نارتش

ره زا: دنداد روتسد الله لوسر ترضد
کیرد ار همه و، دنریگرب هعطق کی ی رتشد
ترضدن آ هاگنآ، دنتخپو هتخیر ی گنس گید
هیلع نینمؤماریمآ ش رابت لاا و ی صو بانجو
و ابروش زا هتسهآ و مک مک نیلصملا تاولد
دندرک لوانت ی رذقن آ تشوگ

۱ ص اضیا و ۲۴۹ ص اضیا و ۲۵۰ ص ۴ ج، «ی فاک عورف»
۲ ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۱۳۴ ص ۵ ج «ی قهید ننس» و ۲۴۷
راحب» و ۳۰۲ ص ۳ ج «هیلد هریس» و ۱۸۸ ص و ۱۸۷ ص
، عادولا قجدرکن ۲ ج «اقصلا قصور» و ۶۶۶ ص ۶ ج «راونلا
۴۱۰ ص، موسد عزج، ۱ ج «ریسلا بیید» و

،ن تشک زاسپ ار رتشد دسکي نيا مامت
اهنآ تسوي تّد و ،دندرک قّدصت ادخل و سر
رب هچنآ و ن ارتشد یور یاهلّج ی تّد و ،ار
هدرکن از یوا اهنآ یاهندرگ

هب اهنآ زا و ،دنداد قّدصت ار همه ،دندوب
هعطقه هعطقه و ن ارتشد ن دنگ تسوي نیرشابه
زیچزا ار اهنآ دزمه کلب .دندادن چیه اهنآ ه دنگ
تاقّلعتم و ءاضعا و ءازجا زا ریغ یرگید
1.دنداد ن ارتشد

1. ۶۶۵ ص ۶، ج «راونلا راحب» و ۳۰۳ ص ۳، ج «هیلد هریس»

و هَلَا و هِيلَاءُ اللَّهِ لِي لَصَدَاخِلُ وَسَرْنُ و
 دُوخِرْسَد) دندرک قَلَد، دندش غرافر حَزَا مَّسَد
 رُمَعْمُ تَرْضَدَنَ اَشَارَتِرْسَد و (دندیشارتار
 فِرَطْ هَبْ هَرَا اَشَا تَرْضَد. دُوْبُ اللّٰهِ دَبْعُ نُبْ
 تَسَار هَمِيذُ قَلَاد و، دندرک دُوخِرْسَد تَسَار
 هَلَطْ و بَا هَبْ اَرَا هُوْمُ تَرْضَدَنَ اَشَا تَرْضَد اَر
 دِرْكُ مِيَسَقْتِ مَدْرَمُ نَايْمُ رَدَا ت، دنداد يِرَا صِنَا
 سِيسَد، ديسري م و م و د ا ي ك ي، ك ي ر ه ه ب و
 ، دندومذ دُوخِرْسَد فِرَطْ هَبْ هَرَا اَشَا تَرْضَدَنَ اَشَا
 ديشارتار پچ هَمِيذُ قَلَاد

هَلَطْ و بَا هَبْ جُوَزُ مِيَسَدُ مَّا هَبْ زِيذَا رَنَا
 و بَا دُوخِرْسَد ا ي و ، بَيْرُكُ هَبْ ا ي و ، يِرَا صِنَا
 مِيَسَقْتِ جَا جَدَنَا يْمُ رَدَا زِيذَا رَنَا ت دنداد هَلَطْ
 1. دِنَك

غرافر رسدنديشارتار تَرْضَدَنَا نُوچ
 هَبْ و دندرک ن ت ر د ه ت خ و د و ف ي ط ن س ا ب ا د ن د ش
 ف ا و ط ز ا م ن و ، ف ا و ط م ا ج ن ا ي ا ر ب ه م ك ي و س
 د ن د ر ك ت ك ر ح

مدرم نُوچ، تكرر زال بقه كذا ي فخي لا و
 رِيَصَقْتِ ا ي و (دُوخِرْسَدَنَ دِيَشَارَتِرْسَد) قَلَدَا
 رَدَا تَرْضَد، دنديسري م (و م ن د ر ك ه ا ت و ك)
 نَ يَقْلِحُمَا اللهُ مَحْرَ: دُو م ر ف خ س ا پ. «خداوند
 رَحْمَتِ خُودِ رَا بَرِ سَر تَر اَش ن د گ ا ن ن ا ز ل
 م ي ك ن د». و در روايت است كه چون بعضي
 از اصحاب حلق و بعضي تقصير نموده بودند
 حَضْرَتِ فَر م و د: نَ يَقْلِحُمَا رَفْغَا مَّهْلَا
 ر س د ر ب ا ر دُوخِرْسَد ز ر م ا و ن ا ر ف غ، ا د ن و ا د خ
 : د ن ت ف گ ! «تسرفيد ن ا گ د ن ش ا ر ت

ز ي ذ و م ن ا گ د ن ن ك ه ا ت و ك ر ب ي ن ع ي ؟ ن ي ر ص ق م ا و
 ؟ د ت س ر ف ب ا ر دُوخِرْسَد ا ر ف غ و ت م ح ر

الله مَحْرَ: دِرْكُ رَا رِكْتِ ا د خ ل و س ر
 نَ يَقْلِحُمَا

؟ ن ي ر ص ق م ا و : د ن ت ف گ ز ا ب

درک رارکت موس راب یارب ادخل لوسر

!نِیْلِحْمَلَا زَفْعَا مِهْلَا

دنتفگ مراهچ هبترم رد نوچ و

ربار ششزرما و نارفغ ادخ؟ نِیْرِصَقْمَلَاو

دومرف ادخل لوسر؟ دنکل زانزین نیرصقم

؟نِیْرِصَقْمَلَاو «خدا بر مقصرین نیز نازل

کند»¹.

¹ تجدرکز، ۲، ج «اقصلا تصور» و، ۱۳۴، ص ۵، ج «ی قهید نند»
ع ادولا

رد تر ضد رارکت نیا: دناهتفگی ضعب
 ،عادولا تَجِدُ رد هذ،تسا هدوب تَبَيُّدُ هر مع
 تَجِدُ رد،تَبَيُّدُ هر مع رب هولاء ن وچ ن کیلو
 هدش تیاور ی باوج و شسرپ نینچ زین عادولا
 عضو و د ره رد هک در ادنی دعب چیه،تسا
 ن یقلح مّلس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخل و سر
 ی ارب مرا هچ ملحرم رد و،راب هس ار
 دشاب هدومذ تر فغم باط زین نیر صقم

و هلا و هیلع الله ی لصد ادخل و سر ی راب
 دجسم رد،دندماً تَکْم هب ی نم زا ن وچ مّلس
 هلمجزا و ی ضعب ن وچ و،دنتسا و خباً مارحلا
 زا بآ تسا و خ تر ضد نآ ی و مع سا بعب
 زا،هذ:دندومرف تر ضد،درواید د و خ ل ز نم
 هب ماگنا¹. دندماشای م مدرم هک ی ناهباً نیمه
 نآ ی ارب بآ ولد کی و هدمآ مز مز ماچ بناج
 رد هک باطماً دبع ی نب زا ی نایاقس تر ضد
 بآ دندوب ی شک بآ لوغشم مز مز فارطا
 دندروا نوریب

و،دندرک لوانت ولد نآ زا یردق تر ضد
 کرابم ناهد رد هک بآ نآ زا یرادقم دعب
 و دات دنداد نایاقس هب و هتخیر ولد رد،دوب
 ره رگا:دندومرف و،دندکی لآخ ماچ رد هبترم
 و کسزار نیا مدرم هک متشاد ن آ فو خ هنیآ
 ی شک بآ ی ارب ناشدوخ و دنداد نپ لامعا زا
 امش زا ار لغش نیا و،دنیآ مز مز بناج هب
 بآ ی ناهنت هب مدوخ هک متشاد تسود،دنریگب
 نیا یور رب ولد نامسیر هک ی روطب،مشکب
²دشاب نایامذ نم هناش

و هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر تر ضد
 نامهو،هدروا ی اجبار نآ زامذ و فاوط مّلس
 زامذ هک دناهتفگی ضعب.دنتشگریب ی نم هب زور
 دنتفگی ضعب و،دندروا ی اجب تَکْم رد ار رهظ

¹ ۱۹۳ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

² ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۱۴۷ ص و ۱۴۶ ص ۵، ج «قیهید ن نسد»

۱۸۲ ص ۲، ج «دعس ن با تا قبط» و ۱۸۵ ص ۵،

هچ ره اریز ،تسا دیعب لوقنیا و ،ی نمر د
زا ی نمر کسانم ماجنا ،دشاب لیوط زور مه
و رتشر فذ هس و تصشر حذ و قلح و ی مر
و ،نآ بآ زا یردق زان دروخ و ،اهنآ نتخپ
هب نداد باوج و ،لیوط هبطخ ن دناوخ
ابیرقت هک هکمه ب ندمآ و ،مدرم ی اهش سرپ
ود

الله تید کسانم ماجنا و ،تسا بخسرف
لبقی تعاسات هک تسا دیعب همه نیا ،مارحلا
ی نمر هب ترضد ات ،دشاب هتفاین ایاپ رهظ زا
ماجنا اجنآ رد ار رهظ زامنو ،هدرکت عجارم
ص ، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا» رد ^۱. دنشاب هداد
رد الله لوسر سجد هک تسا هدر و آ ۱۹۱
دوبی ذلاوط زور مه زور و ،دوبن اتسبات

^۱. ۱۹۱ ص ، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»

زامن الله لوسر هك تسنا برقاً لوق سپ
هب سپس و هرواى اجب هم رد ار رهظ
دناهدش راپسهرى نم بوسد

هاوخ دشاب هك هنوگ ره سج هك تسناد دياب
فاوط ود ، دارفايد و ، نارقايد و ، عتمت سج
مضافايد و ترايز فاطو ار فاطو كيدراد
هب مرحم هك تساى فاطو نيلوا نآ و ، دنيوگ
فوقو زالبق هيوخ ، دهديم ماجنا سج مارحاي
درفم و نراق فاطو نوچمه ، دشاب تافرع هب
رد لوخد و مارحاي زالدعب ، دنهيوخ هچنانچ هك
ى لصد ادخلوسر و ، دنهد ماجنا دنناوتى م هم
هيلع نينمؤماريما و ملس و هلا و هيلع الله
دوخايد و ، دود نارق سج ناشج هك ماسلا
هم دراونوچ و ، دندوب هومذى ده قوسد
هب فوقو زالبق هلهو نيلوا رد ، دندش
زيدارى عسو ، دنداد ماجنا ار فاطو ، تافرع
دنداد ماجنا

نيدى عسو ، مه فاطو نيا زالدعب هتبل و
دنرواى م ياجبار مورم و افصد

، دشاب تافرع هب فوقو زالدعب هيوخ و
ى درفم و نراق نوچمه ايد و ، عتمتم نوچمه
ماجنا ارى عسو و فاطو ، فوقو زالبق هك
دشاب هدادند

مامتا زاسپ هك تساى فاطو ، رگيد فاطو
ماسن فاطو ار نآ و ، دنهدىم ماجنا لامعا
ى نسو و هعيش نيد نآ بوجو رد و . دنيوگ
تسينى فلاخ هنوگچيه

هكلب ، تسين سج لامعا عزج فاطو نيا
ءازجا زادج ، لقتسم و بجاو تساى لمع
واسج رد ، درواين اجب مهى سكرگا و ، سج
ى بجاولمع رملأا قياغ ، دود دهيوخنى لالكشاي
ناوسن تيلد هك نآ رثا و ، هدرك كرت ار
تسا هدشن بترتم ، تسا

هب ، دنيوگ ماسن فاطو ار نآ هكنا تاء و
اهنا دقع و نانز تيلد نآ رثا هك تسنا تهج
فاوط لباقم رد ، تساهنا دقع رب دوهش و

بیط تّیلدن آرثا و تّسّا سّجد عّزّجّه که هضافا
تّسّا شوخی و بدلّامعتسا و رطعو
بجاو ار فاوط نیا مه نّستلها
عادو فاوط ار نآ مانرملأا قیاغ، دندادی م
، دندادی م ناز تّیلد مه ار نآ رثا و . دنیوگی م
، دنتسه ی قاب دوخت مرحد به بن ناز نآ نودب که

عاسنذ فَاوْط اَر نَا مَان هَكْنَا تَّء و
 فَاوْط ی گمھ اهنَا هك تَسْنَا ی اَر ب، دَنر اذگِی مَن
 ی و ب و بیط تَّیْلِد بَجوْم اَر هَضَافِی و تَر ایز
 هك دَنلْئَاق نَا نَا زَا ی ر ایسب و، دَننَادِی مَن ش و خ
 ل ا م ع ت سَا ی ن م ر د ر ی ص ق ت ا ی و ق ل د د ر ج م ه ب
 ن یَا س پ. د د ر گِی م ل ا ل د، ب ی ط و ش و خ ی و ب
 ت س ی ن ا ه نَا د ز ن ر د، فَاوْط و د ن یَا ن ی د ل ب ا ق ت
 ع ا س ن ذ فَاوْط ا ر ر ی خَا فَاوْط م ا ن آ ت ه ج ه ب ه ك
 ه ك ر و ط ن ا م ه، فَاوْط ن یَا ر ثَا ی ل و. د ن ر ا ذ گ
 ن ا ن ز تَّیْلِد ز ی ن ا ه نَا د ز ن ر د ا ع ا م ج ا د ش ر ك ز
 ا ه نَا ب جَاو ع ا د و فَاوْط ا ت ق ی ق د س پ. ت سَا
 و، ت سَا ن ی م ه ز ی ن ش ر ثَا و ت سَا فَاوْط ن ی م ه
 ل م ع ت ق ی ق د ر ی ی غ ت ب ج و م ی ر ا ذ گ م سَا فَا ل ت خَا
 ت س ی ن ذ.

ب جَاو فَاوْط ن یَا ر ب ه و ل ا ع ه ع ی ش ی ل و
 ت ق و ر د ع ا د و فَاوْط م ا ن ه ب ا ر ی ر گ ی د فَاوْط
 د ن ا د ی م ت ب ح ت س م ه ك م زَا ج و ر خ

ی ع س د ه م ا ع د ز ن ر د ع ا د و ا ی و ع ا س ن ذ فَاوْط و
 ت ع ك ر و د ط ق ف و، ت سَا ب جَاو ه ك نَا ا ب، د ر ا د ن
 فَاوْط ی ل و. د ر ا د نَا زَا س پ ب جَاو ز ا م ن
 ص ق ا ن ل م ع نَا ن و د ب و، د ر ا د ی ع س د ه ض ا ف ا
 1. ت سَا

و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص ا د خ ل و س ر م ی ن ی ب ی م ا ذ ه ل ف
 ی پ ر د، م ل ا س ل ا ه ی ل ع ن ی ن م و م ل ا ر ی م ا ا ب م ل س و ه ل ا
 ی پ ر د ی ل و، د ن د و م ن ی ع س د ه ض ا ف ا فَاوْط
 ه ب ف و ق و زَا س پ ه ك، ع ا د و ا ی و ع ا س ن ذ فَاوْط
 ی ا ج ب ن ا ب ر ق د ی ع ز و ر ك س ا ن م ع ا د ا و ت ا ف ر ع
 د ن د ا د ن م ا ج ن ا ی ع س د، د ن د ر و ا

ا ل ل ه ل و س ر ر و ت س د ه ب ه K م زَا ه ك ی ن ا س ك ا م ا
 د و ب د ا ر ف ا ب ج د ن ا ش ج د و، د ن ت س ب ب ج د ه ب م ا ر ح ا
 ی ن م ز و ر ك س ا ن م ی ا د ا و ف و ق و زَا د ع ب ن ا نَا
 ك ی و د ن ه د م ا ج ن ا ه ض ا ف ا فَاوْط ك ی د ی ا ب
 ا ی و ع ا س ن ذ فَاوْط ك ی نَا ب ی ق ع ر د و، ی ع س د
 ه د ح و ل ل ه د م ح ل ا ف، ع ا د و فَاوْط

الله تيد كسانم ماجنا زا سپ ادخل و سر
 ه بن ابرق ديع زور رد مارحلا
 زا مدرم هچنآ و ، دنتشگزاب ی نم نیمزرس
 میدقت هب عجار ، دندرکی م ل اؤس تر ضد ن آ
 لاهج ، رگیدی ضعب ر ب ی نم کسانم زا ی ضعب
 و درادن ی بیء جَرَحَلَا : دومرفی م انایسن ای
 ، حبذ رب قلد ن تشاد مّدقم زا هچ ، تسین ی کاب
 ف او ط میدقت ر ب ی تّد و ، ی مر رب قلد و
 1. جَرَحَلَا : دومرفی م ی مر رب ترايز

1. ۳۰۵ ص ۳، ج «ئیلد مریس»

ود ره هَمّاء و هعیش تیاور اجنیا رد
 ود اجنیا رد ام و ،دنراد مکدنیا رب قیبطت
 ل قذ هَمّاء زا تیاور ود و هعیش زا تیاور
 :مینکی م

زا شردپ زا میهاربا نبی لع ،هعیش زا اما
 :هک دنکی م تیاور ج اژد نبل یمج زا ریمعی با نبا
 تَبَّيْلا رُوْزِيْلِ جُرِّلا نِع مَلَسْلا هِيْلَعِ اللّٰهِ دُبْعَابُا تُتْلَسْ
 .اَيْسَانِ وَوَكِيْنِ اَلَا اِيْ غَبْنِيْ لَا :لِاَقْ ،قَلْحِيْنِ اَلْبَقْ
 و هَذَا و هِيْلَعِ اللّٰهِ يَلْصِقِ اللّٰهُ لَوْسَرَ نَا :لِاَقْمُ
 لَوْسَرَ اِيْ :مُهْضَعَبَلِاَقْفِ ،رِحْنًا مَوِيْسُ اَنَا هَاتَا مَلْسِ
 تُتْقَلَدُ :مُهْضَعَبَلِاَقْفِ و ،حَبْذًا نَا لِبَقْ تُتْقَلَدُ يَنَّا !اللّٰهُ
 نَا مُهَلْ يَغَبْنِيْنَ اَكَّ اَنْيِشْ اوْكَرْتِيْ مَلْفِ ،يَمْرًا نَا لِبَقْ
 1. جَرَحَلَا :لِاَقْفِ ،هُوْمَدَقَّ لَا اُ هُوْرُخُوِيْ

هیلع قداص ترصد زا» :دیوگ لیمج
 فاوط و هنادت رایز هکی درم هر ابرد ماسلا
 ،مدیسری تساهاد ماجنا قلد زا لبق ار
 یور زا رگم ،تسیند راوازد :دومرف
 دشابی شومارف

سپس فرمود: جماعتی از مردم در روز
 نحر، به نزد رسول الله آمدند، بعضی گفتند:
 ای پیغمبر خدا من پیش از ذبح کردن، سر
 تراشیده‌ام، و بعضی گفتند: من پیش از رمی
 کردن سر تراشیده‌ام، و هیچ چیزی را که باید
 مؤخر بجای بیاورند، باز نگذاشتند مگر اینکه
 مقدم بجای آورده بودند، حضرت فرمود:
 باکی نیست».

،باحصاً زا یاهده که تسای تیاور مود
 ی با نبل دمحم نبل دمحا زا ،دایز نبل هسد زا
 ترصد زا :تفگوا هکدناه درکتیاور ،رصد
 زا ی درم هر ابرد مدیسری ماسلا هیلع رقاب
 دیع زور رد هکار هر مجی مر هکام باحصا

1 عبط «راونلا راحب» و ، ۵۰۴ ص ،تجد باتک ، ۴ ج «یفاک عورف»
 ۶۶۲ ص ، ۶ ج ، ی نایمک

رسند درک حبذ زالبق، دروآی اجب نابرق
دیشارت

زای فناوط، رحنزور رد: دومرفترضد
و هیاء الله یلصد اذخلوسر دزنه بناناملسم
ملسو هلاآ

حبذ ام! اذ ربمغیپ یا: دنتفگ و دندما
میدیشارت رسو، مینکی مره کنیا زالبق میدرک
دنتشاذگدی قابی زیچو، مینک حبذ هکنیا زالبق
رّخوم هکنیا لاا دنراد مّدقم تسیابی م هچنا ز
زا دنتشاذگدی قابی زیچو زین و دندوب هتشاد
مّدقم هکنیا رگم دنراد رّخوم تسیابی م هچنا
دندوب هتشاد

و هلا و هيلع الله ي لصد الله لوسر ترصد
اَجْرَدَ لَا ، جَرَدَ لَا : دومرفا هئا ي گمه هب ملس
 ورمعزا ، ملسم «جیحصد» زا ، هماغزا اما
 :تفگ هک تسا هدش تیاور ، صاعلا ن ب
 ءجدرد ملس و هلا و هيلع الله ي لصد ادخل و سر
 فوقو ي اهلحار ي و ر ربي نم نيمز رد ع ادولا
 .دنديسري م هئسم و ا زا مدرم هک ، تشاد
 :تفگ و ديسر ترصد ن آ روضد هب ي درم
 هطساو هب ن دشل حم هک متسنادي مذنم ! الله لوسر اي
 ، دريگ ترصد رتشد رحنزال بق ديابن ديشارت رسد
 :دومرفا ترصد ، ماهدرک رحنزال بقنم و
جَرَدَ لَا وَ حَبَدَا «اينک ذبح کن و حرجی بر تو
 نيست» .

اي :تفگ و دما ي رگد درم ن آ زا سپ و
 لبق دياب هر مجي مر هک متسنادي مذ ! الله لوسر
 ترصد ، ماهدرک رحنم و ، دشاب رحنزال
!جَرَدَ لَا وَ مَرَا : دومرفا «اينک رمي کن و
 حرجی نيست» .

هضافا نم :تفگ و دما ي رگد درم سپس و
 ماهدرک فاطت هج هب مارحلا الله تيد ي ارب
مَرَا : دومرفا ترصد ! منکي مر هکنا زا شپ
!جَرَدَ لَا وَ

اي و ، مدم هک زيچ چيه زا ادخل و سر و
 رارق شسرپ دروم ، دندوب هتشاد رځوم
، جَرَدَ لَا وَ لَعْفَا : تفگ هکنا رگم ، تفرگن
2! تسيني جرد و روا ي اجب

سنا ن ب درمع ن ب دمدا هک تسا ي تياور مود
 ل قذک يرشدن ب ءماسا زا دوخل صتم دنس اب ي رذع
 ع ادولا ءجدرد ادخل و سر اب نم :تفگ و ا و دنکي م
 هبطذن دناوخل ادرد ترصد ن آ هک مدوب رضاد

¹ عبط «راونلا راحب» و ، ۵۰۴ ص ، ج بباتک ، ۴ ج «ي فاک عورف»
 ۶۶۲ ص ، ۶ ج ، ي نايک

² و ، ۱۴۱ ص ، ۵ ج «ي قهيدي نس» و ، ۳۰۵ ص ، ۳ ج «ءييلد هريس»
 ۱۹۹ ص ، ۵ ج «ءياهنلا و قيا دبل» و ، ۱۴۲ ص اضيا

كَأَخَاوِ كَتُّخَا وَ كَابَا وَ كَمَّا : تَفْغِي م وَ ، دُوب
وَ تَرْدَام زَا هَكَ دَاب وَ تَرِبُّ «كَانْدَا كَانْدَا مُثْ
دَارْفَا زَا لِهِنَا زَا سِپ وَ تَرْدَارِب وَ تَرِهَاوْخ وَ تَرْدِپ
يِرَادَسَاپ وَ تِيَامِد ، وَ تَهَبْ كِيدَزَن وَ ، وَ تَهَبْ كِيدَزَن
! «ي نَك

ای: دنتفگ و دندماً ی‌تعامج ل‌اح‌ن‌یا رد
و دنتفرگ ار ام، عوبری ونب الله ل‌وسر
!دنتشادهگن

رب‌ی‌سفن‌ب‌حاص‌چیه: دومرف‌ترضد
زا‌ی‌درم‌ن‌یا‌زا‌س‌پ! دنکی‌مذ‌تیانج‌ی‌ر‌گید
،درک‌ش‌سرپ‌رامج‌ی‌مر‌ن‌ایسن‌ه‌لئسم
س‌پس‌و، جَرَدَ لَا وَ مَرَا: دومرف‌ترضد
ش‌ومارف‌ن‌م‌الله‌ل‌وسر‌ای: تفگ‌و‌دم‌ای‌ر‌گید
:دومرف‌ترضد، م‌هد‌ما‌جنا‌ار‌فاوط‌م‌درک
جَرَدَ لَا وَ فُط.

رس‌ن‌م: تفگ‌و‌دم‌ای‌صخش‌ن‌آ‌زا‌س‌پ‌و
ترضد! منک‌ح‌بذ‌ه‌کنا‌زا‌ل‌بق‌ما‌هدیشارت
ش‌سرپ‌ه‌چ‌ر‌ه‌زا‌و. جَرَدَ لَا وَ حَبْذًا: دومرف
جَرَدَ لَا، جَرَدَ لَا: دومرف‌ادخل‌وسر، دندرک
لَأَجْرًا لَّا جَرَحًا اللهُ بِهَذَا دَقَّ: دومرف‌س‌پس‌و
وَ بَكَاهُ وَ جَرَدَ يَدُلَّا كَالذِّفِّ امْلِسْمُ اَعْرَمًا ضَرَّتَقَا
^۱ مَرَهْلًا لَّا اَعَاوَدُ هَذَا لَزْنًا لَّا اَعَادُ اللهُ لَزْنًا ام: بل‌اق

«خداوند حرج و گرفتگی و تنگی را
برداشته و برده است، مگر از مردی که
غیبت مرد مسلمان را بنماید، آن چیزی است
که در آن حرج و هلاکت است. و رسول خدا
فرمود: خداوند هیچ دردی را فرستاده است،
مگر آنکه دواي آن درد را نیز فرستاده است،
مگر درد پیری را».

،ی‌ن‌م‌ک‌سانم‌ریخأت‌و‌میدقت‌رد‌ثحب‌ی‌راب
عقاو‌دروم‌ود‌رد، ر‌گید‌ی‌ضعب‌رب‌ی‌ضعب
:دوشی‌م

ای‌و‌میدقت‌موزل‌ه‌ب‌ل‌هج‌ت‌روص‌رد‌ل‌و‌أ
دنراد‌ق‌ابط‌ت‌ایاور‌ت‌روص‌ن‌یا‌رد‌و، ن‌ایسن
رد‌ه‌ک‌ن‌انچمه، ر‌ار‌کت‌و‌هداع‌موزل‌مد‌ع‌رب
اب‌ت‌روص‌ن‌یا‌رد‌و، تشذگ‌ل‌یمج‌ت‌یاور
،ن‌آ‌ت‌یطرش‌و‌ریخأت‌و‌میدقت‌موزل‌ض‌رف
دیاب، ددرگی‌م‌دافتسم‌ت‌ایاور‌زا‌ه‌ک‌ن‌انچمه

^۱ ۱۴۶، ص ۵، ج «ی‌قهید‌ن‌نس» و ۱۹۷، ص ۵، ج «ت‌یاهنلا و ت‌یادبلا»

مء و ركدت تروص رد طقف تپترشد تفگ
 .نایسنو لهج تروص رد هذ، تسا
 نیا رد، مء و دمء تروص رد مود
 مئا موزل رد هراو تاياور دوجو اب تروص
 عطق و، جج دت حص ضر ف اب، جرد و مانگ و
 دياب هءاعا و راركت موزل مدء هب ام باحصا
 دءعت بابزا، رىخأت و میدقت تپترشد نیا: تفگ
 طورشم بولطم تءحو هذ، تسا بولطم
 لصا هچنانچ تروص نیا رد و .طرشد نیدب
 هب بولطم، دشاب هءش نایتا، تعیبط و تیهام
 راركت و هءاعا یارب یانهیمز و، هءما تسد
 بولطم كیل لاد نیء رد یلو، تسین نآ
 ،تسا هءش توف، دشاب رىخأت و میدقت هك رگید
 هچرگ زین جج و .تسا مانگ و جرد مزلتسم و
 ،تسین مامت جج دن كیل و، تسا لماك و جحص
 دراوم نیا ریظن رد مامت و لامك یانعم قرف و
 زور و رحن زور ار دیء زور .دوشی من شور
 1. دنیوگ ربكا جج زور و یحضا

1 تسا موی یارب تفص ربكا هك تسناد دياب ربكلاً جج حلا موی ربیعت رد
 نابرق دیء زور هك جج زور نیرتگرزب و نیرتهب ینعید، جج د یارب هذ
 .تسا

مایاً ار مهدزیس و مهدزاود و مهدزای زور
 رون و دیشروخن دز ق رب تهج هب ، دنناوخذ قیرشت
 و وللات و هشد هتخیر یاهنوخ رب باتفا
 زالبق یاهبش تهج نیمه هب و ، اهنای گدنشخرد
 مهدزای زور و . دنیوگ قیرشتی لایل ار اهزور نیا
 هکنآ تهج هب ، دنیوگ زینر قلا موید و سوؤر لأموید ار
 رحن تاناوید یاهر سد زور نیا رد ابلاغ نایجاد
 رد زین و ، دنروخی م و دنزپی م ار هشد حبذ و هشد
 نآ رد ، تسا ندرک چوک زور هک رفند زور لباقم
 عُرک لأموید ار مهدزاود زور و . دنراد رارقنسا زور
 نوچ ، دنیوگ لولأا رِقْنَلَا مُوَيَاي و عِرَاكَلَا مُوَيَاي و
 زور نیا رد نایجاد و تسا هچاپی انعم هب عَارُك
 نوچ و ، دنزپی م ار نادنفسوگ و نارتش یاههچاپ
 ، دوشی م مامت ن اشراک جأجد هک تسا ی زور نیلوا
 ناطوا و لزانم فرط هب ای و ، هکم فرط هب ای و
 لولأا چوک زور ار نآ مان اذل ، دنوری م دوخ
 ی نَائِلَا رِقْنَلَا مُوَيَاي ار مهدزیس زور و ، دناه درانگ
 لولأا چوک رد هک جأجد هقیب هکنآ تهج هب ، دنیوگ
 ۱. دومن دنهاوخذ چوک زور نیا رد ، دناه درکن چوک
 ات تسا بجاو مهدزاود و مهدزای بشد رد
 ی نیمز رد ی جاد بشد همین
 تدابع هب و ، دشاب هکم رد هکنآ رگم ، دنامب
 دزرو لباغتشا

۱. ۲۰۳ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

هفیظو و تیاقدن و چر بمغیپی و معس ابع
زا انهلک، دود و ا اب همکم رد جاح نداد با
ردی نم ی اهبش هک تفرگ تصخر الله لوسر
۱. دنامد همکم

هزاجا (ن انار چر تش) لباقاعر هب ادخلوسر
ی ادر فی مری لو، دندکی مری، دیع زور رد هک دنداد
هک دعب زور رد ن آ ی اج هب و، دندکن ار زور ن آ
، دنداد هزاجا زید و، دندکی مری تسال و ارفن زور
رد ار دوخی مری دنداوتی م دنها و خب هکی ترو صرد
۲. دندد هاجنا، دعب بش

هک تساهدش دراو تایاور زا ی ضعبرد
ی ارب ملس و هلا و هیلع الله ی لصد الله لوسر
و دندمای م همکم هب اهبش الله تید ترایز
دندومنی م تعجار م

رد ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر
روتسد و، دندیزگی نکسفیخلا دجسم ردی نم
راصنا و، تسار فرط رد نیر جاهم هک دنداد
رد مدرم هقیق و، دندک تماق ا پچ فرط رد
ن انا فارط ا

هزاجا هک دندرک اضاقت ترضد ن آ زا
، میزاسب امش ی ارب ی نم ردی لزنم ات دیئامرف
قَبَسْنَمُ خَائِمِی نِم: دومرف و، دومرف هزاجا،
«زمین منی بار انداز و فرودگاه هر کسی است
که زودتر بیاید، و در سکنی پیشی گیرد».³

ل و ا، مهدزای زور رد الله لوسر ترضد
ن آ زا سپو ی طسو هر مجس پسو ی لوا هر مج
هب ار مادک ره، دندرک ی مری ار هبقع هر مج
ب اترپ هکی گیر ره اب و بگیر تفه
ربکا الله: دنتفگی م، دندرکی م

وری مری زال بقی طسو و ی لوا هر مجرد

۱. ۳۰۰ ص، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»

۲. ۴ ج «یفاک عورف» و ۱۵۱ ص و ۱۵۰ ص، ۵ ج «یقهید نسد»
۴۸۲ ص و ۴۸۱ ص

۳. ۱۳۸ ص، ۵ ج «یقهید نسد» و ۱۹۹ ص، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا»
۱۳۹ ص و

سپس و ،دندناو خا عدی ئدم و ،هداتسیا هلیقه هب
هلیقه هب و ر هبقه هر مجردی لو ،دندرکی مر
و دندرکی مر ،دندرکنده اعد و ،دنداتسیان
1. دنتشگرب

هروا «ةجحم» رد ضیف موحرمه چنا و
هبور دیاب هبقه هر مجدی مر تقورده کتسا
2. بتسا وهسارهاظ داتسیا هلیقه

و هلا و هیلع الله یلصد الله لوسر ترضد
و ،دندناوخی اهبطخ زینده زای زور رد ملس
عابتا هب بیغرت و تفلاخم زارینحتار مدرم
یابر و ابر طاقساربه هولاع و ،دندومنذتند
ردهکی نوخره رادهای و ،سابع دوحی و مع
تعییر مد رادهای و ،تسا هدشه تخیر تیلهاج
هملظم ره طاقسای و ،بأطما دبعن بثرادن ب
توعد و ،تسا هدوب تیلهاج ردهکی رگید
عی سنت مردن ایبو ،نیملسمل او ما مارتحا هب
،دوخل و اعضوم هبنامز شدرگو هر ادتسا و
دومرف

مُكْضَعِبُ بَرَضِيٍّ أَرَأَفَكِ يَدَعِبُ أَوْ عَجْرَتَ لَا لَا
نَا سَيِّدُ دَقَّ نَاطِيْشَا نَا لَا أ! ضِعْبُ بَاقِرِ
شِيْرِحْتَا ي فُهَنْكَا وَ نَوُلْصُمَا هَدْبَعِي
3. مُكْتِيْبُ

دیدرگنرب رفک هب نم تلحر زا دعب
اریرگیدن درگامش زای ضعبهکی روطب
هکتسا هدشه دیمانان اطیشهکی دیشابهگا ،دنزب
دراد دیمانکی و ،دنتسرپداروان ازگزامد
هرئادرده ،دزادنیبرگدکیناج هبارامشهکی
ششوک داسفو هنتفه بهارغا و فلاتخا و قافذ
! «دنک»

مُدُّ! تُتَغَلَّبُ لَهْلَا! تُتَغَلَّبُ لَهْلَا! :دومرف سپس

1 ج «یقهیننس» و ۴۸۲ ص ات ۴۸۰ ص زا ، ۴ ج «یفاک عورف»
۳۰۰ ص ، ۵ ج «قیاهنلا و قیادبلا» و ۱۴۸ ص ، ۵
2 ۱۷۹ ص ، ۲ ج ، سج درارساباتک ، ی دلج ۸ عبط «عاضیبله ةجحملا»
3 و بلاکلا نیب کاندک و ،ضعبی لع مهضعبی رغأ : موقلا نیب شرد
اهلک اشام

نَمِ دُعَسَا غَلْبِمَ بَرُّ هَنَافِ بِنَاغَا دِهَاشَلَا غَلْبِيَا : لَاقَ
!عِ مَاسِدِ

هَب و ، دوشگ ار دوخ ی اهتسد ادخل و سر
غیلبت ایآ !؟ مدناسر ایآ : تفگ و ، درک زاب انهچ
!؟ مدرک

روضد هک ی دارفا : دومرف نآ زا سپ و
!دناسر بن ابئاغ هب ار ن انخس نیا دیا ب ، د نراد
هدناسر اهنا هب هک ی دارفا نآ اسب هچ هک اریز
و د نراد روضد هک ی دارفا دوخ زا ، دوشمی
ی ریگهر هب و ، رتشیب ن اشتداعسد ، دنونشی م
«!تسا رتی فاو ، بلاطم نیا زانانا

، دیسر هلمج نیا نسد هب نوچ : دیوگ دیدم

أَمَاوَقَا أَوْغَلْبِ اللّهُو دَقَ : تَفْكَ

هَبِ دَعَسَا أَوْنَاكَ ، «سوگند به خدا که آن خطبه
را رساندند به اقوامی که از شنوندگان کامیابتر
بودند».

ردن وچ هک: دیوگ زازب رکیب و با ظفاح
لِحْتَفَا وَ اَللهِ رُصْنَهَ اَج اذِلِه هر وسد الله لوسر
 دش لزان قیرشت مایا ردی نم نیمزرسد رد
 زاردقن آ و، داتسیا هبع دز نرد و، دش راوسد
 ادخ زایغ هک، دندش عمتجم وادرگ مدرم
 هبعورش تقون آ و، دنادنی سکار ناشدادعت
 دومذ هبطخ ن دناوخ

هبعش رافسد رد، ن اوارفی تارقف زادعب و
 زام راهچت مرد و، تناما عادا و ن انز
لِحِي لَا وَ: دومرف کاذ ریغ و لاسدی اهام
بُسْفَنَه بَتَبَاطِ امَّ لَا اِهِيَا لِامِ نِمِ عِرْمِ لَا
 «برای هیچ کس حلال نیست که از مال
 برادرش استفاده کند، مگر آنکه آن برادر از
 طیب نفس، و رضای خاطر، آن کس را در
 معرض استفاده از مال قرار دهد».

تُكَرَّتْ دَقِي نَا! سَأَنَا أَهْيَا: دومرفس پسو
الله بَاتِك: اولضت مده مْتَذَا نَا ام مَكِيْف
 امشد نایم ردنم مدرمی ا» **بِهَبِ اَوْلَمَعَا ف**
 هک متشاذگ راگدای هبع مدوخ زادعب اریزیچ
 هارمگ هاگچیه، دینک ذخا و دیریگبارن آرگا
 لمعن آ هبعسپ! تسادخ باتکن آ و! دیوشن
! «دینک»

(از خطبه‌هایی که قبل از این و بعد از این
 ایراد فرموده‌اند، و در آن غیر از کتاب خدا
 لفظ و عترتی اهل بیته وارد شده است، معلوم
 می‌شود که در این خطبه هم بوده و ساقط شده
 است).

رد ملس و هلا و هیلع الله یلصد ادخل لوسر
 دناهدناوخ هبطخ جنپ اعومجم عادولا تهجد
 ،همرکم هکم رد تهجلاون متفه زور رد ل و
 ،نابرق دیع زور رد مؤسد، هفرع زور رد مؤد
 ،ی نمرد، تسام هدرای زور هکر قلا مویرد مراهمچ

۲۰۳.۱ ص ۲۰۱ تا ۲۰۵ ج «قیاهنا و قیادبلا»

تسا مهدزاود زور هک^۱ لَوَّأ رَقْنَا مُؤَي رد مجنپ
^۲ی نِم رد

بشد مَّسَد و هَلَّأ و هیاء الله ی لَصَد اذخل و سر
ی نِم رد زین ار مهدزیس بشد و مهدزاود
، بشد ود نیا زا کی ره حبص و ، دندنام
، دش رکذ هک ی و حذ ن امه هب ار ثلاثت ارمج
هَّکَم مزاع مهدزیس زور رهظ و ، دندرک ی مر
^۳دندش

ی نَعِد ، دنیوگی نَأْتَلَا رَقْنَا مُؤَي ار مهدزیس زور
رد زور نَأَات ، تسا مز لا ماما رب و مود چوک زور
، لَوَّأ رَفَنَزور رد ج اَجَد رتشیب هچرگ ، دنامب ی نِم
، دنشاب ه دش ج راخ ی نِم نیمز رس زا

ل و سر ل حر ، تَثَارَد نِبِ اللّهِ دَبَع نِبِ رَمَعْم
یور رب ربمایپ هک تسب رتش یور رب ار ادخ
دنتساوخ ادخل و سر نوچ ، دنوش راوسد نَأ
ه دش زابل حر نیا رَمَعْم ی ا : دنتفگ دنوش راوسد
!تسیند محکم و تسا

نم !داب تیادف مردام و مردپ :تفگ رَمَعْم
ی ار به شیمه هک روط نامه ، متسب محکم ار نَأ
زا هک ی نادوسد زا ی ضعب ن کیل و ، متسب امش
دسد نم رب امش هب تبسن نم تیعقوم نیا
ارم امش دیاش ات دناهدرک زاب ار نَأ ، دنربی
!دیرامگب نم ی اجب ار ی رگید و دینک ضوع
^۴!منکی مذ ی راک نینچ نم : دومرف ادخل و سر

رسد هک تسا ی سک نامه رَمَعْم ، ی راب
، ن دیشارت عقوم رد و ، دیشارت ار ادخل و سر
رد ادخل و سر شوگ رَمَعْم ی ا : دنتفگ ش پرق
تسد رد زین شارت رس غیت و !تسوت تسد
!تسوت

ار نیا نم هک ادخ هب دنگوس :تفگ رَمَعْم

^۱ ۱۵۱ ص ۵ ج «ی قهید ن نس»

^۲ ۳۰۶ ص ۳ ج «هیلد هریس»

^۳ ۴۰۱ ص ، مّوسد عزد ، ۱ ج «ریسلا بیید»

^۴ ۲۵۱ ص و ۲۵۰ ص ۴ ج «ی فاک عورف»

گرزب ی لصف و میظع ی تبھوم مدوخ ی ارب
1!منادی م

دودح ملسو و هلاآ و هیلع الله ی لصد ادخل و سر
،دوب هدرک ن یعم ار مارحلا رعشم و تافرع
ن یعم فرط راهچ زا ار ی نم دودح کنیا
دش راپسهر همزکم هکم ب و ص هب و ،درک

زا ملسو و هلاآ و هیلع الله ی لصد ادخل و سر
دندرک لوزن ب صحم رد و هدش ج راخ ی نم
ی قرشد هیحان ،حطباً رد تسا ی نیمز ب صحم)
دنیوگ ب صحم ار اجنآ و (ی نم و هکم ن پید هکم
و زیر ی اهیگیر ی نعید ا ب صد دوجو تهج هب
نیمز ی انعم هب حطباً نوچ ،نیمز ن آ رد درخ
و ،هدش عقاو ل یسم رد هک تسا ی ا هسام
تسا مرز ر ا یسب هسام زا هدیشوپ

اب ش یرق هک تسا ی نیمز نامھ ب صحم
عاضما هب دهاعم و هدعاوم ،هنانک ی نب
ب اطملا دب ع ی نب و مشاه ی نب رب ات ،دندیناسر
و دیرخ و ،دننکد حاکن اهنآ اب ،دنریگ تخس
،دنیا منذ ترشاعم و هدوارم و ،دنیا منذش ورف
اهنآ و ،دننک ن اناآ میلست ار دمحم هک ی نامز ات
دناسر بل تق هب ار ترضدن آ

الله یّٰ لصد اذخ لوسر تیامد رد بلاط وبأ راعشاً مّلس و هلاّ و هیلع

،دنیوگ هنانک یّٰ بُد فِیْخِ ار نیمزرسد نیا و
1. اهنأ روانهپ نیمزرسد یّٰ نعید

مرکال لوسر لاسد هس، دهاعم نیا یور و
ملاسلا هیلع بلاط وبأ بعش رد ناناملسم و
مامت اذ بلاط وبأ ترصد و .دندوبس و بحم
هچ و ،ن اکما دودرد هیلام تهج زا هچ ،اوق
ات ،دومنی م تیامد اهنأ زا هیعافد تهج زا
و ترصد نأ زاجعاً هب دش مولعم هک یّٰ تقو
هنایروم ار همان دهاعم ،ترصد نأ رابخا
مّهللا کِمِسابِ ار اذخ مان طقف و ،تسا هدر و خ
تسا هدرانگ یّٰ قاب

دجام دلاو ملاسلا هیلع بلاط وبأ ترصد و
و زغذ راعشاً نیا ملاسلا هیلع نینمؤملاریمأ
ماگنه نیا رد اذخ لوسر تیامد رد ار یّٰ قار
:تسا هدرسد

دَسَوًّا یَّتَخِ *** مِهَعْمَجَبِ کِیْلًا اَوْلِصِی نَلْ هِلَلَاو ۱

انید بار تلا یّٰ ف

رُشِبَاو *** هُضَاضَعِ کِیْلَعَامِ کَرِمَابِ عَدَصَافَ ۲

انویع کنمرق و کاذب

وَ تَقْدَصَ قَلْ وَ *** یَحِصَانِ کَنَّا تُمْلِعَوِیْنَتُو عَدَ وَ ۳

انیمأ مّ ت ت نک

نَیْدَا رِیْخِ نِم *** دِمَحْمُ نَیْدِ نَّابِ تُمْلِعَ ذَقْلَ وَ ۴

2 انید هیر بلا

1. ۲۰۵ ص ات ۲۰۳ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

2. رداصم یّٰ قرواپرد و ۱۶۱ ص یّٰ زینخ فیلات «شیرقن مؤم» باتک
«دیدحلا یّٰ بانبا هغلابلا جهذ حرش» :تسا هدرک نایید قیرطنیدب ار نأ
۴/ «قارولأ تارمئ» و ۱۹۷/ ۱ و ۸۵ «قیوبنلا قریسلا» و ۳۰۶/ ۳
۴۴۸/ «فأشک» و ۱۶۷ «هیمأ و مشاه» و ۲۳ و ۲۲ «سأبعلا» و ۲،
۱۸۶/ ۱ «روبقلا مجعم» و ۹ «صأوخلأ قرکذت» و ۱۰/ ۲ زید و ۱
۱۲۸/ «تعیشلا نایعأ» و ۷ «بلاط یّٰ بانأوید» و ۳۴ «بقانملا» و
رد ریخأ تیدود و ۱۰/ ۳۲۲ «هیلد هریس» رد لؤأ تید و ۳۹،
دانسا یّٰ اهیدع رداصم هب ۶۳ «تجد» باتکرد و ۴/ ۱۱۶ «قباصا»
هداد دانسا رداصم زا یّٰ اّده هب ۲۷ «حطبأ خیش» رد و ،تسا هدش هداد
عجارم هب ۷/ ۳۳۴ «ریدغلا» باتکرد و ،اضیا ۸۸ ص رد و ،تسا هدش
شریسفت رد یّٰ بلعث هک تسا هتفگ و ،تسا هدش هداد عاجرا یّٰ ددعتم

مامت اَب هاگچیه هک دنواذ هب دنگوسد» - ۱
دهاوخذ وت هب ناشتسد ،دوخ تیعمج و اوق
تشخرب ار مرسدنم هکنامزن آ رگم ،دیسر
!مدرگنوفدم کاخ ریز رد و ،مراذگب دح

!نکن لاعا اراهج ار دوختوعد وت - ۲
و !تسین ی تسکش و ی هاتوک و دوبمک و تی ارب
ن آ اَب هک ،ملاعاً نیا هب ار وت داب تراشب
دوخ زا و ی نکیم هزات و رت ار ی ناهمشچ
!ی نادرگی م دنسرخ

توعد و !ی دناوخ ارف نیدب ارم وت - ۳
زردنا و تحیصن وت هک منادی م نم و !ی درک
نیا رد وت اّقد و !ی درک مامت نم ربار دوخ
زین هتسویپ و ،ی ئوگتسار و ق داصد ،توعد
!ی دوپنیمأ اجنآ رد

۴ - و حقاً من دانستهام که: دین محمد از
جهت اتقان و استحکام، از بهترین ادیان و
مذاهبی است که در میان مردمان بوده است».

هک تسا ی نیمز نامه حطباً نیمز نیا
دراو اجنآ رد هکم هب دور و دبرد الله لوسر
و ،دندش دراو هکم ی اهناد هب و ،دندش
ترجه اجنآ زا هک یرهش رد نم :دندومرف
.منیزگی مذل زنم ،مدرک

لحم نامه صوصذ نوچ نیمز نیا و
لوسر اذل ،تسا هنانک ی نب اَب شیرق دهاعم
نلاعاً ی ارب مّلس و هلا و هیلع الله ی لّصد اذ
دراو نیمز نیا رد ،ملاسای زوریپ و تمظع
دعب مه و تافرع هب فوقو زال بق مه ،دندش

،بلاط و با زا تایبایا نیالقدتّحصرد :تسا هتفگ و ،تسا هدرک تیاور
،رانید ند عاطع و ،قرضم ند مساق و ،سّابع ند الله دبع و ،لّتاقم
هدرمد بلاط ی با فورعم ملاک زا ی جنزرب هک نانچمه ،دندراد قافتا
«فأشک» حراندهکنانچ «قوبنلا لّذلاذ» رد ی قهیدار تایبایا نیا و ،تسا
ند تبیتع ند بوقعی زا ،قاحسانبا قیرط زا ،دیوگ ۱۰ ص ۲ ج رد
تسا هدرک چیرختس نخأ ند قریغم

ار راعشانیا ،دوخ خیراترد تسا هّماعزا هک اذفلا و با :دیوگ ریقد و
نبا ار تایبایا نیا زا ی ضعب و ،تسا هدرک رکذ رما نیمه تابثا ی ارب
نبا هّیفا حرش» رد ی طویس زین و ،زیمت بابرد «ی دّنلا رطّق» رد ماشه
داهشتسا هّیوحنل ناسم زا ی ضعب تابثا ی ارب مذ و حدمل اعفار د «کلام
دناهروا

بشد رد نوج رما نیمه یور و ، فوقو زا
 ادر ف: دندیسرد ادخل و سر زا ی نمر د مهدزیس
 باوج رد !؟ دیوشی م دراو اجک رد امشد
 فَيَخِبُ اللهُ عَائِدًا ادْعَانِ وَلِزَانُنْ حَذ: دومرف
 1 بَصَحْمًا يَتَعِي - أَنَانِكِ يَتَب - «ما فردا ان
 شاء الله در خيف بنى كنانه يعنى در محصّب
 وارد می شويم».

دصق ترضد نآ هك تسا هدمآ تپدرد
 تَمَّ غَارُهُ دندومذ ار بَصَحْمِ رَدَلِ وِزْد
 اَوْبَتِكَ اَمَّا شَيْرُ قُرْأَفِكِ هَيْدَعِ يَلَامَتِنَا اَمَّا
 يَتَبِ وَ مِشَاهِ يَتَبِ تَمْرَاصُمُ نَمِ هَفِيحَصَا
 يَلْصَدِ اللهُ لَوْسَرَ مَهِيلاً اَوْ مَلْسِي يَتَدِبِ اَطْمَا
 مَلْسِ و هَلَا و هَيْدَعِ اللهُ

1. ۱۹۹ ص ردزینو ، ۲۰۵ ص ، ۵ ج «قیاهنا و قیادبلا»

«به جهت رخم آنف آن معاونت و اجتماع قریش، در نوشتن صحیفه و عهدنامه، در بریدن و قطع کردن با بنی هاشم و بنی عبد المطلب، تا رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را به آنان تسلیم نمایند».

زا متشه هئسد) حتفلا ماء رد نینچمه و دندرک حتف ار هکم ادخل و سر هک (ترجه و دنداد رارق بّصحّم رد ار دوخل و زذلّ حم هب فوقو زا سپ بّصحّم رد لوزن اذه ی اء حودمم و بو غرم تسای تنس تافرع

دیایم رب معیشد تایاور زا هچنآ نکیذ و لوسر دننامه هک تسای ناسکی ارب، تنس نیا¹ دنوشیم هکم دراو مؤد رفن رد الله

زامن مّلس و هلا و هیلع الله ی لّصد ادخل و سر رد ار عاشد و برغم و رصد و رهظ دقر و أ تعجه عجهف: دندروا ی اجد بّصحّم و هدیباوخ تشپ هب ماتوک یردق² دقر تسای تنس اذهلف. دندیباوخ و دندرک ت حارتسا دجسم رد، دیایم ینم زا نوچ ی جاد هک رد الله لوسر لوزن لّحم نامه هک ا بصد، دنک ت حارتسا تشپ هب یردق، تسای بّصحّم دورب هکم یوسد هب سپس و

و هیلع الله ی لّصد ادخل و سر ل اذ نیا رد الله تیب هب ل یحر رد نذا ج اجد هب مّلس و هلا و³ دنداد ار ع ادو ایء اسن ف او ط و مارحلا نینمؤماریم ترضد اب کرابم دوجو دوخ هقیصد ترضد: ملاء ی بی و ملاء هیلع ریاسد و، نینیز و نینسد و ملاء امهیلع مارحلا الله تیب هب حبصد زامن زال بق ت اقلعتم ف او ط زامن و، دندروا ی اجد ف او ط هک دندما دندازگب ار

ادخل و سر راوگرزب جوز: هملّسد مّ

¹ ۱۸۲ ص ۲، ج «عاضیلا ءهجملا»

² ۲۰۶ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

³ ۲۰۷ ص و ۲۰۶ ص ۵، ج «قیاهنلا و قیادبلا»

الله لوسر هب و متشاد تلاسک نم: دیوگی
مدرک ضرع

رد ار دوخ فاوط وت: دومرف ترصد
و! هدب ماجنا رتشیور رب تیعمج لابند
رتشیور رب نیفئاط تیعمج رخا رد نم
لوسر هب مدیسر هک، مدرکی م فاوط مدوخ
لوغشم دود هداتسیا الله تیب رانک رد هک الله
نآ و، دود نیلمسه زای تعامجا بحبصد زامن
بِأَتِكَ وَ رِوْطًا وَ ﴿ هروسد زامن رد ترصد
وَ رِوْمُعْمًا تَيْبًا وَ رِوْشْتَمَ قَرِي رِوْطُسَمَ
1. دومرفی متأرقا ر ﴿ عَوْفَرَمًا فِقْسَلًا

1. ۲۰۷ ص و ۲۰۶ ص، ۵ ج «قیاهنا و قیادبلا»

الله یلصد ادخل لوسر تیامد رد بناط وبأ راعشأ ملسد و هلاآ و هیلع

فاوط حبص زامن زان دعب مرکا لوسر
نیدتسا یلحم) مزلتم رد و دندروا یاجب
یئدم و دندرک فاقوت (هبعکرد و ،دوسلأ ارجد
ار دوخ هنیس و تروصد س پس و ،دندرک اعد
کرابم دسج هک یروطب ،دندینابسچ مزلتم هب
1. دوب هدیبسچ هبعکرد اجد هب ترضدنآ

دوخ اب مزمز باآ زا یرادقم الله لوسر
اید و هوزغ صوصخ زان تقور ه و 2دنتشادرب
هبترم هسد دنتشگی مزاب هرمد اید و سج
یمن آزا سپو ،رَبِّكَا اللهُ رَبُّكَا اللهُ :دنتفگی
هَلْ ،هَلْ كِيرِشْ لَا هَدَحُو اللهُ لَا اِهْلَا لَا :دنتفگی
عَنِ شَلْ كِيْ اَعُوْهُ وَ ،دُمَحْطَا هَلْ وَ كَلْمَا
اَبْرَا ،نَوْدِجَا س ،نَوْدِبَا ع ،نَوْبِدَا ،رُيْدَق
وَ ،هَدْبَع رَصَد وَ ،هَدَعُو اللهُ قَدَص ،نَوْدِمَا د
هُدَحُوْ بَا زَحْلَا مَزْه

نوچ ملسد و هلاآ و هیلع الله یلصد ادخل لوسر
هینث) اادک هینث :هکم یلا ابزا ،دندش هکم دراو
هندرگ هب هکتسا یهار و ،هندرگ یانعم هب
و ،فاک حتف هب اادکن آ مسا و ،دوشی می هتتم
جراخ هکم زان وچ و دندش دراو (دشابی مدم
،فاک مض هب) یدک هینث :هکم نیئاپ زا دندش
3.دندش جراخ (دشابی مرقص و

هد هکم رد ترضدنآ تماقا تدم مامت
هچلاوژد مچنپ هبنشکی زور :4دیشکل و ط زور
حطبأ رد هبنشرا هچ زور اتو ،دندش هکم دراو
تکرحد تافرع یوسد هب س پس و ،دندنام
زور و ،دندنام ی نم رد هبنشچنپ بشد ،دندرک
زور و ،تافرع رد دوب هفرع هک هبنشچنپ
هبنش زور و ،ی نم رد دوب دیع زور هک هعمج

1. نامه

2. نامه

3. ص ۳، ج «هیلد هریس» و ۲۰۷، ص ۵، ج «هیاهنلا و هیا دبلا»
۴۱۲، ص ۳، عجز ۱، ج «ریسلا بیید» و ۳۰۷،

4. ۶۶۶، ص ۶، ج «راونلا اراجب» و ۳۰۷، ص ۳، ج «هیلد هریس»

ی‌اربی‌نم‌رد‌رهظ‌ات‌ه‌بنشود‌و‌ه‌بنشکی‌و
ه‌بنشه‌س‌ب‌شد،‌دند‌ر‌ک‌ت‌ما‌قا‌ی‌ن‌م‌ک‌سان‌م‌ما‌ج‌نا
ن‌ا‌ذ‌ا‌ک‌ی‌د‌ز‌ن‌و‌ح‌ط‌ب‌ا‌ر‌د‌ه‌ک‌م‌ر‌د
و‌ف‌ا‌و‌ط‌ز‌ا‌س‌پ‌،‌ه‌د‌م‌ا‌آ‌ل‌ل‌ه‌ت‌ی‌ب‌ه‌ج‌ب‌ص
ه‌ب‌و‌ج‌ر‌ا‌خ‌ه‌ک‌م‌ز‌ا‌ه‌بنش‌ه‌س‌ز‌ور‌ح‌ب‌ص‌ز‌ا‌م‌ذ
د‌ن‌د‌ش‌ر‌ا‌پ‌س‌ه‌ر‌ه‌ر‌و‌ن‌م‌ه‌ن‌ی‌د‌م‌ب‌و‌ص

ه‌ب‌و‌ه‌د‌ش‌ج‌ر‌ا‌خ‌ه‌ک‌م‌ز‌ا‌ج‌ا‌ج‌د‌ن‌ا‌و‌ر‌ا‌ک
م‌خ‌ر‌ی‌د‌غ‌،‌د‌ن‌و‌ر‌ی‌م‌م‌خ‌ر‌ی‌د‌غ‌و‌ه‌ف‌ح‌ج‌ی‌و‌س
ت‌ر‌ض‌د‌ه‌ق‌ل‌ط‌م‌ت‌ی‌ل‌ا‌و‌ر‌ا‌ه‌ظ‌ا‌و‌ن‌ل‌ا‌ع‌ا‌ل‌ح‌م
م‌ا‌ق‌م‌ه‌چ‌ه‌و‌،‌م‌ل‌ا‌س‌ل‌ا‌ه‌ی‌ا‌ع‌ن‌ی‌ن‌م‌ؤ‌م‌ل‌ا‌ر‌ی‌م‌ا
!‌ی‌ر‌ی‌ط‌خ‌ن‌ل‌ا‌ع‌ا‌ه‌چ‌ه‌و‌،‌ی‌م‌ی‌ظ‌ع

وَ‌قَا‌کَزَّ‌لَا‌ی‌تَا‌***‌ی‌ذَّلَا‌وُهَّ‌ی‌صِوَلَا‌نَّ‌أ‌ا‌وُمَلْعَتَمَلَا

بِ‌اِرْحِمَا‌ی‌فِنَا‌ک

ه‌ل‌ر‌ی‌د‌غ‌ل‌ا‌م‌ک‌د‌***‌ی‌ذَّلَا‌وُهَّ‌ی‌صِوَلَا‌نَّ‌أ‌ا‌وُمَلْعَتَمَلَا

بِ‌اِحْصَلَا‌ی‌ا‌ع

ی‌س‌ک‌ن‌ا‌ا‌د‌خ‌ل‌و‌س‌ر‌ی‌ص‌و‌ه‌ک‌د‌ی‌ت‌س‌ن‌ا‌د‌ن‌ا‌ی‌ا‌»

و‌ه‌ق‌د‌ص‌ل‌ن‌ا‌س‌ه‌ب‌ت‌د‌ا‌ب‌ع‌ب‌ا‌ر‌ح‌م‌ر‌د‌ه‌ک‌ت‌س‌ا

!‌؟‌د‌اد‌ت‌ا‌ک‌ز

ی‌س‌ک‌ن‌ا‌ا‌د‌خ‌ل‌و‌س‌ر‌ی‌ص‌و‌ه‌ک‌د‌ی‌ت‌س‌ن‌ا‌د‌ن‌ا‌ی‌ا‌

ر‌ب‌و‌ا‌ت‌م‌ا‌م‌ا‌و‌ت‌ی‌ل‌ا‌و‌م‌ک‌د‌ر‌ی‌د‌غ‌ز‌ور‌ر‌د‌ه‌ک‌ت‌س‌ا

ی‌ذَّلَا‌لِلَّهِ‌دَمَحَلًا‌!‌؟‌د‌ش‌ی‌ر‌ا‌ج‌ا‌د‌خ‌ل‌و‌س‌ر‌ب‌ا‌ح‌ص‌ا‌ع‌ی‌م‌ج

هُدَحَوِّ‌لِلَّهِ‌دَمَحَلًا‌وَ‌ه‌تِی‌لَا‌وِب‌ن‌ی‌ک‌سَمْتُمَا‌ن‌م‌اَنْ‌لَعَج

1. 66، ص 4، ج «ریدغلا» لقت هب انب، دابع ن ب باص